நமோ தஸ்ஸ ப◌⁴க³வதோ அரஹதோ ஸம்மாஸம்பு³த்³த◌⁴ஸ்ஸ

மொக்³க³ல்லான பஞ்சிகா டீகா

ஸாரத்த²விலாஸினீநாம

பஞ்சிகாடீகா

பணாமாதி³கதா²

விஜ்ஜாத◌⁴னஸ்ஸ ஸமனுஸ்ஸரணம்பி யஸ்ஸ,
பஞ்ஞாவிஸுத்³த◌⁴ரதனானயனேகஹேது;
தங் த◌⁴ம்மராஜமமலுஜ்ஜலகித்திமாலங்,
ஸாமோத³மாத³ரமயே ஹத³யே நிதா◌⁴ய.

லத்³த◌⁴ம்மஹோத³ய மஹாத³ய (ஸம்பஸாதா³) [ஜபஸோ (பொத்த²கே)],
ஸக்கா(தி³) ஸக்கதகு³ணங் ரதன (த்³வயஞ்ச) [த்தயதா (பொத்த²கே)];
(யாபஞ்சிகா) கு³ருவரப்ப(ப◌⁴வாத்யகா³ஹா) [ஹபா த்ய கா³யா (பொத்த²கே)],
தங் ஸாது◌⁴ ஸிஸ்ஸஜன மஜ்ஜவகா³ஹ யாம.

ஜயதீஹ மஹாபஞ்ஞோ, ஸோ மொக்³க³ல்லாயனோ முனி;
யஸ்ஸ ஸாது◌⁴கு³ணுப்³பூ◌⁴த,கித்தி ஸப்³ப³த்த² பத்த²டா.

இச்சேவ மனவஸேஸ மத்தனோ ப◌⁴யாத்³யூபத்³த³வோபகா◌⁴ப◌⁴கரஸாமத்தி²ய யோகே³ன ஸகலஜ்ஜ²த்திகபா³ஹியந்தராய நிவாரண மதி◌⁴ப்பேதஸித்³தி◌⁴ விஸேஸ மபி◌⁴கங்கி²ய ரதனத்தய விஸயபூ◌⁴தங் தங்ஸாத◌⁴னே கந்தனிதா³ன பூ◌⁴தஸ்ஸ ஆலோகியயாதிஸயகு³ணவிஸேஸயுத்தஸ்ஸ மஹதோ ப்யதிமஹனீயஸ்ஸ ரதனத்தயஸ்ஸ ஸப்பஸாதா³னுரூபங் பூஜாவிஸயங் தத³னுஸ்ஸ(ரணங் கத்வா) கு³ருஸன்னியோக³மனுட்டா²துங்-

கிந்தேஹி பாத³ஸுஸ்ஸூஸா, யேஸங் நத்தி² கு³ரூனிஹ;
யே தப்பாத³ரஜோகிண்ணா, தேவ ஸாதூ◌⁴ விவேகினோதி.

வசனதோ அத்தனோ கு³ருபூஜா புரஸ்ஸரங் பஞ்சிகாவிவரணங் பதி²'யா பஞ்சிகா'தி³ஆதி³னா கதபடிஞ்ஞத்தா ஸம்பதி மஹாத³யோதிஆதி³னோ க³ந்த²ஸ்ஸ ஸாது◌⁴ஜனவண்ணனங் வண்ணனமாரபி◌⁴ஸ்ஸாம.

நனு ச வுத்திக³ந்த²ஸ்ஸ வண்ணனாயங் கதாபி◌⁴னிவேஸோ-யமாசரியோதி கத²மிஹானதி◌⁴கதே மஹாத³யோதிஆதி³கே படிபன்னோதி ரதனத்தப்பணாமக³ந்த²கத்துக³ந்த²னிஸ்ஸயக³ந்தா²ரம்ப◌⁴ப²லஅபி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸங்கா²த-பயோஜனஸோதுஜனஸமுஸ்ஸாஹனானங் ஸந்த³ஸ்ஸனத்த²ங். தத்த² ரதனத்தயப்பணாம கரணங்

அந்தராயகராபுஞ்ஞவிகா◌⁴தகரபுஞ்ஞவிஸேஸூப்பாத³னேன கத்து மிச்சி²தஸ்ஸ க³ந்த²ஸ்ஸ அனந்தராயேனங் பரிஸமாபனத்த²ங். வசீபணாமோ பனெத்த² ஸோதூனம்பி யதா²வுத்தத்த²னிப்பா²த³னகோ ஆசரியேனாப்யய மத்தோ² த³ஸ்ஸிதோயேவ'தத்த² ரதனத்தயப்பணாமஸந்த³ஸ்ஸன'ந்திஆதி³னா, வாசஸிகஸத்தா²தி◌⁴காரதோபி வசீபணாமோதி காயப்பணாமோ மனோபணாமோ ச. ந கதோ, க³ந்த²கத்துஸந்த³ஸ்ஸனங் க³ந்த²ஸ்ஸ பமாண பா◌⁴வவிபா◌⁴வனத்த²ங், க³ந்த²னிஸ்ஸயஸந்த³ஸ்ஸனங் அத்தனியபா◌⁴வஸந்த◌⁴ஸ்ஸனேன தப்³பி³ஸூத்³தி◌⁴த³ஸ்ஸனத்த²ங், க³ந்தா²ரம்ப◌⁴ப²லத³ஸ்ஸனங் தப்படிக்கே²பகஜனநிஸேதா◌⁴ய, அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸங்கா²தயயோஜனஸந்த³ஸ்ஸனங் வீமங்ஸாபுப்³ப³காரீனங் பயோஜனோ பாலம்ப◌⁴புப்³பி³கா ஸத்தே² பவத்ததீதி ஸோதுஜனஸமுஸ்ஸாஹனங் (கத்வா) ஆத³ரேன க³ந்தே² பவத்தனத்த²ங், யதா³ஹு -

ஸப்³ப³ஸ்ஸேவ ஹி ஸத்த²ஸ்ஸ, கம்மஸ்ஸாபி ச கஸ்ஸசி;
கேனேதங் க³ய்ஹதே தாவ, யாவ-வுத்தம்பயோஜனங்தி.

நனு ஸத்த²ப்பயோஜனானங் ஸம்ப³ந்தோ◌⁴பி வத்தப்³போ³ இத³மஸ்ஸ பயோஜனந்தி யதோ-

ஸித்³த◌⁴ப்பயோஜனங் ஸித்³த◌⁴,ஸம்ப³ந்த◌⁴ங் ஸோதுமிச்ச²தி;
ஸோதாதோ³ தேன வத்தப்³போ³, ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ஸப்பயோஜனோதி.

தத்ரேத³முத்தரங்-

ஸத்தங் பயோஜனஞ்சேவ, உபோ◌⁴ ஸம்ப³ந்த◌⁴னிஸ்ஸயா;
தங் வுத்தந்தோக³த◌⁴த்தா ந, பி◌⁴ன்னோ வுத்தோ பயோஜனாதி.

பயோஜனப்பயோஜனம்பன ஸாமத்தி²யலத்³த◌⁴ப்³ப³ங் ஸயமாசரியேன "கோ பன ஸத்³த³லக்க²ணஸ்ஸ அஜானநே தோ³ஸோ"திஆதி³னா வுத்தனயேன விஞ்ஞாதப்³ப³ங்.

தத்த²'மஹாத³யோ'த்யாதி³னா கா³தா²த்³வயேன ரதனத்தயபணாமோ த³ஸ்ஸிதோ, 'யோ இத்³தி◌⁴மந்தேஸூ'திஆதி³னா க³ந்த²கத்தா, 'ஸத்³த³ஸத்த²'ந்திஆதி³னா க³ந்த²னிஸ்ஸயோ, 'ஸங்கே²பனயேனா'திச 'ஸாரபூ◌⁴தங் விபுலத்த²கா³ ஹிங் அனாகுல'ந்தி ச இமேஹி க³ந்தா²ரம்ப◌⁴ப²லங் ஸோதுஜனஸமுஸ்ஸாஹனஞ்ச, அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸங்கா²தப்பயோஜனம்பன'ஸங்வண்ணன'ந்தி இமினா த³ஸ்ஸிதங் அன்வத்த² ப்³யபதே³ஸேன ஸங்வண்ணீயதி விவரித்வா வித்தா²ரெத்வா கதீ²யதி அத்தோ² ஏதாயாதி ஸங்வண்ணனாபி◌⁴ கத்வா, தம்பன விவரித்வா கத²னங் ஸத்³தா³னுஸாஸனஸத்த²ஸன்னிஸ்ஸயத்தா அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யோ நாம ஸமுதி³தேன ஸத்தே²ன வசனீயத்தோ² தங் [வசனீயத்தோ²தி (பொத்த²கே)] வுத்தஸத்³தா³னுஸிட்டி²ஸங்கா²தபயோஜனமேவாதி அயமெத்த² ஸமுதா³யத்தோ².

அயம்பனெத்த² அவயவத்தோ²-யோதி அனியமவசனங் த⁴ம்மராஜஸத்³தா³ பெக்கா²ய செத்த² புல்லிங்க³தா, தேனெத்த² வுச்சமானகு³ணவிஸேஸா தா⁴ரபுக்³க³லவிஸேஸனித³ஸ்ஸனங், த³யதி து³க்க²ங் அபனெத்வா பரேஸங் ஸுக²ங் த³தா³தி, த³யீயதி வா ஸப்புரிஸேஹி க³மிய(தி ஸ) ஸந்தானே பவத்தீயதி, த³யதி வா பரது³க்க²ங் ஹிங்ஸதி, த³யதி வா பரது³க்க²ங் க³ண்ஹாதி தங்வஸேன அத்தனோ ஹத³யகே²த³ங் கரோதீதி த³யா, "த³ய=தா³னக³தி ஹிங்ஸாதா³னேஸு" இச்சஸ்மா "இத்தி²யமணத்திகயக்யாசே"தி (5-49) அப்பச்சயோ, விஸயமஹந்ததாய மஹதீ பஸத்தா² வா த³யா அஸ்ஸாதி மஹாத³யோ, விஸேஸன ஸமாஸே "ஸத்³தா⁴தி³த்வ" (4-84) வக்க²மானபாரமிதாஸம்ப⁴ரணது³க்கா²னுப⁴வ நானமித³ங் ஹேதுவசனங், கம்மகிலேஸேஹி ஜனிதாதி ஜனா ஸத்தலோகோ, இமினா கீ²ணாஸவாபி ஸங்க³ய்ஹந்தி தேஸம்பி தி³ட்ட²த⁴ம்மிகஸுக²விஹாரஸங்கா²த ஹிதஸ்ஸ தா³னதோ, ஜனானங் ஸமூஹோ ஜனதா தஸ்ஸா ஹிதாய அபி⁴வட்³டி⁴யா ஸகலவட்ட து³க்க²னிஸ்ஸடனிப்³பா³னஸுக²பா⁴கி³யகரணாயாதி வுத்தங் ஹோதி, அஸ்ஸஸ'ஸம்பூரய'ந்தி இமினா'து³க்க²மனுப⁴வீதி இமினா ச ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸம்போ³தீ⁴தி எத்த² ஸங்ஸத்³தோ³ ஸாமந்தி இமமத்த²ங் தீ³பேதி, தஸ்மா ஸங்ஸயமேவ அனஞ்ஞபோ³தி⁴தோ ஹுத்வா சத்தாரி ஸச்சானி பு³ஜ்ஜ²தி படிவிஜ்ஜ²தி ஏதாயாதி ஸம்போ³தி⁴, ஸங்புப்³பா³ பு³த⁴தா⁴துதோ "இ"இதி ண்வாதி³ (கோ) இப்பச்சயோ, ஸவாஸனஸகலஸங்கிலேஸப்பஹாயகங் ப⁴க³வதோ அரஹத்தமக்³க³ஞ்ஞாணங் ஸப்³ப³ஞ்ஞுதஞ்ஞாணந்திபி வத³ந்தி, ஸம்பாபயதீதி ஸம்பாபகங், ஸம்போ³தி⁴யா ஸம்பாபகந்தி ச²ட்டீ²ஸமாஸோ, கிந்தி த⁴ம்மஜாதங் த⁴ம்மஸத்³தே³னெத்த² பாரமித⁴ம்மா பஞ்சமஹாபரிச்சாகா³த³யோ ச அதி⁴ப்பேதா, தேபி ஹி அத்தானங் தா⁴ரெந்தங் தா⁴ரெந்தி ஸம்போ³தி⁴ ஸம்பாபனஸாமத்தி²யயோகே³ன பரேபி தா⁴ரெந்தி நாமாதி த⁴ம்மாதி வுச்சந்தி, 'த⁴ர=தா⁴ரணே'இச்சஸ்மா கீ²ஸு, வியாதி³ஸுத்தேன ண்வாதி³(கோ) மப்பச்சயோ, த⁴ம்மானங்ஜாதங், த⁴ம்மாஏவவா ஜாதங், ஸம்போ³தி⁴ஸம்பாபகஞ்ச தங் த⁴ம்மஜாதங் சேதி விஸேஸனஸமாஸோ, 'ஸம்பூரய'ந்தி மஸ்ஸேதங் கம்மங், ஸம்பூரயந்தி பயோக³ஸம்பத்தியோகா³ தீ³பங்கர (பாத³)மூலே ஹத்தோ²பக³தம்பி நிப்³பா³னம்பஹாய யதா²வுத்தகருணாகு³ணயோக³ஸீதலீபூ⁴தஹத³யதாய "கத²ன்னாமேதே அச்சந்த து³ஸ்ஸஹவட்டது³க்கோ²பக³தே ஸத்தே தங்மஹாது³க்கா² மோசெஸ்ஸாமீ"தி வட்டது³க்க²னிஸ்ஸரணேகஹேதுதாய ஸம்மா பூரெந்தோ வட்³டெ⁴ந்தோ வுட்³டி⁴ங் விரூள்ஹங் வேபுல்லங் க³மெந்தோதி வுத்தங் ஹோதி, ஹேதுயேவேத³மபி து³க்கா²னுப⁴வனஸ்ஸ, மஹாத³யதா பனஸ்ஸ பரம்பரஹேது, து³ட்டு² க²னதி காயிகங் அஸ்ஸாத³ந்தி'து³புப்³பா³ க²னிஸ்மா' "க்வீ"தி (5-4) க்வி, து³க்க²ங் காயிகது³க்க² வேத³னா, கீதி³ஸந்தி ஆஹ-'அனந்தரூப'ந்தி, ஸபா⁴வவசனோ யங் ரூபஸத்³தோ³ "பியரூப"ந்திஆதீ³ஸுவிய, தே ச து³க்க²ஸபா⁴வா (அனந்தா) அனந்தகாரணானங் வஸேன, தஸ்மா அனந்தங் ரூபங் ஸபா⁴வோ அஸ்ஸாதி அனந்தரூபங், தங் து³க்க²ங் அனுப⁴வீ விந்தீ³, கிமிவாதி ஆஹ-'ஸுக²ங் வா'தி, ஸுட்டு² க²னதி காயிகங் ஆபா³த⁴ந்தி ஸுக²ங், இவஸத்³தோ³ ஸத⁴ம்மத்தஸங்கா²தோபமாஜோதகோ, ஸத⁴ம்மத்தஞ்ஹி உபமா, வுத்தஞ்ஹி

“உபமானோபமெய்யானங், ஸத◌⁴ம்மத்தங் ஸியோ பமா”தி, கிங் வுத்தங் ஹோதி “அனிட்டா²னுப◌⁴வனஸபா◌⁴வாயாபி து³க்க²வேத³னாய அனுப◌⁴வனஸபா◌⁴வஸாமஞ்ஞேன அஜ்ஜா²ஸயஸம்பத்திவிஸேஸயோகா³ மஹாகாருணிகஸ்ஸ ஸுகே²ன ஸதி³ஸதாபத்திஹோதீதி து³க்க²ம்பி ஸமானங் தங் ஸுக²மிவ விந்தீ³”தி. கத²மஞ்ஞுதா² வட்டது³க்க²தோ ஸகலலோகஸ்ஸ ஸமுத்³த◌⁴ரணங் ஸியாதி, அத²வா ஸுக²மிவ ஸுக²ங் விந்த³ந்தோ விய அனஞ்ஞவிந்தி³யமபி தாதி³ஸங் து³க்க²ங் ஸகலலோகஹிதாவ ஹிதமனதாய விந்தீ³தி அத்தோ², தேனாஹ ‘அகி²ன்னரூபோ’தி, அகி²ன்னங் பரிஸ்ஸமமப்பத்தங் ரூபங் ஸபா◌⁴வோ அஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ.

தங் த◌⁴ம்மராஜந்தி யோதி அனியமனித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ வுத்தகு³ணவிஸேஸாதா◌⁴ர புக்³க³லஸ்ஸனியமனவசனங், த◌⁴ம்மேன ராஜதி நோ அத◌⁴ம்மேனாதி வா, அத்தனா படிவித்³த◌⁴ஸ்ஸ ஸாமிபா◌⁴வேன த◌⁴ம்மஸ்ஸ ராஜா ஸாமீதி வா, அத்தனா படிவிஜ்ஜி²யமானே த◌⁴ம்மே படிவிஜ்ஜ²ந்தோவ தத்த² ராஜதி தி³ப்பதீதி வா, பரூபகாரவஸேன தத³த்தா²யேவ படிபன்னத்தா பரேஸங் த◌⁴ம்மங் ராஜேதி பகாஸேதீதி வா த◌⁴ம்மராஜா, தங் த◌⁴ம்மராஜங் நமித்வாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, நமஸ்ஸித்வாதி அத்தோ², கீதி³ஸந்தி ஆஹ-‘ஜிதமாரவீரங் ஸுத◌⁴ந்த ஸோவண்ணனிப◌⁴’ந்தி. தத்த² மாரோ ச ஸோ வீரோசாதி மாரவீரோ ஜிதோ வித்³தேத◌⁴ஸ்தப³லோ மாரவீரோ நாதி ஜிதமாரவீரோ, தங், கிஞ்சாபி தே³வபுத்தகிலேஸாபி◌⁴ஸங்கா²ரமச்சுக்க²ந்த◌⁴ மாரா-நேன ஜிதா ஏவ, ததா²பி வீரஸத்³த³ஸன்னிதா◌⁴னேன தே³வபுத்தமாரே க³ஹிதே தங்விஜயா அஞ்ஞேபி ஜிதா ஏவ நாம ஹொந்தீதி விஞ்ஞெய்யங், ஸுட்டு² த◌⁴ந்தங் த◌⁴மிதங் உத்³த◌⁴ரிதங் ஸுத◌⁴ந்தங், ஸுவண்ணமேவ ஸோவண்ணங், ஸுத◌⁴ந்த ச தங் ஸோவண்ணஞ்ச, தஸ்ஸேவ நிபா◌⁴ ஸோபா◌⁴ அஸ்ஸேதி ஸமாஸோ, அத²வா ஸுத◌⁴ந்தஞ்ச தங் ஸுவண்ணங் சேதி ஸமாஸே தஸ்ஸிதந்தி “ணோ”தி (4-34) ணப்பச்சயே “மஜ்ஜே²”தி (4-126) மஜ்ஜ²வுத்³தி◌⁴யங் ஸுத◌⁴ந்தஸோவண்ணங் படிமாரூபங், தேன நிபோ◌⁴ ஸதி³ஸோ, தங்.

எத்தாவதா ச -

> ஹேது ப²லங் பரத்தோ² ச, ஸப்³போ³பி து²திஸங்க³ஹோ;
> ஹேது ஸம்போ³தி◌⁴தோ, புப்³பே³வ, யமஞ்ஞங் ததோபரீதி.

வுத்தஹேதுப²லஸத்தோபகாரவஸேன பு³த்³த◌⁴ரதனஸ்ஸ து²திபுப்³ப³கம்பணாமங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி த◌⁴ம்மராஜேன தேனாபி பூஜனீயஸ்ஸ த◌⁴ம்மரதனஸ்ஸ நிபச்சகாரங் த³ஸ்ஸேதுங்‘த◌⁴ம்மஞ்ச மோஹந்த◌⁴தமப்பத◌⁴ங்ஸி’ந்தி ஆஹ, தத்த² ச ஸத்³தோ³ ‘த◌⁴ம்மஞ்ச நமித்வா’தி [நமஸ்ஸித்வா (பொத்த²கே)] நமஸ்ஸனக்ரியாய த◌⁴ம்மங் ஸம்பிண்டே³தி, கிம்பூ◌⁴தந்தி ஆஹ, ‘மோஹந்த◌⁴தமப்பத◌⁴ங்ஸி’ந்தி, முய்ஹதீதி மோஹோ=அஞ்ஞாணங், அந்த◌⁴யதி ஸமத்த²சக்கு²விஞ்ஞாணபரிஹானேனாதி அந்த◌⁴ங், அந்த◌⁴ஞ்ச தங் தமஞ்சேதி அந்த◌⁴தமங்=பா³ள்ஹதிமிரங், மோஹோயேவ தங்ஸதி³ஸதாய அந்த◌⁴தமந்தி மோ

ஹந்த◌⁴தமங், தங் பத◌⁴ங்ஸேதி பகாரேன நாஸேதி ஸீலேனாதி மோஹந்த◌⁴தமப்பத◌⁴ங்ஸீ, பஸத்³த³ஸ்ஸபகாஸனத்த²ங் ஹித்வா பகாரத்த²ஸ்ஸேவ க³ஹணதோ பரியத்தியா ஸஹ-

ஸோதாபத்தாத³யோ மக்³கா³,சத்தாரோ தப்ப²லானிச;
சத்தாரி அத² நிப்³பா³னங், த◌⁴ம்மா லோகுத்தரா நவாதி.

வுத்தனவலோகுத்தரம்மோ க³ஹிதாதி விஞ்ஞாதப்³ப³ங், அஞ்ஞதா² அரஹத்தமக்³கோ³வ க³ய்ஹெய்ய, கஸ்மா பனெத்த² மோஹஸ்ஸேவ பஹானங் வுத்தங், நேதரேஸந்தி தம்மூலகத்தா ஸப்³ப³கிலேஸானங், தப்பஹானஸ்மிஞ்ஹி வுச்சமானே தம்முகே²னேதரேஸம்பி பஹானங் வுத்தமேவ ஹோதீதி.

ஏவங் த◌⁴ம்மரதனஸ்ஸ நமக்காரங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி ததா³தா◌⁴ரபூ◌⁴தஸங்க◌⁴ரதனங் நமஸ்ஸிதுங் 'ஸங்க◌⁴ங் ததா² ஸங்க◌⁴டிதங் கு³ணேஹீ'தி வுத்தங், தத்த² ததா²ஸத்³தோ³ ஸமுச்சயே வா, வசோயுத்தியங் வா, வசோயுத்திபக்கே² ச ஸத்³தோ³ ஆனெத்வா ஸம்ப³ந்தி◌⁴தப்³போ³, கிலேஸாத³யோ ஸங்ஹனதி ஹிங்ஸதீதி ஸங்கோ◌⁴, ஸங்புப்³ப³தோ ஹனதிஸ்மா க்விம்ஹி "க்விம்ஹி கோ◌⁴பரிபச்சஸமோ ஹீ"தி (5.100) ஹனஸ்ஸ கோ◌⁴, கிலேஸஹிங்ஸனஞ்செத்த² தத³ங்கா³தி³வஸேன க³ஹிதங், கு³ணேஹீதி ஸாமஞ்ஞனித்³தே³ஸதோ ஸம்முதிஸங்கே◌⁴ன ஸத்³தி◌⁴ங்

சத்தாரோ ச படிபன்னா, சத்தாரோ ச ப²லேடி²தா;
ஏஸ ஸங்கோ◌⁴ உஜுபூ◌⁴தோ, பஞ்ஞாஸீலஸமாஹிதோதி.

வுத்தஅட்ட²அரியபுக்³க³லா க³ய்ஹந்தி, கு³ணேஹீதி லோகியலோகுத்தரேஹி ஸீலாதி³கு³ணேஹி, ஸங்க◌⁴டிதந்தி ஸங்ஹதங்.

ஏவமனந்தராயேன க³ந்த²பரிஸமாபனத்த²மனந்த கு³ணவிஸிட்ட²லோகத்தயக³க³ஸீகா²மணிபூ◌⁴தஸ்ஸ ரதனத்தயஸ்ஸ பணாமங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி க³ந்த² கத்தாதி³யதா²வுத்தத்தோ²பத³ஸ்ஸன புப்³ப³ங்க³மமத்தனா ஸமாரபி◌⁴தப்³ப³ங் க³ந்த² கரணங் படிஞ்ஞாதுகாமோ'யோ இத்³தி◌⁴மந்தேஸூ'திஆதி³மாஹ, தத்த² 'யோ'தி இமஸ்ஸ 'தன்னாமதெ◌⁴ய்யேனா'தி இமினா ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஏதாய ஸத்தா இஜ்ஜ²ந்தி இத்³தா◌⁴ வுத்³தா◌⁴ உக்கங்ஸக³தா ஹொந்தீதி இத்³தி◌⁴=இத்³தி◌⁴விதா◌⁴த³யோ லோகியா லோகுத்தரா ச ஸா ஏதேஸமத்தீ²தி இத்³தி◌⁴மந்தோ, தேஸூ இத்³தி◌⁴மந்தேஸு, இத்³தி◌⁴மந்தானங் மஹாஸாவகானங் மஜ்ஜே²தி அத்தோ², மஹத்தப்பத்தோதி மஹத்தங் மஹந்தபா◌⁴வங் க³தோ, தன்னாமதெ◌⁴ய்யேனாதி தஸ்ஸேவ நாமதெ◌⁴ய்யமஸ்ஸாதி தன்னாமதெ◌⁴ய்யோ, தேன, தபோத◌⁴னேனாதி முனினா, கிங் வுத்தங் ஹோதி- "ஏதத³க்³க³ங் பி◌⁴க்க²வே மம ஸாவகானங் பி◌⁴க்கூ²னங் இத்³தி◌⁴மந்தானங் யதி³த³ங் மொக்³க³ல்லானோ"தி ப◌⁴க³வதா இத்³தி◌⁴மந்தேஸு ஏதத³க்³கே³ ட²பிதோ மஹாமொக்³க³ல்லானத்தே²ரோ நாம யோ து³தியோ அக்³க³ஸாவகோ... (தேன ஸமானநாமதெ◌⁴ய்யேனாதி) தமபதி³ஸந்தோ-யமாசரியோ

அனுத்³த⁴தபா⁴வேன உஜுனாக்கமேன நாமாதி³கமவத்வா வங்கவுத்தியா அத்தனோ மொக்³க³ல்லானோதி நாமங் மஹாஸாமிட்டா²னந்தரப்பத்திங் காலோசிதபஞ்ஞா வெய்யத்தியங் பு³த்³த⁴ஸாஸனோபகாரிதாதி³ஞ்ச விபா⁴வேதி. 'யங் ரசித'ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ரசிதந்தி கதங், கிந்தி ஆஹ ஸத்³த³ஸத்த²'ந்தி, ஸத்³த³ஸத்த²ங் நாம ஸுத்த, ஸத்³த³லக்க²ணப்³யாகரணாத்³யபரனாமதெ⁴ய்யங், ஸுத்தங்(ஹி) 'ஸத்³தா³ (லக்கீ²யந்தி) ஸாஸீயந்தி அனுஸாஸீயந்தி பகதிப்பச்சயாதி³விபா⁴க³கப்பனாய ஏதேனா'தி ஸத்³த³லக்க²ணந்தி ச 'ப்³யாகரீயந்தி ஸத்³த³னிப்பா²த³னவஸேன கதீ²யந்தி ஏதேனா'தி ப்³யாகரணந்தி ச வுச்சதி, அபரம்பன வுத்யாதி³ ததுபகரணபா⁴வேன ஸத்³த³ஸத்த²ங் ஸத்³த³லக்க²ணங் ப்³யாகரணந்தி ச வுச்சதீதி த³ட்ட²ப்³ப³ங், அனுனந்தி தப்³பி³ஸேஸனங், அஸேஸலக்கி²யோபஸங்கா³ஹகபா⁴வேன வத்தப்³ப³ஸ்ஸாபரஸ்ஸாபா⁴வா ஸம்புண்ணந்தி அத்தோ², அதா²தி அனந்தரத்தே² நிபாதோ, ஸத்³த³ஸத்த²ரசனானந்தரந்தி அத்தோ², தஸ்ஸேதி ஸத்³த³ஸத்த²ஸ்ஸ, வுத்தி ச ஸமாஸா கதாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸுத்தங் விவரீயதி ஏதாயாதி வுத்தி, ஸமஸ்ஸதே ஸங்கி²பீயதீதி ஸமாஸா.

தஸ்ஸாபீதி வுத்தியாபி, ஸங்க³ஹெத்வா ஸத்³த³வஸேன ஸங்குசிதங் விய கத்வா கி²பனங் ஸங்கே²போ, தஸ்ஸ நயோ கமோ ஸங்கே²பனயோ, தேன, போ⁴வாதி யோ ஸத்³த³ஸத்த²ஸ்ஸ வுத்தியா ச கத்தா ஸோ ஏவ, இதா³னி ஸுத்தவுத்திரசனானந்தரமவஸரப்பத்தே இமஸ்மிங் காலே, ஸமாரபெ⁴ய்ய ஸம்மா ஆரம்ப⁴ங் கரெய்ய ப³ஹுன்னங் க்ரியாக்க²ணானமாதி³பூ⁴தங் க்ரியாக்க²ணமனுதிட்டெ²ய்ய, கிந்தி ஸங்வண்ணனங், ஸங்வண்ணீயதி அத்தோ² ஏதாயாதி ஸங்வண்ணனா, பஞ்சீயதி விபஞ்சீயதி ப்³யத்தீ கரீயதி வுத்தி அத்தோ² ஏதாயாதி வா, தங் பஞ்சயதீதி வா லத்³த⁴னாமபஞ்சிகா, தங்.

ஏவமத்தனா கரணீயஸத்த²ம்படிஜானித்வா தத³னந்தரங் "த்³வே மே பி⁴க்க²வே பச்சயா ஸம்மாதி³ட்டி²யா உப்பாதா³ய (கதமே த்³வே) பரதோ ச கோ⁴ஸோ (அஜ்ஜ²த்தஞ்ச) யோனிஸோ மனஸிகாரோ"தி வசனதோ ஸம்மாஸவனபடிப³த்³தா⁴ ஸப்³பா³பி ஸாஸன (ப்படி) ஸம்பத்தீதி ஸாஸனப்படிபத்தியா ப்³யாகரணஸ்ஸ மூலகாரணத்தா தங் ஸவனே ஸாது⁴ஜனே நியோஜெந்தோ 'தங் ஸாரபூ⁴த'ந்திஆதி³மாஹ, தத்த² தந்தி யஸத்³த³விரஹேபி அதி⁴கதத்தா ஸங்வண்ணனங் பராமஸதி, தங் ஸுணந்தூ'தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸாதூ⁴தி ஸவனக்ரியாவிஸேஸனங், அத்தா²னுரூபங் ப்³யஞ்ஜனங், ப்³யஞ்ஜனானுரூபஞ்ச அத்த²ங்ஸல்லக்கெ²த்வா அனஞ்ஞமனா ஹுத்வா ஸக்கச்சங் ஸுணந்தூதி அத்தோ² ஸுவண்ணபா⁴ஜனே நிக்கி²த்தஸீஹவஸாவிய அவினஸ்ஸமானங் கத்வா ஹத³யே ட²பனவஸேன, ஸக்கச்சஸவனமேவ ஹி ஸோதூனமத்தா²வஹங் ஹோதீதி, ஸந்தோதி ஸவனக்ரியாய கத்தாரோ த³ஸ்ஸேதி, ததா² ஸாதிஸயப்³யாகரணங்… ததா²விதா⁴ ஏவ ஸப்புரிஸா ஸாது⁴கங் ஸோதுகாமா ஹொந்தீதி, கிம்பூ⁴தந்தி ஆஹ 'ஸாரபூ⁴த'ந்திஆதி³, பூ⁴தஸத்³தோ³ எத்த² "பூ⁴தஸ்மிங் பாசித்திய'ந்திஆதீ³ஸு விய விஜ்ஜமானத்தோ², பெ²க்³கு³த்தாபா⁴வேன அபரிச்சஜனீயதாய ஸாரோ தி²ரங் ஸோ அத்தோ² ப்³யஞ்ஜனஞ்ச அஸ்ஸா அத்தீ²தி

ஸாரா ச ஸா பூ⁴தாச, அத² வா லோகியலோகுத்தரகு³ணாதிஸயஸாத⁴னேகஸாத⁴னபா⁴வதோ ஸெட்ட²ட்டே²ன ஸாரஞ்ச ஸா பூ⁴தாசாதி ஸாரபூ⁴தா, தங் க³ந்தோ² யேவெத்த² ஸங்கே²பிதோ, அத்தோ² பன நயக்³கா³ஹிததாயபி ஸப்³ப³தா² த³ஸ்ஸிதோயேவாதி விபுலங் அத்த²ங் க³ண்ஹாதீதி விபுலத்த²கா³ஹீ, தங், விதீ⁴யமானவண்ணனாக்கமவிஸேஸேன ப்³யாகுலஸ்ஸ வண்ணனாக்கமஸ்ஸ நிரஸனதோ நத்தி² ஆகுலங் கிஞ்சி அஸ்ஸாதி அனாகுலங், தங், இமினா ச கச்சாயனவுத்திவண்ணனாஸு ந ததா²பா⁴வங் த³ஸ்ஸேதி.

ததே³வமதி⁴கதத்தாயேவாயமாசரியோ க³ந்தா²ரம்பே⁴’மஹாத³யோ யோ’திஆதி³கே படிபஜ்ஜித்வா தா³னி அத்தனா வண்ணனீயஸ்ஸ க³ந்த²ஸ்ஸாதி³பூ⁴தங் வாக்யமனதி⁴கதபரிஹாரமுகே²னேவோபன்யஸ்ய ப்³யாக்²யாதுமாஹ- ‘இதா⁴’திஆதி³, தத்த² இதா⁴தி இமஸ்மிங் மாக³தி⁴கஸத்³த³லக்க²ணவிரசனாதி⁴காரே, மாக³தா⁴னங் ஸத்³தா³னங் இத³ந்தி மாக³தி⁴கங், மாக³தி⁴கங் ஸத்³த³லக்க²ணந்தி விஸேஸன ஸமாஸோ, விரசயிதுகாமோதி கத்துகாமோ, ரதிங்ஜனேதீதி ரதனங், ரமயதீ [ர தயதீ (பொத்த²கே)] தி (வா) ரதனங் அனப்பச்சயேன, அத²வா யங் லோகே சித்தீகதாதி³கங் ரதனந்தி வுச்சதி, இத³ம்பி தங் ஸதி³ஸதாய ரதனந்தி வுச்சதி, ததா²சாஹு-

சித்தீகதங் மஹக்³க⁴ஞ்ச, அதுலங் து³ல்லப⁴த³ஸ்ஸனங்;
அனோமஸத்தபரிபோ⁴க³ங், ரதனங் தேன வுச்சதீதி.

பு³த்³தா⁴தீ³னமேதமதி⁴வசனங், தயோ அவயவா அஸ்ஸாதி தயங், ஸமுதா³யோ, ரதனானங் தயங் ரதனத்தயங், அவயவவினிம்முத்தஸ்ஸ பன ஸமுதா³யஸ்ஸ அபா⁴வதோ தீணி ஏவ ரதனானி வுச்சந்தி, பணமனங் பணாமோ, ரதனத்தயகு³ணனின்னதா, பணமந்தி ஏதாயாதி வா பணாமோ, பணாமக்ரியானிப்பா²தி³கா குஸலசேதனா, ரதனத்தயஸ்ஸ பணாமோதி ச²ட்டீ²ஸமாஸோ, அபி⁴தீ⁴யதி படிபாதீ³யதீத்யபி⁴தெ⁴ய்யோ ஸமுதி³தேன ஸத்தே²ன வசனீயத்தோ², யேன ச யோ படிபாதீ³யதி ஸோ தஸ்ஸ அத்தோ² ஹோதீதி, ஸோ ச பகதிப்பச்சயாதி³விபா⁴க³கப்பனாய ஸத்³தா³னங் ஸங்க²ரணங், ஸத்³த³ஸத்தே²ன ஹி ஸத்³த³ஸங்க²ரணமேவ படிபாதீ³யதி, (ரதனத்தயப்பணாமோ ச அபி⁴தெ⁴ய்யோ ச) ரதனத்தயப்பணாமாபி⁴தெ⁴ய்யந்தி சத்த²ஸமாஸோ, தஸ்ஸ ஸந்த³ஸ்ஸனங் அத்தோ² யஸ்ஸாதி அஞ்ஞபத³த்தோ², கிந்தங் வாக்யங், தா வாதி வாக்யாலங்காரே, நனுசேவமதி⁴கதத்தேபி அபி⁴தெ⁴ய்யமத்தமேவத³ஸ்ஸேதப்³ப³ங் ஸியா கிங் வாசாபணாமேன, காயமனோமயேனாபி புஞ்ஞாதி ஸயப்பத்தியா அபி⁴ஸமீஹிதத்த²ஸித்³தி⁴ ஹோராதேவாதி சோத³னங் மனஸி நிதா⁴ய வசீபணாமஸ்ஸ பரத்த²ஸன்னிஸ்ஸயதஞ்ச தஸ்ஸேவ விபா⁴கே³ன பயோஜனஞ்ச த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘தத்த²’இச்சாதி³, கு³ணஸத்³தோ³ எத்த² “ஸதகு³ணா த³க்கி²ணா பாடிகங்கா²”திஆதீ³ஸு விய ஆனிஸங்ஸட்டோ², கு³ணானமானிஸங்ஸானங் அனுகூலங் அனுகு³ணங், ஹேதுமந்தவிஸேஸனமேதங், பதா⁴னபா⁴வங் நீதங்

பணீதங் அதிஉத்தமந்தி அத்தோ², அதீஸயேன பணீதங் பணீததரங், சித்தஸ்ஸஸந்தானங் பப³ந்தோ◌⁴ சித்தஸந்தானங், பணீததரஞ்ச தங் சித்தஸந்தானஞ்ச, அனுகு³ணஞ்ச தங் பணீததரசித்தஸந்தானஞ்சாதி விஸேஸனஸமாஸோ, தப்பணாமகரணேன அனுகு³ண...பே.... ஸந்தானங் யேஸந்தி அஞ்ஞுபத³த்தோ², தேஸங், யதா² தே ஸோதாரோ ரதனத்தயஸ்ஸ பணாமகரணேன புஞ்ஞாதிஸயப்படிலாபா◌⁴ அனேகானிஸங்ஸாதிஸயப்படிலாபா◌⁴னுகூல சித்தஸந்தானதாய பதா◌⁴னதரசித்தஸந்தானா ஹொந்தி, ததா² பவத்தானந்தி அதி◌⁴ப்பாயோ, இத³ம்பி அதி◌⁴க³தா...பே.... ந்தராதா◌⁴னந்தீமேஸங் ஹேதுபா◌⁴வேன திட்ட²தி, அதி◌⁴க³தா பத்தா அனேகே ப³ஹூ ஆனிஸங்ஸவிஸேஸா ஆயு வண்ணஸுக²ப³லபடிபா◌⁴னாத³யோ யேஸந்தி விக்³க³ஹோ, விஸோஸிதா ஸுக்கா²பிதா அந்தராயா ப◌⁴யாத³யோ அஜ்ஜ²த்திகா பா³ஹியா வா யேஸங் ததா²விதா◌⁴னங் ஸோதூனங், ஏதேபி அபி◌⁴,பே,த்³த◌⁴த்த²ந்தி இச்சஸ்ஸ ஹேதூ, அபி◌⁴ஸமீஹிதஸ்ஸ அனுட்டி²தஸ்ஸ கதனிட்டி²தஸ்ஸ க³ந்த²ஸ்ஸ அவபோ³தோ◌⁴யேவ ப²லங், தஸ்ஸ ஸிஜ்ஜ²னத்த²ங், கிந்தங் ரதனத்தயப்பணாமஸந்த³ஸ்ஸனங்.

> ஸச்சங் புனபி ஸச்சந்தி, பு◌⁴ஜமுக்கி²ப்ப வுச்சதே;
> ஸகத்தோ² நத்தீ² நத்தே²வ,பரஸ்ஸத்த²மகுப்³ப³தோதி.

வசனதோ பரத்தோ²வ ஸப்புரிஸேஹி கத்தப்³போ³, பரத்தே² ஸம்பாதி³தே பன ஸகத்தோ² ஸம்பன்னோவ நாம ஸியாதி மனஸி கத்வா ஆஹ- 'ஏததே³வா'திஆதி³. காயமனோஸமாசரணேன ஸம்பஜ்ஜமானஞ்ச வசீஸமாசரணேன ஸம்பஜ்ஜதேவாதி அனேனேவ வாக்யேன விஞ்ஞாயதீதி அவக³ந்தப்³ப³ங், பு³த்³தி◌⁴ புப்³பா³ யஸ்மிங் கரணே தங் பு³த்³தி◌⁴ புப்³ப³ங், தங் ஸீலேன கரொந்தா பு³த்³தி◌⁴புப்³ப³காரினோ, அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸ்ஸ அதி◌⁴க³மோ ஜானநங் புப்³போ³ யஸ்ஸ ஸோ அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யாதி◌⁴க³மபுப்³ப³கோ , அவதாரோ பவத்தி, ஏகதே³ஸத³ஸ்ஸனே "ஸமுத்³தோ³ தி³ட்டோ²"தி விய ஏகதே³ஸேபி ஸமுதா³யவோஹாரத³ஸ்ஸனதோ பச்சி²ம பாதே³னாதி வுத்தங், பச்சி²மபாத³ஸ்ஸேகதே³ஸபூ◌⁴தேன 'ஸத்³த³லக்க²ண'மிச்சனேனாதி அத்தோ², ஸாதி◌⁴யங் ஸத்³தா³னங் ஸங்க²ரணங், ஸாத◌⁴னங் ப்³யாகரணங், தங் லக்க²ணங் ஸபா◌⁴வோ அஸ்ஸாதி ஸாதி◌⁴யஸாத◌⁴னலக்க²ணோ, ஸாதி◌⁴யஸ்ஸேத³ங் ஸாத◌⁴னங், ஸாத◌⁴னஸ்ஸ சேத³ங் ஸாதி◌⁴யந்தி ஏவமஸ்ஸேத³ம்பா◌⁴வஹேதுஸபா◌⁴வோ ஸம்ப³ந்தோ◌⁴தி வுத்தங் ஹோதி, பயோஜனங் அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸத்³தோ³பத³ஸ்ஸிதங் ஸத்³த³ஸங்க²ரணங், தத்த² ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸந்தோக³த◌⁴த்தங்... ஸாதி◌⁴யோபத³ஸ்ஸனமுகே²ன ஸாத◌⁴னஸ்ஸாபி த³ஸ்ஸிதத்தா நிஸ்ஸயோபத³ஸ்ஸனதோ, உஸ்ஸுக்கங் ஸம்மாவாயாமங், பு³த்³த◌⁴த்தங் ஸப்³ப³ஞ்ஞுதஞ்ஞாணங், பூரெத்வாதி-

> மனுஸ்ஸத்தங் லிங்க³ஸம்பத்தி, ஹேது ஸத்தா²ரத³ஸ்ஸனங்;
> பப்³ப³ஜ்ஜா கு³ணஸம்பத்தி, அதி◌⁴காரோ ச ச²ந்த³தா;
> அட்ட²த◌⁴ம்மஸமோதா◌⁴னா, அபி◌⁴னீஹாரோ ஸமிஜ்ஜ²தீதி.

வுத்தஅட்ட²த⁴ம்மஸமன்னாக³தேன அபி⁴னீஹாரேன ஸமன்னாக³தா ஹுத்வா யதா²வுத்தே பாரமிதாத³யோ த⁴ம்மே பூரெத்வாதி அத்தோ², ஆக³தாதி ஸத்தத்திங்ஸபோ³தி⁴பக்கி²யத⁴ம்மானுப்³ரூஹனேன ஆக³தா, இதா⁴தி இமஸ்மிங் லோகே, ஆக³தாதி பத்தா உப்பன்னா, ததா²க³தோதி யதா² ஸம்பதி ஜாதா தே ப⁴க³வந்தோ ஸத்தபத³வீதிஹாரேன க³தா, ததா² அயம்பி உத்தராபி⁴முக²ங் க³தோதி அத்தோ², முஹுத்தஜாதோவாதி ஸம்பதிஜாதோ ஏவ, ஜாதஸமனந்தரமேவாதி வுத்தங் ஹோதி, விக்கமீதி அக³மாஸி, ஸத்த பதா³னி க³ந்த்வான தி³ஸா விலோகேஸீதி இத³ங் “த⁴ம்மதா ஏஸா பி⁴க்க²வே ஸம்பதி ஜாதோ போ³தி⁴ஸத்தா ஸமேஹி பாதே³ஹி பதிட்ட²ஹித்வா”தி ஏவ மாதி³காய பாளியா ஸத்தபத³வீதிஹாரூபரிடி²தஸ்ஸ ஸப்³ப³தி³ஸானுவிலோகனஸ்ஸ வுத்தத்தா வுத்தங், தி³ஸா விலோகேஸி ஸமந்ததோதி இத³ம்பன ‘ஸமேஹி பாதே³ஹி பு²ஸீ வஸுந்த⁴ர’ந்தி ஏதஸ்ஸ அனந்தரங் த³ட்ட²ப்³ப³ங்... பாதே³ஹி வஸுந்த⁴ராபு²ஸனானந்தரமேவ த³ஸதி³ஸாவலோகிதத்தா, அட்ட²ங்கா³னி நாம-

விஸட்ட²ங் மஞ்ஜு விஞ்ஞெய்யங், ஸவனீயா-விஸாரினோ;
பி³ந்து³ க³ம்பீ⁴ரனின்னாதி³,ச்சேவமட்ட²ங்கி³கோ ஸரோதி.

வுத்தானி அட்ட²ங்கா³னி, ததா²க³தோதி இமஸ்ஸேவ விஸுங் அத்த²பரியாயங் த³ஸ்ஸேதுங் ‘அத²வா’திஆதி³மாஹ, அரியேன ஸேதுனாதி ஸமத²விபஸ்ஸனாஸங்கா²தேன உத்தமேன மக்³கே³ன, ஏவமாதி³னாதிஆதி³ஸத்³தே³ன தேஸங் தேஸங் த⁴ம்மானங் ஸபா⁴வஸரஸலக்க²ணங் தத²ங் ஆக³தோ யதா²வதோ அதி⁴க³தோ’யேக³த்யத்தா² தே பு³த்³த்⁴யத்தா², யே பு³த்³த்⁴யா தே க³த்யத்தா²’திததா²க³தோதி ஏவமாதி³ங் ஸங்க³ண்ஹாதி, தத்த²தத்தா²தி தேஸு தேஸு தீ³கா⁴க³மாதீ³ஸு, ததா²க³தபா⁴வோதி ததா²க³தோதி ப⁴வனங் நிப்ப²த்தி நமஸ்ஸனகிரியாபி⁴ஸம்ப³ந்தா⁴தி’நமஸ்ஸித்வா’தி எத்த² நமஸ்ஸனகிரியாய அபி⁴ஸம்ப³ந்தா⁴ இமினா ததா²க³தாதீ³னங் கம்மத்தங் விபா⁴வேதி, நமஸ்ஸனகிரியாவிஸேஸனத்தாதி ‘நமஸ்ஸித்வா’தி நமஸ்ஸனங் கத்வாதி வுத்தங் நாம ஸியாதி நமஸ்ஸனந்தி வுத்தனமஸ்ஸனகிரியாய விஸேஸனத்தா, போ³தி⁴யாதி போ³தி⁴வுச்சதி சதூஸு மக்³கே³ஸு ஞாணங், தங் ப⁴க³வா எத்த² பத்தோதி (போ³தி⁴, தஸ்ஸா) போ³தி⁴ருக்க²ஸ்ஸாதி அத்தோ², மூலேதி மூலஸமீபே “யாவ மஜ்ஜ²ன்ஹிகே காலே சா²யா ப²ரதி நிவாதே பண்ணானி பதந்தி ஏதாவதா ருக்க²மூலங்”திஆதீ³ஸு விய, நனு அஞ்ஞேபி கீ²ணாஸவா ‘அக³க³மக்³கே³னே’ச்சாதி³னா வக்க²மான நயேன நிப்ப²ன்னா ஏவாதி அனுயோக³ங் மனஸிகத்வா வுத்தங் ‘ஸஹேவ வாஸனாயா’தி, ந ஹி ப⁴க³வந்தங் ட²பெத்வா அஞ்ஞே ஸஹ வாஸனாய கிலேஸே பஹாதுங் ஸக்கொந்தி, ஏதேன அஞ்ஞேஹி அஸாதா⁴ரணங் ப⁴க³வதோ அரஹத்தந்தி த³ஸ்ஸேதி, தேனேவ இத்³த⁴ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்த²ங் த³ஸ்ஸெந்தோ’தேபி ஹி’ச்சாதி³கங் வக்க²தி, காபனாயங் வாஸனா நாம பஹீனகிலேஸஸ்ஸாபி அப்பஹீனகிலேஸஸ்ஸ பயோக³ஸதி³ஸபயோக³ஹேதுபூ⁴தோ கிலேஸனிஹிதோ ஸாமத்தி²யவிஸேஸோ’ஆயஸ்மதோ பிலிந்த³வச்ச²ஸ்ஸ

வஸலஸமுதா³சாரனிமித்தங் விய’, அக்³க³மக்³கே³னாதி அரஹத்தமக்³கே³ன, ஸப்³ப³கிலேஸே ராகா³தி³கே, அரஹத்தங் அக்³க³ப²லங், ஸம்முதி உபபத்திதே³வபா⁴வதோ அஞ்ஞேன விஸுத்³தி⁴ தே³வபா⁴வேனாதினிப்ப²ன்னத்தா ஆஹ-‘விஸுத்³தி⁴தே³வபா⁴வேனா’தி, ஸகலகிலேஸகாலுஸ்ஸியாபக³மேன விஸுத்³தி⁴ப்பத்தியா ஸப்³ப³ஞ்ஞுகு³ணா லங்காரேன விஸுத்³தி⁴தே³வபா⁴வேனாதி அத்தோ².

‘இத⁴=ஸங்ஸித்³தி⁴யங்’ இத்³த⁴வந்தோ இத்³தா⁴த்தப்பச்சயேன, ‘கு³ண=ஆமந்தணே’ பூ⁴வாதி³ஸேஸோ, கு³ணீயந்தி பரிசீயந்தி ஸெய்யத்திகேஹீதி கு³ணா கப்பச்சயேன, தேபீதி ஸாவகபச்சேகபு³த்³தா⁴பி, ஹி ஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி, யஸ்மா அக்³க³ங்…பே॰… அனூனகு³ணா , தஸ்மாதி அத்தோ², ஸப்³ப³ஞ்ஞுதாதீ³னந்திஆதி³கங் தேஸங் ஸப்³ப³ஞ்ஞுபு³த்³தே⁴ஹி ஊனகு³ணதாய ஹேதுவசனங், கேசி ‘ஸித்³தோ⁴ மித்³த⁴கு³ணோ அஸ்ஸாதி ஸித்³த⁴மித்³த⁴கு³ணந்தி து³ட்ட²மத்த²ங் பரிகப்பெத்வா வாக்யமித³ங் தூ³ஸெந்தி, தே பன ‘மித்³தோ⁴ நாம கோசி கு³ணோ நத்தீ²’தி ச, ‘ததா²க³தோ நாம மித்³த⁴ கு³ணோ ந ஹோதீ’தி ச, ‘தாதி³ஸோ சே ஸியா ந ஞாணனிஸ்ஸிதபூஜா பகதோபயோகி³னீ ப⁴வதீ’தி ச அஜானித்வா வத³த² தும்ஹேஹி வத்வா உய்யோஜேதப்³பா³, மங்க³லத்த²ஞ்செத்தா²தோ³ ஸித்³த⁴ஸத்³தோ³பாதா³னங், மங்க³லாதீ³னி ஹி ஸத்தா²ன்யப்³யாஹதப்பஸரானி ஹொந்த்யாயஸ்மந்தப்³யாக்²யாதுஸோதுகானி ச, த⁴ம்மஸங்கா⁴னம்பீதி இமினா அவயவேன விக்³க³ஹேபி ஸமுதா³யஸ்ஸ ஸமாஸத்த²த்தா அஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸோயங் தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணோதி தீ³பேதி, தேனாஹ- ‘அஞ்ஞபத³த்தே²’ச்சாதி³, கு³ணீபூ⁴தானம்பீதி அப்பதா⁴னபூ⁴தானம்பி விஸேஸனபூ⁴தானம்பி அஞ்ஞபத³த்த²ஸ்ஸ பதா⁴னத்தா, கிரியாதிஸம்ப³ந்தோ⁴ வக³ம்யதே த⁴ம்மஸங்கா⁴னங் கு³ணீபூ⁴தானம்பி தத³வினாபா⁴வித்தேன நமஸ்ஸனாதிஸம்ப³ந்தா⁴, ததே³வ ஸமத்தே²தி ‘ததா²ஹ’ச்சாதி³னா, புத்தேன ஸஹ வத்தமானோதி தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணஅஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸத்தா துல்யமுபி⁴ன்னம்பி ஆக³மனந்தி புத்தோபி ஆக³தோதி பதீயதே, தத்தா²தி நித்³தா⁴ரணே ஸத்ததீ⁴, அத்தானந்தி த⁴ம்மங் த³ஸ்ஸேதி, தா⁴ரெந்தேதி அத்தனி ட²பெந்தே பவத்தெந்தே உப்பாதெ³ந்தே, சத்தாரோபி அபாயா ஸாமஞ்ஞவஸேன’அபாயே’தி வுத்தா, கிலேஸவட்ட கம்மவட்ட விபாகவட்டவஸேன தயோ வட்டா, தேஸு து³க்க²ங், தஸ்மிங், தா⁴ரேதீதி வுத்ததா⁴ரணங் நாம அத்த²தோ அபாயாதி³னிப்³ப³த்தககிலேஸவித்³த⁴ங்ஸனங், தஞ்ச யதா²ரூபங் கிலேஸஸமுச்சி²ந்த³னதப்படிப்பஸ்ஸத்³தி⁴ ஆலம்ப³னபா⁴வேன ஹோதீதி ஆஹ- ‘ஸோ…பே॰… வஸேனா’தி, நவன்னம்பி, தே ஸமதி⁴க³மஹேதுதாய த⁴ம்மோயேவ நாமாதி ‘த³ஸா’திஆதி³ வுத்தங், தத்த² காரணமாஹ- ‘தம்மூலகத்தா’திஆதி³, தம்மூலகத்தாதி தங் காரணத்தா, ஸீலதி³ட்டி²ஸாமஞ்ஞேனாதி அரியேன ஸீலேன அரியாய ச தி³ட்டி²யா ஸமானபா⁴வேன, அரியானஞ்ஹி ஸீலதி³ட்டி²யோ மக்³கே³னாக³தத்தா ஸப்³ப³தா² ஸமானாவ, தேன தே யத்த²கத்த²சி டி²தாபி ஸஹக³தாவாதி ஸங்ஹதோதி

இமஸ்மிங் அத்தே² ஸங்கோ⁴தி பத³ஸித்³தி⁴ த³ட்ட²ப்³பா³, அதி⁴ப்பேதவஸேன பனேதங் வுத்தங், லோகியஸீலதி³ட்டி²யா ஸாமஞ்ஞேன ஸங்ஹததத்தா ஸம்முதிஸங்கோ⁴பி பணாமாரஹோயேவாதி த³ட்ட²ப்³ப³ங்.

அத² கேதே ஸத்³தா³, யேஸமித³ங் லக்க²ணங் பா⁴ஸிஸ்ஸந்தி படிஞ்ஞாதந்தி ஆஹ-'ஸத்³தா³ க⁴டபடாத³யோ'தி, ஆதி³ஸத்³தே³ன ருக்கா²த³யோ, நனு ஸந்தி மேக⁴ஸத்³த³ஸமுத்³த³ஸத்³தா³த³யோபீதி ந நிரத்த²கானமிதா⁴னுபயோகி³த்தா, யே லோகஸங்கேதானுரோதே⁴னாத்த²ப்பகாஸகா தேஸங் ஸாத்த²கானமே வித³ங் லக்க²ணந்தி, அபிச 'ஸத்³தா³ க⁴டபடாத³யோ'தி வத³ந்தோ வேதி³கானங் விய உந்தி [ஞுத்தி² (பொத்த²கே)] ஆதீ³னங் அனுபுப்³பீ³னியமாவத்தா²னமஸம்ப⁴வா தத³னுக்கமேன நிப்பா²தி³யமானநம்பி ஸத்³தா³னங் லோகியத்தானபி⁴வத்தனஞ்ச போ³தே⁴தீதி த³ட்ட²ப்³ப³ங், நு தத்த² பகாஸகத்த²ங் ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸமுதா³யவஸேன வா ஸியா பச்சேகவண்ணவஸேன வா, தத்த² யதி³ பச்சேகவண்ணா பகாஸயெய்யுங், க⁴டஸத்³தே³ க⁴காரோயேவ க⁴டத்த²ங், பகாஸயெய்ய, ததா² சாஞ்ஞேஸமகாராதீ³னமனத்த² கதா ஸியா, அத² ஸமுதி³தா பகாஸயெய்யுங், ததா³ வண்ணானமுச்சாரணானந்தரவினாஸித்தா ஸமுதா³யோயேவ ந ஸியா, ததா² ஸதி கத² மத்த²ங் ஸத்³தோ³ பகாஸயதீதி சே கமேன ஸோதசித்தாதி³க³ஹிதக்க²ர பாளியா ச யோ ஸத்³தோ³தி விஞ்ஞெய்யோ ஸாத்த²கோ சித்தகோ³சரோ, சித்தகோ³சரஸ்ஸாபி ஸத்³த³ஸ்ஸ பன பா³லஜனப்பபோ³தா⁴ய கப்பனாமத்தேன பகத்யாதி³விபா⁴க³தோ, ந ஸபா⁴வேனான்வாக்²யானங், தேனாஹ-'பகத்யா'தி³ ஆதி³, நனு கோ³இச்சாதி³ஸாது⁴ஸத்³த³னியமே ஸதி கோ³தாத³யோ அஸாது⁴ ஸத்³தா³தி விஞ்ஞாயந்தி க³ந்தப்³ப³மக்³க³னியமே அக³ந்தப்³ப³மக்³கோ³ விய, கோ³தாதி³ அஸாது⁴ஸத்³த³னியமே வா கோ³இச்சாத³யோ ஸத்³தா³ ஸாத⁴வோதி அக³ந்தப்³ப³மக்³க³னியமே க³ந்தப்³ப³மக்³கோ³ விய, கிங் ஸத்³தா³னமன்வாக்²யானேனா தித³மாஸங்கிய பயோஜனமாஹ-'லக்க²ணாபி⁴தா⁴னங்சே'ச்சாதி³, ஸத்³தா³னம்படிபத்தியங் படிபத³பாட²ஸ்ஸானுபாயத்தங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'அஞ்ஞதே²'ச்சாதி³, அஞ்ஞதா²தி அஸதி லக்க²ணாபி⁴தா⁴னே, ஸக்கதாதீ³திஆதி³ஸத்³தே³ன பாகதாதி³ங் ஸங்க³ண்ஹாதி, ப³ஹுவித⁴த்தங் ஸக்கதபாகதபேஸாசிகஅபப்³ப⁴ங்ஸவஸேன, மக³தே⁴ஸு விதி³தாதி இமஸ்மிங் அத்தே² "அஞ்ஞஸ்மி"ந்தி (4-121) மாக³தா⁴னங் இத³ந்தி அத்தே² "ணோ"தி (4-34) ணப்பச்சயே மாக³தா⁴ மாக³த⁴ந்தி ச பத³னிப்ப²த்தி வேதி³தப்³பா³தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'மக³தெ⁴ஸ்மி'ச்சாதி³, மக³தே⁴ஸு விதி³தாதிஆதி³னோ அதி⁴ப்பாயங் விவரிதுமாஹ- 'இத³ங் வுத்தங் ஹோதீ'திஆதி³, தத்த² இத³ந்தி இதா³னி வக்க²மானங் மாக³த⁴ங்...பே.... ஹோதீதி ஏதங் வுத்தங் ஹோதீதி மக³தே⁴ஸு...பே.... லக்க²ணங் மாக³த⁴ந்தி வத³தா பகாஸிதங் ஹோதீதி அத்தோ², ஹிஸத்³தோ³'மக³தெ⁴ஸ்வி'ச்சாதி³னா வுத்தங் ஸமத்த²யதி, லக்க²ணங் விஸேஸயதாதி ஸத்³த³லக்க²ண ஸத்³த³ஸ்ஸ உத்தரபத³த்த²ப்பதா⁴னத்தா மாக³த⁴ந்தி இமினா லக்க²ணங் விஸேஸயதா ப்³யவச்சே²த³யதா வுத்திகாரேன, அத்த²தோதி ஸாமத்தி²யதோ, ஸத்³தே³ ச விஸேஸிதோ ஹோதீதி

ஸத்³த³லக்க²ணஸத்³தோ³ மாக³தே⁴ ஏவ [ஸத்³தே³ஏவ (பொத்த²கே)] ப்³யவச்சே²தி³தோ ஹோதி, அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ ‘மக³தே⁴ஸு விதி³தா மாக³தா⁴தி ஸத்³தே³ க³ஹெத்வா தேஸமித³ங் மாக³த⁴ந்தி மாக³த⁴ஸத்³தே³ன யஸ்மா ஸத்³த³லக்க²ணஸத்³தே³ லக்க²ணங் விஸேஸிதங், தஸ்மா ஸத்³த³லக்க²ணஸத்³தே³ ஸத்³தோ³ யதி³ அமாக³தோ⁴ கத²ங் லக்க²ணங் மாக³த⁴ங் ஸியாதி ஸாமத்தி²யா ஸத்³தோ³பி விஸேஸிதோ ஹோதீ’தி, நனு மாக³த⁴ந்தி லக்க²ணஸ்ஸ மாக³த⁴ ஸத்³த³ஸம்ப³ந்தி⁴த்தஜா²பனதோ ஸத்³த³லக்க²ணந்தி எத்த² ஸத்³த³ஸத்³த³ஸ்ஸ நிரத்த²க தாபத்தி ஹோதீதி, ந ஹோதி க³ம்மமானத்த²ஸ்ஸ ஸத்³த³ஸ்ஸ பயோக³ம்பதி காமசாரத்தா ஸத்³த³லக்க²ணஸத்³த³ஸ்ஸ வா ஸமாஸத்தே² நிருள்ஹத்தா “தத்ரித³ங் ஸுக³தஸ்ஸ ஸுக³தசீவரப்பமாண”ந்திஆதீ³ஸு விய, கோபனாதிஆதி³ஸத்³த³லக்க²ணந்தி இமினா அபி⁴தெ⁴ய்யஸங்கா²தபயோஜனஸ்ஸ த³ஸ்ஸிதத்தா தப்பயோஜனபுச்ச²னபரா சோத³னா, வுச்சதேச்சாதி³ பரிஹாரோ, யதா² ஸப்³ப³தா²த்தபரஹிதகாமேன.

> பியோ ச க³ரு பா⁴வனீயோ, வத்தா ச வசனக்க²மோ;
> க³ம்பீ⁴ரஞ்ச கத²ங் கத்தா,நோசா டா²னே நியோஜகோதி.

வுத்தேஹி ததோ பரேஹி ச பஸத்த²தரேஹி கு³ணவிஸேஸேஹி ஸமுபேதங் கு³ருங்.

> தஸ்மா அக்க²ரகோஸல்லங், ஸம்பாதெ³ய்ய ஹிதத்தி²கோ;
> உபட்ட²ஹங் கு³ருங் ஸம்மா, உட்டா²னாதீ³ஹி பஞ்சஹீதி.

வசனதோ உட்டா²ன-உபட்டா²ன-பரிசரியா-ஸுஸ்ஸூஸா ஸக்கச்சஸிப்பபடிக்³க³ஹணேஹி ஸம்மா உபட்ட²ஹந்தேன ஸவன,உக்³க³ஹன-தா⁴ரண-பரிபுச்சா²-பா⁴வனா ஹி கங்கா²விச்சே²த³ங் கத்வா விஞ்ஞாதப்³ப³ங் ஸத்³த³லக்க²ணங், ததா² அவிஞ்ஞாதங் ஸத்³த³லக்க²ணமனேனாதி அவிஞ்ஞாதஸத்³த³லக்க²ணோ புக்³க³லோ, ஹிஸத்³தோ³ அவதா⁴ரணே, ஸோ ‘த⁴ம்மவினயேஸு குஸலோ ந ஹோதீ’தி எத்த² த³ட்ட²ப்³போ³, குஸலோ த³க்கோ² ந ஹோதி, தத்த² த⁴ம்மவினயேஸு ஸுத்தந்தாதாபி⁴த⁴ம்மஸங்கா²தேஸு த⁴ம்மேஸு சேவ வினயே ச, கஸ்மா-

> யோ நிருத்திங் ந ஸிக்கெ²ய்ய, ஸிக்க²ந்தோ பிடகத்தயங்;
> பதே³பதே³ விகங்கெ²ய்ய, வனே அந்த⁴க³ஜோ யதா²தி.

வசனதோ, அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ “யதா² வுத்தனயேன ஸம்பூ⁴தபத³ ப்³யாமோஹவஸேன பத³த்தே²பி ப்³யாமோஹஸம்ப⁴வதோ ஸுத்தந்தோபத³ஸ்ஸிதாய தி³ட்டி²வினிவெட்ட²னாய ச அபி⁴த⁴ம்மாக³தே நாமரூபபரிச்சே²தே³ ச வினய நித்³தி³ட்டே² ஸங்வராஸங்வரே ச அகோஸல்லங் ஸியா”தி, யதா²த⁴ம்மந்தி த⁴ம்மவினய ஸத்³த³ஸ்ஸ யோ-த்தோ² வினயஸுத்தாபி⁴த⁴ம்மஸங்கா²தோ, தஸ்ஸ ஸோ-த்தோ², தத³னதிக்கமேன,

படிபஜ்ஜிதுமஸக்கொந்தோதி தத்த²தத்தே²வ வுத்தாஸு அதி⁴ஸீல அதி⁴சித்த அதி⁴பஞ்ஞாஸிக்கா²ஸு பவத்திதுங் அஸமத்தோ², குஸலோ பன ஸமத்தோ² பஞ்ஞாவிஸேஸாலோகபடிலாப⁴தோ, வுத்தங் ஹி-

யாவ திட்ட²ந்தி ஸுத்தந்தா, வினயோ யாவ தி³ப்பதி;
தாவ த³க்க²ந்தி ஆலோகங், ஸூரியே அப்³பு⁴க்³க³தே யதா²தி.

படிபத்திந்தி படிபஜ்ஜீயதீதி படிபத்தீதி யதா²வுத்தங் திவித⁴ம்பி படிபத்திங், விராதெ⁴த்வாதி நாஸெத்வா, நஸ்ஸதி ஹி படிபத்தி தேஸுயேவா கோ ஸல்லதமக³தத்தா, ததா² சாஹு-

ஸுத்தந்தேஸு அஸந்தேஸு, பமுட்டே² வினயம்ஹி ச;
தமோ ப⁴விஸ்ஸதி லோகே, ஸூரியே அத்த²ங்க³தே யதா²தி.

ஸங்ஸாரது³க்க²ஸ்ஸேவ பா⁴கீ³ ஹோதி... யதா²வுத்தா-நுக்கமபரிச்சாகே³ன அனுரூபபடிபத்தியா படிலபி⁴தப்³ப³த்தா அதி⁴க³மவிஸயஸ்ஸ [விஸத²த்தா (பொத்த²கே)] யோ க³க்கே²மஸ்ஸ, வுத்தஞ்ஹி தஸ்ஸானுலோமபடிபத்திமூலகத்தங்-

ஸுத்தந்தே ரக்கி²தே ஸந்தே, படிபத்தி ஹோதி ரக்கி²தா;
படிபத்தியங் டி²தோ தீ⁴ரோ, யோக³க்கே²மா ந த⁴ங்ஸதீதி.

ஏதாவதா அவிஞ்ஞாதஸத்³த³லக்க²ணஸ்ஸ ஸகத்த²பரிஹானிங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி ஸகத்த²ஸம்பத்திமூலிகா பரத்த²ஸம்பத்தீதி தத³பா⁴வா தாதி³ஸோ புக்³க³லோ பரேஸம்பி பச்சயோ ப⁴விதுங் ந ஸக்கோதீதி த³ஸ்ஸேதுங் 'நசா'திஆதி³ வுத்தங், பதிட்டா²தி தா⁴ரணங், தஞ்செத்த² தேஸங் தேஸங் குல புத்தானங் த⁴ம்மவினயஸிக்கா²பனங் தங்தங் கம்மதோ நித்த²ரணாதி³ ச, தது³ப⁴ய மேவா-ந்ஹஸங்கி³கங் பதிட்ட²ங், முக்²யபூ⁴தம்பன தம்மூலகே ஸுபரிஸுத்³த⁴ஸீலே பதிட்டா²பனமேவ, தது³பகரணத்தோ² ஸிக்கா²பனாதி³, இத⁴ பன தங் ஸாத⁴னபூ⁴தோ புக்³க³லோ உபசாரதோ பதிட்டா²தி க³ஹேதப்³போ³, ஹிஸத்³தோ³ யதா²வுத்த ஸமத்த²னத்தே² நிபாதோ, ஸத்³த³லக்க²ணஞ்ஞூயேவாதி அவதா⁴ரணம்பன தேஸு தப்³பி³தூ³யேவ ஸமத்தோ²தி த³ஸ்ஸனத்த²ங் பகரணவஸேன வுத்தங், அத்தனோ பன ஸுகு³த்தஸீலக்க²ந்த⁴விரஹேன கதா³சி கோசி யதா²வுத்தானங் பதிட்டா²ப⁴விதுங் ந ஸக்கோதி... தம்மூலகத்தா ஸத்³த⁴ம்மட்டி²தியா ஸபரபதிட்டா² பா⁴வஸ்ஸ ச, தேனேவ வினயத⁴ரே ஆனிஸங்ஸங் த³ஸ்ஸெந்தேன ப⁴க³வதா தப்பதா⁴னங் தப்பமுக²ங்வ கத்வா "பஞ்சிமே பி⁴க்க²வே ஆனிஸங்ஸா வினயத⁴ர புக்³க³லே, கதமே பஞ்ச அத்தனோ ஸீலக்க²ந்தோ⁴ ஸுகு³த்தோ ஹோதி ஸு ரக்கி²தோ, குக்குச்சபகதானங் படிஸரணங் ஹோதி, விஸாரதோ³ ஸங்க⁴ மஜ்ஜே² விஹரதி, பச்சத்தி²கே ஸஹத⁴ம்மேன ஸுனிக்³க³ஹிதங் நிக்³க³ண்ஹாதி, ஸத்³த⁴ம்மட்டி²தியா படிபன்னோ ச ஹோதீ"தி வுத்தங், அத்தா²னுரூபந்தி அத்தனோ வசனீயஸ்ஸத்த²ஸ்ஸ வாசகத்தேன யொக்³யங், ப்³யஞ்ஜனானுரூபந்தி அத்தனோ வாசகஸ்ஸ வசனீயத்தேன யொக்³யங், பரிவாஸாதீ³ஸூதிஆதி³ஸத்³தே³ன

அப்³பா⁴னாதி³ங் ஸங்க³ண்ஹாதி, தங்தங்கம்மந்தி பரிவாஸாதி³கங் தங்தங்கம்மங், அஞ்ஞோதி அஸத்³த³லக்க²ணஞ்ஞூ, ந கேவலமனேன ஸகத்த²பரத்தா²வ நாஸிதா, அத² கோ²தி விதோ⁴ ஸத்³த⁴ம்மோபி நாஸிதோயேவாதி வத்து²மாஹ 'அஜானந்தோ பனா'திஆதி³, அயதா²படிபஜ்ஜமானோதி ஸத்³த³லக்க²ணஞ்ஞுனா யதா² யேன பகாரேன அத்தா²னுரூபங் ப்³யஞ்ஜனே ப்³யஞ்ஜனானுரூபஞ்ச அத்தே² படிபஜ்ஜிதப்³ப³ங், ததா² அப்படிபஜ்ஜமானோ, ததா² ச வக்க²தி- ததா² ஹி ஸோ ஸத்³த³லக்க²ண மஜானந்தோ'திஆதி³. திவித⁴ம்பி ஸத்³த⁴ம்மந்தி பரியத்திபடிபத்திஅதி⁴க³மவஸேனதி வித⁴மேவ ஸத்³த⁴ம்மங், தத்த² திபிடகபு³த்³த⁴வசனங் பரியத்திஸத்³த⁴ம்மோ நாம, தேரஸ து⁴தகு³ணா சுத்³த³ஸ க²ந்த⁴கவத்தானி த்³வே அஸீதி மஹாவத்தானீதி அயங் படிபத்திஸத்³த⁴ம்மோ நாம, சத்தாரோ மக்³கா³ சத்தாரி ச ப²லானி அயங் அதி⁴க³மஸத்³த⁴ம்மோ நாம, ததா²ஹிச்சாதி³னா வுத்தமத்த²ங் ஸமத்தே²தி, தம்பி பாளியா தி²ரீகாதுங் 'வுத்தங் ஹேத'ந்திஆதி³மாஹ, தத்த² த⁴ம்மாதி ஹேதூ, ஸத்³த⁴ம்மஸ்ஸாதி யதா²வுத்தஸ்ஸ திவித⁴ஸ்ஸ ஸத்³த⁴ம்மஸ்ஸ, பத³ப்³யஞ்ஜனந்தி பத³ஞ்ச ப்³யஞ்ஜனஞ்ச தங், தத்த² பத³ங் நாம ஸ்யாத்³யந்தங் த்யாத்³யந்தஞ்ச, ப்³யஞ்ஜீயதி அத்தோ² ஏதேனாதி ப்³யஞ்ஜனங்-வாக்யங் அத²வா பஜ்ஜதே க³ம்யதே அத்தோ² ஏதேனாதி பத³ங்-ஸ்யாத்³யந்தாதி³, வாக்யங்வ ப்³யஞ்ஜனங், ஸிதி²லத⁴னிதாதி³பத³மேவவா வுத்தனயேன ப்³யஞ்ஜனந்தி பத³ப்³யஞ்ஜனங், தங், து³ன்னிக்கி²த்தங் து³ட்டு² நிக்கி²த்தங் ட²பிதங் விராதெ⁴த்வா கதி²தங், அத்தோ² ச து³ன்னீதோதி து³ன்னிக்கி²த்தத்தாயேவ பத³ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸ தப்³ப³சனீயோபி து³ட்டு²விஞ்ஞாதோ ஹோதி, வுத்தபடிபக்க²தோதி 'அவிஞ்ஞாதஸத்³த³லக்க²ணோஹி'ச்சாதி³னா வுத்தஸ்ஸ விஞ்ஞாதஸத்³த³லக்க²ணத்தாதி³னா படிபக்க²பா⁴வதோ, பா⁴வப்பதா⁴னோ ஹி அயங் நித்³தே³ஸோ,த்தப்பச்சயலோபோ வா, ந ஹி அத்தாவ அத்தனா வேதி³தப்³போ³தி யுத்தந்தி.

ததே³வந்திஆதி³னா யதா²வுத்தங் நிக³மெத்வா ஸஞ்ஞாவிதா⁴னே பயோஜனங் த³ஸ்ஸேதி, தந்தி ஹெத்வத்தே² நிபாதோ, யஸ்மா ஸத்³த³லக்க²ணஸ்ஸ ஜானநங்ஸானி ஸங்ஸங் தஸ்மாதி அத்தோ², ஏவந்தி நித³ஸ்ஸனத்தே² நிபாதோ, ஏவங் ஸப்பயோஜனந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ததே³வந்தி வா நிபாதஸமுதா³யோ யங், வுத்தேன பகாரேனெத்யஸ்மிங் அத்தே² வத்ததே. நனுச ஸஞ்ஞீனங் ஸஞ்ஞானங் வத்தப்³ப³த்தே "அஆத³யோ திதாலீஸவண்ணா"திஆதீ³னங் வாக்யானங் விஸுங்விஸுங் மஹந்தத்தா குதோ லாக⁴வங் ஸத்த²ஸ்ஸாதி மஞ்ஞமானோ 'ததா²ஹி'ச்சாதி³னா ஸஞ்ஞாவிதா⁴னே லாக⁴வஸப்³பா⁴வங் ஸமத்தே²தி, ஹோதேவாதி அவதா⁴ரணேன கத்த²சி பரஸத்தே² விய நோ ந ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதி, படிபத்திலாக⁴வம்பி செத்த² ஹோதேவ, ததா²ஹி "வண்ணபரேன ஸவண்ணோபி"ச்சாதோ³ (1-24) வண்ணாதி³ஸஞ்ஞாஸமுத்³த⁴ரிதா நாத்தானமத்தாவக³மேதுமலந்தி பரே புச்சி²த்வா ஜானிதப்³பா³ அஸ்ஸ, ததோ ஸஞ்ஞா-வஸேயா, ததொஸ்ஸ ஸஞ்ஞாதி ஸஞ்ஞாஸஞ்ஞீவிவேசனங் தத³னுட்டா²னந்தி பரம்பராபெக்கா²ய ப⁴விதப்³ப³ங் படிபத்தி கா³ரவாபா⁴வா.

இதா³னி ஸங்கே²பதோ ஸத்த²க்கமங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ-ஏவங் தாவி’ச்சாதி³, தாவாதி பட²மங், உபயுஜ்ஜமானத்தாதி ப்³யாபாரியமானத்தா, விஸயோ கோ³சரோ யத்தே²தே ஸ்யாத³யோ விதீ◌⁴ யந்தே, ஸஹ விஸயேனாதி ஸவிஸயா, பட²மங் கரீயதீதி பகதி யதோ ஸ்யாத³யோ விதீ◌⁴யந்தே, ஸஹ பகதியாதி ஸப்பகதிகா, லிங்கா³தி³கந்தி ஆதி³ஸத்³தே³ன‘ஸலப◌⁴ச்சா²ய’மிச்சாதோ³ ஏகத்தாதி³, லிங்கே³ப◌⁴வா லிங்கி³கா-இத்தி²வித◌⁴யோ, ஏகத்தீ²பா◌⁴வோ ஸமாஸோ, தேன, ஸாமஞ்ஞதோ ஸமானத்தா, ஸமானத்தந்துணாதி³வுத்தியா “ராஜாதி³விஸிட்டே² புரிஸா தோ³விய’வஸிட்டா²தி³விஸிட்டே² அபச்சாதி³ம்ஹி அத்தே² பவத்தனதோ.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

ரதனத்தயபணாமாதி³கதா² ஸமத்தா.

1. பட²மகண்ட³வண்ணனா

ஸஞ்ஞாதி⁴கார

1. அ ஆத³யோ

ஸப்³ப³வசனானங் ஸாத்த²கனிரத்த²கத்தப்³யபி⁴சாரித்தா 'இத³'ந்திஆதி³னா ஸதி³ட்ட²ந்தேன ஸங்ஸயமுபத³ஸ்ஸிய ஸாத்த²கத்தமஸ்ஸ த³ஸ்ஸேதுஞ்ச 'ந தாவ...பே॰... ஸாத்த²கத்தா'தி வுத்தங், உம்மத்தகாதி³வாக்யமிதி 'த³ஸ தா³ளிமா, ச² அபூபா, குண்ட³மஜாஜினங், பலாலபிண்டோ³'இச்சாதி³கங், அவயவத்தா²ன மஞ்ஞுமஞ்ஞுனாதி ஸம்ப³ந்தா⁴ ஸமுதா³யத்தா²பா⁴வதோ அனத்த²கத்தங், ஆதி³வாக்யந்தி "மனோபுப்³ப³ங்க³மா த⁴ம்மா மனோஸெட்டா² மனோமயா"திஆதி³வாக்யங், ஸாத்த²கத்தங் பனஸ்ஸ பத³த்தா²ன மஞ்ஞமஞ்ஞாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ பதீதிதோ.

அத² அஆத்³யாதி³ஸத்³தா³னங் ஸாது⁴த்தான்வாக்²யானாய இத³ங் வசனமிச்சாதி³விகப்பந்தரஸம்ப⁴வே கத²ங் நியமோ வுத்தியங் வுத்தேனத்தே²ன ஸாத்த²கத்தமிச்சாஸங்கிய தேஸமிஹானுபயோகி³த்தங் கமேன படிபாத³யிதுமாஹ 'வக்க²மானத்த²மேவித³'மிச்சாதி³,' ஆகாராத³யோ நிக்³க³ஹீதந்தா'இச்சாதி³னா வுத்தியங் வக்க²மானோ அத்தோ² யஸ்ஸ தங் ததா² வுத்தங், ஸாதூ⁴னங் ஸாது⁴ஸத்³தா³னங் அனுஸாஸனங் ஆக்²யானங் அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸ தந்தி விக்³க³ஹோ.

ஸாது⁴ஸத்³தா³னுஸாஸனஸங்காபெத்த² "கத்தெ²த்த² குத்ராத்ரக்வேஹிதா⁴"தி (4-100) ஆதி³னா கத்தா²தி³ஸத்³தா³னங் ஸாது⁴த்தானுஸாஸனஸ்ஸ த³ஸ்ஸனதோ, லக்க²ணந்தரேன ஸாது⁴பா⁴வஸ்ஸ அன்வாக்²யாதத்தாதி ஆபுப்³பா³தா³இச்சஸ்மா "தா³தா⁴த்வீ"தி (5-45) இப்பச்சயே ஆகாரலோபே ச ஆதீ³தி அஆதி³யேஸந்தி அஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸே யொம்ஹி "யோஸு ஜி²ஸ்ஸ புமே"தி (2-93) 'டே அஆத³யோ'தி, தயோ ச சத்தாலீஸா சாதி சத்த² ஸமாஸே "தத³மினாதீ³னி"தி சத லோபேச ரஸ்ஸே ச திதாலீஸாதி, 'வண்ண-வண்ணனே'இச்சஸ்மா "பா⁴வகாரகெஸ்வ க⁴ண க⁴கா"தி (5-44) அப்பச்சயேயொம்ஹி டாதே³ஸே வண்ணாஇதி ச ஸிஜ்ஜ²னதோ, பயோக³னியமத்த²ந்தி திதாலீஸவண்ணஸத்³தே³ஸு பரேஸு ஏவ அஆதி³ஸத்³தோ³ பயுஜ்ஜீயதீதி ஏவங் பயோக³னியமத்த²ங், அயம்பி விகப்பந்தர ஸம்பா⁴வனா "அபூ⁴ததப்³பா⁴வே கராஸபூ⁴யோகே³ விகாரா சீ"தி (4-119) பயோக³னியமஸ்ஸா ஜா²யமானஸ்ஸ தி³ட்ட²த்தா, டா²ன்யாதே³ஸத்த²ந்தி அஆதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ டா²னே திதாலீஸவண்ணஸத்³தா³ ஆதே³ஸா ஹொந்தி தேஸங் வா ஸோ இதி, தத³னுரூபாயாதி டா²ன்யாதே³ஸானுரூபாய ச²ட்டீ² விப⁴த்தியா, அதோயேவாதி அக³மாக³மிஅனுரூபாய ச²ட்டி²யா அபா⁴வதோ யேவ, அக³மாக³மி

பா◌⁴வத்த²ந்தி அஆதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ திதாலீஸ வண்ணஸத்³தா³ ஆக³மா ஹொந்தி தேஸங் வா ஸோ இதி, ஏதேஸூபி ஸங்கா, "யவாஸரே" (1-30) "ஸூஞு ஸஸ்ஸ"இதி (2-53) ஆதே³ஸாக³மானங் த³ஸ்ஸனேன, ஆக³ம லிங்கா³பா◌⁴வதோதி உகார ககார மகாரானங் அபா◌⁴வதோ, விஸேஸனவிஸெஸ்ஸ பா◌⁴வத்த²ந்தி திதாலீஸவண்ணஸத்³தா³னங் அஆதி³ஸத்³தோ³ விஸேஸனங், தே வா தஸ்ஸே-தி, எத்தா²பி ஸங்கா 'நீலுப்பல'மிச்சாதீ³னமஞ்ஞுத்த² விஸேஸனவிஸெஸ்ஸ பா◌⁴வத³ஸ்ஸனா, ஸத்³த³லக்க²ணா நுபயோக³தோதி ஸத்³த³லக்க²ணேன ஸத்³த³ஸங்க²ரணஸ்ஸ பகதத்தா வுத்தங், தத்த² காரணமாஹ- 'ரூபவிஸேஸூப லக்க²ணாபா◌⁴வா'தி, ரூபவிஸேஸஸ்ஸ உபலக்க²ண நிமித்தங் தஸ்ஸஅபா◌⁴வாதி அத்தோ², ந ஹி விஸேஸன விஸெஸ்ஸபா◌⁴வே படிபாதி³தே அஆத்³யாதி³ஸத்³தா³னங் ரூபவிஸேஸஸ்ஸ ஸங்க²ரணங் கதங் ஸியாதி, யதி³ ஏஸோவ ஸத்³த³ஸங்க²ரணந்தி க³ய்ஹெய்ய, ததா² ஸதி 'நீலுப்பல'மிச்சாதீ³னம்பி வத்தப்³ப³தா ஆபஜ்ஜெய்யாதி நாஸ்ஸ தத³த்த² தாபி ஸம்பா◌⁴வீயதே, லோகே ஸீஹகு³ணஸ்ஸ மானவகே த³ஸ்ஸனதோ உபசாரேன 'ஸீஹோ-யங் மானவகோ'தி தக்³கு³ணஜ்ஜா²ரோபோபி தி³ஸ்ஸதி, தத³த்த²ம்பேதங் ந ஹோதீதி த³ஸ்ஸனத்த²ங் 'தக்³கு³ணஜ்ஜா²ரோபனத்த²ம்பேதங் ந ஹோதீ'தி வுத்தங், தஸ்ஸ அஆதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ, தேஸங் திதாலீஸவண்ணஸத்³தா³னங் வா கு³ணோ அஆதி³த்தாதி³, தஸ்ஸ அஜ்ஜா²ரோபனங்-திதாலீஸவண்ணஸத்³தே³ஸூ வா அஆதி³ஸத்³தே³யேவ வா ஆரோபனங், தத³த்த²ம்பேதங் ஸூத்தங் ந ஹோதீதி அத்தோ², தத்த² காரணமாஹ- 'அதோயேவா'திஆதி³, அதோயேவ ரூபவிஸேஸூபலக்க²ணா பா◌⁴வதோயோ, பகதங் ஸத்³த³ஸங்க²ரணங், யதா²வுத்த விகப்பந்தராபா◌⁴வே உப◌⁴யத்த²மித³ங் ஸியா, தத்த² பரிபா◌⁴ஸத்த²ங் ந ஹோதி... தல்லக்க²ணத்தாபா◌⁴வா உபரிவக்க²மானத்தா சாதி பாரிஸேஸமாலம்பி³யாஹ 'ஸஞ்ஞாஸஞ்ஞி'ச்சாதி³.

> மரியாதா³யம்பகாரேச, ஸமீபே வயவே ததா²;
> சதுப்³பி³த◌⁴ப்பகாரோயங், ஆதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ தி³ஸ்ஸதேதி.

மரியாத³த்தோ² எத்த² ஆதி³ஸத்³தோ³தி ஆஹ-'ஆதி³மரியாதா³ பூ◌⁴தோ'தி, உபலக்க²ணத்தாதி உபலக்கி²யமானானமாகாராதீ³னங் க³ஹணே காரணபா◌⁴வேன அப்பதா◌⁴னத்தா, தேனாஹ-'உபலக்க²ணஸ்ஸூபஸஜ்ஜனீயபூ◌⁴தஸ்ஸா'தி, காரியேனாதி வண்ணஸஞ்ஞாப◌⁴வனாதி³னா, ந கு³ன்னம்பி ஆனயனங் ப◌⁴வதி..கு³ன்னமுபஸஜ்ஜனீய பூ◌⁴தத்தா அஞ்ஞபத³த்த²ஸ்ஸேவ பதா◌⁴னத்தா, ஸஞ்ஞாயா பா◌⁴வேதி அகாரஸ்ஸ வண்ணஸஞ்ஞாய அபா◌⁴வே, ரூபந்திதி தாலீஸாரூபங், திதாலீஸா+வண்ணாதிபத³ச்சே²தோ³, திதாலீஸ+வண்ணாதிவா, ஸூத்தாவயவஸ்ஸாபி ஸூத்தஸம்ப³ந்தி◌⁴த்தா "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா"தி (1-33) பன வுத்தங், ரஸ்ஸத்தந்து "தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா"தி யோக³விபா◌⁴கே³ன, இதரதா²

ப்³யஞ்ஜனபரஸ்ஸேவ ரஸ்ஸத்தே த³ஸ்ஸிதே திதாலீஸஇதி அப்³யஞ்ஜனே பத³ங் ந ஸம்பஜ்ஜெய்யாதி விஞ்ஞாயதி, இதரீதரயோக³சத்தே² ப³ஹுவசனேன ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி ஆஹ-'ஏகவசனம்பனா'திஆதி³, விப்படிபத்தி அஞ்ஞதா²பா◌⁴வோ, ரஸ்ஸ ஏ ஓகாரேஹி தேசத்தாலீஸக்க²ரானந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஏ ஓகாரே ஹீதி ஸஹத்தே² ததியா, ஸக்கதானுஸாரேனாதி ஸக்கதே "ஸந்தி◌⁴ யக்க²ரானங் ரஸ்ஸா ந ஸந்தீ"தி வுத்தஸ்ஸ அனுஸாரேன, கோசீதி ஸா ஸனப்பஸாத³கசோளியபு³த்³த◌⁴ப்பியாசரியங் த³ஸ்ஸேதி, ந ஹிச்சாதி³ங் வத³தோ-யமதி◌⁴ப்பாயோ 'ரஸ்ஸாஇவாதி இவஸத்³தோ³ ஸாத◌⁴ம்மோபமாஜோதகோ வா ஸியா வேத◌⁴ம்மோபமாஜோதகோ வா, யதி³ தாவ வேத◌⁴ம்மோபமாஜோதகோ, ரஸ்ஸத◌⁴ம்மஸ்ஸ ஏ ஓகாரெஸ்வ ஸம்ப◌⁴வா தேஸங் தீ³க◌⁴காலப்பவத்திதோ தே தீ³கா◌⁴யேவ ஸியுங், யதி³ பன ஸாத◌⁴ம்மோபமாஜோதகோ , தேஸு ரஸ்ஸத◌⁴ம்மஸ்ஸஸம்ப◌⁴வா ரஸ்ஸகாலப்பவத்திதோ ரஸ்ஸாஏவ தே ஸியுந்தி 'எத்தா²திஆதீ³ஸு ஏ ஓகாரானங் உச்சாரணகாலகதங் ரஸ்ஸத்தமேவ ஹோதீ'தி, ரஸ்ஸகாலவந்தோயேவாதி ஏவஸத்³தோ³ ஸோக³தே வண்ணவினிம்முத்தஸ்ஸ காலஸ்ஸேவாபா◌⁴வா வண்ணானஞ்ச பச்சக்க² ஸித்³த◌⁴த்தா பமாணஸித்³த◌⁴ங் பாரமத்தி²க மே ஓகாரானங் ரஸ்ஸகாலவந்ததங் தீ³பேதி, அத்தா²தி வத³தோ பனாயமதி◌⁴ப்பாயோ 'எத்தா²திஆதீ³ஸு யதி³ ஏகாராத³யோ தீ³கா◌⁴ஏவ ஸங்யோக³புப்³ப³த்தா ரஸ்ஸாவ ஸியுங்ததா² ஸதி அத்தா²தி எத்தா²பி தீ³கோ◌⁴வ ஆகாரோ ஸங்யோக³புப்³ப³த்தாரஸ்ஸோ இவ உச்சதீதி ஆபஜ்ஜெய்ய, தஸ்மா உச்சாரணகாலகதோவ ரஸ்ஸதீ³க◌⁴பா◌⁴வோ க³ஹேதப்³போ³'தி, கச்சாயனவுத்திவண்ணனா ஞாஸோ, தஞ்ஞாபனேதி ப³ஹித்³தா◌⁴ அஞ்ஞேஸமக்க²ரானங் ஞாபனே, பயோஜனாபா◌⁴வாதி தேன ஸாதே◌⁴தப்³ப³ஸ்ஸ கஸ்ஸசி இட்ட²ஸ்ஸ அபா◌⁴வமாஹ, கிமெத்த² ஸமுதா³யே வாக்யபரிஸமத்தி, உதா³ஹு அவயவேதி ஆஹ- 'பச்சேக'ந்தி, அஞ்ஞதா² 'ருக்கா² வன'ந்திஆதீ³ஸு விய ஸமுதா³யே வாக்யபரிஸமத்தியங் "இயுவண்ணா ஜ²லா நமஸ்ஸந்தே" (1-9) இச்சாதி³கங் ந ஸிஜ்ஜ²தீதி, பச்சேகங் வண்ணா நாமஹொந்தீதி அகாரோ வண்ணோ நாம ஹோதி ஆகாரோ வண்ணோ நாம ஹோதீதிஆதி³னா, அவயவேச்சாதி³னா வுத்தியங் அவுத்தேபி 'பச்சேக'ந்தி வசனே ஸதி³ட்ட²ந்தங் காரணமாஹ, தி³ட்ட²ந்தோபனீதோ த்யத்தோ² ஸுகே²ன படிபத்துங் ஸக்காதி, எத்த² ஹி பச்சேகந்தி அவுத்தேபி தே³வத³த்தோ போ◌⁴ஜீயதூதிஆதி³னா பச்சேகங் பு◌⁴ஞ்ஜிகிரியா பரிஸமாபீயதே, தேனாஹ-'ந சோச்சதே' இச்சாதி³, அத²வா ஸமுதா³யேபி வாக்யபரிஸமா பத்தியங் ஸதி ஸமுதா³யே பவத்தா ஸத்³தா³ அவயவேஸுபி வத்தந்தீதி 'ஸமுத்³தே³கதே³ஸத³ஸ்ஸனேபி ஸமுத்³தோ³ தி³ட்டோ², க²ந்தே◌⁴கதே³ஸ பூ◌⁴தாயபி பஞ்ஞாய பஞ்ஞாக்க²ந்தோ◌⁴திஆதீ³ஸு விய ந தோ³ஸோ, தேனேவ வுத்தியங் 'பச்சேக'ந்தி ந வுத்தங், வண்ணஸத்³த³ஸ்ஸ

கு³ணாத்³யனேகத்த²த்தேபி பகரணதோ அகாராத³யோவெத்த² வுச்சந்தீதி ஆஹ-'வண்ணீயதி'ச்சாதி³, பகரணதோபி அத்தோ² விப⁴ஜ்ஜதே, வுத்தங் ஹி-

அத்தா² பகரணா லிங்கா³, ஓசித்யா தே³ஸகாலதோ;
ஸத்³த³த்தா² விப⁴ஜீயந்தே, ந ஸத்³தா³யேவ கேவலாதி.

நனு ஜ²லாதி³ஸஞ்ஞா விய லஹுஸஞ்ஞங் அகத்வா கஸ்மா கு³ருஸஞ்ஞா கதாதி சோத³னங் மனஸி நிதா⁴ய ருள்ஹி அன்வத்த²வஸேன த்³விப்பகாராஸு ஸஞ்ஞாஸு ஜா²லாதி ருள்ஹி ஸஞ்ஞாத்தா²பா⁴வேன வோஹாரஸுக²மத்தபயோஜனா, அன்வத்த²ஸஞ்ஞா பன தப்பயோஜனாபி ஹோதி தத³ஞ்ஞப்பயோஜனா பீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'ஏவ'மிச்சாதி³, வண்ணீயதீ அத்தோ² ஏதேஹீதி வுத்தமத்த²ங் அனுக³தா அனுக³தத்தா² வண்ணஸஞ்ஞா தங், ஸத்³தா³தி⁴க³மனீயஸ்ஸாதி ஸத்³தே³ன விஞ்ஞாதப்³ப³ஸ்ஸ, வண்ணங் மூலமஸ்ஸாதி வண்ணமூலகோ-அத்தோ², தஸ்ஸ பா⁴வோ வண்ணமூலகதா, அத்த²ஸ்ஸ வண்ணமூலகதங் ஸாதே⁴தி 'ஸாபி'ச்சாதி³னா, வண்ணங் ரூபங் ஸபா⁴வோ ஏதேஸந்தி வண்ணரூபானி-பதா³னி, ஸமுதா³யோ பாதா³னங் ரூபமஸ்ஸாதி ஸமுதா³யரூபங் வாக்யங், விப⁴த்யந்தமத்த²ஜோதகங் பத³ங், பத³ஸமுதா³யோ வாக்யங், ஸப்³ப³ஞ்சேதமுபசாரேன வண்ணஸத்³த³வசனீயத்தங் க³ச்ச²தி வண்ணமயத்தாதி ஸப்³போ³பி ஸம்முதிபரமத்த²பே⁴த³பி⁴ன்னோ அத்தோ² வாக்யாதி⁴க³மனீயோ வண்ணேனேவ விஞ்ஞாயதி நாம தஸ்மா யதா² வுத்தமத்த² விஸேஸத³ஸ்ஸனங்லஹுஸஞ்ஞாய ந ஸக்காதி தத³த்த²மகாராதீ³னங் கு³ருபூ⁴தா வண்ணஸஞ்ஞா கதாதி அதி⁴ப்பாயோ, ஸம்முதி ஸங்கேதவஸேன பவத்தோ வோஹாரோ, பரமத்தோ² ஸனிப்³பா³னோ பஞ்சக்க²ந்தோ⁴. உபோ⁴ஹி பனேதேஹி பி⁴ன்னோ ததியோ கொட்டா²ஸோ நாம நத்தி², ததா²ச வுத்தங்-

து³வே ஸச்சானி அக்கா²ஸி, ஸம்பு³த்³தோ⁴ வத³தங் வரோ,
ஸம்முதிங் பரமத்த²ஞ்ச, ததியங் நுபலப்³ப⁴தீதி.

நனு ச-

அப்பக்க²ரமஸந்தி³த்³த⁴ங், ஸஸாரங் கூ³ள்ஹனிண்ணயங்;
பஸன்னத்த²ஞ்ச ஸுத்தந்தி, ஆஹு தல்லக்க²ணஞ்ஞுனோதி.

"ஆத³யோ திதாலீஸ வண்ணா" "திதாலீஸாத³யோ வண்ணா"தி வா வத்தப்³ப³ந்தி ந ததா² ஸதி ஸந்தி³த்³த⁴ங் ஸுத்தங் ஸியாதி, நனு ஸத்தா²தோ³ மங்க³லவசனேன ப⁴விதப்³ப³ங், அகாரோ படிஸேத⁴த்தோ²பி ஹோதீதி (ந) ஸத்தா²தோ³ ஸித்³த⁴ஸத்³த³ஸ்ஸோபஹிதத்தா, அத² ஹொத்வ புப்³பா³ ஜா²லாதி³ ஸஞ்ஞா, ஸத்³த³ஸாத⁴னமத்தப்பயோஜனத்தா பன

ஸப்³ப³விதா⁴னஸ்ஸ புப்³பா³சரிய ஸஞ்ஞாவாலமெத்தா²தி கிங் புனாபி வண்ணாதி³ஸஞ்ஞாவிதா⁴னேன க³ந்த²கா³ரவ கரணேனாதி ஸச்சமேதங், புப்³பா³சரியேஸூ பன கா³ரவங் தத³னுக³மனஞ்ச தீ³பேதுங் காசி ஸஞ்ஞாயொப்யன்வாக்²யாயந்தே, யஜ்ஜேவங் ஸங்யோக³ஸப்³ப³னாமலோபாத³யோபி ஸஞ்ஞா புப்³பா³சரியேஹி வுத்தா வத்தப்³பா³தி நனு போ⁴ வுத்தமேவாம்ஹேஹி'காசி ஸஞ்ஞாயோ ஆக்²யாயந்தே'தி, கிந்ததா³க்²யானத்³வாரேன ப⁴வதா தாபி விஞ்ஞாதுங் ந ஸக்காதி, கேஸஞ்சி ஸாத்த²கத்தோபி பதிவண்ணமத்தா²னுபலத்³தி⁴தோ வண்ணானமதி³ட்டா²னமகாராதீ³னமனுகதியோ இஹோபதி³ட்டா²இத்யனுகாரியேனாத்தே²னாத்த²வந்ததாய ஹோதேவாகாராதி³தோ விப⁴த்தி, லோபேன நித்³தி³ட்ட²த்தா பனஸ்ஸா அஸ்ஸவனங் ஸன்னிகங்ஸவசனிச்சா²பா⁴வா ஸங்ஹிதாயானித்³தே³ஸோ, அனுக்கமோதி ஆதோ³னிஸ்ஸயா ஸராவுத்தா, ததோ நிஸ்ஸிதா ப்³யஞ்ஜனா, ஸரேஸூபி ஏகட்டா²னியா அகாராத³யோ ப³ஹூத்தா பட²மங் வுத்தா டா²னானுக்கமேன, ததோ த்³விஜா டா²னானுக்கமேன, தேஸூபி ரஸ்ஸாவ லஹூத்தா பட²மங் வுத்தா, ததோ தீ³கா⁴, ப்³யஞ்ஜனேஸூபி வக்³கா³ ப³ஹூத்தா டா²னப்படிபாடியா பட²மங் வுத்தா, ததோ யகாராத³யோ, வக்³கே³ஸூ ச அகோ⁴ஸா பட²மங் வுத்தா, ததோ கோ⁴ஸா, தேஸூ ச ஸிதி²லா பட²மங் வுத்தா, ததோ த⁴னிதா, தத்தா²பி அப்பகத்தா த்³விஜா பஞ்சமா வுத்தா, ததோ யரலவா கோ⁴ஸபூ⁴தா டா²னானுக்கமேன, ததோ த⁴னிதா ஸகாரஹ காரா, தேஸூபிஹகாரோ கேஸஞ்சி ஓரஸோபி ஹோதீதி த்³விஜத்தா பச்சா² வுத்தோ, கேஹிசி "ளளானமவிஸேஸோ"தி த்³வின்னமவிஸேஸே வுச்சமானேபி லிபிபே⁴தே³ன டா²னபே⁴தே³ன ச பி⁴ன்னத்தா ளகாரோ விஸூங் அக்க²ரபா⁴வேன க³ஹிதோ, ஸோபி கோ⁴ஸபா⁴வேன டா²னானுக்கமேனச ஹகாரதோ பரங் வுத்தோ நிக்³க³ஹீதங் பன ஸரத்தாதி³ஸப்³ப³வினிம்முத்தத்தா ஸப்³ப³பச்சா² வுத்தந்தி அகாராதீ³னமயமனுக்கமோ, இமஸ்ஸேவானுக்கமஸ்ஸ மனஸி விபஸ்ஸ வத்தமானத்தா திதாலீஸாதி க³ணனாபரிச்சே²த³ஸ்ஸ த³ஸ்ஸிதத்தா ச 'நிக்³க³ஹீதந்தா'தி வுத்தியங் வுத்தங், பகதங் ஸாது⁴ஸத்³தா³ன்வாக்²யானங், ந வண்ணீயதே, தி ஸத்³த³ஸங்க²ரண ஸங்கா²த முக்²யப்பயோஜனாபா⁴வா, கிஞ்சாபி ந வண்ணீயதே, அம்ஹேஹி பன கத²மகாராதீ³னமயமனுக்கமோ உப்பன்னோதி ஸிஸ்ஸானங் கங்கா² விச்சே²த³ப்பயோஜனம்பதி அனுக்கமஸத்³த³ஸ்ஸ அத்த²கத²னப்³யாஜேன வண்ணிதோ யேவாதி, கரீயந்தே உச்சாரீயந்தே ஏதேனாதி கரணங், தத்த² ஜிவ்ஹாமஜ்ஜ²ங் தாலுஜானங், ஜிவ்ஹோபக்³க³ங் முத்³த⁴ஜானங், ஜிவ்ஹக்³க³ங், த³ந்தஜானங் ஸேஸானங் ஸகட்டா²னங் கரணங், பயத்தி பயதனங், தம்பன வண்ணுச்சாரணதோ அப்³ப⁴ந்தரோ பா³ஹியோ ச உஸ்ஸாஹோ, தத்த² அப்³ப⁴ந்தரபயதனங்-ஸங்வுதத்தமகாரஸ்ஸ, விவடத்தங் ஸரானங் ஸகாரஹகாரானஞ்ச பு²ட்ட²த்தங் வக்³கா³னங், ஈஸங்பு²ட்ட²த்தங்

யரலவானங், பா³ஹியபயதனந்து ஸங்வுதகண்ட²தாதி³, டா²னதோ பச்சாஸத்தியா விதீ⁴யமானகாரியஸம்ப⁴வேன பயோஜனஸம்ப⁴வா ஆஹ-'டா²னம்பனா'திஆதி³, திட்ட²ந்தி எத்த² உப்பத்திவஸேன வண்ணாதி டா²னங், "ஏ ஓனம வண்ணே"தி (1-37) ஸுத்தே வண்ணேதி கத²னமேவ வண்ணஸஞ்ஞாகரணே பயோஜனங், யதா²வுத்தமத்த²மஞ்ஞத்ர ப்³யாபதி³ஸதி' ஏவ'மிச்சாதி³னா, தஸ்மா "த³ஸாதோ³ ஸரா"இச்சாதோ³ 'தேனா'திஆதீ³ஸு 'தேன ஸரஇச்சனேன க்வத்தோ² கஸ்மிங் ஸுத்தே பயோஜனங் தங் த³ஸ்ஸேதி "ஸரோலோபோ ஸரே"ச்சாதீ³'தி ஏவமாதி³னா அத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³, ஞாபேதி வண்ணலோபந்தி ஞாபகங், கஸ்மா பன'ஸோ சேமினாவ ஞாபகேன ஸித்³தோ⁴'தி வுச்சதி நனு 'தத³மினாதீ³னி''தி (1-47) ஸுத்தங் தி³ஸ்ஸதீதி, (ஸச்சங்) ததா²பி பகாரந்தரோயம்பி வண்ணலோபே த³ஸ்ஸிதோதி விஞ்ஞாதப்³ப³ங், ஏவஸத்³தோ³ பன 'யதி³ ஞாபகேன வண்ணலோபோ ஸியா ஸோ இமினாவ ஞாபகேன ஸித்³தோ⁴, நாஞ்ஞேனா'தி அவதா⁴ரேதி.

2. த³ஸா

நனு அஆத³யோதி பட²மந்தேனுவத்தந்தே கத²மெத்த²'தத்தா²'தி ஸத்தமீனித்³தி³ட்ட²தாதி ஆஹ-'தஞ்சா'திஆதி³, அத்த²வஸாவிப⁴த்திவிபரிணாமேனாதி அஆத³யோதி பட²மந்தஸ்ஸ'ஆதோ³ த³ஸா'த்யனேன ஸம்ப³ந்தா⁴ ஸம்ப³ஜ்ஜ²மானே சாதா⁴ரத்தே²ன ப⁴விதப்³ப³ந்தி ஆதா⁴ரத்த²வஸேன ஸத்தமீ விப⁴த்தியா பரிவத்தனேனாதி அத்தோ², அத்த²வஸா ஸத்தமியா விபரிணாமஸம்ப⁴வாயேவஸுத்தே அவிஜ்ஜமானேபி'தத்தா²'தி வுத்தியங் வுத்தங், ஆதோ³த³ஸன்னமனஞ்ஞத்த²பவத்திஸம்ப⁴வதோ தேஸங் அஆத³யோ விஸயபா⁴வேனபி ஸக்கா பரிகப்பேதுந்தி வுத்தங்-'தேஸு விஸயபூ⁴தேஸூ'தி, நித்³தா⁴ரணத்தோ²பி யுஜ்ஜதேவ... வண்ணஸமுதா³யதோ ததே³கதே³ஸபூ⁴தான மாதோ³ வண்ணானங் த³ஸஸங்க்²யாகு³ணேன நித்³தா⁴ரியமானத்தா, ஆதி³ம்ஹி த³ஸ வண்ணாதி வுத்தே அவுத்தானம்பி அவஸ்ஸங் வத்தப்³பா³னங் ஊனபூரணத்த²மஜ்ஜா²ஹாரோ ஹோதீதி வுத்தங்-அவட்டி²தா நித்³தி³ட்டா² வா'தி, ஏகாதீ³ன மட்டா²ரஸந்தானங் ஸங்க்²யானங் ஸங்க்²யெய்யே வத்தனதோ ஆஹ-'த³ஸஸங்க்²யாய பரிச்சி²ன்னத்தா'தி, க³ய்ஹுபகா³னங் ரஸ்ஸஏ ஓவண்ணானம்பி கச்சாயனே விய அபரிச்சாகா³ அனூனா, அக³ய்ஹுபகா³னங் தத³ஞ்ஞேஸங் கேஸஞ்சி ஸரானங் பரிச்சகா³ அனதி⁴கா, த³ஸஸத்³த³ஸ்ஸ ஸங்க்²யெய்ய வுத்தித்தா த³ஸன்னம்பி அதி⁴கதவண்ணானஞ்ஞத்தா வுத்தங்-'த³ஸன்னம்பீ'திஆதி³, ஸயங் புப்³பா³'ராஜ=சித்தியங்'தீஸ்மா க்விம்ஹி அந்தலோபே ஸமாஸே ச தத³மினாதி³த்தா நிருத்தினயேன வா ஸரஸத்³தோ³ நிப்ப²ஜ்ஜதீதி, 'ஸர-க³திஹிங் ஸாசிந்தாஸு' இச்சஸ்மா அப்பச்சயேன வா நிப்பஜ்ஜதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ='ஸயங் ராஜந்தீ'திஆதி³.

3. த்³வெத்³வே

தேதி'ஆதோ³'தி ஸத்தம்யந்தத்தா அபரே த்³வே பராமஸதி, ஹெட்டா² வியாதி ஹெட்டா² வுத்தங் அத்த²வஸா விப⁴த்திவிபரிணாமங் உபமேதி, அதோவ விஞ்ஞாயமானத்த²வஸேன தேஸூ'தி வுத்தங், தேஸூதி பன நித்³தா⁴ரணத்தவிவச்சா²யங் தம்பி ஸம்ப⁴வதீதி தேஸங் வண்ணானங் மஜ்ஜே² த்³வெத்³வேதி த்³விஸங்க்²யாய நித்³தா⁴ரணத்தோ²பி வேதி³தப்³போ³, விச்சா²யங் வுத்தி யஸ்ஸ ஸோ விச்சா²வுத்தி-த்³விஸத்³தோ³, விச்சா²வுத்திதா சாஸ்ஸ ஸவண்ணத்தகு³ணேன த்³வின்னங் (ப்³யாபிது) மிட்ட²த்தா, கமேனாவட்டி²தேதி இமினா அகாராதி³வண்ணப்பப³ந்த⁴ஸ்ஸ அனாதி³காலஸித்³த⁴ங் கமஸித்³த⁴த்தமாஹ. நனு ஸமானா வண்ணா ஸவண்ணாத்யன்வத்தே² ஸவண்ணஸத்³தே³ ஸதி கதங் ரஸ்ஸதீ³கா⁴னங் ஸவண்ணஸஞ்ஞா ஸியா... அஸமானத்தா ஏதேஸந்தி, நேதத³த்தி²வண்ணப்பப³ந்த⁴ஸ்ஸ கமஸித்³த⁴த்தா வசனப³லேனேவாஸமானானம்பி ஹோதேவாதி, நேவம்பி வத்துங் யுத்தங்"த்³வெத்³வே ஸவண்ணா"தி ஸுத்தஸ்ஸ தாதி³ஸஸாமத்தி²யஸப்³பா⁴வே [ஸப்³பா⁴வேன (பொத்த²கே)] விஸேஸகாரணாபா⁴வாதி ஆஹ'ஸமானத்தம்பனா'திஆதி³. திட்ட²ந்தி எத்த² வண்ணா சித்தஜத்தேபி அபி⁴ப்³யத்தி வஸேனாதி டா²னங் கண்டா²தி³, தேன கதந்தி ஸமாஸோ, கண்ட²தாது இதி சத்தே பாண்யங்க³த்தா நபுங்ஸகத்தங். பஞ்சமேஹி வக்³க³பஞ்சமேஹி. அந்தட்டா²கீதி வக்³கா³னமந்தே திட்ட²ந்தீதி அந்தட்டா², தாஹி, யுத்தஸ்ஸாதி ப்³ரஹ்மசரியா, கு³ய்ஹ'ந்திஆதீ³ஸு யுத்தஸ்ஸ. கேசீதி அனியமேன வுத்தங், தே பன-

> "ஹகாரோ பஞ்சமேஹேவ, அந்தட்டா²ஹி ச ஸங்யுதோ;
> ஓரஸோ இதி விஞ்ஞெய்யோ, கண்ட²ஜோ தத³ஸங்யுதோ"தி வத³ந்தி.

4. புப்³போ³

வத்ததேதி அத்த²வஸா விப⁴த்திவிபரிணாமேன வத்ததே, நனு செத்யாதி³சோத³னா, நேஸதோ³ஸோச்சாதி³ பரிஹாரோ, தோ³ஸாபா⁴வே காரண மாஹ-'யோயோ...பே.... பதீயதே'தி, வுத்தங் ஸமத்தேதி-'நஹி'ச்சாதி³னா, நனு ச புப்³ப³ஸத்³தோ³ யமேகத்தா ஏகங் புப்³ப³மாசிக்க²தி ந ஸகலந்தி கத²ங் "புப்³போ³'தி வுத்தே யோயோதி ஞாயதி 'யோயோ புப்³போ³'தி ச வுத்தே 'தேஸு த்³வீஸூ'தி எத்த²'த்³வீஸு த்³வீஸூ'தி இத³ங் கத²ங் ஸுகே²னேவ பதீயதே ததி³த³மஸித்³தே⁴னாஸித்³த⁴ஸாத⁴னந்தி ஆஸங்கிய தத³பா⁴வமுப்³பா⁴வீய புப்³ப³ ஸத்³த³ஸ்ஸ விச்சா²க³மகத்தமவக³மயிதுமாஹ-'நசேத³'மிச்சாதி³. தங்யோகா³தி

உபசாரவஸேனாஹ, தப்³ப³ந்ததாயவாதி அத்தி²யத்தே² அப்பச்சயவஸேன, ஏவமுபரிபி.

5. பரோ

ஸேஸமிச்சாதி³னா'தேஸூ த்³வீஸூ'தி ஸவண்ணஸஞ்ஞகேஸூ த்³வீஸூ' இச்சாதி³ கமதிதி³ஸ்ஸதி. லஹூஸஞ்ஞா ரஸ்ஸஸ்ஸ, ஸங்யோக³புப்³ப³ஸ்ஸ ரஸ்ஸஸ்ஸ தீ³க⁴ஸ்ஸ ச கு³ருஸஞ்ஞா ந வத்தப்³பா³... உச்சாரணவஸேனேவான்வத்த²ஸஞ்ஞாதி விஞ்ஞாயதி, புப்³பா³சரியவஸேன வா இஹாவுத்தாவஸேஸஸஞ்ஞாவிய.

6. காத³யோ

கேவல ப்³யஞ்ஜனானமத்த²ப்பகாஸத்தாபா⁴வா ஸரானமத்த²ப்பகாஸனே அச்சந்தோபகாரா ப்³யஞ்ஜனாதி 'ஏதேஹீ'தி கரணத்தேன வுத்தங், தேனாஹ 'ஸரான'மிச்சாதி³. விபுப்³பா³ 'அஞ்ஜ-ப்³யத்தியங்'தீமஸ்மா கரணே அனப்பச்சயே ரூபங், நபுங்ஸகத்தம்பிஸ்ஸாவக³மயிதுங் 'உபகாரகானீ'தி வுத்தங், ப்³யஞ்ஜனத்தங் தி³ட்ட²ந்தேன பு²டயதி 'யதா²'இச்சாதி³னா, யதா² ஓத³னஸ்ஸூபகாரகானி ஸூபாதீ³னி ப்³யஞ்ஜனானி, ததா² ஸரானமுபகாரகானீதி அதி⁴ப்பாயோ, ப்³யஞ்ஜனம்பன அத்³த⁴மத்திகங், வுத்தங் ஹி-

> ஏகமத்தோ ப⁴வே ரஸ்ஸோ, தீ³கோ⁴ மத்தத்³வயாயுதோ;
> ப்லுதோ திமத்தோ விஞ்ஞெய்யோ, ப்³யஞ்ஜனங் த்வத்³த⁴மத்திகந்தி.

அன்வத்தா²தி அன்வத்த²தோ, 'அன்வத்தா² ப்³யஞ்ஜனா'தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

7. பஞ்ச

ஸஜாத்யபெக்கா²ய ஸமுதா³யவாசித்தேபி காத³யோதீ அனுவத்தனதோ வக்³க³ஸத்³தே³ன கக²க³க⁴ஞாத³யோவ க³ய்ஹந்தி, பஞ்ச பரிமாணமஸ்ஸ பஞ்சகோவக்³கோ³, "தமஸ்ஸ பரிமாணங் ணிகோ சா"தி (4-41) கோ, ஸுத்தே ஆதி³பூ⁴தோ பஞ்சஸத்³தோ³ பஞ்சஸங்க்²யாபரிச்சே²த³ங் குருமானோ மாவஸானானங் வக்³கா³னங் ப³ஹுத்தங் க³மேதீதி 'பஞ்சகா'தி வுத்தங், வக்³கா³தி ப³ஹுவசனதோ பச்சேகந்தி விஞ்ஞாயதி, வஜ்ஜெந்தி யகாராத³யோபி⁴ வக்³கா³, பட²மக்க²ரவஸேன பன கவக்³கா³தி³வோஹாரோ.

8. பி³ந்து³

அனேகத்த²த்தா தா⁴தூன முச்சாரணத்தோ²பெத்த² க³ண்ஹாதீதி நிபுப்³பா³ ததோ கம்மந்தி த்தப்பச்சயே ஞ்ஹிம்ஹி பாதி³ஸமாஸே தீ³கே⁴ச ரூபங் த³ஸ்ஸெந்தோ 'ரஸ்ஸா'திஆதீ³மாஹ, பீளனத்த²தோ நிக்³க³ஹனங் நிக்³க³ஹோ,

‘இ-அஜ்ஜே²ன க³தீஸு’இச்சஸ்மா கத்தரி [கம்மனி-இதி வத்தப்³ப³ங், இதங் உச்சாரிதந்தி அத்தோ²] த்தப்பச்சயே இதங், நிக்³க³ஹேன இதந்தி அமாதி³ஸ மாஸே ரூபங் த³ஸ்ஸெந்தோ ‘கரணங் நிக்³க³ஹேன வா’திஆதி³மாஹ, பச்சி²மபக்க²ங் ஸாதே⁴துமாஹ-‘வுத்தங் ஹீ’தி.

9. இயு

சத்த²ஸமாஸோதி இதரீதரயோக³த்³வந்த³ஸமாஸோ. அத்தேதி முனி ஸத்³தா³தி³வசனீயே அத்தே², நமதீதிமஸ்ஸேதங் கம்மங்,

யங் ஸப்³ப³வசனங் ஸப்³ப³, லிங்க³ங் ஸப்³ப³விப⁴த்திகங்;
தங் ஸப்³ப³த்தே² நமனதோ, விது³ங் நாமந்தி தப்³பி³து³.

இத⁴ நாமஸஞ்ஞாயாபா⁴வேபி அன்வத்த²ப³லாயேவ நாமஸஞ்ஞா ஸித்³தா⁴தி (ஆஹ) ‘அன்வத்த²ப்³யபதே³ஸேனா’தி, ஸ்யாத்³யந்தபகதிரூபந்தி பச்சயா பட²மங் கரீயதீதி பகதி, ஸா ஏவ ரூபந்தி பகதிரூபங், ஸ்யாத்³யந்தஸ்ஸ பகதி ரூபங் முனிஸத்³தா³தி³ ஸ்யாத்³யந்தபகதிரூபங், அத்த²வந்தமதா⁴துகமப்பச்சயம்பாடிபதி³கங், பத³ங் பத³ங் பதி படிபதே³, படிபத³ங் நியுத்தங் பாடிபதி³கங். விஸேஸனேனாதி ஸுத்தே ‘நமஸ்ஸந்தே’தி வுத்தேன இவண்ணுவண்ணானங் விஸேஸனேன. ஆக்²யாதஸ்ஸாதி பசதிஆதி³னோ. ஆதி³மஜ்ஜ²வத்தினோதி இந்த³ உத³கஸத்³தா³தீ³னங் ஆதோ³, பகு²மாதீ³னங் மஜ்ஜே²ச வத்தினோ. பதே³ஸேஸூதி “ஜ²லா ஸஸ்ஸ நோ”தி (2-83) ஆதி³கேஸு ஸுத்தப்பதே³ஸேஸு, அனிட்ட²பஸங்க³ (ஸங்கங்) நிவத்தேதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அனிட்ட²ப்பஸங்கோ³னாம [நாமாதி (பொத்த²கே)] பசதி-இந்த³ (உத³க பகு²ம) ஸத்³தா³தீ³ன மந்த ஆதி³மஜ்ஜ²பூ⁴தஇவண்ணாதீ³னங் ஜ²லஸஞ்ஞா விதா⁴ய ததோ பராஸங் ஸாதி³ விப⁴த்தீனங் “ஜ²லா ஸஸ்ஸ நோ”தி (2-81) ஆதீ³ஹி ‘நோ’ ஆதே³ஸாதி³ம்ஹி கதே ‘பசதினோ, இந்த³னோ, உத³கனோ, பகு²மனோ’திஆதி³ ரூபப்பஸங்கோ³, நனுசாதி³ஆதி³ சோத³னா. வத்தப்³ப³ந்தி ஸுத்தே வத்தப்³ப³ங். ப்³யாஸனித்³தே³ஸேனாதி அஸமாஸனித்³தே³ஸேன. தத³யுத்தந்திஆதி³ பரிஹாரோ, தந்தி தங் சொத்³யங், ஸதிஹீதிஆதி³னா அயுத்தத்தங் ஸமத்தே²தி, த்³வீஸுத்தரேஸு யோகே³ஸூதி உபரிமேஸு “பித்தி²யங்” “கா⁴”தி த்³வீஸு ஸுத்தேஸு. இத்தி²யந்தி இத³ந்தி “பித்தி²ய”ந்தி ஸுத்தே இத்தி²யந்தி இத³ங் பத³ங். வண்ணவிஸேஸனங் ஸியாதி “பித்தி²ய”ந்தி ஸுத்தே ‘இயுவண்ணா’தி அனுவத்தனதோ ‘இத்தி²யங் இவண்ணுவண்ணா’தி ஏவங் இவண்ணு வண்ணா **“கோ⁴”**தி ஸுத்தே ‘இத்தி²யங் ஆ’திஏவங் அவண்ணஸ்ஸ ச விஸேஸனங் ப⁴வெய்ய. வண்ணவிஸேஸனே விரோத⁴மாஹ ‘ஏவஞ்சே’ச்சாதி³, நாமஸ்ஸந்தேதி அஸமாஸனித்³தே³ஸே த்வவிரோத⁴மாஹ- ‘ப்³யாஸே’ச்சாதி³. ஸக்கானாமவிஸேஸனங் காதுந்தி த்³வீஸு ஸுத்தேஸு இத்தி²யந்திஆதி³னா வக்க²மானக்கமேன. நாமஸ்ஸ

அந்தோ நாமந்தோதி ஸமாஸஸ்ஸ உத்தரபத³த்த²ப்பதா⁴னத்தா ஸமாஸே கு³ணீபூ⁴தஸ்ஸ நாமஸ்ஸ இத்தி²யந்தி இத³ங் விஸேஸனங் காதுங் ந ஸக்காதி அதி⁴ப்பாயோ, வசனமந்தரேனாதி பாணினியானமிவ "யதா²ஸங்க்²யமனுதே³ஸோ ஸமானங்"தி (1-3-10) ஸுத்தங் வினா, ஸமாஸங்க்²ய ஏதேஸந்தி ஸமஸங்க்²யகா, இதிஸத்³தோ³ ஆத்³யத்தோ², தேன-

> "ஆலாபஹாஸலீலாஹி, முனிந்த³ விஜயா தவ;
> கோகிலா குமுதா³னீ வோ, பஸேவந்தே வனங் ஜலங்" (260).

இச்சாதி³ங் ஸங்க³ண்ஹாதி.

10. பித்தி²

இத்தி²யங் நாமஸ்ஸாதி ச, அந்தே இவண்ணுவண்ணாதி ச வுத்தே தேஸமாதா⁴ராதெ⁴ய்யஸம்ப³ந்தோ⁴ ஆதெ⁴ய்யஸ்ஸாதா⁴ரே பவத்திங் வினா ந ஸம்ப⁴வதீதி அஜ்ஜா²ஹாரவஸேன 'வத்தமானா'தி வுத்தியங் வுத்தங். இவண்ணு வண்ணாதி அபெக்கி²ய'விஸேஸீயந்தீ'தி ப³ஹுவசனமேதங் ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ புரிஸாதீ⁴னதாய நாமந்தீமினா ஸம்ப³ந்தே⁴ ஸதி'விஸேஸீயதீ'தேகத்தேன பரிணமதி.

11. கா⁴

இத்தி²யங் நாமஸ்ஸந்தேதி ச வத்ததே. ஹெட்டா² ஸப்³ப³த்த² ஸஞ்ஞினோ நித்³தி³ஸிய ஸஞ்ஞாய நித்³தி³ட்ட²த்தா தத்த² விய விஸுங் ஸஞ்ஞினோ பட²மமனித்³தே³ஸே அஸந்தோ வியாதி தோ³ஸலேஸமாலம்பி³ய சோத³யதி நன்ஹசே'த்யாதி³னா. தத்த² ஸேதோதி விஜ்ஜமானஸ்ஸ ஸஞ்ஞினோ. காரியேனாதி ஸஞ்ஞாகாரியேன. பரிஹரதி 'நாயங் தோ³ஸோ'திஆதி³னா. பச்சா²வுத்தமத்தேனாதி "கா⁴"தி ஸுத்தே காரியினோ ஆகாரஸ்ஸ பச்சா² வுத்தமத்தேன. நசாதி எத்த² சஸத்³தோ³ வத்தப்³ப³ந்தரஸமுச்சயே, அபரம்பி கிஞ்சி வத்தப்³ப³மனியமரூபமத்தீ²தி அத்தோ². அனியமரூபமாசரியப்பவத்திதோ ஸாதே⁴துமாஹ 'உப⁴யதா²பி'ச்சாதி³.

12. கொ³ஸ்யா

ஆஸத்³தோ³ ஆபி⁴முக்²யே, அனபி⁴முக²மபி⁴முக²ங் கத்வா லபனங் கத²னமால பனங், தஸ்மிங் ஆலபனே, ஆலபனத்தே² விஹிதோ ஸீதி அத்தோ².

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

ஸஞ்ஞாதி⁴காரோ ஸமத்தோ.

பரிபா⁴ஸாதி⁴கார

13. விதி◌⁴

வசனாரம்ப◌⁴யோஜனமாஹ-'யங் விஸேஸனபா◌⁴வேனே'ச்சாதி³, யந்தி அனியமேன "அதோ யோனங் டாடே"தி (2-43) ஆதீ³ஸு அதோதிஆதி³கங் விஸேஸனபா◌⁴வேன வத்துமிச்சி²தங் பராமஸதி, தேனாதி விஸே ஸனத்தேனு-பாதி³யமானேன யங் ஸத்³த³னித்³தி³ட்டே²ன அதோதிஆதி³கேன கரணபூ◌⁴தேன, யதா²கத²ஞ்சிதப்³ப³தோதி ஆதோ³ மஜ்ஜே²-ந்தே வா ஸப்³பா◌⁴வதோ யேனகேனசி ஆகாரேன அபே◌⁴தோ³பசாரேன அகாராதி³விஸேஸனவதோ நாமாதி³னோ, தத³ந்தத்த²ந்தி தங் அதொத்யாதி³ விஸேஸனமந்தே, நாதோ³ ந மஜ்ஜே² யஸ்ஸ தங் தத³ந்தங், தங் அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸாதி அஞ்ஞுபத³த்தோ², வத்தாயத்தாதி வத்துனோ ஆயத்தா... அத்தாவாத்தனோ வசனே பதா◌⁴னந்தி, தஸ்ஸாதி வத்துனோ, ஸாதி வசனிச்சா², பயோகா³னுஸா ரேனாதி ஜினவசனானுஸாரேன, இதீதி காரணத்தே² நிபாதோ, இமினா காரணேனாதி அத்தோ², ந ஸப்³ப³த்த²ப்பஸங்கோ³தி ஸங்ஹிதாதி³விதி◌⁴ம்ஹி ஸப்³ப³த்த² தத³ந்த விதி◌⁴ப்பஸங்கோ³ ந ஹோதி, ததா²ஹி "ஸரோ லோபோ ஸரே"தி (1-26) எத்த² ஸரோதி விஸேஸனபா◌⁴வேன வசனிச்சா²ய ஸப்³பா◌⁴வே ஸரோதி தத்ரா'தீ³னங் விஸேஸனந்தி யதா²கத²ஞ்சிஸராதி³ஸரமஜ்ஜ²ஸரந்தானங் தத்ராதீ³னங் லோபப்பஸங்கே³ "விதி◌⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸா"தி (1-13) ஸரந்தஸ்ஸபஸங்கோ³ ஸியா, ந "ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா"தி (1-13) அந்தஸ்ஸ... ச²ட்டீ²னித்³தே³ஸாபா◌⁴வா, ததா² ஸதி 'தத்ரிமே'திஆதி³ம்ஹி 'இமே'திஆதி³னா வத்தப்³ப³தா ஆபஜ்ஜெய்யாதி பயோக³ங் நானுஸடா நாமஸியுந்தி ந ஸப்³ப³த்த² தத³ந்த விதி◌⁴ப்பஸங்கோ³, ததா² "க³திபோ³தா◌⁴" (2-4) தி³ஸுத்தாதி³ம்ஹிபி 'க³மயதி மாணவகங்கா³மங் த்யாதி³ப்பஸங்கோ³திஆதி³ ச யதா²யோக³மவக³ந்தப்³ப³ங், வுத்தியங் "அதோ யோனங் டாடே"தி ஸுத்தோதா³ஹரணங் த³ஸ்ஸிதங், "நரா நரே"தி லக்கி²யோதா³ஹரணங்.

14. ஸத்ததீ◌⁴

வசனப²லமுபத³ஸ்ஸேதி'யத்தே²'ச்சாதி³னா, யத்த² யஸ்மிங் "ஸரோ லோபோ ஸரே"த்யாதி³கே ஸுத்தே, ஸத்தமியாதி 'ஸரே'திஆதி³னா ஸத்தமியா, யஸ்ஸாதி ஸரோதிஆதி³னா நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ, காரியங் லோபாதி³, ஸம்ப³ந்தா◌⁴ விஸேஸாதி ஸரெத்யாதோ³ ஓபஸிலேஸிகமதி◌⁴கரணங், தஞ்சோபஸிலேஸே ப◌⁴வமதி◌⁴கரணங் புப்³ப³ஸ்ஸ வா பரங் ஸியா பரஸ்ஸ வா புப்³ப³ந்தி புப்³ப³பரோபஸி லேஸஸ்ஸாவிஸிட்ட²த்தா புப்³ப³பரானங் ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ அவிஸேஸா, பரஸ்ஸாபீதி ந கேவலங் புப்³ப³ஸ்ஸேவ, ஸதீத்யஸ்மிங் அத்தே² ஜோதனீயே ஸத்தமீ ஸங்ஸத்தமீ ஸந்தஸத்³த³ஸ்ஸ ஸமாதே³ஸேன, ஸத்தஞ்செத்யாதி³வசனமேவங் ஸதி க◌⁴டதே, ஸந்தி வா ஸந்தஸத்³த³த்தே² பாதி³, ஸுத்தே அவுத்தேபி வுத்தியங் 'நித்³தே³ஸே'தி வசனே காரணமாஹ-

ஸத்தஞ்சா'திஆதி³, நித்³தே³ஸமந்தரேன ஸத்தங் ந ஸம்ப⁴வதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸத்தமியா நித்³தே³ஸே ஸதியேவ தங் ஸம்ப³ந்தா⁴ய ஸத்தாய ஸம்ப⁴வோ, அஞ்ஞுதா² கிமஞ்ஞுந்தஸ்ஸா பதிட்டா²தி அதி⁴ப்பாயோ, புப்³ப³ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³த³த்தா கின்னிஸ்ஸாய புப்³ப³த்தமிச்சாஹ-'ஸத்தமி'ச்சாதி³, தந்தி "ஸரோ லோபோ ஸரே"தி ஸுத்தங், உகாரஸ்ஸாதி 'வேளு'இச்சத்ர உகாரஸ்ஸ, புப்³ப³ஸ்ஸ...பே.... கரித்வா தங்மனஸிகதஞ்சோத³னங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'தமஹ'ந்தி ச்சாதி³தி ஏவமெத்த² ஸாஜ்ஜா²ஹாரோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ வேதி³தப்³போ³. புப்³ப³ஸ்ஸாதி ஸத்தமீ நித்³தி³ட்ட²தோ புப்³ப³ஸ்ஸ, அனந்தரஸ்ஸாதி அப்³யவஹிதஸ்ஸ, வுத்தங் கிஞ்சி நத்தீ²தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அயமதி⁴ப்பாயோ "தஸ்மிந்தி நித்³தி³ட்டே² புப்³ப³ஸ்ஸா"தி (1-1-66) பாணினியவசனே "தி³ஸிரயமுச்சாரணக்ரியோ நிஸத்³தொ³ப்யய மிஹ நேரந்தரியங் ஜோதேதி, தத்த²'நிரந்தரங் தி³ட்டோ²'தி பாதி³ஸமாஸே கதே பு²டமேவானந்தரமுச்சாரிதெத்யமத்தோ²-வக³ம்யதேதி "புப்³ப³ஸத்³த³ஸ்ஸ ப்³யவஹிதேபி பயோக³த³ஸ்ஸனே ப்³யவஹிதேபி காரியங் பப்போதீ"தி ப⁴ஸ்ஸகாராத³யோ வண்ணெந்தி, இஹ தாதி³ஸவசனாபா⁴வேன வண்ணாதி³ ப்³யவதா⁴னேபி ஸியா"தி, ஸரேச்சாதி³பரிஹாரவசனே-தி⁴ப்பாய முப்³பா⁴வயதி 'யதி³பி'ச்சாதி³னா, மது²ராய பாடலிபுத்தகஸ்ஸ சாந்தராளே கா³மாதீ³னங் ஸப்³பா⁴வா ப்³யவதா⁴னேபி புப்³ப³ஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தியா தி³ட்ட²ந்தமாஹ-'மது²ரா' இச்சாதி³, யஸ்மா ஸரேதி ஓபஸிலேஸிகாதா⁴ரே ஸத்தம்யந்தங் பத³ங், தஸ்மா ப்³யவதா⁴னே ஸரலோபோ ந ஹோதீதி ஏவங் ஸங்கே²பப்³யாக்²யானேன வுத்திய மத்தோ² வேதி³தப்³போ³, ந கேவலங் ஸரேதி எத்தே²வாதி ஆஹ- 'காரியே'ச்சாதி³, ஓபஸிலேஸிகேயேவாதா⁴ரே ப⁴வதீதி ஸேஸோ, காரணமாஹ-'வத்திச்சா²ன்ஹவிதா⁴னதோ ஸத்³த³ஸ்ஸா'தி, வத்துனோ யா இச்சா² வசனிச்சா² தஸ்ஸா அனுதூலேன விதா⁴னதோ அத்த²ஸ்ஸ கத²னதோதி அத்தோ²,யேன ஹி யமத்த²ங் வத்தாதிதா⁴துமிச்ச²தி ஸதீப்யபி⁴தா⁴னஸா மத்தி²யே ந ததோ-ஞ்ஞமத்த²ங் ஸத்³தோ³பி⁴த³தா⁴தீத்யதி⁴ப்பாயோ, வத்திச்சா² வஸாயே காரணமாஹ'வத்திச்சா²பி'ச்சாதி³, வத்துனோ ஸுத்தகாரஸ்ஸ இச்சா² வத்திச்சா², கத²முபதே³ஸதோ வத்திச்சா²-வஸீயதே' கத²ஞ்ச ஸாமத்தி²யதோதி ஆஸங்கிய தமுபத³ஸ்ஸேதுமாஹ-'அதோசெத்யாதி³, அதோ வக்க²மானகாரணா உபதே³ஸதோ வஸீயதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, கிந்தங் காரண மிச்சாஹ-'யஸ்மா'இச்சாதி³, அன்வயஸத்³தே³னெத்த² கு³ருபாரம்பரியோ-பதே³ஸோ விவச்சி²தோ, யஸ்மா காரணா அன்வயோ கு³ருபாரம்பரியோ பதே³ஸோ கு³ருகுலமுபக³ம்ம பஞ்ஹகரணாதி³னா அன்விச்சீ²யதே க³வேஸீயதி, அதோ காரணா கு³ருபரம்பரா க³தஉபதே³ஸதோ வஸீயதோதி அத்தோ², ஸாமத்தி²யதோ-வஸாயப்படிபாத³யிதுமாஹ- 'ஸாமத்தி²யம்பி'ச்சாதி³, ஸாமத்தி²யம்பி வுச்சதேதிஸேஸோ, லகு⁴னோபாயேன ஸத்³தா³னமுபலக்க²ணே பவத்தீதி ப்³யவஹிதனிவத்தியா வசனந்தரக-

ரணமனுபன்னங் , உபபன்னங் வசனந்தரகரணங், தஸ்ஸ ச ஓபஸிலேஸிகாதா◌⁴ர மந்தரேன அஞ்ஞதா²னுபபத்தியா ஆதா◌⁴ரவிஸேஸப்படிப்பத்தீதி இத³மெத்த² ஸாமத்தி²யங், ஆதா◌⁴ரந்தரேச்சாதி³னா யதா²வுத்தங் ஸாமத்தி²யங் விபா◌⁴வேதி, ஆதா◌⁴ரந்தரேபீதி ஸப்³ப³த்த² பாடோ² தி³ஸ்ஸதி, பஸங்கா³பா◌⁴வதோ அத்த²ந்த-ரேனாபி ஆதா◌⁴ரந்தரேபி ஓபஸிலேஸிகாதா◌⁴ரேபி வசனந்தரப்பஸங்கோ³ ஸியாதி ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸம்ப◌⁴வா ஓபஸிலேஸிகாதா◌⁴ரனிஸ்ஸயனேபி ஆனிஸங்ஸோ ந தி³ஸ்ஸதீதி ஸமுச்சயத்தே²னாபி நத்தி² பயோஜனந்தி வஜ்ஜேதப்³போ³ யம்பி ஸத்³தோ³தி, நனு கிமேவங் வண்ணீயதே புப்³ப³ஸ்ஸேவேதி வசன மேவோபஸிலேஸிகமதி◌⁴கரணங் விஞ்ஞாபயதி… தத்தே²வ புப்³ப³பரத்த ஸம்ப◌⁴வாதி யோமஞ்ஞதே, தஸ்ஸேஸா கப்பனா ந ஸங்க³தாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'புப்³ப³ஸ்ஸாதி'ச்சாதி³, அயுத்தத்தே காரணமாஹ-'ஸாமீபிகேபி தஸ்ஸ ஸம்ப◌⁴வா'தி, 'க³ங்கா³யங் கோ◌⁴ஸோ'தி வுத்தே கோ◌⁴ஸோ க³ங்கா³யங் புப்³போ³ வா பரோ வேதி க³ம்மமானத்தா ஸாமீபிகெப்யதி◌⁴கரணே புப்³ப³பரத்தஸ்ஸ ஸம்ப◌⁴வாதி அத்தோ², ஏதாவவுச்சதேதி புப்³ப³ஸ்ஸேவ ஹோதி ந பரஸ்ஸாதி எத்தகமேவ வுச்சதே, ததா²ச வக்க²தி-'கிந்த'ந்திஆதி³, அதி◌⁴கங் ப்³யவஹிதனிவுத்யாதி³ ந வுச்சதேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஆதி³ஸத்³தே³னெத்த² ச²ட்டீ²பகப்பனா க³ஹிதா, ச²ட்டீ²பகப்பனாபி ஸாமத்தியா கதாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, பகப்பனங் பகப்பனாவிதா◌⁴னங், ஏவங் மஞ்ஞதே 'பாணினியா "ச²ட்டீ²ட்டா²னேயோகா³"த்யதோ (1-1-49) "தஸ்மிந்தி நித்³தி³ட்டே² புப்³ப³ஸ்ஸ" (1-1-66) "தஸ்மா த்யுத்தரஸ்ஸ" இதி (1-1-67) பரிபா◌⁴ஸாஸுத்தத்³வயே ச²ட்டீ²க³ஹணமனுவத்திய 'தஸ்மிந்தி நித்³தி³ட்டே² புப்³ப³ஸ்ஸ ச²ட்டீ²' 'தஸ்மாத்யுத்தரஸ்ஸ ச²ட்டீ² [நித்³தி³ட்டே² புப்³ப³ஸ்ஸ ச²ட்டீ²தி புப்³ப³ஸ்ஸ காரியித்தபடிபாத³னயொக்³கோ³ ச²ட்டீ² தப்³போ³த◌⁴கபதே³ ப◌⁴வதித்யத்தோ², ஏவ து◌⁴த்தரஸ்ஸேது வி. உஜ்ஜோதடீகா] தி ச²ட்டீ²பகப்பனங் படிபாதெ³ந்தி 'யஸ்மிங் ஸுத்தே ச²ட்டீ²னித்³தே³ஸோ நத்தி², தத்த² ச²ட்டீ²பகப்பனாயதா² ஸியா'தி, இத◌⁴ பன வசனந்தராபா◌⁴வேபி யத்த² ச²ட்டீ²னித்³தே³ஸோ நத்தி², தத்த² ஸாமத்தி²யேனேவ ச²ட்டீ²பகப்பனா ஸித்³தா◌⁴'தி, ஸாமத்தி²யமுபத³ஸ்ஸேதி 'ஸத்தமீனித்³தே³ஸே'ச்சாதி³னா, அஞ்ஞவிப◌⁴த்தினித்³தி³ட்டோ²பி படிபஜ்ஜதேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, காரியயோ க³ந்தி காரியஸம்ப³ந்த◌⁴ங், யதா² "வக்³கே³ வக்³க³ந்தோ"தி எத்தா²னுவத்தமானங் நிக்³க³ஹீத'ந்தித³ங் ச²ட்டீ²யந்தங் விஞ்ஞாயதே, கத²ங் வக்³கே³தேஸா ஸத்தம்யகதத்தா² "நிக்³க³ஹீத"ந்தி (1-38) புப்³ப³ஸுத்தே கதத்த²தாய பட²மா விப◌⁴த்தியா ச²ட்டீ²விப◌⁴த்திம்பகப்பேதி ஸத்தமியங் புப்³ப³ஸ்ஸே'தி ததெ²த்யவக³ந்தப்³ப³ங். ஏதாவ வுச்சதேதி வுத்தே இத³ந்தி ந விஞ்ஞாயதேதி ஆஹ 'கிந்த'ந்திஆதி³, யதா³ஹிச்சாதி³னா பரியாயபஸங்க³க்கமங் த³ஸ்ஸேதி. கிமித³முச்சதே பரியாயப்பஸங்கே³ நியமத்த²ங் வசனந்தி நனு புப்³ப³பரானங் யுக³பது³ப்பத்திய மாசரியவசனப்பமாணேனாப்படிபத்தியங் விஜ்ஜ²னத்த²ங்

வசனந்தி கஸ்மா நோச்ச தேச்சாஹ- 'யுக³பது³பஸிலிட்டா²ன'ந்த்யாதி³, யுக³பது³பஸிலிட்டா²னமஸம்ப◌⁴வோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, குதோச்சாஹ-'அபரஸ்ஸூபஸிலேஸிகஸ்ஸாபா◌⁴வதோ'தி, அதோதி யுக³பது³பி◌⁴ன்னம்பத்தியா அபா◌⁴வதோ, வசனங் "ஸரோ லோபாஸரே"ச்சாதி³கங் (1-26) ஸுத்தங்.

15. பஞ்ச

அவதி◌⁴பா◌⁴வேனாதி 'அதோ'ச்சாதி³னா அவதி◌⁴த்தேன, யஸ்ஸாதி யோ ஆதி³னோ, காரியந்தி 'டாடே'ஆதி³கங், புப்³ப³பராபெக்க²த்தேனாவிஸேஸாதி யதா²- 'கா³மா தே³வத³த்தோ'தி வுத்தே ஸோ ததோ புப்³போ³ பரோகே³தி விஞ்ஞாயதீத்யவதி◌⁴பா◌⁴வஸ்ஸ புப்³ப³பராபெக்க²த்தேனாவிஸேஸோ, ததே²ஹாபி "அதோ யோனங் டாடே"தி (2-41) வுச்சமானே அதோ புப்³பே³ஸங் யோனங் அத²வா பரேஸந்தி புப்³ப³பராபெக்க²த்தேனாவதி◌⁴பா◌⁴வஸ்ஸாவிஸேஸாதி மஞ்ஞுதே, புரே வியாத்யனேன ஸத்தமியந்தி எத்த² வுத்தங் நித்³தே³ஸவசனே காரணமதிதி³ஸதி, வுத்தியங் 'நரானமேரே'தி எத்த² அபவாத³விப்படிஸேதே◌⁴ ஸதிபரத்தா டாடேஆதே³ஸானங் பவத்திங் "ஆதி³ஸ்ஸா"தி எத்த² வண்ணயிஸ்ஸாம, அத² கிமிமினா வசனேன நனு யதோ யத்த² பஞ்சமீ நித்³தே³ஸோ தத்த² ஸப்³ப³த்த² "மானுப³ந்தோ◌⁴ ஸரானமந்தா பரோ" (1-21) த்யதோ 'பரோ'த்யனுவத்தேதுங் ஸக்காதி தஸ்ஸானுவத்திதஸ்ஸ யோனமிச்சனேன ஸாமானாதி◌⁴கரண்யா'பரேஸங் யோனங்'த்யயமத்தோ² விஞ்ஞாயதே, ததோ புப்³பே³ஸங் பஸங்கோ³யேவ நத்தீ²தி, நேதத³த்தி², பரோதி த்யனுவத்தமானங் 'அதோ'தி பஞ்சம்யந்தேன ஸம்ப³ஜ்ஜ²மானங் ந கோசி வாரேதா அத்தீ²தி பரதோ-காரதோ புப்³பே³ஸம்பி யோனங் டாடேஆதே³ஸா பப்பொந்தீதி வசனேனேமினா ப◌⁴விதப்³ப³மேவாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'வசனே'ச்சாதி³, ஏவஞ்சரஹி ததே³வோதா³ஹரிதப்³ப³ங், கிங் 'நரானரே' த்யுதா³ஹடந்தி சே, நேஸதோ³ஸோ, அஞ்ஞுத³த்த²ங் காரீயமானமிஹா-ப்யத்த²வந்தங் ஹோதீதி, புப்³ப³கோ பரிஹாரோதி ப்³யவ ஹிதனிவத்தியா புப்³ப³ஸுத்தே வுத்தோ "ஸரேதோபஸிலேஸிகாதா◌⁴ரோ"தி பரிஹாரோ, ந ஸம்ப◌⁴வதீதி இஹ ஸத்தமியா அபா◌⁴வா ந ஸம்ப◌⁴வதி, வசனானந்தரந்தி பாணினியானங் நித்³தி³ட்ட²க்³க³ஹணமிவ ப்³யவஹிதனிவத்தியா ஸுத்தந்தரங், தே ஹி "தஸ்மாத்யுத்தரஸ்ஸா"த்யெத்த² (1-1-67) நித்³தி³ட்ட²க்³க³ஹணமனுவத்திய தேன புப்³பே³ விய ப்³யவஹிதனிவத்திம்படிபாதெ³ந்தி. அனந்தரேதிவசனா பச்சாஸத்தியா நிஸ்ஸயனங் விஞ்ஞாயதே, கதத்த²தாயாதி வசனா ஜாதியாத்யாஹ- 'பச்சாஸத்யா ஜாதிங் ஸன்னிஸ்ஸாயா'தி ஜாதிங் ஸன்னிஸ்ஸாய பச்சாஸத்யா கரணபூ◌⁴தாய நிவத்திமாஹேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, இமினா பச்சாஸத்தி ஞாயப்³யாபனஞாயஜாதிபத³த்த²ப்³யத்திபத³த்தே²ஸு

பச்சாஸத்திஞாயோ ஜாதிபத³த்தோ²சேஹ நிஸ்ஸீயதேதி த³ஸ்ஸேதி, ந ஹி கேவலங் ஜாதிங் நிஸ்ஸாய ப்³யவஹிதனிவத்தி வத்துங் ஸக்கா, ததா²ஹி யதெ³த்த² பச்சாஸத்திஞாயோ ந நிஸ்ஸிதோ, ததா³ ப்³யாபனஞாயேன ப்³யவஹிதே சாப்³யவஹிதே சாஸஜ்ஜதீதி ஜாதியா நிஸ்ஸயனே ஸத்யபி ப்³யவஹிதேபி ப்³யாப்யமானா ஜாதி கேன நிவாரீயதே நாபி கேவலங் பச்சாஸத்தின்னிஸ்ஸாய ப்³யவஹிதனிவத்தி வத்துங் ஸக்கா, ததா²ஹ்யஸதி ஜாதிஸன்னிஸ்ஸயேன ப்³யத்தினிஸ்ஸீயதே, ப்³யத்தியஞ்ச பத³த்தே² படிலக்கி²யங் லக்க²ணங் பவத்ததீதி பச்சாஸத்தி ஞாயனிஸ்ஸயனெப்யப்³யவஹிதம்பதி யங் லக்க²ணங் பி⁴ன்னங் தத³ப்³யவஹிதே பவத்தங், யம்பன ப்³யவஹிதம்பதி பி⁴ன்னங் லக்க²ணங், தஞ்ச வசனப்பமாணதோ மாப⁴வத்வஸ்ஸ ப்³யத்த²தாதி ப்³யவஹிதேபி பவத்ததே, தஸ்மா உபோ⁴பி நிஸ்ஸாய நீயாதி. விஸயத³ஸ்ஸனப்பஸங்கே³ விஸயித³ஸ்ஸனமத்த²ப்³யத்திகாரணந்தி வாக்யந்தோக³த⁴பதா³னமத்த²ம்பட²மங் த³ஸ்ஸெத்வா பச்சா² ஸமாஸாதி³கங் த³ஸ்ஸேதுங் 'கதோ'த்யாதி³கமாரத்³த⁴ங், ஜாதிலக்க²ணோதி அப்³யவஹிதத்தஜாதிஸபா⁴வோ, 'ஓஸத்⁴யோ'தி எத்த² ஸகாரே அகாரா பரஸ்ஸ த⁴காரேன ப்³யவஹிதஸ்ஸ யொஸ்ஸ வியாவஸேஸானம்பி ஸப்³பா⁴வதோ வுத்தங்-'யொப்பபு⁴தீன'ந்தி, ஜாதி ஸாமஞ்ஞங், யாவதி விஸயேதி க³வாதி³கே யத்தகே விஸயே, காமசாரதோ விஸய பரிஸமத்தியா தி³ட்ட²ந்தமாஹ-'தங் யதே²'தி, போ⁴ஜயேதீதி எத்த² போ⁴ஜயேஇதீதி பத³ச்சே²தோ³, கதோஹி ஜாத்யத்தோ² கஸிணோதி யஸ்மா ஸகலோ ப்³ராஹ்மண ஜாதிஸங்கா²தோ அத்தோ² பரிஸமத்தோ, தஸ்மாதி அத்தோ², இத³ங் வுத்தங் ஹோதி- 'யாவ தி³ட்ட²ம்போ⁴ஜயே'தி வுத்தே [வுத்தேன (பொத்த²கே)] ஸந்தாய ஸாமஞ்ஞவுத்தி ப்³ராஹ்மணஸத்³த³ப்பயோக³ஸாமத்தி²யா பச்சேகம்போ⁴ஜனகிரியா கதா நாம ஹோதி, யதோ கஸிணோபி ஜாத்யத்தோ² பரிஸமத்தோ நாமாதி. "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க⁴ரஸ்ஸா"தி (1-33) ஸுத்தே ப்³யஞ்ஜனேதி ஸத்தமீ புப்³ப³ஸ்ஸ தீ³கா⁴தி³விதி⁴ம்ஹி சரிதத்தா "ஸரம்ஹா த்³வே"தி (1-34) எத்த² ஸரம்ஹாதி பஞ்சம்யக தத்தா², ததோ பஞ்சமீனித்³தே³ஸஸ்ஸ ப³லீயத்தங், ததோ "ஸத்தமியங் புப்³ப³ஸ்ஸ" "பஞ்சமியங் பரஸ்ஸா"தி த்³வின்னங் பரஸ்ஸ ஸமுட்டா²பனே 'ப்³யஞ்ஜனே'தி ஸத்தமீ பரஸ்ஸ காரிய யோகி³தாய அத்த²தோ விப⁴த்திவிபரிணாமேன ச²ட்டீ²பா⁴வேன பரிணமதீ... த்³வின்னங் ஸுத்தானங் விப்படிஸேதே⁴ பரஸ்ஸ ப³லீ யத்தாவாதி ஏதாதி³ஸஸாமத்தி²யஸப்³பா⁴வதோ வுத்தங்-'ச²ட்டீ²பகப்பனாபி புரேவிய ஸாமத்தி²யா'தி.

16. ஆதி³ஸ்ஸ

கிஞ்சி அந்தஸ்ஸ ஸம்பத்தந்தி யங் டானுப³ந்த◌⁴மனேகவண்ணங் ந ஹோதி, தங் “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸே” (1-17) த்யந்தஸ்ஸ பத்தங், கிஞ்சி ஸப்³ப³ஸ்ஸேதி “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸேதி” (1-19) டானுப³ந்த◌⁴மனேகவண்ணஞ்ச காரியங் ஸப்³ப³ஸ்ஸ பத்தங். யத³ந்தபா◌⁴விகாரியங்த்யாதி³னா வசனப²லமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ‘ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸே’தீமஸ்ஸாபவாதோ³ யங் யோகோ³தி த³ஸ்ஸேதி, தஸ்ஸாயம பவாதோ³ ஹோது டானுப³ந்தா◌⁴தி³காரியங் கத²ந்தி ஆஹ-‘டானுப³ந்தே◌⁴’ச்சாதி³, விப்படிஸேதா◌⁴தி அபவாத³விப்படிஸேதா◌⁴, “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸே’தி ஹி உஸ்ஸக்³கோ³, தஸ்ஸாபவாதா³ “ஆதி³ஸ்ஸ” “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸே”த்யேதே, “ஆதி³ஸ்ஸா”தீமஸ்ஸாவகாஸோ ‘தேரஸா’தி, “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸா”தீமஸ்ஸாவகாஸோ ‘ஏஸு, அனேனா’தி, இஹோப◌⁴யம்பப்போதி “அதோ யோனங் டாடே” (2-41) “நரானரே” “அதேன” (2-108) “ஜனேனா”தி (தத்த²) “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸே”தீத³ம்பவத்ததீதி தேஸமபவாதா³னங் விப்படிஸேதா◌⁴ ஸப்³பா³தே³ஸோ ப◌⁴வதி. “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா”தி த³ஸஸத்³தே³-ந்தஸ்ஸ பத்தோபி தத³பவாத³த்தா “ஆதி³ஸ்ஸா”திஆதி³பூ◌⁴தஸ்ஸ த³காரஸ்ஸ ஹோதீதி ஆஹ ‘த³காரஸ்ஸரோ’தி.

17. ச²ட்டீ²

கொத்தொ²ந்த ஸத்³த³ஸ்ஸேச்சாஹ-‘அந்தோவஸான’மிச்சாதி³, “வண்ணஸ்ஸந்தஸ்ஸ”தி (1-1-52) ஸுத்தே வண்ணக்³க³ஹணமந்தவிஸேஸனாயோபதி³ட்ட²ங் பாணினினா-அந்தஸ்ஸ பத³ஸ்ஸ வாக்யஸ்ஸ வா மாப◌⁴வீதி, இஹ த்வனத்த²கங் வண்ணக்³க³ஹணங் ப்³யவச்சே²ஜ்ஜாபா◌⁴வாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘ஸோ சே’ த்யாதி³, நனு ப்³ரஹ்மஸ்ஸாதி விஸேஸனத்தே²ன வத்துமிச்சி²தோ மஹாப்³ரஹ்மஸத்³தோ³ ச²ட்டீ²னித்³தி³ட்டோ² நாமாதி “ப்³ரஹ்மஸ்ஸு வா”தி (2-194) உஆதே³ஸோ “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா”தி அந்தப்³ரஹ்மஸத்³த³ஸ்ஸ பப்போதி, ததா² ஸதி ‘ந ஹி ச²ட்டீ² நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ அந்தங் பத³ங் வாக்யங் வா ஸம்ப◌⁴வதீ’தி கஸ்மா வுத்தந்தி, வுச்சதே- ந விஸேஸனத்தே²னாக்கே²பமத்தேன மஹாப்³ரஹ்மஸத்³தோ³ ச²ட்டீ² நித்³தி³ட்டோ² நாம ப◌⁴வதீதி ந ப்³ரஹ்மஸத்³த³ஸ்ஸ ஸப்³ப³ஸ்ஸாதே³ஸப்பஸங்கோ³, மஹாப்³ரஹ்மஸத்³தே³ வா ப்³ரஹ்மஸத்³தோ³ அத்தீ²தி தஸ்ஸாந்தஸ்ஸ உத்தங் விதீ◌⁴யதே.

18. வானு

“ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸே”த்யனேனேவாவிஸேஸேன வானுப³ந்த◌⁴காரியெப்யந்தஸ்ஸ ஸித்³தே◌⁴

கிமத்தோ²யமாரம்பொ◌⁴த்யாஸங்கிய டானுப³ந்தா◌⁴த்யாதி³னா வசனப²லமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ‘பா³த◌⁴கபா³த◌⁴னத்தோ²-யமாரம்போ◌⁴’தி-வத³தி, ததா²ஹி “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸே”த்யஸ்ஸ பா³த◌⁴கோ “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸே”தி, தஸ்ஸ ச “வானுப³ந்தோ◌⁴”த்யயங் யோகோ³ பா³த◌⁴கோதி பா³த◌⁴கபா³த◌⁴னத்தோ² ஸம்பஜ்ஜதே, அபஇச்சயமுபஸக்³கோ³ வஜ்ஜனே நீவாரணே, பனயனே வா வத்ததேதி அபொத்³யந்தே உஸ்ஸக்³க³லக்க²ணானி வஜ்ஜீயந்தே நீவாரீயந்தே அபனீயந்தே நேனெத்யபவாதோ³, ஸுத்தேகதே³ஸேன ஸுத்தமேவோபலக்கி²தந்தி அந்தஸ்ஸ‘ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா’தி ஸுத்தஸ்ஸ அபவாதோ³ அந்தாபவாதோ³, உஸ்ஸஜ்ஜதே நிவத்தீயத்யபவாதே³னெத்யுஸ்ஸக்³கோ³, உஸ்ஸக்³கா³பவாத³க்கமோ பனெத்த² ஏவங் வேதி³தப்³போ³ “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸே”த்யுஸ்ஸக்³கோ³, தத³பவாதா³ “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸ” “உகானுப³ந்தா◌⁴த்³யந்தா” “மானுப³ந்தோ◌⁴ ஸரா நமந்தா பரோ”தி, “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸே”த்யுஸ்ஸக்³கோ³, தத³ பவாதா³ “வானுப³ந்தோ◌⁴” “மானுப³ந்தோ◌⁴ ஸரானமந்தா பரோ”தி.

19. டானு

ச²ட்டீ²னித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸேச்சாதி³னா வசனாரம்ப◌⁴ப்பயோஜனாக்²யானேனாந்தாதே³ஸாபவாதோ³ யங் யோகோ³தி ப்³ரவீதி, பச்சேகமபி◌⁴ஸம்ப³ந்தோ◌⁴தி ஸோ டகாரானுப³ந்தோ◌⁴ சாதே³ஸோதிஆதி³னா, கஸ்ஸ ஸப்³ப³ஸ்ஸ ப◌⁴வதிச்சாஹ-‘ச²ட்டீ² நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸே’ச்சாதி³, நனு ச டேஆதே³ஸொப்யனேகவண்ணோஏவ த்³விவண்ணஸமுதா³யத்தாத்யாஸங்கியாஹ-‘உபலக்கி²யே’ச்சாதி³, அனுப³த்◌⁴யதே பயோகே³ அஸூய்யமானேபி பயோஜனவஸேனானுஸரீயதீத்யனுப³ந்தோ◌⁴, உபதே³ஸே யேவோபலக்கி²ய நிவத்ததெத்யனேனேதங் த³ஸ்ஸேதி ‘உச்சாரிதவினாஸினோனுப³ந்தா◌⁴’தி, உபதே³ஸே பட²முச்சாரணே.

20. ஞகா

ஆத்³யந்தாதி வுத்தே கத²மவயவாத்யயமத்தோ² லப்³ப◌⁴தீ த்யாஹ-‘ஆத்³யந்தஸத்³தா³னமி’ச்சாதி³, ஆத்³யந்தஸத்³தா³னங் நியதவயவவாசித்தா அவயவஸ்ஸ சாவயவினாமந்தரேனா ஸம்ப◌⁴வதோ ஸாமத்தி²யாவயவீ லக்கீ²யதி, ச²ட்டி²யாத்யனுவுத்திதோ வாவயவாவயவிஸம்ப³ந்தே◌⁴ஸா ச²ட்டீ², தாய நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸாத்யயமத்தோ² விஞ்ஞாயதேதி வுத்தியங்-‘ச²ட்டீ²னித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸா’தி (வுத்தங்), தேனேவ பச்சயவிதி◌⁴ம்ஹி கூப்பச்சயாத³யோ ந தோ³ஸா ப◌⁴வந்தீதி, அதோயேவாதி தத³வயவாசித்ததோயேவ, தக்³க³ஹணேனேதி அவயவக்³க³ஹணேன,

கதாகதப்பஸங்கி³த்தாதி ஒத்தே கதேபி அகதேபி வுகாக³மஸ்ஸ பஸங்க³தோ, பூ◌⁴யத்தத்தா ஹி ஒத்தஸ்ஸ பூ◌⁴க்³க³ஹணே ஸதி கதேபி ஒத்தே வுகாக³மேன ப◌⁴விதப்³ப³மகதேபி ததோவ “கதாகதப்ப ஸங்கீ³ யோ விதி◌⁴ ஸனிச்சோ”தி நிச்சத்தா ஒத்தங் பா³தி◌⁴த்வா வுகாக³மோ ஹோதி, அத² வுகாக³மே பச்சா² தேன ந ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி ஆஹ-‘அந்தாவயவே’ச்சாதி³.

21. மானுப³ந்தோ◌⁴

யதி³னித்³தா◌⁴ரணே ச²ட்டீ² அந்தஸ்ஸாவிஸேஸிதத்தா அவிஸேஸேன யதோ குதோசி அந்ததோ பா³னுப³ந்தோ◌⁴ பரோ ஸியா, ந ஹி து³தியங் ஸரக்³க³ஹணமத்தி², யேனாந்தோ விஸேஸீயதேச்சாஹ-‘நித்³தா◌⁴ரண’மிச்சாதி³, காரணமாஹ-‘ஸுதத்தா’தி, ‘ஸரான’ந்தி ஸுதத்தாதி அத்தோ², தேன “ஸுதானுமிதேஸுஸுதஸம்ப³ந்தோ◌⁴ப³லவா”தி ருந்த◌⁴தீதெத்த²த◌⁴காரஸ்ஸா நுமிதஸ்ஸ மங் ந ஹோதீதி தீ³பேதி, ஸமான ஜாதியஸ்ஸேவ லோகே நித்³தா◌⁴ரணப்பதீதி ஹோதிச்சாஹ-‘ததா² ஹி’ச்சாதி³, யதா²’கண்ஹா கா³வீனங் ஸம்பன்னகீ²ரதமா’தி வுத்தே அவிஸேஸிதத்தேபி கண்ஹாய கண்ஹாகா³வீயேவ பதீயதே, ததே²ஹாபி ஸரானங் மஜ்ஜே² அந்தாத்யந்தத்தேன நித்³தா◌⁴ரியமானோ ஸமானஜாதியோ ஸரோயேவ பதீயதே, தேன ஸரானங் யேவாந்தாபரோ ப◌⁴விஸ்ஸதீதி பா◌⁴வோ, விஸேஸனத்தோதி “ஞிலதஸ்ஸே”தி (5-163) ஸுத்தே அஸ்ஸாதி வுத்தே அயமேவேதி நியமாபா◌⁴வா யஸ்ஸகஸ்ஸசி அகாரஸ்ஸ ஞிப்பத்தி, தேனானிட்ட²ப்பத்தீதி லானுஸங்கி³ஸ்ஸேவ அஸ்ஸாதி லஸ்ஸ யங் விஸேஸனத்தங் தங் அத்தோ² பயோஜனமஸ்ஸ “கத்தரிலோ”தி (5-18) லகாரஸ்ஸாதி விஸேஸனத்தோ² லகாரோ, இதே◌⁴வாதி இமஸ்மிங் “மானுப³ந்தோ◌⁴”திஆதி³ஸுத்தேயேவ.

22. விப்படி

பரோதி வத்ததே, ஸோ சாஞ்ஞாதி◌⁴க்யஇட்டா²த்³யனேகத்தோ²பி இத◌⁴ இட்ட² வாசீ த³ட்ட²ப்³போ³, கம்மப்³யதிஹாரேக◌⁴ணிதி கம்மப்³யதிஹாரோ கிரியாபரிவத்தனங் பா◌⁴வவிஸேஸோ தஸ்மிங் ‘பா◌⁴வகாரகெஸ்வக◌⁴ண்க◌⁴கா”தி (5-44) ஸாமஞ்ஞேன விஹிதத்தா விப்படிஸேத◌⁴னந்தி அத்தே² க◌⁴ணி விப்படீ ஸேதோ◌⁴, தேனாஹ-‘ஸாமஞ்ஞே’ச்சாதி³, விப்படிஸேத◌⁴ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்த²மாஹ-‘அஞ்ஞமஞ்ஞபடிஸேதோ◌⁴’தி, ஸங்ஸித்³தி◌⁴யங் வத்தமானோபி ஸிதி◌⁴ உபஸக்³க³ஸம்ப³ந்தே◌⁴ நாத்த²ந்தரேபி ஹோதீதி அஞ்ஞமஞ்ஞவிரோதொ◌⁴த்யத்தோ², விப்படிஸேத◌⁴ஸத்³த³ஸ்ஸ லோகே விரோத◌⁴வாசித்தேன பஸித்³த◌⁴த்தமாஹ ‘ததா² ஹி’ச்சாதி³னா, கத²ம்பன பமாணபூ◌⁴தஸ்ஸாசரியஸ்ஸ வசனேஸு அஞ்ஞமஞ்ஞவிரோதோ◌⁴ ஸம்ப◌⁴வதீச்சாஸங்கிய உபி◌⁴ன்னங் ஸாவகாஸத்தே ஸதி ஸம்ப◌⁴வதி

நாஞ்ஞுதா²தி ‘த்³வின்ன’மிச்சாதி³ வுத்திக³ந்தோ² பவத்தோதி வத்துங் ‘ஸோசா’திஆதி³மாஹ அஞ்ஞமஞ்ஞானஜ்ஜா²ஸிதேதி அஞ்ஞமஞ்ஞேனானக்கந்தே அபரிக்³க³ஹிதேதி வுத்தங் ஹோதி, அனுப⁴யதாகி³னீதி யோ விஸயேகதே³ஸோ உப⁴யன்ன ப⁴ஜதே தஸ்மிங் அனுப⁴யபா⁴கி³னி விஸயேகதே³ஸே, ஸாமஞ்ஞவிஸயோ த்³வின்னங் விதீ⁴னங் ஸாதா⁴ரணோ விஸயோ, தத்த² பவத்திப்பஸங்கே³ ஸதி ஸோச விப்படிஸேதோ⁴ ஜாயதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, இமினா விப்படிஸேத⁴ஸ்ஸ விஸயோ பவத்திப்பஸங்கோ³ விஸயவிஸயீனமபே⁴தே³ன ஸுத்தே ‘விப்படிஸேதோ⁴’திவுத்தோதி ‘த்³வின்ன’மிச்சாதி³னா வுத்திக³ந்தோ² ரசிதோதி தீ³பேதி, பரோ ஹோதீ திவிதி⁴த³ஸ்ஸிதோதி இமினா யதி³ நியமோ-ப்³பூ⁴பக³தோ ஸியா, ததா³ ‘பரோவஹோதீ’தி வதெ³ய்யாதி த³ஸ்ஸேதி, பாணினியா ஹி ஜாதியங் பத³த்தே² ஸகிமேவ லக்க²ணங் பவத்ததீதி சரிதத்த²த்தா விஸயந்தரே த்³வின்னம்பி லக்க²ணானமப்பவத்தியங் பரங் பச்சி²மங் காரியந்தி வித்⁴யத்த²மித³ங் வசனங், ப்³யத்தியந்து பத³த்தே² லத்வாதீ³னமிவ பரியாயப்பஸங்கே³ நியமத்த²ந்தி படிபன்னா, இத⁴ பன ஜாதியங் ப்³யத்தியஞ்ச த்³வின்னம்பி ஸுத்தானமப்பவத்தியமேவ வித்⁴யத்த²மேவித³ங் வசனங், ந நியமத்த²ம்பீதி படிபாதே³துமாஹ-‘ததா²ஹி’ச்சாதி³, காமசாரதோ பரிஸமாபீயதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, காமதோ பரிஸமாபனஞ்சேதிஸ்ஸா ஸப்³ப³ஸ்மிங் அத்தனோ கோ³சரே அவிச்சே²த³ப்³யாபனேன பவத்திஸப்³பா⁴வதோ. கத²ம்பனேகஸ்ஸாபி பவத்தி ந ப⁴வெய்யாத்யாஸங்கிய காரணமாஹ‘உப⁴யம்பி’ச்சாதி³, ஹிஸத்³தோ³ யஸ்மாத்தே², யஸ்மா உப⁴யம்பித³மாசரியவசனங், ததோயேவ பமாணங், அபி⁴மதகாரியவிதா⁴னே லிங்க³பா⁴வேன ஸத்³தி³கானுமதத்தா(தேஸங்) விதீ⁴னங் விதா⁴யகஞ்ச தஸ்மாதி அத்தோ². பமாணத்தா த்³வின்னம்பி அப்பத்தியங் காரணமாஹ-‘அனுப⁴யபா⁴கி³ம்ஹி’ச்சாதி³, யதோ லத்³தா⁴வகாஸா ததோ ஸமானப³லாதி, இதிஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி, விருத்³தா⁴சாதி எத்த² இதிஸத்³த³ங் த³த்வா ‘அனுப⁴யபா⁴கி³ம்ஹி…பே.… விருத்³தா⁴சாதி த்³வின்னங் வசனானங் பமாணத்தா உபி⁴ன்னம்பி அப்பவத்தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴ வேதி³தப்³போ³. ஸமானப³லானங் த்³வின்னங் லோகேபி விரோதி⁴த்தங் ஏகக்க²ணேயேவ உபி⁴ன்னம்பி காரியே அப்பவத்தி ச தி³ஸ்ஸதீதி தி³ட்ட²ந்தமாஹ ‘லோகேசே’த்யாதி³, எத்த² ச பெஸ்ஸஸ்ஸ (அ)விரோத⁴த்தி²னோ காரியே அப்பவத்திரிவ [அப்பவத்தியேவ (பொத்த²கே)] ஸமானப³லான முபி⁴ன்னங் வசனானங் காரியே அப்பவத்தீதி ஸுகே²னோ பமாஸங்ஸந்த³னங் விஞ்ஞாதப்³ப³ங்.

ஜாதிபக்கே²யேவ ப⁴ஸ்ஸகாரேன த்³வின்னங் யுக³பதி³ப்பத்தியங் ‘லத்வாதீ³னமிவ’ பரியாயப்பஸங்கோ³ வண்ணிதோ,

தஸ்ஸாயுத்தத்தமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ 'நசாபி'ச்சாதி³, பி⁴ன்னவிஸயத்தாதி த்³வின்னங் விதீ⁴னங் பி⁴ன்னவிஸயத்தா. அபி⁴ன்னவிஸயத்தே ஹி பரியாயகப்பனா யுத்திமதீ, அதோச லத்வாதீ³னமபி⁴ன்னவிஸயத்தம்படிபாத³யிதுமாஹ- 'லத்வாத³யோ ஹி'ச்சாதி³, அனவயவேனேதி தா⁴து மத்ததோ விதா⁴னேனாவயவப்³யதிரேகஸப்³பா⁴வதோ ஸப்³ப³தா⁴துபரிக்³க³ஹேன, யத்த² யஸ்மிங் தா⁴த்வத்தே²கதே³ஸே பவத்தா ஸமானா பவத்தா ஸந்தோ லத்³தா⁴வகாஸா ஸியுங் தஸ்ஸேகதே³ஸஸ்ஸ பரிஹாரேனாபி பரிச்சாகே³னாபி ந விதீ⁴யந்தேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, லத்வாதீ³ன மேகக்க²ணே அஸம்ப⁴வா ஏகஸ்மிங் கதே ஸதீதரவசனான மானத்த²க்யப்பஸங்கா³ச பரியாயேன ப⁴வந்தீதி யந்தங் யுத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. இஹாதி இமஸ்மிங் யுக³பதி³ப்பத்தியங், இஹ ததா²பா⁴வஸ்ஸ காரணமாஹ-'ஸாவகா...பே॰... வசன'ந்தி, தத்தா²தி யுக³பதி³ப்பத்தியங். ஜாதியம்பத³த்தே² "புனப்பஸங்க³விஜானநா ஸித்³த⁴ங், விப்படிஸேதே⁴ யங் பா³தி⁴தங் தம்பா³தி⁴தமேவா"தீமாஸமுபி⁴ன்னங் பரிபா⁴ஸனம்பவத்திங் படிபாதெ³ந்தோ ஆஹ- 'பரஸ்மிங் சே'த்யாதி³, பரஸ்மிந்தி இட்டே², பரிபா⁴ஸனம்பன அயமத்தோ² 'புனப்பஸங்க³விஜானநாதி த்³வின்னங் ஸுத்தானமேகத்த²ப்ப ஸங்க³ஸங்கா²தே விப்படிஸேதே⁴ ஸதிபரமிட்ட²ங் பட²மங் ஹோதி, ஹொந்தேன தேன யதீ³தரஸ்ஸ நிமித்தோபகா⁴தோ ந கதோ ததா³ தஸ்ஸாபி புனப்பஸங்கோ³ தஸ்ஸ விஜானநா ஸித்³த⁴ந்தி, விப்படிஸேதே⁴ யதா²வுத்தே ஸதி பட²மங் ஹொந்தேன யங் ஸுத்தங் பா³தி⁴தங் தஸ்ஸ புனப்பவத்தியா யதி³ நிமித்தங் நத்தி² தங் பா³தி⁴தமேவே'தி. ப்³யத்தியம்பி வித்⁴யத்த²மேவித³ங் வசனங், ந நியமத்த²ந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'ப்³யத்திய'மிச்சாதி³, ஏவங் மஞ்ஞதே 'ப்³யத்தியங் படிலக்கி²யங்லக்க²ணப்பவத்தியங் த்³வின்னங் ஸாதா⁴ரணங் டா²னம்பதி யானி வசனானி பி⁴ன்னானி தேஸம்பி நிரவகாஸத்தேன துல்யப³லத்தா த்³வின்னம்படிபத்தியேவஸியா, நது பரியாயப்பஸங்கோ³'தி. ப்³யத்தியம்பி யதா²வுத்தானங் பரிபா⁴ஸானங் பவத்தி வுத்தவிதி⁴னேவாதி த³ஸ்ஸெந்தோ 'பரிபா⁴ஸானம்பி'ச்சாதி³மாஹ.

ஜாதியம்பத³த்தே² "வத்தமானேதி அந்தி, ஸி த², மி ம, தே அந்தே, ஸே வ்ஹே, ஏ ம்ஹே"ச்சாதீ³னங் லக்க²ணானமேகமேகத்தே²பி வத்தமானேதி அந்தி, வத்தமானே ஸி த² இச்சாதீ³னங் வாக்யேகதே³ஸானங் க³ச்ச²திச்சாதோ³ க³ச்ச² ஸிச்சாதோ³ ச லக்கி²யே ஸகிம்பவத்தியா ஸப்³ப³ஸ்மிங் ஸகே விஸயே பட²ம மஜ்ஜி²மபுரிஸேகவசனஜாதி பரிஸமத்தாதி சரிதத்த²த்தா தும்ஹே க³ச்ச²தா²தி எத்த² த்³வீஹி த்³வின்னங் புரிஸான மேகக்க²ணே பவத்தியங் ந கஸ்ஸசி, ப்³யத்தியம்பி படிலக்கி²யங் லக்க²ணானி பி⁴ஜ்ஜந்தீதி ஸாதா⁴ரணங் டா²னங் பதிபி⁴ன்னேஹி லக்க²ணேஹி த்³வின்னம்பேகத்தே²-கக்க²ணே பவத்தியங் ந

கஸ்ஸசி, ததா² வுத்தனயேனேவ திண்ணங் புரிஸானமேகக்க²ணே பவத்தியந்தி ஸப்³ப³தா² அப்பவத்தியங் ஸம்பத்தாயங் வசனமித³ங், பரோ ஹோதீதி மஜ்ஜி²முத்தமங் ப⁴வதீதி அதி⁴ப்பாயேன 'யதே²ச்சாதி³னா வுத்தங் வுத்திக³ந்த²ம்பஞ்ஹமுகே²னா ஹரித்வா த³ஸ்ஸேதுங் 'க்வபனா'திஆதி³மாஹ, நேத³முதா³ஹரணமம்ஹங் மனங் போ⁴ஸேதி-யதோ விப்படிஸேத⁴விஸயமேவேத³ங் ந ஹோதி, குதோ யதோ "வத்தமானேதி அந்தி"ச்சாதி³ப்பபு⁴தீனங் வத்தமானேதி அந்திச்சாதீ³ஹி வாக்யேகதே³ஸேஹி நித்³தி³ட்டா²னமேவ புப்³ப³பரச்ச²க்கானங் புரிஸவசனவிஸேஸவிதா⁴யகேன "புப்³ப³பரச்ச²க்கான மேகானேகேஸு தும்ஹாம்ஹ ஸேஸேஸு த்³வெத்³வே மஜ்ஜி²முத்தமபட²மா" (6-14) தீமினா வாக்யாவயவேன தும்ஹாம்ஹஸேஸேஸு பயுஜ்ஜமானேஸு அப்பயுஜ்ஜமானேஸு வா யதா²க்கமங் புப்³ப³ச்ச²க்கானங் பரச்ச²க்கானஞ்ச மஜ்ஜி²முத்தமபட²மானங் பச்சேகங் த்³வெத்³வே வசனானி யதா²க்கமங் ப⁴வந்தீதி 'க³ச்ச²த² க³ச்சா²மா'தி எத்த² ஏகக்க²ணே பவத்தியேவ நத்தி², த்³வின்னம்பன ஸாவகாஸான மேகக்க²ணே பவத்தியேவ ஹி விப்படிஸேதோ⁴தி, ததா²பி வுத்தனயேன விப்படிஸேத⁴ப்பகப்பனாபி ஸக்கா காதுந்தீத³முதா³ஹடங் ஸியாதி த³ட்ட²ப்³ப³ங், இமிஸ்ஸா பன பரிபா⁴ஸாய நிராகுலப்பவத்தி "ஆதி³ஸ்ஸா" தீமிஸ்ஸா வுத்தனயேன வேதி³தப்³பா³, கதாகதப்பஸங்கீ³ யோ விதி⁴, ஸோ நிச்சோ, யொத்வகதேயேவாயமனிச்சோதி வுத்தனிச்சானிச்சேஸு அந்தரங்க³ப³ஹிரங்கே³ஸு சாதுல்யப³லத்தா நாஸ்ஸ யோக³ஸ்ஸ ப்³யாபாரோ, ததா²ஹி நிச்சானிச்சேஸு நிச்சமேவ ப³லவந்தி நிச்சானிச்சானமதுல்யப³லதா, அந்தரங்க³ப³ஹிரங்க³ப்பகார(ம்பன) உபரி "லோபோ"தி (1-39) ஸுத்தே பகாஸிஸ்ஸாம.

23. ஸங்கேதோ

வசனாரம்ப⁴ஸ்ஸ ப²லமாஹ-'அனுப³ந்தோ⁴தி யங் வுத்தங்'த்யாதி³, வுத்தியங் "யோனவயவபூ⁴தோ ஸங்கேதோ"தி ஸாமஞ்ஞேன வுத்தேபி "பா⁴ஸிஸ்ஸங் மாக³த⁴ங் ஸத்³த³லக்க²ண"ந்தி ஸத்³த³லக்க²ணா பி⁴தா⁴னப்பகரணதோ ஸத்³த³ஸ்ஸானவயவபூ⁴தோதி விஞ்ஞாயதேதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'கஸ்ஸ'த்யாதி³ல்துப்பச்சயே லகாரோ உதா³ஹரணங், பகதியாதி³ ஸமுதா³யஸ்ஸாதிஆதி³வாக்யஸ்ஸ ஸாப்பாயமத்த²ங் விவரிதுங் 'ஏவமஞ்ஞதே'ச்சாதி³ வுத்தங், கேசி ஸத்³த³ஸத்த²காராதி பாணினிங் ஸந்தா⁴யாஹ, வசனந்தி "தஸ்ஸ லோபோ"தி (1-3-9) வசனங், பயோகா³ஸமவாயிதாதி கத்தாஇச்சாதி³ப்பயோகே³ அஸமவாயிதா அப்பயோகி³தாதி அதி⁴ப்பாயோ, ஏவம்பிஸ்ஸ லோபோ வஸேயோ... அனுபுப்³போ³ ப³ந்தி⁴வினாஸத்தோ²தி ஆஹு உச்சாரிதபத⁴ங்ஸித்தா அனுப³ந்த்⁴யதே வினஸ்ஸதெத்யனுப³ந்தோ⁴தி இமாய ஸத்³த³ ப்³யுப்பத்தியாவஸேன.

24. வண்ண

'அதேனா'தி (2-108) எத்த² அதோதி ரஸ்ஸப்³யத்தினித்³தே³ஸோ வா ஸியா ரஸ்ஸஜாதினித்³தே³ஸோ வா ஸகலனிஸ்ஸயப்³யாபீ அத்த²ஜாதி நித்³தே³ஸோவா, தத்த² ரஸ்ஸப்³யத்தினித்³தே³ஸே ஸதி பு³த்³த⁴ஸித்³தா⁴தீ³ஸு யத்த²கத்த²சி அகாரோ க³ய்ஹதேதி நெட்ட²ப்பஸித்³தி⁴... கேஸஞ்சி அஸிஜ்ஜ²னதோ, ரஸ்ஸ ஜாதினித்³தே³ஸே பன பு³த்³த⁴ஸித்³தா⁴தி³ஸப்³பா³காரந்தானங் லக்க²ணிகக³வாத்³யகா ரந்தானஞ்சாகாரோ க³ய்ஹதீதி ஸப்³ப³தா² இட்ட²ப்பஸித்³தி⁴, நாஞ்ஞோ தீ³கோ⁴ ப்³யத்தந்தரத்தாதி நானிட்ட²ப்பத்தி ஆகாரதோ நாஸ்ஸேனாபா⁴வா, தஸ்மா அதோதி ரஸ்ஸஜாதினித்³தே³ஸே நிஸ்ஸிதே ஸப்³ப³மித³மிட்ட²ங் நிப்ப²ஜ்ஜதீதி நாத்த²ஜாதி நிஸ்ஸீயதே, ந ரஸ்ஸப்³யத்திச, "யுவண்ணானமே ஓலுத்தா"தி (1-29) ஆதீ³ஸு பன ரஸ்ஸப்³யத்தியா ரஸ்ஸஜாதியா வா நித்³தே³ஸே 'தஸ்ஸேத³ங் நோபேதி'ச்சாதீ³ஸு ஏஓஆதி³கமிட்ட²ங் கத்த²சி ப⁴வெய்ய, ந ஸப்³ப³த்த², ஸப்³ப³த்த² வா ப⁴வெய்ய 'வாதேரிதங் ஸமோனா'திஆதீ³ஸு ப்³யத்தந்த ரத்தா, தஸ்மா ஸப்³ப³தா² இட்ட²ப்பஸித்³தி⁴யா இத்தஜாத்யாதி³ நிஸ்ஸீயதே, அத²வா வண்ணுச்சாரணம்பதி கேஸஞ்சி வண்ணுப்பத்திட்டா²னானங் உச்சனீசதது³ப⁴ய ஸங்ஹாரவஸேன வண்ணவிஸேஸுப்பத்தி த³ஸ்ஸனதோ தேஸங் வஸேன ரஸ்ஸ ப்³யத்தினித்³தே³ஸே ரஸ்ஸஜாதினித்³தே³ஸே வா வுத்தனயேன இட்டா²னிட்ட²ப்பத்தியங் ஸப்³ப³தா² ஸப்³ப³தா² இட்ட²ப்பஸித்³தி⁴யா இத்தஜாத்யாதி³ நிஸ்ஸீயதே, தத்த² வண்ண பரேன ஸவண்ணக்³க³ஹணங் நியமிதுங் வசனமித³மாரத்³த⁴ந்தி 'ஸப்³ப³த்தே²வா'திஆதி³னா வசனாரம்ப⁴ப²லமாஹ, ஸப்³ப³த்தே²வாதி ஸப்³ப³ஸ்மிங்யேவ ஸுத்தப்பதே³ஸே. நனு ஸயஞ்சாதி வுத்தேபி பரியத்தங், ந ஹ்யஞ்ஞங் ரூபா ஸயமத்தி², அஞ்ஞங் வா (ஸய)தோ ரூபந்தி ஸித்³தெ⁴ப்யேவங் ஸதி அத்தெ²த்த² பரோ கோசி விஸேஸோதி ஞாபேதுங் ஸஞ்ச ரூப'ந்தி வுத்திகாரோ ஆஹாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ரூபஸ்ஸ விஸேஸிதப்³ப³த்தா 'ஸஞ்ச ரூப'ந்தி வுத்தியங் நித்³தி³ஸீயமானத்தா ச ரூபந்தி விஞ்ஞாயதீதி 'ஸஞ்ச க³ய்ஹதீ'தி வுத்தங், ஸங்ரூபக்³க³ஹணாயாபிஸத்³த³ங் கரோதோ-தி⁴ப்பாயோ-யந்தி வத்துமாஹ-'அஞ்ஞதே²'ச்சாதி³, அஞ்ஞதா²தி அஞ்ஞேனப்பகாரேன ஸங்ரூபக்³க³ஹணாய அபிஸத்³தா³பா⁴வேதி அதி⁴ப்பாயோ, அஞ்ஞபத³த்தே²தி அஞ்ஞபத³த்த² ஸமாஸவிஸயே, கு³ணீபூ⁴தஸ்ஸாதி அப்பதா⁴னபூ⁴தஸ்ஸாகாரே காராதி³னோ, ஸமாஸேன வுத்தத்தா பதா⁴னதூ தத்தேபி கு³ணோ ப⁴வதி அஞ்ஞபத³த்தோ²-காரேகாராதி³ விதா⁴ய கத்தா, விதீ⁴யமானோ ஸவண்ணோவ பதா⁴னங்... இத³மத்தி²தாய தப்பவத்தியாதி. நனு வுத்தியமபிஸத்³த³ஸ்ஸாத்த²ங் வத³தா ஸயஞ்சேதி வத்தப்³ப³ங், "ததா² ஸயமத்தனீ"தி நிக⁴ண்டு³தோ ஸயஞ்ச-த்தாகாரேகாராதி³ஞ்ச க³ய்ஹதீத்யமத்தோ² ஸம்பா⁴வீயதீதி சோத³னம்பனஸி நிதா⁴ய 'ஸஞ்ச

ரூப’ந்தி வத³ந்தோ ஸாதி⁴ப்பாயாருள்ஹங் கிஞ்சி அத்த²விஸேஸங் பகாஸேதுங் ததே²வாஹாதி த³ஸ்ஸேதுங் வுத்தங்-‘ஸயஞ்சே’த்யாதி³, “த⁴னஞ்ஞாதீஸு ஸங்ஸத்³தோ³, ததா²த்தத்தனியேஸுபீ”தி நிக⁴ண்டு³வசனதோ ‘ஸ’ந்தி அத்தாபி க³ய்ஹதி, கோ ஸோ ஸத்³த³ரூபங் ஸாதா⁴ரணங், ‘ஸ’ந்தி அத்தனியம்பி, கிந்தங் ஸத்³தா³ன மஸாதா⁴ரணங் ஸத்³த³ரூபங், ததா² ஸதி அத்தனியங் ரூபங் நாமாத்தஸங்கா²தஸத்³த³ஸம்ப³ந்தீ⁴தி ஆஹ-‘ஸங்ரூபங் ஸத்³தா³னமஸாதா⁴ரணங் ரூப’ந்தி, ஏதஞ்ச இத³ந்தீமினா ஸம்ப³ந்தி⁴தப்³ப³ங், அஸாதா⁴ரணந்தி அஸாதா⁴ரணங் ஸத்³த³ரூபங், ஸதி ஸம்ப⁴வே ப்³யபி⁴சாரே ச விஸேஸனஸ்ஸ ஸாத்த²கதாய அஸாதா⁴ரணந்தி ரூபங் விஸேஸதா ஸாதா⁴ரணஸ்ஸாபி ஸம்ப⁴வோ வுத்தோயேவ நாமாதி ஆஹ-‘து³வித⁴ங் ஹி’ச்சாதி³, கிந்தங் ஸாதா⁴ரணமஸாதா⁴ரணஞ்சரூபந்தி ஸாமஞ்ஞேன ரூபங் நித்³தி³ஸிதுமாஹ-‘தத்தா²’திஆதி³, தத்தா²தி நித்³தா⁴ரணே ஸத்தமீ, ஸத்³தா³னந்தி ஸாத்த²கனிரத்த²கானங் யேஸங்கேஸஞ்சி ஸத்³தா³னங், தங்தங் ஸத்³த³த்தாதீ³ஹி தேஸங்தேஸங் பு³த்³த⁴ அஇஆதீ³னங் ஸத்³தா³னங் ஸத்³த³த்தாதி³, உப⁴யத்த² ஆதி³ஸத்³தே³ன அத்தோ² ஸங்க³ஹிதோ, தேன ஸாதா⁴ரணங் ஸத்³த³ரூபமத்த²ரூபங் ததா²-ஸாதா⁴ரணந்தி சதுப்³பி³த⁴ங் ஸங்ரூபந்தி த³ஸ்ஸேதி, சதூஸுபி சேதெஸ்வஸாதா⁴ரணஸ்ஸ ஸத்³த³ரூபஸ்ஸேவோபானங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘தத்தா²’திஆதி³, ஸாதா⁴ரணரூபப்³யுதா³ஸேனாதி ஸாதா⁴ரணரூபஸ்ஸ பரிச்சாகே³ன, உபாதி³யந்தோ ரூபமேவ ஸத்³த³ஸ்ஸஸங், நாத்தோ²தி ச த³ஸ்ஸேதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ச ஸத்³தோ³ பனெத்த² ‘இத³ங் த³ஸ்ஸேதீ’தி ஹெட்டா² வுத்தங் ஸமுச்சினோதி, அஸாதா⁴ரணஸ்ஸேவோபாதி³யனே காரணமாஹ-‘தந்த’மிச்சாதி³, இதரந்தி யே ஸங்கேஸஞ்சி ஸத்³தா³னங் ஸத்³த³த்தாதி³, பரஸ்ஸாபீதி அஞ்ஞஸ்ஸ யஸ்ஸகஸ்ஸசி ஸத்³த³ஸ்ஸாபி, இதி இத³ங், பதிதங் பஸித்³த⁴ங், எத்த² பன இதிஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி, யஸ்மா இத³ங் யதா²வுத்தங் பஸித்³த⁴ங் தஸ்மா புப்³பா³சரியபரம்பராயாக³தோ பதே³ஸதோ உபாதி³யந்தோதி பகதங், ஸங்ஸத்³த³விஸேஸனஸாமத்தி²யேன அஸாதா⁴ரணரூபோபாதி³யனேபி அஸாதா⁴ரணங் ஸத்³த³ரூபமேவோபாதீ³யதி நாஸாதா⁴ரணமத்த²ரூபங்… இமினா வக்க²மானகாரணதா [தாய (பொத்த²கே)] வஸேனாதி ஆஹ-‘ஸத்³த³ஸ்ஸே’ச்சாதி³, ஆஸன்னங்…ஸத்³த³தோ ஸத்³த³பா⁴வஸா நஞ்ஞத்தா, விபரியயதோதி விபரியாஸேன அனாஸன்ன பா⁴வேனாதி அத்தோ², சக்கு²விஸயோபி ஹி அத்தோ² கத²ங் ஸோதவிஸயஸத்³த³ஸ்ஸ ந ஆஸன்னோ ஸங்ரூபம்ப⁴விதுமரஹதீதி, காரணந்தரமாஹ-‘அஹெய்யத்தாசா’திஆதி³, அஹெய்யத்தாதி அபரிச்சஜனீயத்தா, இத³ம்பி நிச்சஸம்ப³ந்தி⁴த்தே காரணவசனங், தங் ஸத்³த³ரூபங், நிச்சஸம்ப³ந்தீ⁴தி நிரந்தரஸங்யோகீ³, விபரியயதோதி ஹெய்யத்தா, ததா²ஹிச்சாதி³னா அத்த²ஸ்ஸ ஹெய்யத்தங் போ³தே⁴தி, அபரங்

காரணமாஹ-‘அஸாதா◌⁴ரணஞ்ச ரூபங்’த்யாதி³னா, ஸாதா◌⁴ரணோ பரியாய ஸத்³தா³னங், பச்சேதப்³ப³த்தாதி விஞ்ஞாதப்³ப³த்தா, இதா³னி காரணத்தயங் ஸமோதா◌⁴னெத்வா இமேஹி காரணேஹி ரூபமேவ ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸங்னாம, நாத்தோ²தி நியமெத்வா த³ஸ்ஸேதுங் ‘ததே³வ’ந்திஆதி³ ஆரத்³த◌⁴ங், ததே³வந்தி யஸ்மா ஏவங், தங் தஸ்மாதி அத்தோ², ஸரூபப்பதா◌⁴னேதி “கொ³ஸ்ஸா வங” (1-32) த்யாதோ³ கொ³ஸ்ஸாத்யாதி³கே ஸரூபப்பதா◌⁴னே.

25. ந்து

ந்துஸுதியா ஜந்த்வாதீ³னம்பி “ந்தந்தூனங்ந்தோ யொம்ஹி பட²மே” (2-215) த்யாதி³னா க³ஹணப்பஸங்கே³ ஜாதியமபி◌⁴ப்பஸங்க³பா³த◌⁴னத்த²ங் ப்³யத்தியங் வந்த்வாதி³ ஸம்ப³ந்தீ◌⁴னமுபாதா³னத்தமித³மாரத்³த◌⁴ங் “வந்த்வவண்ணா” (4-79) “தமெத்த²ஸ்ஸத்தீதி மந்து” (4-78) “கத்தரி பூ◌⁴தே க்தவந்து க்தாவீ” (5-55) தி விஹிதா வந்த்வாத³யோ நாம.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

பரிபா◌⁴ஸாதி◌⁴காரோ ஸமத்தோ.

ஸரலோபாதி³ வண்ணனா

26. ஸரோ

ஆதா◌⁴ரவிஸேஸாபஸ்ஸயனந்தி ஓபஸிலேஸிகாதா◌⁴ரவிஸேஸஸ்ஸ நிஸ்ஸயனங், ஓபஸிலேஸிகாதா◌⁴ரங் வினா ஆதா◌⁴ரந்தரே க³ஹிதே ஸதி வசனந்தரங் ஸுத்தந்தரங் வினா ப்³யவஹிதனிவத்தி காதுங் ந ச ஸக்காதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, கேசீதி பு³த்³த◌⁴ப்பியாசரியாத³யோ த³ஸ்ஸேதி, தே ஹி யதி³ வண்ணேன காலேன வா ப்³யவதா◌⁴னேபி ஸந்தி◌⁴ ப◌⁴வெய்ய ததா³ ஸரேதி நிமித்தஸ்ஸோ பாதா³னங் நிரத்த²கங் ப◌⁴வெய்யாதி ஸரேதி நிமித்தோபாதா³னஸாமத்தி²யேனானேன வண்ணாதி³ப்³யவதா◌⁴னே நோ ஸந்தீ◌⁴தி மஞ்ஞுமானா ‘நிமித்தோ’ச்சாதி³கங் வாக்யமாஹு, தத³யுத்தந்தி தேஹி’நிமித்தோ’ச்சாதி³னா யங் வுத்தங், தங் அயுத்தந்தி அத்தோ², அயுத்தத்தே காரணங் ப்³யபி◌⁴சாரஸப்³பா◌⁴வேன ஸாமத்தி²யாபா◌⁴வோயேவாதி ப்³யபி◌⁴சாரந்த³ஸ்ஸெத்வா ஸாமத்தி²யாபா◌⁴வந்த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘அவஸானே,ச்சாதி³, காரியாபா◌⁴வேபீதி எத்த² ந கேவலங் ‘இத³மேவ ஸச்சங், ஸுமனா ப◌⁴வந்து அதோ²பி’த்யாதோ³ வண்ணகாலப்³யவதா◌⁴னேயேவ, அத² கோ² ‘ஏதே ந ஸச்சேன ஸுவத்தி² ஹோது’த்யாதோ³ அவஸானே ‘பமாதோ³ மச்சுனோ பத³ங்’ த்யாதோ³ அந்த பி³ந்து³ ஸங்கா²தனிமித்தந்தரே வா காரியாபா◌⁴வேபி நிமித்தோ பாதா³னஸ்ஸ ஸாத்த²கதோதி அபிஸத்³த³ஸ்ஸத்தோ², ஸாத்த²கதோதி

பா⁴வப்பச்சயலோபேன பா⁴வப்பதா⁴னவஸேன வா வுத்தங், ஸாத்த²கத்ததோதி வுத்தங் ஹோதி, அஞ்ஞதா² நிமித்தோபாதா³னமேவ ஸாத்த²கங் நாமாதி 'நிமித்தோ பாதா³னஸ்ஸ ஸாத்த²கதோ'தி ந யுஜ்ஜதி, அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ 'அவஸானே நிமிந்தரே வா காரியாபா⁴வேன ப்³யபி⁴சாரஸப்³பா⁴வா அஞ்ஞதா²னுபபத்திலக்க²ணங் ஸாமத்தி²யங் நத்தி², நிமித்தந்துப்³யவதா⁴னேபி சத்தி², யதா²'தா³ருனிமித்தங் வனோபஸங்கமன'ந்தி தஸ்மா வண்ணகாலப்³யவதா⁴னேபி ஸரேதி நிமித்தே ஸதி லோபகாரியங் பப்போதே வா'தி. லுப்பதீதி 'தத்ரிமே'ச்சாதி³னா கத²னகாலே ந தி³ஸ்ஸதீதி அத்தோ², அத³ஸ்ஸனமத்தமேவ ஹி லோபோ, அஞ்ஞதா² 'தத்ரா'தி³ஸத்³த³ரூபாபா⁴வப்பத்தியா அத்த²ப்பதீதி காரித்தமேஸங் ந ஸியாதி, பட²மாய நித்³தி³ட்டோ²... வுத்தத்தா கம்மஸ்ஸ, ஸரஸ்ஸாதி வதெ³ய்ய... பா⁴வே கா²தி³ப்பச்சயேன அவுத்தகம்மத்தா, இஹாதி இமினா ஸத்த²ந்தரே பா⁴வஸாத⁴னவஸேன க³ஹணங் விபா⁴வேதி, க³ந்த² லாக⁴வோ... ஸரஸ்ஸ லோபோதி வா லோபங் பப்போதீதி வா அவத்தப்³ப³த்தா, ஸரோதி பட²மாய நித்³தி³ட்ட²த்தா ஸரோ லோபோ நாம ஹோதீதி ஸங்காபி ஸியாதி ஆஹ-'ந சே'ச்சாதி³, இஹாதி இமஸ்மிங் ஸுத்தே, ஹொந்திச்சாதோ³பி புப்³ப³ஸரலோபே ஹந்திச்சாதி³கம்பி ஸியாத்யாஸங்கியாஹ-'ஸோசே'ச்சாதி³, உஸ்ஸக்³க³தோ ஆக³தோ ஸம்பூ⁴தோ தஸ்ஸ வா அயந்தி ஒஸ்ஸக்³கி³கோ புப்³ப³லோபோ , தஸ்ஸ பா⁴வோ ஒஸ்ஸக்³கி³கத்தங், ஒஸ்ஸக்³கி³கத்தா புப்³ப³லோபஸ்ஸ காரியந்தரேஹி பரலோபாதீ³ஹி அபவாத³விதீ⁴ஹி ஆபா³தி⁴தோ ஏவ, ஸோ ச புப்³ப³லோபோ ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, "பரோ க்வசீ"தி (91-27) க்வசிக்³க³ஹணேன புப்³ப³பரலோபானங் துல்யப³லத்தாபா⁴வா யதா² க³மப்பத்திதோ பரலோபஸ்ஸாபவாத³ரூபத்தங், அஜ்ஜா²ஸிதேதி பவிட்டே², ந ஹோதி... பரலோபாபவாதே³ன பா³தி⁴தத்தா, தேஹீதி பரலோபாதீ³ஹி, ஸப்³ப³தா² முத்தவிஸயோ ஸத்³தி⁴ந்த்³ரியந்தி, விகப்பேன முத்தவிஸயோ லதே வாதி.

27. பரோ

இதிஸத்³தோ³ இத³மத்தே², க்வசி லோபனீயோ ஹோதீதி இத³ங் வசனங் தீ³பேதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, கிந்தி ஆஹ-'பயோகா³னுஸாரித'ந்தி, கஸ்ஸாதி ஆஹ-'காரியஸ்ஸ பரலோபஸ்ஸா'தி, கேன ஹேதுனாதி ஆஹ 'க்வசிக்³க³ஹணேனா'தி, கத்தா²தி ஆஹ-'இஹ இமஸ்மிங் ஸுத்தே'தி, தேனாதி தேன பயோகா³னுஸாரிதாதீ³பனேன, யதா²பயோக³ந்தி ஆக³மபயோகா³னதிக்கமேன, நிச்சங் பக்கே²வா பரலோபோ ஸியாதி ஹொந்திச்சாதோ³ நிச்சங், லதாவாதிஆதீ³ஸு பக்கே² வா பரலோபோ ப⁴வெய்ய, ஏவங் மஞ்ஞதே "கஸ்மிந்தி அத்தே² க்வாதி நிப்ப²ன்னேனானியமவுத்தினா அனியமத்த²ஸ்ஸேவ விஸேஸகதோ வசனே ஸப்³ப³த்தே²வானியதத்த²வுத்தித்தா க்வசிஸத்³தோ³-யங் யதா²க³மங்

நிச்சமனிச்சமஸந்தஞ்ச விதி⁴ங் தீ³பேதி, தத்த² ஹொந்திச்சாதி³கோ நிச்ச பக்கோ² பரலோபஸ்ஸேவ விஸயோ, லதாவாதிஆதி³கோ அனிச்சபக்கோ² உப⁴யஸாதா⁴ரணத்தா புப்³ப³லோபஸ்ஸாபி விஸயோதி இமினா நிச்சங் பக்கே² வா பரலோபோ ஹோதி, அஸந்தபக்கோ² பன ஸத்³தி⁴ந்த்³ரியந்திஆதி³கோ புப்³ப³லோபஸ்ஸேவ விஸயோ ஸப்³ப³தா²னேன பரிச்சத்தத்தா''தி, தீஸூபி சேதேஸூ பன பக்கே²ஸூ நிச்சானிச்சபக்கே²ஸூ யேவஸ்ஸாபவாத³ரூபதா... புப்³ப³லோபஸ்ஸ ஸப்³ப³தா² ஹொந்திச்சாதோ³ நிவாரகத்தா வா விதா⁴யகத்தா வா பரலோபஸ்ஸ, ந த்வஸந்தபக்கே²... புப்³ப³லோபஸ்ஸேவ ஸப்³ப³தா²னேன தி³ன்னா வஸரத்தா, லோகக்³கோ³திஆதி³ து க்வசிஸத்³த³ஸ்ஸ பயோகா³னுஸாரிதா தீ³பகத்தா நிச்சே அஸந்தேவாபி விதி⁴ம்ஹி தீ³பிதே பரலோபேன வா நிப்ப²ஜ்ஜதீதி நெட்ட²ப்³யாகா⁴தோ, ஏவங் தாவ க்வசிக்³க³ஹணே ஸப்³ப³தா²னிட்ட²பரிஹாரேன இட்ட²ப்பஸித்³தி⁴ ஸியா, தத³பா⁴வேகத²ந்தி தத³பா⁴வே விரோத⁴மாஹ-'அஞ்ஞதே'ச்சாதி³, பரியாயேன ப⁴வந்தீதி க்வசிக்³க³ஹணாபா⁴வே 'பரோ'தி ஸுத்தங் ஸியா ததா² ஸதி ஸுத்தத்³வயமேகவிஸயங் துல்யப³லஞ்ச ஸியா, தத்த² விப்படிஸேதா⁴பா⁴வா பமாணபூ⁴தானமாசரிய (வசனா)நங் நிரத்த²கதா மா ப⁴வீதி வாரேன ப⁴வந்தீதி அத்தோ², இதீதி இமினா பரியாயப⁴வனகாரணேன, பக்கே²யேவ ஸியாதி லதாவாதிஆதீ³ஸு புப்³ப³லோபே பரியாயப்பவத்தே பரியாயேன பரலோபஸ்ஸாப்பவத்திதோ லதாவாதி பக்கே²யேவ பரலோபோ ப⁴வெய்ய, ஹொந்திச்சாதோ³ நிச்சங் ந ஸியாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, தஞ்சாதி தங் பரியாயப⁴வனஞ்ச, கோ² வாக்யாலங்காரே, படிபத³ந்தி பத³ம்ப த³ம்பதி ஹோதி, நேகதே³ஸபரிஹாரேனாபி, தேனாஹ 'ந கத்த²சீ'தி, இமினா இத³ங் தீ³பேதி ''ஸப்³ப³த்த² விகப்பப்பஸத்தியா ஹந்தி, ஸத்³த⁴ந்த்³ரியங்த்யாதி³கங் ''ந த்³வேவா''தி (1-28) ஸுத்தேபி ஹந்திச்சாதி³கஞ்சானிட்ட²ரூபம்பி ஸம்பஜ்ஜதீ''தி. நசேவமிட்ட²ந்தி ஏவமித³ங் யதா²வுத்தங் விகப்பவிதா⁴னங் ஸத்³த³லக்க²ணஞ்ஞூஹி நேவாபி⁴மதந்தி அத்தோ², தமேவ ஸாதே⁴தி 'பரலோபோ ஹி'ச்சாதி³னா, அதா² நிச்சபக்கே² வா பரலோபே கதே-நேன பரிச்சத்தட்டா²னே உஸ்ஸக்³க³ப்பவத்தியா லதாவ லதேவாதி ரூபத்³வயங் ஸம்பஜ்ஜதி தஸ்மா பயோகா³னுஸாரிதாதீ³பகேன க்வசிஸத்³தே³னேவ ஹொந்தி ஸத்³தி⁴ந்த்³ரியங் லதாவ லதேவாதி பயோக³ ஸம்ப⁴வோபி, ததா²பி அனிச்சபக்கே² லதாஇவாதி ததியரூபப்பஸித்³தி⁴யா பரியாயேன ப⁴விதப்³ப³ந்தி பரிகப்பேதி 'நனு செத்யாதி³னா, அத² ''பரோ க்வசீ'தி க்வசிக்³க³ஹணே ஸதி அப(வாத³ரூப)த்தா கத²ம்பரியாயப்பவத்தீதி மனஸி நிதா⁴யானிச்சபக்கே² பரியாயப்பவத்திதீ³பனத்த²ங் ''ந த்³வேவா''தி ஸுத்திதந்தி அபவாதே³ ரூபத்தயேபி பரியாயப்பவத்தியங் தோ³ஸாபா⁴வமாஹ-'நாயங் தோ³ஸோ'ச்சாதி³, ததா²ஹிச்சாதி³னா ''ந த்³வேவா''தி ஸுத்தேனேவ பரியாயஸ்ஸாபி தீ³பிதத்தங் ஸாதே⁴தி, ஸா ச ஏகத்த²ப்பவத்தி பரியாயங் வினா ந ஸம்ப⁴வதி... ஏகக்க²ணே பவத்யஸப்³பா⁴வாதி அதி⁴ப்பாயோ, நனு ச க்வசாபா⁴வே

பரியாயப்பவத்தியங் யதா²வுத்த தோ³ஸஸ்ஸேவாப்பஸங்க³தோ மா ஹோது பரியாயோ, பி⁴ன்னவிஸயே பன புப்³ப³பரலோபப்பவத்தியா "ந த்³வேவா'தி நிஸேதே⁴ லதேவ லதாவ லதாஇவாதி ரூபத்தயங் நிப்ப²ஜ்ஜதீதி சோத³னங் மனஸி நிதா⁴யாஹ-'நசே'ச்சாதி³, தத்த² தோ³ஸமாஹ-'ததா² ச ஸதி'ச்சாதி³னா, கத்த²சி தே³மிச்சாதோ³ நிச்சங் புப்³ப³லோபஸ்ஸேவ, கத்த²சி ஹொந்திச்சாதோ³ நிச்சங் பரலோபஸ்ஸேவ , விகப்பேன வா கத்த²சி யதோ²த³கங் யதா²உத³கங் த்யாதோ³ புப்³ப³லோபஸ்ஸேவ கத்த²சி இதிபி இச்சபிச்சாதோ³ பரலோபஸ்ஸேவ கத்த²சி லதேவ லதாவ லதாஇவாச்சாதோ³ பரியாயேனுப⁴யலோபஸ்ஸேவ த³ஸ்ஸனதோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, எத்த²ச இதிபீதி வவத்தி²தவிபா⁴ஸத்த தீ³பனேன க்வசிஸத்³தே³ன பரலோபே கதே-ஞ்ஞத்ர புப்³ப³ லோபே ஸம்பத்தே "ந த்³வேவா"தி எத்தா²னுவத்தமான க்வசானுபா⁴வேன நிச்சங் நிஸேதே⁴ இச்சபிச்சேவ ப⁴வதி. ஸம்ப³ஜ்ஜ²தி தேஸு தேஸு ஸுத்தேஸு. பரிச்சே²தோ³தி கம்மத்த²வஸேன ஆதா⁴ரவஸேன வாதி ஆஹ-'பரிச்சி²ஜ்ஜதி'ச்சாதி³.

28. நத்³வே

தத்த²சாதி சஸத்³தே³ன ப⁴விதப்³ப³ங், ததா² ச ஸதி அஞ்ஞோஞ்ஞானஜ்ஜா²ஸி தங் யதோ²த³கங் யதா²உத³கங்த்யாதி³ இதிபி இச்சபிச்சாதி³ச ஸங்க³ஹிதங் ப⁴வதீதி, புப்³ப³லோபே பரலோபே ச பரியாயேன ஸம்பத்தே த்³வின்னம்பி பக்கே² அபா⁴வே ஸதி கத²மித³ங் யுஜ்ஜதீதி சோதே³தி'யஜ்ஜேவ'மிச்சாதி³னா, யஜ்ஜேவந்தி ஹி அயங் நிபாதஸமுதா³யோ அனிட்டா²பாத³னாரம்ப⁴ வத்ததே, ஏவஞ்சே க³ய்ஹதீதி அத்தோ², ததே³தி அத்த²தோ விஞ்ஞாயதி, நிச்சங் ஸந்தி⁴காரியாபா⁴வே காரணமாஹ-'உபஸிலேஸா பா⁴வதோ'தி, ததே³வ ஸமத்தே²தி ஈதி³ஸேஸு ஹி'ச்சாதி³னா, வத்துமிட்ட²த்தாதி இமினா ஸன்னிகங்ஸோ வண்ணான மத்³த⁴மத்தகாலப்³யவதா⁴னா பச்சாஸத்தி, ஸன்னிகங்ஸஸ்ஸேதஸ்ஸ வசனிச்சா²யங் ஸதியேவ ஸந்தி⁴காரியங் ஹோதீதி தீ³பேதி, உபஸிலேஸாபா⁴வோ வாதி உபஸிலேஸாபா⁴வோ ஏவ ப⁴வதி, நாஞ்ஞதா²தி அதி⁴ப்பாயோ, தத³பா⁴வேசாதி தஸ்ஸ உபஸிலேஸஸ்ஸ அபா⁴வே ச, ஸந்தி⁴காரியாபா⁴வே காரணமாஹ-'காலந்தரேன ப்³யவதா⁴னா'தி, காலந்தரேனாதி உப⁴யத்த² டி²தவண்ணான முச்சாரணகாலதோ அஞ்ஞேன மஜ்ஜ²ப்பதிதகாலேன, ஸந்தி⁴ ஹோதேவ... ஸன்னிகங்ஸவசனிச்சா²வஸேன உபஸிலேஸபா⁴வதோ, பு³த்³த⁴ வீர அத்து²ராஜபுத்தங் அஜராமரோதி சே²தோ³, யதி³பி ஸப்³ப³ம்பேதங் யஜ்ஜேவங்த்யாதி³னா வுத்தங் க்வசி ஸத்³த³ப்பபா⁴வேனேவ ஸிஜ்ஜ²தி, ததா²பி பகாரோ-யம்பி ஸத்தே² யோஜேதப்³போ³ வாதி த³ஸ்ஸேதுங் வுத்தோ.

29. யுவ

நனு ஸுத்தே 'லுத்தா'தி பஞ்சமீ நித்³தே³ஸா 'பரேஸ'ந்தி ஹோது, 'யதா²க்கமங்'தி து வசனாபா⁴வே கத²ங் யதா²க்கமந்தீத³ங் வுத்தந்தி ஆஹ-'ஸமே'ச்சாதி, ஸமா ஸங்க்²யா க³ணனா யேஸூ தே ஸமஸங்க்²யா-உத்³தே³ஸினோ அனுதே³ஸினோ ச, உத்³தி³ஸனங் பட²மங் நித்³தி³ஸனங் உத்³தே³ஸோ, அனுதி³ஸனங் பச்சா² கத²னங் அனுதே³ஸோ, உத்³தே³ஸோ அனுதே³ஸோ ஏஸமத்தீ²தி உத்³தே³ஸினோ அனுதே³ஸினோ, தேஸங் ஸமஸங்க்²யானமுத்³தே³ஸீனங் அனுதே³ஸீனஞ்ச, இவண்ணுவண்ணாஹி உத்³தே³ஸினோ த்³வே, ஏ ஓகாரா அனுதே³ஸினோ ச த்³வேதி உத்³தே³ஸீனமனுதே³ஸீனஞ்ச டா²ன்யாதே³ஸானங் ஸமஸங்க்²யா ஸியா, ஸதியஞ்ச தஸ்ஸங் யதா²க்கம மாத³ஸா விதீ⁴யந்தே, லோகதோ ஸித்³தி⁴முபத³ஸ்ஸேதி 'ததா²ஹி'ச்சாதி³னா. அவ...பே॰... ஏ ஓதி பரேஸங் மதங், விப்படிபத்தீதி விருத்³தா⁴ படிபத்தி படிஜானநங், பரே "ஸதிபி ஹெட்டா² வாக்³க³ஹணே'க்வசாஸவண்ணங் லுத்தே'தி ஸுத்தே க்வசிக்³க³ஹணகரணதோ அவண்ணே ஏவ லுத்தே அஸவண்ணோ விதி⁴ ஹோதி, ததோ இத⁴ ந ஹோதி தி³ட்டு²பாதா³ன"ந்தி வத³ந்தி, க்வசீதி அதி⁴காரோ இத⁴ ந ஹோதி மஹுஸ்ஸவோ மாதுபட்டா²னந்தி, பதிஸத்³தோ³ ஆதா⁴ரத்தோ², தேன ஸமானாதி⁴கரணோ உரஸத்³தோ³பீதி உரஸ்மிந்தி நிச்ச ஸமாஸத்தா அஸகபதே³ன விக்³க³ஹே கதே "அஸங்க்²யங் விப⁴த்தி"ச்சாதி³னா (3-2) ஸுத்தேன அஸங்க்²யஸமாஸோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'விப⁴த்யத்தே²ஸங்க்²யஸமாஸோ'தி, எத்த² பன யுவண்ணானந்தி ஸங்ஸாமி ஸமீபஸமூஹ விகாராவயவாதீ³ஸு டா²ன்யாதே³ஸஸம்ப³ந்தே⁴ ச²ட்டீ², தஸ்மா இவண்ணுவண்ணானங் டா²னே ஏ ஓஆதே³ஸா ஹொந்தீதி அத்தோ², டா²னம்பன திதா⁴ அபகங்ஸோ நிவத்தி பஸங்கோ³ சேதி, தத்த² கு³ன்னங் டா²னே அஸ்ஸா ஸம்ப³ந்தீ⁴யந்து [ப³ஜ்ஜ²ந்து (ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴)] தி அபகங்ஸோ டா²னஸத்³த³ஸ்ஸத்தோ², "ஸெம்ஹஸ்ஸ டா²னே கடுகமோஸத⁴ங் தா³தப்³ப³"ந்தி நிவத்தி "த³ப்³பா⁴னங் டா²னே ஸரேஹி அத்த²ரிதப்³ப³"ந்தி பஸங்கோ³, தேஸு இத⁴ பட²மது³தியா ந யுஜ்ஜந்தி... நிச்சத்தா ஸத்³த³த்த²ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ அபனயனவினாஸா ந யுஜ்ஜந்தீதி, ததியோ து (யுஜ்ஜதி)... ஸுத்தே அத்தா²பி⁴தா⁴னாய இவண்ணுவண்ணானங் பவத்திப்பஸங்கே³ தத³த்தா²பி⁴தா⁴னாயேவ ஏஓஆதே³ஸா ப⁴வந்தீதி.

30. யவா

"ஸத்தமியங் புப்³ப³ஸ்ஸே"தி (1-14) புப்³ப³ஸ்ஸ காரியவிதா⁴னதோ ஸத்தமீ நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ பரதா விஞ்ஞாயதீதி வுத்தியங் 'பரே'தி வுத்தங், ஏவமுபரிபி, பரேஹி இச்சஸ்ஸ அஜ்ஜி²ணமுத்தோ'தி ஸாதே⁴துங் "ஸப்³போ³சந்தி" "அஜ்ஜோ² அதீ⁴"தி ச ஸுத்திதங், தேஸமித⁴ பச்சக்கா²தபா⁴வத³ஸ்ஸனத்த²மாஹ-'இத³'மிச்சாதி³, அப்³ப⁴க்கா²னந்தி

[அப்³பு◌⁴க்³க³போ◌⁴] இமினாவ ஸித்³த◌⁴ந்தி “அப்³போ◌⁴ அபீ◌⁴”தி ச ந வத்தப்³ப³ங், இதி+அஸ்ஸ இதி டி²தே பரலோபோதி த³ஸ்ஸனத்த²ங் ‘இதி அஸ்ஸ பரலோபோ’தி ஆஹ, அன்வக³மாதிஆதீ³ஸு நிச்சங்.

31. ஏஓ

புத்தா மே+அத்தி², அஸந்தோ+எத்தா²தி பத³ச்சே²தோ³.

32. கொ³ஸ்ஸ

அந்தாதே³ஸத்தோ²தி “ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா”தி (1-17) பா³த◌⁴கஸ்ஸ “டானுப³ந்தா◌⁴னேகவண்ணா ஸப்³ப³ஸ்ஸா”தி (1-19) பா³த◌⁴கேன “வானுப³ந்தோ◌⁴”தி (1-18) ஸுத்தேன அந்தாதே³ஸத்தோ², தேனேவ வுத்தங்-‘பா³த◌⁴கபா³த◌⁴னத்தோ²யமாரம்போ◌⁴’தி, அவவாதே³ஸே புப்³ப³ஸரலோபே தீ³கே◌⁴ச க³வாஸ்ஸங், க³வச்ச²ந்தி நிச்சங். இத³ங் கத²ங் ஸிஜ்ஜ²தீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, இத³ந்தி யத²ரிவேச்சாதி³கங், கிங் வினா ஸிஜ்ஜ²தீதி ஆஹ-‘ஏவாதி³ஸ்ஸா’திஆதி³, ஏவஸ்ஸ ஆதி³ஏகாரோ ஏவாதி³, தஸ்ஸ, ரிஆதே³ஸமந்தரேனாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, சஸத்³தோ³ அட்டா²னப்பயுத்தோ, ரஸ்ஸவிதா◌⁴னஞ்சாதி யோஜனீயோ, கதேபி தஸ்மிந்தி தஸ்மிங் ஸுத்தே விஹிதே ச, ந ஸிஜ்ஜ²தீதி ஏவாதி³ஸ்ஸ ரிஆதே³ஸோ ந கதோதி கத்வா வுத்தங், பு◌⁴ஸங்+ஏவாதி (பன) டி²தே மஹாவுத்தினா ஏவாதி³ஸ்ஸ இஆதே³ஸே ரூபஸித்³தி◌⁴ ஹோதேவ, இத◌⁴ பன பகாரந்தரேன ‘பு◌⁴ஸாமிவே’தி ஸாதே◌⁴துமாஹ ‘தம்பி’ச்சாதி³.

33. ப்³யஞ்ஜ

ரஸ்ஸதீ³கா◌⁴னந்தி ஸுத்தே அவுத்தே கத²ங் ரஸ்ஸதீ³கா◌⁴னந்தி லப◌⁴தி உத்³தே³ஸினோதி ஆஹ-‘தீ³க◌⁴ஸ்ஸா’திஆதி³, தீ³க◌⁴ஸ்ஸாதி ரஸ்ஸஸ்ஸாதி ச டா²னஸம்ப³ந்தே◌⁴ ச²ட்டீ², பச்சாஸத்யாதி டா²னஸோ பச்சாஸத்யா, இத³ஞ்ச நிஸ்ஸய வஸேன வுத்தங், நிஸ்ஸயகரணமேகோ ஸத்தா²க³தோ ஞாயோதி, இத◌⁴ நிச்சங்-வீதினாமேதி து²ல்லச்சயங், இத◌⁴ ந ஹோதி-ஜனோ ஸாயங்.

34. ஸர

டா²னஸம்ப³ந்தே◌⁴தி டி²தி டா²னங் பஸங்கோ³, ஸம்ப³ந்த◌⁴னங்-ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, டா²ன்யாதே³ஸபா◌⁴வலக்க²ணோ டா²னேயோக³னிமித்தபூ◌⁴தோ ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ டா²னஸம்ப³ந்தோ◌⁴ தஸ்மிங், த்³வே ரூபானி ஹொந்தீதி இமினா ந ஸரூபப்பதா◌⁴னோதி த³ஸ்ஸிதங் ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஹேதுமாஹ-‘ப³ஹுவசனநித்³தே³ஸா’தி, த்³வே ரூபானிஹொந்தீத்யாதி³ வசனமித³ங் [பத³மித³ங் (பொத்த²கே)] த³ஸ்ஸேதி “ஸரூபப்பதா◌⁴னேபி த்³விஸத்³தே³ த்³விஸத்³த³ஸாமஞ்ஞேன ஸங்க்²யாத்³விஸத்³தா³னுஸிட்ட²ங்

நப்பயுஜ்ஜதே, தஸ்ஸ (பன) ஸங்க்²யெய்யவசனஸங்க்²யாபா⁴வா ஏகவசனமேவ ( ) [(பன) (பொத்த²கே)] ஹோதீ''தி, இமினா ச-த்த²ப்பதா⁴னோ-யங் நித்³தே³ஸோ ந ஸரூபப்பதா⁴னோதி த³ஸ்ஸேதி, அதி⁴பதிபச்சயோ அதி⁴பதிப்பச்சயோதி அனிச்சங், இத⁴ ந ஹோதி இத⁴ மோத³தீதி, தங் க²ணந்தி எத்த² ஏகங்க³விகலங் பச்சுதா³ஹரணந்தி ஸரம்ஹா பரத்தாபா⁴வா ந த்³வித்தங்.

35. சது

தப்³ப³க்³கே³ ததியபட²மாதி கஸ்மா வுத்தங் சதுத்த² (து³திய) ஸத்³தே³ஹி வக்³க³க்க²ரெஸ்வேவ க³ய்ஹமானேஸூ ததா² நித்³தே³ஸோ யுத்தோ, ந ஹி சதுன்னம்பூரணோ சதுத்தோ² த்³வின்னம்பூரணோ து³தியோதி அக்க²ராயேவ வுச்சந்தீதி ஆஸங்கிய 'வினாபீ'திஆதி³மாஹ, அக்க²ரே அக்க²ரவிஸயே சதுத்தா²தி³ வோஹாரோ கரீயமானோ வக்³க³க்³க³ஹணங் வினாபி வக்³க³க்க²ரேயேவ ருள்ஹோ பஸித்³தோ⁴தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஹேதும்ஹி இதிஸத்³தோ³, யதோ ஏவங், தஸ்மா காரணா 'தப்³ப³க்³கே³ ததியபட²மா'தி வுத்தந்தி அதி⁴ப்பாயோ, தப்³ப³க்³கே³தி சதுத்த²து³தியா யஸ்மிங், தஸ்மிங்யேவ வக்³கே³தி அத்தோ², பச்சாஸத்தீதி பதி ஆபுப்³பா³ 'ஸத³-விஸரணக³த்யவஸாத³னேஸூ'இச்சஸ்மா இத்தி²யங் பா⁴வெத்திம்ஹி நிப்ப²ஜ்ஜதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'பச்சாஸீத³ன'மிச்சாதி³, யதா²யொக்³க³ந்தி சதுத்த²க்க²ரே சதுத்த²ஸ்ஸ ததியோ து³தியக்க²ரே து³தியஸ்ஸ பட²மோதி ஏவங் யொக்³க³மனதிக்கம்ம, த⁴ஸ்ஸ த³பா⁴வோதி இமினாவ புப்³ப³ஸ்ஸ த⁴ஸ்ஸ த³த்தமுபலக்கே²தி, ததா² யஸத்தே²ரோதி. தே²ரோதி எத்த² ஏகாரோ வக்³க³க்க²ரோ ந ஹோதீதி தஸ்மிங் தவக்³க³து³தியக்க²ரஸ்ஸ தஸ்ஸ தோ பட²மோ ந ஹோதி. பந்தோ²தி எத்த² தவக்³க³ து³தியக்க²ரேன த²காரேன தப்³ப³க்³க³பூ⁴தே நகாரே ஸதீபி ந ஸோ தப்³ப³க்³க³து³தியக்க²ரோதி ந தஸ்ஸ பட²மோ தோ, எத்த² நிக்³கோ⁴ஸோ நிகோ⁴ஸோதிஆதி³ அனிச்சங், த³ட்³டோ⁴ நிட்டா²னந்தி நிச்சங்.

36. விதிஸ்ஸ

இதிஸத்³தோ³-நுகரணங். நிபாதஸ்ஸ பகதிவியா-நுகரணங் ப⁴வதி, அனுகரணஞ்ச த்³விதா⁴ அஸாது⁴ஸத்³த³ரூபங் ஸாது⁴ஸத்³த³ரூபந்தி, தேஸூ பா⁴ரவாஹகோ கோசி தேன பீளிதோ 'அஹோ பா⁴ரோ'தி வத்தப்³பே³ ஸத்திவேகல்லா 'அஹோ பா³ல' இச்சாஹ, தங்ஸமீபவத்தீ 'கிமயமாஹே'தி கேனசி புட்டோ² ஸமானோ 'அஹோ பா³ல இச்சயமாஹே'தி வத³தி, இத⁴மஸாது⁴ஸத்³த³ரூபங், இதீதி பன ஸாது⁴ஸத்³த³ரூபங், தஸ்மா ததோ-நுகாரியேனாத்தே²ன ஸாத்த²கத்தா டா²னஸம்ப³ந்தே⁴ ச²ட்டீ².

37. ஏஓ

நனு “விதிஸ்ஸேவே வா”தி (1-36) வொத்யனுவத்திய அவண்ணே ஏஓனங் வோ ஹோதீதி ச ஸக்கா விஞ்ஞாதுங், ததா² ஸதி ‘அவண்ணே க்வசி வோ ஹோதீ’’தி வத்தப்³ப³ங் ‘அஹோதி வா’தி கஸ்மா வுத்தந்தி சோத³னமாஸங்கியாஹ-‘ஓகாரஸ்ஸபி’ச்சாதி³, டா²னிபா⁴வேன நித்³தி³ட்ட²த்தாதி “ஏஓன”ந்தி (1-31) வகாராதே³ஸஸ்ஸ விஜ்ஜமானத்தா வகாராதே³ஸம்பதி புன ஓகாரோ டா²னிபா⁴வேன நித்³தி³ஸிதப்³போ³ ந ஸியாதி அதி⁴ப்பாயேனாஹ, ந நிமித்தந்தி ஏஓனங் வகாராதே³ஸத்த²ங் அவண்ணோ காரணங் ந ஹோதீதி அத்தோ², அஞ்ஞதா²தி அவண்ணஸ்ஸ நிமித்தத்தே, ஓகாரங் ந படெ²ய்யாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, மகாராக³மே’யாச கமாக³தே அக்³க³மக்கா²யதீ’தி, ஸ்வே ப⁴வந்தி விக்³க³ய்ஹ தனப்பச்சயே தத்³தி⁴தவுத்தியங் விப⁴த்தியா “ஏகத்த²தாயங்”தி (2-119) லோபே அகாராதே³ஸே தீ³கே⁴ச ஸ்யாதி³ம்ஹி ஸ்வாதனங் த்³வித்தே ஹிய்யத்தனங். ஸ்வாதனந்திஆதீ³ஸு நிச்சங், இத⁴ நஹோதி பரேச ந விஜானந்தீதி.

38. நிக்³க³

கத²‘மாக³மோ ஹோதீ’தி வுத்தங் யதி³ நிக்³க³ஹீதமாக³மோ ஸியா ஸுத்தே ஆக³மக்³க³ஹணேன வா ப⁴விதப்³ப³ங் ஞ-ம-காத்³ய நுப³ந்த⁴விஸேஸேன வா த்யாஸங்கியாஹ-‘அஸதி பி’ச்சாதி³, ஆக³மாவஸாயே காரணமாஹ-‘ஆதே³ஸத்தாயோகா³’தி, ஆதே³ஸத்தாயோகோ³ கத²ங் விஞ்ஞாயதி ச்சாஹ-‘டா²னினித்³தே³ஸாபா⁴வதோ’தி, ததா² ஸதி ஆக³மினித்³தே³ஸாபா⁴வா ஆக³மத்தம்பி ந ஸியாதி சோதே³தி ‘யஜ்ஜேவ’மிச்சாதி³னா, ந-இதி சோத³னங் படிக்கி²பித்வா தஸ்ஸ ஆக³மத்தமேவ ஸாதே⁴துமாஹ-‘தஸ்ஸா’திஆதி³, தஸ்ஸாதி நிக்³க³ஹீதஸ்ஸ, ரஸ்ஸானுப்பவத்திதோ ரஸ்ஸஸரமேவ அனுக³ந்த்வா பவத்திதோ, அயமேவத்தோ² வுத்தியம்பி த³ஸ்ஸிதோயேவாதி வத்துமாஹ-‘ஏததே³வே’ச்சாதி³, புரிமா ஜாதீதி விஸேஸனஸமாஸேகதே ரஸ்ஸே ச பி³ந்த³வாக³மோ, பரனிமித்தஸ்ஸானித்³தி³ட்ட²த்தா ப³ஹுஸத்³தே³-ந்தஸ்ஸ பி³ந்த³வாக³மே ப³ஹுங், ஸதிபி பயோகா³னுஸாரித்ததீ³பகஸ்ஸ க்வசிஸத்³த³ஸ்ஸாபி வவத்தி²தவிபா⁴ஸத்தே வாஸத்³த³ஸ்ஸாபி தாதி³ஸத்தஸ்ஸேவ படிபாத³கத்த ஸபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதுங் ‘வவத்தி²தவிபா⁴ஸத்தா வாதி⁴காரஸ்ஸா’தி வுத்தியங் வுத்தங், வவத்தி²தஸ்ஸ லக்கி²யஸ்ஸ அனுரோதே⁴ன லக்க²ணப்பவத்திகா விபா⁴ஸா வவத்தி²தவிபா⁴ஸா, அபே⁴தே³ன து வாதி⁴காரோ வவத்தி²த விபா⁴ஸா, தஸ்ஸா பா⁴வோ வவத்தி²தவிபா⁴ஸத்தங், தஸ்மா, இத⁴ ந ஹோதி இத⁴ மோத³தி, இமஸ்மிங் டா²னே ஆக³மத்தப்பகாஸகோ டா²னினித்³தே³ ஸாபா⁴வா ஆதே³ஸத்தாயோக³ஸங்கா²தோ காரணவிஸேஸோ ஸமத்தோ², தஸ்ஸ பா⁴வோ ஸாமத்தி²யங்-அத்த²ப³ல-மஞ்ஞதா²னுபபத்திலக்க²ணங், ஸசாதி ஸோ ஆக³மோ ச.

39. லோபோ

லோபஸத்³த³ஸ்ஸ பா◌⁴வஸாத◌⁴னமத்தமேவ ஸாதே◌⁴துமாஹ-'தேனே'ச்சாதி³, லோபோதி யதி³ கம்மஸாத◌⁴னோ ஸியா ததா³ தேன ஸமானாதி◌⁴கரணங் கத்வா உபரி "பரஸரோ"தி ஸுத்தமாரபீ◌⁴யெய்யாதி ப்³யதிரேகமாஹ 'ந பரஸரோ'தி, இத◌⁴ ந ஹோதி ஸங்க³ரோ.

40. பர

த்வங்ஸி த்வமஸீதி விகப்போ, இத◌⁴ ந ஹோதி தாஸாஹங்.

41. வக்³கே³

நனு வக்³கே³வக்³க³ந்தோதி எத்தகேயேவ வுத்தே யஸ்மிங் (கிஸ்மி)ஞ்சி வக்³க³க்க²ரே பரே பி³ந்து³னோ யோகோசி வக்³க³ந்தோ அனியமேன ப◌⁴வெய்ய ததா² ஸதி அனிட்ட²ம்பி ஸியாத்யாஸங்கிய பச்சாஸத்திங் ஸன்னிஸ்ஸாயானிட்ட² நிவத்திந்த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'வக்³கே³ வக்³க³ந்தோ'திச்சாதி³, ஸோவாதி வக்³க³ந்தோவ, தஸ்மிந்தி வக்³க³க்க²ரே.

42. யேவ

நனு ஸத்³த³த்தா ப்³யபி◌⁴சாரித்தா ஏவஸ்ஸ தாவ ஸத்³தோ³ ஹோது, ஸங்யதோ, ஸங்ஹிதோதி ஸத்³தே³கதே³ஸபூ◌⁴தானம்பி ஸம்ப◌⁴வா தேபி க³ஹே தப்³பா³ ஸியுந்தி 'யஏவஹி ஸத்³தே³ஸு'தி யஹீனம்பி கத²ங் ஸத்³த³வோஹாரோ கதோதி ஆஹ 'ஏவா'திஆதி³, எத்தா²யமதி◌⁴ப்பாயோ 'அப்³யபி◌⁴சாரினா ப்³யபி◌⁴சாரீ நியம்யதே'தி.

43. யேஸங்

யஸத்³தே³ புப்³ப³ஸுத்தேனேவ ஸங்ஸ்ஸப்யாதே³ஸே ஸித்³தே◌⁴ ஸோ ( ) [(தஸ்ஸ) (பொத்த²கே)] ய காரமத்தேயேவ பரே ஸங்ஸ்ஸேவ (யதா²) ஸியாதி ஸுத்தமித³மாரத்³த◌⁴ங்.

44. வன

டா²னிமாஸிலிஸ்ஸ க³ச்ச²தி பவத்ததீதி ஆக³மோ நாம, கோ-யமெத்த² டா²னீதி ஆஹ-'ஸரஸ்ஸாதி, ஸுத்தே அனுவத்தஸ்ஸ ச அவிஜ்ஜமானத்தா 'ஸரஸ்ஸா'தி குதோ லப்³ப◌⁴தீதி சோதே³தி 'நனு சே'த்யாதி³னா. ஆக³மஸுதியா வனாதீ³னங் டா²னிஸுதியா அபா◌⁴வேபி ஸாமத்தி²யா ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸ வா ஆக³மோ ஸியா ஸரஸ்ஸ வா, யதி³ ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸ வா ஸியா (ந) "பதா³தீ³னங் க்வசீ"தி (5-92) ஸுத்தித மாசரியேன, தஸ்மா ததே³வ ஞாபேதி

‘ஸரோ யேவெத்த² டா²னீ ப⁴விதுமரஹதீ’தி. வுச்சதேச்சாதி³னா பரிஹாரமாஹ, நிபுப்³பா³ பதி³ஸ்மா அனப்பச்சயே “பதா³தீ³னங் க்வசீ”தி யுகஅந்தாவயவோ “தவக்³க³வரனா”தி³னா (1-48) யே த³ஸ்ஸ ஜோ “வக்³க³ல ஸேஹிதே”தி (1-49) (யஸ்ஸ ஜோ) நிபஜ்ஜனங், மானந்தத்யாதீ³ஸூதி அதி⁴காராதி “க்யோ பா⁴வகம்மெஸ்வபரொக்கே²ஸு மானந்தத்யாதீ³ஸூ”தி (5-17) இதோ மானந்தத்யாதீ³ஸூதி அதி⁴காரா, பச்சயந்தரேதி மானந்தத்யாதீ³தோ அஞ்ஞஸ்மிங் பச்சயே, கச்சாயனேன ‘அதிப்பகோ³கோ²தாவா’தி ஸாத⁴னத்த²ங் “க்வசி ஓ ப்³யஞ்ஜனே”தி ஓகாராக³மோ க³காராக³மோ ச ஸுத்தந்தரேன விஹிதோ, தங் பகாரந்தரேன ஸாதே⁴துங் வுத்தியங்-‘அதிப்பகோ³ கோ² தாவா’தி யங் வுத்தங் தங் த³ஸ்ஸேதுங் ‘அதிப்பா’திஆதி³ வுத்தங்.

46. ச²

த்³வாத³யோ அட்டா²ரஸந்தா ப³ஹுவசனந்தாதி ‘ச²கீ’தி வத்தப்³பே³ ‘சா²’தி ஏகவசனங் ந யுஜ்ஜதீதி சோதே³தி ‘நனுசா’திஆதி³னா, பரிஹரதி நச்சாதி³னா, நேதி ‘ச²ளோ’தி அயுத்தோ-யங் நித்³தே³ஸோ ந ஹோதீதி அத்தோ², ச²ஸத்³த³ஸ்ஸ அனுகரணத்தா ச²ஸத்³தா³னுகரணத்தா, ஹெட்டா² வுத்தஸாது⁴ஸத்³த³ரூபா ஸாது⁴ஸத்³த³ரூபமனுகரணங் விப⁴ஜதி ‘அனுகரணஞ்ச து³வித⁴’மிச்சாதி³னா, பரிச்சத்தோ ஜஹிதோ அத்தோ² விதி⁴னிஸேத⁴ரூபோ யஸ்ஸ தங் பரிச்சத்தத்தங், எத்த² பன ச²ஸத்³தே³ன ச²ஸங்க்²யாவிஸேஸோ பரிச்சத்தோ, அபி⁴தா⁴யதோ ஹோதீதி இமினா ச²ஸத்³த³ஸ்ஸ அனுகாரியேனாத்தே²னாத்த²வந்தத்த²மாஹ, ஏகவசனந்தஸ்ஸ நித்³தே³ஸோ கதோ… ச²ஸத்³த³வசனீயஸ்ஸ ச²ஸ்ஸ ஏகத்தா, அனுகாரியஸ்ஸாதி ஏகாதி³னோ ஸங்க்²யா ஸத்³த³ஸ்ஸ தத³ஞ்ஞஸ்ஸ வா யத³னுகாரியமேகாதி³கங் தத³ஞ்ஞங் வா ஸத்³த³ரூபங் தஸ்ஸ. ஸங்க்²யாதி³விஸேஸந்தி ஏகத்தாதி³ஸங்க்²யாவிஸேஸங் தத³ஞ்ஞங் வா, “யொம்ஹி த்³வின்னங் து³வே த்³வே”தி (2-219) ஸுத்தே த்³விஸத்³தோ³-நுகாரியங் த்³விஸத்³த³ரூபங் தப்³ப³சனீயஞ்ச த்³விஸங்க்²யாவிஸேஸம்பராமஸதீதி தப்³பா³சகங் த்³வின்னந்தி ப³ஹுவசனங், அத² ‘ளஞி’தி கஸ்மா ந வுத்தங் ஏவஞ்ஹி ஸதி ஞானப³ந்த⁴த்தாளகாரோ ஆத்³யவயவோ ப⁴விதுமரஹதீதி சோத³னம்மனஸி நிதா⁴ய ‘ச²ஸத்³தா³’திஆதி³மாஹ, அந்தாபவாதே³ன விதீ⁴யமானோ ளகாரோ ச² ஸத்³தா³ பரஸ்ஸாதி³ஸ்ஸ ஆக³மத்தா…பே.… ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அந்தாபவாதே³னாதி இமினா ‘ஸரஸ்ஸா’தி ச²ட்டி²னித்³தே³ஸதோ “ச²ளீயந்தஸ்ஸா”தீ-மஸ்ஸ விஸயபா⁴வங் தீ³பேதி, பரஸ்ஸாதி இமினா ‘சா²’தி பஞ்சமீனித்³தே³ஸதோ “பஞ்சமியங் பரஸ்ஸா”தீமஸ்ஸ விஸயபா⁴வங், ஆதி³ஸ்ஸாதி இமினா ளஸ்ஸேகவண்ணத்தா அந்தாபவாதே³ன “ஆதி³ஸ்ஸா”தி ஸுத்தே ந ஆத்³யந்தோ வியேகோபி ஸரோதி ஸரஸ்ஸாதி³ஸ்ஸ பத்திங் த³ஸ்ஸேதி, அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ ‘சா²’தி பஞ்சமீனித்³தே³ஸா “பஞ்சமியங்

பரஸ்ஸா”தி (1-15) பரஸ்ஸ ஸம்பத்தங் காரியங் ஏகவண்ணத்தா "ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா”தி (1-17) அந்தஸ்ஸ ஸம்பத்தங் "ஆதி³ஸ்ஸா”தி (1-16) ஆதி³வண்ணஸ்ஸ பப்போதீ”தி. ஆதி³பூ⁴தோவ ஹோதீதி அஸதிபி ஞகாரே ஆக³மக்³க³ஹணானுவத்தியா ஆக³மினங் ஸரங் அவினாஸெந்தோ தஸ்ஸ ஆத்³யவயவபூ⁴தோவ ஹோதீதி அத்தோ², லகாரங் கரொந்தி "யவமத³னதரலாசாக³மா”தி ஸுத்தேன, தந்தி லகாரகரணங் உபி⁴ன்னமவிஸேஸவசனஞ்ச அயுத்ததங் த³ஸ்ஸேதி 'தேஸம்பி'ச்சாதி³னா, தேஸம்பீதி கச்சாயனானம்பி, அக்க²ரஸஞ்ஞாயந்தி "அக்க²ராபாத³யோ ஏகசத்தாலீஸ”ந்தி விதீ⁴யமானஅக்க²ர ஸஞ்ஞாயங். அவிஸேஸே லளானங் நானத்தாபா⁴வே, பாகடோ வாதி இமினா ஸுதிலிபிபே⁴த³ஸ்ஸ பச்சக்க²ஸித்³த⁴தந்த³ஸ்ஸேதி, தத்த² ஹி ஸோதவிஞ்ஞாணவீதி²யா லளானங் விஸுங்விஸுங் க³ஹணங் ஸுதி, தங்தங் தே³ஸவாஸீனங் லேகா² வ வத்தா²னங் லிபி, தேஸங் பே⁴தோ³ ஸோதசக்கு²விஞ்ஞாணக³ய்ஹத்தா பச்சக்க²ஸித்³தோ⁴, ச²ளபி⁴ஞ்ஞாதி விகப்பேன ளகாராக³மபக்கே² ரூபங்.

47. தத³

இஸ்ஸ அத்தங் நிபாதனா, த³காரோ பன "மயதா³ ஸரே”தி (1-44), பத³ந்தரேனாதிஆதீ³தி இமினா அஞ்ஞேன பதே³ன, ஸாதூ⁴னி ப⁴வந்தீதி வுத்தி பாட²ஸ்ஸ அத்த²ங் வத்துங் 'ஸாதூ⁴னி ப⁴வந்தீதி நிபாதனதோ'தி ஆஹ, தத்த² காரணமாஹ-'ய'மிச்சாதி³, அப்பத்தஸ்ஸ பாபனம்பத்தஸ்ஸ படிஸேதோ⁴ ச நிபாதனங், தேஸங் இத⁴ பாடா²தி தேஸங் ததா² இச்ச²ந்தானங் இதா⁴தி நிபாதஸ்ஸ இமஸ்மிங் தத³மினாதி³ஸுத்தே பாடா², உத்³த⁴ஸ்ஸ உதூ³தி உத்³த⁴ங் க²மஸ்ஸாதி அஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸே உத்³த⁴ங்க² இதி டி²தே உத்³த⁴ங்ஸத்³த³ஸ்ஸ உது³ஆதே³ஸோ, அஸ-போ⁴ஜனே இச்சஸ்மா "க்வசண' இதி (5-41) ஸுத்தேன அண்பச்சயே அஸஸத்³தோ³ நிப்ப²ஜ்ஜதீதி ஆஹ-'பிஸிதமஸனா'தி "க்வசண” இதி மஹியங் ரவதீதி டி²தே இமினாவ க³ணனிபாதனேன ஸமாஸே கதே மயூரஸத்³தோ³ நிப்ப²ஜ்ஜதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ 'மஹிஸத்³த³ஸ்ஸே'ச்சாதி³, அஸ்ஸ தத³மினாதி³க³ணஸ்ஸ ஆக³திக³ணத்தா ஏவமஞ்ஞேபீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, வுத்தந்தி பாட²ஸேஸோ. தீ³க⁴நிகாயாதீ³ஸு பஞ்சஸு நிகாயேஸூதி-

"தீ³க⁴மஜ்ஜி²மஸங்யுத்த, அங்கு³த்தரிககு²த்³த³கா;
நிகாயா (பஞ்ச) க³ம்பீ⁴ரா, த⁴ம்மதோ அத்த²தோசிமே”தி.

வுத்தேஸு தீ³கா⁴க³மாதீ³ஸு பஞ்சஸு நிகாயேஸு, ஞாதப்³பா³தி வண்ணா க³மாதி³த்³வாரேன ஜானிதப்³பா³, பஞ்சவித⁴ங் பஞ்சப்பகாரங் நிருத்தமுச்சதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, நிப்³ப³சனங் நிருத்தங், நபுங்ஸகே பா⁴வே த்தோ, அத்த²கத²னவாக்ய புப்³ப³கமுச்சாரணமிச்சத்தோ², தத³பி⁴தா⁴யி

ஸத்த²மப்யபி◌⁴தா◌⁴னே-பி◌⁴தெ◌⁴ய்யோ பஸாரா தத³த்த²தாய வா நிருத்தமுச்சதே, வுத்தனிருத்தி லக்க²ணேன…பே॰… வேதி³தப்³பா³தி இமினா நிருத்தஸத்தே² யே ஸத்³தா³ படிபத³ங் நிப்பா²தி³யந்தி தேஸமித³ங் ஸாமஞ்ஞேன நிப்பா²த³னந்தி தீ³பேதி, த்³வாரே நியுத்தோ தோ³வாரிகோதி எத்த² ணிகே த³காரவகாரானங் மஜ்ஜே² ஓகாராக³மோ, ஹிங்ஸிஸ்மாதி 'ஹிங்ஸ-ஹிங்ஸாய' மிச்சஸ்மா, அப்பச்சயேதி "ஸாவகாரகெஸ்வ க◌⁴ண்க◌⁴கா"தி (5-44) அப்பச்சயே, நிஜகோதி எத்த² ஜகாரஸ்ஸ யகாரே நியகோ. அத² வண்ணவிகாரோதி வுத்தத்தா ஜவண்ணஸ்ஸ யாதே³ஸே நியகாத³யோ தாவ ஸிஜ்ஜ²ந்து, ஸூஸானாத³யோ கத²ங் ச²வபதா³தி³விகாரத்தா ஸூஸானாதீ³னந்தி ஆஹ 'பத³விகாரோபி'ச்சாதி³. அஞ்ஞுதா² வண்ணஸமுதா³யாதே³ஸஸ்ஸ விஸூங்க³ஹணே ச²ப்³பி³தோபத்தியா 'பஞ்சவித◌⁴ங் நிருத்த'ந்தி ஸங்க்²யானியமோ ந யுஜ்ஜெய்யாதி பா◌⁴வோ. யோகோ³ ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ததா²ஹிச்சாதி³னா தா◌⁴துஸ்ஸ அத்தா²திஸயேன யோக³ம்பாகடீகரோதி, ரவனகிரியாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴தி கேகாயிதான்யஸத்³த³னகிரியாபி◌⁴ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. மயூரோதி எத்த² ரவதி மயூரராவே ஏவ வத்ததே, ந ஸாமஞ்ஞேன ரவனகிரியாமத்தேதி பா◌⁴வோ.

48. தவ

வண்ணமத்தஸ்ஸே வாதி வண்ணஸாமஞ்ஞஸ்ஸேவ, மத்தஸத்³தோ³ எத்த² ஸாமஞ்ஞ வசனோ. யகாரஸ்ஸச சாதே³ஸோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, த³யகாரானங் ஜத்தந்திஸ்ஸ இமினா, யஸ்ஸ "வக்³க³லஸேஹி தே"தி (1-49) ஜத்தங், அத்தானமதி◌⁴கிச்ச பவத்தந்தி அத்தே² அஸங்க்²யஸமாஸோ.

49. வக்³க³

யந்தங் ஸத்³தா³னங் நிச்சஸம்ப³ந்தி◌⁴த்தேபி பக்கந்தவிஸயத்தா தங்ஸத்³தோ³ யங்ஸத்³த³ங் நாபெக்க²தெத்யாஹ-'தேதி அனந்தர'இச்சாதி³, தங் ஸத்³தோ³ ஹி பக்கந்த விஸயோ ததா² பஸித்³த◌⁴விஸயோ அனுபூ◌⁴தவிஸயோ ச யங்ஸத்³த³ங் நாபெக்க²தே, யதா² சேஸோ யங்ஸத்³த³ன்னா பெக்க²தே, தங் ஸப்³ப³ங் மஹாஸாமினாதி◌⁴காயங் ஸுபோ³தா◌⁴லங்காரடீகாயங்-

> முனிந்த³சந்த³ஸஞ்ஜாத, ஹாஸசந்த³னலிம்பிதா;
> பல்லவாத◌⁴வலாதஸ்ஸே, வேகோ நாத◌⁴ரபல்லவோதி (122).

ஏதிஸ்ஸா கா³தா²ய அம்ஹேஹி வித்தா²ரிதனயேன க³ஹேதப்³ப³ங், யதா² ரஹந்தி ஸகம்மாகம்மதா◌⁴தூனமனுரூபங்.

50. வேவா

கிஞ்சாபீத³ங் [இத³ங்கிஞ்சாபி (பொத்த²கே)] விகப்பனத்த²ங் கதந்தி ஹெட்டி²மேன நி(ந்)னான)த்தங் விஞ்ஞாயதி, ததா²பி இமினா வாகாரேன விகப்போவ, ஹெட்டி²மே பன க்வசாதி⁴காரா ஹகாரந்ததா⁴துதோ த்⁴யண்பச்சயே மெஹ்யங், தொ³ஹ்யங் ஸினெஹ்யங், லெஹ்யந்திபி ப⁴வத்வேவ.

53. ஸங்யோ

வத்துனோ-த்தப்பதா⁴னத்தமத்தவசஸீதி நியதாவயவவாசினோ உபாதா³னாதி வுத்தமனேகத்த²த்தெப்யாதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ, ஆதி³யதீத்யாதீ³தி கம்மஸா த⁴னோசாயமாதி³ஸத்³தோ³, ஸோயமத்தோ² ஸூமங்க³லப்பஸாத³னியா கு²த்³த³ஸிக்கா² டீகாய'ஆதி³தோ உபஸம்பன்னா'தி எத்த² அம்ஹேஹி வுத்தனயேன வேதி³தப்³போ³, ஸங்யுஜ்ஜதீதி ஸங்யோகோ³-ஏகத்ராவட்டி²தப்³யஞ்ஜனா.

54. விச்சா²

யங்வத்ததேதி வுத்திவசனங் நிக்கி²பித்வா தஸ்ஸ அத்த²ங் வத்துமாரப⁴தே 'ஸம்ப⁴வாபெக்கா²யே'ச்சாதி³, யங்வத்ததேதி ச ஸூத்தே அவிஜ்ஜமானேபி க³ம்மமானத்த²ஸ்ஸ ஸத்³த³ஸ்ஸ பயோக³ம்பதி காமசாரோதி வுத்தியங் வுத்தங், யஸத்³த³ஸ்ஸானியமத்த²வுத்தித்தேபி பத³வாக்யதோ நாஞ்ஞங் ஸம்ப⁴வதி விச்சா²யமாபி⁴க்க²ஞ்ஞே ச வத்தமானந்தி ஆஹ 'ஸம்ப⁴வாபெக்கா²யபத³ங் வாக்யங்வா'தி, ஸம்ப⁴வதீதி ஸம்ப⁴வோ-பத³ங் வாக்யங் வா, தஸ்மிங் அபெக்கா²ய பத³ங் வாக்யங் வா வத்ததேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, வத்ததேதி விச்சா²யமாபி⁴ஞ்ஞே சாத்தே² வத்ததே, நனு பத³ஸ்ஸ வாக்யஸ்ஸ வா விஸூங்யேவ த³ப்³பா³த³யோ அத்தா², தங் கத²மித³ மேதஸ்மிங் வத்துத⁴ம்மே கிரியாத⁴ம்மே ச விச்சா²பி⁴க்க²ஞ்ஞத்தே² வத்ததேதி அனுயோக³ங் ஸந்தா⁴யாஹ-'விஸயபா⁴வேனா'திஆதி³, விச்சா²ய வத்துத⁴ம்மஸ்ஸ கிரியாத⁴ம்மஸ்ஸ சாபி⁴க்க²ஞ்ஞஸ்ஸ விஸயோ பத³ங் வாக்யங் வா... அனஞ்ஞத்த²வுத்திவஸேன தத்த²ப்பவத்தியா, தங் வஸேனச, அபி⁴தா⁴யகத்தேன சேதி கோ³சரத்தேன பகாஸகத்தேன சாதி அத்தோ², யங்வத்ததேதி அஜ்ஜா²ஹடஸ்ஸ யந்தி பட²மந்தஸ்ஸ விப⁴த்திவிபரிணாமங் த³ஸ்ஸேதி (தஸ்ஸாதி) ஆதி³னா, இமினா இத³ங் தீ³பேதி "யஜ்ஜபி 'விச்சா²பி⁴க்க²ஞ்ஞெஸ்வி' த்யத்ர ச²ட்டீ²னோச்சாரீயதே, ததா²பி ச²ட்டீ²பஸித்³தி⁴ ஹோதேவ, கத²ங் த்³வே இச்சாதே³ஸனித்³தே³ஸா ஆதே³ஸோ ச ஸம்ப³ந்தீ⁴னமபெக்க²தே, 'விச்சா²பி⁴க்க²ஞ்ஞேஸூ'தி சாத்த²னித்³தே³ஸோ, ந சாத்த²ஸ்ஸாதே³ஸேன ஸம்ப³ந்தோ⁴ உபபஜ்ஜதே, தஸ்மா விச்சா²பி⁴க்க²ஞ்ஞேஸூ யங் பத³ங் வாக்யங் வா வத்ததே தஸ்ஸ த்³வே ப⁴வந்திச்சேவங் ச²ட்டீ²யத்தோ² ஸக்கா வத்து"ந்தி, த்³வே ரூபானி

ஹொந்தீதி த³ஸ்ஸிதங் ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸத்³த³ரூபே ஸங்க²ய்யேதி து³தியா ப³ஹுவசனந்தங் படிபாத³யமானோதி எத்த² படிபாத³னகிரியாய ஸம்ப³ந்தே⁴னோபதி³ட்ட²ங், “வாக்யந்தரட்டோ²பி ஸத்³தோ³ தத³ஞ்ஞஸ்மிம்பி ஸம்ப³ந்த⁴முபயாதீ”தி த்³விஸத்³தோ³தி இத³ங் உபரி வாக்யத்³வயெப்யுபயுஜ்ஜதி ‘த்³விஸத்³தோ³ வுத்தோ, த்³விஸத்³தோ³ ந ஸரூபப்பதா⁴னோ’தி, அத² ஸரூபப்பதா⁴னோ கஸ்மா ந வுத்தோதி ஆஹ-‘ப³ஹுவசனேன நித்³தே³ஸா’தி, அத² த்³வேதி ஸாமஞ்ஞேன வுத்தத்தா பத³வாக்யானங் டா²னே த்³விப்³ப³சனங் வா ஸியா, தானேவா வத்தந்தீதி த்³விப்பயோகோ³ வா, ததா² ஸதி ‘யங்வத்ததே தஸ்ஸா’தி கஸ்மா பட²மமேவ நிஸ்ஸாய வுத்தியங் விவரணங் கதந்தி ஆஹ-‘ஏவஞ்சா’திஆதி³, இதா³னி த்³விப்பயோக³பக்க²ஸ்ஸ ஸதோ³ஸத்தா அக³ஹிதபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘யதா³த்³வி’ த்யாதி³, துஸத்³தோ³ புப்³ப³ஸ்மா பக்கா² விஸேஸஸ்ஸ பத³ஸ்ஸகோ [விஸேஸனத்தோ² (பொத்த²கே)], தத்த² ஹி த்³வே [த்³வேரூப (பொத்த²கே)] ஸத்³த³ரூபான்யாதி³ஸீயந்தே , இஹ து ஸோவ ஸத்³தோ³ த்³விராவத்ததே, ஆவுத்தீ ஸங்க²யெய்யாதி ஏவங் மஞ்ஞதே “த்³விஸத்³தோ³-யங் “ஆத³ஸஹி ஸங்க²யா ஸங்க²யெய்யே வத்தந்தே”தி வசனதோ ஸங்க²யெய்யவசனோ, தஸ்மேஹ ஸங்க²யெய்யங் ஸத்³த³ரூபங் வா ஸியா ஆவுத்தி வா, இச்சபி நித்³தே³ஸோ தது³ப⁴யமபெக்கி²ய நபுங்ஸகலிங்கே³ன வா ஸியா இத்தி²லிங்கே³ன வா, தத்த² யதா³ நபுங்ஸகலிங்கே³ன நித்³தே³ஸோ, ததா³ ஸத்³த³ரூபானி ஸங்க²யெய்யானி ப⁴வந்தி, யதா³ து இத்தி²லிங்கே³ன, ததா³ ஸத்³த³ஸ்ஸாவுத்தீ உச்சாரணலக்க²ணா கிரியா ஸங்க²யேயா ப⁴வந்தி, ததோ செத்த² ஆவுத்தீஅபி ஸங்க²யேயா ஹொந்தீ”தி, ததா³ த்³விப்பயோகோ³ த்³விப்³ப³வசனந்தி ஏஸ பக்கோ²தி அயமெத்த² பா⁴வோ” யதா³ த்³வே ஆவுத்தியோ விதீ⁴யந்தே ததா³ த்³விப்பயோகோ³ த்³விப்³ப³சனந்தே ஸோபெக்கோ², (அத்ர டா²ன்யாதே³ஸபா⁴வோ நத்தி²) [நதுட்டா²னே த்³விப்³ப³சனபக்கோ² (பொத்த²கே)] ஆவுத்தி ஹி கிரியா, தஸ்ஸா சேஹ ஸத்³தோ³ ஸாத⁴னங், ந ச கிரியாய ஸாத⁴னஸ்ஸ ச டா²ன்யாதே³ஸபா⁴வோ உபபஜ்ஜதே, தஸ்மா யதா³வுத்தீ விதீ⁴யந்தே, ததா³ தி³ப்பயோகோ³ த்³விப்³ப³சனந்தே-ஸோ பக்கோ² ப⁴வதீ”தி, அயம்பி பக்கோ² பாணினீயேஹி பரிக்³க³ஹீதோ, தத³யுத்தங் தோ³ஸது³ட்ட²த்தாதி ஸந்த³ஸ்ஸயமாஹ-‘ஸோ பனே’த்யாதி³, தே ஹி து³தியம்பி பக்க²மப்³பு⁴பக³ம்ம உபசாரமத்ததோ பே⁴தோ³, வத்து²தொத்வபே⁴தோ³ வாதி போனோபுஞ்ஞேன தங் ஸாதெ⁴ந்தி. கத²ம்பன ஸதோ³ஸத்தங் யேனாயங் ந க³ஹிதொத்யாஹ- ‘ததா²ஹி’ச்சாதி³, ண்யோ நஸியாதி “தஸ்ஸ பா⁴வகம்மேஸூ த்த தா த்தன ண்ய ணெய்ய ணிய ணியா”தி (4-59) பா⁴வே விதீ⁴யமானோ ண்யோ த்³விப்பயோக³பக்கே² ஸத்³த³பே⁴த³ஸப்³பா⁴வா புன புனேதி ஸமுதா³யஸபா⁴வதோ புனபுன பா⁴வோதி அத்தே² புனபுன ஸமுதா³யதோ ந ப⁴வெய்யாதி அத்தோ², ந

கேவலங் ண்யோவ, அத² கோ² ஏகபத³ந்தோக³தா◌⁴னங் ஸரானங் ஸரானமாதி³பூ◌⁴தஸ்ஸுகாரஸ்ஸ ப◌⁴வந்தோ ஓகாரோபி "ஸரானமாதி³ஸ்ஸா யுவண்ணஸ்ஸா ஏஓ ணானுப³ந்தே◌⁴"தி (4-124) ந ஸியா, "மனாத்³யாபாதீ³னமோமயே ச "இதி (3-59) ஓகாரோ பன பக்க²த்³வயேபி ஹோதேவ... உத்தரபத³ஸ்ஸ நிமித்தபா◌⁴வேன க³ஹிதத்தா, புப்³ப³பக்கே²பி ஹி த்³வே ஸத்³த³ரூபான்யேவாதி³ஸீயந்தேதி ஹோதேவ பத³ பே◌⁴தோ³, வக்க²தி ஹி 'ஸதீபி அத்தக³தே பே◌⁴தே³'தி. நனு ஆவுத்திதெ◌⁴ம்மபே◌⁴த³ ஸத்³த³ஸ்ஸுபசரிதோ பே◌⁴தோ³, ஸரூபதோ த்வபே◌⁴தோ³வ, அஞ்ஞதா² ஆவுத்தியேவ ந ஸியா, ஏகஸ்ஸ ஹி வத்து²னோ ஆவுத்தி ஹோதிச்சாஹ'நாந்தரேனே'ச்சாதி³, அஞ்ஞதே²தி உபசரிதோ பே◌⁴தோ³ ந ஸபா◌⁴வதோதி சே, காரியம்ப◌⁴வதீதி ஏவி ந ஸக்கா வத்துந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஸபா◌⁴வதோ த்வபே◌⁴தோ³ வாதி உபசாராபா◌⁴வேன வத்து²தோ விஜ்ஜமானபே◌⁴த³மவதா◌⁴ரயதி, அஞ்ஞதா²தி யதி³ பே◌⁴தோ³ ஸியா, ஆவுத்தியேவ ந ஸியாதி எத்தா²யமதி◌⁴ப்பாயோ "யதி³ ஸபா◌⁴வதோவ பே◌⁴தோ³ பி◌⁴ன்னஸ்ஸ பன கத²மாவுத்தி ஸியா"தி, டா²னிஸதி³ஸத்தாதி "டா²னீவியாதே³ஸோ"தி பரிபா◌⁴ஸமுபலக்கே²தி.

கிரியாயாதிஆதீ³ஸு ஸஹத்தே² ததியா... கிரியாதீ³ஹி த³ப்³பா³த்³யத்தா²னங் வத்து [கத்து] ப்³யாபனிச்சா²பவத்திதோ, தே³ஸாதீ³தி ( ) [(ஹி) (பொத்த²கே)] ஆதி³ஸத்³தே³ன காலாவத்தா²தி³ங் ஸங்க³ண்ஹாதி, நானாகாரயுத்தமேவ பி◌⁴ன்னங் நாம ஹோதீதி ஆஹ-'அனேகப்பகாரயுத்தே'தி, ப³ஹுவசனநித்³தே³ஸதோ வுத்தங் ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, தேனாதி யேன ப³ஹுவசனநித்³தே³ஸேன ஸகிங் ப்³யாபனிச்சா² ஜோதீயதி தேன கரணபூ◌⁴தேன ஹேதுபூ◌⁴தேன வா, கமேன ப்³யாபிதுமிச்சா²யங் ஜாதிஆதீ³னஞ்ச ப்³யாபிதுமிச்சா²யந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, தத்த² அயஞ்ச கா³மோ ரமணீயோ அயஞ்ச கா³மோ ரமணீயோதி கமேன ப்³யாபிதுமிச்சா², எத்த² கிஞ்சாபி ரமணீயகு³ணேன கா³மத³ப்³ப³யோகோ³ அத்தி², ததா²பி கா³மானங் கு³ணேன யோகோ³, ஸப்³போ³ கா³மோ ரமணீயோதி பா³ஹுல்லேன, நத்தி² ஸாகல்லேன [கமேன (பொத்த²கே)] ப்³யாபிதுமிட்ட²த்தந்தி ஸகலப்³யாபனிச்சா²யாபா◌⁴வோதி ந த்³விப்³ப³சனங், ஏவமுபரி யோஜெத்வா அத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³, ஸம்பன்னோ யவோதி ஸம்பன்னகு³ணேன யவஜாதியா ப்³யாபிதுமிச்சா², ஏகத்தா² ஜாதி, அனேகத்த² நிஸ்ஸயா விச்சா² [ஏகத்தா²ஜாதி, ஏகமத்த²ங் ஞாபயிஸ்ஸாமீதி ஜாதிஸத்³தோ³ பயுஜ்ஜதே அனே கத்த²னிஸ்ஸயாச விச்சா², அனேகத்த²ங் ஸஞ்ஞாபயிஸ்ஸாமீதி விச்சா²பயுஜ்ஜதே-தி மஹாப◌⁴ஸ்ஸே], ஸோப◌⁴னங் த◌⁴வக²தி³ரந்தி ஸோப◌⁴னகு³ணேன த◌⁴வாதி³த³ப்³பா³னங் ப்³யாபிதுமிச்சா², அத்த²ஸத்³தே³னெத்த² த³ப்³பா³த³யோ வத்துமிட்டா²தி ஆஹ-'த³ப்³ப³கு³ணகிரியாலக்க²ணே'தி, விஸத்³தோ³ பனெத்த² ப்³யாபனத்தோ²தி ஆஹ-'ப்³யாபிதுங் ஸம்ப³ந்தி◌⁴து'ந்தி, ஸாதி விச்சா², வத்துத◌⁴ம்மோதி 'ருக்க²ங்ருக்க²'மிச்சாதி³கங் யோ வத³தி, தஸ்ஸ வத்துனோ த◌⁴ம்மோ...

இச்சா²லக்க²ணஸ்ஸ த⁴ம்மஸ்ஸ தப்படிப³த்³த⁴த்தா , ஸத்³தோ³தி
ருக்க²மிச்சாதி³கோ, தஸ்ஸ ஸத்³த³ஸ்ஸ யங் ரூபங் அத்த பா⁴வோ, தமேவ
பச்சாஸத்யா "ஸூதானுமிதேஸூ ஸூதஸம்ப³ந்தோ⁴வ ப³லவா"தி விச்சா²
பி⁴க்க²ஞ்ஞேஸூ வத்தமானஸ்ஸ ஸூதஸ்ஸேவ தஸ்ஸ ரூபஸ்ஸ
பச்சாஸன்னபா⁴வதோ த்³விஸங்க்²யா யுத்தங் த்³விஸங்கா²தாய ஸங்க்²யாய
'ருக்க²ங் ருக்க²'மிச்சேவங் யுத்தங் அதிதி³ஸீயதே ஸூத்தே த்³வேஇச்சனேன,
த்³விப்³ப³சனஸ்ஸேவ [த்³விப்³ப³சனமேவ (பொத்த²கே)] ஹி
த்³விஸங்க்²யாயுத்ததா, அத² கதமேகவசனந்தஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனங், ததா²ஹி
ஸப்³பே³யேவேதெத்த² விச்சா²யங் த்³வித்தெஹ்யபி⁴த⁴யந்தேதி ப³ஹுத்தா
ப³ஹுவசனங் பப்போதி, ஏகவசனந்து ந ஸிஜ்ஜ²தி 'ருக்க²ங் ருக்க²ங் ஸிஞ்சதீ'தி
ஏகத்தா²பி⁴தா⁴னபி⁴ன்னஸப்³ப³ருக்க²ப்பதீதீதி கத²மேகவசனந்தஸ்ஸ
த்³விப்³ப³வசனந்தீ ஆஸங்கியாஹ-'தத்தே²'ச்சாதி³, அத்த²ஸாமத்தி²யாதி
'ப³ஹுவசனந்தப்பயோகே³ஹி'ச்சாதி³னா வக்க²மானநயேன
ப³ஹுவசனந்தப்பயோகே³னேவ விச்சா²த்த²ஜோதனதோ ந தத்த² த்³வீப்³ப³சனங்
ஸியா, ப⁴விதப்³ப³ஞ்ச த்³விப்³ப³சனே (ந, ஏ) கவசனத்தமந்தரேன ந சாத்தி²
த்³விப்³ப³சனாவகா ஸோதி பதீதி ப³லாவக³தோ யோ-த்தோ², தஸ்ஸ அத்த²ஸ்ஸ
அஞ்ஞதா²னுபபத்திலக்க²ணங் ஸாமத்தி²யங் அத்த²ஸாமத்தி²யங்,
அத்த²ஸாமத்தி²யா ஏகவசனந்தஸ்ஸ த்³வீப்³ப³சனந்தி ஸம்ப³ந்தா⁴,
கிரியாதி³யோக³ந்தி கிரியாகு³ணாதி³ ஸம்ப³ந்தோ⁴, மந்த்வாதி
ப்³யாபிதுமிச்சா²யந்தீமஸ்ஸ புப்³ப³கிரியாவசனங், அபி⁴ஸங்ஹரித்வாதி
ஏகதோகத்வா. ஸத்³த³ஸ்ஸ தாதி³ஸத்த²பச்சாயகத்தே ஸாமத்தி²யங்
ஸத்³த³ஸத்தி [ஸத்³த³ஸ்ஸ]. யுக³பதா³தி⁴கரணதாயங் ஸஹவசனிச்சா²யங்
ப³ஹுவசனப்பவத்தியேவ, ந தத்த² த்³விப்³ப³சனந்தி
த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'அதோயேவே'ச்சாதி³, அதோ யேவாதி ப³ஹுவசனந்தஸ்ஸ
ஸத்³த³ஸத்தியா விச்சா²ஜோதனதோ த்³விப்³ப³சனாபா⁴வாயேவ, ஏவமஞ்ஞதே-
'இத⁴ பன யோக³பஜ்ஜங் து³வித⁴ங் ஸத்³த³யோக³பஜ்ஜங்
அத்த²யோக³பஜ்ஜஞ்ச, தத்த² கிஞ்சி ஸாத்த²கானங்
ஸத்³த³யோக³பஜ்ஜமத்த²யோக³ பஜ்ஜங் ந ஸம்ப⁴வதீதி, யுக³பதி³ அதி⁴கரணங்
த⁴வாதி³ அத்தோ² யஸ்ஸ ஸோத⁴வக²தி³ரபலாஸஸத்³தோ³
யுக³பதா³தி⁴கரணோ, தஸ்ஸ பா⁴வோ ததா², தஸ்ஸஞ்ச ஸதி,
ஸத்³த³யோக³பஜ்ஜமந்தரேன பி⁴ன்னத்தா²னமேகஸத்³த³வசனீயான மேகதோ
பபத்தி அத்த²யோக³பஜ்ஜங், தங் ஸஹவசனிச்சா²யந்தி இமினா த³ஸ்ஸிதந்தி
தஸ்ஸங் ஸஹவசனிச்சா²யஞ்ச ஸதி, ஸோப⁴னா த⁴வக²தி³ரபலாஸா
ஸோப⁴னா ருக்கா²தி ஸோப⁴னகு³ணயோகே³பி ப³ஹுவசனேனேவ
விச்சா²ஜோதனதோ த்³விப்³ப³சனாபா⁴வோதி, ஸோப⁴னங் த⁴வக²தி³ரந்தி பன
ஸதீபி ஸத்³த³யோக³பஜ்ஜே ஸமாஹாரத்தா நத்த²த்த²யோக³பஜ்ஜ
[நாத்வயாக³பஜ்ஜ (பொத்த²கே)] ந்தி ஏகவசனந்தத்தா த்³வித்தப்பஸங்கே³பி

ஸோப⁴னங் த⁴வக²தி³ரந்தி ஸத்³தா³னங் ஸகிங் ப்³யாபனிச்சா²யாபா⁴வா ந த்³விப்³ப³சனந்தி ஹெட்டா² வுத்தங்.

வாத்திககாரேன "ஆனுபுப்³பி³யே த்³வே ப⁴வந்தீதி வத்தப்³ப³"ந்தி (8-1-1-வா) வுத்தங், ததா³ஹ-'ஆனுபுப்³பி³யேபி'ச்சாதி³னா, அத்தே²வானுபுப்³பி³யேபி விச்சா² ததோவ த்³வித்தந்தி படிபாத³ய 'மானுபுப்³பி³ய'மிச்சாதி³னா 'அத்தி²யேவேச்சாதி³னோ வுத்திவாக்யஸ்ஸ விவரணமாஹ. கா³மஜாதியா துல்யஜாதியானங் தி³ஸா தே³ஸாதி³பே⁴தே³ன பி⁴ன்னானமிவ கா³மானங், ந எத்த² விச்சா², மூலமக்³க³ங் வா ஹி முக்²ய மேகமேவ... ஹெட்டு²த்³த⁴பா⁴க³ந்தராபா⁴வேனேகத்தா, யேனுபரியதோ⁴ பா⁴கா³பெக்கா²ய கதமூலக்³க³ப்³யபதே³ஸேன பி⁴ன்னஜாதியா மூலக்³க³பா⁴கா³, தே பி⁴ன்னஜாதியா, ந ச பி⁴ன்னஜாதியானங் விச்சா² ஹோதி, ந ஹி கோ³கோ³தி வுத்தே (வாஹீக)க³தா விச்சா²வக³ம்யதேதி ஆசரியஜினிந்த³பு³த்³தி⁴னா ஆனுபுப்³பி³யே விச்சா²யாபா⁴வங் படிபாதி³தங், தங் விக⁴டயிதுங் 'யதி³ ஹி'ச்சாதி³னா யங் வுத்தியங் வுத்தங், தங் விபஞ்சிதுமாஹ- 'யதே²'ச்சாதி³, நஸன்னிவிட்டோ²தி ந பதிட்டி²தோ, நத்தீ²தி வுத்தங் ஹோதி, யஸ்ஸூபரிபா⁴கோ³ அத்தி² தம்பி மூலந்தி மூல ப்³யபதே³ஸஸ்ஸாபெக்கா² கதத்தமாஹ, உப⁴யந்தி மூலமக்³க³ஞ்ச, ததா² அஞ்ஞேபி மூலக்³க³பா⁴கா³தி இமினா மூலக்³க³பே⁴தா³னங் ஹெட்டா² விய க³ஹணே ஸதி ப³ஹுத்தமாஹ, புப்³ப³கதி²தேனாதி 'ருக்கா²தீ³னங் பா³ஹுல்லேனா'திஆதி³னா புப்³பே³ வுத்தனயேன, இத³ங் வுத்தங் ஹோதி "மூலாதீ³னங் பா³ஹுல்லேன தூ²லாதி³ கு³ணயோக³ம்மந்த்வா ஸத்தமீவிப⁴த்தியுத்தேன மூலாதி³ஸத்³த³ஸஹிதேன ஸப்³ப³ ஸத்³தே³ன மூலாதி³கமத்த²மபி⁴ஸங்ஹரித்வா ஸப்³ப³ஸ்மிங் மூலே தூ²லா ஸப்³ப³ஸ்மிங் அக்³கே³ ஸுகு²மாதி ஏவங் (வத்துனோ) ப்³யாபிதுமிச்சா²யமேகவசனந்தஸ்ஸ விச்சா²யந்த்வேவ த்³விப்³ப³சன"ந்தி.

ஜெட்டா²னங் விச்சா²ஸம்ப⁴வே ஸப்³ப³கனிட்ட²ஸ்ஸ ஜெட்ட²த்தாபா⁴வானுப்பவேஸோ ந ஸியாதி ஆனுபுப்³பி³யமத்தவசனிச்சா²யங் தேனேவ த்³வித்தமபி⁴ஹிதங் 'ஜெட்ட²ங் ஜெட்ட²மனுப்பவேஸயா'தி தேனேவாசரியேன, தத³து⁴னா விக⁴டயதி 'ஜெட்ட²' மிச்சாதி³னா , கனிட்டோ²பி பவேஸீயதீதி கனிட்ட²ஸ்ஸபி விச்சா²ஸம்ப⁴வமாஹ, தத்த² காரணமாஹ-'யதே²வ ஹி'ச்சாதி³, பரஸ்ஸாதி மஜ்ஜி²மஸ்ஸாதி எத்த² விஸேஸனங், கனிட்ட²ஸ்ஸாபி ஜெட்ட²ப்³யபதே³ஸோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, யதா²வுத்தமேவ ஸமத்தே²தி 'வத்திச்சா²னிப³ந்த⁴னே ஹி'ச்சாதி³னா, வத்திச்சா²தி³ப³ந்த⁴னேதி வத்துனோ இச்சா² நிப³ந்த⁴னங் காரணமஸ்ஸாதி ஸமாஸோ, வத்து²ஸபா⁴வே வத்து² தத்தே², அபி⁴னிவேஸோ பவத்தி, நாபி⁴ஸம்பு⁴ணாதி ந பப்போதி.

“ஸகத்தே² வதா◌⁴ரியமானே நேகஸ்மிங் த்³வே ப◌⁴வந்தீதி வத்தப்³ப³”ந்தி (8-1-12-வா) வாத்திககாரேன வுத்தங், ததா³ஹ ‘ஸகத்தே²’இச்சாதி³, அத்த²ப்பகாரணாத்³யனபெக்க²ஸ்ஸ பத³ஸ்ஸ அத்தே² ஸகத்தே² அவதா◌⁴ரியமானே எத்தகமேவேதி க³ம்மமானே அனேகஸ்மிங் தி³ய்யமானே த்³விப்³ப³சனமிட்ட²ங் மதங் பாணினியானந்தி அத்தோ², அயம்பனேஸமதி◌⁴ப்பாயோ ‘மாஸகங் மாஸகங் இமம்ஹா கஹாபணா ப◌⁴வந்தானங் த்³வின்னங் தே³ஹீ த்யத்ர த்³வே ஏவ மாஸா தா³துமிச்சி²தா, கஹாபணங் நாம-

> சத்தாரோ விஹயோ கு³ஞ்ஜா, த்³வேகு³ஞ்ஜா மாஸகோ ப◌⁴வே;
> த்³வே அக்கா²வ மாஸகாபஞ்ச,க்கா²னங் த◌⁴ரணமட்ட²கந்தி.

வுத்தவிதி◌⁴னானேகமாஸகஸமுதா³யோ, தத்த² ந ஸப்³பே³ கஹாபண ஸம்ப³ந்தி◌⁴னோ மாஸா தா³னகிரியாய ப்³யாபிதா, த்³வேயேவாதி நெத்த²த்த² விச்சா²தி யதா²வுத்தவத்தப்³பே³ன த்³விப்³ப³சன”ந்தி, தங் த³ஸ்ஸெத்வாதி தங் த்³விப்³ப³சனோதா³ஹரணங் த³ஸ்ஸெத்வா, படிபாத³யிதுங் விச்சா²யமேவ த்³வித்தங் த³ஸ்ஸேதுங்... மாஸகங் மாஸகமிச்சாதொ³த்வயமதி◌⁴ப்பாயோ-“தே³ஹீதி தா³னகிரியாய மாஸ்ஸ ப்³யாபிதுமிட்டா²தி விச்சா²யமேவெத்த² த்³விப்³ப³சனங், ததா²ஹ்யதோ த்³விருத்தா விச்சா²வ க³ம்யதே”தி, ஸத்³த³ந்தரதோச்சாதி³கங் கிமாஸங்கிய வுத்தந்தி ஆஹ‘தே³ஹீ’திஆதி³, அவதா◌⁴ரணே பதீயமானேதி கஹாபணஸம்ப³ந்தி◌⁴னி ப³ஹூம்ஹி மாஸகஸமுதா³யே மாஸகத்³வயனிச்ச²யே விஞ்ஞாயமானே ஸதி, அவிஸேஸேன ஸாமஞ்ஞேன மாஸானங் தே³ஹீதி தா³னகிரியாய ப்³யாபனா பா◌⁴வாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஸத்³த³ந்தரதோச்சாதி³னோ ஸாதி◌⁴ப்பாயமத்த²மபி◌⁴தா◌⁴துமாரப◌⁴தே ‘பதே³னே’ச்சாதி³, எத்த² பதே³னாதி மாஸகமிச்சனேன பதே³ன, இமம்ஹா கஹாபணாதி இத³மெத்த² ஸத்³த³ந்தரங், கதாபி◌⁴ஸங்க²ரணஸ்ஸாதி மாஸகங் மாஸகமிச்சேவங் நிப்பா²தி³தஸ்ஸ, ஸத்³த³ந்தரதோதி இமினா பத³ந்தரயோகோ³ க³ஹிதோதி ஆஹ-‘பத³ந்தரேன யோக³தோ’தி அயமெத்தா²தி◌⁴ப்பாயோ “த்³வித்தகரணகாலே ஸத்³த³ந்தரவசனீயஸ்ஸத்த²ஸ்ஸானபெக்கி²தத்தா மாஸகங்மாஸகந்தி அவிஸேஸேன மாஸகவிச்சா²யங் த்³வித்தங், தத³னு பன இமம்ஹா கஹாபணாதிஸத்³த³ந்தரஸம்ப³ந்தே◌⁴ ஸதி யதி³ கஹாபணஸம்ப³ந்த்◌⁴ய ந வஸேஸமாஸகவிச்சா² பரிக³க³ய்ஹதி ததா³ இமஸ்ஸ கஹாபணஸ்ஸாதி ச²ட்டி²யா ப◌⁴விதப்³ப³ங், இமம்ஹா கஹாபணாதி பன அவதி◌⁴பஞ்சமீனித்³தே³ஸதோ கஹாபணதோ த்³வயமேவ க³ஹெத்வா ப◌⁴வந்தானங் த்³வின்னங் தே³ஹீதி இமம்ஹா கஹாபணாதி ஸத்³த³ந்தரதோவதா◌⁴ரணங் க³ம்யதே”தி.

‘‘புப்³ப³பட²மானமத்தா²திஸயவசனிச்சா²யங் த்³வே ப⁴வந்தீதி வத்தப்³ப³’’ந்தி (8-1-12-வா) வுத்தங், ததா³ஹ-‘புப்³ப³பட²மானங் மிச்சாதி³, புப்³ப³பட²மானங் புப்³ப³பட²ம ஸத்³தா³னங் அத்தா²திஸயோ யோ அத்த²ஸ்ஸ பகங்ஸோ, தஸ்ஸ வசனிச்சா²யங், ஸப்³ப³பட²மபா⁴வஸங்கா²த அத்தா²திஸயமத்தாவ வசனிச்சா²தி ந எத்த² விச்சா²தி தேஸமதி⁴ப்பாயோ, விகஸனகிரியாய பாககிரியாயாதி வுத்தேபி விகாஸகரணகிரியாய பாககரணகிரியாயாதி அத்த²ஸம்ப⁴வதோ ‘புப்³ப³ங் புப்³ப³ங் புப்ப²’ந்தி த்யாதோ³, புப்³ப³ங் புப்³ப³ங் விகஸனங் கரொந்தி, பட²மங் பட²மங் வசனங் கரொந்தீதி கிரியாவிஸேஸனவஸேன அத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³, புப்³பா³தி மதா பட²மாபி⁴மதாதி இமினா புப்³ப³பட²மபா⁴வேனாபி⁴மதானங் ப³ஹூத்த ப்³யாபனேன விச்சா²ஸப்³பா⁴வே காரணமாஹ.

‘‘ட³தர ட³தமானங் ஸமஸம்பதா⁴ரணாயமித்தீ²னிக³தே³ பா⁴வே த்³வே ப⁴வந்தீதி வத்தப்³ப³’’ந்தி (8-1-12-வா) வுத்தங், எத்த² இத்தி²லிங்க³ஸத்³தோ³ இத்தி²லிங்க³யோகா³ இத்தீ²தி வுத்தோ, நிக³த்³யதேனேனேதி நிக³தோ³, இத்தீ² நிக³தோ³ யஸ்ஸ ஸோ இத்தி²னிக³தோ³பா⁴வோ, தஸ்மிங் இத்தீ²னிக³தே³ பா⁴வே, ததா³ஹ-ரதரரத மந்தான’மிச்சாதி³, இத்தி²லிங்கே³தி இத்தி²லிங்க³ங் யஸ்ஸ ஸோ இத்தி²லிங்கோ³பா⁴வோ, தஸ்மிங் இத்தி²லிங்கே³ பா⁴வே வத்தமானானங் ரதரரதமந்தானங் த்³விப்³ப³சனமபி⁴மதந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, கஸ்மிங் விஸயேதி ஆஹ-‘ஸமஸம்பதா⁴ரண விஸயே’தி, ஸமேன அட்³ட⁴தாதி³னா கு³ணேன இமே உபோ⁴ அட்³டா⁴ இத்வேவங் ரூபா ஸம்பதா⁴ரணா நிரூபனா அவபோ³தோ⁴ ஸமஸம்பதா⁴ரணா, ஸாஏவ விஸயோ, தஸ்மிங் ஸதி, அட்³ட⁴தாய ப³ஹுவித⁴த்தாபா⁴வா கிரியாதி³யோ கா³பா⁴வா ச நத்தெ²த்த² விச்சா²தி தேஸமதி⁴ப்பாயோ, புச்சி²யமானாதி இமினா இமே உபோ⁴’ இச்சாதீ³னங் புச்சா²வாக்யதங் த³ஸ்ஸேதி.

பரப்³யவஹாரேனாஹ-‘ஆக்²யாதாதீ³னங் விஸயத்த’ந்தி, இமினா ஆக்²யாதாதீ³னமேவ கிரியாஜோதகபத³பா⁴வேன போனோபுஞ்ஞஸங்கா²தகிரியா த⁴ம்மஸ்ஸ த⁴னஸமேவ விஸயத்தங் தீ³பேதி, அதிஸயவிஸிட்ட²ந்தி இமினா பபசதிஸத்³தே³பகாரோ பகங்ஸத்த² ஜோதகோ உபஸக்³கோ³தி த³ஸ்ஸேதி, ஹிவிதி⁴ம்ஹீதி’லூ-ச்சே²த³னே’இச்சஸ்மா விதி⁴ம்ஹி ஹிப்பச்சயோ ‘‘பஞ்ஹபத்தனாவிதீ⁴ஸூ’’தி (6-9) இமினா ஸுத்தேனாதி அத்தோ², ஒஸ்ஸாதி ‘‘யுவண்ணானமேஓபச்சயே’’தி (5-82) ஓகாரஸ்ஸ, ‘புப்³பே³க-கத்துகான’’ (5-62) மிச்சேவாதி ஏவகாரேன பரேஸமிவாயமப்யாபி⁴க்க²ஞ்ஞே பச்சயோ சே விதீ⁴யதே, ததா³ பபசதிஇச்சத்ர விய ஆபி⁴க்க²ஞ்ஞே விதீ⁴யமானேன பச்சயேனேவ ஆபி⁴க்க²ஞ்ஞத்த²ஸ்ஸ பகாஸிதத்தா ந த்³விப்³ப³சனேன ப⁴விதப்³ப³ந்தி த³ஸ்ஸேதி, யதா³ து பு⁴ஸங் புனப்புனங் பசதீதி வசனிச்சா² ததா³பி பபசதீதி ப⁴வத்யேவ.

இஹ இமஸ்மிங் உதா³ஹரணே, ஆபி◌⁴க்க²ஞ்ஞே இச்சேவாதி இமினா அனுகரணமத்தமேவேதங் நத்தெ²த்தா²பி◌⁴க்க²ஞ்ஞுந்தி பாணினியா ஸுத்தந்தரேன த்³வித்தம்படிபாதெ³ந்தி, நத்தெ²த்த² தாதி³ஸேன வசனேன பயோஜனங், ஆபி◌⁴க்க²ஞ்ஞேயேவ த்³விப்³ப³சனந்தி த³ஸ்ஸேதி, ஏவமஞ்ஞுதே "படஇச்சேதமனுகரணங் ப◌⁴வன கிரியம்பதி வத்ததீதி [ப◌⁴வனகிரியாமதீ வுத்தீதி (பொத்த²கே)] கிரியாத◌⁴ம்மங் போனோபுஞ்ஞுமெத்த² அத்தே²வா"தி, தேனேவ வக்க²தி-'படபடா ப◌⁴வதீதி ஆபி◌⁴க்க²ஞ்ஞே த்³விப்³ப³சன'ந்தி, அனிதிஸ்மிந்தி இதிஸத்³தே³ அவிஜ்ஜமானே, ராப்பச்சயோதி பட²மங் த்³வித்தே கதே பச்சா² ராப்பச்சயோ, ராப்பச்சயமகத்வாபி பகாரந்தரேன ஸாதே◌⁴துமாஹ- 'அத²வா' இச்சாதி³, தீ³கோ◌⁴ நிச்சந்தி பட²மங் த்³வித்தே படபடகரோதீதி டி²தே நிச்சங் தீ³கோ◌⁴, படபடா கரோதீதி எத்த² நிப்ப²த்திங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி படபடாயதீதி எத்த² த³ஸ்ஸேதுங் படபடாயதீதிஆதி³ ஆரத்³த◌⁴ங்.

55. ஸ்யாதி³

ஏகஸ்ஸ ஏகஸ்ஸ இதி டி²தே புப்³ப³விப◌⁴த்தியா லுத்தே ஸங்ஹிதாயஞ்ச கதாயங் ஏகேகஸ்ஸ, ஏவங் மத்த²கேன மத்த²கேனாதி டி²தே மத்த²க மத்த²கேனாதி.

56. ஸப்³பா³

அஞ்ஞங் அஞ்ஞந்தி டி²தே இமினா விப◌⁴த்தியா லோபே அகாரஸ்ஸ "தத³மினா" (1-47) தி³னா ஓகாரே அஞ்ஞோஞ்ஞந்திபி ஹோதி.

57. யாவ

யாவபோ³த◌⁴ந்தி "யாவாவதா◌⁴ரணே"தி (3-4) அஸங்க்²யஸமாஸோ.

58. ப³ஹுல

க்வசி பவத்யப்பவத்தி, க்வசஞ்ஞங் க்வசி வா க்வசி;
ஸியா ப³ஹுலஸத்³தே³ன, விதி◌⁴ ஸப்³போ³ யதா²க³மங்தி.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

பட²மகண்ட³வண்ணனா ஸமத்தா.

2. து³தியகண்ட³ வண்ணனா

1. த்³வெத்³வே

அவயவஸம்ப³ந்தே⁴தி ஸ்யாத்³யவயவீஸமுதா³யேன த்³வெத்³வேதி வுத்தானமவயவானங் ஸம்ப³ந்தே⁴, அதெத்த² வுத்யனுகூலாய பஞ்சிகாய வா ப⁴விதப்³ப³ங், பஞ்சிகானு கூலாய வுத்தியா வா, ந செத்த² த்³வின்னமஞ்ஞோஞ்ஞானுகூலதா தி³ஸ்ஸதி, ததா²ஹி வுத்தியங்-'ஏகானேகத்தே²ஸு வத்தமானதோ நாமஸ்மா'தி எத்தகமேவ பகதிவிஸேஸனவஸேன வுத்தங், பஞ்சிகாயந்து தப்³பி³ஸேஸன வஸேன ச பச்சயத்த²விஸேஸனவஸேன ச அத்தோ² த³ஸ்ஸிதோ, ததே³வ முபி⁴ன்னந்னாஞ்ஞமஞ்ஞானுகூலதா தி³ஸ்ஸதி, ததோ எத்த² யதா² த்³வின்னமஞ்ஞோஞ்ஞானுகூலதா ஸம்பஜ்ஜதி, ததா² ப்³யாசிக்கி²ஸ்ஸாம "யதி³ பனெத்த² வுத்யானுகூலா பஞ்சிகா ப⁴வெய்ய பச்சயத்த²பக்கோ² ஜஹிதப்³போ³ ஸியாதி 'தே...பே॰... ஏகானேகத்தே²ஸு'தி ச, தேன...பே॰... யோஜனிய'ந்தி ச ஏதேஸங் ஜஹிதப்³ப³தாய ப³ஹுபாட²விலோபோ ஆபஜ்ஜதி, யதி³ பன பஞ்சிகானுகூலா வுத்தி ப⁴வெய்ய வுத்தியங் கிஞ்சிமத்தங் பக்கி²பிதப்³ப³ மத்தமேவ ஸியாதி ப³ஹுவிலோபாபத்தி (ந) ஹோதீதி ஏதேஸங் த்³வெத்³வே ஹொந்தி ஏகானே கத்தே²ஸு வத்தமானதோ நாமஸ்மா'தி வுத்தியா ப⁴விதப்³ப³"ந்தி, ஏவஞ்ஹி ஸதி ஸத்த²ந்தரேனாபி ஸஹ க⁴டதே, ஸுத்தே 'த்³வெத்³வேகானேகேஸு நாமஸ்மா'தி வுத்தத்தா 'ஏகானேகேஸூ'தி இத³ங் பச்சயவிஸேஸனங் வா யுஜ்ஜதி

பகதிவிஸேஸனவஸேன வா யதே³தங் பச்சயவிஸேஸனங், ததா³ ஸாமத்தி²யா ஏகானேகேஸூதி பகதிவிஸேஸனம்பி லப்³ப⁴தி, தத்த² ஸாமத்தி²யமத்த² ப³லங், ததா²ஹ்யேகாதீ³ஸு ப⁴வந்தா பகதிவாச்சானமேவேகத்தாதி³அப்³யதி ரித்தஅத்த²மத்தாதீ³ரூபானங் ஜோதகா ஸ்யாத³யோ கத²மேகத்தாதீ³ஸு வத்தமானதோ நாமஸ்மா அஞ்ஞதோ ஸியுந்தி யதா²வுத்தனாமவிஸேஸாக்கே²போ, ததா² இத்தி²ணாதி³ப்பச்சயாதீ³னம்பி பன பகதிவிஸேஸானுபாதா³னேபி யதோ தா⁴த்வாதி³ வாச்சொத்தோ² நத்தி², ஸாமத்தி²யா ததோ, தா⁴துத்யாத்³யந்தேஹி [த்யாத்³யந்த வாச்சேஹி (பொத்த²கே)] ந ஹொந்தே வித்திபச்சயா, ததா² ணாதி³பச்சயாபி... விப⁴த்யந்தா விதா⁴னதோ, யதே³தம்பகதிவிஸேஸனங் ததா³பி ஸாமத்தி²யேனேவ ஏகத்தாதீ³ஸு வத்தமானதோ நாமஸ்மா தஜ்ஜோதனாய ப⁴வந்தா ஸ்யாத³யோ கத²மஞ்ஞத்த² ஹொந்தி அஸம்ப⁴வாதி ஏகானேகேஸு த்³வெத்³வேதி லப்³ப⁴தி, அத²வா ஸரூபேன அவுத்தம்பி ஸாமத்தி²யேனேகானேகத்தே²ஸூதி க³ம்மமானங் வுத்தமேவ ஹோதீதி கத்வா'தேசா'திஆதி³கங் வுத்தந்தி க³ஹேதப்³ப³ங், ஏகானேகேஸு வத்தமானதோ நாமஸ்மாதி கிமத்த²ங் அஸத்வபூ⁴தாய கிரியாயேகத்தாதி³ஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வா க்ரியத்தா²ச த்யாதீ³ஹி யேவேகத்தாதீ³னங் வுத்தத்தா த்யாத்³யந்தேஹி ச ந ப⁴வெய்யுந்தி பயோஜனந்தரமாஹ-'யம்பனா'திஆதி³, பஞ்சகனாமத்த²ஸ்ஸாதி⁴ப்பேதபா⁴வோ செத்த² பக்க²ஸ்ஸேதஸ்ஸேவ யுத்தத்தா. ததா²ஹி ஸங்க்²யாகம்மாத³யோ நாம வாச்சஸ்ஸ த³ப்³ப³ஸ்ஸ த⁴ம்மோ ஸகத்தோ²-பஸஜ்ஜனோ ச ஸத்³தோ³ த³ப்³பே³யேவ வத்ததே... த³ப்³பே³யேவான்யனயாதி³வோஹாரா, தத்த² த³ப்³ப³வாசினா ஸத்³தே³ன

த³ப்³ப³த⁴ம்மானமப்³ப⁴ந்தரீகரணந்தி நாயுத்தமேதங் நாமேன பஞ்சன்னமபி⁴தா⁴னங், விப⁴த்தியோ பன ஜோதிகா, இத்தி²பச்சயா ச இத்தி²லிங்க³ஸ்ஸ, ததா² சாம்ஹேஹி வுத்தங் ஸம்ப³ந்த⁴சிந்தாயங்-

ஸத்³தோ³ ஸகத்த²ங் வத்வான, பத³த்த²ங் த³ப்³ப³ஸஞ்ஞிதங்;
ஸமவேதங் வதே³ லிங்க³ங், ஸங்க்²யங் கம்மாதி³கம்மி சேதி.

ஏகானேகேஸு ஸ்யாதீ³னங் யதா²க்கமங் த³ஸ்ஸேதுங் 'தேனா'திஆதி³ வுத்தங், தேனாதி யேன பஞ்சகோ நாமத்தோ² அதி⁴ப்பேதோ ஏகாதீ³ஸு ச அத்தே²ஸு ஜோ-தனீயேஸு ஸ்யாத³யோ விதி⁴யிஸ்ஸந்தி தேன, ஸப்³ப³த்தா²தி 'அங்யோ'ஆதீ³ஸு ஸப்³ப³த்த², ஸபா⁴வதொத்யாதி³கஸ்ஸாயமதி⁴ப்பாயோ "யத்³யபி ஸ்யாத³யோ ஏகானேகேஸு ஹொந்தி ததா²பி ஏகாத³யோ ஸங்க்²யாய பரிச்சி²ன்னே அத்தே² வத்தந்தி ந ஸங்க்²யாமத்தே, ஸங்க்²யாய ஸம்ப⁴வாபா⁴வா ஸங்க்²யேயே ப⁴வதீதி ந ஸங்க்²யாபி ஸ்யாதீ³னமத்தோ²"தி (ந) கேவலங் ஸகத்த² த³ப்³பா³தி³யேவ ஸ்யாதீ³னமத்தோ² ந ப⁴வதி, அபி து ஸங்க்²யாபீத்யபிஸத்³த³த்தோ², அனேன ஸங்க்²யா விப⁴த்யத்தோ² சதுக்கோ நாமத்தொ²த்யயம்பக்கோ² நிராகதோ பஞ்சகோ நாமத்தோ²தி த³ஸ்ஸனே ஸங்க்²யாகம்மாதீ³னங் விப⁴த்தியோ ஜோதிகா ஹொந்தி, திகோ நாமத்தோ²தி த³ஸ்ஸனே து ஸங்க்²யாகம்மாத³யோ விப⁴த்திவாச்சா ஹொந்தி, இதா³னி அதி⁴ப்பேதபஞ்சகனாமத்தே² ஸகத்தா²தி³கங் ஸரூபதோ த³ஸ்ஸேதுங் 'தத்தா²'திஆதி³மாஹ, தத்த² ஸகத்தோ² விஸேஸனந்தி ஸரூபாதி³ யங் கிஞ்சி விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தங் தங் ஸகத்தோ² நாமதி அத்தோ², தங் த³ஸ்ஸேதி 'ஸரூபஜாதிகு³ணத³ப்³பா³னி'தி.

ப³லேன யஸ்ஸா பி⁴ன்னேஸு, பவத்தந்தே க³கா³தீ³ஸு;
ஸா ஜாத்யபி⁴ன்னதீ⁴ஸத்³தா³, ஸுத்தங் புப்பெ²ஸ்விவான்வீதங்.

த³ப்³பா³தா⁴ரோ ததோ பி⁴ன்னோ, நிமித்தங் தப்பதீதியா;
பா⁴வாபா⁴வஸபா⁴வோ யோ, ஸோ கு³ணோ நிக்³கு³ணோ மதோ.

ஸரூபங் ஸத்³த³ரூபங்வ, ஜாதியா யங் விஸேஸனங்;
விஸேஸீயதி யங்கிஞ்சி, த³ப்³ப³ங் தங் ஸமுதீ³ரிதங்.

இதா³னி ஸரூபாதி³னோ விஸேஸனஸ்ஸ ஸகத்த²பா⁴வங் ஜாத்யாதி³விஸேஸஸ்ஸ த³ப்³ப³பா⁴வஞ்ச த³ஸ்ஸேதுங் 'தத்தா²'திஆதி³மாஹ, ஸரூபே வத்ததே ஸத்³தோ³தி வியபே⁴தோ³பசாரேனாஹ-'ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸரூபேனா'தி, எத்த² பன கோ³தி ஜாதிமத்தவாசினி கோ³ஸத்³தே³ பயுத்தே கோ³ஸத்³தோ³ ஜாதிமத்தமாஹேதி ஸோ ஜாதிங் விஸேஸேதி நாம. யட்டி²ஆதி³ஸத்³தே³ஹி யட்டி²ஆதி³ஸஹசரிதா உபசாரதோ க³ஹிதாதி யட்டி²ஆதி³த³ப்³பே³ஹி யட்டி²ஆதி³ஸஹசரிதா புரிஸா விஸேஸீயந்தீதி ஆஹ-'த³ப்³ப³ம்பி த³ப்³ப³ந்தரஸ்ஸ விஸேஸனபூ⁴தம்ப⁴வதீ'தி, யட்டி²யோபவேஸயாதி யட்டி²ஸத்³த³வசனீய யட்டி²த³ப்³ப³விஸிட்டே² புரிஸே பவேஸயாதி அத்தோ², குந்தேபவேஸயாதி எத்தா²பி ஏஸேவனயோ,

யதா²வுத்தசதுப்³பி³த⁴ஸகத்த²தோ பரோபி அத்தி² ஸகத்தோ²தி ஆஹ-'கத்த²சீ'திஆதி³, ஸம்ப³ந்த⁴னிமித்தோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴ நிமித்தங் காரணங் பச்சயப்பவத்தியா அஸ்ஸ பச்சயஸ்ஸ ஸோதி ஸமாஸோ, எத்த² ஹி த³ண்டோ³ அஸ்ஸ அத்தீ²தி அஸ்ஸாதி ஸாமினோ புரிஸஸ்ஸ ஸங்ஸங்கா²தத³ண்டா³தி³த³ப்³பே³ன ஸஹயோ ஸஸ்ஸாமிஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸோபி பச்சயஸ்ஸ நிமித்தங், ததா² ச வக்க²தி-'த³ண்ட³புரிஸஸம்ப³ந்தா⁴ த³ண்டீ³தி பச்சயோ'தி, (கிரி)யா பத³த்த²ஸ்ஸாபி விஸேஸனத்தேன ஸகத்த²பா⁴வோ ஜாதிபத³த்தா²தீ³னங் வுத்த டா²னேயேவ வத்தப்³போ³தி பாசகோதி எத்த² கிரியாகாரகஸம்ப³ந்த⁴ஸங்கா²தங் பராபி⁴மதங் ஸகத்த²ம்பி பரோபதே³ஸேனோபதி³ஸிதுகாமோ இத⁴ ஸம்ப³ந்த⁴ஸகத்த²ஸ்ஸ வுத்தட்டா²னேயேவ கிரியாஸகத்த²ங் த³ஸ்ஸேதுங் 'கத்த²சி கிரியாபீ'திஆதி³மாஹ. நாமஸபா⁴வேன விஞ்ஞாயமானங் பஞ்சமங் நாமஸங்கா²தமத்த²ங் த³ப்³பபத³த்தே²ன ஸங்க³ஹெத்வா ஜாதிகு³ணகிரியாத³ப்³பா³னீதி ஹி சதுப்³பி³தோ⁴ நாமத்தோ², நாமம்பி அன்வத்த²ருள்ஹிவஸேன து³வித⁴ங் புமித்தி²னபுங்ஸக லிங்க³வஸேன திவித⁴ம்பி சதுப்³பி³த⁴ங் ஹோதி... யதா²வுத்தே சதுப்³பி³தே⁴ அத்தே² நமதி, தே வா அத்தனி நாமேதீதி இமினா காரணேன. ஸாமஞ்ஞகு³ண கிரியாயதி³ச்சா²வஸேனாஞ்ஞதா²பி சதுப்³பி³த⁴த்தங் நாமஸ்ஸ வத³ந்தி, தத்தா²பி யதி³ச்சா²னாமஸ்ஸ த³ப்³ப³னாமேனேவ ஸங்க³ஹோ வேதி³தப்³போ³, இத்த²த்தங் ஏஸாதி பஸித்³தி⁴மா அத்தோ², யம்பனாதிஆதி³னா வுத்தமேவத்த²ங் ஸாதே⁴தி 'தத்தே²'ச்சாதி³னா, அபி⁴தா⁴யகத்தேன ஜோதகத்தேன, இகாரந்ததோதி முனிஸத்³த³தோ, அஞ்ஞதா²தி இகாரந்ததோ ந ப⁴வதி சே, அதோதி ஆதே³ஸ ப⁴வனதோ ப²லங் த³ஸ்ஸிதங் ந ஸியாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, வுத்தியங் 'ஏவங் குமாரீ குமாரியோ'திஆதீ³ஸு ஏவந்தி யதா² புல்லிங்கே³ இகாரந்ததோ ஸ்யாதீ³னமுதா³ஹரணமனாதே³ஸத்த²ங் வுத்தங் ஏவமித்தி²யம்பி அனாகாரந்ததோதி த³ஸ்ஸேதி, உபலக்க²ணங் சேதமினீ-நீ-ஊ-தி-பச்சயந்தாதீ³னங், அஸதி...பே.... வசனேதி இமினா பாணினியானங் விப⁴த்திஸஞ்ஞாவிதா⁴யகஸ்ஸ ஸுத்தந்தரஸ்ஸ அத்தி²பா⁴வங் த³ஸ்ஸேதி, "விப⁴த்திச" (1-4-104) இதி ஹி தேஸங் ஸுத்தங், தஸ்ஸத்தோ² 'ஸ்யாதீ³னங் த்யாதீ³னஞ்ச விப⁴த்திஸஞ்ஞா ஹோதீ'தி, ப⁴வந்தீதி அன்வத்த²வஸேன விப⁴த்திஸத்³த³வசனீயானி ப⁴வந்தி, ஸோ (யேவத்தோ²) விப⁴த்திச்சனேன விப⁴ஜீயதீதி விப⁴த்தி, கம்மே க்திப்பச்சயந்தோயங் விப⁴த்தி ஸத்³தோ³தி த³ஸ்ஸேதி, கத²ம்பனேதேஸு ஸ்யாதீ³ஸு விப⁴ஜீயதிச்சஸ்ஸ வாக்யத்தா²ஸ்ஸானுக³மோ யேனேவங் வுச்சதிச்சாஸங்கிய யேன யதா² ச விப⁴ஜீயதி தமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'ததா² ஹி'ச்சாதி³.

2. கம்மே

வுத்தியங் கத்துகிரியாயாதி கத்துஸாத்³யதாய தங் ஸம்ப³ந்தி⁴னியா கத்துகம்மட்டா²யபி து³விதா⁴ய கிரியாய, அனேகத்த²த்தா தா⁴தூனங் கரோதி எத்த² ஸம்ப³ந்த⁴னத்தோ²தி ஆஹ-'கரீயதி அபி⁴ஸம்ப³ந்தீ⁴யதீ'தி, யங்கிஞ்சி பத³த்த²ரூபங் ஸம்ப³ஜ்ஜ²தீதி அத்தோ², இமினா சான்வத்த²வஸேனேவாயங் கம்மவோஹாரோ ஸித்³தோ⁴தி த³ஸ்ஸேதி, ஸப்³ப³காரகானம்பி பன கிரியாஸம்ப³ந்த⁴ ஸப்³பா⁴வேபி கிரியாபி⁴ஸம்ப³ந்தீ⁴யமானத்தேனேவ யங்

வத்துமிச்சி²தங் ததே³வ கம்மங் விஞ்ஞெய்யங், கத்தாதி³ கத்து கிரியாயாபி⁴ஸம்ப³ந்தீ⁴யமானத்தேபி கத்தாதி³த்தவசனிச்சா²யேவ கம்மங் ந ஹோதி… யஸ்மா வசனிச்சா²யேவ காரகானி ப⁴வந்தி, ஏவங் ஸப்³ப³காரகானம்பி காரகந்தரப்பத்தியங் தத³பா⁴வோ யதா²யோக³ங் வத்தப்³போ³, வாக்யேகதே³ஸேனெத்யனேன "த்³வெத்³வேகா"தி³னோ வாக்யஸ்ஸ "கம்மே து³தியா"இச்சாதி³னோ ச ஏகவாக்யத்தங் ஸூசேதி, பகரணஸ்ஸ மஹாவாக்யரூபத்தா விப்பகட்டா²னிபி வாக்யானி ஆகங்கா²தி³ஸபா⁴வே அஞ்ஞமஞ்ஞஸம்ப³ந்தா⁴னுப⁴வனேனேகவாக்யபா⁴வம்படிபஜ்ஜந்தே, வுத்தீ ஹி-

"ஆகங்கா²யொக்³க³தா ஸத்தா, பீ³ஜங் ஸன்னிதி⁴னோ யதோ;
விப்பகட்டா²னி வாக்யானி, மஹாவாக்யங் கரொந்த்யதோதி.

ஸாமஞ்ஞேனாதி கம்மாத்³யவிஸேஸேன, புப்³பா³சரியஸமஞ்ஞாவஸேனாஹ 'து³தியாதி³கா'தி, தேன யத்³யபி த்யாதி³னோபி த்³வின்னங் பூரணியா து³தியாதி ஸக்கா வோஹரிதுங், ததா²பி ஸ்யாதீ³னங் து³கேயேவ து³தியாததியா ருள்ஹீதி நத்யாதீ³னங் து³கானி து³தியாதி³ஸத்³தே³ன க³ய்ஹந்தி, விஸிட்டே²ஸூதி கம்மாதி³னா விஸேஸிதேஸு, திவித⁴ங் கம்மந்தி ஸகஸமயப்பஸித்³தி⁴யா கம்மஸ்ஸ திவித⁴த்தமாஹ, அஞ்ஞே து ஸத்தவித⁴மிச்ச²ந்தி, கத²ங்-

நிப்³ப³த்திவிகதிப்பத்தி, பே⁴தே³ன திவித⁴ங் மதங்,
தத்தெ²ச்சி²ததமங் கம்மங், கம்மங்த்வஞ்ஞங் சதுப்³பி³த⁴ங்;
இச்சி²தஞ்சானிச்சி²தஞ்ச, நேவிச்சி²தமனிச்சி²தங்,
ததா²ஞ்ஞபுப்³ப³ங் நாஞ்ஞபுப்³ப³ந்தி, ஏவமஞ்ஞங் சதுப்³பி³த⁴ந்தி.

தத்த² இச்சி²தாதீ³னி உபரியேவாபி ப⁴விஸ்ஸந்தி, தத்ரேச்சாதி³னா திவித⁴ங் கம்மங் ஸரூபதோ த³ஸ்ஸேதி, தத்த² நிப்³ப³த்திகம்மமேகே-நேகதா⁴ பரிகப்பெந்தி, ததி³ஹ பகாஸயிஸ்ஸாம-

ஸதீ-ஸதீ வா பகதி, ந யத்த² பரிணாமினீ,
நிஸ்ஸீயதே தங் நிப்³ப³த்தி, கம்மமஞ்ஞேஸமஞ்ஞதா²;
அஸந்தங் ஜாயதே யங் வா, யங் ஸந்தமப்பகாஸதி,
உப்பத்யா-பி⁴ப்³யத்தியா வா, தன்னிப்³ப³த்தீதி வுச்சதீதி.

அயமெத்த² அத்தோ² "கடவிகாரஸ்ஸ காஸஸங்கா²தா விஜ்ஜமானா பகதி பரிணாமினீ கடவிகாரம்பதி பரிணமந்தீ யத்த²ப்பயோகே³ ந நிஸ்ஸீயதே… கடங் கரோதீதெத்த² கேவலமத்தா²வக³மத்தஸ்ஸ வத்துமிச்சி²தத்தா காஸேதி அஸூய்யமானத்தா ச, பகதியா து ஸூய்ய மானத்தே விகாரியங் ஸியா, தேனேவ காஸே கடங் கரோதி, தண்டு³லே ஓத³னங் பசதீதி த்³வயத்தோ² கரோதி பசதி ச, தஸ்மா காஸே கரோதி தண்டு³லே பசதீதி விகாரீயதி, கடங் கரோதி ஓத³னம்பசதீதி நிப்³ப³த்தீ யதீதி அத்தோ², அஸதீ வா பகதி அவிஜ்ஜமானத்தாயேவ யத்த² ந நிஸ்ஸீயதே… [(யதா²) (பொத்த²கே)] ( ) ஸங்யோக³ங் ஜனயதி விபா⁴க³முப்பாத³யதீதி ஸங்யோக³விபா⁴கா³னங் கஸ்ஸாபி பகதியா அவிகாரத்தா

ஸங்யோக³விபா◌⁴க³வந்தே ஹ்யவிகதேஹேவ தேஸங் ஜனநதோ, தமேவம்பூ◌⁴தமனிஸ்ஸிதபகதிகங் அவிஜ்ஜமான (பகதி) கங் வா காரியங் நிப்³ப³த்திகம்மங் நாமாதி ஏகோ, அஞ்ஞேஸமஞ்ஞதா²தி வத்வா தந்த³ஸ்ஸேதி 'அஸந்த'மிச்சாதி³னா, யங் அஸந்தமவிஜ்ஜமானங் ஜாயதே, தன்னிப்³ப³த்திகம்மங், யதா² ஸுக²ங் ஜனயதி பு³த்³தி◌⁴முப்பாத³யதீதி, ஸந்தங் விஜ்ஜமானமேவ வா கேவலமப்பகாஸிதபுப்³ப³ங் யங் உப்பத்தியா அபி◌⁴ப்³யத்தியா வா பகாஸதி, தம்பி நிப்³ப³த்திகம்மங், யதா² புத்தங் விஜாயதிஸாமஞ்ஞமபி◌⁴ப்³யஞ்ஜயதீ''தி, ததே³வங் கேஸஞ்சி மதேன அனிஸ்ஸிதபகதிகங் அவிஜ்ஜமானபகதிகந்தி து³வித◌⁴ங் நிப்³ப³த்திகம்மம்பி அஞ்ஞேஸம்மதேன அஸந்தங் ஜாயமானங் ஸந்தமப்பகாஸமானந்தி து³வித◌⁴ங் நிப்³ப³த்திகம்மம்பீதிஸப்³ப³ம்பி அட்டி²தபுப்³ப³மேவ ஜாயதீத்யஸதோ ஜானநா ந ப்³யதிரிச்சதிச்சாஹ-'அஸதோ ஜனநங் கரீயதீ'தி, அவத்த²ந்தரந்தி ஓத³னாதி³னோ க்லேத³னாதி³லக்க²ணமஞ்ஞமவத்த²ங்.

> பகத்யுச்சே²த³ஸம்பூ◌⁴தங், விகாரியங் கிஞ்சி கிஞ்சி து;
> கு³ணந்தரஸமுப்பத்யா, ஏவங் ஸா விகதி த்³விதா◌⁴.

கிஞ்சி விகாரியங் கம்மங் பகதியா காரணஸ்ஸ உச்சே²தே³ன ஸம்பூ◌⁴தங், யதா² கட்ட²ங் ப◌⁴ஸ்மங் கரோதீதி கட்ட²ஸ்ஸாச்சந்தபராவத்தி [பராவத்தியா (பொத்த²கே)], கிஞ்சி பன கு³ணந்தரானமுப்பத்தியா, யதா² ஸுவண்ணங் கடகங் கேயுரங் வா கரோதீதி ஏவங் த்³வீதா◌⁴ ஸா விகதி ஹோதீதி அத்தோ², ந விபா◌⁴வீயந்தேதி ந க³ம்யந்தே, ஸா பத்தி'பாபீயதி விஸயீகரீயதீ'தி கத்வா.

> யத்ர க்ரியாகதோ கோசி, விஸேஸோ நாவக³ம்யதே;
> த³ஸ்ஸனா வானுமானா வா, ஸா பத்தீதி பகித்திதா.

யத்த² கிரியாகதோ கிரியாஸம்பாதி³தோ விஸேஸோ அதிஸயோ கோசி நாவக³ம்யதே நப்பதீயதே த³ஸ்ஸனா வா பச்சக்க²ப்பமாணேன அனுமானப்பமாணேன வா யதா² நிப்³ப³த்திவிகதீனமதிஸயோ பச்சக்கா²னுமானா வக³மனீயோ, தத்ர ஹி நிப்³ப³த்தியங் விஸேஸஸித்³தி◌⁴ரதிபஸித்³தா◌⁴... அத்த²லாபா◌⁴க்²யஸ்ஸ விஸேஸஸ்ஸாவிஜ்ஜமானஸ்ஸ கிரியாகத்தா, விகாரியே ( ) [(ஏவ) (பொத்த²கே)] து க்வசி பச்சக்க²விஸயோ... கட்ட²ங் ட³ஹதீதி கண்ஹத்தாதி³பா◌⁴வஸ்ஸ பச்சக்கே²னேவோபலப்³ப◌⁴னதோ, க்வசித³னுமானக³ம்மோ... தே³வத³த்தங் ரோஸேதி பஸாத³யதி வேதி விஸிட்ட²முக²வண்ணாதி³காரியானுமெய்யத்தா ரோஸாதி³னோ, ஏவங் யத்த² ந விஸேஸஸித்³தி◌⁴ அபி து பத்திமத்தங், ஸா பத்தீதி பகித்திதா கதி²தா, ஆதி³ச்சம்பஸ்ஸதி த◌⁴ம்மமஜ்ஜே²தீதி அயமெத்த² அத்தோ², கத²ஞ்சரஹி அஸந்தஸ்ஸ [ஸந்தஸ்ஸ (பொத்த²கே)] பத்திகம்மஸ்ஸ கிஞ்சி (அகரொந்த)ஸ்ஸ காரகத்தங், ந ஹி கிஞ்சி அகரொந்தங் காரகம்ப◌⁴விதுமரஹதீதி உச்சதே-

> த³ஸ்ஸனக்க²மதாபா◌⁴ஸோ, பக³மப்³யத்திஆத³யோ;
> விஸேஸா பத்திகம்மஸ்ஸ, க்ரியாஸித்³தி◌⁴யமிச்சி²தா.

அத்ர த³ட்டு²ங் ஸக்கா இதி த³ஸ்ஸனே க²மதா ஆபா◌⁴ஸோபக³மோ விஸயத்தோபக³மோ விஸயத்தோபக³மனங் ப்³யத்தி சேதி ஏவமாத³யோ விஸேஸா யதா²யோக³ங் பத்திகம்மஸ்ஸ கிரியானிப்ப²த்தியங் இச்சி²தா, ததோ தஸ்ஸ காரகத்தந்தி அத்தோ², ஆதி³ச்சங் பஸ்ஸதீதி எத்த² ஹி ஆதி³ச்சோ த³ட்டு²ங் ஸக்கா, ததோவ ஸோ தி³ஸ்ஸதி அபி◌⁴ப்³யத்திஞ்சோபயாதீதி த³ஸ்ஸனகிரியானிப்பா²த³கத்தே²னாஸ்ஸ காரகத்தமுபபஜ்ஜதே, ததா² ஞ்ஞுத்ராப்யாதி³ஸத்³த³க³ஹிதவிஸேஸவஸேன கிரியாஸித்³தி◌⁴தோ காரகத்தங் வேதி³தப்³ப³ங் , நனு விகாரியம்பி நிப்³ப³த்திகம்மமேவ... தேன ரூபேனாஸதோயேவ ஜனநதோ, பத்திகம்மம்பி கிரியாஸம்ப³ந்த◌⁴ரூபேனாஸந்தமேவ பச்சா² ததா² ப◌⁴வதீதி நிப்³ப³த்தியேவாதி ஸச்சங்-

> அத்தே²ஸா வத்து²ட்டி²தி, ஸுகு²மபு³த்³தி◌⁴கோ³சரபதீத்யனுரோதே◌⁴ன,
> தத்ர யம்பேதங் க◌⁴டதே, யதா² பதீதி ஸத்³த³த்தா²வத்தானதோ.

விஸேஸானுபாதா³னதோதி “கம்மே து³தியா”தி ஸாமஞ்ஞேன வுத்தத்தா வுத்தங். கரீயதி கடோ, கதோ கடோ ச்சேவமாதீ³ஸு த்யாதி³ப்பபு◌⁴தீஹி அதிஹிதகம்மாதி³னிஸ்ஸயேஸூபி ஏகத்தாதீ³ஸு து³தியாத³யோ பப்பொந்தி நியமாபா◌⁴வா, ததா²ஹி பஞ்சகே நாமத்தே² கடாதி³வசனீயஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தீ◌⁴ கம்மாத்³யத்தோ², த்யாதி³ப்பபு◌⁴தீதி அனபி◌⁴ ஹிதஸ்ஸ ஸங்க்²யாக்²யஸ்ஸாபரஸ்ஸ விப◌⁴த்யத்த²ஸ்ஸாபி◌⁴தா◌⁴னாய அபி◌⁴ஹிதேஸூபி கடாதீ³ஸு கம்மாதீ³ஸு து³தியாத³யோ ஸியுந்தி பாணினியா “கம்மே து³தியா”ச்சாதீ³ஸு (2-3-2) “அனபி◌⁴ஹிதே”தி (2-3-1) வசனமதி◌⁴கரொந்தி, வெய்யத்தியாயேவ து³தியாதீ³னப்பஸங்கே³பி தன்னிஸ்ஸயபூ◌⁴தே-கத்தாத்³யத்தே² ஜோதனாயாபி◌⁴ஹிதேஸு து³தியாத³யோ ஸியுங், திகே பன ஸங்க்²யாகம்மாத³யோ விப◌⁴த்தி வசனீயா, தத்த² யஜ்ஜபி கம்மாதி³னோ பச்சயேனாபி◌⁴தா◌⁴னங், ததா²ப்யேகத்தாத³யோ நாபி◌⁴ஹிதாதி தஸ்ஸ ஸங்க்²யாக்²யஸ்ஸாபரஸ்ஸ விப◌⁴த்யத்த²ஸ்ஸாதி தா◌⁴னாய அபி◌⁴ஹிதேஸூபி கம்மாதீ³ஸு து³தியாத³யோ ஸியுந்தி பாணினியா “கம்மே து³தியா”தி “அனபி◌⁴ஹிதே”தி வசனமதி◌⁴கரொந்தி, தமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-‘தத்ரித³ங் ஸியா’திஆதி³, தத்ர தஸ்மிங் து³தியாதி³ விப◌⁴த்திவிதா◌⁴னே இத³ங் சொத்³யங் ஸியா, கிந்தி ஆஹ-‘பஞ்சகே’இச்சாதி³, அனபி◌⁴ஹிதகம்மாதி³னிஸ்ஸயேஸூதி அனபி◌⁴ஹிதா கம்மாத³யோ நிஸ்ஸயா யேஸமேகத்தாதீ³னங், தேஸூத்யத்தோ², து³தியாத³யோ விப◌⁴த்தியோ யதா² ஸியுந்தி ஜோதனாயாபி◌⁴தா◌⁴னாய சாதி யுஜ்ஜமானவஸேன அத்தோ² வேதி³தப்³போ³, அபி◌⁴ஹிதகம்மாதி³னிஸ்ஸயேஸூபீதி அபிஸத்³தே³ன அனபி◌⁴ஹிதகம்மாதி³னிஸ்ஸயமேகத்தாதி³ங் ஸமுச்சினோதி, ஆஸங்கியாதி புப்³ப³கிரியாய வுத்தந்தி அபரகிரியா வேதி³தப்³பா³, பஞ்சகே திகே சா பி◌⁴ஹிதகம்மாதி³னிஸ்ஸயே ஸேகத்தாதீ³ஸு து³தியாதி³ப்பத்திமாஸங்காவஸேன த³ஸ்ஸெத்வா சதுக்கவாதீ³னம்பி பக்க²முப்³பா◌⁴விய பரிஹரிதுங் ‘யதி³ச்சா’தி³மாஹ, அயந்தேஸமதி◌⁴ப்பாயோ “யதே³ஸா ஸங்க்²யா பாடிபதி³கத்தோ² தப்படிபஜ்ஜனே கம்மாத³யோ விப◌⁴த்திவசனீயா, ததா³ ‘அனபி◌⁴ஹிதே கம்மே’திஆதி³னா அனபி◌⁴ஹிதக்³க³ஹணங் கம்மாதி³விஸேஸானமனுப◌⁴வந்தமனத்த²கங்...

அபி⁴ஹிதே விப⁴த்திவாச்சாபா⁴வதோ, யதா³ பனாயங் பக்கோ² 'ஸங்க²யா விப⁴த்திவசனீயா'தி ததா³ "கம்மே து³தியா" த்யேவமாத³யோ நித்³தே³ஸா விஸயஸந்த³ஸ்ஸனமத்தாயேவ வேதி³தப்³பா³"தி, ஸப்³ப³தா²தி பஞ்சகதிகவாதீ³னங் சதுக்கவாதீ³னஞ்ச மதவஸேன ஸப்³ப³ப்பகாரேன, ஸத்³த³த்தா²ப்³யதிரித்தத்த²மத்தோயேவாதி ப்³யதிரேகோ ப்³யதிரித்தங், நபுங்ஸகே பா⁴வே க்தோ, ந விஜ்ஜதே ப்³யதிரித்தங் ப்³யதிரேகோ பே⁴தோ³ யஸ்ஸ தங் அப்³யதிரித்தங், அப்³யதிபி⁴ன்னந்தி அத்தோ², ஸத்³த³த்த²தோ ஸகத்த²தோ அப்³யதிரித்தங் அத்த²மத்தங் அத்த²ஸாமஞ்ஞங் யஸ்ஸ ஓத³னாதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸோ ததா² வுத்தோ.

கிஞ்சாபி வுத்தியங் தப்³பா³தி³ணாதி³ஸமாஸேஹி அபி⁴ஹிதமவுத்தங், ததா²பி தேஹி அபி⁴ஹிதெப்யேவமேவ த³ட்ட²ப்³ப³ந்தி நித³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'ஏவ'மிச்சாதி³, கர-கரணே கரீயித்தா²தி கதோ'க்தோ பா⁴வகம்மேஸு"தி (5-56) கம்மே க்தோ, ஸதிகோதி எத்த² கீதோதி கம்மத்தே² "தி³ஸ்ஸந்தஞ்ஞேபி பச்சயா"தி (4-120) இகோ, கம்மதாக³ம்யதே கிதப்பச்சயாதீ³னங் கம்மே விஹிதத்தா, ஏவஞ்ச து⁴ஹி கிமேகமுதா³ஹரணங் த³த்தமாசரியேனே த்யதோ ஆஹ- 'உதா³ஹரண'இச்சாதி³, அனபி⁴ஹிதேதி வசனங் வினாபீதி வசனங் வினா ஏவாதி அவதா⁴ரணே-அபிஸத்³தோ³, ஸம்பா⁴வனேவா, யத்³யபி⁴ஹிதேஹி வசனங் வினாபி து³தியாதீ³னமப்பவத்தி ப⁴வெய்ய, வசனஸப்³பா⁴வே து கதா²யேவ நத்தீ²தி அத்தோ², ஏவஞ்ச பனெத்த² து³தியாதீ³னமபி⁴ஹிதே பஸங்கா³பா⁴வோ ஞாபிதப்³போ³ "பச்சதே ஓத³னோ, கதோ கடோச்சாதோ³பி யதி³ து³தியாத³யோ ஸியுங் பட²மாவிதா⁴னஸ்ஸாவகாஸோ ந ப⁴வெய்ய ததோ ஸாமத்தி²யானபி⁴ஹிதேயேவ கம்மாதோ³ து³தியாத³யோ ஸகிரியா (யங் தத³)பி⁴ப்³யத்தியா ப⁴விஸ்ஸந்தி, பட²மேவத்வபி⁴ஹிதே"தி, ந நுச பட²மாயாகாரகமவகாஸோ ருக்கோ² பிலக்கோ²தி [ருக்கோ² பிலக்கோ²தி க்ரியாபத³ங் ந ஸூயதேதி விப⁴த்யந்தரஸ்ஸப்பத்தி மஞ்ஞதேப⁴ஸ்ஸாபதீ³ப] கிமித³முச்சதே அகாரகந்தி யத்³ய காரகங் நேத³ம்பயோக³மரஹதி ததோ யத்த² விஸேஸகிரியான மஸ்ஸவனங் தத்த² பத³த்த²ஸஹசரிதாய ஸத்தாய பதீதியா 'ருக்கோ² அத்தி² பிலக்கோ² அத்தீ²'தி அபெக்கீ²யதீதி காரகத்தங் ருக்கா²தீ³ன மத்தே²வேதி [அத்தே²வேதி ஞ்ஞதங் வத்து²ங் பரங் பதிபாத³யிதுங் ஸத்³தோ³ பயுஜ்ஜதே ஞ்ஞணஞ்ச ஸதோஇதி யத்ர க்ரியாபத³ந்தரஸ்ஸ அப்பயோகோ³ தத்ர உஸ்ஸக்³க³தோ ஸத்தா பதீதிதுத்தீ²தி க்ரியாபதா³னுஸங்க³ர கத்தரி ததியப்பஸங்க³ரனவகாஸா பட²மா த்யத்தோ²-ப⁴ஸ்ஸபதீ³ப], ந ச உச்சங் நீசங்த்யதி⁴கரணவாசித்தே [வாசிகா] நிபாதஸ்ஸ அத்தீ²த்யனேன நத்தி² ஸம்ப³ந்தோ⁴தி உச்சமத்தீ²த்யாதெ⁴ய்யஸ்ஸேவ கத்துத்தங் நாதா⁴ரஸ்ஸாத்ய காரகத்தமாதா⁴ரஸ்ஸாத்யவகாஸோ-த்தி² பட²மாயாதி "பட²மாவிதா⁴ நஸ்ஸாவகாஸோ ந ப⁴வெய்யா"தி யதா²வுத்தோ-யங் ஹேது அஸித்³தோ⁴தி ச ஸக்கா வத்துங், அஸங்க²யதோ பட²மாத்யவத்வா "பட²மாத்த² மத்தே"தி (2.39) ஸாமஞ்ஞவிதா⁴னதோ ஸித்³தோ⁴யேவ, யங் ஹேதுத்தானபி⁴ஹிதவசனமனத்த²கமிச்சேவ டி²தங்.

யஞ்சாதி சஸத்³தோ³ வத்தப்³ப³ந்தரஸமுச்சயே அபரம்பி கிஞ்சி வத்தப்³ப³மத்தீ²தி அத்தோ², யஞ்ச ப²லங் மஞ்ஞுதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, யதெ³த்தா²ன பி⁴ஹிதாதி⁴காரோ நத்தி² ததா³ யதா² ‘கதோ கடோ’ச்சத்ரத்தேன கம்மஸ்ஸாபி⁴ஹிதத்தா து³தியா ந ஹோதி ததா² ‘கடங் கரோதி விபுலங் த³ஸ்ஸனீய’ந்தி கடஸத்³த³தோ உப்பன்னாய து³தியாய (விபுலாதி³க³தஸ்ஸ) கம்மஸ்ஸா பி⁴ஹிதத்தா விபுலாதீ³ஹி விஸேஸனேஹி து³தியா ந ஸியா, ததோ த்யாதி³ தப்³பா³தி³ணாதி³ஸமாஸேஹி கம்மஸ்ஸான பி⁴ஹிதத்தமத்தேவாதி விபுலாதீ³ஹிபி து³தியாவிதா⁴னஸங்கா²தங் அனபி⁴ஹிதே”தி (2-3-1) அனபி⁴ஹித வசனஸ்ஸ அதி⁴காரே யஞ்ச ப²லங் சிந்தயதீதி அத்தோ², யுத்தஸ்ஸாதிமஸ்ஸ அத்தோ² ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸாதி, பச்சேகங் கரொத்யபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴தாயாதி ‘கடங் கரோதி விபுலங் கரோதி த³ஸ்ஸனீயங் கரோதி’ச்சேவங் பச்சேகங் பச்சேகங் கரோதிஸ்ஸாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴தாயாதி அத்தோ², கம்மதா அத்தீ²தி ஸேஸோ, ஏவங் மஞ்ஞுதே-“கடங் கரோமீதி பவத்தோ விபுலங் கரோமீ த³ஸ்ஸனியங் கரோமீதி ச பவத்தோவாதி விபுலாதீ³னம்பி பச்சேகங் கம்மதா அத்தே²வ, தத்தே²கஸ்ஸாபி⁴தா⁴னே பரேகஸ்ஸ ஸுக²மவலோகயந்தீதி தத³பி⁴தா⁴னாயபி து³தியா ப⁴விஸ்ஸதீ”தி, பகாரந்தராவதாரோ நாசரியே நோபரோதி⁴தோதி தம்பி பனெத்த² த³ஸ்ஸயிஸ்ஸாம-“கடஸத்³தா³ உப்பஜ்ஜமானா து³தியா கடஜாதி கம்மமபி⁴ஹிதவதீ, ந விபுலாதி³கு³ணகம்மங், ததோ தத³பி⁴தா⁴னாய ச து³தியாயேவ ப⁴வதி, அத²வா கடோவ கம்மங், தங் ஸாமானாதி⁴கரண்யேன விபுலாதீ³ஹிபி து³தியா ப⁴விஸ்ஸதி, கடங் கரோதி விபுலோ த³ஸ்ஸனீயோதி ஹி வுச்சமானே விபுலாத³யோ கத்துஸமானாதி⁴கரணதாயேவ பதீயெய்யுங் தஸ்மா கடஸத்³த³ஸாமானாதி⁴கரண்யம்படிபாத³யதா வஸ்ஸமெத்த² து³தியா கரணீயா”தி. நன்வேமிச்சாதி³சொத³யங், ஏவந்தி ஏவங் கு³ணயுத்தஸ்ஸ கம்மதாய ஸதி, பப்போதீதி கட கம்மே-பி⁴தா⁴னியே (கதோ) தி க்தப்பச்சயஸ்ஸ கதத்தா உதா³ராதி³தோ கரொத்யபி⁴ஸம்ப³ந்தா⁴ து³தியா பப்போதீதி அத்தோ², ஏவங் மஞ்ஞுதேச்சாதி³ பரிஹாரோ, அவயவேன கம்மங் ந வத³தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அவயவேனாதி விஸுங்விஸுங், கிஞ்சரஹீதி ஆஹ-‘ஸபா⁴வதோ ஸப்³ப³ங் கம்மங் வத³தீ’தி. ஹோது காமங் உதா³ராதி³தோபி வுத்தேன விதி⁴னா பட²மா, கதஸத்³த³தோ கா பவத்ததீதி ஆஹ-‘கதஸத்³த³தோ பி’ச்சாதி³, அந்தோபூ⁴தோ அந்தோக³தோ⁴ நாமஸ்ஸ ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்தோ² யஸ்மிங் கம்மலக்க²ணத்தே²ஸோ அத்தோ² கம்மலக்க²ணோ அபி⁴ஹிதோ கதி²தோ ஸம்பன்னோ ஸம்பஜ்ஜதீதி அத்தோ², நனு ‘கதோ கடோ’ச்சாதோ³ ஸபா⁴வதோ ஸப்³ப³கம்மவுத்தியா அந்தோபூ⁴தனாமத்த²வுத்தியா சாத்த²மத்தே ஹோதி ஸப்³ப³த்த² பட²மாதி ‘கடங் கரோதி உளாரங் ஸோப⁴னங் த³ஸ்ஸனீய’ந்தி கடாதி³தோபி உப்பன்னாய து³தியாய கம்மஸ்ஸாபி⁴ஹிதத்தா உளாராதீ³ஹி பட²மாப்பஸங்கோ³ ஸியாதி அபி⁴ஹிதாபி⁴தா⁴னப்பஸங்கோ³பக³தங் சோத³னங் மனஸி நிதா⁴யாஹ-‘கடாதி³ஸத்³தோ³ த்வி’ச்சாதி³, ஸாமஞ்ஞேனாதி விஸுங் விஸுங் கடாதி³ஸாமஞ்ஞேன.

“கத்துரிச்சி²ததம”ந்த்யனேன (1-4-49) கத்துனோ கிரியாய ஸம்ப³ந்தி⁴ துமிட்ட²தமங் தஸ்மிங் இச்சி²ததமே கம்மஸஞ்ஞுங் விதா⁴ய நிப்³ப³த்யாதி³கேஸுதீஸு கம்மேஸு

து³தியா விதீ⁴யதே பாணினீயேஹி, இச்சி²ததமத்தஞ்ச தத³த்த²த்தா கிரியாய, ஓத³னங் பசதி கா³வும்பயோ தோ³ஹதித்யாதோ³(ஹி) ஓத³னாத்³யத்தா² பசனாதி³கிரியாரப்³ப⁴தேதி ஓத³னபயாதீ³னமிச்சி²ததமத்தங், தது³பத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'யங் கத்து'ச்சாதி³, விப⁴த்திங் விதா⁴ய து³தியாபி⁴மதாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, புன பயாதி³னிப்ப²த்தினிமித்தங் யங்கிஞ்சி தோ³ஹனாதி³கிரியா யுத்தங் கரணாதி³ரூபேன அகதி²தங் க³வாதி³கமிச்சி²தங் காரகங், தத்தா²பி "அகதி²தஞ்சா"தி (1-4-51) கம்மஸஞ்ஞங் விதா⁴ய தேனேவ து³தியா விதீ⁴யதே, தது³பத³ஸ்ஸேதுமாஹ-'உபயுஜ்ஜமானே'ச்சாதி³, அத்ர சேவமகதி²தனியமோ கதோ வாத்திககாரேன-

> புச்சி²சிபி⁴க்கீ²னங் து³ஹி,யாசீனங் நிமித்தமுபயோகே³;
> புப்³ப³விதி⁴ம்ஹி-கதி²தங், ப்³ரூஸாஸீனஞ்ச கு³ணாஸத்தந்தி.

உபயுஜ்ஜதே இட்ட²த்த²ஸித்³தி⁴யங் ப்³யாபாரீயதீத்யுபயோகோ³-பயொப்பபு⁴தி, தஸ்மிங், நிமித்தங் க³வாதி³, அபுப்³ப³விதி⁴ம்ஹி அபாதா³னாதி⁴கரணாதி³ புப்³ப³ஸஞ்ஞா விதா⁴னாபா⁴வே, விதா⁴னே ஹி மாணவகா மக்³க³ங் புச்ச²தி, ருக்கா² ப²லான்யவசினாத்யாதி³ யதா²ரஹங் ப⁴வதி, கு³ணாஸத்தந்தி கு³ணேன ஸத்தங் ஸம்ப³ந்தீ⁴, கு³ணஸத்³தே³னெத்த² பதா⁴னஸாத⁴னங் த⁴ம்மாதி³கங் வத்துமிச்சி²தங் பதா⁴னஸாத⁴னஞ்ஹி கிரியாயோபகாரகமுபகாரியங் பதா⁴னபூ⁴தங் கிரியமபெக்கி²ய கு³ணோ ப⁴வதி, சோ-நுத்தஸமுச்சயே, பதா⁴னந்து த⁴ம்மாதி³னோ பவத்தியா தத³த்த²த்தா, உபயுஜ்ஜமானஞ்ச தங் பயோபபு⁴திசேதி விஸேஸனஸமாஸங் கத்வா உபயுஜ்ஜமானபயொப்பபு⁴தினோ நிமித்தந்தி ச²ட்டி²ஸமாஸோ, பபு⁴தி ஸத்³தே³ன க³வாதி³னோ க³ஹணங், ஆதி³ஸத்³தே³ன கோ³மந்தாதி³னோ, து³தியேனாதி³ ஸத்³தே³ன அதி⁴கரணாதி³னோ, சதுத்தே²ன வினயாதி³னோ, விதா⁴னந்தி து³தியா விதா⁴னங், து³தியாவிதா⁴னமபி⁴மதந்தி யோஜனீயங். பாணினியேஹி "ததா² யுத்தஞ்சானிச்சி²தங்" (1-4-50) இச்சனேன கம்மஸஞ்ஞங் விதா⁴ய "கம்மே து³தியா" (2-3-2) த்யனேனேவ து³தியா விதீ⁴யதே, தந்த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'யேனே'ச்சாதி³, "ததா² யுத்தஞ்சானிச்சி²த"ந்தீமஸ்ஸ அத்தோ² யேனேவேச்சாதி³பஞ்சிகாபாடா²னுஸாரேன வேதி³தப்³போ³, யுஜ்ஜதேதி கிரியாபி⁴ஸம்ப³ஜ்ஜ²தே, யுத்தந்தி கிரியாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ங், அத்ர து-

> யத்³யபு³த்³த்⁴யாஹிலங்கா⁴தி³, ததா³ஹ்யாதி³மனிச்சி²தங்;
> யதா³ லஜ்ஜாப⁴யாதீ³ஹி, ததெ³ச்சி² ததமங் மதங்.

"ததா² யுத்தஞ்சானிச்சி²த"ந்தி ஸுத்தேனஸ்ஸ பரியுதா³ஸவுத்திதோ இச்சி²தா அஞ்ஞமனிச்சி²தமனபி⁴மதமிதரஞ்ச, ததோயேவ'கா³மங் க³ச்ச²ந்தோ ருக்க²மூலமுபஸப்பதீ'த்யத்ர நேவிச்சி²தனானிச்சி²தஸ்ஸபி ருக்க²மூலஸ்ஸ கம்ம ஸஞ்ஞா ஸித்³தா⁴தி தத்த² "கம்மே து³தியா"தி து³தியா விதீ⁴யதே, தந்த³ஸ்ஸேதி'நேவிச்சி²தனானிச்சி²தஸ்மா'இச்சாதி³, ருக்க²மூலங் நேவிச்சி²தங் புப்³ப³மனபி⁴மதத்தா, நாப்யனிச்சி²தங் அப்படிகூலத்தா, கா³மக³மேன ஹ்யஸ்ஸ

தப்பரதா, ருக்க²மூலோபஸப்பனந்து பஸங்கா³க³தந்தி ருக்க²மூலானம்பி கிரியாபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ அத்தே²வ, அத்ராபி-

> நேவிச்சி²தானிச்சி²தந்து, மபு³த்³தி⁴யுபஸப்பனே;
> மூலங் விஸ்ஸமனத்த²ந்து, தமிச்சி²ததமங் ஸியா.

ப்³ரூஸாஸினஞ்சாதி சஸத்³தோ³பஸங்க³ஹிதே த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'ஏவ'மிச்சாதி³, எத்த² கா³மதே³வத³த்தக³க்³கா³னமகதி²தஸஞ்ஞா, அஜாத³யோ த்³விச்சி²ததமா, ஆதி³ஸத்³தே³ன 'பத்தே²தி கா³வுங் புரிஸங் த்³விஜோ'த்யாத³யோ ஸங்க³ஹிதா, நயதினீ=பாபுணனே, வஹதி வஹ=பாபுணனே, ஹரதி ஹர=ஹரணே, ஜயதிஜி=ஜயே, ஸப்³ப³த்த²லேச எத்தே அயாதே³ஸே ச ரூபங், த³ண்ட³=த³ண்ட³னே சுராதி³த்தா ணிம்ஹி ரூபங், அத² "அதி⁴ஸீட்டா²ஸானங் கம்மங்"த்யாதி³னா (1-4-46) தேன தேன கம்மஸஞ்ஞங் விதா⁴ய 'பட²விங் அதி⁴ஸெஸ்ஸதீ'தி ஆதோ³ (தத்த²) தத்த² "கம்மே து³தியா"தி (2-3-2) து³தியா விதீ⁴யதே தேஹி தேஹி ஸத்த² காரேஹி, ஸப்³ப³த்தே²வெத்த² லோகஸ்ஸ கம்மவசனிச்சா²தி கமேனேதங்ஞ்ஞஸஞ்ஞாபுப்³ப³கங் கம்மமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'அதி⁴புப்³ப³'இச்சாதி³, யாய வத்திச்சா²ய து³தியா ஸியா தாய வத்திச்சா²ய கம்மதா கத²ங்ஹினாமாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, நேவ உபலப்³ப⁴ந்தீதி கதா³சிகஸ்ஸசி ஸியாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, பயதிதப்³ப³ந்தி ஸுத்தந்தரமாரப்³ப⁴னீயங், தத்தே²வங் கிங் ப⁴வதோ மனஸி தோ³ஸதி⁴ஜம்ப⁴னேனாதி அத்தோ², த⁴ம்மேதி எத்தா²பி ஏவங் ஸத்³த³ங் யோஜெத்வா அத்தோ² வேதி³தப்³போ³, யதா² ஆதா⁴ரே கம்மவசனிச்சா², ததே²ஹாபி ஆதா⁴ரவசனிச்சா²தி அத்தோ², தேனேவாஹ-'த⁴ம்மேதி ஆதா⁴ரவசனிச்சா²'தி, த⁴ம்மே அபி⁴னிவிஸதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஏவங்ஸத்³த³ஸமானத்த²த்தா ததா² ஸத்³த³ஸ்ஸ தத³த்தா²னுஸாரேனேவ விஞ்ஞாயதீதி ததா²ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்தோ² விஸுங் ந வுத்தோ, பானஞ்ச ஆசாரோச பானாசாரங், தங்பானாசாரமஸ்ஸ ஆதா⁴ரஸ்ஸ தஸ்மிங் தப்பானாசாரே, பானத்தா²சாரத்த²தா⁴துஸம்ப³ந்தீ⁴ யோ நத்³யாதி³ கோ ஆதா⁴ரோ ஸோ பானாசாரவாயேவாதி ஆஹ-'பானத்தா²சாரத்தா²னங் தா⁴தூனமாதா⁴ரே'தி , கேஸஞ்சீதி அனியமேன கேஸஞ்சி ஸத்³த³ஸத்த²காரானங், எத்தா²தி ஏதஸ்மிங் ஆதா⁴ரவசனிச்சா²பக்கே², பதிபரீஹி பா⁴கே³செத்யவஸித்³தா⁴தி இமினா பதிஸத்³த³ஸ்ஸ தா⁴துனா அயுத்ததங் த³ஸ்ஸேதி... யதி³ யுஜ்ஜெய்ய ச²ட்டி²யாபா⁴வா, தேனாஹ-'யதா³த்³வி'ச்சாதி³, வுத்தியங் தேனாதி தஸத்³தே³ன, அபிஸத்³தோ³பஸங்க³ஹிதங் ததியம்பி க³ஹெத்வா வாசாதி ப³ஹுவசனநித்³தே³ஸோ.

3. கால

யதா³ காலத்³தா⁴னமிச்சாதி³னா'மாஸமாஸதே கோஸங் ஸயதி'ச்சாதோ³ அகம்மகேஹிபி யோகே³ காலபா⁴வத்³த⁴தே³ஸானங் பரேஹி கம்மத்தமனுஞ்ஞாதந்தி ச, யதா³த்³விச்சாதி³னா து கிரியாவ ஸப்³பே³னஸப்³ப³ங் ந ஸூயதி, ததா² ஸதி குதோ ச கம்மத்தந்தி தேஹேவ வுத்தந்தீ ச த³ஸ்ஸேதி, க³ம்ம மானகிரியாயோகோ³பி ந நிஸ்ஸிதோ... மாஸமாஸதேச்சாதீ³ஸு ஆஸனாதி³ [ஆஸனாதீ³ஸு (பொத்த²கே)] கிரியானங் மாஸாதி³யோகோ³ விய

கல்யாணித்தகு³ணாதி³யோகோ³ ச லோகஸ்ஸ பதீதிபத²முபயாதீதி, ந ஸிஜ்ஜ²தீதி கிரியா ந ஹொந்தி கு³ணத³ப்³பா³னீதி கிரியாஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வா கம்மத்தாபா⁴வோதி ந ஸிஜ்ஜ²தி, கு³ளேன மிஸ்ஸா தா⁴னா ப⁴ஜ்ஜிதயவா கு³ளதா⁴னா. அஜ்ஜ²யனகிரியாய பப்³ப³தேன ச மாஸகோஸானங் ஸாகல்லேன ஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வா அச்சந்தஸங்யோகா³பா⁴வோதி மாஸஸ்ஸாதிஆதீ³ஸூ ந து³தியா. புப்³ப³ண்ஹே ஸமயந்தி இமினா புப்³ப³ண்ஹே ஸமயோதி ஸத்தமீஆமாதி³ஸமாஸங் த³ஸ்ஸேதி, அச்சந்த மேவாதி இமினா ஸமயஸ்ஸ ஸாகல்லேன விஹரணகிரியாய ஸம்ப³ந்த⁴மாஹ, யங்ஸமயங் கருணாவிஹாரேன விஹாஸி, தங் ஏகங்ஸமயந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, உபஸங்கமனகிரியாயச்சந்தமேவ யுத்தோதி இமினா நிவாஸனவிஹரண கிரியாஹிபி புப்³ப³ண்ஹஸமயாதீ³னமச்சந்தமேவ யுத்ததங் உபலக்கே²தி, பகாரந்தரேனாபி ஸித்³தி⁴யமாஸங்கமுப்³பா⁴வயதி 'யதா³ த்வி'ச்சாதி³னா, விப⁴த்தியா விபல்லாஸோ யதா²பகதமதிக்கம்ம அஞ்ஞதா² ப⁴வனங், இத⁴ பன ஸத்தமி யம்பத்தாயங் ஸத்தம்யத்தே² பா³ஹுலகேன "கம்மே து³தியா"ச்சேவ து³தியாப்பத்தி.

ததியாபி⁴மதாதி "அபவக்³கே³ ததியா"தி (2-3-6) வசனேன பாணினியானங்பபஞ்சத்தமபி⁴மதா, கத²ம்பன காலத்³தா⁴னங் கரணத்தமிச்சாஸங்கிய கரணத்தமேஸம்படிபாதெ³ந்தோ ஆஹ-'ததா²பி'ச்சாதி³, ததா²பீதி வுத்தக்கமேன கரணத்தஸம்ப⁴வா ததியாய விஜ்ஜமானாயபி, ஸியாதி ததியா ஸியா, தஞ்சாதி தங் கரணஞ்ச. காரகமஜ்ஜே²தி எத்த² ச²ட்டி² ஸமாஸோ காரகஸத்³தே³ன ச ஸத்திகாரகங் க³ஹிதந்தி (ஆஹ) 'த்³வின்னங் கத்துஸத்தீனங் மஜ்ஜே²'தி, அபி⁴ன்னஸ்ஸாபி ஹி ஏகஸ்ஸ தே³வத³த்தாதி³கத்துனோ பி⁴ன்னானங் தங்ஸமவேதானங் கத்துஸத்தீனங் மஜ்ஜே² காலத்³தா⁴னானி, ஸத்திபே⁴த³மேவ ப்³யஞ்ஜயமாஹ-'ததா²ஹி'ச்சாதி³, ஏகத்தா²தி ஏகஸ்மிங் தே³வத³த்தே, த்³வீஹேதீதே (பு⁴ஞ்ஜிக்ரியா) ஸாத⁴னந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, த்³வின்னங் அஹானங் ஸமாஹாரோ த்³வீஹங் தஸ்மிங். இஸூமஸதீதி வா, இஸூம்ஹி ஆஸோ அஸ்ஸேதி வா நிப்ப²ன்னேன இஸ்ஸாஸஸத்³தே³ன க³ம்மமானங் கிரியங் த³ஸ்ஸேதி 'இஸ்வஸனே'தி, நன்விச்சாதி³ சொத³யங், த⁴னுபஞ்சஸதங் கோஸோ, ஏவமஞ்ஞதேச்சாதி³ பரிஹாரோ, ச²ட்டி²யாஸம்பத்தாயந்தி கோஸஸ்ஸேகதே³ஸேதி ஏவங் ச²ட்டி²யா ஸம்பத்தாயங், முத்தஸங்ஸயேனேத³ங் ஸமானந்தி முத்தோ ஸங்ஸயோ யஸ்மிங் அவத்⁴யாதோ³ தேனேதங் துல்யந்தி அத்தோ². வுத்தியங் அபி⁴மதாதி "ஸத்தமீ பஞ்சமியோ காரகமஜ்ஜே²"தி (2-3-7) வசனேன ஸத்தமீபஞ்சமியோ பபஞ்சத்தமபி⁴மதா, த்³வீஹே பு⁴ஞ்ஜிஸ்ஸதீதி த்³வீஸூ தி³வஸேஸூ க³தேஸூ பு⁴ஞ்ஜிஸ்ஸதீதி அத்தோ², "யப்³பா⁴வோ பா⁴வலக்க²ண"ந்தி (2-36) ஸத்தமீ, ஸகஸககாரகவசனிச்சா²யேவாதி ஹி இத³ங் பா³ஹுல்லங் நிஸ்ஸாய வுத்தங், த்³வீஹா பு⁴ஞ்ஜிஸ்ஸதி கோஸா விஜ்ஜ²தீதி த்³வீஹா நிக்க²ம்ம பு⁴ஞ்ஜிஸ்ஸதி, கோஸா நிக்க²ம்ம டி²தங் லக்க²ங் விஜ்ஜ²தி உபாத்தவிஸயோ-யமவதி⁴, கோஸே விஜ்ஜ²தீதி கோஸே டி²தங் லக்க²ங் விஜ்ஜ²தீதி அத்தோ².

4. க³தி

கதசத்த²ஸமாஸாதி கதோ சத்த²ஸமாஸோ யேஸூ தே ததா² வுத்தா, அஞ்ஞபத³த்த²வுத்தயோதி அஞ்ஞபத³த்தே² வுத்தி யேஸந்தி ப்³யதி◌⁴கரணஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸோ, சத்தஸமாஸே க³த்யாதீ³னங் விஸூங்விஸூங் பதா◌⁴னத்தா தேஹி பரங் பயுஜ்ஜமானோ அத்த²ஸத்³தோ³ க³த்யாதீ³ஹி பச்சேகமபி◌⁴ஸம்ப³ஜ்ஜ²தீதி மஞ்ஞதே, அத² ஸூத்தே 'பயோஜ்ஜே'இச்சேதாவத்யுச்சமானே பயோஜ்ஜோ ஸயங் கத்தாதி கத²ங் விஞ்ஞாயதி யேன 'பயோஜ்ஜே கத்தரீ'தி விவரணங் கதமிச்சாஸங்கியாஹ-'க³த்யாத்³யத்த²'மிச்சாதி³, ஆதி³ஸத்³தே³ன போ³தா◌⁴ தீ³னங் க³ஹணங், தக்கிரியாஸமத்தோ²வாதி தஸ்ஸா க³த்யாதி³காய கிரியாய ஸமத்தோ² ஏவ நியுஜ்ஜதேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, கிரியாகரணே ஸமத்தோ² நாம கத்தாவாதி ஆஹ-'ஸோச கத்தா'தி. து³தியாய ஸித்³தா◌⁴யாதி வக்க²மானநயேன பயோஜ்ஜஸ்ஸ கத்துனோ கம்மத்தஸித்³தி◌⁴யா "கம்மே து³தியா"தி ஸூத்தேனேவ கம்மே து³தியாய ஸித்³தா◌⁴ய. கிங் லக்க²ணோ-யங் நியமோ யத³த்த²மி த³மாரபீ◌⁴யதிச்சாஹ-'க³த்யாத்³யத்தா²ன'மிச்சாதி³, பச்சுதா³ஹரீயிஸ்ஸதே 'ஏதேஸமேவே'ச்சாதி³னா, ததா²சாப்³பு◌⁴பக³மே, பயோஜ்ஜோ கத்தா ந கம்மங் த்யப்³பு◌⁴பக³ம்ம பயோஜ்ஜே கத்தரீ'தி விவரிதந்தி அத்தோ², ஸாமத்தி²யம்பனஇச்சாதி³னா ஸாமத்தி²யஸரூபமாஹ, க³தி ஆத்³யத்தா²னந்தி பத³ச்சே²தோ³, நியுஜ்ஜமானோ பயோஜகப்³யாபாரஸங்கா²தாய கிரியாய ஸம்ப³ந்தீ◌⁴யமானத்தா கம்மபூ◌⁴தோவ ப◌⁴வதீதி அத்தோ², அயமெத்தா²தி◌⁴ப்பாயோ "க³மனாதி³கிரியாய ஸாத◌⁴னத்தா யதி³பி பயோஜ்ஜோ கத்தா, ததா²பி ஸோ பயோஜகேன க³மனாதீ³ஸூ ப்³யாபாரியமானோ பயோஜகஸ்ஸ ப்³யாபாரலக்க²ணாய கிரியாய ஸம்ப³ந்தீ◌⁴யமானோ யதி³ கம்மங் ந ஹோதி அஞ்ஞதா² கிங் ஹோதீதி அஞ்ஞதா²னுபபத்திலக்க²ணேன ஸாமத்தி²யேன கம்மபூ◌⁴தோவ ஹோதீ"தி [(அத்தோ²) (பொத்த²கே)] ( ), பதீயதேதி இமினா பதீதிவஸேனேவாஸ்ஸ கம்மதா, ஸபா◌⁴வதோ து பயோஜ்ஜோ கத்தாவாதிபி ஞாபேதி, பயோஜகோதி ஸப்³ப³த்த² தே³வத³த்தாதி³கோ விஞ்ஞெய்யோ, அத்த²க³ஹணஸ்ஸாதி "ஸத்³தா³கம்மகப◌⁴ஜ்ஜாதீ³ன"ந்தி அவத்வா "ஸத்³த³த்தா²கம்மகப◌⁴ஜ்ஜாதீ³ன"ந்தி அத்த²க்³க³ஹணஸ்ஸ, போ³த◌⁴த்த²ஸ்ஸ உதா³ஹரணந்தி ஸேஸோ, நனு வசனப்பயோஜனங் த³ஸ்ஸயதா வசனமேவோபத³ஸ்ஸிய பஞ்ஹோ காதப்³போ³, அத² 'ஏதேஸமேவா'த்யவிஜ்ஜமானேனேவ கத²ங் த்யாஸங்கியாஹ 'ஏதேஸமேவே'ச்சாதி³, ஹெட்டா² வுத்தக்கமேன நியமத்த²த்தா வசனஸ்ஸ ஏவகாரோ லப்³ப◌⁴தி, ஸம்ப³ந்தி◌⁴வசனத்தா ஏதஸத்³த³ஸ்ஸ தேன யதா²படி²தா க³த்யாத³யோவ விஸெஸ்ஸபூ◌⁴தா ஸங்கே²பேன பராமஸீயந்தீதி ஏதே ஸமேவாதி கதந்தி மஞ்ஞதே [ஏவோஸஞ்சாதி மஞ்ஞதே (பொத்த²கே)], (க³ச்ச²தி தே³வத³த்தோதி...பே.... நஹோதீதி) இமினா இமமத்த²ஞ்ச ஜோதேதி "யதி³பி கிரியாபி◌⁴ஸம்ப³ந்தா◌⁴ பயோஜ்ஜஸ்ஸ விய கத்துனோபி கம்மத்தம்பஸஜ்ஜதி, ததா²பி பயோஜ்ஜேதி வுத்தத்தா கத்தரி தே³வத³த்தே து³தியா நப்பஸஜ்ஜதீ"தி, அபி◌⁴மதாதி "க³திபு³த்³த்◌⁴யா"தி³ (1-4-52) ஸூத்தேன பயோஜ்ஜஸ்ஸ கத்துனோ கம்மஸஞ்ஞங் விதா◌⁴ய தஸ்மிங் பயோஜ்ஜேது³தியாபி◌⁴மதா, சரஹிஸத்³தோ³ புச்சா²யங், பயோஜேதீதி அஸ்மிங் உத்³தே³ஸே ததா³ கத²ங் ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி ஸேஸோதி யதா³சரஹிச்சாதி³வாக்யஸ்ஸாவஸானே பயோஜேதீதி அஸ்மிங் உத்³தே³ஸே

வசனஸமீபே'ததா3 கத2ம்பௗ4விதப்3ப3ந்தி பாட2ஸேஸோ ஹோதீதி அத்தோ2 வேதி3தப்3போ3, யாவதாதி ததியந்தபடீரூபகோ நிபாதோ, யஸ்மா த3த்தோ2 வத்ததே, யஸ்மா து3தியா பப்போதி தஸ்மா 'யஞ்ஞத3த்தேனே'தி பௗ4விதப்3ப3ந்தி ஸம்ப3ந்தோௗ4.

5. ஹரா

நியமேனேச்சாதி3னா வசனாரம்பௗ4ஸ்ஸ பயோஜனமாஹ, ஸாபி ததியாபி [து3தியாபிதி வத்தப்3ப3] யதா3த்விச்சாதி3னா ஹரதி நாஹாரத்தே2 [நஹரத்யத்தே2 (பொத்த2கே)] திபி விஞ்ஞாபேதி, உபௗ4யத்தா2தி து3தியாய பத்தாய அப்பத்தாய ச, விபாௗ4ஸா விகப்போதி அத்தோ2, காரேதிகர-கரணே, லெத்தாயாதே3ஸாதிலத்த எத்தஅயாதெ3ஸ்ஸ, வத3-வசனே, அபிௗ4வத3னமபிௗ4வாதோ3 தங் கரோதீதி "தாௗ4த்வத்தே2னாமஸ்மீ"தி (5-12) இம்ஹி நாமதாௗ4து 'அபிௗ4வாதி3'திஸுத்தே நித்3தி3ட்டோ2தி ஆஹ-'அபிௗ4வாதி3ஸ்மா'இச்சாதி3.

6. நகா2

கா2த3யதி ஆத3யதி கா2த3, அத3=பௗ4க்க2ணே, அவ்ஹாபயதி வ்ஹே=அவ்ஹானே ஆபுப்3போ3, "பயோஜகப்3யாபாரே ணாபிசே"தி (5-16) ணாபிம்ஹி புப்3ப3ஸரலோபோ, கந்த3யதி கந்த3=அவ்ஹானரோத3னேஸு.

"வஹிஸ்ஸானியந்துகே"தி க3ணஸுத்தே அயமெத்தோ2 "வஹிஸ்ஸதாௗ4துஸ்ஸ பயோஜ்ஜே கத்தரி நியந்துரஹிதே து3தியா ந பௗ4வதீ"தி, நியந்தா ஸாரதி2 கிரியாஸித்3தி3ௗ4ங் நியாமகோதி வத்வா தமேவ பகாஸேதுமாஹ-'கிரியங்க3'மிச்சாதி3, கிரியங்க3 கிரியோபகரணபூௗ4தங் ப3லீ ப3த்3தா3தி3ங் கிரியாகாரணங், நியமெத்வாதி ஏகஸ்மிங் கரணீயே கிரியா விஸயே பதிட்ட2பெத்வா, வாஹயதி பாௗ4ரங் தே3வத3த்தேனெத்யத்ர ஹி தே3வத3த்தோ பஞ்ஞவா புரிஸோ நியந்தாரமந்தரேனேவ பாௗ4ரங் வஹதீத்யனியந்துகோ கத்தா, வாஹயதி பாௗ4ரங் ப3லீப3த்3தே3 இச்சத்ர து ப3லீப3த்3தா3 நியந்தா ரமந்தரேன ந வஹந்தீதி ஸனியந்துகா.

"பிௗ4க்கி2ஸ்ஸாஹிங்ஸாய"ந்தி க3ணஸுத்தஸ்ஸாயமத்தோ2 "பௗ4க்கி2ஸ்ஸாஹிங்ஸத்த2ஸ்ஸ பயோஜ்ஜே கத்தரி து3தியா ந பௗ4வதீ"தி, அத2 கத2மெத்த2 ஹிங்ஸத்த2தா பௗ4க்கி2ஸ்ஸ ஹிங்ஸா ஹி சேதனாவதி ஸம்பௗ4வதி, ந செத்த2ஸஸ்ஸங் சேதனாவந்தந்தி ஆஹ-'ஸப்3பே3'இச்சாதி3, ஸப்3பே3தி ருக்கா2த3யோ, பாௗ4வா பத3த்தா2, இதா3னி ஸப்3ப3த3ஸ்ஸனானுகூலஹிங்ஸத்த2தமுபத3ஸ்ஸேதுமாஹ-'யதி3வே'ச்சாதி3, நனு பு3த்3தௗ4வசன நிஸ்ஸிதமித3ங் ப்3யாகரணங், ததா2 ஸதி ஸம்மதமேவே-த்தோ2-பத3ஸ்ஸெத்வா க3ந்தப்3ப3ங் கின்னாமாஞ்ஞத3ஸ்ஸனோபகா3தாதிௗ4ரேனாதி துண்ஹீ ஹோதி நிக்காரணிஸ்ஸா [நிக்கம்மிஸ்ஸா (பொத்த2கே)] பௗ4வதோ-பாயோதி விஞ்ஞாயதி, பரத்தா2னுப3த்3தௗ4கிச்ச2ங் பன மஹாபுஞ்ஞபஞ்ஞா ந கிஞ்சி விய மஞ்ஞந்தி, ஹோதி (ஹி) ஏதேன பரத்தோ2 "மதந்தரேபி ஸித்3திௗ4 ஸிஸ்ஸானங், தங்தங் மதஞ்ஞுனோ வா கதா3சி கரஹசி யதி3த3மவலோகெய்யுங் தே

செத்தா²வதாரங் [செத்த²காரங் (பொத்த²கே)] லபெ⁴ய்யுங் ஏதாதி³ஸோ ச பஞ்ஞுவா படிலத்³த⁴பு³த்³த⁴வசனப்பஸாதோ³’தி தத³வதாரேன ச பு³த்³தே⁴ ப⁴க³வதி கமேன த³ள்ஹங் பஸாத³ங் படிலபெ⁴ய்யு”ந்தி, ஏவமேவங் தத்த² தத்த² தங்தங்ப்³யாகரணோதா³ஹரணப்பஸங்கே³பி தத³னுஸாரேனேவ தந்தங்பயோஜனங் வேதி³தப்³ப³ங், ந நிரத்த²ககதா²பஸூதோ-யமாசரியோதி.

து³ஹாதீ³னங் த்யேவமாதோ³ அம்ஹாகம்பரமகு³ருனா ரதனமதிபஞ்சிகாலங்காராதி³காரேன நானாகாரஸாரத்த²வேத³வேதி³து [வேதா³வேதி³த (பொத்த²கே)] மஹாபஞ்ஞாபாடவானங் பஞ்ஞவந்தானங் ஸாமினா மஹாஸாமினா ஸம்பு³த்³த⁴ஸாஸனரதனவரோபகாரகேன ‘இத³மெத்த² விசாரணீயங்’த்யபி⁴தா⁴ய நானாமதந்தரமாகட்³டி⁴ய ப³ஹூங் ஸம்பவேதி³தமத்தி², மயம்பனெத்த² ஆசரியேனாதி⁴ப்பேதமத்தமேவாலம்ப³ அத்த²ம்ப காஸயிஸ்ஸாம. ஸத்யப்யனேகத³ஸ்ஸனபே⁴தே³ ஸிட்ட²ப்பயோகா³னுஸாரேன யத்த² பதா⁴னேகம்மனித்யாதி³ப்பபு⁴தயோதி³ஸ்ஸந்தி, யத்ர த்வப்பதா⁴னெத்யாதீ³, யத்ரோப⁴யத்ரபி, தங்ஸப்³ப³மிஹ ப⁴ஸ்ஸகாராத்³யனுமதக்கமேன படிபாத³யமாஹ-து³ஹாதீ³ன’மிச்சாதி³, எத்தா²தி³ஸத்³தோ³ பகாரவாசீ, தேன யாசிப்பபு⁴தயோ க³ய்ஹந்தி, கம்மத்³வயயுத்தானந்தி நித்³தா⁴ரணே ச²ட்டீ², தேன கம்மத்³வயயுத்தானங் மஜ்ஜே² து³ஹாதீ³னமப்பதா⁴னேபி க³வாதோ³ கம்மே த்யாதி³ப்பபு⁴தயோதி யோஜனா . இச்சாதி³திஆதி³ஸத்³தே³ன ‘அவருந்த⁴தி வஜங் கா³வங் அவருந்தீ⁴யதே வஜங் கோ³’இச்சாதீ³னங் பரிக்³க³ஹோ, க³மனாத்³யத்தா²ன மித்யாதி³ஸத்³தே³ன போ³த⁴த்தா²தீ³னங் க³ஹணங். க³மீயதே கா³மோ தே³வத³த்தந்தி எத்த² கத²ங் பயோஜ்ஜத்தஸம்ப⁴வோதி ஆஹ-‘புரிஸோ’ச்சாதி³, யஜ்ஜபி கா³மோ துண்ஹீ ஹோதி நிப்³யாபாரத்தா புரிஸோவ து க³மனகிரியங் நிப்பா²தே³தி, ததா²பி புரிஸஸ்ஸ க³மனகிரியாய யங்ப²லப்பத்திலக்க²ணங், தமுபி⁴ன்னம்பி கா³மபுரிஸானங் ஸமானந்தி புரிஸ கிரியாதுல்யப²லத்தா கா³மோபி க³மனகிரியாய கத்துப்³யபதே³ஸே காரணங் ப⁴வதீதி அதி⁴ப்பாயோ, ததா²ஹி கா³மங் க³ச்ச²ந்தோ கோசி கா³மே ஆஸன்னே ஸதி வத³தி ‘ஆக³தோ கா³மோ பத்தோ கா³மோ’தி, அதோஞ்ஞேஸந்தி யே கம்மத்³வயயுத்தா து³ஹாத³யோ க³மனாத்³யத்தா²சோதா³ஹடா, ஏதேஹி அஞ்ஞேஸங், பதா⁴னே கம்மேபி⁴ அஜாதி³ம்ஹி பதா⁴னே கம்மே, பதா⁴னத்தம்பன அஜாதீ³னங் கிரியாய பயோஜனத்தா, அஜாத்³யத்தா² ஹ்யானயனகிரியாரப்⁴யதே. அயம்பனெத்த² ஸங்க³ஹோ-

“து³ஹி யாசி ருதி⁴ புச்சி², பி⁴க்கி² சி ப்³ருவி ஸாஸி ச;
ஜி த³ண்டி³ பத்தி² மந்தீ² ச, தா⁴து ஹொந்தி து³ஹாத³யோ.

க³த்யாதி³ஸுத்தபட்டி²தா, க³த்யாத்³யத்தா² ப⁴வந்தி தே;
நீவஹஹரகஸாச, நீவஹாதீ³ ப⁴வந்தி தே.

த்³விகம்மகேஸு சேதேஸு, அப்பதா⁴னே து³ஹாதி³னங்;
த்யாதி³ப்பபு⁴தயோ ஹொந்தி, பதா⁴னே நீவஹாதி³னங்;
உப⁴யத்த² பயோகா³னு, ஸாரா க³த்யத்த²ஆதி³னங்”தி.

பயோகோ³ பன ஸம்ப³ந்த⁴சிந்தாயமிஹ ச வுத்தானுஸாரேன ஸப்³ப³தா² விஞ்ஞெய்யா.

7. த்⁴யாதி³

புப்³பே³ கிரியானிஸ்ஸயேன [காரகனிஸ்ஸயேன (பொத்த²கே)] து³தியாய விஹிதத்தா ஆஹ 'இதா³னி'ச்சாதி³, தி⁴ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்த²ப்பதா⁴ன நித்³தே³ஸேன வா ஆதி³ஸத்³தே³ன வா 'ஹா தே³வத³த்த'ந்திபி ஹோதி, ஹா தே³வத³த்தது³க்க²ந்தி து து³க்கே²ன யோகா³ தே³வத³த்தேன ந யுத்தோ ஹோதீதி பட²மாவாமந்தனே. நனுச அந்தராஸத்³தே³ன யோகே³ யதா²ராஜக³ஹனாலந்தா³ஹி து³தியா [(ததா²)] அந்தரா ச ராஜக³ஹங் அந்தரா ச நா லந்த³(ந்தி ததா²) அந்தராமக்³கே³தி எத்த² மக்³க³தோபி [அந்தராமக்³க³தோபி] கஸ்மா ந து³தியாதி தேனாயோகா³, யேஸஞ்ஹி தங்மஜ்ஜ²ங் தே தேன யுஜ்ஜந்தீதி தேஹியேவ து³தியா, அத²வாப்³பு⁴பக³தேபி தங்யோகே³ தங்ஸம்ப³ந்தீ⁴யேவ மக்³கோ³தி முக்²யத்தா ததோ [ஸப்³ப³ஸ்ஸ (பொத்த²கே)] ந து³தியா, அத்ராபி ச²ட்டி²யேவ பப்போதி அந்தரா தஞ்ச மஞ்ச கமண்ட³லுஇதி, தவ மம மஜ்ஜே² கமண்ட³லுத்யத்தோ², அத² கமண்ட³லுஸத்³த³தோ து³தியா கஸ்மா ந ப⁴வதி ஸதீப்யந்தரேன யோகே³ தஸ்ஸ பதா⁴னத்தா, ததா²ஹி கமண்ட³லுனோ ஸகத்தா² பவத்தி, தும்ஹம்ஹானந்து பரத்தா²-கமண்ட³லுவிஸேஸனத்தேன தேஸங் பவத்தத்தா, தத்ர கமண்ட³லுனோ ஸகத்தே² வத்தமானத்தா பதா⁴னத்தேனாவதத்தா பாடிபதி³கதோ அச்சுதத்தா பரத்தா பட²மேவ ப⁴வதீதி ஜீனிந்த³பு³த்³தி⁴ன்யாஸ. நிந்தா³தி³ லக்க²ணஸ்ஸ ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ ஸப்³பா⁴வா ஸப்³ப³த்த² ஸம்ப³ந்த⁴ச²ட்டி²யா ஸம்பத்தாயங் வசனங், ஆகதிக³ணோ-யங்.

8. லக்க²ணி

லக்க²ணாதீ³ஸ்வத்தே²ஸூதி நாமஸ்ஸா [கஸ்ஸா (பொத்த²கே)] யமத்த²னித்³தே³ஸோதி ஆஹ 'அபி⁴னாயோ யுத்தோ'ச்சாதி³, தேனாதி அபி⁴னா யுத்தஸ்ஸாத்த²னித்³தே³ஸ காரணேன, லக்க²ணஸத்³தே³ன ஹேது வத்துமிச்சி²தோதி ஆஹ-'தத்தே²'ச்சாதி³, து³விதோ⁴ ஹேது, வுத்தஞ்ஹி ஸுபோ³தா⁴லங்காரே "ஜனகோ ஞாபகோ சேதி, து³விதா⁴ ஹேதவோ ஸியு"ந்தி (252), ஸமுபலக்க²யதீதி ஸமுபலக்க²ணங், ஸங்கேதமத்தங் ஞாபகங், ந து ஜனகங், ஸங்கேதோபி லக்க²ணமுச்சதே லக்கீ²யதே காரியமானேனாதி கத்வா, ஜனகஸ்ஸாப்யத்ர லக்க²ணத்தேன க³ஹணே பயோஜனங் "அனுனா" (2-10) இச்சத்ர த³ட்ட²ப்³ப³ங். கஞ்சிபகாரந்தி இமினா இத்த²ங்ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்த²ங் வத³தி. பத்தோதி இமினா பூ⁴தஸத்³த³ஸ்ஸ, எத்த² ஹி பூ⁴தா⁴து பத்தியங் வத்ததே, ருக்கோ²லக்க²ணந்தி ருக்கோ² ஞாபகஹேதூதி அத்தோ²... ருக்கே²ன விஜ்ஜுயா ஞாபீயமானத்தா, ஆசரியஜினிந்த³பு³த்³தி⁴ பன அஞ்ஞதா² வண்ணயதி, தஸ்ஸேத³ங் மதங்-

> க்ரியாய ஜோதகோ நாயங், ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ ந வாசகோ;
> நாபி க்ரியந்தராபெக்கீ², ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ து பே⁴த³கோதி.

அயமெத்த² அத்தோ² “அயமபி⁴ அபி⁴னந்த³தித்யாதீ³ஸு விய கிரியாய ஜோதகோ ந ஹோதி, ச²ட்டீ² விய ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ வாசகோ ந ஹோதி, நிக்கோஸம்பீ³த்யத்ர க³மனகிரியாபெக்கீ² நிஸத்³தோ³ விய நாபி கிரியந்தரா பெக்கீ², கிஞ்சரஹி ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ து பே⁴த³கோ விஸேஸகோ ப⁴வதீ”தி தமுபத³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘அஞ்ஞே த்³வி’ச்சாதி³, எத்த² இதிஸத்³தோ³ நித³ஸ்ஸனே, ருக்க²ம்பத்வா விஜ்ஜோததே இதிஏவங் பத்திகிரியாய பத்வாதிவுத்தருக்க²பாபனகிரியாய ஜனிதோதி அத்தோ², ததா²ஹி ருக்க²ஸ்ஸ விஜ்ஜுயா பாபனாபா⁴வே விஜ்ஜுயா லக்கி²யாய தல்லணஸ்ஸ ச ருக்க²ஸ்ஸ யோ லக்கி²யலக்க²ணபா⁴வோ ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸோ கேன ஸம்பாதி³தோ ப⁴வெய்ய, நனு ஸம்ப³ந்தே⁴ அபி⁴னா ஜோதீயமானே ருக்க²ஸ்ஸ லக்க²ணவுத்திதா கத²ங் ஜோதீயதீதி ஆஹ-‘லக்க²ணத்தோ²ச விஸயபா⁴வேனா’தி, ததா²செத்யாதி³னா தஸ்மிங் பக்கே² ஸம்பா⁴விதங் தோ³ஸமுப்³பா⁴வயதி, தத்ராய மிச்சாதி³னா யதா²வுத்ததோ³ஸபரிஹாராய பரேஹேவாபி⁴தீ⁴யமானம்பரிஹாரமாஹ, பரிஹாரோபத³ஸ்ஸனேனாஸ்ஸாபி பக்க²ஸ்ஸாது³ட்ட²தாக்²யாபனேனேஸோபி பக்கோ²-ப்³பு⁴பக³தொத்யவஸேயோ, அதோயேவுபரி யதா²வுத்த பக்க²நிஸ்ஸயேனேவ ப்³யாக்²யாயதே, தே³வத³த்தஸ்ஸ ஸாது⁴த்தஸங்கா²தஇத்த²ம்பகாரப்பத்தியா விஸயபா⁴வேனாவட்டி²தா மாதா தத்த² வத்ததி நாமாதி ஆஹ-‘மாதுயா’திஆதி³, மாதா ச இத்த²ம்பூ⁴தே பவத்தா விஸய பா⁴வேன தே³வத³த்தோ ச தத்த² விஸயீபா⁴வேன, தேஸஞ்ச விஸயவிஸயீபா⁴வலக்க²ணோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ இத்த²ம்பத்திலக்க²ணாய கிரியாய ஜாதோ, ஸோ மாதுஸம்ப³ந்தோ⁴ ஹோதி காரணவஸேன, ஸோசாதினா ஜோதீயதீதி மாது தேனாபி⁴னா யோகோ³தி ஆஹ-‘ய்வாய’ச்சாதி³, மாதுஸம்ப³ந்தோ⁴இதி யோஜனா, இத்த²ம்பத்தியாதி இத்த²ம்பத்திலக்க²ணாய கிரியாய கரணபூ⁴தாய, ஏவங் மஞ்ஞதே “கிஞ்சாபி ஸோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ தே³வத³த்தேனாப்யவினாபா⁴வீதி தஸ்ஸ ஸோபி⁴னா ஜோதீயதே, ததா²பி மாதுஸம்ப³ந்தோ⁴பி⁴னா ஜோதீயதீதி ‘மாது தேன யோகோ³’தி ச (வுச்சதி)... ஸத்³த³ஸத்தியா தக்³க³தாயேவ து³தியாய உப⁴யக³தஸ்ஸாபி ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ ஜோதனதோ”தி ருக்கோ² ருக்கோ² திட்ட²தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, டி²திம்படிச்சாதி டி²தின்னிஸ்ஸாய ஏஸங் ருக்கா²னங் யோ ச ஸம்ப³ந்தோ⁴தி யோஜனா, ருக்கா²னந்தி இமினா ருக்கா² கிரியாய பரே ஸம்ப³ந்தி⁴னோதி ஞாபேதி, டி²திம்படிச்சாதி இமினா பன திட்ட²திஸத்³த³வசனீயா ஸாத்⁴யரூபா டி²திகிரியா ருக்க²தோ பரே ஸம்ப³ந்தீ⁴தி, அசேதனானங் ருக்கா²னமபெக்கா²விரஹேபி லோகம்பதீதிவஸேன ‘பிபதீஸா’தீ³னங் விஞ்ஞாயமானத்தா விஞ்ஞாயமானடா²னாபெக்க²ணகிரியாயஸாத்⁴யஸாத⁴னலக்க²ணோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஜாதோதி விஞ்ஞெய்யங், ஸோ ச ருக்க²ஸம்ப³ந்தோ⁴-பி⁴னா ஜோதீயதீதி ஆஹ-‘ஸோ’திஆதி³, த்³விப்³ப³சனேனேவ ஜோதனீயாதி விச்சா²த்தே² வுத்திமத்தே ஸதீபி விப⁴த்தியா [விச்ச²த்தே² வுத்திமத்தெத்யாதி³வசனங் விசாரேரேதப்³ப³ங்விதத்தியா அபி³ஸத்³த³ஸ்ஸச விச்ச²த்தே² வுத்தியா அபா⁴வா, லக்க²ணித்த²ம்பூ⁴தி ஹி பகதிவிஸேஸனங்] ஜோதேதுமஸமத்த²த்தா விச்சா²ய ஜோதனாய த்³விப்³ப³வசனங் கத்தப்³ப³மேவாதி அதி⁴ப்பாயோ.

9. பதி

உபாதி³யமானோதி அப்³பு◌⁴பக³ம்மமானோ, யதி³ பன உபாதி³யமானோ பா◌⁴கோ³, அனுபாதி³யமானோ கத²ந்தி ஆஹ-'யோ பனா'திஆதி³, தக³ரகுட்டா² க³ந்த◌⁴ப்³ப³விஸேஸா, மமாப◌⁴ஜதீதி மங் ஆப◌⁴ஜதி, மம கொட்டா²ஸோ ஹோதீதி அதி◌⁴ப்பாயோ.

10. அனு

நதுலக்க²ணந்தி ஸச்சகிரியா வுட்டி²யா ஹேது ஹோதி, ந து ஸங்கேதோதி அத்தோ², ஹேதுத்தா லக்க²ணத்தாபா◌⁴வே ஸச்சகிரியாய கத²ங் லக்க²ணே து³தியாதி ஹேதுத்தேபி லக்க²ணத்தமஸ்ஸ ஸாதெ◌⁴ந்தோ ஸாத◌⁴ம்மபயோகே³னான்வயமாஹ-'யங் ஸகிம்பி'ச்சாதி³, எத்த² ஹி லக்க²ணங் ஸச்ச கிரியாதி படிஞ்ஞா, [பக்கோ² (பொத்த²கே)] ஸகிம்பி நிமித்ததாய கப்பனத்தாதி ஹேது, யங் ஸகிம்பி நிமித்ததாய கப்பதே தம்பி லக்க²ணங் ப◌⁴வதி, யதா²'அபி ப◌⁴வங் கமண்ட³லுபாணிங் ஸிஸ்ஸமத்³த³க்கீ²'தி ஸாத◌⁴ம்மபயோகே³னான்வயோ த³ட்ட²ப்³போ³, கப்பதேதி ஸமத்தோ²தி அத்தோ², கமண்ட³லு பாணிம்ஹி அஸ்ஸேதி கமண்ட³லுபாணீ, அபீதி பஞ்ஹே, கதா³சி கேனசி கமண்ட³லுபாணீஸிஸ்ஸோ தி³ட்டோ² ஸோ தமேவ த³ஸ்ஸனங் லக்க²ணங் கத்வா புச்ச²தி 'அபி'த்யாதி³னா, அத² யதா² வுத்தேன ஹேதுனோபி லக்க²ணத்தமத்து ததா²பி பரவிப்படிஸேதே◌⁴ன ஹேதும்ஹி ததியா கஸ்மா ந ஸியாதி சோத³யமாஹ 'ந ந்வேவம்பி'ச்சாதி³, புப்³ப³விப்படிஸேதே◌⁴னாதி அபவாத³புப்³ப³விப்படிஸேதே◌⁴ன, ததா²ஹி ச²ட்டி²யா பவாதோ³ ஹோதி ஹேதும்ஹி ததியாவிதி◌⁴... ஸம்ப³ந்த◌⁴ச²ட்டி²யா பத்தாய ஹேதுததியாவிதா◌⁴னதோ உபபத³விப◌⁴த்திவிதி◌⁴பி ச²ட்டி²யாபவாதோ³... ஸம்ப³ந்த◌⁴விஸேஸாபி◌⁴ப்³யத்திஹேதுனோபபதே³ன யோகே³ தஸ்மிங்யேவ ஸம்ப³ந்தே◌⁴ விதா◌⁴னதோ, தத்த² ஹேதுததியாவகாஸோ 'த◌⁴னேன குல'ந்தி, உபபத³விப◌⁴த்தியாவகாஸோ 'ருக்க²மனுவிஜ்ஜோததே'தி, ஸச்சகிரியமனு பாவஸ்ஸீதி து ஹேதும்ஹி லக்க²ணே-பவாத³விப்படிஸேதே◌⁴ ஸதி புப்³ப³விப்படிஸேதே◌⁴ன து³தியா ப◌⁴வதி.

11. ஸஹ

ஸஹத்தே²-நுனோ வத்தனே பப்³ப³தேன யோகோ³ கத²ந்தி ஆஹ'பப்³ப³தேனே'ச்சாதி³.

12. ஹீனே

விஸயபா◌⁴வேனாதிஆதி³னா ஹீனத்தே²தி விஸயஸத்தமித்தமாஹ, விஜானநப்பகாரமாஹ-'ஹீனே'ச்சாதி³, தேனாதி அனுனா, கத²ங் தேன யுத்தத்தங் உக்கட்ட²ஸ்ஸாதி ஹீனுக்கட்ட²ஸம்ப³ந்த◌⁴முகே²ன விபா◌⁴வெந்தோ'தத்தா²'திஆதி³மாஹ, தத்தா²தி ஹீனேச்சாதி³னா வுத்தே தஸ்மிங், யதோதி உக்கட்ட²ஸாரிபுத்தாதி³கோ, ஹீனோதி பஞ்ஞவத்தாதி³(தோ நிக்கட்டோ², ஸோ ஸாரிபுத்தாதி³கோ உக்கட்டோ²) ஹீனத்த²விஸயோ ஜாயதே... தப்³பி³ஸயே

தஸ்ஸ உக்கட்ட²தா பத்திதோ, ஹீனுக்கட்ட²ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ பன அதிஸாயனாதி³காய காயசி கிரியாய கதோதி த³ட்ட²ப்³ப³ங்.

14. ஸத்த

கிந்தங் ஆதி◌⁴க்யமிச்சாஹ- 'அதி◌⁴காதி◌⁴கீஸம்ப³ந்தோ◌⁴'தி, அதி◌⁴கோ அஸ்ஸ அத்தீ²தி அதி◌⁴கீ=கா²ரீ, அதா²தி◌⁴கீவினிமுத்தே அதி◌⁴காதி◌⁴கிஸம்ப³ந்தோ◌⁴ கத²மவஸீயதே நஹ்யத்ராதி◌⁴கீ கோசி ஸூயதிச்சாஹ-'நவினே'ச்சாதி³, இதி ஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி யதா²வுத்தஸம்ப³ந்த◌⁴ஸாத◌⁴னோ, ததோ³பஸத்³தே³னயோகோ³தி ததா³ உபஸத்³தே³னாதி◌⁴கினோயோகோ³தி அத்தோ². த்³விட்ட²த்தா ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ அதி◌⁴கஸ்ஸாப்யுபஸத்³தே³ன யோகா³ ததோபி கஸ்மா ந ஸத்தமீத்யாஹ-'அதி◌⁴கம்ஹாத்வி'ச்சாதி³, யதா² ஏகாயேவ விப◌⁴த்தியா உப◌⁴யக³தஸ்ஸாபி ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ ஜோதிதத்தா விஜ்ஜூஸங்கா²தலக்கி²யா ஸத்தம்யபா◌⁴வோ, ஏவமிதா◌⁴ பீதி புப்³பே³ வுத்தஸமாதி◌⁴மதிதி³ஸந்தோ ஆஹ-'லக்கி²தா விய ஸத்தம்ய பா◌⁴வோ'தி, "மாணிகா சதுரோதோ³ணா, கா²ரித்தீ² சதுமாணிகா".

15. ஸாமி

கிந்தங் ஸாமித்தமிச்சாஹ-'ஸஸ்ஸாமிஸம்ப³ந்தோ◌⁴'தி, காய கிரியாய ஜனிதோதி ஆஹ-'பரிபாலனாதி³கிரியாய ஜனிதோ'தி, தஞ்சாதி ஸாமித்தாபெக்கோ² நபுங்ஸகனித்³தே³ஸோ, ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸானேகவித◌⁴த்தா ஆஹ'ஸப்³ப³த்த² ஸம்ப³ந்தே◌⁴'தி, ஆக்²யாயதேதீமஸ்ஸ அத்தோ² விதீ◌⁴யதே ஞாபீயதேதி, தி³ட்ட²ந்தோ-பனீதொத்தோ² ஸுகே²ன படிபத்துங் ஸக்காதி பஸித்³த◌⁴மனுவதி³யமானமப்பஸித்³த◌⁴ஞ்ச விதீ◌⁴யமானங் தி³ட்ட²ந்தமாஹ-'யதா² யோ குண்ட³லீ ஸோ தே³வத³த்தோ'தி, குண்ட³லித்தம்பஸித்³த◌⁴ங், தே³வத³த்தத்தமப்பஸித்³த◌⁴மிச்சாஹ-'குண்ட³லித்தானுவாதே³னே'ச்சாதி³. யதே²வோப◌⁴யாதி◌⁴ட்டா²னத்தெப்யுபஸஜ்ஜனதோவ ச²ட்டி² 'ரஞ்ஞோ புரிஸோ'தி, ந விஸெஸ்ஸதோ 'புரிஸஸ்ஸ ராஜா'தி, ததா² ஸம்ப³ந்தா◌⁴பி◌⁴ப்³யஞ்ஜனகேனாதி◌⁴னா யோகே³பி விஸேஸனதோவ ப◌⁴வதி, நாஞ்ஞதோதி ஆஹ-'தத்தா²'திஆதி³. ப்³யதிரேகமாபாதீ³யதீதி காரகச²க்கதோ ப்³யதிரித்தத்தா ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ப்³யதிரேகோ தங் ஆபாதீ³யதி பாபீயதீதி அத்தோ², உப◌⁴யதோதி ஸங்தோ ஸாமிதோ ச, அதி◌⁴ப்³ரஹ்மத³த்தே பஞ்சாலாதி ப்³ரஹ்மத³த்தஸ்ஸ பஞ்சாலா ஸந்தகா [ஸாமினோ (பொத்த²கே)] தி அத்தோ², ஸந்தகா [ஸாமினோ (பொத்த²கே)] ஹி பஞ்சாலா, ந ஸாமி [நஸங் (பொத்த²கே)], அதி◌⁴பஞ்சாலேஸு ப்³ரஹ்மத³த்தோதி பஞ்சாலானங் ப்³ரஹ்மத³த்தோ ஸாமீத்யத்தோ².

16. கத்து

கிங் லக்க²ணோ-யங் கத்தாஇச்சாஹ-'கத்தரி'ச்சாதி³, க³ச்ச²தி தே³வத³த்தோச்சாதோ³ கத்தரி பதிட்டி²தங், பசத்யோத³னங் தே³வத³த்தோச்சாதோ³ கம்மே பதிட்டி²தங் கிரியங்

கரோதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, கரோதீதி ச இமினா அன்வத்த² ப்³யபதே³ஸோவ ஸித்³தோ⁴-யங் கத்து வோஹாரோதி ஞாபேதி, கேனசி பயுஜ்ஜமானோபி ஸகே கம்மே ஸயமேவ பதா⁴னத்தமனுப⁴வதீதி'பயுத்தோ வா பதா⁴னபா⁴வேனா'தி வுத்தங் ஹோதி செத்த²-

பதா⁴னதாய யோ கத்து, கம்மட்ட²ங் குருதே க்ரியங்;
ஸா கத்தா நாமப்பயுத்தோ, பயுத்தோ வாத்யயங் த்³விதா⁴தி.

தத்த² புரிஸேன கதந்தி அப்பயுத்தோ, புரிஸேன கரோதி தே³வத³த்தோதி பயுத்தோ, நனு கிரியா-யமப்³யவதா⁴னேன கரணாதி⁴கரணே ஹேவ ஸாத்⁴யதே கத்தாரா து தூ³ரட்டே²ன, ததா²ஸதி கத²மனேகஸாத⁴னஸாத⁴னீயங் கிரியங் கத்தாவ கரோதி முக்²யபா⁴வேனாபரெத்வமுக்²யபா⁴வேனாதி வுச்சதே-

கத்துதோஞ்ஞேஸமுப்³பூ⁴த்யா, விவித்தாலோசனாதி³னா [வவிவேகேச த³ஸ்ஸனாதி வாக்யபதீ³யே, பவிவேகேச காரகந்த²ராமபா⁴வேதி³ஸ்ஸபே⁴ கத்தரிக்ரியா அத்தி² ப⁴வதி விஜ்ஜதிச்சாதோ³ திதடீகா, ததியபாதா²னங்பாத 100, நங்பாத 243];
தூ³ராத³ப்யுபகாரித்தே, கத்து வாத்தப்பதா⁴னதா.

அயமெத்த² அத்தோ² "கத்துனோ ஸகாஸா அஞ்ஞேஸங் கரணாதீ³னங் உப்³பூ⁴த்யா ஸம்ப⁴வேனச, ததா²ஹி பஸித்³த⁴கரணஸபா⁴வோபி ப²ரஸு கத்தாயத்தவுத்திதாயாதி⁴கரணம்ப⁴ வதி'ப²ரஸும்ஹி ட²பெத்வா சி²ந்த³தீ'தி, விவித்தஸ்ஸ கரணாதீ³ஹி புத²ப்³பூ⁴தஸ்ஸ, கத்துனோ கிரியாய ஆலோசனேன த³ஸ்ஸனேன ச 'தே³வத³த்தோ அத்தி² ப⁴வதி விஜ்ஜதீ'தி [வுத²ப்³பூ⁴தஸ்ஸானேன ஆலோசனேன த³ஸ்ஸனேனச கத்துனோதே³வத³த்தேனதே³வத³த்தங் ப⁴வதி விஜ்ஜதீதி (பொத்த²கே)], ஆதி³ஸத்³தே³ன கரணாதி³னோ (தத³தீ⁴ன) பவத்திஆதீ³னங் க³ஹணங், இமினா காரணேன தூ³ரதோ உபகாரித்தேபி கத்துயேவ ஸப்பதா⁴னதா ஸியா"தி, புனபி-

தா²ல்யாதீ³னந்து கத்துத்தங், ஹோதேவாசேதனானபி;
யதோ ஸத்³த³ஸ்ஸ வுத்யத்தே², மிச்சா²த்யாஸேன-நாதி³னா.

அயமெத்த² அத்தோ² "அசேதனானம்பி தா²லீஅஸிஆதீ³னங் கத்துத்தம்ப⁴வதி யதா²வண்ணிதஸப்பதா⁴னத்தனிமித்தாபா⁴வேபி, கஸ்மாதி சே யதோ காரணா அத்தே² அத்தனோ அபி⁴தெ⁴ய்யேஸத்³த³ஸ்ஸ வுத்தி படிபத்தி அனாதி³னா மிச்சா²ப்⁴யாஸேனப⁴வதி தஸ்மா தா²ல்யாதீ³னந்திஆதி³ பகதங், கிங் வுத்தங் ஹோதி "அஞ்ஞதா² ஸத்³த³த்தோ², அஞ்ஞதா² ஸபா⁴வத்தோ², ந ஹி ஸத்³தோ³ பா³ஹ்யே வத்து²ம்ஹி ப்³யாபாரமாபஜ்ஜதி, ததா²ஹி-

அஞ்ஞதே² வாக்³கி³ ஸங்ஸக்³கா³, தா³ஹங் த³ட்³டோ⁴தி மஞ்ஞதி;
அஞ்ஞதா² தா³ஹஸத்³தே³ன, தா³ஹத்தோ² ஸம்பதீயதே.

பா³ஹ்யபத³த்த²ஸ்ஸ ஸபா⁴வோ விய ஹூத்வா மிச்சா²ப்⁴யாஸேன அனாதி³னா பன பவத்தேன பா³ஹ்யே வத்தூ²னி அவிஜ்ஜமானேன கரணபூ⁴தேன தா²ல்யாதீ³னங் கத்துத்தங் ஹோதீ’’தி. அத² ச பன-

வத்திச்சா²தோ³ பவத்தேஹி, ஸப்பதா⁴னத்த ஹேதுஹி;
கத்துத⁴ம்மேஹி வுத்தேஹி, கத்தா ஸத்³தா³வ ஞாயதே.
ஏகஸ்ஸாமுக்²யவத்தா²ஹி, பே⁴தே³ன பரிகப்பனே;
கம்மத்தங் கரணத்தஞ்ச, கத்துத்தங் சோபஜாயதே.

வுத்தேஹீதி ‘கத்துதோஞ்ஞேஸமுப்³பூ⁴த்யா’ச்சாதி³னா, ஸத்³தா³வாதி ஸத்³தே³ தேத⁴ம்மா ஹொந்து வா மா வா கத்துஸம்ப³ந்தி⁴யதா²வுத்தத⁴ம்மவசனிச்சா²ய ஸத்³த³தோவ கத்தா பதீயதே, நியமேன ந வத்து²தோதி அத்தோ², அமுக்²யா வத்தா²ஹீதி பு³த்³தி⁴யா ததா³காரதாய பரிணாமாவத்தா²ஹி, ஹந்த்யத்த நாவத்தானந்தி ஏகஸ்ஸேவாத்தனோ கம்மத்தாதி³ ஜாயதே, அதோயேவாச்சந்தமஸந்தோபி அங்குரோ ஜனநகிரியாய கத்தா ப⁴வதி ‘அங்குரோ ஜாயதே’தி, வுத்தங் ஹி-

புராஸஞ்ஜனிதோ [புராஸஞ்ஜாதிதோ] பா⁴வா, பு³த்³த⁴யவத்தா²னி ப³ந்த⁴னோ;
அவஸிட்டோ² ஸதாஞ்ஞேன, கத்தா ப⁴வதி ஜாதியாஇதி.

ஸதா அஞ்ஞேன தே³வத³த்தாதி³னா.

கிந்தங் கரணங் நாமாதி ஆஹ-‘யோ பனா’திஆதி³, யோதி யோ பத³த்தோ², இமினா இத³ங் தீ³பேதி “கரணப்³யபதே³ஸாய ஸூத்தந்தராபா⁴வேபி கரொத்யனேனேதி கரணந்த்யன்வத்த²தோ பஸித்³தோ⁴-யங் கரணவோஹாரோ’’தி, அத்ரேத³ங் படிபா⁴னங்-

யங் வத்துமிச்சி²தங் கத்து, க்ரியாயச்சந்தஸாத⁴னங்;
கரணந்தங் த்³விதா⁴ ஹோதி, பா³ஹ்யப்³ப⁴ந்தரபே⁴த³தோதி.

தத்த² யங்வத்துமிச்சி²தங்த்யாதி³னா இத³ங் த³ஸ்ஸேதி-“ந வத்து²தோ கிஞ்சி கரணங் நாம அத்தி², வசனிச்சா²வஸேன பன பஸித்³த⁴கரணானம்பி ப²ரஸூஆதீ³னங் ‘ப²ரஸூ சி²ந்த³தி, ப²ரஸூம்ஹி சி²ந்த³தீ’தி கத்துஅதி⁴கரணத்தஸ்ஸபி, பஸித்³தா⁴தி⁴கரணானம்பி தத³னுத்தாதி³விஸேஸஸம்ப⁴வே தா²ல்யா பசதீ’தி கரணத்தஸ்ஸபி த³ஸ்ஸனதோ வசனிச்சா²தோயேவ கரணங் காரகங் விஞ்ஞெய்ய’’ந்தி, தஞ்ச து³வித⁴ந்தி ஆஹ-‘த்³விதா⁴ ஹோதீ’திஆதி³, தத்த² அஸினா சி²ந்த³தீதி பா³ஹ்யங், சக்கு²னா பஸ்ஸதீத்யப்³ப⁴ந்தரங். கிரியானிமித்தத்தா காரகந்தி இமினா காரகஸத்³த³ஸ்ஸ நிமித்தபரியாயத்தமாஹ. பகதி யாபி⁴ரூபோச்சாதோ³ கிரியாயாவிஜ்ஜமானத்தா ஸம்ப³ந்த⁴மத்தங் விஞ்ஞாயதீதி ஸம்ப³ந்த⁴லக்க²ணா ச²ட்டீ² ஸியா, ஸமேன தா⁴வதீத்யாதோ³ து கிரியாய விஜ்ஜமானத்தேபி கம்மத்தங் வத்துமிச்சி²தந்தி து³தியா ஸியா, ஸமங் தா⁴வதி விஸமங் தா⁴வதீத்யத்தோ², ததா² த்³விதோ³ணேனாதி த்³வேதோ³ணே கிணாதீத்யத்தோ², பஞ்சகேனாதி பஞ்ச

பரிமாணஸ்ஸ பஞ்சகோ பஞ்சகங் வக்³க³ங் கத்வா பஸவோ கிணாதி பஞ்சபஞ்ச கத்வா கிணாதீத்யத்தோ²தி வாத்திககாரேன ‘ததியா விதா⁴னாயோபஸங்க்²யானங்’கதங், தங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘பகதிஆதீ³ஹீ’திஆதி³, யத்தே²ஸங்கரணபா⁴வோதி யஸ்ஸங் கிரியாயமே ஸம்பகத்யாதீ³னங் கரணத்தங், தங் கிரியங் கத²யதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸப்³ப³ஸ்ஸேவ பத³த்த²ஸ்ஸ ஸத்தாப்³யபி⁴சாரதோ ஆஹ-‘பூ⁴’இச்சாதி³, பகதியாபி⁴ரூபோதி ஸபா⁴வேனாயமபி⁴ரூபோ ப⁴வதி, ந து வத்தா²லங்காராதி³னெத்யத்தோ², கரோதிஸ்ஸ க³ம்மமானத்தே பன பகதியாபி⁴ரூபோ கதோதிஆதி³, ததா³ கத்தரியேவ ததியா, யங் யஸ்மா அஞ்ஞகொ³த்தோ கோ³தமோ ந ஹோதி அதோச கோ³தமோ ப⁴வதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, நனுச த்³விதோ³ண பஞ்சகா கயம்படிச்ச கம்மபூ⁴தா ஹொந்தி த்³விதோ³ணாதி³னா கேயத்தா ததோ கிமுச்சதே‘கயம்படிச்ச த்³விதோ³ணபஞ்சகா கரணானி ப⁴வந்தீ’த்யா ஸங்கீயாஹ-‘ததா²ஹி’ச்சாதி³, இத³ங் வுத்தங் ஹோதி-“த்³விதோ³ணாதி³ஸத்³தே³ன ஹி ந க³ய்ஹுபக³ங் வத்து²முச்சதி, தேஹி பன த்³விதோ³ணாத்³யத்த²ங் மூலங் தாத³த்தி²யா பி⁴ஹிதந்தி ந வுத்ததோ³ஸாவஸரோ”தி.

17. ஸஹ

யதா²க்கமமாக³மனகிரியாய தூ²லத்தகு³ணேன கோ³மந்தத³ப்³பே³ன ச ஸம்ப³ந்த⁴ங் த³ஸ்ஸேதுங் ‘தங் யதே²’ச்சாதி³மாஹ, உதா³ஹரணமத்தங் த³ஸ்ஸெந்தோபி இமினா அதி⁴ப்பாயேனாபி த³ஸ்ஸேதீதி வுத்தங் ‘ஸப்³ப³த்தே²வ வா’திஆதி³, புத்தேன ஸஹாக³தோதிஆதீ³ஸு ஆக³மனாதி³கிரியம்படிச்ச த்³வே கத்தாரோ பதா⁴னாப்பதா⁴னவஸேன, தேஸு பதா⁴னே காரியஸம்பச்சயஞாயேன வா ப³ஹுலங்வசனேன வா பதா⁴னே கத்தரி பச்சயோ, இதரே’கத்தரி ததியா’த்யேவ ததியா ஸித்³தா⁴, ததோ-யங் வசனாரம்போ⁴-நத்த²கோதி மஞ்ஞமானோசோ தே³தி ‘நன்வி’ச்சாதி³னா, த்தேனாபி⁴தீ⁴யதே பிதேதி பதா⁴னகத்தா, துல்யோபி கிரியாஸம்ப³ந்தே⁴ பிதாபுத்தானங் பிதாத்ர பதா⁴னங் ஸத்³த³சோதி³தத்தா, புத்தோ-ப்பதா⁴னமஸத்³த³சோதி³தத்தா , ஸத்³த³ப்³யாபாராபெக்கா²ய ஹி பதா⁴னாப்பதா⁴னாய வவத்தா²னங், பிதுரேவாத்ராக³தாதி³ஸத்³த³ஸாமானாதி⁴கரண்யா ஆக³மனகிரியா ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஸத்³தே³னோச்சதே, நேதரஸ்ஸ ஸத்³த³ஸத்திஸபா⁴வதோ, ததா² விதா⁴ ஹி ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸத்தி யதோ பிதுரேவாத்ர கிரியா ஸம்ப³ந்த⁴ங் ஸக்கோதி படிபாதே³துங், ந புத்தஸ்ஸ, ஏவஞ்சாக³தோச்சாதோ³ ஏகவசனமுபஜ்ஜதே, அஞ்ஞதா² ஹி ப³ஹுவசனங் ஸியா, ‘பிதா புத்தா ஆக³தா’தி. (யதி³) வுத்தனயேன ததியா ஸித்³தா⁴ ‘ஸித்³தே⁴ ஸத்யாரம்போ⁴ நியமாய வா விகப்பாய வா’ ந செத்த² நியமோ, நாபி விகப்போ, ததோ கிமனேன யோகே³னா த்யாஸயேனாஹ-‘அப்பதா⁴னேயேவ’ச்சாதி³. நயித³மேவமிச்சாதி³ பரிஹாரோ. ஸஹபா⁴வமத்தங் வத்துமிட்ட²ங் வாதி யோஜனா, ஸாமத்தி²யாதி பே⁴தா³தி⁴ட்டா²னத்தா ஸஹத்த²யோக³ஸ்ஸ புத்தஸ்ஸாபி கிரியாபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ விஞ்ஞாயதி கத²மஞ்ஞதா² ஸஹத்த²யோகோ³ ஸியாதி இமினா அத்த² ப³லேன. அத்த²க்³க³ஹணந்தி ஸுத்தே “ஸஹத்தே²னே”தி

அத்த²க்³க³ஹணங். பரியாயத்த²ந்தி பரிதோ அயந்தி அவக³ச்ச²ந்தி அத்த²மனேனேதி பரியாயோ அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ, எத்த² ச பரியாயத்த²மேவாதி நாவதா◌⁴ரணங், அதோயேவ வினாபி ஸஹஸத்³த³ப்பயோக³ங் தப்பரியாயப்பயோக³ங் வா ஸஹேத்தே²ன யோகே³ விதா◌⁴னதோ அஸத்யபி ஸஹாதி³ஸத்³த³ப்பயோகே³ யத்த² தத³த்தோ² க³ம்யதே தத்தா²பி ப◌⁴வத்யேவ ததியா... க³ம்யமானேன ஸஹேத்தே²ன யோகா³, யதா²“ஸ்யாதி³ ஸ்யானே”தி. (3-1) ஸஹ பரியாயேனாதி ஸஹஸத்³த³ஸ்ஸ பரியாயதோ. விஸேஸானுபாதா³னதோதி “ஸஹயுத்தே-ப்பதா◌⁴னே”தி (2-3-19) பாணினீய ஸுத்தே விய அப்பதா◌⁴னேதி விஸேஸஸ்ஸானுபாதா³னதோ.

18. லக்க²ணே

லக்கீ²யத்யனேனாதி லக்க²ணங் ஸங்கேதோ, கிந்தங் கமண்ட³லுப்பபு◌⁴தி, அத்தே² காரியஸ்ஸாஸம்ப◌⁴வா தங்வாசீஹி விப◌⁴த்தீதி மஞ்ஞமானேன யங்விவரணங் கதங் ‘லக்க²ணே வத்தமானதோ’தி, தமுல்லங்கி³யாத்த²ங் வத³தி ‘யோ அத்தோ²’இச்சாதி³, வத்தமானதோதி விஞ்ஞாயதி... நாமஸ்மா பச்சயவிதா◌⁴னப்ப ஸங்க³தோ, உபாத்தோதி க³ஹிதோ. கஞ்சிப்பணரமாபன்னஸ்ஸ லக்க²ணே ததியா யதா² ஸியா ‘ருக்க²ம்பதி விஜ்ஜோதன’மிச்சத்ர லக்க²ணமத்தே மா ப◌⁴வீதி பாணினீயேஹி “இத்த²ம்பூ◌⁴தலக்க²ணே”தி (2-3-21) இத்த²ம்பூ◌⁴தக்³க³ஹணங் கதங், தம்மனஸி நிதா◌⁴ய சோத³யமாஹ-‘நன்வி’ச்சாதி³, இத்த²ம்பூ◌⁴தஸ்ஸ லக்க²ணந்தி ச²ட்டீ²ஸமாஸோ, ஆபன்னஸ்ஸாதி பூ◌⁴தஸ்ஸ, ஸாமஞ்ஞஸ்ஸ பே◌⁴த³கோ விஸேஸோ பகாரோ வுச்சதே, ததா²ஹி ‘தித³ண்ட³கேன பரிப்³பா³ஜகமத்³த³க்கீ²’தி மனுஸ்ஸத்தஸாமஞ்ஞஸ்ஸ பரிப்³பா³ஜகத்தம்பகாரோ, தம்பரிப்³பா³ஜகோ பத்தோ, தஸ்ஸ தித³ண்ட³கங் லக்க²ணங். உபலக்க²ணத்தேதி இமினா இத்த²ம்பூ◌⁴தஸ்ஸ லக்க²ணத்தாபா◌⁴வமாஹ, உபலக்க²ணந்தி ஸங்கேதோ. நயித³மத்தி²ச்சாதி³ பரிஹாரோ, ருக்க²ம்பதி விஜ்ஜோதனந்தி எத்த² கஸ்ஸசி இத்த²ம்பூ◌⁴தஸ்ஸாபா◌⁴வா இத்த²ம்பூ◌⁴தக்³க³ஹணே பயோஜனங் ந தி³ஸ்ஸதி தன்னிவத்தனதோ, ருக்க²ம்பதி விஜ்ஜோததேதி எத்த²து இத்த²ம்பூ◌⁴தஸ்ஸ விஜ்ஜுஸங்கா²தஸ்ஸ அத்த²ஸ்ஸ ஸப்³பா◌⁴வா ததியாப்பத்தியங் தங்னிவத்தியா யதா²வுத்தங் ஞாயமந்தரேன நாஞ்ஞங் கிஞ்சி படிஸரணமத்தீ²தி ஸஞ்ஞாபயமாஹ-‘அவஸ்ஸ’மிச்சாதி³, அஞ்ஞதா²தி ஏவமனப்³பு◌⁴பக³ம்ம ‘இத்த²ம்பூ◌⁴தலக்க²ணே’தி வசனே கரீயமானே ஸதி, இத்த²ம்பூ◌⁴தவாதி³னோ உத்தரமாஸங்கியாஹ-‘நசா’திஆதி³, வத்துந்தி வசனஸேஸோ, சோ-வதா◌⁴ரணே, நேவ ஸக்காதி வுத்தங் ஹோதி, து³தியாவிதா◌⁴னஸாமத்தி²யாதி “பதிபரீஹி பா◌⁴கே³ சா”தி (2-9) கஸ்மா ந ஸக்காதி ஆஹ-‘அத்தி²’ச்சாதி³, அஸதி ஹி பயோஜனே ஸாமத்தி²யந்தி பா◌⁴வோ. அத² கமண்ட³லு பாணிம்ஹி அஸ்ஸாதி ஆதோ³ ததியா கஸ்மா ந ஸியா த்யாஹ-‘கமண்ட³லு’இச்சாதி³, கமண்ட³லுஸ்ஸ ஸேதஸ்ஸ ச உபலக்க²ண பா◌⁴வேனானுபாதா³னதோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, இமினா உபாதா³துனோ ஸவசஸி ஸதந்ததமாஹ, விஸிட்டா²வயவாதெ◌⁴ய்யேனாதி பாணி கமண்ட³லுனா விஸிட்டோ²வயவோ, தஸ்ஸாதெ◌⁴ய்யோ கமண்ட³லு தேனாதி அத்தோ². யேனாங்கே³ன விகதேன அங்கி³னோ விகாரோ லக்கீ²யதே ததோ ததியா யதா²ஸியாதி பரேஹி “யேனாங்க³விகாரோ”தி (2-3-20) ஆரத்³த◌⁴ங்,

ததா³ஹ-'யேனே'ச்சாதி³, தத்த² யஸத்³தே³ன விகதாவயவோ ஹேதுத்தேன நித்³தி³ட்டோ² அங்க³ஸத்³தோ³ ச ஸமுதா³யவசனோ உபாத்தோ தேனாஹ-'யேனேச்சாதி³, நனுச காணாதீ³னங் நியதகு³ணீனமபி◌⁴தா◌⁴யித்தா அக்கி²ஸத்³த³ஸ்ஸ பயோகோ³ ந யுத்தோ ப்³யாவத்தியாபா◌⁴வாதி, நேஸ தோ³ஸோ, லோகியோ-யங் ஸத்³த³ஸ்ஸ வோஹாரோ, லோகஸ்ஸ ச ஸத்³த³ப்பயோகே³ கு³ருலகு◌⁴ம்பத்யத³யோ நத்தி², ததா²ஹி லோகேன 'ஸீஸபாதி'பி வுச்சதே, ருக்கோ² ஸீஸபாதிபி, யஸ்ஸ து தத்தா²த³ரோ, ஸோ-க்கி²ஸத்³த³ங் பயுஜ்ஜதேவ, அத²வா ஸாமஞ்ஞுபக்கமே விஸேஸோ பயோக³மரஹதி, அக்கி²(நாதி) ஹி வுத்தே ஸந்தே³ஹோ ஸியா 'கிமஸ்ஸ வத்துமிச்சி²த'ந்தி ததோ காணோதி வுச்சதே, நாக்கி²னா நிரூபயதி ஸோப◌⁴னோதி, கிஞ்சரஹி காணோதி, அக்கி²காணமஸ்ஸெத்யாதோ³ கஸ்மா ந ஸியாதி ஆஸங்கிய'கமண்ட³லு பாணிம்ஹி அஸ்ஸா'த்யத்ர யோ வுத்தோ பரிஹாரோ, த மெத்தோ²பதி³ஸந்தோ ஆஹ-'ஹெட்டா² விய அப்பஸங்கோ³'தி.

19. ஹேது

கிஸ்மிஞ்சி ப²லே தி³ட்ட²ஸாமத்தி²யெத்தே² ஹேது நிருள்ஹோ. ஏகத்ர ஹி தி³ட்ட²ஸாமத்தி²யொத்தோ² தங்யொக்³க³தாய காரிய (ம)கரொந்தோபி ஹேது வுச்சதே ஸதி ஸஹ காரின்யஸதி ச விது◌⁴ரப்பச்சயோ பபா(த) தோ, தேன காரியஸ்ஸ ப்³யபி◌⁴சாரோ, தேனேவாஹ- 'அனிப்பா²த³யந்தோபீ'தி, காரணே ததியாயாபா◌⁴வே காரணமாஹ- 'தக்கிரியாயொக்³க³தாமத்தே'ச்சாதி³.

21. கு³ணே

உபாதி◌⁴ விஸேஸனங், பராங்க³பூ◌⁴தேதி பரஸ்ஸ ப³ந்த◌⁴த்தா(தி³னோ) விதா◌⁴னா யாங்க³பூ◌⁴தே ஜளத்தாதி³ஹேதும்ஹீதி அத்தோ², இமினா கு³ணஸத்³தோ³ யமப்பதா◌⁴னவசனோதி வத³தி, யஞ்சாப்பதா◌⁴னங் தம்பராங்க³பூ◌⁴தந்தி கு³ணேதீமஸ்ஸ 'பராங்க³பூ◌⁴தே'தி அத்த²மாஹ, யஞ்ஹி பரத்த²முபாதீ³யதே தத³ப்பதா◌⁴னமனு வாத³ரூபேனோபாதீ³யமானத்தா, யதா² 'ஜளத்தா ப³த்³தோ◌⁴, ருக்கோ² யங் ஸீஸ பத்தா, அக்³கி³ எத்த² து◌⁴மத்தே'ச்சாதி³, தேனேவாஹ-'பரத்த²ரூபாபன்ன'ந்தி, வாவிதா◌⁴னந்தி "விபா◌⁴ஸா கு³ணே-தி²யங்"ந்தி (2-3-25) ஏவங் விதா◌⁴னங், இத்தி²யந்திஆதி³னா பஞ்சமீரூபஸ்ஸபி அபி◌⁴மதபா◌⁴வங் த³ஸ்ஸேதி, தேனேவாஹ-'உப◌⁴யத்தா²'திஆதி³, நனு 'தோ பஞ்சம்யா"தி (4-95) ஸுத்தேன தத்³தி◌⁴தபச்சயந்தஸ்ஸ கத²ங் பஞ்சம்யந்ததா த்யாஸங்கியாஹ-'பஞ்சமினித்³தே³ஸே' இச்சாதி³, இமினா ஸுத்தேன பஞ்சமியா வினாதி யோஜனா, வா பஞ்சமியா விதா◌⁴னதோ ததியாரூபேனபி ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி சோத³னமனஸி நிதா◌⁴ய பஞ்சம்யு தா³ஹரணேயேவ காரணங் ததியோதா³ஹரணஸ்ஸ ச பட²மோதா³ஹரணானுஸாரேனானு மந்தப்³ப³தஞ்சத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ 'பஞ்சம்யாயேவி'ச்சாதி³, அபா◌⁴வேன ஸங்கா²ரனிரோதே◌⁴னாதி ததியந்தரூபானி.

22. ச²ட்டீ²

ஸம்ப³ந்த⁴வசனிச்சா²யேவெத்த² ச²ட்டீ² ஸித்³தா⁴தி ஆஸங்கியாஹ-'ஹேதும்ஹி'ச்சாதி³, ஹேதுமாஹ-'தங் யொக்³க³தா' இச்சாதி³, ஸத்³த³ஸத்திஸாமத்தி²யாதி ஸத்³த³ஸத்திஸங்கா²தாய ஸாமத்தி²யா, தமேவ புூ²டயதி 'யத்த²'இச்சாதி³னா, ஹெத்வத்த²வாசகேஹி அந்தரேனாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸமானாதி⁴கரணேஹீதி ஹெத்வத்த²ஸமானாதி⁴கரணேஹி உத³ராதீ³ஹி, தஜ்ஜோதனாயாதி ஹெத்வத்த²ஜோதனாயாலந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ப்³யதிரேகேன து ஹெத்வத்த²தோ தப்பவத்திமாஹ-'யத்த² பனி'ச்சாதி³, ஹெத்வத்தே²ஹிபிச்சாதி³னா ஸாமத்தி²யமுபத³ஸ்ஸிதங் 'வஸே த⁴ம்மஸ்ஸ ஹேதுனோ'தி தத்தோ²தா³ஹரணங்.

23. ஸப்³பா³

நாமபூ⁴தேஹீதி ஸப்³பா³தீ³ஸு கேசி கேஸஞ்சி யதி³ நாமானி ஸியுங் தேஹி, அப்பதா⁴னபூ⁴தேஹீதி பியஸப்³பா³தீ³ஹி, கிம்பயோஜனந்திஆதோ³ பயோஜனஸத்³தோ³ "பயோஜனங் காரியஹேதூஸூ"தி நிக⁴ண்டு³தோ ஹேதுவசனோ.

24. சது

யஸ்ஸ ஸசேதனாயாசேதனாய வா கஸ்ஸசி, பூஜானுக்³க³ஹகாமத்த மந்தரேன ஸம்மாபதா³னங் ந ஸம்ப⁴வதீதி ஆஹ-'பூஜா' இச்சாதி³, தேனாதி யதா²வுத்தேனத்தே²ன, சாக³ங்க³ந்தி த³தா³தினோ தா³னகிரியாய கம்மேன ஸம்ப³ஜ்ஜ²மானஞ்சாக³காரணங், இதா³னி ஸம்பதா³னலக்க²ணங் ஸப்பபே⁴த³மாவிகாதுகாமோ ஆஹ-'ததி³த³'மிச்சாதி³, நனிராகரோதீத்ய நிராகரணங், ஆராத⁴யதீத்யாராத⁴னங், அப்³ப⁴னுஜானாதீத்யப்³ப⁴னுஞ்ஞங், தேஸங் வஸேன, இத⁴ ஸம்பதா³னந்திதா⁴ வுத்தங் கதி²தங், கேதேதி ஆஹ-'ருக்க²யாசகபி⁴க்க²வோ'தி, ருக்கா²தி³கங் தங் ஸம்பதா³னங் விபா⁴கே³ன த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'தத்த² ஹி'ச்சாதி³, அஜ்ஜே²ஸனேனாராத⁴னேன ஸம்பதா³னங் ப⁴வதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அனுமதியா அப்³ப⁴னுஜானேன, விஜ்ஜமானெப்யனிராகரணே பி⁴க்கு²னோ-தி⁴கமனுமதந்த்யதி⁴ப்பாயேனாஹ-'ஸோ' இச்சாதி³.

25. தாத³

பயோஜனபரியாயே அத்த²ஸத்³தே³ ஸதி இத³ந்தி பயோஜனங் பராமட்டு²ங் ஸக்காதி 'தஸ்ஸேத³'ந்திஆதி³ வுத்தங், தஸத்³தே³னெத்த² விகதியாதிஸம்ப³ந்தோ⁴, அத்த²ஸத்³தே³ன து பகதியா, அத்த² கத²னமேதந்தி இமினா வசனிச்சா²ய மேதிஸ்ஸங் நத்தி² ஸமாஸோதி தீ³பேதி, விக்³க³ஹே வாஸ்மிமிமஸ்மாயேவ நிபாதனா ஸமாஸோ த³ட்ட²ப்³போ³,ஸோ விகதிஸங்கா²தோ அத்தோ², பகதித்வஞ்ஞபத³த்தே²னாக்கி²பீயதே, ததோ தத³த்த²ஸத்³த³தோ, கோயங் தத³த்த² பா⁴வோ ச்சாஹ-'தத³த்த²பா⁴வோ நாமா'திஆதி³, நிமித்தங் யூபாதி³விகதி, நிமித்தீதா³ருஆதி³பகதி தஸத்³தே³னாத்த²ஸத்³தே³ன ச க³ஹிதா, தேஸங்

ஸம்ப³ந்தோ⁴ தத³த்த²ஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தினிமித்தங் தத³த்த²பா⁴வோ நாமாதி அத்தோ², ஹேது ஹேதுமந்தபா⁴வலக்க²ணோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ நாமாதி வுத்தங் ஹோதி, பதா⁴னாவச்சே²த³கு³ணஸ்மாதி விதீ⁴யமானத்தேன பதா⁴னஸ்ஸ புரிஸஸ்ஸ ஆச்சே²த³கா விஸேஸகா கு³ணா, யஞ்ஹி விதீ⁴யதே ஞாபீயதே தம்பதா⁴ன, மிதரமப்பதா⁴னமனுவஜ்ஜமானத்தா, யதா³ உபாதீ³யதேதி வத்வா உபாதீ³யமானப்பகாரங் தி³ட்ட²ந்தேன பு²டயிதுமாஹ-'யதா²'இச்சாதி³, யூபோ நிமித்தங் யஸ்ஸ தா³ருனோ தங் ததா² வுத்தங் நாஞ்ஞனிமித்தந்தி யதா³ நிமித்யவச்சே²த³கத்தேனுபாதீ³யதே ததா³ நிமித்தஸத்³த³தோவ சதுத்தீ² ஸம்ப³ந்தோ⁴, ததோ அஞ்ஞனிமித்ததோ, நிமித்தனிமித்தீனங் ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ அபி⁴முக²பா⁴வேன தத்தே²வ நிமித்தே பவத்தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, நிமித்தஸத்³த³தோ ஹேதுததியாபி நாஸங்கனீயாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, காரணமாஹ-'நிமித்த' [ஹேது] இச்சாதி³. உப⁴யத்தா²தி யூபாய பாகாயாதி உப⁴யத்த².

பிணியமானா கிங் ஸத்³தா³தி³வசனீயா பரோ ஸாது³ஆதி³கோ யோ-த்தோ² ஸோ அஞ்ஞோ கத்தா யஸ்ஸ ஸோ அஞ்ஞகத்துகோ-பி⁴லாஸோ, அபி⁴லாஸோ ருசீதி இமினா தி³த்யாத்³யனேகத்த²ந்தோபி ருசிஸத்³தோ³-பி⁴லாஸே ருள்ஹோவ க³ய்ஹதீதி வத³தி, ஸா ருசி அத்தோ²-பி⁴தெ⁴ய்யோ யேஸங் பே⁴ தத³த்தா², தேஸங் ஸம்ப³ந்தி⁴னோ பிணியமானஸ்ஸ, இமினா ச கிஞ்சாபி ருசிரயங் யஸ்ஸூப்பஜ்ஜதேயோ வா தஸ்ஸா ஜனகோ, தேஸமுபி⁴ன்னம்பி அத்தி², ததா²பி யஸ்ஸூப்பஜ்ஜதே ஸோவ தஸ்ஸாதி⁴கரணங், அஜனகோபி ஸோ தாய ஸங்ஸத்தோதி தஸ்ஸேவ பிணியமானஸ்ஸ ஸம்பதா³னஸஞ்ஞா, நதுஜனகஸ்ஸ தாயாஸங்ஸத்தஸ்ஸாதி தீ³பேதி, இதா⁴தி இமினா ஸக்கதே உதா³ஹரணானமஸமானரூபகங் த³ஸ்ஸேதி, இமினா ச உதா³ஹரணானமஸமான ரூபத்தமேவ சதுத்தீ²விதா⁴னே காரணங், அஞ்ஞதா² ச²ட்டீ²யேவ தேஹிபி விதீ⁴யெய்ய காரணாஸம்ப⁴வா [காரணஸப்³பா⁴வா] ஹி தீ³பேதி, ஈதி³ஸஸ்ஸ பச்சுதா³ஹரண(ஸ்ஸ) பா⁴வே காரணமாஹ-'அனஞ்ஞகத்து கத்தா-பி⁴லாஸஸ்ஸா'தி, பரேஸமித³ம்பச்சுதா³ஹரணம்ப⁴வது இத⁴ கத²ந்தி ஆஹ-'இஹத்வி'ச்சாதி³, த்வந்தி அத்தமத்தே பட²மாயேவ, ஸம்ப⁴வே காரணந்தரமாஹ-'அத²வா'திஆதி³, நத்தி² அஞ்ஞோ கத்தா யஸ்ஸா ஸா அனஞ்ஞகத்துகா ருசி, பா⁴ய ருசியா ஸம்ப³ந்தி⁴னோ பிணியமானஸ்ஸ ஸம்பதா³னஸஞ்ஞங் யே பன இச்ச²ந்தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, யே பன ஆஹு சாதிஸம்ப³ந்தோ⁴, உப்பஜ்ஜனமுப்பத்தி, கஸ்ஸ உப்பத்தி, ருசியா, உப்பத்தியா ஆதா⁴ரோ உப்பத்யாதா⁴ரோ'தே³வத³த்தாய ரோசதே'ச்சாதோ³ தே³வத³த்தாதி³ங் உபலக்கே²தீதி உப்பத்யாதா⁴ரோபலக்க²ணங் வசனங், எத்த² ருசியா உப்பத்யாதா⁴ரோபலக்க²ணமேவ வசனந்தி ஸாவதா⁴ரண மத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³… ஸப்³பே³ஸங் வாக்யானமவதா⁴ரணப²லத்தா, தேன பிணிய மானவசனமபி⁴லாஸஸ்ஸ அஞ்ஞகத்துகதாஸந்த³ஸ்ஸனபரங் ந ஹோதீதி ப்³யவச்சி²ன்னம்ப⁴வதி, தேஸங் கச்சாயனஸ்ஸ சேஹாபி பஸஜ்ஜதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, இஹாபீதி த்வமிதி எத்தா²பி, அஞ்ஞதா²ஸித்³த⁴த்தாதி அத்த²மத்தே பட²மாய ஏவ ஸித்³த⁴த்தா, வசனஸ்ஸாதி உபி⁴ன்னம்பி

சதுத்தீ²விதா⁴னவசனஸ்ஸ, அதிப்பஸங்கோ³சாதி “கஸ்ஸ வா த்வங் த⁴ம்மங் ரோசேஸீ”திஆதோ³ தவாதி அனபி⁴மதட்டா²னப்பத்திச.

தா⁴ரிப்பயோகே³தி தா⁴ரிதா⁴துனோ பயோகே³, உத்தமீணோ அத⁴மீணோதி த⁴னிகக³ஹேதூனங் ருள்ஹீத்யாஹ-‘உத்தமீணோ த⁴னஸாமீ’தி, உத்தமீணமஸ்ஸாதி உத்தமீணோ, தா⁴ரயதீதிமஸ்ஸத்த²மாஹ-‘வஹதீ’தி, தா⁴ரிதோதி தா⁴ரங்தா⁴துதோ. ஸுத்தந்தரேன (தங் தங்) நியமேன நியமிதானங் தேஸங்தேஸங் ஸம்பதா³னஸஞ்ஞங் விதா⁴ய சதுத்தீ² விஹிதா பரேஹி, ததா³ஹ ‘ஸிலாக⁴ ஹனுட்டா²ஸபான’மிச்சாதி³, ஸப்³ப³த்த² யோக³ஸம்ப³ந்தே⁴ ச²ட்டீ², ஞாபேதுந்தி ஸிலாகா⁴தி³கே போ³தே⁴துங், இச்சி²தோதி அதிமதோ. தத³த்த²வாசீனஞ்ச தா⁴தூனங் ஸங்க³ஹணத்த²ங் ‘குத⁴து³ஹிஸ்ஸோஸூயத்தா²ன’ந்தி வுத்தங், யம்பதி கோபோதி இமினா கோபஸ்ஸ விஸயமாஹ, யஸ்ஸாதி இமினா யங்காரகந்தி வுத்தமேவ பராமஸதி, யஸ்ஸாதி ராஜாதி³னோ, புச்ச²தீதி புச்சி²யதே , தேனேவ வக்க²தி-‘யஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தி⁴ங் ஸுபா⁴ஸுப⁴ங் புச்ச²தி நேமித்திகோ’தி, யோசானுகூலத்தம்ப⁴ ஜதீதி இமினா இத³ங் த³ஸ்ஸேதி “பதிபுப்³ப³கோ ஆபுப்³ப³கோச ஸுணோதி அப்³பு⁴பக³மே படிஜானநேச வத்ததே, யதா³யமப்³பு⁴பக³மோ பத்த²னா புப்³ப³தோ ப⁴வதி ததா³ பத்த²னாய கத்து பத்த²யிதுனோ சதுத்தீ² ரூபம்ப⁴வதி, யதா³த்வபத்த²ம்பி கேவலமானுகூல்யேன வத்தமானங்தி³ஸ்வா தெ³ய்யமப்³பு⁴பக³ச்ச²ந்தி இத³மித³ங் வோத³ஸ்ஸாமாதி [கோபிஸ்ஸஸாமாதி (பொத்த²கே)] ததா³னுகூல்யேன பவத்தனஸங்கா²தாய கிரியாய கத்துனோ சதுத்தீ²ரூபம்ப⁴வதீ”தி, இமினா ச பாணினியவுத்திகாரஸ்ஸ ஜயாதி³ச்சஸ்ஸமதே ப்³யபி⁴சாரமாஹ, ஸோ ஹி “அப்³பு⁴பக³மோ நாம பரேன பத்தி²தஸ்ஸ ப⁴வதி தத்த² பத்த²யிதுயேவ சதுத்தீ²ரூபம்ப⁴வதீ”தி வத³தி, புப்³ப³ஸ்ஸாகிரியாய யோ கத்தாதி வேத³வாக்யேன விஹிதது²திககரண ஸங்கா²தாய உஸ்ஸாஹானுஜானநதோ புப்³ப³பூ⁴தாய கிரியாய யோ கத்தா ஹோதா போதா ச, ஸப்³ப³த்தா²பி‘தஸ்ஸா’தி இத³ங் ‘சதுத்தீ²யாயத³பி⁴மதங் ரூப’ந்திஇமினா ஸம்ப³ந்தி⁴தப்³ப³ங், ச²ட்டி²யா ஸப்³ப³ப்³யாபிபா⁴வமாலம்ப³ ஏவந்தி அதிதே³ஸோதி ஆஹ ‘ஏவந்தீ’திஆதி³, ரூபஸாம்யதோ பன தாத³த்தி²யத்த²ஸப்³பா⁴வாச யதா²யோக³ங் தாத³த்த²ஹ சதுத்தீ²பி ந விருஜ்ஜ²தி, வக்க²தி ஹி‘தாத³த்த²ஹ வசனிச்சா²யந்து ‘இச்சாதி³னா, இச்சி²தோ ராஜா, கம்ம வசனிச்சா²தி இமினா வசனிச்சா²ய பதா⁴னத்தமாஹ… வசனிச்சா²பி⁴முக²த்தா ஸப்³பே³ஸங் காரகானங், அப்பசுரப்பயோக³த்தாதி அப³ஹுப்பயோக³த்தா, ஹனுதே அபனயதி, உபதிட்ட²தே உபட்டா²னங் உபக³மனங் கரோதி, பிஹயந்தி பத்தெ²ந்தி, குஜ்ஜ² அமரிஸங் கரோதி, து³ஹனாத³யோ கோபப்பப⁴வா நானந்தரேன தே ஸம்ப⁴வந்தீதி தூ³பா⁴த³யொப்யுதா³ஹடா “ப்³யஞ்ஜனே தீ³க⁴ரஸ்ஸா”தி (1-33) ரஸ்ஸே அபரஜ்ஜா²மி, இஸ்ஸயந்தி நஸஹந்தி, ஆரஜ்ஜ²தி புச்சி²தோ நேமித்திகோ உபபரிக்க²தி, பா⁴த³த்த²ஹங் விபா⁴வேதி ‘யஸ்ஸே’ச்சாதி³னா, பரியா லோசேதி உபபரிக்க²தி, கிங் லக்க²ணோ-யமனியமோச்சாஹ-‘நாவஸ்ஸ’மிச்சாதி³, யாசிதுஸ்மாயேவ [யாசிதுயேவ (பொத்த²கே)] ச²ட்டீ²தி நாவஸ்ஸமயன்னியமோதி அத்தோ², குதோச்சாஹ-‘ஸம்ப³ந்தே⁴’ச்சாதி³, அஞ்ஞஸ்மாபீதி அயாசிதுதோஅபி,

து²திகரணஸ்ஸ கத்துபூ◌⁴தா ஹோதாபோதாரோ உஸ்ஸாஹனானுஜானநானங் கம்மங் ஹோதீதி ஆஹ-'பச்சனுபுப்³ப³ஸ்ஸ கி³ணாதிஸ்ஸ கம்மே'தி. ஹோதுபோதுஸத்³தே³ஹிச்சாதி³னா போதுஸத்³த³ஸ்ஸபி ச²ட்டி²ரூபங் த³ஸ்ஸிதங், வுத்தியந்து 'ஹோது பதிகி³ணாதி'ச்சேவ பாடோ² தி³ஸ்ஸதி, ஹொத்வேவம்பித்யம்ஹாகமத்ரோபெக்கா², உஸ்ஸாஹயதீத்யத்தே² கி³ணாதி அந்தோக³தண்யத்தோ². அனாவாதோ³தி நாவாஅன்னாதி³வஜ்ஜிதே. எத்த² பன ததா² படிஸேதா◌⁴பா◌⁴வேபி ப³ஹுலாதி◌⁴காரதோ 'ந தங் நாவமஞ்ஞே நதங் அன்னமஞ்ஞே'ச்சாதி³ ப◌⁴வதி, அத்தே²வ ஹி ப³ஹுலாதி◌⁴காரதோவா திப்பஸங்கா³பா◌⁴வோ, பட²மந்தங் ரூபந்தி மஞ்ஞமானோதி பட²மந்தங் ரூபங், எத்த²ச யதா³ திணாதி³தோபி கி²கங்ஸீயதே ததா³ நிந்தா³வக³மோ, தத்த² ச நியோக³தோவ நஞ்பயோகோ³ ஞாதா²னுப பத்தியாதி ஸப்படிஸேத◌⁴முதா³ஹடங் 'ந மஞ்ஞமானோ'தி, அவதி◌⁴ம்ஹியேவ பஞ்சமீதிணாதி, நஞ்பயோகே³வ நியோக³தோ நிந்தா³வக³மா திணந்தி கம்மேயேவ து³தியா, அத²வா ஸதீபி நிந்தா³வக³மே வசனிச்சா²தோ ஸவிஸயேயேவ து³தியா, ஸம்முதிப்பயோகே³தி ஸம்முதிஸத்³த³ஸ்ஸ பயோகே³, சதுத்தி²ங் இச்ச²ந்தீதி மத்தாயாதி எத்த² சதுத்தி²ங் இச்ச²ந்தி, புன ருத்தத்தே காரணமாஹ-'அத² ஸோதிவிஜ்ஜமானத்தா'தி, சண்ட³ஸ்ஸ குக்குரஸ்ஸாதிஆதி³ஸுத்தே "அத² ஸோ"தி பாட²ஸ்ஸ விஜ்ஜமானத்தா 'பி◌⁴ய்யோஸோ மத்தாயா'தி எத்த² ஸோகாரோ புனருத்தோதி அதி◌⁴ப்பாயோ, சக்³க³ஹணேனாதி "ஸிலாக◌⁴ஹனு…பே…. ஸத்தம்யத்தே²ஸுசா"தி ஸுத்தே சக்³க³ஹணேன, சதுத்தீ²பி◌⁴மதாதி "நமோ யோகா³தி³ஸ்வபிசா"தி ஸுத்தேன.

26. பஞ்ச

அவதீ◌⁴யதே விஸிலிஸ்ஸதே ஏதஸ்மாத்யவதி◌⁴, அவபுப்³பா³ய தா◌⁴தா◌⁴துதோ அவதி◌⁴ம்ஹி"தா³தா◌⁴த்வீ"தி (5-45) இ.

யதோ-வதீ◌⁴யதே கிஞ்சி, க்ரியாபுப்³ப³ங் குதோசிபி;
சலஞ்சாசலமஞ்ஞஞ்ச, தங் வத³ந்த்ய வதி◌⁴ம்பு³தா◌⁴.

எத்தா²யமத்தோ² "யதோகுதோசிபி அத்தோ² கிஞ்சி வத்து²அவதீ◌⁴யதே ஸங்யோக³ஸ்ஸ வா கிரியானிமித்தங் க³மனதா³னாதி³கிரியாபுப்³ப³ங் விஸிலிஸ்ஸதே ஸயங் வா அபேதி அஞ்ஞேன வா விஸுங் கரீயதே, தமேவங்வித◌⁴ங் சலஞ்சா சலஞ்ச விஸிலேஸபரிச்சே²த³பூ◌⁴தங் பத³த்த²மவதி◌⁴ங் வத³ந்தி பு³தா◌⁴ தப்³பி³து³னோ"தி, தங் யதா² தா◌⁴வதாஸ்ஸா புரிஸோ பததி, புரிஸங் பாதேதி வா, ருக்கா² பண்ணங் பததி, பண்ணங் பாதேதி வாதி, ஸோச திதா◌⁴ப்யுச்சதே விஸயபே◌⁴தே³ன, யதா²-

நித்³தி³ட்ட²விஸயோ கோசி, உபாத்தவிஸயோ ததா²;
அனுமெய்யவிஸயோ சாதி, திதா◌⁴வதி◌⁴ ஸமீரிதோதி.

தத்த² நித்³தி³ட்டா² வசனோபனீதா கிரியா விஸயோ யத்த² ஸோ நித்³தி³ட்ட² விஸயோ வதி◌⁴, யதா²-'கா³மஸ்மா ஆக³தோ'தி, உபாத்தாஜ்ஜா²ஹடா கிரியா

விஸயோ யத்த² ஸோ உபாத்தவிஸயோ, யதா²-‘வலாஹகா விஜ்ஜோததே’தி, வலாஹகா நிக்க²ம்ம விஜ்ஜோப⁴தேதி அத்தோ², அனுமெய்யா கிரியா விஸயோ யத்த² ஸோ அனுமெய்யவிஸயோ, யதா²‘மாது²ரா பாடலிபுத்தகேஹி அபி⁴ரூபதரா’தி, எத்த² அபி⁴ரூபகு³ணேன உக்கங்ஸனமனுமெய்யங், அதோயேவெத்தா²யமேவ ஸஞ்ஞா பரிப்பு²டா விஞ்ஞாயதீதி ந காசிதி³ஹ ஸஞ்ஞா பரிபா⁴ஸீயதே ப்³யாமோஹகாரிணீ, அதா²வதி⁴ஸ்மாதி வுச்சமானே ‘பத³த்தா²வதி⁴ஸ்மா’தி குதோ-வஸீயதே யேனேவங் விவரணங் கதந்த்யாஸங்கியாஹ-பதா³ன’மிச்சாதி³. யதா² கா³மஸ்மாதிஆதி³னா இத³ங் தீ³பேதி “ந கேவலங் காயஸங்ஸக்³க³புப்³ப³கோவ விஸிலேஸோ, கிஞ்சரஹி பு³த்³தி⁴ஸங்ஸக்³க³புப்³ப³கோபி, அத்தி² சேஹ பு³த்³தி⁴ஸங்ஸக்³க³ புப்³ப³கோ, ததா²ஹி சோரேஹி பா⁴யதித்யாதோ³ யோ (ப⁴ய)பெக்க²ண ஸீலோ ப⁴வதி, ஸோ யதி³ மங் சோரா பஸ்ஸெய்யுங், து⁴வங் மே மரணந்தி விசாரெந்தோ தே பு³த்³தி⁴யா பப்போதி பப்புய்ய ச ததோ நிவத்ததே, ததா² சோரேஹி தாயதித்யாதோ³ யோ ஏகஸ்ஸ மித்தோ ப⁴வதி ஸோ யத்³யேதங் சோரா பஸ்ஸெய்யுங் து⁴வமஸ்ஸ மரணந்தி பஸ்ஸந்தோ தே பு³த்³தி⁴யா பத்வா ததோ நிவத்தயதீத்யவதி⁴த்தா அவதி⁴ஸ்மாவ ஸப்³ப³த்த² பஞ்சமீ”தி, பரேஹி பன ஏதாதி³ஸேஸு ஸப்³ப³த்த² படிபத்துவிஸேஸானுக்³க³ஹாய ஸுத்தேஹேவ பபஞ்சோ கதோ, இத⁴ பன ஸாமஞ்ஞவசனேனேவ ஸித்³த⁴த்தா தத³னுக்³க³ஹாய உதா³ஹரணேஹேவ பபஞ்சிதங், பீ⁴திபா⁴யனத்தா²னந்தி பீ⁴தி தாயனானங் அத்தோ² யேஸங் தே பீ⁴திதாயனத்தா² தேஸந்தி அத்தோ², நனு பீ⁴த்யத்தா²னங் பயோகே³ ப⁴யஹேது ஸம்ப⁴வதி நது தாயனத்தா²னந்தி, நேஸ தோ³ஸோ, தாயனஞ்ஹி ரக்க²னமுச்சதே [ஸாயனாஹி ரக்க²னமுப்பஜ்ஜபே⁴ (பொத்த²கே)] தஞ்ச ப⁴யஹேதுதோ வெத்யாஹ-‘யோ ப⁴யஹேது’திஆதி³, இமினா ச “பீ⁴த்யத்தா²னங் ப⁴யஹேது”தி (1-4-25) பாணினியானமபாதா³னஸஞ்ஞா ஸுத்தம்படிக்கி²பதி, ததோதி ப⁴யஹேதுதோ, தேஸந்தி ப⁴யதாயனானங், ப⁴யமனிட்ட²பாதஸங்கா, உத்தாஸொத்யத்தோ², தாயன மனிட்ட²பாததோ பரிரக்க²னங், யதா² த³ஸ்ஸனங் ஹொந்தேவாதீமினா வசனிச்சா²யேவ பதா⁴னத்தமாஹ, கோ ஹி லோகியங் வசனிச்ச²மதிவத்திதுங் ஸக்கோதி, ததா²ஹி ஸப்³பே³வ த³ப்³பா³த³யோ ஸப்³ப³காரகஸத்தியுத்தாவ, தத்தா²யங் காரகவிபா⁴கோ³ வசனிச்சா²வஸேனேவ, தங் யதா² ‘வலாஹகோ விஜ்ஜோததே, வலாஹகேன விஜ்ஜோததே, வலாஹகே விஜ்ஜோததே’தி. பராபுப்³ப³ஸ்ஸாதிஆதி³னா “பராஜிஸ்ஸாஸய்ஹோ”தி (1-4-26) ஸஞ்ஞாஸுத்தங் பச்சக்கா²தி, அஸய்ஹோ அத்தோ²தி ஸஹிதுங் அபி⁴ப⁴விதுமஸமத்தோ² அத்தோ², அஜ்ஜே²னஸகாஸாஇச்சாதி³னா உதா³ஹரணத்த²மாசிக்க²தி, நனுசேவமத்த²ங் வத³தா யஞ்ஞத³த்தஸ்ஸாஸய்ஹத்தங் வுத்தங், தங் கத²ங் அஜ்ஜ²யனஸ்ஸாஸய்ஹத்தங், யேனாஸய்ஹத்தஸ்ஸாவதி⁴த்தங் படிபாத³யதி த்யாஸங்கியாஹ-‘யஞ்ஞத³த்தானபி⁴ப⁴வோ’ச்சாதி³, அஸய்ஹோதீமஸ்ஸ பச்சுதா³ஹரணங் படிபாத³யதி ‘யோ பனி’ச்சாதி³. “வாரணத்தா²னமிச்சி²தோ”தி (1-4-27) ஸுத்திதங், ததா³ஹ ‘வாரணத்தா²ன’மிச்சாதி³, வாரணமத்தோ² யேஸங் தே வாரணத்தா², அவதி⁴மத்தவசனிச்சா²யந்தி விஸேஸதோ விதா⁴னமந்தரேனா வதி⁴மத்த வசனிச்சா²யங், விஸேஸவிதா⁴னேதி இச்சி²தோதி

விஸேஸவிதா◌⁴னே, சித்தஸ்ஸாவதி◌⁴வசனிச்சா²யம்பன சித்ததோ பாபங் நிவாரயேதி ப◌⁴வதி. "ரக்க²னத்தா²னமிச்சி²த"ந்தி (2-6-3) ஸுத்திதங், ததா³ஹ-'ரக்க²னத்தா²ன'மிச்சாதி³, கேஸஞ்சீதி கச்சாயனாதி³கே த³ஸ்ஸேதி. "அந்தரதா◌⁴னே யேனாத³ஸ்ஸனமிச்ச²தீ"தி (1-4-28) ஸஞ்ஞாஸுத்தமாரத்³த◌⁴ங், ததா³ஹ-'அந்தரதா◌⁴னே'ச்சாதி³, அயமுபஜ்ஜா²யோ யதி³ மங் பஸ்ஸதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, த³ஸ்ஸனே தோ³ஸங் தக்கேதி 'நுன'மிச்சாதி³னா, பேஸனமஸக்காரபுப்³ப³கோ நியோகோ³, அஜ்ஜே²ஸனங் ஸக்காரபுப்³ப³கோ, மஞ்ஞுமானோ ஸிஸ்ஸா அஹங் கத²ன்னாம ப்³யவஹிதோ ப◌⁴வாமீதி அந்தரதா◌⁴னே ப்³யவதா◌⁴ன நிமித்தங், யேன அத்தனோ அத³ஸ்ஸனமிச்ச²தீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, அந்தரதா◌⁴னேதி நிமித்தஸத்தமீசாயங், அதோ ஆஹ-'ப்³யவதா◌⁴னநிமித்த'ந்தி, ப்³யவஹிதோதி அந்தரஹிதோ, மாமங் உபஜ்ஜா²யொத்யாதி³னா உதா³ஹரணத்த²மாஹ, ப்³யவதா◌⁴னத்த²ங் ப்³யவஹிதத்த²ங், "அந்தரதா◌⁴னேதி கிங் சோரே ந தி³தி³க்க²தீ"தி பச்சுதா³ஹடங் பரேஹி, தம்படிபாத³யமாஹ-'யத்தா²த³ஸ்ஸன'மிச்சாதி³, சோரே ந தி³தி³க்க²தீ (த்ய), த்ர ஹி யோ சோரே ந தி³தி³க்க²தி தேஹி அத்தனோ அத³ஸ்ஸனமிச்ச²தீதி ந அந்தரதா◌⁴னநிமித்தங், கிந்துபகா◌⁴தனிவத்யத்த²ங், கிந்துபகா◌⁴தனிவத்தியாதி ஏவங் மஞ்ஞதே "நாத்ராந்தரதா◌⁴னமே (வாவஸேயங்), கிந்து தன்னிமித்தோ பகா◌⁴தனிவத்திபி, 'உபஜ்ஜா²யா அந்தரதா◌⁴யதீ'த்யத்ர வினாப்யுபகா◌⁴தஸம்ப◌⁴வமந்தரதா◌⁴னஸம்பாத³னமேவ ஸம்ப◌⁴வதீ"தி. இச்ச²திக்³க³ஹணங் கிமத்த²ங் அத³ஸ்ஸனிச்சா²யங் ஸதி ஸத்யபி த³ஸ்ஸனே யதா²ஸியா"தி வுத்தங், (தங்) படிபாத³யமாஹ-'அத³ஸ்ஸனிச்சா²யம்பனி'ச்சாதி³, ஸதீபி த³ஸ்ஸனேதி உபஜ்ஜா²யேன த³ஸ்ஸனே ஸதீபி, ததோதி உபஜ்ஜா²யதோ, அவதி◌⁴ரூபதா ஏவாதி உபஜ்ஜா²யஸ்ஸாவதி◌⁴ரூபதா ஏவ. "ஆக்²யாதோ பயோகே³"தி (1-4-29) பரவசனங், ததா³ஹ 'உபயோகே³ச்சாதி³, நியமபுப்³ப³கங் விஜ்ஜாக³ஹணமுபயோகோ³ த்ராதி◌⁴ப்பேதோ, உபயோக³வசனஸாமத்தி²யா விஜ்ஜாக³ஹணத்த²ங் ஸிஸ்ஸவத்தங் நியமோ, ததோதி ஆக்²யாதுதோ. "ஜனிகத்துனோ பகதீ"தி (1-4-30) ஸஞ்ஞாஸுத்தங் கதங், ததா³ஹ-'ஜன்யத்த²ஸ்ஸா'திஆதி³, ஜனினோ அத்தோ² ஜன்யத்தோ², கிந்தங் ஜனநங், ததோதி ஜனிகத்துஹேதுதோ, பகதிஸத்³தே³ன காரணமத்தங் க³ஹிதங்பரேஹி 'புத்தா பமோதா³ ஜாயதே'ச்சாதோ³ புத்தாதி³தோபி யதா² ஸியா'தி, து³வித◌⁴ங் (ஹி) காரணங் உபாதா³னகாரணங் ஸஹகாரிகாரணஞ்ச, தத்த² காரியேனாபி◌⁴ன்னதே³ஸோ க◌⁴டஸ்ஸ மத்திகாபிண்டோ³ உபாதா³னகாரணங், தஸ்ஸேவ பன த³ண்ட³சக்காதி³ (காரியேன பி◌⁴ன்னதே³ஸோ) ஸஹகாரிகாரணங், தேஸூபாதா³னகாரணஸ்ஸேஹ க³ஹணே'ஸிங்கா³ ஸரோ ஜாயதே'ச்சத்ரேவ ஸியா, ந து 'புத்தா பமோதா³ ஜாயதே'ச்சாதோ³, காரகந்தரவசனிச்சா²யந்தி எத்த² காரகந்தராதி³வசனிச்சா²யந்தி பாடே²ன ப◌⁴விதப்³ப³ங்... எத்த²ந்தரே ஸம்ப³ந்த◌⁴ வசனிச்சா²யபி ஸம்ப◌⁴வதோ, தத்ர திட்ட²ந்தீதி தத்ரட்டா², தேஸங், லோகோ-நஞ்ஞதா²வாதீ³ வோஹாரிகஜனோ, தத்த² ப◌⁴வா லோகியா, நவத்து படிப³த்³தா◌⁴தி லோகவசனிச்ச²முல்லங்கி³ய அஹமேவ வதா³மீதி ஸகஜ்ஜா²ஸயேன வத³ந்தோ வத்தா, தப்படிப³த்³தா◌⁴ ந ஹோதீதி அத்தோ². "பப◌⁴வோ ப◌⁴வதிஸ்ஸா"தி (1-4-31) ஸுத்திதங், ததா³ஹ-'ப◌⁴வதிஸ்ஸா'திஆதி³, பட²மதோ உபலப்³ப◌⁴தீதி அத்த²கத²னேன ஜன்யத்தோ²-த்ர ந ஸம்ப◌⁴வதீதி வத³தி,

நஹி ஹிமவா க³ங்கா³ய காரணங், ஸா ஹி அஞ்ஞேஹி ஏவகாரணேஹி உப்பன்னா , ஹிமவதி து கேவலங் பட²மதோ உபலப்³ப⁴தி.
“ஜிகு³ச்சா²விராமபமாத³த்தா²னுமுபஸங்க்²யானங்”தி (1-4-24வா) வுத்தங், ததா³ஹ-‘விரமணத்தே²த்யாதி³, ஜிகு³ச்சா²பமாத³த்த²தா⁴துயோகே³ பன கம்மாதி⁴கரணவசனிச்சா² தி³ஸ்ஸதீதி வுத்தங், அவதி⁴வசனிச்சா²பி பன தி³ஸ்ஸகே ‘ஜிகு³ச்ச²தி நாஹிரிகோ பாபா’தி, த⁴ம்மா பமஜ்ஜதீதிபி ஹோதேவ படிஸேதா⁴பா⁴வா. “அஞ்ஞாராதி³தரரிதே தி³ஸாஸத்³தா³ஞ்சுத்தரபதா³சாஹி யுத்தே”தி (2-3-29) ஸூத்திதங், ததா³ஹ-‘அஞ்ஞஸத்³த³யோகே³’ச்சாதி³, யதோதி தே³வத³த்தாதி³தோ, “அஞ்ஞஇத்யத்த²க்³க³ஹணங், தேன பரியாயப்பயோகே³பி ப⁴வதீ”தி அஞ்ஞேஹி ப்³யாக்²யாதத்தா ஆஹ-‘பி⁴ன்னோ தே³வத³த்தா’தி, ஆராஸத்³த³ஸ்ஸ தூ³ரத்த²த்தா ஆஸவக்க²யதோ ஆரா தூ³ரோ ப⁴வதீ(த்யத்தோ² உ) பாதீ³யதெத்யாஹ‘ஆராஸத்³தோ³ தூ³ரத்தோ²’தி, நித்³தி³ஸ்ஸமானபடியோகீ³தி ‘தே³வத³த்தோ ஸூரோ’தி நித்³தி³ஸ்ஸமானஸ்ஸ கஸ்ஸசி யோ ஸோ து³தியோ, ஸோ படியோகீ³. தி³ஸாதே³ஸகாலவுத்தீனங் தி³ஸாஸத்³த³த்தேன பரிக்³க³ஹதோ ஆஹ‘தி³ஸா தே³ஸகாலவாசீனங் யோகே³’தி, புப்³பே³வ ஸம்போ³தா⁴திஆதீ³னி காலவாசீயோகே³ உதா³ஹரணானி, அஞ்சுத்தரபத³ஆசஆஹிபச்சயயோ கெ³த்விஹ நோதா³ஹடங். “பஞ்சமீவிதா⁴னே ல்யப்லோபே கம்மன்யுபஸங்க்²யானங் “அதி⁴கரணே சோபஸங்க்²யான”மிதி (2-3-28-வா) வாத்திகங், ததா³ஹ‘யத்த²’ச்சாதி³, ல்யப்பச்சயஸ்ஸ யத்ராப்பயோகோ³, தஸ்ஸத்தோ² சே க³ம்யதே, ஸோ ல்யப்லோபோ, த்வாலோபோ ல்யபலோபொத்யவிஸேஸோ, பாஸாத³ மாருய்ஹ பெக்க²தி ஆஸனே உபவிஸித்வா பெக்க²தீதி இத³ங் விஸயோ பத³ஸ்ஸனங் புப்³ப³ங் யஸ்ஸாதி கிரியாவிஸேஸனே ஸமாஸோ, வக்க²மானஸப்³ப³த³ஸ்ஸனேஸுபி பாஸாத³தோ-பக்கமனலேஸஸப்³பா⁴வா பாஸாதோ³ (யேவா) வதி⁴ரூபேன வத்துமிட்டோ²தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘ததா²ஹி’ச்சாதி³, அபக்கமதி ததோ தங் த³ஸ்ஸனந்தி ததோ பாஸாத³தோ தஸ்ஸ த³ட்டு²னோ த³ஸ்ஸனங் சக்கு²ந்த்³ரியங் அபக்கமத்யபயாதீத்யத்தோ², அவதி⁴பா⁴வோ பாஸாத³ஸ்ஸாதி விஞ்ஞாயதி, யேஸந்தி வேஸேஸிகானங், தே ஹ்யேவமாசிக்க²ந்தி “இந்த்³ரியேஸு சக்கு²ந்த்³ரியங் சக்கு²கோ³ளகதோ-ச்சந்தஸுகு²மபா⁴வேன நிக்க²ம்ம விஸாலீப⁴வந்தங் விஸயதே³ஸமுபக³ம்ம ஸகலமத்தனா தி³ட்ட²ங் பஸ்ஸதி ரங்ஸிரூபேன, யதா² காஹலா மூலே கிஸா அக்³கே³மஹதீ, ததா² ஞாணிந்த்³ரியானீ”தி, அதி⁴ட்டா²னதே³ஸந்தி இந்த்³ரியாதி⁴ட்டா²னபூ⁴தங் சக்கு²கோ³ளகதே³ஸங், விஸயப்பவத்தீதி கோ³சரே பவத்தி, ஸந்ததியாதி இந்த்³ரியபப³ந்த⁴ஸ்ஸ, அதி⁴ட்டா²ன மனிந்த்³ரியங் நாபஜ்ஜதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ததோதி பாஸாத³தோ, அபக்கந்த்யாதி அபக³மனேன, யஜ்ஜபி சக்கு²ந்த்³ரியங் சக்கு²கோ³ளகதோ ப³ஹி நிக்³க³ச்ச²தி, ததா²பிபாஸாத³ட்ட²ஸ்ஸசக்கு²கோ³ளகா நிக்³க³ச்ச²தீதி பாஸாத³ஸ்ஸாப்யவதி⁴பா⁴வோ, யேஸந்தூதி க²ணிகவாதீ³னந்து, இந்த்³ரியாதி⁴ட்டா²னம்பத்தே விஸயே விஞ்ஞாணலக்க²ணங் காரியங் கரொந்தி ஸீலேனாதி பத்தகாரீனி, அனிந்த்³ரியாதி⁴ட்டா²னதோ³ஸோ நேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ததோதி பாஸாத³தோ, யேஸம்பனாதி க²ணிகவாதி³னோவ த³ஸ்ஸேதி, அத்ர ஹி சத்தாரோ பக்கா² பத்தகாரீனிந்த்³ரியானி, அப்பத்தகாரீனி, சக்கு²ஸோதானி அப்பத்தகாரீனி ஸேஸானி வுத்தவிபரிதானி, சக்கு²யேவ பத்தகாரீ

ஸேஸமஞ்ஞுதே²தி, சதுஸ்வேவ தேஸு பட²மபக்க²த்³வயமுபன்யஸ்ய படிபாதி³தங்… தப்படிபாத³னேனேதரேஸம்பி படிபாதி³தத்தா, ஸப்³ப³ஸாமயிகஸாதா⁴ரணத்தாஸத்³த³ஸத்த²ஸ்ஸாதி இத³ங் அயுத்தமிவ தி³ஸ்ஸதி… ஸத்³த³ஸத்த²ஸ்ஸிமஸ்ஸ பு³த்³த⁴வசனோபயோகி³த்தேன ஸோக³தஸமயானுகு³ணப்பவத்திதோ, க²ணிகவாதி³னோ பன நிஸ்ஸாயேத³ங் ஸுந்த³ரமேவ, மனஸிகாராதீ³திஆதி³ஸத்³தே³ன சக்கு²தோ [சக்கு²னா (பொத்த²கே)] அபே⁴தோ³ ரூபாபாத²க³மோ ச த³ஸ்ஸிதோ, யொக்³க³தே³ஸேதி த³ஸ்ஸனயொக்³கே³ பதே³ஸே. “புச்ச²னாக்²யானேஸு ச பஞ்சமீ வத்தப்³பா³”தி (2-3-28வா) வுத்தங், ததா³ஹ-‘புச்ச²னஸத்³த³தோ’ச்சாதி³, புச்ச²னாக்²யானேஸு ஸாமஞ்ஞேன பஞ்சமீவிதா⁴னே-திப்பஸங்க³ங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘அவஸ்ஸ’மிச்சாதி³, கஸ்ஸாதி பஞ்ஹோ, தே³வத³த்தஸ்ஸெத்யாக்²யானங், கோஸோ யஞ்ஞ த³த்தோதி பஞ்ஹோ விதி⁴ரூபோவாயங், யோ-ங்க³தீ³த்யாத்³யனுவாத³ரூபமாக்²யானங், அங்க³தீ³கேயூரீ. “யதோசாத்³த⁴காலனிம்மானங் ததோ பஞ்சமீ வத்தப்³பா³”தி (2-3-28வா) வுத்தங், ததா³ஹ-‘அத்³த⁴’ச்சாதி³, நிமீயதே பரிச்சி²ஜ்ஜதே யேன தங் நிமானங், ததே³வ நிம்மானங். “அத்³த⁴ஸ்ஸ பட²மா ஸத்தமீ ச வத்தப்³பா³”தி (2-3-28) வுத்தங், தத்தா²யமத்தோ² “தங் யுத்தாதி வத்ததே, தங் யுத்தா பஞ்சமியுத்தா² பரஸ்ஸாத்³த⁴ஸ்ஸ பட²மா ச ஸத்தமீ ச வத்தப்³பா³”தி, பாடலிபுத்தஸ்மாதி பஞ்சமி யுத்தங், ஏதாபி ந வத்தப்³பா³தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘ஸத்தயோஜனானீ’திஆதி³, அத்ர ஹி யதா³ ராஜக³ஹஸ்ஸ யோஜனஞ்சாபே⁴தோ³ வத்துமிச்சீ²யதே, ததா³ பாடலிபுத்தஸ்மா ராஜக³ஹங் ஸத்தயோஜனானீதி, பே⁴த³வசனிச்சா²யந்து “ஸப்³பா⁴வோ”த்யாதி³னா (2-34) ஸத்தமீ ஸித்³தா⁴‘ஸத்தஸு யோஜனேஸு’தி. ததா²ஹி பாடலிபுத்தஸ்மா ஸத்தஸு யோஜனேஸு ஸதி ராஜக³ஹங்ப⁴வதீத்யயமத்தோ² பதீயதே, ஸத்தயோஜனஸம்ப³ந்தி⁴ப⁴வனங் ராஜக³ஹ (ப⁴வன)ஸ்ஸ லக்க²ணம்ப⁴வதி. ஸம்ப³ந்தே⁴ ச²ட்டீ²தி இமினா “தங் யுத்தா காலே ஸத்தமீ வத்தப்³பா³”தி (2-3-28வா) வசனம்படிக்கி²பதி. “கரணேச தோ²கப்பகிச்ச²கதிபயஸ்ஸா ஸத்தவசனஸ்ஸே”தி (2-3-33) ஸுத்திதங், ததா³ஹ-‘யதா³ இச்சாதி³, கிச்சா²த³யோதிஆதி³ஸத்³தே³ன தோ²கஅப்பகதிபயே ஸங்க³ண்ஹாதி, அஸத்தரூபந்தி அத்³த³ப்³ப³ரூபங், கு³ணே ஹேதும்ஹீதி கு³ணபத³த்தே² ஹேதுபூ⁴தே “கு³ணே”தி (2-21) பஞ்சமீதி அத்தோ², யதா²வுத்தவிதா⁴னேனேதி “கு³ணே”தி ஸுத்தே வுத்தவிதா⁴னேன, “கு³ணே”தி ஸுத்தே வுத்தவிதா⁴னேன, யதா³த்விச்சாதி³னா பரேஸங் விய கரணே விஸுங் விதா⁴னே பயோஜனங் நத்தீ²தி த³ஸ்ஸேதி. கத்தப்³ப³ரூபஸ்ஸ சலனஸ்ஸாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸமானாதி⁴கரணத்தேன விஸேஸனந்தி யோஜனா, ஸமானாதி⁴கரணத்தேனாதி ச ‘ரஞ்ஞோ புரிஸோ’த்யாதோ³ அஸமானாதி⁴கரணஸ்ஸாபி விஸேஸனத்தத³ஸ்ஸனதோ வுத்தங், ஸமானாதி⁴கரணத்தேன விஸேஸனபா⁴வோ சாஸ்ஸ தோ²ககு³ணான்விதே சலனே வத்தமானோ தோ²கஸத்³தோ³ அஸத்தவசனோவ விஸேஸனந்தி, தேனேவாக்²யாயதே ‘தோ²கஸ்ஸ கம்மத்தா கம்மே து³தியா’தி. பஞ்சமீத்யனுவத்தமானே “தூ³ரந்திகத்தே²ஹி ச²ட்டீ² வா”தி (2-3-34) வுத்தங், ததா³ஹ‘தூ³ரந்தி கத்தே²ஹி’ச்சாதி³, அவதி⁴ஸம்ப³ந்த⁴லக்க²ணாதி அவதி⁴ஸம்ப³ந்தா⁴வ லக்க²ணங் நிமித்தமாஸங் பஞ்சமீச²ட்டீ²னங் தா ததா² வுத்தா, வத்துமிட்டோ²தி இமினா வசனிச்சா²யேவ பதா⁴னத்தமாஹ, ஏவங் சரஹி தங்தங்

காரகவசனிச்சா²யமஞ்ஞாபி விப⁴த்தியோ கஸ்மா நப்பயுஜ்ஜெய்யுந்தி ஆஹ-'லோகியா செத்தா²'திஆதி³, எத்த² விப⁴த்தீனங் நியமே லோகியா ஏவ வசனிச்சா² நிப³ந்த⁴னங் காரணந்தி அத்தோ², பஞ்சமீசாத்யனுவத்தமானே "தூ³ரந்திகத்தே²ஹி து³தியா சே"தி (2-3-35) வுத்தங், "பஞ்சம்யதி⁴கரணே ச" (2-3-36) இச்சத்ர ச காரேன தூ³ரந்தி கத்தே²ஹி ஸத்தமீ ச வுத்தா பாடி பதி³கத்தே² ஸாரஸங்க³ஹகாராதீ³ஹி, தத³க்கி²ப்ப அஞ்ஞாபதே³ஸேன படிக்கி²பிதுங் கேசித்யாதி³ யங் வுத்தங் வுத்தியங், தங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ'கேசீதி ஸாரஸங்க³ஹாத³யோ'திஆதி³. தூ³ராபாதா³வஸேசனந்தி அயங் தேஸம்படிக்கே²பன யோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, இதிஸத்³தோ³ பனெத்த² பரிஹீனோ, நஹிதந்திஆதீ³ஸு தஸத்³தே³னாஸத்தரூபங் தூ³ராதி³ வத்துமிச்சி²தந்த்யவஸேயங், ந ஹி தங் க³ம்யதே, ந ஹி ததோ க³ம்யதே, ந ஹி தேன க³ம்யதே, ந ஹி தஸ்மிங் டீ²யதே'தி விஸுங் ஸம்ப³ந்தோ⁴ வஸேயோ. பதீயந்தேசாதி சோ வத்தப்³ப³ந்தரஸமுச்சயே, அதோசேதி வக்க²மானஹேதுபராமாஸோ, யந்தி யஸ்மா அத்தே² நிபாதோ, வாக்யகாரோ வரருசி, தங்ஸாமானாதி⁴கரண்யதோதி தூ³ராதி³ஸா மானாதி⁴கரண்யதோ, தங்யுத்ததோபீதி தூ³ராதி³யுத்தா கா³மாதி³ஸத்³த³தோபி, பச்சக்க²ந்தோதி வாக்யகாரவசனங் பச்சாசிக்க²ந்தோ, ததா²ஹ்யத்ராயங் மஹாபா⁴ஸ்ஸ பாடோ² "தூ³ரந்திகத்தே²ஹி பஞ்சமீவிதா⁴னே தங்யுத்தா பஞ்சமீபடிஸேதோ⁴ வத்தப்³போ³ தூ³ரா கா³மஸ்ஸ, தத்ராபி த³ஸ்ஸனா அனத்த²கோ-யம்படிஸேதோ⁴, தத்ராபி ஹி பஞ்சமீ தி³ஸ்ஸதி-

> தூ³ரஸ்மாவஸதா² முத்தங், தூ³ராபாதா³வஸேசனங்;
> கு³ருதோ குபிதா தூ³ரா,பா⁴ப்³யங் தூ³ரா ச த³ஸ்ஸுஹிதி.

அத்ர தூ³ரந்திகெத்யாதி³ வத்தப்³ப³ங் வாக்யகாரவசனங், தூ³ரா கா³மஸ்ஸாதி தஸ்ஸோதா³ஹரணங், தத்ராபிச்சாதி³ பச்சக்கா²னபா⁴ஸ்ஸங், தூ³ரஸ்மாவஸதா²தி ஆவஸத²ஸ்ஸ தூ³ரேதி அத்தோ²ஹி பா⁴ஸ்ஸபதீ³பே கெய்யடோ, பட²மோ புரிஸோ யஸ்ஸ ஸோ பட²மபுரிஸோ ப⁴வதி "தூ³ரந்திகா"தி³ (2-6-5) கச்சாயனஸுத்தே ஸுத்³தா⁴தி³யோகோ³பி ஸங்க³ஹிதோ, தேனாஹ-'ஸுத்³த⁴ப்ப மோசனவிவித்தப்பமாணயோகே³'தி, "தா⁴துனாமானமுபஸக்³க³யோகா³தீ³ஸ்வபிச" இதி (2-6-2) ஸுத்தே சக்³க³ஹணதோ பபு⁴தியோகோ³ ச க³ஹிதோ, தேனாஹ-'பபு⁴தி யோகே³சா'தி, பபு⁴தியோகே³சாதி இமினா பபு⁴த்யத்த²யோகோ³பி ஸங்க³ஹிதோ, தேனேவ 'யதோஸராமி அத்தான'ந்தி உதா³ஹடங்.

27. அப

நனு பு²டோவ தேஸங் ஸாலாதீ³னங் யோகோ³தி கிமெத்த² பஞ்ஹேன கஸ்ஸ பனேதேஹி யோகோ³'த்யாஸங்கியாஹ-'வஜ்ஜனங் ஹிச்சாதி³, வஜ்ஜனானந்தி கத்தரி அனோ, வஜ்ஜனே ஸம்ப³ந்தே⁴ வத்தமானேஹீதி வஜ்ஜனஸங்கா²தே ஸம்ப³ந்தே⁴ வத்த மானேஹி அபபரீஹி, யுத்தஸ்மாதி யுத்ததோவ ஏகஸ்மா, நாஞ்ஞதோ, கிமெத்த² வத்தப்³ப³ந்தி இமினா அபபரீஹி யுத்தஸ்மாவ பஞ்சமீப⁴வனே பஸித்³த⁴த்தமாஹ, பஸித்³த⁴ம்பேதமாஹரித்வா பகாஸேதுமாஹ-'கத்துனோ'ச்சாதி³, யத³த்தோ²தி யோஸாலாதி³ அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸ வஜ்ஜனகிரியா ரம்ப⁴ஸ்ஸ ஸோ யத³த்தோ². "பஞ்சம்யபாபரீஹீ"தி (2-3-10)

ஆயுத்தேபி பஞ்சமீ விதீ⁴யதே பரேஹி, ததா³ஹ-'மரியாதா³ய'மிச்சாதி³, அவதி⁴மா எத்த² வஸ்ஸனங்.

28. படி

தி³ட்ட²ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸாதி பஸித்³த⁴வஸேன தி³ட்ட²காரியகாரணஸ்ஸ முக்²யஸ்ஸ, தஸ்ஸ காரியத்த²ந்தி தஸ்ஸ முக்²யஸ்ஸ யங் காரியங், தத³த்த²ங் முக்²யகாரிய கரணத்த²ந்தி வுத்தங் ஹோதி, தஸ்மிங் படினிதி⁴ம்ஹி வத்தமானேன பபி⁴னேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, வினிமயேதி பரிவத்தன நிமித்தங் படிதா³னேசாதி ச ஸத்³த³ஸ்ஸாட்டா²னப்பயுத்தி த³ட்ட²ப்³பா³, பதினா தஸ்ஸ யோகோ³தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

29. ரிதே

யதி³ வஜ்ஜனகிரியாய ஸம்ப³ஜ்ஜ²மானஸ்ஸ கம்மத்தா கம்மே து³தியா, கிமத்த²ங் சரஹி புன து³தியாவசனந்தி ஆஹ-'படிபத³விதா⁴னே'ச்சாதி³, படிபத³ங் உஜுகமேவோச்சாரிதங் விதா⁴னங் யஸ்ஸா ஸா படிபத³விதா⁴னா, விஸேஸவிதா⁴ன வதீத்யத்தோ², யஜ்ஜத்ர து³தியாவசனங் ந ஸியா ததா³ ரிதேஸத்³தே³ன யோகே³ உஜுகங் விதீ⁴யமானாய பஞ்சமியா து³தியா பா³தீ⁴யேதா²தி மஞ்ஞுதே. யத்³யத்ர பஞ்சமியா து³தியாய பா³தா⁴பா⁴வோ ஏவ பயோஜனங், ஏவஞ்சரஹி 'ரிதே வா'தி ஸுத்தயிதப்³ப³ங் ஏவங் ஸதி பக்கே² து³தியா ச ப⁴விஸ்ஸதி, லஹு ச ஸுத்தம்பணீதம்ப⁴வதீ த்யாஸங்கிய பயோஜனந்தரமாஹ-'உத்தரத்த²ஞ்சே'தி, அதோயேவாதி உத்தரத்த²த்தாயேவ, புன பயோஜனந்தரங்து³தியா க³ஹணஸ்ஸ த³ஸ்ஸயமாஹ-'விப⁴த்யந்தரே'ச்சாதி³, ஆஹச்ச கண்டா²தி³ட்டா²னே வாயுனாஆஹனித்வா ஆஹரித்வா வா வசனங் ஆஹச்சவசனங், உஜுகவசனந்தி வுத்தங் ஹோதி, விப⁴த்யந்தரங் ச²ட்டீ²விப⁴த்தி, தஸ்ஸ ப்³யுதா³ஸத்த²ங், நிராஸத்த²ந்துத்தோ², அஞ்ஞாபீதி து³தியாய அஞ்ஞா ச²ட்டீ²பி, பகதாய பஞ்சமியா ஸம்ப³ந்த⁴னத்தோ² பகதஸம்ப³ந்த⁴னத்தோ².

31. புத²

ந து³தியாபி யோக³விபா⁴க³தோதி ஏவங் மஞ்ஞுதே "ததியா சேதி வத்தமானே தத்த² யதி³ சகாரேன 'து³தியா சே'தி ஸம்ப³ந்தீ⁴யெய்ய, தத்ராபி ச காரேன பஞ்சமீத்யேவங் ந கஸ்ஸாப்யபகங்ஸோதி'வினாஞ்ஞத்ரபுத²னானாஹி ததியா சே'த்யேகயோக³மகத்வா யோக³விபா⁴க³ஸாமத்தி²யா 'ததியா சே'தி ச காரேன ஜாது பஞ்சமீ"தி, அஸஹாயத்த²த்தே ஸதி 'வினாத்தே² ஹீ'த்யேவமவத்வா கிங் விஸுங் ஸுத்தரசனாயெத்யாஹ-'பே⁴தோ³ பாதா³னந்த்வி'ச்சாதி³.

32. ஸத்த

யந்தங் ஸத்³தா³னங் நிச்சத்தா ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ யத்தா²தி பராமட்ட²ங் ஸோதி, யோதி பராமட்ட²ங் தஸ்ஸாதி ச நித்³தி³ஸதி, யோ யத்தெ²த்யாதி³கஞ்ச 'கிரியாதா⁴ரபூ⁴தே'ச்சாதி³வுத்திக³ந்த² விவரணந்தி யோதி

கிரியாதெ⁴ய்யபூ⁴தாதி⁴ப்பேதா, ஏதனேவாஹ‘கிரியா சா’திஆதி³, தேனாயமாதா⁴ரீயதி கத்துகம்ம ஸமவேதா கிரியாஸ்மிந்த்யதி⁴கரணே வா தங் ஆதா⁴ரயதீதி கத்தரி வா க⁴ணந்தேன த³ட்ட²ப்³போ³, கத்தாரங் கம்மஞ்ச கிரியானிஸ்ஸயபூ⁴தமாதா⁴ர யதீத்யாதா⁴ரோதி வா கத்தரி க⁴ண, வுத்தங் ஹி-

> ஆதா⁴ரயதி யோ கத்து, கம்மங் கிரியனிஸ்ஸயங்;
> ஆதா⁴ரங் காரகஞ்சாஹு, தங் சதுப்³பி³த⁴மேவ சேதி.

நனு ச கிரியாதா⁴ரணேனாதா⁴ரொத்யுச்சதே, தங் கிமேவமுச்சதேதி சே, நேஸதோ³ஸோ யதே³வ ஹி கிரியாதா⁴ரணமஸ்ஸ, தந்தன்னிஸ்ஸயபூ⁴த கத்துகம்மதா⁴ரணங், நஹ்யஞ்ஞுதா தத்³தா⁴ரணங் ஸம்ப⁴வதி ததோ கிரியா காரணேனாதா⁴ரணேனாதா⁴ரொத்ய யமேவத்தோ², ந கத்துகம்மபரிச்சாகே³னாதா⁴ரேன உஜுகங் கிரியா க³ய்ஹதே, தேனேவ வக்க²தி-‘கிரியாயயோ ஆதா⁴ரோ’ச்சாதி³, நனு யத்³யப்யுஜுகமேவ கிரியங் தா⁴ரயதி கத்தா கத்துஸமவாயினிங், கம்மஸமவேதஞ்ச விக்தேத³னாதி³ங் கிரியங் கம்மங்… ததா² ஸதி தானேவாதா⁴ரோதி, ந… லோகே ஸத்தே² ச தேஸமாதா⁴ரத்தே² நாப்பதீதிதோ, கத்துகம்மதாயேவ ஹி தேஸம்பதீதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘கிரியா சே’த்யாதி³, ததா² ச வுத்தங்-

> கத்துகம்ம ப்³யவஹிதங், தா⁴ரெந்தமனுஜு க்ரியங்;
> க்ரியாஸித்³து⁴பகாரி ச, ஸத்தே²-தி⁴கரணங் மதந்தி.

கத்துகம்மப்³யவஹிதந்தி கத்துகம்மேஹி தங்ஸமவேதபா⁴வேன ப்³யவஹிதங், அனுஜு பாரம்பரியேன, க்ரியாஸித்³து⁴பகாரிதி கத்துகம்மஸமவேதாய கிரியாய பஸித்³தி⁴யங் உபகாரீ உபகுப்³ப³ந்தங், நனு ச ந கிரியா தா⁴ரணேனேவாயமாதா⁴ரோ, கத்துகம்மானங் தா⁴ரணேனாப்யாதா⁴ரோதி ஸக்கா வவத்த²பேதுந்தி சோத³னம்மனஸி நிதா⁴யாஹ-‘ந சே’த்யாதி³, கிரியா நிமித்தஸ்ஸேவாதி கத்துகம்மஸமவாயினியா கிரியாய நிமித்தஸ்ஸேவ, ததே³வங்வித⁴மாதா⁴ரங் சதுப்³பி³த⁴ம்மதந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘ஆதா⁴ரோ சாய’மிச்சாதி³, சத்தாரோ விதா⁴பகாரா அஸ்ஸாதி சதுப்³பி³தோ⁴, ஆதெ⁴ய்யேன ஸஹோபஸிலேஸோ ஸங்யோக³லக்க²ணோ-ஸ்ஸ அத்தீ²தி ஔபஸிலேஸிகோ ஆதா⁴ரோ-‘கடேனிஸீத³தி தா²லியங் பசதி’த்யாதோ³ கடாதி³, ததா²ஹி தே³வத³த்தஸமவேதங் நிஸீத³னகிரியங் கடோ தே³வத³த்தங் தா⁴ரயங் தா⁴ரயதி தே³வத³த்தப்³யவஹிதங், ஏவங் தா²லீபி தண்டு³லஸமவேதங் விக்லேத³னாதி³கிரியங் தண்டு³லே தா⁴ரயங் தா⁴ரயதீத்யோபஸிலேஸிகாதா⁴ரத்தங் கடாதி³னோ. யதோ-ஞ்ஞுத்ராதெ⁴ய்யங் ந வத்ததே ஸப்³ப³தா² பி⁴ய்யோ வா, ஸோ வேஸயிகோ, விஸயொஹ்யாதெ⁴ய்யஸ்ஸானஞ்ஞுத்ரபா⁴வோ, யதா² சக்கா²தி³ப்பவத்தீனமஞ்ஞுத்ராபா⁴வா சக்கா²தீ³னங் ரூபாத³யோ விஸயாதி வுச்சந்தே, ஏவமாகாஸே ஸகுனயொத்யாதோ³ ஸகுன்யாதீ³னமாகாஸாதி³தோ-ஞ்ஞுத்ராபா⁴வாதே தேஸங் விஸயாத்யுச்சந்தே, விஸயோ ஏவ வேஸயிகோ. யோ ஆதா⁴ராதெ⁴ய்யானமபி⁴ப்³யாபெத்யாதெ⁴ய்யமித்யபி⁴ப்³யாபகோ, ததா² ஹி‘திலேஸு தேலங், த³தி⁴ம்ஹி ஸப்பி,த்யத்ர திலாதி³கங் தேலாதி³கமாதெ⁴ய்யங்

ப்³யாபெத்வா திட்ட²தீதி திலாதி³ ப்³யாபகாதா⁴ரோ. ஸமீபே ப⁴வோ, ஸமீபோ ஏவ வா ஸாமீபிகோ, யஸ்ஸ ஸமீபதே³ஸே ஆதெ⁴ய்யங் வத்ததே ஸோ ஏவமுச்சதே, அத்ரோதா³ஹரணங் 'கு³ரூஸு வஸதி க³ங்கா³யங் கோ⁴ஸோ'தி. நனு ஸாத்ராப்யாதா⁴ரே ஸத்தமீ விதீ⁴யதே ஆதா⁴ரோ ச நிஸ்ஸயோ வுச்சதே, நிஸ்ஸயோ ச ஸங்யோக³ஸமவாயேஹி ஹோதி, ந ச ஸிஸ்ஸாதீ³னங் கு³ருப்பபு⁴தீதி தே³வத³த்தஸகுன்யாதீ³னமிவ கடாகாஸாதீ³ஹி ஸங்யோகோ³, தேலாதீ³னமிவ ச திலாதீ³ஹி ஸமவாயோ வா அத்தி², தேனாயுத்தங் தே ஸமாதா⁴ரத்தந்தி, நேதத³த்தி², யதா³யத்தா ஹி யஸ்ஸ டி²தி ஸோ வினாபி ஸங்யோக³ஸமவாயேஹி தஸ்ஸ நிஸ்ஸயோ ப⁴வதி, ததா²ஹி புரிஸஸ்ஸ ந ரஞ்ஞா ஸஹ ஸங்யோகோ³ஸமவாயோ வாத்தி², அத² பன தத³தீ⁴னட்டி²தித்தா ராஜனிஸ்ஸயோ புரிஸோதி ப்³யபதி³ஸ்ஸீயதே, ஸிஸ்ஸாதீ³னஞ்ச கு³ருப்பபு⁴தின மாயத்தா டி²தீதி தேஸமயங் [தேனஸ்ஸாயங் (பொத்த²கே) யுத்தோ² தே பதி கு³ருபபு⁴தீனங் நிஸ்ஸயபா⁴வோ (ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴)] யுத்தோ கு³ருப்பபு⁴தினங் நிஸ்ஸயபா⁴வோதி, எத்த² பன யஜ்ஜபி வேஸயிகாபி⁴ப்³யபகானமாதா⁴ராதெ⁴ய்யோபஸிலேஸோ அத்தி², ததா²பி பகாரந்தரஸ்ஸேவ பரிப்பு²டத்தா ததே²வ வசனிச்சா², நாஞ்ஞதா² ஓபஸிலேஸிகேன வா [ஓபஸிலேஸிகேவ] விஸயாபி⁴ப்³யாபகானமக்³க³ஹணதோ உபஸிலேஸஸ்ஸே வா [உபஸிலேஸஸ்ஸேவ] பரிப்³யத்தத்தா ததே²வ வோஹாரோதி ந ஸங்கரோ ஸங்கனீயோதி.

33. நிமித்த

நிமித்தபா⁴வமத்தேதீமினா கம்மஸங்யோகா³பா⁴வேபி ஸத்தமியா பவத்தி மாஹ, ந பரேஸங் விய கம்மஸங்யோகே³ ஏவ, தேனேவ வக்க²தி-'ஏவமஞ்ஞதே'ச்சாதி³, பா³ஹிரானங் ஹி-'நிமித்தா கம்மேன" (சங், 2-1-89) இதி ஸுத்தங், தத்த² கம்மேன யோகே³ பயோஜனா ஸத்தமீப⁴வதீத்யத்தோ², அஜினம்ஹி ஹஞ்ஞதே தீ³பீதி³பினோஹனநஸ்ஸ பயோஜனங் சம்மங், தஸ்ஸ தீ³பினங்ஹந்தீதி கம்மேன யோ கோ³, ஸுத்தே கம்மேனாத்யவசனே பயோஜனங் வத்துமாரப⁴தே 'ந பனே'ச்சாதி³.

34. யப்³பா⁴

யஸ்ஸ கிரியாதி யஸ்ஸ க³வாத்³யத்த²ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தி⁴னீ தோ³ஹனாதி³கிரியா, கிரியந்தரஸ்ஸாதி க³மனாதி³கிரியந்தரஸ்ஸ, ஏதேனாதி லக்க²ணந்தி ஏதேன, ததோ-ச்சஸ்ஸ விவரணங் கிரியாவதாதி, "காலபா⁴வேஸு சே"தி (2-6-43) கச்சாயனேஹி ஸுத்திதங், ததா³ஹ-'காலத்தே²ஹி சா'திஆதி³.

35. ச²ட்டீ²

ஸாமிஸ்ஸராதி³யோகே³ ச²ட்டீ²ஸத்தமியோ யதா² ஸியுந்தி "ஸாமிஸ்ஸராதி⁴பதிதா³யாத³ஸக்கி²பதிபூ⁴பஸூதேஹி ச "இதி (2-3-39) ஆரத்³த⁴ங் பரேஹி, ததா³ஹ-'ஸாமி'ச்சாதி³, அத்ர ச ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴னா "ஸாம்யாதீ³னங்

பே⁴தே³னோ பாதா³னங் பரியாயந்தரனிவத்யத்த²மிஹ மா ஹோது கா³மஸ்ஸ ராஜா''தி வுத்தங் வாக்யமுபன்யஸ்ய ஹஸ்ஸாப்ய யுத்தத்தமுபத³ஸ்ஸயமாஹ-'ஸாமிஸ்ஸரே'ச்சாதி³, கேன நிவாரீயதே, ந கேனாபீத்யத்தோ², விஸயவசனிச்சா²யங் 'கா³மே ராஜா'த்யபி ப⁴விதப்³ப³மித்யனேனாஹ, "ஆயுத்தகுஸலெஹ்யாஸேவாய''மீதி (2-3-40) ஆரத்³த⁴ங், ததா³ஹ-'ஆயுத்தே'ச்சாதி³, ஆஸவா தப்பரதா, ப்³யாவடோ நியுத்தோ, தத்தே²த³ங் ஸியா "ஆஸேவாயந்தி வக்கா²மீ த்யவஸ்ஸங் வசனமித³மாரப்³ப⁴னீயமஞ்ஞதா² ஈஸங்யுத்தேபி 'ஆயுத்தோ கோ³ ஸகடஸ்ஸா'தி பஸஜ்ஜதீ''த்யாஸங்கிய நத்தே²வேதம்பி பயோஜனந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'வினாபி'ச்சாதி³, "ஸாமிஸ்ஸரா''த்யதி³கங் கச்சாயனஸுத்தங், தேனேவாதி கச்சாயனஸுத்தே பஸூதஸத்³தா³னந்தரங் குஸலஸத்³த³னித்³தே³ஸேனேவ, இதா⁴தி மொக்³க³ல்லானவுத்தியங். கச்சாயனேன "கம்மகரண நிமித்தத்தே²ஸு ஸத்தமீ'' (2-6-40) "பஞ்சம்யத்தே² ச'' (2-6-41) இதி ச ஸுத்திதங், தேனாஹ-'கம்மே'ச்சாதி³, க³ஹணஸ்ஸ பா³ஹா விஸயோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, கச்சாயனானங்'பி⁴க்கூ²ஸூ'திஆதீ³னி கம்மத்தே² உதா³ஹரணானி, ஹத்தே²ஸூதிஆதீ³னி கரணத்தே², கத³லீஸூதி பஞ்சம்யத்தே². "மண்டி³துஸ்ஸுக்கேஸு ததியா சே''தி (2-6-45) கச்சாயனஸுத்தங், ததா³ஹ 'பஸன்னத்தே²'ச்சாதி³, பஸன்னத்தே²தி மண்டி³தத்தே², உஸ்ஸுக்கத்தே²தி உஸ்ஸாஹத்தே².

36. யதோ

விஸுங் கரணங் நித்³தா⁴ரணங், ஜினிந்த³பு³த்³தா⁴சரியேன "கிமத்த²ம்புனரித³ங் வசனங் யாவதா நித்³தா⁴ரியமானோ-வயவோ ஸமுதா³யப்³ப⁴ந்தரோ, தத்த² யதா³ ஸமுதா³யஸ்ஸா-தி⁴கரணத்தங் வத்துமிச்சீ²யதே, ததா³ ஸத்தமீ ஸித்³தா⁴வ, யதா² ருக்கே² ஸாகா²தி, யதா³ த்வவயவஸம்ப³ந்தோ⁴ ததா³ ச²ட்டீ², யதா² ருக்க²ஸ்ஸ ஸாகா²தி ஸச்சமேதங் பபஞ்சத்த²ந்து வசன''ந்தி வுத்தங், தஞ்சேத மயுத்தந்தித³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'ந ஸாலயோ'ச்சாதி³ஸூகயுத்தானித⁴ஞ்ஞானி ஸூகத⁴ஞ்ஞானி, ஆஹிதா அவட்டி²தா, ஆதெ⁴ய்ய பூ⁴தாதி வுத்தங் ஹோதி. யதோதி ஆஹிதத்தகாரணா, ததோதி யதோ ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴வசனமேவமயுத்தங், தஸ்மா காரணா. 'பஞ்சமீ விப⁴த்தே''தி (2-3-42) பாணினீய ஸுத்தங், ததா³ஹ-'ஸமுதா³யதோ'ச்சாதி³, ஸுததோ ஸகாஸா ஸீலங் அதிஸயேன ஸெய்யோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, "நித்³தா⁴ரணே ச²ட்டீ² ஸத்தமீஸு பத்தேஸு தத³பவாதோ³, யங் யோகோ³''தி பரேஹாக்²யாயதே, தத்த² தாவ நித்³தா⁴ரணமேவெத்த² நத்தி² குதோ ச²ட்டீ²ஸத்தமீனங் தத்த²ப்பவத்தி, யதோ தாஸங் பா³த⁴னத்த²மித³மாரப்³ப⁴தேதி த³ஸ்ஸயமாஹ-'நாத்ர ஜாத்யாதீ³ஹி'ச்சாதி³, நஹிச்சாதி³னா ஜாத்யாதீ³ஹி நித்³தா⁴ரணாபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதி, ஜச்சாதீ³னந்தி நித்³தா⁴ரணே ச²ட்டீ², குதோ ந ப⁴விதச்சாஹ-'ஜச்சாதி³ஸம்ப³ந்தே⁴னே'ச்சாதி³, அதங் ப்³யபதே³ஸதோதி ஸீலத்தாதி³ப்³யபதே³ஸாபா⁴வதோ, புன நித்³தா⁴ரணாபா⁴வே ஹெத்வந்தரமாஹ-'துல்யானஞ்சே''ச்சாதி³ . ஸாது⁴நிபுணேஹி யோகே³ பூஜாயங் க³ம்மமானாயங் ஸத்தமீ, ததா² அஸாது⁴யோகே³, ததா² பஸிதஉஸ்ஸுக்கேஹி யோகே³ ததியாஸத்தமியோ, ததா²

லோபந்தனக்க²த்தஸத்³தா³ ச தேன தேன வசனந்தரேன பாணினியேஹி விஹிதா, தங் ஸப்³ப³ங் தங்தங்காரகவசனிச்சா²யமேவ ஸாதே⁴துங் 'மாதரி ஸாது⁴' இச்சாத³யோ உதா³ஹடா கேஸேஸு பஸிதோ பஸத்தோ, அவப³த்³தோ⁴தி அத்தோ², கேஸேஹி கரணபூ⁴தேஹி பஸிதோ ப⁴வதி, கத்துபூ⁴தேஹி வா பஸிதோ கதோதி அத்தோ², பு²ஸ்ஸேனிந்து³யுத்தேன லக்கி²தோ காலோ ஸோயமித்யபே⁴தே³ன ஸம்ப³ந்தா⁴ பு²ஸ்ஸே, தேன கரணபூ⁴தேன.

37. படமா

படமாத்த²மத்தேதி எத்தகே வுத்தேபி வாக்யத்தோ² பத³த்தோ² வா ந விஞ்ஞாயதே நாமக்³க³ஹணானுவத்திதோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'த்³வெத்³வேகானேகாதி³ ஸுத்ததோ'திஆதி³, நாமேனாத்தோ² படிபாதி³யமானோ நாமஸங்கா²தே-த்தனி அபி⁴தெ⁴ய்யத்தேனாஜ்ஜா²ரொப்ய படிபாத³யத்யனபெக்கி²த விப⁴த்திவிஸேஸந்தி ஆஹ-'அபி⁴தீ⁴யதி'ச்சாதி³, பகதிரூபேனாதி நாமேன, தஸ்ஸ அபி⁴தெ⁴ய்யஸ்ஸ, மத்தஸத்³த³ஸ்ஸாதிஆதி³னா ஸாமஞ்ஞந்தீத³ங் மத்தஸத்³த³ஸ்ஸத்த²வசனந்தி த³ஸ்ஸேதி, இத³ங் வுத்தங் ஹோதீதி நாமஸ்ஸாபி⁴தெ⁴ய்யமத்தேதி இமினா இத³ங் வக்க²மானங் வுத்தங் ஹோதி. "பாடிபதி³கத்த²லிங்க³பரிமாணவசனமத்தே படமா"தி (2-3-46) லிங்கா³தீ³ஸு பே⁴தே³ன படமாவிதா⁴னம்படிபன்னா, ததா³ஹ-'லிங்க³பரிமாணே'ச்சாதி³, லிங்க³ங் இத்தி²புன்னபுங்ஸகானி, பரிமாணங் பரிச்சே²தோ³, ஸங்க்²யா ஏகத்தப³ஹுத்தானி, தப்³ப³ந்தோபி ஸத்³த³த்தோ²ஏவாதி லிங்கா³தி³வந்தோபி ஸரூபா ப்³யதிரித்தோ ஸத்³த³த்தோ² ஏவ, உச்சத்தனீசத்தஸாமஞ்ஞம்புரோதா⁴ய பவத்தியா உச்சனீசஸத்³தே³ஹி படமா ஹோதேவ, தங்யுத்தஸ்ஸாபி ஸத்³த³த்த²பா⁴வதோ 'உச்சங் க⁴ரானி'த்யாதீ³னிபி உச்சத்தங் கு³ணங் நிமித்தங் கத்வா ஸோயமித்யபே⁴த³ஸம்ப³ந்த⁴ க⁴ரேஸு வத்தந்தீதி. பலம்ப³தே அஜ்ஜா²க³ச்ச²தித்யாதோ³ "அஸங்க்²யேஹி ஸப்³பா³ஸங்"தி (2-119) லோபவிதா⁴னஸாமத்தி²யா பாதீ³ஹ்யனத்த²கேஹிபி படமா ஸித்³தா⁴யேவ.

38. ஆமந்த

அபி⁴முக²ங் கத்வாதிஆதி³னா யோகா³ரம்ப⁴ஸ்ஸ ப²லங் த³ஸ்ஸேதி, நாமத்தே²தி ஸத்³த³த்தே², பத³தோதி ஆமந்தணாதி⁴கஅத்த²மத்தப்பகாஸகபத³தோ, ஹொந்தி செத்த²...

> ஸித்³த⁴ஸ்ஸாபி⁴முகீ²கார [பி⁴முகீ²பா⁴வ (பொத்த²கே)], மத்தமாமந்தணங் ஸியா;
> அத்தோ² கதாபி⁴முகோ² ஹி, க்ரியாயங் வினியுஜ்ஜதே;
> ஆமந்தணங் ந வாக்யத்தோ², பத³தோவ பதீதிதோ;
> நத்தே²வாமந்தணங் லோகே, விதா⁴தப்³பே³ன வத்து²னா;
> தங் யதா² ப⁴வ ராஜேதி, நிப்பன்னத்தோ² ப⁴வேதி ச.

ஸித்³த⁴ஸ்ஸாதி தே³வத³த்தத்தாதி³னா ஸித்³த⁴ஸ்ஸ, அத்தோ²தி தே³வத³த்தாதி³, கதங் ஆபி⁴முக்²யங் ஸமாதா⁴னங் யேனாதி விக்³க³ஹோ, க்ரியாயங் வினியுஜ்ஜதே க³ச்ச² பு⁴ஞ்ஜாதி, ஆமந்தணங் நத்தி²... இதா³னி விதீ⁴யமானத்தேனாலத்³த⁴ஸத்திகஸ்ஸாபி⁴முக²யிதுமஸக்கரூபத்தா, விதா⁴தப்³பே³னாதி நிப்பா²தே³தப்³பே³ன.

39. ச²ட்டீ²

கிரியாகாரகேச்சாதி³வுத்திக³ந்த²ஸ்ஸ அத்த²ஸங்வண்ணனங் கத்துமாரப⁴தே 'ஏகாயங் ஸம்ப³ந்தோ⁴ நாமே'ச்சாதி³, கிரியாய காரகேஹி ச நிப்பா²தி³தோதி இமினா ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ கிரியாகாரகஸம்ப³ந்த⁴ புப்³ப³கத்தமாஹ, ததோயேவாயங் நாகஸ்மீகோதி ந யேஸங்கேஸஞ்சி த்³வின்னங் ப⁴வதி, விஸிட்டா²னங்யேவ து த்³வின்னங் ப⁴வதீத்யதிப்பஸங்கா³பா⁴வோ, கிரியாகாரகஸம்ப³ந்த⁴புப்³ப³கோ ஹி காரகேஹி அஞ்ஞோ ஸஸ்ஸாமிபா⁴வாதி³கோ ஸம்ப³ந்தோ⁴, ததா² ச வுத்தங்-

> "ஸம்ப³ந்தோ⁴ காரகேஹஞ்ஞோ, க்ரியாகாரகபுப்³ப³கோ;
> ஸுதாயமஸ்ஸுதாயங்வா, க்ரியாயங் ஸோ-பி⁴தீ⁴யதேதி.

தத்த² அஸ்ஸுதாயங் கிரியாயங் 'ரஞ்ஞோ புரிஸோ'ச்சாதோ³ கிரியா காரகஸம்ப³ந்த⁴புப்³ப³கோ-ஞ்ஞோ ஏவ ஸஸ்ஸாமிபா⁴வாதி³கோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ பதீயதேதி, 'ஸரதி ரஜ்ஜஸ்ஸ'த்யாதோ³ து ஸுய்யமானே கிரியாஸத்³தே³, எத்த² பன ஸந்தமபி கம்மங் வத்துமனிச்சி²தங், விஸேஸனபா⁴வோயேவ ஸரணம்பதி ரஜ்ஜஸ்ஸ படிபாதீ³யதே'ரஜ்ஜஸம்ப³ந்தி⁴ஸரண'ந்தி, கிரியாகாரக ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஹி ஸப்³ப³த்த² வத்து²ட்டி²திவஸேனேவத்தி², தன்னிமித்தோ ச ஸஸ்ஸாமி பா⁴வாதி³, தத்த² ஸஸ்ஸாமிபா⁴வவிவச்சா²யங் விஜ்ஜமானோபி கிரியாகாரக ஸம்ப³ந்தோ⁴ ந வத்துமிச்சி²தோ, யதா² 'அனுத³ரா கஞ்ஞா'தி, ஸோ சாயங் ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஸஸ்ஸாமிபா⁴வஜஞ்ஞஜனகபா⁴வா-வயவாவயவவிபா⁴வாதி³லக்க²ணோ ப³ஹுவிதோ⁴தி வேதி³தப்³போ³, தத்த² ஸஸ்ஸாமிஸம்ப³ந்தே⁴ ரஞ்ஞோ புரிஸோ, ஜஞ்ஞஜனகஸம்ப³ந்தே⁴ நிக்³ரோத⁴ஸ்ஸ பீ³ஜங், அவயவாவயவிஸம்ப³ந்தே⁴ ருக்க²ஸ்ஸ ஸாகா², இதா³னி ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸேதஸ்ஸ கிரியாகாரகஸம்ப³ந்த⁴ஸஞ்ஜாதத்தங் யதா²யோக³மஞ்ஞத்ராப்யவக³மயிதுங் கிஞ்சி உதா³ஹரணமாஹ-'ததா² ஹி'ச்சாதி³, பரிபாலனகிரியாகதோ நேஸங் ஸம்ப³ந்தோ⁴தி இமினா பரிபால்யபரிபாலனலக்க²ணோ-யங் ஸம்ப³ந்தோ⁴தி த³ஸ்ஸேதி, ஸா அயம்பரி பாலனலக்க²ணா கிரியா ஸம்ப³ந்த⁴மஸ்ஸேத³ம்பா⁴வஹேதுங் ஜனயித்வா நிவத்ததி, அத்த²ப்பகரணாதி³னா த்³விமாய கிரியாயாயங் ஸம்ப³ந்தோ⁴தி விஸேஸோ வஸீயதே, ந ச²ட்டி²யா விஸேஸாவக³மனே ஸாமத்தி²யங்... தஸ்ஸா ஸப்³ப³த்தே²கரூபத்தா, ஸுய்யமானே ஏவ வா கிரியாஸத்³தே³ காரகபா⁴வஸ்ஸ ஹேதுனோ வசனிச்சா²யாபா⁴வே அஸ்ஸேத³ம்பா⁴பா⁴வஸங்கா²தஸ்ஸேவ ப²லஸ்ஸ வத்துமிச்சி²தத்தா ததே²வ ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஜாதோ ச²ட்டி²யாபி⁴தீ⁴யதே 'ரஜ்ஜஸ்ஸ ஸரதீ'தி, வுத்தங் ஹி-

> ஜனயித்வான ஸம்ப³ந்த⁴ங், க்ரியா காசி நிவத்ததி;

ஸூய்யமானே க்ரியாஸத்³தே³, ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஜாயதே க்வசீதி.

பரிபாலயதீதி புரிஸம்பரிபாலயதி, ததோ பாலனாதி³கா உபகார ஸபா⁴வா கிரியாத்³வின்னம்பி தேஸங் ஸம்ப³ந்தி⁴னீ ப⁴வதி, ரஞ்ஞா ஹி காரியமானா தங்ஸம்ப³ந்தி⁴னீபுரிஸவிஸயத்தாவபுரிஸயோகி³னீத்யுபி⁴ன்னம்பிகிரியாஸம்ப⁴வதி, ததோயேவதஸ்ஸா உப⁴யஸம்ப³ந்தி⁴னியா கிரியாய ஸம்ப⁴வேஅஸ்ஸேத³ந்தி பு³த்³தி⁴யா ஹேதுபூ⁴தஸ்ஸ அஞ்ஞமஞ்ஞாபெக்க²ஸபா⁴வஸ்ஸ ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ பா⁴வதோ கிரியாஜனிதத்தமஸ்ஸ, அஞ்ஞமஞ்ஞாபெக்கா²லக்க²ணோ... ஸப்³ப³தா² நிரபெக்க²த்தே ஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வா, ஸம்ப³ந்தி⁴ பு³த்³தி⁴ஸப்³ப⁴வஸ்ஸாதி ஸம்ப³ந்தீ⁴ஸூ ராஜபுரிஸாதீ³ஸூ அஸ்ஸேத³ந்தி ஏவம்பவத்தாய பு³த்³தி⁴யா ஸப்³ப⁴வஸ்ஸ. பரேஸங் விய "கு³ணே ச²ட்டீ²"தி வசனந்தராபா⁴வே உப⁴யத்த²பி (செத்த²) [(யேவ) (பொத்த²கே)] ச²ட்டி²ப்ப-ஸங்கோ³தி போ³தே⁴துமாஹ-'நனு சே'ச்சாதி³, ஸச்சந்தி யதா² வுத்தங் சோத³னமப்³பு⁴பக³ம்ம சோத³கம்பதி யதா²வுத்தங் ஸம்ப³ந்த⁴ரூபங் ததோ-ஞ்ஞுத்ராப்யுபஸங் ஹரித்வா தத்த² ச²ட்டி²ப்பஸங்க³ங் சோதே³துமாஹ-'தே³வத³த்தோ'ச்சாதி³, அதே²வ மிச்சாதி³னாஸதீபிஅஞ்ஞமஞ்ஞாபெக்கா²லக்க²ணே ஸம்ப³ந்தே⁴ வசனிச்சா²யேவெத்த² காரணந்தி சோத³காதி⁴ப்பாயமத்ரோபனெத்வா ததே³வ விஸேஸதோ ச²ட்டி²யா அபா⁴வே ஸமுபனேதுங்'யஜ்ஜேவமிஹாபி'ச்சாதி³கமாஹ, தத்த² அதா²தி சோத³காதி⁴ப்பாயப்பகாஸனாரம்பே⁴ நிபாதோ, ஏவங் வத்தப்³ப³ந்தி ஏவங் யதி³பிச்சாதி³னா வக்க²மானநயேன வத்தப்³ப³ங், படிபாதே³தப்³ப³தாயாத்யாதி³னா இத³ந்தீ³பேதி "விஸெஸ்ஸங் விதே⁴யதாய ந பராதீ⁴னந்தி அப்பதா⁴னபா⁴வதோ ப்³யதிரிச்சதே ததோ-த்தனிட்ட²மேவ, ந ரூபந்தரம்ப⁴ஜதி'புரிஸஸ்ஸே'தி, விஸேஸனந்து ராஜாதி³கங் தத³ங்க³தாயானுவதி³யமானமப்பதா⁴னத்தா காரகரூபதோ ப்³யதிரிச்சதே, ததோ ரூபந்தரங் ப⁴ஜதி 'ரஞ்ஞோ'தி, ததோ ப்³யதிரேக லக்க²ணோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஹோதி, ஏகஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தி⁴த்தாஸம்ப⁴வா வத்து²தோ த்³விட்டோ² விஸேஸனக³தத்தேன பதீயதே ததோ ச²ட்டீ² விஸேஸனமேவானுதா⁴வதி பதீதிவிஸயே ஸத்³த³ப்பவத்தீ"தி, யோ ஹி விகப்பனங் விஸயோ ஸோ ஸத்³தா³னந்தி, அதோயேவ ஸம்ப³ந்தோ⁴ நியமேன விஸேஸனபே⁴த³மனுவித³தா⁴தி... வத்து²தோ த்³விட்ட²ஸ்ஸாபி தக்³க³தத்தேன பதீதியா யதா² பா⁴தூனங் த⁴னந்தி, நாவஸ்ஸம்பா⁴தூனங் த⁴னந்திச்சேவ ப⁴வதி, ததா² ஸத்யபி விஸெஸ்ஸ பே⁴தே³ விஸேஸனக³தமேவ பே⁴த³மனு(வித³தா⁴)தி 'தே³வத³த்தஸ்ஸ அஸ்ஸா'தி, ததே³தங் ஸப்³ப³ங் விஸேஸனக³தத்தேன ஸம்ப³ந்த⁴பதீதிதோ-வகப்பீயதே, விஸெஸ்ஸக³தத்தேனாபி தப்பதீதியங் நியமேன தக்³க³தபே⁴தா³னுவிதா⁴னங் ஸியா விஸேஸனக³தபே⁴தா³னுவிதா⁴னமிவ, த்³விட்ட²த்தந்து வத்து²தோ [சத்துனோ] ந விருஜ்ஜ²தே, வத்துபடிப³த்³த⁴மேவ ச த்³விட்ட²த்தங் மனஸிகத்வா தங்வாதீ³ஹி த்³விட்டோ² ஸம்ப³ந்தோ⁴பி⁴தீ⁴யதே, அதோயேவாயங் ப்³யதிரேகவிப⁴த்தி (யாக³ம்யதே)... ப்³யதிரிச்சமானவிஸேஸனபூ⁴தஸம்ப³ந்தி⁴க³தப்³யதிரேகலக்க²ணஸம்ப³ந்தா⁴பி⁴-தா⁴னப்பவத்திதோதி, நீலாதி³விஸேஸனந்து பரத்த²த்தேனாப்பதா⁴னம்பி ந

காரகபா⁴வதோ ப்³யதிரிச்சதி… நீலாதி³ஸத்³தே³னுப்பலாதி³த³ப்³பா³பி⁴தா⁴னதோ, யதா² 'நீலமுப்பலம்பஸ்ஸ, நீலேனுப்பலேன டி²தங், நீலஸ்ஸுப்பலஸ்ஸ க³ந்தோ⁴'தி, யதா³ து ந விஸெஸ்ஸபவத்தி ததா³ ப்³யதிரிச்சதேவ 'நீலஸ்ஸ கு³ணஸ்ஸ உப்பலன்னிஸ்ஸயோ'தி காரகபா⁴வலக்க²ணா பதா⁴னபா⁴வா ப்³யதிரிச்சதே ஏவ நீலாதி³, ததோ விஸேஸனமேவானேகப்பகாரதாயாவ திட்ட²தே, ததோ விஸே- ஸனங் கிஞ்சிதே³வ காரகரூபதோ பதா⁴னபா⁴வா ப்³யதிரிச்சதேதி விஸேஸன மத்தேனாபி ஸேஸங் ஸப்³ப³ங் ததா² ஸியாதி நாஸங்கனீயந்தி.

த்³வேபீதி ராஜபுரிஸா த்³வேபி, ததியே கே³ஹஸங்கா²தே ஸம்ப³ந்தி⁴னீ. ஸஹயுத்தம்படிச்ச ஏவந்தி இமினா புரிஸஸ்ஸ அப்பதா⁴னத்தமேவ தீ³பேதி, அபி⁴மதாதி பாணினியானங் ஸுத்தந்தரேன அபி⁴மதா, யதோ ச²ட்டி²ய-மத்தனோ மதே ஸம்ப³ந்த⁴னிஸ்ஸயா, தேனாஹ- 'ஸம்ப³ந்த⁴மேவி'ச்சாதி³, ஸம்ப³ந்தோ⁴ செத்த² மாது ஸரணானமவட்டா²னாதி³கிரியானிமித்தோதி கேசி, அஞ்ஞே து ஸரணஸ்ஸ கிரியாரூபத்தா கிரியந்தரமந்தரேனேவ த³ப்³பே³ன ஸம்ப³ந்தோ⁴பபத்திமாஹுயதா² த்³வின்னங் ஜதுகதோ ஸங்ஸிலேஸோ, ஜதுனோ து கட்டே²னாத்தனாயேவ, ந ஜத்வந்தரகதோ ஸங்ஸிலேஸோதி. பரேஸங் ததியத்தே² து³தியத்தே² ச கிதகப்பயோகே³ ஞ்ஞத்ராபி (பஞ்சம்யத்தே²) ஸத்தம்யத்தே² ச ("ச²ட்டி² சா") தி (2-6-20) து³தியா பஞ்சமீனஞ்சா"தி (2-6-29) ச ஸுத்தந்தரேஹி ச²ட்டி²திமதா, தஸ்ஸாபி வத்திச்சா²தோவ ஸாதி⁴தபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- யதா²செத்தா²திஆதி³, எத்தா²ப்யாதோ³ உதா³ஹரணத்³வயே ஸுத்தந்தரமந்தரேன ஸம்பதா³னத்தாபா⁴வா ஸம்ப³ந்த⁴வசனிச்சா²யமேவ பரேஸம்பி ச²ட்டி², தேனாஹ-'எத்தா²'திஆதி³, ப³ஹுலந்தீமஸ்ஸ அத்த²ங் த³ஸ்ஸேதி 'யதா² த³ஸ்ஸன'ந்தி, அவிஸங்வாத³காலோகஸ்ஸத்யாதி³கங் கம்மே உதா³ஹரணங், பஞ்சம்யத்தே² பன வத்திச்சா²தோவ ஸப்³பே³ தஸந்தி த³ண்ட³ஸ்ஸாத்யாதீ³னி உதா³ஹரணானி வேதி³தப்³பா³னி.

40. துல்ய

அனபி⁴மதாதி 'துல்யத்தெ²ஹ்யதுலோபமாஹி ததியாஞ்ஞதரிஸ்ஸ'ந்தி (2-3-72) ஸுத்தேன துலோபமாஹி அஞ்ஞேஹி துல்யத்தே²ஹி யோகே³ ததியாய விதீ⁴யமானத்தா பாணினியானங் அனபி⁴மதா, யஸ்மா ஸதி³ஸா பா⁴வா தேஸங் நோபமாதி 'அஜ்ஜுனஸ்ஸ துலா நத்தீ²'த்யாதி³கமுச்சதே, தஸ்மா ஏவங் யதா²வுத்தனயேனாதி ததே³வந்தீமஸ்ஸ அத்தோ² வேதி³தப்³போ³, ததே³வந்தி வா நிபாதஸமுதா³யோ யதா²வுத்தனித³ஸ்ஸனத்தோ², துல்யேஸூதி ஸதி³ஸேஸு, ததா²வுத்தாதி அஜ்ஜுனஸ்ஸதுலானத்தீ²த்யாதி³னா தேன பகாரேன வுத்தா.

41. அதோ

ஸுத்தே 'அதோ'தி வுத்தங் 'அகாரந்ததோ'தி கத²ங் வுத்தீதி ஆஹ 'அதோ'திஆதி³, ஆதே³ஸா ஹொந்தீதி ஸேஸோ, யகாரானங்யேவ ஸியுங்… ஆஏஆதே³ஸானமேகவண்ணத்தா, லோபே கதேதி ஓகாரஸ்ஸ லோபே கதே, தன்னேதி யதா²வுத்தங் த⁴சாத்³யப்படிக்கி²பதி, படிக்கே²பே

காரணமாஹ-'பரலோபஸ்ஸா'திஆதி³, காரணந்தரங் வத்துமாரப◌⁴தே 'கிஞ்சா'திஆதி³, நிச்சம்பரலோபோவ ஸியா, ந புப்³ப³லோபோபி ஆக³மப்பயோகா³னுகூல்யேனாதிபி ஸக்கா வத்துந்தி ஆஹ-'நசா'திஆதி³, நிச்சம்பரலோபோயேவாதி ந ச ஸக்கா மந்துந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஏவங் ஸந்தெத்யாதி³னா தத்த² விரோத◌⁴மாஹ, அதோஸம்ப◌⁴வாதி ஆதே³ஸாகாரதோ ஸம்ப◌⁴வா, ஜி²ஸ்ஸாகாரவிதா◌⁴னங் "யோஸுு ஜி²ஸ்ஸ புமே"தி (2-93) ஏததே³வபயோஜனந்திஆதி³னா வுத்தப்பயோஜனாபா◌⁴வே காரணமாஹ-'அனிட்ட²த்தா'தி, அனபி◌⁴மதத்தாதி அத்தோ², பயோஜனாபா◌⁴வானபி◌⁴மதத்தமேவ த³ஸ்ஸேஸுுமாஹ-'ஏதத³த்த²மேவா'திஆதி³, இமஸ்ஸாதி "அதோ யோனங் டாடே"தீ மஸ்ஸ ஸுுத்தஸ்ஸ, ஜி²ஸ்மாத்வேவாதி 'ஜி²ஸ்மா' இதி ஏதாதி³ஸங் ஸுுத்தமேவ, ஜி²ஸ்மா யோனங் டாடேதிவாதி "ஜி²ஸ்மா யோனங் டாடே"தி ஸுுத்தங் வா, அதோதி 'அதோ' இதி ஸுுத்தங், தாதி³ஸஸ்ஸபயோக³ஸ்ஸாதி அக்³கா³, அக்³கே³ இதி பயோக³ஸ்ஸ.

42. நீனங்

யஸ்மா ஏகமேவ ரூபமுதா³ஹடங், தஸ்மா ரூபாரூபானி ரூபேரூபானீதி பே◌⁴தோ³ வேதி³தப்³போ³, தேன ஹி ப³ஹுுவசனே [ப³ஹுுவசனேன (பொத்த²கே)] பட²மாது³தியாஸுு 'அட்டீ²னீ'தி ஏகமேவ ரூபமுதா³ஹடந்தி த³ஸ்ஸேதி.

44. ஸஸ்ஸாய

ஸுுஞிதி ஞகாரோ கிமத்தோ²தி ஆஹ-'ஞகாரோ'திஆதி³, அஸதி ஹி ஞகாரே'ஞானுப³ந்தோ◌⁴'தி ஞகாரேன விஸேஸனேன ஸுுகாரோ ந விஸேஸீ யெய்ய ஸதியேவ தஸ்மிங் தேன ஸோ விஸேஸீயெய்ய, தஸ்மா "ஞகானுப³ந்தா◌⁴த்³யந்தா"தி ஸுுத்தே 'ஞகானுப³ந்தா◌⁴'தி விஸேஸனங் விஸேஸனபா◌⁴வோ அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸ ஸோ விஸேஸனத்தோ², ப³ஹுுலங் வசனேனானபி◌⁴மதமனவஸேஸங் வவத்தா²பீயதீதி வுத்தியங் "பி◌⁴ய்யோ"த்யாதி³கமுபதி³ட்ட²ந்தி த³ஸ்ஸேதுமுபக்கமதே 'ஸாமஞ்ஞேனா'திஆதி³னா, ச²ட்டீ² ப◌⁴வதீதி (ஸே)ஸோ, நனுச அத்த²ஸத்³தே³னாஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸே கத²ங் சதுத்த²யத்தோ²-வஸீயதீதி வுச்சதே, சதுத்தீ²ஏகவசனே அத்தத்த²ந்தி எத்த² ஸத்³த◌⁴ம்மஸவனாதி³கமத்தனிமித்தந்தி யோ-த்தோ², ஸோ சத்தோ²-ஞ்ஞ பத³த்தே²பி, தஸ்ஸா-ஞ்ஞபத³த்த²பூ◌⁴தஸ்ஸாபி அத்தா அத்தோ² பயோஜனம்ப◌⁴வதி நிமித்தபா◌⁴வேனாதி நாத்த²பே◌⁴தோ³தி த ஏத இமவஜ்ஜிதானங் ஸப்³பா³தீ³னந்தி த ஏதஇமஸத்³தே³ஹி ஏவ வஜ்ஜிதானமஞ்ஞேஸங் ஸப்³பா³தீ³னங், படிஸித்³தே◌⁴ஸுுபி கஸ்ஸசி ஆதே³ஸோ தி³ஸ்ஸதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ'தஸத்³த³ஸ்ஸ சா'தி.

45. க◌⁴ப

இத்தி²யா வது◌⁴யாதி பஸஞ்ஞானமீ ஊனமுதா³ஹரணானி.

46. ஸ்ஸாவா

க⁴பஸஞ்ஞேஹீதி இத³ங் தேதிமாமூஹி தீமஸ்ஸ அஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸேன வா விஸேஸனங் த³ட்ட²ப்³ப³ங், வுத்தியங் கதந்தி ஆதி³கங் கத்தாதி³ப்பகாஸனத்த²ங் கதங், தாயாதி ஸப்³ப³த்த² விகப்போதா³ஹரணங்.

47. நம்ஹி

“ஆக³மா தக்³கு³ணீபூ⁴தா தக்³க³ஹணேன க³ய்ஹந்தீ”தி பரிபா⁴ஸா வசனமேதங் தத்த² தக்³கு³ணீபூ⁴தாதி தஸ்மிங் ஆக³மிம்ஹி கு³ணீபூ⁴தா, அவயவவஸேன பச்சா² ப⁴வந்தோ அமுக்²யபூ⁴தா, தக்³க³ஹணேனாதி ஆக³மிக்³க³ஹணேன தக்³க³ஹணேன க³ஹணதோதி ஆக³மிபூ⁴தஸ்ஸ நங் இச்சஸ்ஸ க³ஹணேன க³ஹணதோ, ‘நம்ஹி விப⁴த்திம்ஹி’தி து வத்தப்³ப³ங், விபல்லாஸோ வா எத்த² த³ட்ட²ப்³போ³.

(49) இகாரஸ்ஸேவவாதிஆதி³னா வுத்தமேவ விவரதி திஸ்ஸ இச்சாதி³னா, தஸ்ஸ திஸ்ஸ, நித்³தி³ட்ட²த்தாதி திஸ்ஸ நித்³தி³ட்ட²த்தா, “நம்ஹி திசதுன்னமித்தி²யங் திஸ்ஸ சதஸ்ஸா”தி (2-20) திஸ்ஸாதே³ஸோ “நம்ஹி நுக த்³வாதீ³னங் ஸத்தரஸன்ன”ந்தி (2-47) நுக, திஸ்ஸன்னங்.

51. ஸுஞ

விப⁴த்திஸுத்தேதி “த்³வெத்³வேகானேகெஸ்வி”(2-1) ச்சாதி³ஸுத்தே, ஸ்ஸனந்தி ப³ஹுவசனேன ஸஹிதமேகவசனமாஹ, ஸுத்தமித³ந்தி “ஸுஞ்ஸஸ்ஸா”தி இத³ங் ஸுத்தங், ஸுத்தே பன ஸதீதி “ஸுஞ ஸஸ்ஸா”தி ஸுத்தே ஸதி.

55. ரத்யா

ரத்தி ச ஆதி³ ச ரத்யாத³யோ, தேஹி.

56. ஸுஹி

அனுகரணவஸேனாதி அனுஸதி³ஸங் கரணங் வசனமனுகரணங்.

57. ல்து

தேனாதி யதோ ல்துஇதி விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தஸ்ஸ பச்சயஸ்ஸ க³ஹணங், தேனாதி அத்தோ², பச்சயஸ்ஸ க³ஹணா ததா³தி³க³ஹணங் லப்³ப⁴தே... “பச்சயக்³க³ஹணே யதோ ஸோ விஹிதோ, ததா³தி³னோ க³ஹண”ந்தி ஞாயா, விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தத்தா தத³ந்தக்³க³ஹணங்...
“விதி⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸா”தி (1-13) வசனதோதி மனஸி நிதா⁴யாஹ-‘யதோ’இச்சாதி³, ஸோ க்ரியத்தோ² ஆதி³ யஸ்ஸ ஸோ ததா³தி³, ஸோ பச்சயோ-ந்தோ யஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ ஸோ தத³ந்தோ, தாதி³ஸஸ்ஸ ததா³ தி³தத³ந்தஸமுதா³யவிஸேஸ(ஸ்ஸ) க³ஹணங், ந து தத³ந்தமத்தஸ்ஸெத்யத்தோ², நனு ச ‘ல்த்வீதி விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தே ப⁴வது “விதி⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸா”தி தத³ந்தஸ்ஸ க³ஹணங், பச்சயக்³க³ஹணேன பன ததா³தி³னோ க³ஹணங் கத²ங் ஸியா வசனாபா⁴வாத்யாஹ-‘தத³வினாபா⁴வித்தா’தி,

யதோ விஹிதோ, தேன வினா ந ப⁴வதி ஸீலேனாதி தத³வினாபா⁴வீ, தஸ்ஸ பா⁴வோ தஸ்மா. "பச்சயக்³க³ஹணே யதோ ஸோ விஹிதோ ததா³தி³னோ க³ஹண"ந்தி ஞாயஸ்ஸ யத்த² பச்சயக்³க³ஹணங் தத்த² ஸாதா⁴ரணத்தா 'ததா³தி³னோ'தி வுத்தங், ததா³தி³ஸமுதா³யஸ்ஸ க³ஹணே பனெத்த² விஸேஸோ ந தி³ஸ்ஸதி... அதி⁴கத்தாதி [அதி⁴க³தந்தாவாதி (பொத்த²கே)] ஆதீ³ஸு விஸேஸத³ஸ்ஸனாஸம்ப⁴வா, 'துங்ஸ்மா லோபோ சிச்சா²யங் தே'' த்யத்ர (5-4) து தி³ஸ்ஸதி விஸேஸோ, வக்க²திஹி தத்த² "துங்தாயேதவே பா⁴வே ப⁴விஸ்ஸதி க்ரியாயங் தத³த்தா²ய"ந்தி (5-61) துங்பச்சயங் வக்க²தி''ச்சாதி³.

58. கே³

அஇத்யேவவத்தப்³ப³ந்தி 'கே³அ'இத்யேவ வத்தப்³ப³ந்தி வுத்தங் ஹோதி, பக்கே² தீ³க⁴விதா⁴னேனேவாதி இமினா அகாராதே³ஸே கதே பக்கே² தீ³க⁴விதா⁴னேனேவ, அஞ்ஞத்த²சரிதத்த²தாயாதி ல்த்வந்தாதி³தோ அஞ்ஞத்த² போ⁴புரிஸா போ⁴புரிஸஇச்சாதோ³ ஜாதிபத³த்த²னிஸ்ஸயனேன கதத்த²தாய, பரிஸ மத்தத்த²தாயாதி வுத்தங் ஹோதி, அவஸ்ஸங் தீ³க⁴பா⁴வே காரணமாஹ 'யதி³சாகாரோ'இச்சாதி³, யதி³ச ஆகாரோதி பத³ச்சே²தோ³.

60. க⁴ப்³ரஹ்மா

க⁴இதிஸஞ்ஞா க⁴ஸஞ்ஞா தாஸங், கஞ்ஞாஸஞ்ஞாதிஆதீ³ஸு க⁴ஸஞ்ஞானங் ப³ஹுத்தா ப³ஹுவசனேன நித்³தே³ஸோ, க⁴ரூபஸ்ஸாதி க⁴ஸ்ஸாதி க⁴ஸத்³த³ரூபஸ்ஸ, ததா² போ⁴ ப்³ரஹ்மாதி எத்த² ததா²தி இமினா ப்³ரஹ்மாதிரூபஸ்ஸ நிருத்தியங் நித்³தி³ட்ட²த்தாவ எத்த² ஸங்க³ஹிதபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதி. ஏவங் விவரந்தீதி தஸ்மா ஸ ஸக²தோ க³ஸ்ஸ அகாரஆகாரா''திஆதி³னா ஏவங் விவரந்தி, தே ஹி அச ஆச இச ஈச ஏசாதி த்³வந்தே³ புப்³ப³ஸரானங் லோபங் கத்வா எத்துபஸிலேஸனித்³தே³ஸங் வண்ணெந்தி, ஸாமஞ்ஞவிதா⁴னந்தி 'ப்³ரஹ்மகத்துஇஸி ஸக²தோ'ச்சேவமவிஸேஸெத்வா ஸாமஞ்ஞேன கத²னங், கிமத்த²ந்தி கிங் அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸ தங் கிமத்த²ங். ஸாமஞ்ஞவிதா⁴னங் கிமத்த²ம்பனேவங் பயோஜனாஸங்காயங் பயோஜனாஸங்காவிசாரணங் மனஸி நிதா⁴ய 'ஆக³தி க³ணோய'ந்தி வுத்தத்தா ஆஹ- 'அத்த²தோ'ச்சாதி³, அத்த²தோதி ஸா மத்தி²யதோ, அனேனாதி'ஆக³திக³ணோய'ந்தி இமினா வசனேன, இத³ங் வுத்தங் ஹோதி 'ஆக³திக³ணோயந்தி இமினா ததா³காரஸங்கா²தஜாதிப்பதா⁴னக³ணத்தபகாஸனேன யதி³ ஸம்போ³த⁴னே ஏகாரந்தாகாரந்தலாபீ⁴னங் கத்து இஸி ஸக² முனி ப⁴த³ந்தாதீ³னங் க³ஹணங் பயோஜனங் ந ஸியா, அஞ்ஞதா² அனுபபஜ்ஜனங் ஸியாதி ஏவமஞ்ஞதா²னுபபத்திலக்க²ணஸாமத்தி²யதோ ஸாமஞ்ஞவிதா⁴னே பயோஜனமாஹே''தி, ஸோயந்தி இமினா வுத்தியங் 'ஆக³தி க³ணோய'ந்தி வுத்தங் வசனங் நித³ஸ்ஸேதி.

63. கொ⁴ஸ்ஸங்

ஸ்ஸஞ்ச ஸ்ஸாச ஸ்ஸாயோச அஞ்ச திஞ்சாதி இதரீதரயோகே³ சத்த² ஸமாஸோ,ஸ்ஸங் ஸ்ஸா ஸ்ஸாயங் திங்ஸூ.

64. ஏக

கோ◌⁴ச ஓச கோ◌⁴ கா◌⁴ந்தஓகாரந்தா, நத்தி² கோ◌⁴ யேஸந்தே அகோ◌⁴, தேஸங், ஸாமஞ்ஞுவிதா◌⁴னதோதி கஸ்ஸசி லிங்க³ஸ்ஸ அபராமாஸா ஸாமஞ்ஞேன விதா◌⁴னதோ, நாதே³கவசனேஸூதி நாதீ³ஸு ஏகவசனேஸூதி அத்தோ², ஹி ஹேதும்ஹி, யஸ்மா கஸ்ஸசி ஏவங் து³ட்டா²தி◌⁴ப்பாயோ ஸியா, தஸ்மா து³தியமுதா³ஹரணந்தி அத்தோ², து³தியோபி ஹேதும்ஹி, யஸ்மா ஸப்³பே³ஸங் ஸங்க³ஹணத்த²ங், தஸ்மா ந ச ததா²தி◌⁴ப்பேதந்தி அத்தோ², ஸப்³பே³ஸமேகவசனானங் ஸங்க³ஹணாபா◌⁴வே ஸுத்தானங் விரசனப்பகாரமாஹ-'அஞ்ஞதா²'திஆதி³, உபரிசாத்யாதீ³ஸ்வயமதி◌⁴ப்பாயோ "ஸுத்தஸ்ஸ 'அங்யொஸ்வகோ◌⁴ன'ந்தி விரசிதத்தா ஸாமஞ்ஞேனே-கவசனெஸ்வக◌⁴ஸ்ஸ நரஸ்ஸத்தப்பதீதி தப்படிஸேதா◌⁴பா◌⁴வா'த³ண்டி³ குல'ந்தி ரஸ்ஸத்தங் 'ஸிஸ்மிங் நபுங்ஸகே'தி விதி◌⁴ஸுத்தங் வதெ³ய்யா"தி, ஓகாரந்தப்படிஸேத◌⁴ந்தி 'அகோ◌⁴ன'ந்தி ஓகாரந்தப்படிஸேத◌⁴ங், ஆதே³ஸந்தரங் "கொ³ஸ்ஸா க³ஸிஹினங் ஸுகா³வக³வா"த்யாதி³னா (2-67) கரீயமானங் கா³வாதே³ஸாதி³கங், எத்த² பன நபுங்ஸகே ஏகவசனந்தங் த³ண்டி³ குலந்தி வக்க²மானத்தா நோதா³ஹடங், யோஸு பன "யோலோபனிஸுதீ³கோ◌⁴"தி (2-88) அதீ³க◌⁴ஸ்ஸாபி தீ³க◌⁴விதா◌⁴னஸாமத்தி²யா பட²மமேவ தீ³க◌⁴ஸ்ஸ ரஸ்ஸாபா◌⁴வேகாவ கதா²தி நோதா³ஹடங், த³ண்டீ³த³ண்டீ³னி இச்சேவ து ப◌⁴வதி, நொஸ்ஸவாதி பாடோ² தி³ஸ்ஸதி, எத்த² விஜ்ஜமானே கே³ பரே ஓகாரந்தஸ்ஸ வா ரஸ்ஸாபஜ்ஜனதோ³ஸம்பஸங்க³தோ நொஸ்ஸா'தி பாடே²ன ப◌⁴விதப்³ப³ங்.

67. கொ³ஸ்ஸா

கா³வேன க³வேனாதி கரணேபி ஸமானங், கா³வஸ்ஸ க³வஸ்ஸாதி ச²ட்டி²யாபி.

69. க³வங்

ஸேனாதி ஸுதத்தா ஸேஇதி வுத்தியங் நிமித்தங் பரிகப்பிதங்.

72. கா³வு

ஸத்³த³ந்தரத்தேன கோசி தோ³ஸோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஆதி³ஸிதப்³பா³ ஆதே³ஸா காதப்³பா³.

73. யங்

பேன பஸஞ்ஞாய யுத்தா ஈபீ, பச ஸோ ஈசாதி வாபீ அபே◌⁴த³க்³க³ஹணேன, அஞ்ஞுஸ்ஸாதி இகார உகாரஊகாரஸ்ஸ.

77. ஸ்மி

லோகே தே³வத³த்தோ த³த்தோதி ஏகதே³ஸேன ஸமுதா³யவோஹார த³ஸ்ஸனதோ ஸ்மினோதீமஸ்ஸ ஸ்மிங் வசனஸ்ஸாத்யயமத்தோ² த³ஸ்ஸிதொத்யாஹ-'ஸ்மிதி இமினா'திஆதி³.

81. ஜ²லா

ப்³ரஹ்மாதீ³ஸு 'இதோ க்வசி ஸஸ்ஸ டானுப³ந்தோ⁴'தி பாடா²தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ப்³ரஹ்மாதீ³ஸூதி "க⁴ப்³ரஹ்மாதி³தே"தி (2-60) ஸுத்தே வுத்தப்³ரஹ்மாதீ³ஸு, பாடா²தி 'இதோ'த்யாதி³னோ க³ணஸுத்தஸ்ஸ பாடா², டானுப³ந்தோ⁴தி இமினா (ஏடாதே³ஸங்) நித்³தி³ஸதி.

85. கூ

ஸோ [ப⁴ஸ்மா] அந்தோ யஸ்ஸ ஸோ தத³ந்தோ ஸமுதா³யோ, தஸ்ஸ, "சானுகட்³டி⁴தங் நொத்தரத்ரானுவத்ததீ"தி விஞ்ஞூவசனங், விது³னோ விதூ³தி கூபச்சயந்தஸ்ஸ உதா³ஹரணங், விஞ்ஞுனோ விஞ்ஞூதி "விதோ ஞாதோ"தி (5-39) ஸப்³ப³ஞ்ஞுனோ ஸப்³ப³ஞ்ஞூதி "கம்மா"தி (5-40).

86. லோ

லோபொத்வேவ ஸித்³த⁴த்தாதி வோமுத்தபக்கே² லோபோதீமினாவ ஸித்³த⁴த்தா.

87. நனோ

அமுயாதி இத்தி²யங் யாதே³ஸோ, நனோதீமஸ்ஸித³ங் பச்சுதா³ஹரணங்.

88. யோலோ

பட²மாது³தியாயோனமேகதோ உதா³ஹரணானி அட்டீ² அட்டீ²னிதி, தானிச யோலோபனிலாதிஸ்ஸேவ த³ஸ்ஸிதானி, ததா²யேவாஞ்ஞானிபி ஞாயந்தீதி.

92. ந்தஸ்ஸ

டமுத்தபக்கோ²தி அஸந்தங் குப்³ப³ந்தஸ்ஸாதி டாதே³ஸேன முத்தபக்கோ²,ந்துஸ்ஸசேவந்தி பஸித்³த⁴த்தாவ டாதே³ஸமுத்தபக்க²ங் உபமேதி, "ஸஞ்ஜாதங் தாரகாதி³த்விதோ"தி (5-45) இதோ அந்தி⁴தா.

93. யோஸு

டாதே³ஸோ-திப்பஸஜ்ஜதீதி கஸ்மா வுத்தங் நனு தத³ந்தஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ பத்தே "ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா"தி (1-17) அந்தஸ்ஸேவ ஹோதி, ததா²ஸதி நேவாதிப்பஸங்கோ³, தஸ்மா கஸ்மாதிப்பஸஜ்ஜதீதி வுத்தந்தி, ஸச்சங், ததா²பி 'ஜி²ஸ்ஸா'தி வத்துங் ஸக்குணெய்யத்தே இஸ்ஸாதி வுத்தத்த [வுத்தந்தி²] ஸாமத்தி²யதோ தத³ந்தஸ்ஸ டாதே³ஸோ-திப்பஸஜ்ஜதீதி ததா² வுத்தந்தி, நனு

‘ஜி²ஸ்ஸா’தி வுத்தேபி ஸோவாதிப்பஸங்கோ³ தத³வத்தோ²யேவாதி ஸச்சங், ததா²பி யதி³ ஸமுதா³யஸ்ஸ டாதே³ஸோ-பி◌⁴மதோ ஸியா ‘ததா² ஸதி கிங் ஜ²க்³க³ஹணேன இஸ்ஸத்வேவ வதெ³ய்யாதி நாதிப்பஸஜ்ஜதீதி, ஜ²க்³க³ஹணே நாமந்தே இகாரஸ்ஸேவ ஜ²ஸஞ்ஞுத்தாதி இத³ங் பன விஸேஸனத்தேன வத்து மனிச்சி²தே யுஜ்ஜதி.

94. வேவோ

ஸஹசரிதஞாயஸ்ஸாதி “தங்ஸஹசரிதா தக்³க³ஹணேன க³ய்ஹந்தீ”தி ஞாயஸ்ஸ.

95. யொம்ஹி

ஹேதுகுருஸத்³தே³ஹி யோஸு இமினா டாதே³ஸே “லோபோ”தீமினா யோலோபே வா ஸம்பத்தே “பச்சயனிஸ்ஸிதங் ப³ஹிரங்க³”ந்தி யோலோபதோ “பகதினிஸ்ஸிதமந்தரங்க³”ந்தி “அந்தரங்க³ப³ஹிரங்க³ஸு அந்தரங்க³விதி◌⁴ ப³லவா”தி பட²மங் டாதே³ஸே நிமித்தாபா◌⁴வாவ லோபா பா◌⁴வோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘ஹேதுகுருஸத்³தே³ஹி’ச்சாதி³.

99. ஸப்³பா³

நனு கதராத³யோவ ஸப்³பா³தி³ஸத்³த³வசனீயா ஹொந்தி ஸமாஸேனாபி◌⁴ஹிதத்தா, ந து ஸப்³ப³ஸத்³தோ³ [ஸத்³த³ஸ்ஸே (பொத்த²கே)] த்யாஹ-‘அவயவேனே’த்யாதி³,யதி³பி ‘ஸப்³ப³ ஸத்³தோ³ ஆதி³ யேஸ’ந்தி அவயவேன விக்³க³ஹோ, ததா²பி ஸமுதா³யோவாஸ்ஸத்தோ² ப◌⁴வதி... யேஸந்த்யனேன ஸமுதா³யஸ்ஸ பராமாஸாதி பா◌⁴வோ, இதீதி ஹேதும்ஹி, கோ ப◌⁴வந்தானங் த்³வின்னங் ப³ஹுன்னங் வா ஏகோ தே³வ த³த்தோ கடா²தீ³ஹி வா அத்தே² த்³வீஹி ப³ஹூஹி வா ஏகஸ்ஸ நித்³தா◌⁴ரணே ஸதி கிம்ஹா நித்³தா◌⁴ரணே ரதர ரதமேஸு ணாதி³வுத்தியங் “ஏகத்த²தாய”ந்தி (2-119) விப◌⁴த்திலோபே “ரானுப³ந்தெ◌⁴ந்தஸராதி³ஸ்ஸா”தி (4-132) அந்தஸராதி³லோபே கிங்ஸத்³த³ஸ்ஸ ரூபஸித்³தீ◌⁴தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ கதமா’திஆதி³, உபோ◌⁴ அங்ஸா அஸ்ஸாதி அத்தே² “அயுப◌⁴த்³விதீஹங்ஸே”தி (4-49) அயே“ஸரோ லோபோ ஸரே”தி (1-26) ஸரலோபே ரூபஸித்³தீ◌⁴தி ஆஹ-‘உபோ◌⁴ அங்ஸா’இச்சாதி³, காயங் வவத்தா² நாமே த்யாஹ-‘ஸாபி◌⁴தெ◌⁴ய்யா’த்யாதி³, அவதி◌⁴ச்சாதி³னா தஸ்ஸேவாத்த²ங் விபா◌⁴வேதி, அத◌⁴ங்ஸோ அப◌⁴ட்ட²தா அவதி◌⁴பா◌⁴வேயேவாவட்டா²னங், ஸாபி◌⁴தெ◌⁴ய்யா பெக்கா²தி எத்த² ஸோ ஸகோ அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யோ அத்தோ² தி³ஸாதி³ ஸாபி◌⁴தெ◌⁴ய்யோதி க³ஹிதோதி ஆஹ-‘புப்³பா³தீ³ன’ந்திஆதி³, ஸாபி◌⁴தெ◌⁴ய்யந்தி கம்மதோ பரா அபபுப்³பா³ ‘இக்க²=த³ஸ்ஸனே’தீமஸ்மா “க்வசண”இதி (5-41) அண்பச்சயே ஸாபி◌⁴தெ◌⁴ய்யாபெக்கோ², ஸோ வாவதி◌⁴னியமோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘தமபெக்க²தி’ச்சாதி³, தத்தா²தி◌⁴ப்பாயங் விவரதி ‘ததா²ஹி’ச்சாதி³னா, எத்த² ச பராதி³ஸத்³தா³பி◌⁴தெ◌⁴ய்யோ-த்தோ² தி³ஸாதே³ஸாதி³ புப்³பா³தி³ஸத்³தா³பி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸ்ஸாத்த²ஸ்ஸ தி³ஸாய

தே³ஸாதி³னோ வாவதி⁴பா⁴வேன நியமவஸேன பவத்ததி, யோ சாவதி⁴பா⁴வோ நியமவஸேன பவத்ததி, ஸோசாவதி⁴பா⁴வோ நியமவஸேன பவத்தோ புப்³பா³தி³ஸத்³த³வசனீயங் தி³ஸாதே³ஸாதி³ மபெக்க²தீதி ஸாபி⁴தெ⁴ய்யாபெக்கோ²வதி⁴னியமோயேவ வவத்தா²தி வுச்சதீத்யயமதி⁴ப்பாயோ, ந து அபி⁴தெ⁴ய்யாயந்தி அஸம்ப⁴வா, அஸம்ப⁴வமேவ த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'யோ ஹி'ச்சாதி³, கோஸல்லேன நிமித்தேனாதி குஸல ஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தினிமித்தேன கோஸல்லேன, உத்தராகுரவோ உத்தரகுருதீ³ப வாஸினோ, தே³ஸோ வா, 'நாஞ்ஞஞ்ச நாமப்பதா⁴னா''தி (2-136) அனேனேவ ஸஞ்ஞாயங் ஸப்³பா³தி³காரியஸ்ஸ நிஸித்³த⁴த்தே கிமஸஞ்ஞாயங்ப்⁴யனேனெத்யாஹ 'நாஞ்ஞஞ்சே'த்யாதி³, கிஞ்சி புப்³ப³த்தாதி³கமுத்³தி³ஸ்ஸ கேஸஞ்சி புப்³போ³பரொத்யாதி³கா அத்தா²னுக³தா ஸஞ்ஞா அன்வத்த²ஸஞ்ஞா.

104.தி

"வானேகஞ்ஞத்தே²''தி (3-17) விகப்பானுவத்தனதோ அயுத்தத்தாபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதி'நயித³மயுத்த'ந்தி, யுத்ததா சாஸ்ஸ பாடே² ப்³யபி⁴சார த³ஸ்ஸனதோதி வத்துமாஹ-'நபுங்ஸகே'ச்சாதி³, பாடா²னுக³தா ஹி ஸுத்தரசனா, விகப்பானுவத்தியா அனபுங்ஸகமித³மேவ வசனங் தஸ்ஸ க்வசி ப்³யபி⁴சாரத்தே ஞாபகந்தி வத்துமாஹ-'தஸ்ஸ சா'திஆதி³, அவஸ்ஸமேவமெத்த² அத்தோ² க³ஹேதப்³போ³, அஞ்ஞதா² யதா²வட்டி²தபாடா²னுக்கமேனாத்த²க்³க³ஹணே ஸதி ஸுத்தஸ்ஸ [ஸுத்தஸ்ஸா (பொத்த²கே)] முக்²யத்தப்பதீதிதோ கத²ந்தமஞ்ஞஸ்ஸ ஞாபகங் ப⁴வெய்ய, முக்²யபா⁴வே ஹி ஞாபகத்த²ங் ந யுஜ்ஜெய்ய.

108. அதே

நனு ச "லக்க²ணபடிபத³வுத்தேஸு படிபத³வுத்தஸ்ஸேவ க³ஹண''ந்தீமாய பரிபா⁴ஸாய லக்க²ணிகஸ்ஸாகாரஸ்ஸ க³ஹணங் ந பப்போதீத்யாஸங்கிய படிபாத³யமாஹ-'ரஸ்ஸாகாரே'ச்சாதி³, பரிபா⁴ஸாய சஸ்ஸாயமத்தோ² "லக்கீ²யதேனேனேதி லக்க²ணங், ஸாத்⁴வஸாது⁴ஜானந ஹேஸுத்தா ஸுத்த [ஸத்த²] முச்சதே, படிக³தம்பத³ங் படிபத³ங், உச்சாரிதமஞ்ஜஸெத்யத்தோ², லக்க²ணஞ்ச படிபத³ஞ்ச லக்க²ணபடிபதா³னி, தேஹி வுத்தானி ரூபானி லக்க²ணபடிபத³வுத்தானி, தேஸு, வுத்தஸத்³தோ³ பச்சேகம்பரிஸமாபீயதே 'லக்க²ணவுத்தேஸு படிபத³வுத்தேஸூ'தி, தத்ராஞ்சஸா யமனித்³தி³ட்ட²ங், கேவலங் லக்க²ணத³ஸ்ஸனேனாஸ்மிங் லக்க²ணே ஸத்யவஸ்ஸமனேன ரூபேன ப⁴விதப்³ப³ந்தி லக்க²ணேன படிபாதி³தங், தங் லக்க²ணவுத்தமித்யுச்சதே, யந்த்வஞ்ஜஸா ஸத்³தே³னேவ படிபாதி³தங், தங் படிபத³வுத்தந்தி வுச்சதே, தஸ்மிங் லக்க²ணவுத்தே படிபத³வுத்தே ச ரூபே ஸதி படிபத³வுத்தஸ்ஸேவ க³ஹணங், நேதரஸ்ஸே''தி, படிபத³வுத்தஸ்ஸேவெத்யவதா⁴ரணேன நியமரூபபா⁴ஸ்ஸா பரிபா⁴ஸாயாவக³ம்யதே, ஸோ ச நியமோ அனியமபுப்³ப³கே ஸந்தே³ஹே ஸத்யவதிட்ட²தே, தஸ்மா யத்ர லக்க²ணவுத்தமேவ கேவலங், ந படிபத³வுத்தங், தத்ர நாயங் பரிபா⁴ஸா வதிட்ட²தே, யத்ராபி படிபத³வுத்தமேவ கேவலங், ந

லக்க²ணவுத்தங், ஸொப்யேதிஸ்ஸா அவிஸயோ, யத்ர த்³வே ரூபானி ஸம்ப⁴வந்தி தத்ரேவா யம்பரிபா⁴ஸா ஸந்தே³ஹாபாகரணமுகே²ன பவத்தாதி ஞாயப்பத்தோயேவா மத்தோ² இமாய பரிபா⁴ஸாயானுவாத்³யதே, ததா²ஹி ஸந்தே³ஹடா²னேஸு யத்³யப்யேகரூபமேவமபி⁴ன்னமுபி⁴ன்னங், ததா²பி லக்க²ணவுத்தங் ரூபங் லக்க²ணே நோன்னீயமானங் தூ⁴மக்³கி³ விய ஜலப³லாகா விய சானு மானிகங், யந்து படிபத³ வுத்தங் ரூபங், தங் பச்சக்க²ஸித்³த⁴ங், பச்சக்கா²னுமானேஸு ச பச்சக்க²ம்ப³லவந்தரங் பமாணந்தி அதோ படிபத³வுத்தமேவ க³ய்ஹதீதி.

110. க்வசே

நபுங்ஸகலிங்கே³ ஏகாரேன ந ப⁴விதப்³ப³ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

114. லோபோ

அகாரஸ்ஸந்தரங்க³த்தே காரணமாஹ-'பகதினிஸ்ஸிதத்தா'தி, பகதியா இத³ங் பாகதங் "ணோ"தி (4-34) ணோ, லோபஸ்ஸ ப³ஹிரங்க³த்தே காரணமாஹ-'பச்சயனிஸ்ஸிதத்தா'தி, அந்தரங்கே³ச்சாதி³னா "அந்தரங்க³ப³ஹிரங்கெ³ஸ்வந்தரங்க³விதி⁴ ப³லவா"தி பரிபா⁴ஸமுபலக்கே²தி, அங்க³ஸத்³தோ³-வயவவாசீ, அந்தே ஸத்³தோ³ ஸத்தம்யத்தே², அங்கே³ ப⁴வமந்தரங்க³ங் விப⁴த்த்²யத்தே²-ஸங்க்²யஸமாஸோ "ஏஓனம வண்ணே"தி (1-37) அத்தங் ராக³மோ, அங்க³தோ ப³ஹி ப³ஹிரங்க³ங் "பய்யபாப³ஹிதிரோ புரேபச்சா² வா பஞ்சம்யா"தி (3-5) அஸங்க்²யஸமாஸோ, அத்ர சாந்தரங்க³ங் ப³ஹிரங்க³ந்தி நாங்கே³ப⁴வமந்தரங்க³ங், அபித்வந்தரங்க³னிஸ்ஸிதங் காரியமந்தரங்க³ங், நாப்யங்க³தோ ப³ஹிபூ⁴தோ ஸமுதா³யோ ப³ஹிரங்க³ங், கிந்து ப³ஹிரங்க³னிஸ்ஸிதங் காரியம்ப³ஹிரங்க³ங் யதா² மஞ்சனிஸ்ஸிதேஸு ஸத்³தா³யந்தேஸு 'மஞ்சா ஸத்³தா³யந்தீ'த்யுச்சதே தங் வியேதி அதோயேவா ஸங்க்²யஸமாஸேபி லிங்க³விப⁴த்திவசனந்தரயோகோ³ 'அந்தரங்கோ³ அந்தரங்கா³'தி, ஸங்கேதிகோ ஹ்யயமஸங்க்²யஸமாஸோ, ந புப்³ப³பத³த்த²ப்பதா⁴னோ, யதா²-பச்சக்க²ஸ்ஸாக்க²னிஸ்ஸிதத்தாவபோ³த⁴த்த²ங் 'அக்க²மக்க²ம்பதி வத்ததே'தி விச்சா²ய-மஸங்க்²யஸமாஸேபி கதே பச்சக்க² ஞாணஸ்ஸாக்க²னிஸ்ஸிதத்தஞாபனத்த²ங் ஸங்கேதவஸேன கதோ-யமஸங்க்²ய ஸமாஸோ, ந புப்³ப³பத³த்த²ப்பதா⁴னோதி'பச்சக்கோ² பச்சக்கா²'தி லிங்க³விப⁴த்தி வசனந்தரயோகோ³, ததே²வாய-மந்தரங்க³னிஸ்ஸிதோ-யங் ஸமுதா³யனிஸ்ஸிதோதி ஞாபனத்த²ங் ஸங்கேதவஸேன கதோ-யமஸங்க்²யஸமாஸோதி லிங்க³விப⁴த்திவசனந்தரயோகோ³ ந விருஜ்ஜ²தே, அத²வா அந்தரமங்க³மஸ்ஸ காரியஸ்ஸாத்தீ²தி "ஸத்³தா⁴தி³த்வ" (4-84) ததா² ப³ஹிரங்க³ந்தி, அந்தரங்க³ஞ்ச ப³ஹிரங்க³ஞ்ச அந்தரங்க³ப³ஹிரங்கா³னி, தெஸ்வந்தரங்கோ³ ப³லவாதி. அந்தரங்க³ காரியஸ்ஸ ப³லவத்தங் ஸாதே⁴துங் 'ஸப்³ப³பட²மங் விதெ⁴ய்யத்தா'திஆதி³ வுத்தங், இத³ம்பன அந்தரங்க³காரியஸ்ஸ ப³லவபா⁴வஸாத⁴னே காரணங் ந ஹோதி, அந்தரங்க³த்தா ப³லவபா⁴வோயேவ ஹி ஸப்³ப³பட²மங் விதெ⁴ய்யத்த காரணங், ததா² சாஹ-'யோ லோபதோ அகாரஸ்ஸ பட²மமேவ ப⁴வனே

காரணமாஹ அந்தரங்க³த்தா அகாரஸ்ஸா’தி, தஸ்மா நாயங் பாடோ² க○⁴டதே, அந்தரங்க³ப³லவபா○⁴வஸாத○⁴னஸ்ஸ பன லோகதோ இச்சி²தத்தா அயமேவத்தே² பாடோ² க○⁴டதே”அந்தரங்க³மேவ காரியம்ப³லவங் லோகே ததா²தி³ட்ட²த்தா, ததா² ஹி லோகோ பாதோவா”த்யாதி³, லோகே ததா²தி³ட்ட²த்தாதி அந்தரங்க³ப³லவபா○⁴வஸ்ஸ லோகே ஏவங் வக்க²மானநயேன தி³ட்ட²த்தா, அத²வா கேனசி விது○⁴ரப்பச்சயோபனிபாதேன காரணவே கல்லேன வா கதா³சி கத்துமஸக்குணெய்யத்தேபி அந்தரங்க³ஸ்ஸ அவஸ்ஸங் விதெ○⁴ய்யத்தங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ ஸப்³ப³பட²மங் விதெ○⁴ய்யத்தா’தி, ஸதிஸம்ப○⁴வேதி நிமித்தஸ்ஸானுபஹதத்தா காரியஸ்ஸ ஸம்ப○⁴வே ஸதி.

116. யே

இவண்ணஸ்ஸாதி வுத்தத்தாதி ‘யே பஸ்ஸிவண்ணஸ்ஸா”தி எத்த² இவண்ணஸ்ஸாதி வுத்தத்தா.

118. அஸங்

லிங்க³வசனபே○⁴தே³பி ப்³யயரஹிதத்தா அப்³யயவந்தஉபஸங்க³னிபாதானங் புப்³பா³சரியஸஞ்ஞா, அஸதீ ஸங்க்²யா யேஸந்த்யான்யஸங்க்²யானீத்யாஹ- ‘ஏகத்தே’ச்சாதி³, ஏகானேகேஸூதி வுத்தத்தா ஸங்க்²யாவிஸேஸே விதீ○⁴யமானாஸ்யாத³யோ கத²மஸங்க்²யேஹி உப்பஜ்ஜிதுமுஸ்ஸஹந்தே இச்சாஸயேனாஹ- ‘கத²மஸங்க்²யேஹி ஸ்யாதீ³னங் ஸம்ப○⁴வோ’தி. அத² நிஸ்ஸங்க்²யேஹி ஹோதுஸ்யாதீ³னமஸம்ப○⁴வோ உச்சங் ருக்க²ஸ்ஸிச்சாதோ³து ஸங்க்²யாஸம்ப○⁴வே ப○⁴விதப்³ப³மேவ ஸ்யாதீ³ஹிச்சாஹ-‘ஸங்க்²யாஸம்ப○⁴வேவே’ச்சாதி³. வுத்திக³ந்த²ஸ்ஸாதி○⁴ப்பாயங் விவரதி ‘அஞ்ஞதே²’ த்யாதி³னா, கிமேஸமுப்பத்தியம்பயோஜனங் யேனாஸங்க்²யேஹி தது³ப்பத்தி நோ-நுமீயதே ச்சாஸங்கியாஹ-‘தஸ்ஸஞ்ச ஸதிய’ந்த்யாதி³, அஸதி ஹி ஸ்யாதீ³னமுப்பத்தியமுச்சமாதீ³னமஸங்க்²யானம்பத³த்தங் நத்தீ²தி யோ ஆதீ³ஸூ பத³ஸ்மா பரேஸங் தும்ஹாம்ஹஸத்³தா³னங் ஸவிப○⁴த்தீனங் வோனோஆதி³கங் பத³னிமித்தங் காரியங் ந ஸியாதி ‘உச்சங் வோ, உச்சங் நோ’திஆத³யோ பயோகா³ ந ஸிஜ்ஜ²ந்தி, ஸதி து ஸ்யாது³ப்பத்தியங் லுத்தேஸூபி தேஸூ பத³த்தனிப்ப²த்தியாயேவ தது³ப்பத்திதோ பத³த்தே ஸித்³தே○⁴ பத³லக்க²ணங் காரியங் ஸிஜ்ஜ²தேவாதி பா○⁴வோ. பரேஹி எத்த² ‘தஸ்ஸங் ஸாலாய’ந்தி வசனிச்சா²யங் ‘தத்ர ஸாலாய’ந்தி யதா² ஸியாதி “அப்³யயத்வா ஸ்யாதி³னோ”தி (பா, 2-4-82) அப்³யயதோ பரஸ்ஸித்தி²யமாப்பச்சயஸ்ஸாபி லோபோ விஹிதோ, தேனாஹ- ‘அஸங்க்²யேஹி’ச்சாதி³, தத³யுத்தந்தி ஆப்பச்சயஸ்ஸ லோபவிதா○⁴ன மயுத்தங்த்யத்தோ². அத² கேனாத்ர ஆப்பச்சயோ விதீ○⁴யதே யேனாஸ்ஸாபி லோபோ-நுஸாஸீயதே “இத்தி²யமத்வா”தி (3-26) சே நேதத³த்தி², இத்தி²யமாப்பச்சயஸ்ஸ விதா○⁴னதோ-ஸங்க்²யானஞ்சாலிங்க³த்தா, தஸ்மா அஸங்க்²யேஹி ஆப்பச்சயஸ்ஸ ஸம்ப○⁴வோயேவ நத்தீ²த்யனத்த²கமாப்பச்சயஸ்ஸ லோபவசனந்தி நானத்த²கங் இத்தி²யந்தி (3-26) ஹி கு³ணிப்பதா○⁴னோ நித்³தே³ஸோ

இத்த²த்தவதி ஆப்பச்சயாத³யோ விதீ⁴யந்தே 'தஸ்ஸங் ஸாலாய (மிச்சே தஸ்மிங் பத³த்தே²) தத்ரே'தி அஸங்க்²யமித³மித்த²த்தவதி வத்ததே, தஸ்மா ஸியாயே வேதஸ்மா ஆப்பச்சயொத்யவஸ்ஸமாப்பச்சயஸ்ஸ லோபோ விதெ⁴ய்யோதி யோ மஞ்ஞதே, தம்பதி ஆஹ-'யதீ³பி'ச்சாதி³, விஸேஸாபி⁴தா⁴னாத்யுபக³மே வத்த மானோயமஸங்க்²யஸமுதா³யோ'நித்³தே³ஸோ வத்ததே'தி சோப⁴யமிக்க²தே, இத்தி²யந்தி நித்³தே³ஸஸ்ஸ கு³ணிப்பதா⁴னத்தங் ஸாதே⁴துங் 'இத்த²த்தவதி ஹி ஆப்பச்சயாத³யோ'திஆஹ, தத்ரேதீமஸ்ஸாஸங்க்²யஸ்ஸ ஸாலாயங் வத்தனதோ ஆஹ- 'இத்த²த்தவதி சா'தி, அயம்பஸித்³தி⁴ரூபேன ந வத்ததேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, யதி³ அயம்பஸித்³தி⁴ரூபேன வத்ததே, குதோ சரஹி இத்த²த்தாவஸாயொத்யாஹ- 'இத்த²த்தாவஸாயோ'ச்சாதி³. இதா³னி ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴வசனமானீய தஸ்ஸா யுத்தத்தமுப்³பா⁴வயிதுமாஹ- 'யொப்யாஹி'ச்சாதி³, யதீ³பிச்சாதி³ ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴வசனங், தஸ்ஸாதி இத்த²த்தஸ்ஸ, பத³த்தோ² ச இத்த²த்தங் ஸியாதி யொப்யாஹேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, க³ம்மமானத்த²த்தா இதிஸத்³தா³ப்பயோகோ³, தஸ்ஸாயுத்தந்தி தஸ்ஸேவங் வாதி³னோ ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴னோ வசனமயுத்தங்த்யத்தோ², குதோச்சாஹ- 'ஏவங் ஹி'ச்சாதி³, யதி³ இத்த²த்தஸ்ஸ வாக்யத்த²தா இத்தி²ப்பச்சயனிவத்திகதா, ஏவங் ஸதி ஸாலாயமிச்சாதி³ஸத்³த³ந்தராபெக்கா² இத்த²த்தப்பதீதி தத்ரெத்யாதீ³ஸு ஸியாதி அத்தோ², நேவ ததா² பதீயதீதி பா⁴வோ, வுத்தமேவத்த²ங் பு²டயிதுமாஹ- 'ததா²ஹி'ச்சாதி³, அவித்³த³ஸுஅயந்தி தி³ட்ட²ந்தோ பஞ்ஞாஸோ, அவித்³த³ஸு அயந்தி உப⁴யத்ராப்யத்ரேகவசனஸிஸ்ஸ நிவத்தியா கதங் யமேகத்தங், தங் ஸத்³த³ந்தராத்³யனபெக்க²மேவ பதீயதெத்யத்தோ², இத்த²த்த வுத்தினா ஸாலாதி³ஸத்³தே³ன ஸாமானாதி⁴கரண்யங் தத்ரெத்யேதஸ்ஸாதி ஏதாவதா ஆப்பச்சயோ உப்பஜ்ஜதீதி ச ந ஸக்கா வத்துந்தி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'ஸமானாதி⁴கரணத்தம்பி'ச்சாதி³, ஸமானாதி⁴கரணத்தம்பீதி (இத்தி²) வுத்தினா ஸாலாதி³ஸத்³தே³ன ஸாமானாதி⁴கரண்யம்பி, ஆப்பச்சயாதீ³னங் நாங்க³ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

119. ஏக

ஏவாதி அனுவத்ததேஏவ, ஏகொத்தோ² யஸ்ஸ பகத்யாதி³ஸமுதா³யஸ்ஸ ஸோ ஏகத்தோ² 'அஸ்ஸ சேகத்த²ஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தினிமித்தங் ஈயாதி³ விதா⁴னந்த்யாஹ- 'ஏகத்த²தா ஈயாதி³விதா⁴ன'ந்தி, ஈயாதி³வுத்தியந்தி வத்தனங் வுத்தி ஈயாதீ³னங் வுத்தி, ஈயாதி³விதா⁴னே ஸதித்யத்தோ², ஸமாஸதோதி ஸமாஸிதா, தேனேவாதி "தி³ஸ்ஸந்தஞ்ஞேபி பச்சயா"தி (4-120) ஸுத்தேனேவ.

120. புப்³ப³

யதா³ சாத்ராதி⁴ஸத்³த³ப்பயோகோ³ ததா³ தேனேவ விப⁴த்யத்த²ஸ்ஸ வுத்தத்தா ந ஸத்தமீ பயுஜ்ஜதே, யதா³ ஸத்தமீ, ந ததா³தி⁴ஸத்³தோ³, தேனா ஸகபதே³னேவ விக்³க³ஹோ ஏவங் த³ஸ்ஸனீயோதி ஆஹ- 'இத்தீ²ஸு கதா² பவத்தா'தி, இத்தி²ஸத்³த³தோ ஸத்தமீப⁴வனே காரணமாஹ- 'தங்ஸமானாதி⁴கரணத்தா'தி, தேன அதி⁴ஸத்³தே³ன ஸமானத்த²த்தாதி அத்தோ².

121. நாதோ

ஸோ ச அமாதே³ஸோ, ஆதே³ஸஸ்ஸேவாதி அங்ஆதே³ஸஸ்ஸேவ, அபஞ்சமியாதி பஞ்சமிங் வஜ்ஜெத்வா. அஞ்ஞத்ர விதீ⁴யமானோ-யமமாதே³ஸோ பஞ்சமியம்படிஸித்³த⁴த்தா பஞ்சமியா படிஸேதே⁴ன ஸயம்பி படிஸித்³தோ⁴ நாம ஹோதீத்யாஹ 'ஆதே³ஸஸ்ஸேவாயங் படிஸேதோ⁴'தி, லோபபடிஸேத⁴ஸ்ஸ 'நாதோ'தி புப்³ப³வாக்யேன வுத்தஸ்ஸ அயம்படிஸேதோ⁴ நேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அத² கத²மித³மபஞ்சம்யாத்யமாதே³ஸேனேவாதிஸம்ப³ந்த⁴தி ந லோப படிஸேதே⁴னாதி பரிபா⁴ஸமாஹ-'அனந்தரஸ்ஸ விதி⁴ வா ஹோதி படிஸேதோ⁴ வா'தி, எத்த² அந்தரஸத்³த³ஸ்ஸானேகத்த²த்தேபீஹாந்தராளவாசீதி ந விஜ்ஜதே அந்தரம்மஜ்ஜ²மஸ்ஸெத்யனந்தரோ, அந்தராளமத்தபடிஸேதே⁴ பயோஜனங் நத்தீ²த்யந்தராளக³தஸ்ஸ விதி⁴னோ படிஸேத⁴ஸ்ஸ சாபா⁴வானந்தரொத்யுப சரீயதே அனந்தரா கா³மாத்யாதி³ விய, தி³ட்ட²த்தே பன மஜ்ஜ²ஸ்ஸ ந விஜ்ஜதே-ந்தர மேஸந்தி விக்³க³ஹே ஸுத்தெப்யனந்தரஸ்ஸ விதா⁴னந்தரஸ்ஸாபி தி³ட்ட²த்தா த்³வின்னமமேகொப்யனந்தரொத்யுச்சதே, தேனேவானந்தரஸ்ஸாதி பரிபா⁴ஸாயமேக வசனங், இதிஸத்³தோ³ இத³மத்தே², இதி இமாய பரிபா⁴ஸாயாதே³ஸேனாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴தீத்யத்தோ², தேனாதி யதா²வுத்தபரிபா⁴ஸாய வஸேன, யேன காரணேனாதே³ஸேனாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴தி தேனாத்யத்தோ², அலோபோதி லோப படிஸேதோ⁴, ஸாமத்தி²யாலத்³த⁴ந்தி த்³வின்னமத்தா²னங் விதா⁴னாய த்³வே வாக்யானி ப⁴வந்தி, தத்ர 'நாதோ'தீத³ங் படிஸேத⁴விதா⁴யகமேகங் வாக்யங், 'அமபஞ்சமியா'தி து³தியமமாதே³ஸஸ்ஸ, தத்ராபஞ்சமியாத்யாதே³ஸேனேவாதி ஸம்ப³ந்த⁴தி, வுத்தவிதா⁴னா ந லோபபடிஸேதே⁴ன, ததா²ஸத்யமபஞ்சமியாதித³ங் வாக்யங் யதி³ ந விஸேஸத்த²மாலம்ப³தே தமந்தரேனானுபபத்திதோ-ஞ்ஞதா² கிந்த்யனேனாத்த²ப³லேன லத்³த⁴ந்தி அத்தோ², அலோபோதி ஜோதேதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, வாக்யபே⁴தே³ன விவரணங் கதங், ந ஏகவாக்யத்தேனாதி ப்³யதிரேகோ ஏகவாக்யதாயஞ்ஹி காரிய த்³வயஸ்ஸபி பஞ்சமியம்படிஸேதோ⁴ ஸியா 'பஞ்சமிங் வஜ்ஜெத்வா தங் காரியத்³வயங் வேதி³தப்³ப³ந்தி, யதி³பி ஸித்³தா⁴தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, யேன நாப்பத்தியாத்யனேன "யேன நாப்பத்தே விதி⁴ராரப்³ப⁴தே, தஸ்ஸ பா³த⁴னம்ப⁴வதீ"தி மம்பரிபா⁴ஸமுபலக்கே²தி, கிமத்த²மிஹாயங் பரிபா⁴ஸா பட்²யதே இஹ ஸத்தே²-பவாதா³ உஸ்ஸக்³கே³ பா³த⁴ந்தேதி நியமோ, தத்ர சுஸ்ஸக்³கா³ து³விதா⁴ நியதப்பத்தயோ அனியதப்பத்தயோ சேதி, யே ஸப்³ப³த்தா²பவாத³விஸயம்பவிஸந்தி, தே நியதப்பத்தயோ வுச்சந்தே, யே க்வசிதே³வாபவாத³விஸயமவகா³ஹந்தே, தே அனியதப்பத்தயோ வுச்சந்தே, ஏவங் து³விதே⁴ஸுஸ்ஸக்³கே³ஸு யே-நியதப்பத்தயோ, தேஸமேவ பா³த⁴னமிச்சீ²யதே, ந நியதிகானங், தேன தப்பத³ஸ்ஸனத்த²மயம்பரிபா⁴ஸா பட்²யதேதி, யேனெத்யுஸ்ஸக்³க³ஸ்ஸ நித்³தே³ஸோ, நேதி படிஸேத⁴வாசீ நிபாதோ, அப்பத்தே அஸம்பு²ட்டே² விஸயே இத்யஜ்ஜா²ஹாரியங், யேன உஸ்ஸக்³கே³ன நாப்பத்தே பத்தேஏவ ஸம்பு²ட்டே²ஏவ விஸயெத்யத்தோ²... 'த்³வே படிஸேதா⁴ பாகதமத்த²ங் க³மெந்தீ'தி கத்வா, விதீ⁴யதீதி, படிஸேதோ⁴ விதா⁴னஞ்ச, ஆரப்³ப⁴தே விதீ⁴

யதே பட்²யதெத்யத்தோ², அனேனாபவாத³விதி◌⁴ந்த³ஸ்ஸேதி, தஸ்ஸேதி ஆதோ³யேனேதி நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸஉஸ்ஸக்³க³ஸ்ஸபா³த◌⁴னம்ப◌⁴வத்யபவாதே³ன, யேன த்வப்பத்தே விஸயே ஆரப்³ப◌⁴தே தஸ்ஸ பா³த◌⁴னங் ந ப◌⁴வதீத்யத்தோ², குதோதி சே அனவகாஸத்தா, ததா²ஹி யதி³ உஸ்ஸக்³கே³ன ஸப்³போ³ விஸயோ க³ஹிதோ ஸியா, கோ-பவாத³ஸ்ஸஅஞ்ஞோ விஸயோ ஸியா, தஸ்மா அனவகாஸத்தா (ந) அப (வாதே³) பன தஸ்ஸ பா³த◌⁴னம்ப◌⁴வதீத்யவஸேயங், யேன துஸ்ஸக்³கே³ன கோசி தே³வாபவாத³விஸயோ-நுப்பத்தோஸியா, நஸப்³போ³, தம்பதி ஸாவகா ஸத்தா தம்பா³த◌⁴தேதி வுத்தங் ஹோதி, 'பஞ்சபூலிமானயே'த்யத்ர பஞ்சன்னங் பூலானங் ஸமாஹாரோதி விஸேஸனஸமாஸோ "நதா³தி³தோவீ" (3-27) ஸமாஹரணங் ஸமாஹாரோதி ஸமாஹாரஸ்ஸபி பா◌⁴வரூபத்தா ஆஹ 'பா◌⁴வப்பதா◌⁴னத்தேபீ'தி, கு³ணபூ◌⁴தத³ப்³பா³னி பூலானி.

125. இம

ஸுத்தே அனித்தி²யந்தி கிமத்தி²ய (மனேன) படிஸேத◌⁴வசனேன, யதோ இமஸ்ஸெத்வேவானித்தி²லிங்கே³ன நித்³தே³ஸோதி மனஸிகத்வா ஆஹ-நாமக்³க³ஹணே'இச்சாதி³, "நாமக்³க³ஹணே லிங்க³விஸிட்ட²ஸ்ஸாபி க³ஹண"ந்தி பரிபா◌⁴ஸாயங், தத்த² லிங்கே³ன ஸுத்தே நித்³தி³ட்ட²தோ அஞ்ஞேன கேனசி விஸிட்ட²ங் நாமங் லிங்க³விஸிட்ட²ங், தஸ்ஸ, யத்த² ஸத்³த³ஸாமஞ்ஞஸன்னிஸ்ஸயனங், தத்த² நாமக்³க³ஹணே ஸதிலிங்க³விஸிட்ட²ஸ்ஸாபி க³ஹணங் ஹோதி... ஸாமஞ்ஞே ஸப்³ப³விஸேஸானுப்பவே ஸதொத்யதி◌⁴ப்பாயோ, இத³மேவாதி அனித்தி²யந்தி வசனமேவ, ஞாபகந்தி பத்தி புப்³ப³கோ படிஸேதோ◌⁴, ஸோ இத்தி²யம்பத்தியங் ஸதி அனித்தி²யந்தி கதோ ஸியாதி அனித்தி²யந்தி படிஸேத◌⁴வசனமேவேமங் பரிபா◌⁴ஸங் ஞாபேதீதி அத்தோ², இமினா இமிஸ்ஸா பரிபா◌⁴ஸாய ஸாமத்தி²யலத்³த◌⁴தங் த³ஸ்ஸேதி.

127. ஸிம்ஹ

அனபுங்ஸகஸ்ஸாதி பரியுதா³ஸோதி அனபுங்ஸகஸ்ஸாதி எத்த² நஞ்ஸத்³த³ஸ்ஸ பரியுதா³ஸோ-த்தொ²த்யத்தோ².

129. மஸ்ஸா

தன்னேதிஆதி³னா கத்த²சி பரிபா◌⁴ஸாவதிரனிச்சாதி ஸூசேதி.

130. கேவா

ஹோது ஸிதோ-ஞ்ஞத்ரகே ஸதி ஸாதே³ஸோ, ஸிம்ஹி து கப்பச்சயா பட²மமேவ கதோ மஸ்ஸ ஸாதே³ஸோதி தப்பச்சயே ஸதி 'கேவா'தி கிங் ஸாமஞ்ஞேன ஸாதே³ஸவிதா◌⁴னேனே த்யாஸங்கிய ஸுத்தஸ்ஸ ஸாமஞ்ஞ விதா◌⁴னே ப²லங் த³ஸ்ஸேதுங் 'கேனேகத்த²தாயங்'த்யாதி³மாஹ, கேனேகத்த²தாயந்தி கப்பச்சயேன ஸஹ ணாதி³வுத்தியங், புப்³ப³பா◌⁴க³ஸ்ஸாதி

அஸுபா◌⁴க³ஸ்ஸ பத³த்தாபா◌⁴வாதி "ஏகத்த²தாயா"தி (2-119) விப◌⁴த்தியா பத³த்தஸாதி◌⁴காயாபக³மேன பத³த்தாபா◌⁴வா, பத³ஸங்கா²ரனிப³ந்த◌⁴னோதி பத³ ஸித்³தி◌⁴ ஹேதுகோ, "நிமித்தாபா◌⁴வே நேமித்திகஸ்ஸாப்யபா◌⁴வோ"தி ஞாயஸ்ஸாயமத்தோ² "நிமித்தங் காரணங் ஹேதூத்யனத்த²ந்தரங், நிமித்தஸ்ஸ அபா◌⁴வோ நிமித்தாபா◌⁴வோ, தஸ்மிங் நிமித்தாபா◌⁴வே ஹேதுவினாஸெத்யத்தோ², நிமித்தா ஆக³தோ நேமித்திகோ, ப²லபூ◌⁴தோ த◌⁴ம்மோ, நிமித்தே பா◌⁴வோ வா நேமித்திகோ, நிமித்தஸ்ஸாபா◌⁴வே தங் ஹேதுதோ பவத்தஸ்ஸ நேமித்திகஸ்ஸ ப²லஸ்ஸாப்யபா◌⁴வோ ப◌⁴வதீ"தி, ததா²ஹி ச²த்தனிமித்தசா²யா ச²த்தாபாயேன ப◌⁴வதி, பதீ³பனிமித்தத³ஸ்ஸனங் பதீ³பாபாயே ந பா◌⁴தி, ததே²ஹாபி நிமித்ததோ பவத்தானங் நிமித்தாபா◌⁴வே அபா◌⁴வோயேவ யுத்தி மாதி மஞ்ஞதே, அஞ்ஞத்ரசாதி ஸிதோ அஞ்ஞத்ர ச.

131. தத

த்யஏதானங் தகாரஸ்ஸ பரிச்சாகா³ய 'ததஸ்ஸா'தி வுத்தங்.

132. டஸ

இமிஸ்ஸாயாத்யாதீ³ஸு "ஸ்ஸங் ஸ்ஸா ஸ்ஸாயே"த்யாதி³னா (2-52) இ, "ததா³தே³ஸா தே விய ஹொந்தீ"தி பரிபா◌⁴ஸதோ ஸாத்³யாதே³ஸீனங் க³ஹணாஸ்ஸாயாதே³ஸாதீ³னங் க³ஹணஸம்ப◌⁴வேபி கிங் ஸ்ஸாயாதி³க்³க³ஹணே ந ஸுத்தகு³ருகரணேனே த்யாஸங்கிய'ஸ்ஸாயாதி³க்³க³ஹண'மிச்சாதி³, வுத்தி க³ந்தோ² வுத்தோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'நனு சே'த்யாதி³, டஸஸ்மாதி³கங் 'டஸஸ்மாஸ்மின்னந்னாஸ்விமஸ்ஸ சா'தி வத்தப்³ப³ங், நமாதீ³னம்பி விதி◌⁴க்³க³ஹணாய [நாதீ³னம்பவிக்³க³ஹாய (பொத்த²கே)], தஸ்ஸா

தே³ஸினோ ஆதே³ஸோ ததா³தே³ஸோ, தஸ்ஸ, தஸ்ஸ ஆதே³ஸினோ க³ஹணங் தக்³க³ஹணங், தேன.

134. து³தி

அஞ்ஞதா²தி கு³ருனித்³தே³ஸமகத்வா அஞ்ஞேன லஹுப்பகாரேன நித்³தி³ஸனே ஸதி, ஏகவிப◌⁴த்தினித்³தி³ட்ட²த்தாதி'து³தியாயொஸ்ஸா'தி ஏகவிப◌⁴த்தியா நித்³தி³ட்ட²த்தா, அஞ்ஞதா²திஆதி³னா நேகதே³ஸோதிவசனபரியந்தேனேதேன 'ந த்வேகவிப◌⁴த்தியுத்தான'ந்தி பரிபா◌⁴ஸேகதே³ஸஸ்ஸ அதி◌⁴ப்பாயோ பகாஸிதோதி ஞாதப்³ப³ங், ஏததே³வானுவத்ததீத்யனேன து "ஏகயோக³ நித்³தி³ட்டா²னம்பேகதே³ஸோ-நுவத்ததே"தீமஸ்ஸ, ஏகவிப◌⁴த்தியுத்தானங் ஏகதே³ஸோ நானுவத்ததேதி யோஜனா பரிபா◌⁴ஸாயங், ஞாபேதீதி புப்³பே³ விய ஸாமத்தி²யேன ஞாபேதி.

139. நாஞ்ஞங்

அப்பதா◌⁴னப்படிஸேத◌⁴தோ ஸப்³பா³தீ³னங் தத³ந்தவிதி◌⁴னா ப◌⁴விதப்³ப³ங், அஞ்ஞதா² ஹி ஸப்³பா³தி³க்³க³ஹணே கோ பஸங்கோ³ பியஸப்³பா³தீ³னங், யதோ அப்பதா◌⁴னப்படிஸேதோ◌⁴, கரீயதே தேன பரமஸப்³பே³இச்சாதி³ ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'அப்பதா◌⁴னப்படிஸேதோ◌⁴'இச்சாதி³.

140. ததி

யத்தா²தி யஸ்மிங் கத்தரி கரணே வா, கத்தரி ததியாஸித்³தி◌⁴மாஹ-'கரோதி'ச்சாதி³, கரோதிம்ஹி கரதா◌⁴தும்ஹி க³ம்மமானே, மாஸேன கதாதி பாடே²ன ப◌⁴விதப்³ப³ங்... மாஸேன கதானங் புப்³பா³னந்தி வத்தப்³ப³த்தா, புப்³ப³பா◌⁴வேதி புப்³ப³ப◌⁴வனே மாஸஸ்ஸ கரணத்தங், எத்த² து மாஸேன கரணபூ◌⁴தேன புப்³ப³பூ◌⁴தானந்தி அத்தோ², தேனேவெத்தா²பி ப◌⁴வந்தீதி பாடே²ன ப◌⁴விதப்³ப³ங்.

141. சத்த²

சஸ்ஸ அத்தோ² சத்தோ², ஸோயேவாதி எத்த² ஸமாஸஸ்ஸ பராமாஸோ, சத்தோ² எத்த² ஸம்ப◌⁴வதி கிந்து ஸப்³பா³தி³ ந சத்த²ஸமாஸவிஸயோதி பாடே²ன ப◌⁴விதப்³ப³ங்.

144. மனா

கிங் ப³ஹுலங்விதா◌⁴னா 'வுத்³த்◌⁴யபா◌⁴வோ' [ஒத்தா²பா◌⁴வோ (பஞ்சிகாயங்)] தி பாடே²ன பயோஜனங் யேனே தத³த்த²மேவ "ஸுமேதா◌⁴தீ³னமவுத்³தி◌⁴ சே"தி க³ணபாடோ² கதோ, ஹேமஸத்³தே³ன ஹேமமயானி க³ஹிதான்யபே◌⁴தே³னத்யாஹ-'ஹேமமயானீ'தி, கப்பன ஸத்³தே³ன ஸீஸாலங்காரஜாலானி க³ய்ஹந்தி, தானியேவ வாஸஸானி படா தங்ஸரிக்க²தாய, ஸகத்தே²பி யதா²க³மம்ப◌⁴வந்தீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, பா³ணாதீ³ஸு அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யேஸு மனாதீ³ஸு ந பட்டீ²யந்தீதி யோஜனா, பா³ணாதீ³ஸூதி பா³ண ஸத்³த³க்க²யாதீ³ஸு, அஹஸத்³த³ஸ்ஸ மனாதி³காரியாஸம்ப◌⁴வா அஹஸத்³தோ³ மனாதீ³ஸு ந த³ட்ட²ப்³போ³, ரஹஸீதி நிபாதத்தா இகாரஸ்ஸ ச அஸப்³ப◌⁴வா ரஹஸத்³தோ³ ச மனாதீ³ஸு ந த³ட்ட²ப்³போ³தி ஸஜ்ஜா²ஹாரோ ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ வேதி³தப்³போ³, இகாரஸ்ஸ கச்சாயனே ஸ்மினோ கரீயமானஸ்ஸ இகாராதே³ஸஸ்ஸ ச, ரஹதிஸத்³த³ஸ்ஸ நிபாதத்தங் ஸபா◌⁴வதோ பகாஸேதுங் 'ரஹஸீத்யாதி³'மாஹ, ரஹோஸத்³தே³தி எத்த² ரஹஸத்³தோ³தி பாடோ²-வக³ந்தப்³போ³, தேனாதி யேன அஹஸத்³த³ஸ்ஸ மனாதி³காரியாஸம்ப◌⁴வோ ரஹஸீதிச நிபாதோ, தேன, இஹமனாதீ³ஸு.

146. ப◌⁴வ

கே³தி க³ஸஞ்ஞே பரே, குதோ-நுஇச்சாதோ³ போ◌⁴'இதி ப³ஹுவசனந்தோ நிபாதோ, ததா²ஸதி 'தயோஜனா'தி யுஜ்ஜதி, தஞ்ச நிபாதத்தங் ஸமத்தே²தீதி [நிபாதமத்தேதி] த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'ப³ஹுத்தே'ச்சாதி³.

148. ந்தஸ்ஸங்

ஸத்தம்யந்தங் ப⁴வதீதி ஸேஸோ, நனுசந்தஸ்ஸாதி வுத்தே ந்தந்துப்பச்சயோவாவஸீயதி, ந தத³ந்தவிதீ⁴தி [ந்தந்துப்பச்சயோவ நாவஸீயதி, தத³ந்தவிதி⁴பீதி பாடே²ன ப⁴விதப்³ப³ங்] ஆஹ- 'ந்தப்பச்சய ஸ்ஸேவே'ச்சாதி³, ஸூதத்தாதி ஸோதவிஞ்ஞாணேன க³ஹிதத்தா பச்சக்க²த்தாதி வுத்தங் ஹோதி, அனுமிதஸ்ஸ "விதி⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸா"தி (1-26) லிங்க³தோ தத³ந்தஸங்கா²த அத்த²த³ஸ்ஸனஸங்கா²தஅனுமானஞ்ஞாணேன விஞ்ஞாதஸ்ஸாதி அத்தோ².

154. ராஜ

த³ள்ஹோ த⁴ம்மோ த⁴னு அஸ்ஸ த³ள்ஹத⁴ம்மா. ராஜாதீ³ஸ்விமப்பச்சயே படி²தே

தத³ந்தோ பச்சயக்³க³ஹணே பரிபா⁴ஸாய க³ய்ஹதீ த்யாஹ- 'இமினா இச்சாதி³.

162. ல்து

பச்சயஇச்சாதி³னா "பச்சயக்³க³ஹணே யஸ்மா ஸோ விஹிதோததா³தி³னோ தத³ந்தஸ்ஸ ச க³ஹண"ந்தி ஞாயங் த³ஸ்ஸேதி, தத்த² யதோ விஹிதோ தங் வினா ந ப⁴வதி பச்சயொத்யனேன ஞாயேன பத்தோயேவாத்தோ² ஆக்²யாயதே 'பச்சயக்³க³ஹணே யஸ்மா ஸோ விஹிதோ, ததா³தி³னோ க³ஹண'ந்தி, "விதி⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸே"தி தத³ந்தக்³க³ஹணங்த்யாக்²யாயதே 'தத³ந்தஸ்ஸ ச க³ஹண'ந்தி, ஸோ பகதிவிஸேஸோ ஆதி³ யஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ ஸோ ததா³தி³, ஸோ பச்சயோ-ந்தே யஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ ஸோ தத³ந்தோ, தாதி³ஸஸ்ஸ ததா³தி³தத³ந்தஸமுதா³யவிஸேஸஸ்ஸ க³ஹணங், ந து தத³ந்தமத்தஸ்ஸெத்யத்தோ², இஹ து தத³ந்தக்³க³ஹணமேவானுரூபந்தி' த³ஸ்ஸேதுமாஹ-"கத்தரி ல்துணகா"தி இமினா த்யாதி³, ததா³தி³தத³ந்த ஸமுதா³யஸ்ஸ து க³ஹணே ப²லங் 'ப்³யஜிகி³ஸீ'திஆதீ³ஸு த³ட்ட²ப்³ப³ங், தஞ்ச "துங்ஸ்மா லோபோசிச்சா²யங் தே"தி (5-4) ஸூத்தே ஸயமேவ வக்க²தி.

165. ஸலோ

கச்சாயனே "ஸகமந்தா⁴தாதீ³னஞ்சே"தி (2-3-44) ஸூத்திதங், ஸோபி ல்த்வந்தோயேவாத்யபி⁴மதஸித்³தீ⁴தி த³ஸ்ஸேதுங் வுத்தியமுதா³ஹடங்த்யாஹ- 'ஸகமந்தா⁴து'இச்சாதி³, ல்த்வந்தோ மந்தா⁴துஸத்³தோ³ அத்தீ²தி 'ஸகமந்தா⁴து' ஸத்³தோ³பி ல்த்வந்தோதி ஸஜ்ஜா²ஹாரோ பத³ஸம்ப³ந்தோ⁴ த³ட்ட²ப்³போ³, ததோபீதி ந கேவலங் கத்துதோவ, மந்தா⁴துஸத்³த³ஸ்ஸ ல்த்வந்ததங் ஸாதெ⁴த்வா ஸகமந்தா⁴துஸத்³த³ம்படிபாதே³துங் 'ஸப்³பே³ஸ'ந்திஆதி³மாஹ.

169. டப

ஸங்க்²யாஸத்³தோ³ யதீ³பி ஸங்க்²யானே வத்ததே, ததா²பி ஸங்க்²யானத்³வாரேனித⁴ஸங்க்²யெய்யே வத்ததீத்யாஹ-'சுத்³த³ஸஹி

ஸங்க்²யாஹீ’தி பாடே²ன ப⁴விதப்³ப³ங், சுத்³த³ஸஸத்³த³வசனீயாவ பஞ்சாதி³ஸங்க்²யா, யதோ ஸங்க்²யாஸத்³தோ³ நேஹ பரிக்³க³ஹிதோதி.

175. தி³வா

தி³வஸதோ ஸ்மினோ டிம்ஹி புப்³ப³ஸரலோபே தி³வி.

181. யோனங்

து³தியாக்³க³ஹணேனாதி ‘து³தியாயொஸ்ஸ நே வா’த்யேவங் ஸுத்த ரசனாயங் து³தியாக்³க³ஹணேன.

185. நாம்ஹி

ஏனாதே³ஸஸ்ஸாஸம்ப⁴வாதி நாஸ்ஸ ஸ்மாதே³ஸத்தா.

187. க³ஸ்ஸங்

உப⁴யவிகப்போதி ஸமாஸாஸமாஸபக்க²த்³வயவிதா⁴னங், கச்சாயனவுத்தி காரஸ்ஸ விப்படிபத்திமாவீகத்துமாஹ-‘கச்சாயனே’ச்சாதி³, இத்தி²புமன்னபுங்ஸக ஸமூஹோதி எத்தா²யந்தேஸங் ஸாத⁴னக்கமோ ‘த்³வந்த³ச²ட்டீ²ஹி ஸமாஸே இத்தி²புமனபுங்ஸகஸமூஹோ’தி டி²தே “ஸமாஸே ச விபா⁴ஸா”தி (2-2-35) புமந்தஸ்ஸ அமாதே³ஸே “வக்³க³ந்தங் வா வக்³கே³”தி (1-42) நிக்³க³ஹீதஸ்ஸ வக்³க³ந்தோ.

192. பும

கம்மாதி³த்தா ஏனஸ்ஸாபி அபா⁴வபக்கே²தி “நா ஸ்ஸே நோ”தி (2-80) கம்மாதி³தோ நாஸ்ஸ ஏனாதே³ஸகரணதோ வுத்தங்.

197. இமே

ஆதே³ஸோ கத²னங், அன்வாதே³ஸோ-நுகத²னமிச்சாஹ-‘அன்வாதே³ஸோ கதி²தானுகத²ன’மீதி, கதி²தஸ்ஸானுகத²னங் கதி²தானுகத²னங், அனேன ச நேஹ பச்சா² உச்சாரணமத்தமன்வாதே³ஸோ, கிஞ்சரஹி ஏகஸ்ஸாபி⁴தெ⁴ய்யஸ்ஸ புப்³ப³ஸத்³தே³ன படிபாதி³தஸ்ஸ து³தியம்பதிபாத³னமன்வாதே³ஸோதி வத³தி, தேனேஹ ந ப⁴வதி ‘தே³வத³த்தங் போ⁴ஜய, இமஞ்ச யஞ்ஞத³த்த’ந்தி, கேனசி விஸேஸந்தரயோகே³ன கதி²தஸ்ஸானுகத²னங் அன்வாதே³ஸோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. கத²ம்பன விஸேஸந்தரயோகோ³ க³ம்யதேச்சாஹ- ‘ஸாமத்தி²யா’தி, கேனசி விஸேஸேனாயோகே³ வுத்தஸ்ஸேவ புனப்³ப³சனானுபபஜ்ஜனங் ஸாமத்தி²யங், தேனேவாஹ- ‘அஞ்ஞதே²’ச்சாதி³.

198. கிஸ்ஸ

நவிருஜ்ஜ²தீதி இமினா “இத்தி²யமத்வா”தி (3-26) ஸாமஞ்ஞேன விதா⁴னதோ ஸ்யாத்³யந்தமஜ்ஜே²பி இத்தி²யம்பச்சயோ நவிருஜ்ஜ²தீதி வத³தி.

204. நம்ஹி

நனு யதா²க்கமங் நங்விப⁴த்திக்கமேனாபி ஸம்ப⁴வதி, ததா²ஸதி ‘த்³வின்னங் ஸத்³தா³னங் த்³வேஆதே³ஸா கமேனே’ச்சேவ கஸ்மா வுத்தங் த்யாஸங்கியாஹ ‘ந நங்விப⁴த்திக்கமேனாபீ’தி. காரணமாஹ- ‘தஸ்ஸானபெக்கி²தத்தா’தி, இமினா நிஸ்ஸயகரணமேகா ஸத்தி²யா யுத்தீதி த³ஸ்ஸேதி, அபெக்கி²தே கத²ங் ப⁴வெய்யா த்யாஹ- ‘யதி³ ஹி’ச்சாதி³, அபெக்கி²தி யதா²க்கமங், ஏவமஞ்ஞதே “கிஞ்சாபி ஜாதினித்³தே³ஸேன த்³வேபி நங் ரூபானி க³ய்ஹந்தி, ததா²பி ‘திசதுன்ன’ந்தி விய ப்³யத்தினித்³தே³ஸோவ யதா²க்கமோபகாரீயமானான, மனுதே³ஸஸ்ஸ ததா² விஞ்ஞயமானத்தாதி நங்ஸுஇச்சேவ வதெ³ய்ய, ந ததா² வுத்தங், ததோ-வஸீயதே ‘ந யதா²க்கமமெத்தா²பெக்கி²த’ந்தி.

205. ந்த

நனு ந்தந்தூனந்தி தத³ந்தா க³ய்ஹந்தி பச்சயக்³க³ஹணபரிபா⁴ஸாய, ததா² ஸதி காரியித்தேன தத³ந்தாவ க³ய்ஹந்தி கத²ங் ந்தந்தூயேவா த்யாஸங்கியாஹ- தேயேவே’ச்சாதி³, பச்சக்க²தாயாதி [ஸுததா²ய-பஞ்சிகா] ஸுதத்தா, ப³லவத்தா தேயேவ காரியித்தேன க³ய்ஹந்தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ந தத³ந்தா, து³ப்³ப³லாதி ப்³யதிரேகங் வத்வா து³ப்³ப³லத்தே காரணமாஹ- ‘அனுமிதத்தா’தி, அனுமிதத்தங் ஸாதே⁴துமாஹ- ‘அனுமிதாஹி’ச்சாதி³, ப⁴விப⁴த்தீனந்தி பாடோ² யுத்த தரோ, தஸ்ஸ அந்தாதே³ஸே அகாரேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

219. யொம்ஹி

யொம்ஹீதி ஸத்தம்யந்தஜாதினித்³தே³ஸா லப்³ப⁴மானத்த²வஸேன ‘பச்சேக’ந்தி வுத்தியங் வுத்தங், தேனேவாஹ பஞ்சிகாயங்- ‘கத²மித³மவஸீயதே யொம்ஹீதி நித்³தே³ஸா’தி, தஸ்ஸதா³னி அத்த²ம்பகாஸேதுங் ‘பச்சேகந்தி ஏகேகஸ்மி’ந்திஆதி³ வுத்தங். ஏகேகஸ்மிங் யொம்ஹி த்³வின்னங் ஆதே³ஸானங் ஸம்ப⁴வா ஆதே³ஸீனம்பி ப³ஹுத்தஸம்ப⁴வோதி ஸுத்தே ‘த்³வின்ன’ந்தி ப³ஹுவசனநித்³தே³ஸோ, வுத்தியம்பன பச்சேகங் யொம்ஹி பச்சேகங் த்³விஸத்³த³ஸம்ப⁴வா ‘த்³விஸ்ஸா’தி வுத்தங், து³தியாயம்பி து³வே த்³வே.

228. நாஸ்மா

பகதவஸேனாதி தும்ஹாம்ஹானமாதே³ஸானமதி⁴கதவஸேன, கமமனதிக்கம்ம ந ப⁴வந்தீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

230. சங்வா

கச்சாயனாசரியோ தும்ஹாம்ஹேஹி பராய சதுத்தீ² ச²ட்டீ² ஸவிப⁴த்தியா “ஸஸ்ஸங்”தி (2-3-3) ஸுத்தேன அமாதே³ஸங் விதா⁴ய ‘தும்ஹங் அம்ஹ’ந்தி

ப³ஹுவசனரூபானி ஸாதே◌⁴தி... ஏகஸ்மிம்பி அத்தனி கு³ருஆதி³கே ச கா³ரவ வஸேன ப³ஹுவசனரூபத³ஸ்ஸனதோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-தும்ஹங் அம்ஹ'ந்திஆதி³, தஸ்ஸாயுத்தத்தா 'தமயுத்த'ந்தி வத்வா அயுத்ததங் ஸாதே◌⁴தி 'ஏவங் ஹி'ச்சாதி³னா, இமஸ்மிம்பன ஸத்தே² ஏகஸ்மிம்பி ஸப்³ப³தா² ப³ஹுவசன ரூபஸாத◌⁴னக்கமங் த³ஸ்ஸேதுங் 'இத◌⁴ பனா'திஆதி³மாரத்³த◌⁴ங்.

232. அபா

நேனாதி நகாரேன, பத³ஸஞ்ஞாவிதா◌⁴ய கவசனாபா◌⁴வேபீதி பாணினி யானமிவ ஸ்யாதி³த்யாத்³யந்தானங் பத³ஸஞ்ஞாவிதா◌⁴யகஸ்ஸ ஸுத்தஸ்ஸ அபா◌⁴வேபி, அன்வத்த²வஸேன பத³ந்தி க³ய்ஹமானே அதிப்பஸங்கோ³பி ஸியாதி ஆஹ-'ருள்ஹியாவாதிப்பஸங்கா³ பா◌⁴வோ'தி, ஆக்²யாதங் ஸாப்³யயகாரக விஸேஸனங் வாக்யந்தி கேசி, ஏகாக்²யாதிகங் வாக்யந்த்யபரே, தங் ஸப்³ப³ங் ஏகதோ ஸங்க³ஹெத்வா 'பத³ஸமூஹோ வாக்ய'ந்தி வுத்திகாரேன வுத்தந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'ஸாப்³யயே'ச்சாதி³, ஆக்²யாதங் த்யாத்³யந்தமாஹு, அப்³யயமஸங்க்²யங், ஆக்²யாதங் ஸாப்³யயங் ஸகாரகங் ஸவிஸேஸனஞ்ச வாக்யேஸஞ்ஞங் ப◌⁴வதீத்யத்தோ², விஸேஸனந்தி காரகவிஸேஸனஸ்ஸ கிரியா விஸேஸனஸ்ஸ ச ஸாமஞ்ஞேன க³ஹணங், ஸாப்³யயங்-ஸத்³தி◌⁴ங் வசதி, ஸகாரகங் ஓத³னங் பசதி தே³வத³த்தோ பசதி, ஸகாரகவிஸேஸனங்-முது³ங் விஸத³மோத³னம்பசதி, த³ஸ்ஸனீயோ தே³வத³த்தோ பசதி, ஸகிரியாவிஸேஸனங்-முது³ங் பசதி, மந்த³ங் பசதி, பத³ஸமூஹோ வாக்யந்தி வுத்தே அயம்பி அதி◌⁴ப்பாயவிஸேஸோவஸீயதீதி வத்துமாஹ-வத்து'மிச்சாதி³, யதே²ச்சாதி³னா அனேகாக்²யாதி கம்பி கு³ணப்பதா◌⁴னபா◌⁴வே நோபகாரதோ வாக்யமேகம்ப◌⁴வதி... பத³ ஸமூஹோ வாக்யந்தி வுத்தத்தாதி வத³தி, யதா² வாக்யனானத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. இஹாபீதி வத்துமிச்சி²தத்தெ²த்யாதோ³பி.

233. யோனங்

ஹிக்³க³ஹணே பஞ்சமீஹிஸ்ஸாபி க³ஹணம்ப◌⁴வெய்யாதி ஸுத்தே 'அபஞ்சம்யா'தி வுத்தங், தும்ஹேஹி புஞ்ஞங் பஸுதங் அனப்பகந்தி கா³தா²பாதே³ தும்ஹேஹிதிஆதி³ஸு தத்தா ந வோஆதே³ஸோ, தும்ஹே திட்ட²த² நக³ரேதி புப்³ப³வாக்யதோ வாக்யந்தரத்தா ஏகவாக்யதா நத்தி², தும்ஹே விய தி³ய தி³ஸ்ஸந்தி அம்ஹே விய தி³ஸ்ஸந்தீதி விக்³க³ய்ஹ 'தி³ஸ-பெக்க²ணே' இச்சஸ்மா "ஸமானஞ்ஞப◌⁴வந்தயாதி³ தூபமானா தி³ஸா கம்மே ரீரிக்க²கா"தி (5-43) கப்பச்சயே "நதே கானுப³ந்த◌⁴னாக³மேஸூ"தி (5-85) எத்தாபா◌⁴வே "ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னேகத்த²"ந்தி (3-1) ஸமாஸே ச 'ஏகத்த²தாயங்"தி (2-119) விப◌⁴த்திலோபே ச "ஸப்³பா³தீ³னமா"தி (3-86) ஆ 'தும்ஹாதி³ஸான'மிச்சாதி³.

235. அன்வா

பச்சா² ஆதே³ஸோ அன்வாதே³ஸோதி க³ஹிதே கதி²தானுகத²னந்தி கத²ங் ஞாயதீதி ஆஹ- 'பச்சா² கத²னஞ்ச கதி²தாபெக்க²ந்தி கத்வா'தி.

236. ஸபு

ஸஹ விஜ்ஜமானோ புப்³போ³ யஸ்ஸ ஸோ ஸபுப்³போ³.

237. நச

அபரம்பரயோக³ப்பதிபத்யத்த²ந்தி ‘கா³மனக³ரானங் சேனா’திஆதி³னா வுத்தஸ்ஸ பரம்பரயோக³ஸ்ஸ அக்³க³ஹணத்த²ங்.

240. நஸா

ஜடா அஸ்ஸ அத்தீ²தி ஜடிலோ, ஸோவ ஜடிலகோ, ஜடிலகாதி ஏகத்தே² நித³ஸ்ஸிதவிஸேஸவசனங், மாணவகாதி விய ந ஸாமஞ்ஞவசனங், அஸத்தே ஸம்பத்தேதி இத³ங் “ஆமந்தணங் புப்³ப³மஸந்தங் வா”தி (2-239) ஸுத்தஸ்ஸ ஸாமஞ்ஞதா வுத்தங், ஸாமஞ்ஞவசனஸ்ஸ படிஸேதோ⁴தி இமினா விஸேஸவசனே ஜடிலகஇச்சத்ர ‘ஆமந்தணங் புப்³ப³மஸந்தங் வா”தீமஸ்ஸ பத்திந்த³ஸ்ஸேதி, தே³வத³த்தாதி³ஸாமஞ்ஞவசனேதி தே³வத³த்தோ தே³வத³த்தஸத்³தோ³ ஆதி³ யஸ்ஸ, தஞ்ச தங் ஸாமஞ்ஞவசனஞ்ச, தஸ்மிங் தே³வத³த்தாதி³ஸாமஞ்ஞவசனே மாணவகே மாணவகஸத்³தே³ பரபூ⁴தே ஸதி, உபி⁴ன்னம்பி அஸத்தேதி இமினா இத³ங் தீ³பேதி “தே³வத³த்தாதி விஸேஸவசனத்தா படிஸேதா⁴பா⁴வா புப்³ப³பரானமுபி⁴ன்னம்பி “ஆமந்தணங் புப்³ப³மஸந்தங் வா”தீத³ங் பப்போதீ”தி.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

துதியகண்ட³வண்ணனா நிட்டி²தா.

3. ததியகண்ட³வண்ணனா

1. ஸ்யாதி³

யஸ்ஸாதிகமாவட்டி²தஸ்ஸயோஆதி³அக்க²ரஸமுதா³யஸ்ஸ, கிந்தந்தி ஆஹ- 'இத³'மிச்சாதி³, இத³ந்தி யதா²வுத்தங் ஸ்யாதி³ஸமுதா³யரூபங், அவயவேன விக்³க³ஹோ ஸமுதா³யோ ஸமாஸத்தோ², ஸமுதா³யே பவத்தா ஸத்³தா³ அவயவேஸுபி வத்தந்தீதி ஸ்யாதி³ஸத்³தோ³ ஸிஆதி³கே அவயவேபி வத்ததே, விதி◌⁴க்³க³ஹணஞாயேனாதி "பச்சயக்³க³ஹணே யஸ்மா ஸ விஹிதோ ததா³தி³னோ தத³ந்தஸ்ஸ ச க³ஹண"ந்தி ஞாயேன. ஸ்யாதி³ அந்தே யஸ்ஸ தங் ஸ்யாத்³யந்தங். நனு ச "ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னேகத்த²"ந்தி ஸாமஞ்ஞேன வுச்சமானே யங்கிஞ்சி ஸ்யாத்³யந்தங் யேனகேனசி ஸ்யாத்³யந்தேன ஸஹேகத்தீ²பா◌⁴வமரஹதி, ததா²ஹி யதா² கா³மக³தோதிஆதோ³, ததா² பஸ்ஸ தே³வத³த்தே கா³மங், க³தோ யஞ்ஞத³த்தோ கு³ருகுலந்தி ஆதோ³பி ஸமாஸோ த்யாஸங்கியாஹ-'ஸாமஞ்ஞேன வுத்தேபி'ச்சாதி³, யஸ்ஸ ஸ்யாத்³யந்தஸ்ஸயேன ஸ்யாத்³யந்தேன ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, தேன ஸ்யாத்³யந்தேன ஸஹதங் ஸ்யாத்³யந்தமேகத்த²ம்ப◌⁴வதீதி ஸம்ப³ந்த◌⁴தோ விஞ்ஞாயதி அவஸீயதீதி யஸ்ஸாத்யாதி³ஸ்வத்தோ², ததா² ச கா³மக³தொத்யத்ரத்தீ²மேஸ-மஞ்ஞமஞ்ஞாபெக்கா²லக்க²ணோ ஸம்ப³ந்தொ◌⁴த்யேகத்தீ²பா◌⁴வோ, ததோயேவெத்தா²ஹு-

> நியதங் ஸாத◌⁴னங் ஸாத்◌⁴யே, க்ரியா நியதஸாத◌⁴னா;
> ஸன்னிதா◌⁴னேன மேதேஸங் [சேதி²ஸ்ஸா (பொத்த²கே)], நியமோ-
> யம்பகாஸதீதி.

அயமெத்த² அத்தோ² "யதோ கா³மமிச்சேதங் ஸாத◌⁴னங் ஸாத்◌⁴யங் கிரியங் தங்ப்³யபதே³ஸஜானநயொக்³யமபெக்க²தே க³தோதி, அதோ ஸாத◌⁴னங் கார கங் ஸாத்◌⁴யே கிரியாய நியதங், யதோ ச கிரியா ஸயங் ஸாத◌⁴னமபெக்க²தே கிங் க³தோதி, அதோ கிரியாபி நியதங் ஸாத◌⁴னமேதிஸ்ஸாதி நியதஸாத◌⁴னா ஹோதி அயங் யதா²வுத்தோ நியமோ அஞ்ஞமஞ்ஞாபெக்கா²வஸேன வத்தமானோ ஏதேஸங் ஸாத்◌⁴யஸாத◌⁴னானங் ஸன்னிதா◌⁴ன மத்தேன அஞ்ஞமஞ்ஞதோ பகாஸதீ"தி. பஸ்ஸ தே³வத³த்த கா³மங், க³தோ யஞ்ஞத³த்தோ கு³ருகுலங்த்யத்ர து கா³மந்தி ஸாத◌⁴னங் பஸ்ஸேதி ஸாத்◌⁴யமபெக்க²தே, க³தோதி க³மனகிரியா து கு³ருகுலமபெக்க²தே, ததோ ச கா³மக³தானங் வாக்யந்தராவயவானங் நத்தே²வாபெக்கா²தி ந ப◌⁴வதி ஸமாஸோ, ஸப்³ப³த்தே²வமூஹனீயங், ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ஹி அஞ்ஞமஞ்ஞாபெக்கா²லக்க²ணோ ஸம்ப³ந்த்◌⁴யந்தரதோ-நவட்டி²தங் நிவத்தெத்வா விஸேஸே நிவேஸேதி, ததா²ச வுத்தங்-

தஸ்ஸ த்வாகங்க²தோ பேு⁴தே³, யா பரிப்லவமானதா;
விஸேஸே தங் நிவேஸெந்தோ, ஸம்ப³ந்தோு⁴வாவசி²ந்த³தீதி.

பேு⁴தே³ விஸேஸே கா³மந்தேதங் ஸாமஞ்ஞுங் விஸேஸாபெக்க²ங் 'கா³மமாஸீஸதி, ஜஹாதி, க³தோ'தி, ததா² 'க³தோ கா³மங், வனங், கு³ருகுல'ந்தி வேவமாகங்க²தோ-பிு⁴லஸதோ தஸ்ஸ து பதாு⁴னபத³ஸ்ஸூபஸஜ்ஜனபத³ஸ்ஸ ச யா பரிப்லவமானதா அனவட்டி²ததா தங் விஸேஸே விஸிட்டே² ஸம்ப³ந்திு⁴னி நிவேஸெந்தோ பதிட்ட²பெந்தோ ஸம்ப³ந்தோு⁴வானேகப்பகாரோ க்வசி ஸாத்ு⁴யஸாது⁴னபாு⁴வலக்க²ணோ க்வசி பகதிவிகாரபாு⁴வஸபாு⁴வோ க்வசி ஸஸ்ஸாமி ஸம்ப³ந்து⁴ரூபோ அவசி²ந்த³தி ஸம்ப³ந்த்ு⁴யந்தரதோ நிவத்தேதீதி அத்தோ², யதோ-யமபெக்கா² வாக்யகாலேயேவ நிரூப்யதே, ததோ யத்தா²த்தி² பதா³னமபெக்கா², தத்த² ஸமாஸாவக³மோ, யத்ர து நத்தி², தத்ர ந பு⁴வதீத்யனுபதி³ட்டோ² விஸயவிபாு⁴கோ³ ஞாயதேதி பாு⁴வோ, பா³லே அபு³தேு⁴து நிஸ்ஸாய விசித்தோ ஸமாஸவிதாு⁴னலோபாதி³னானேகப்பகாரோ படிபத்தியா ஸாதுு⁴ஸத்³த³பரிஜானநத்த²முபாயோ ஸம்பு⁴வதி, பரமத்த²தோ து ஸத்³த³ந்தரத்தா அச்சந்தங் [அஞ்ஞுத்தங்] வாக்யஸமாஸானங் பேு⁴தோ³, ந ஹி வாக்யே தி³ட்ட²பதா³னி ஸமாஸே ஸந்தி, ததா² ச வுத்தங்-

பா³லே நிஸ்ஸாயுபாயோ-யங், விசித்தோ படிபத்தியா;
பேு⁴தோ³ வாக்யஸமாஸானங், ச்சந்தங் [ஞ்ஞுத்தங் (பொத்த²கே)]
ஸத்³த³ந்தரங் யதோதி.

அதோயேவாதி யதோ ஸாமஞ்ஞேன வுத்தேபியஸ்ஸயேன ஸம்ப³ந்தோு⁴தேன ஸஹ ததே³கத்த²ம்பு⁴வதீதி ஸம்ப³ந்து⁴தோ விஞ்ஞாயதீதி நானிட்ட²ங் கிஞ்சிபீஹ ஹோதி, அதோயேவ ஹேதுதோதி அத்தோ². ப்³யபெக்கா² ஸாமத்தி²யபரிக்³க³ஹாயேதி பதா³னமஞ்ஞோஞ்ஞாகங்கா² ப்³யபெக்கா², ஸாவ ஸா மத்தி²யங், தஸ்ஸ பரிக்³க³ஹாய. ஸமத்த²வசனங் ந கதந்தி பாணினியேஹி விய "ஸமத்தோ² பத³விதீு⁴"தி (பா, 2-1-1) ஸமத்த²வசனங் ந கதங். ஸமத்தோ² பத³ விதீு⁴தி பரிபாு⁴ஸாயமயமத்தோ² "விதீு⁴யதே [விதீு⁴யதீதி (பொத்த²கே)] விதிு⁴, பதா³னங் விதிு⁴ பத³விதிு⁴ஸமாஸாதி³, யோகோசீஹ ஸத்தே² பத³விதிு⁴,ஸோ ஸமத்தோ² விக்³க³ஹ வாக்யத்தா²பிு⁴தாு⁴னே (ஸத்தி) வேதி³தப்³போ³"தி, தாதி³ஸபரிபாு⁴ஸாய ப்³யாபாரதோ தேஸங் 'பஸ்ஸ தே³வத³த்த கா³மங், க³தோ யஞ்ஞத³த்தோ கு³ருகுலங்' த்யாதோ³ நானிட்ட²ப்பத்தி, ஸாமத்தி²யஞ்செத்த² த்³விதாு⁴த்யுபக³ம்யதே வாக்யே ப்³யபெக்கா²வுத்தியமேகத்தீ²பாு⁴வோ சேதி [வுத்தியமேகத்தீ²பாு⁴வோ வாக்யே ப்³யபெக்கா²சேதி (பொத்த²கே)]. தத்த² பட²மஸ்ஸ பரிக்³க³ஹங் வசனமந்தரேன படிபாதி³ய து³தியஸ்ஸ பரிக்³க³ஹமிதா³னி வசனேன படிபாத³யமாஹ- 'ஏகத்தீ² பாு⁴வோ'ச்சாதி³,

ஏகத்தீ²பா◌⁴வோ பி◌⁴ன்னத்தா²னங் ஸாதா◌⁴ரணத்த²தாவஸேன பவத்திவிஸேஸோ, வாக்யே ஹி ஸாதா◌⁴ரணத்த²தா நத்தி² பி◌⁴ன்னத்த²த்தா, அதோயேவெத்த² பே◌⁴த³னிப³ந்த◌⁴னா ச²ட்ட்²யுபஜாயதே 'ரஞ்ஞோ புரிஸோ'தி, வுத்தியந்துப◌⁴யபத³ப்³யவச்சி²ன்னத்தா²பி◌⁴தா◌⁴னதோ ஸாதா◌⁴ரணத்த²தா ப◌⁴வதி, இத³ங் வுத்தங் ஹோாதி "ஸமாஸே விஸேஸனங் விஸெஸ்ஸமனுபவீஸதி ஏகீப◌⁴வதி விஸேஸனங், வாக்யே து விஸேஸனங் விஸெஸ்ஸதோ விஸுங்யேவா வதிட்ட²தே"தி. த்³வந்த³ஸமாஸஸ்ஸ து பதா³னங் விஸேஸனவிஸெஸ்ஸாபா◌⁴வேபி ஸகலபத³த்த²ப்பதா◌⁴னத்தா 'ரஞ்ஞோ கோ³ ச அஸ்ஸோ ச புரிஸோ சா'தி வாக்யதோ 'ரஞ்ஞோ க³வாஸ்ஸ புரிஸா'தி ஸமாஸஸ்ஸ விஸேஸோ ஏகத்தீ² பா◌⁴வலக்க²ணோ ப◌⁴வத்யேவ, ததா²ஹி தத்த² வாக்யே பி◌⁴ன்னத்த²னிப³ந்த◌⁴ன ஸமுச்சயபடிபாத³னாய சஸத்³தோ³ பயுஜ்ஜதே, ஸமாஸே து நப்பயுஜ்ஜதே, ஏகத்த² வசனேனேவாதி "ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னேகத்த²" த்யேகத்த²வசனேனேவ, ஏகத்தீபா◌⁴வோயேவ ப◌⁴வதீதி ஸேஸோ, ஏவகாரோ ந வாக்யே ததா²ஹி தீ³பேதி. வாக்யே கத²ந்தி ஆஹ- வாக்யே'திஆதி³.

வாக்யேதி விக்³க³ஹவாக்யே, விஸேஸேன க³ய்ஹதி ஞாயத்யனேனேதி விக்³க³- ஹோ , ஸோ ச தங் வாக்யங் சேதி விக்³க³ஹவாக்யங், விஸேஸேன வா க³ஹணங் விக்³க³ஹோ, தத³த்த²ங் வாக்யங் விக்³க³ஹவாக்யங், தஸ்மிங், காயங் ப்³யாபெக்கா²தி ஆஹ-'பே◌⁴தா³தி³லக்க²ணா'தி, ஆதி³ஸத்³தே³ன ஸங்ஸக்³க³ பே◌⁴த³ ஸங்ஸக்³கா³னஞ்ச க³ஹணங்.

தத்த² ஸாந்தரேஹி ஸாம்யந்தரேஹி ச ப்³யாவுத்தி சே²தோ³, ஸங்விஸேஸ ஸாமிவிஸேஸானங் ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ஸங்ஸக்³கோ³, ததா³ஹ- 'ததா²ஹி'ச்சாதி³னா, பே◌⁴த³கோ ப்³யாவத்தகோ, அத்த²க³ஹிதோதி காரணவஸேன பே◌⁴த³வாதி³னா க³ஹிதோ, யதே³ச்சாதி³னா ஸங்ஸக்³க³வாதி³னோ-தி◌⁴ப்பாயமாஹ யதா³ தூப◌⁴யம்பிச்சாதி³னா உப◌⁴யவாதி³னோ, அபி◌⁴மதோதி "பாக்கடா³ராஸமாஸோ"ச்சனேன (2-1-3) பாணினினா இச்சி²தோ. பாக்கடா³ராதி "கடா³ரா கம்மதா◌⁴ரயே"ச்சனேன (2-2-38) கடா³ராஸங்ஸத்³த³னா பகே³வாதி அத்தோ².

'புத² பி◌⁴ன்னோ அத்தோ² யேஸங் பதா³னங் தானி புத²க³த்தா²னி, வாக்யே ஹி ரஞ்ஞோ புரிஸோ தெத்த² ராஜஸத்³தோ³ ராஜத்த²மேவ வத³தி, புரிஸஸத்³தோ³ புரிஸத்த²மேவ, வுத்தியந்து ராஜபுரிஸோதெத்த² ராஜஸத்³தோ³பி புரிஸத்த²மேவ வத³தீதி த்³வின்னமேகத்தீ²பா◌⁴வோ ப◌⁴வதி, அஞ்ஞோயேவாவயவத்தா²ன்விதோ ஸமுதா³யத்தோ² பாதுப◌⁴வதீதி தத³பெக்கா²ய சேகத்தீ²பா◌⁴வோ வுச்சதே, ஜஹமானஸகத்த²வுத்திமப்◌⁴யுபக³ம்ம வுத்தங்- 'விஸேஸனஸ்ஸ ஸகத்த² பரிச்சாகே³னே'ச்சாதி³, அதோயேவ பரோ

சோதெ³ஸ்ஸதி 'நனு சே'ச்சாதி³னா. ஏகத்தீ²ப⁴வனங் ஸமஸனந்தி இமினா ஏகத்த²ந்தி ஸமாஸோதி நாத்த²ந்தரந்தி தீ³பேதி.

ஜஹமானானி பதா³னி ஸகத்த²ங் யஸ்ஸங் (ஸா) ததா² வுத்தா, நாச்சந்தாய ஜயாதீதி ஏவம்மஞ்ஞுதே "பரிச்சாக³மத்தமபி⁴ஸந்தா⁴ய ஜஹமானஸகத்த²ங்த்யுச்சதே, ந து ஸப்³ப³தா² பரிச்சாகோ³பரோபகாராய தஸ்ஸோபாதா³னதோ, ஸப்³ப³தா² ச ஸகத்த²பரிச்சாகே³ பரோபகாராஸம்பாத³னதோ-நுபாதா³னமேவ பயோஜனாபா⁴வா தஸ்ஸ ஸியா"தி, த²பதி வட்³ட⁴தீ. அத்த²ந்தி ராஜஸத்³த³வாச்சங். அச்சந்தபரிச்சாகே³பி ந தோ³ஸோ... வாக்யே தி³ட்ட²ஸ்ஸூபஸஜ்ஜனஸ்ஸ வுத்தியங் ஸோயேவாயந்த்யன்வயாவஸாயதோ தத³த்தா²வ க³தியாதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'அத² வே'ச்சாதி³.

ஸோயேவாயந்த்யஜ்ஜ²வஸாயோ-ந்வயோ, ஸோயேவாயங் ராஜஸத்³தோ³ யோ வாக்யதாலே தி³ட்டோ²தி வோஹாரீனமேகத்தாவஸாயேனாஸத்யபி (ராஜஸத்³த³ஸ்ஸ)த்தே² புரிஸஸ்ஸ விஸேஸனம்ப⁴விஸ்ஸதீதி பா⁴வோ, எத்தே²வ தி³ட்ட²ந்தமாஹ- 'யதே²'ச்சாதி³.

2. அஸங்

அப்³யயந்தி யத³ஞ்ஞேஸங் பஸித்³த⁴ந்தி லிங்க³வசனபே⁴தே³பி ப்³யயரஹிதத்தா உபஸக்³க³னிபாதானங் பரேஹி அப்³யயஸஞ்ஞாகரணதோ அப்³யயந்தி பரேஸங் பஸித்³த⁴ங், தேஸந்த்வயங் ஸமாஸோ அப்³யயத்த²புப்³ப³ங்க³மத்தா அனப்³யயங் அப்³யயம்ப⁴வதீதி அப்³யயீபா⁴வோ பஸித்³தோ⁴, அஸங்க்²யஸ்ஸ ஸூதத்தா தஸ்ஸேவ விப⁴த்யத்தா²த³யோ விஸயபா⁴வேன விஸேஸனானீதி விஞ்ஞாயந்தீத்யாஹ- 'அஸங்க்²யே'ச்சாதி³, இமினா நேமேஸமாஸத்தா²தி தீ³பேதி.

தாவஸத்³த³ஸ்ஸ கமவுத்தியங் யோ-த்தோ² ஸம்பஜ்ஜதே தமாஹ- 'விப⁴த்ய'ச்சாதி³, விப⁴த்யத்தே² உதா³ஹரித்வாதி விப⁴த்யத்த²விஸயே வத்தமானஸ்ஸாஸங்க்²யஸ்ஸ இத்தி²ஸத்³தே³ன ஸமாஸமதி⁴த்தீ²தி உவாஹரித்வா, நிச்சயமாஸான மவிக்³க³ஹோ, அஸகபத³விக்³க³ஹோ வா யுத்தோ, அஞ்ஞதா² அனிச்சதாபத்தீத்யாஹ- 'நிச்சஸமாஸத்தா'இச்சாதி³.

அஸகபதே³ன அனத்தனியபதே³ன அஞ்ஞபதே³ன விக்³க³ஹோ அஸகபத³விக்³க³ஹோ, தேன, எத்த² ஹி யதா² கும்ப⁴ஸ்ஸ ஸமீபங்த்யஞ்ஞபத³வாக்யே ஸமீப ஸத்³தே³னுபஸத்³த³வசனீயஸ்ஸ வுத்தத்தா உபஸத்³தோ³ நப்பயுஜ்ஜதே, யதா² இத்தீ² ஸூதி எத்தா²தி⁴ஸத்³த³வசனீயஸ்ஸா (தா⁴)ரத்த²ஸ்ஸ ஸத்தமியா வுத்தத்தா நாதி⁴ஸத்³தோ³தி 'இத்தீ²ஸூ'தி

அஞ்ஞுபத³வாக்யங் வுத்தங், கதா²பவத்தாதி த்வாதெ⁴ய்யோ பத³ஸ்ஸனங், ஏவங் ஸப்³ப³த்தோ²ன்னேயங், அஸகபத³விக்³க³ஹேனாத்தோ²வ வுத்தோ,

அதி⁴ஸத்³த³ஸ்ஸ பன புரதோவட்டி²தஸ்ஸாதா⁴ரே வத்தமானஸ்ஸ தங்ஸமானாதி⁴கரணேன ஸத்தம்யந்தேனித்தி²ஸத்³தே³ன ஸஹ ஸமாஸோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'அதி⁴ஸத்³தோ³'ச்சாதி³.

ஸ்யாதி³லோபோதி அதி⁴ஸத்³த³தோ இத்தி²ஸத்³த³தோ ச பரேஸங் ஸத்தமீ ப³ஹுவசனானங் லோபோதி அத்தோ². அத்த (பா⁴வ) ஸம்பத்தீதி ஸரீரஸம்பத்தி அதி⁴ப்பேதாதி ப்³ரஹ்மஸத்³த³ஸ்ஸ ஸரீரங் அத்தோ²தி ஆஹ-'ப்³ரஹ்மங் ஸரீரந்தி, கத்த²சீ உத்தரபத³த்த²ப்பதா⁴னத்தாவாஸங்க்²யஸமாஸஸ்ஸ 'ஸம்பன்னங் ப்³ரஹ்ம'ந்தி விக்³க³ஹோ வுத்தோ.

ஸமாஸவிப⁴த்தியாதி ஸமாஸதோ உப்பன்னவிப⁴த்தியா, ஸகலோ பதே³ஸஸகலோ, பரிக்³க³ஹாபெக்கா²தி அப்⁴யுபக³மாபெக்கா²யாதி அத்தோ², அப்⁴யுபக³மேபி ஹி பரிக்³க³ஹஸத்³தோ³-

ஸபதே² பரிவாரே ச, மூலாப்⁴யுபக³மேஸு ச;
ரவிம்ஹி ராஹுக³ஹிதே, தா³ரேஸு ச பரிக்³க³ஹோ"தி நிக⁴ண்டு.

ஸகலஸ்ஸ பா⁴வோ ஸாகல்யங்-ஸகலஸத்³த³ப்பவத்தினிமித்தங், தம்பன நிஸ்ஸேஸ [மதனிஸ்ஸேஸ (பொத்த²கே)] க்³க³ஹணா புது² ப⁴வதீத்யாஹ-'அஸேஸக்³க³ஹண'ந்தி, திணானங் ஸாகல்யந்தி விக்³க³ஹோ, திணஸத்³தே³ன ஹி திணஸஹிதானி க³ஹிதானி, தேனேவ வக்க²தி ப்³யதிரேகனயே- 'தங் ஸப்³ப³ங் திணஸஹிதமஜ்ஜோ²- ஹரதீ'தி, ஸதிணமஜ்ஜோ²ஹரதீதெத்தா²தி⁴ப்பாயத்த² மாஹ-'யாவா'திஆதி³.

திணஸத்³தோ³ உபலக்க²ணங் ஸேஸா-நஜ்ஜோ²ஹாரியானங், தேனாஹ 'திணாதி³கம்பீ'தி. பரிக்³க³ஹாபெக்கா²யந்தபூ⁴தஸ்ஸ க³ஹணத்த²ங் "அப்³யயங் விப⁴த்திஸமீபா"தி³ஸுத்தே 'ஸாக்³யதீ⁴தே'தி நிப்பா²த³னத்த²மந்தவசன முதா³ஹதம்பாணினினா, தம்பி ஸாகல்யேயேவாஹரிதுங் [ஸாகல்லேனோதா³ஹரிதுங்] ஸாக்³யதீ⁴தெத்யூதா³ஹடந்தி த³ஸ்ஸேதுங் 'ததோ'த்யாதி³ வுத்தங்.

ததோதி யதோ ஸகலஸகலே ந வத்ததி, பரிக்³க³ஹாபெக்கா²ய ஸமத்தியா அந்ததோ ஸகாஸா ஸாகல்யங் ந பி⁴ஜ்ஜதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸமத்தி²யம்பி அந்தே உதா³ஹரணந்தி ஸேஸோ.

அக்³கி³பரியந்தந்தி அக்³கி³அத்தோ² க³ந்தோ² தாத³த்தி²யா அக்³கி³, ஸோபரியந்தோ-ஸ்ஸ அஜ்ஜே²யஸ்ஸாதி அக்³கி³பரியந்தங்,

யத்தகஸ்ஸாஜ்ஜே²யஸ்ஸ பரிக்³க³ஹோ, தஸ்ஸ அக்³கி³ பரியந்தோ, அக்³கி³னா பரியந்தபூ◌⁴தேன ஸஹிதோ ஸகலோதி விக்³க³ஹோ, அக்³கி³னோ ஸாகல்யந்தி வா.

ஸத்³தி³கானந்தி ப்³யாகரணஞ்ஞூனங். அத்தா²பா◌⁴வேஇத்யத்த²க்³க³ஹணங் இதரேதராபா◌⁴வே த◌⁴ம்மாபா◌⁴வே ச மா ஸியாதி, அதோயேவ சோச்சதே 'அதே²தரேதராபா◌⁴வே'இச்சாதி³, இதரஸ்மிங் இதரஸ்ஸ அபா◌⁴வோ இதரேதராபா◌⁴வோ, கோ³ அஸ்ஸோ ந ப◌⁴வதீதி ஹி அத்த²ந்தரத்தங் நிஸேதீ◌⁴யதே, ந வத்து²பா◌⁴வோ, ப்³ராஹ்மணோ ந ப◌⁴வதீத்யத்ரபிப்³ராஹ்மணத்தத◌⁴ம்மோ நிஸேதீ◌⁴யதே, ந வத்து²பா◌⁴வோ, பரத்தாதிஆதி³னா விப்படிஸேத◌⁴ விஸயமாஹ.

அதிக்கமாபா◌⁴வேதீ எத்த² அதிக்கமாதி பஞ்சமியா அஸமாஸனித்³தே³ஸோதி ஆஹ- 'அதிக்கமா'தி, ந பனுப்பன்னஸ்ஸ பச்சா²தி இமினா அதிக்கமாபா◌⁴வோ நாம உப்பன்னஸ்ஸ பச்சா² அபா◌⁴வோதி த³ஸ்ஸேதி.

நித்திணந்தி உத்தரபத³த்த²ப்பதா◌⁴னோ-ஸங்க்²யஸமாஸோ. ஸம்பதிஸத்³த³ஸ்ஸ ஸாமஞ்ஞவசனத்தேபி இதா◌⁴தி◌⁴ப்பேதங் காலங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'உபபோ◌⁴க³ஸ்ஸே''ச்சாதி³, உபபோ◌⁴கோ³ கம்மஸாத◌⁴னோ லஹூபாவுரணஸ்ஸ நாயமுபபோ◌⁴க³காலோதி விக்³க³ஹோ, (அதி) லஹூபாவுரணந்தி ரூபஸித்³தீ◌⁴தி த³ஸ்ஸேதுங் லஹூபாவுரணஸ்ஸாதிஆதி³ வுத்தியங் வுத்தங்.

யொக்³க³ங் ரூபந்தி விக்³க³ஹே அனுரூபங், நனு சாத்ர நிச்சஸமாஸத்தாஸபத³விக்³க³ஹேன ப◌⁴விதப்³ப³ங்த்யாஸங்கியாஹ-'விச்சா²ய'மிச்சாதி³, அனுஸத்³தே³ன ஹி யோகே³ விச்சா²யங் "அனுனா"தி (2-10) து³தியா விதீ◌⁴யதே, வாக்யேயேவாஸ்ஸ ச பயோகோ³ நாஞ்ஞத்ரேதி வாக்யம்பி ப◌⁴வதீதி மஞ்ஞதே. ஸகிகீ²தி எத்தா²பி "அகாலே ஸகத்தே²"தி (3-81) ஸஹஸ்ஸ ஸோ.

ஸதி³ஸோ கிகி²யாதி எத்த² கிகி²யா பஸித்³த◌⁴பூ◌⁴தாய ஸாதி◌⁴யஸ்ஸ ஸாத◌⁴னபா◌⁴வேன க³ஹிதாய ஸத◌⁴ம்மத்தேன கோசி ஸாதி◌⁴யோ ஸதி³ஸோதி வுத்தோதி கிமித◌⁴ ஸதி³ஸோ அப்பதா◌⁴னங் [பதா◌⁴னமேவாதி அத்தோ²] ததா² ஸதி புப்பபத³த்த²ப்பதா◌⁴னேனாஸங்க்²யஸமாஸேன ஸகிகீ²தி எத்த² ந ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி ஆஹ-'நனுசே'த்யாதி³, கிகி²யாதி ஸம்ப³ந்தே◌⁴ ச²ட்டீ², எத்த² பன ஸதி³ஸத்தஸ்ஸ கிகீ²யா-ப்படிப³த்³த◌⁴த்தாப்பதா◌⁴னத்தங். நேதத³த்தீ²திஆதி³னா யதா²வுத்தங் சோத³னங் பரிஹரதி.

யதா² தே³வத³த்தோதி எத்த² யதி³ ஸமாஸோ ப⁴வெய்ய, தே³வத³த்தேன ஸதி³ஸோ யதா²தே³வத³த்தந்தி ப⁴வெய்ய, படிஸித்³த⁴த்தா பன (ந) ஸமாஸோதி, கிகீ²தி மக்கடஸ்ஸாபி⁴தா⁴னங். ஜெட்டா²னுக்கமேனாதி வுத்தத்தா அனுஜெட்ட²ந்தி ததியந்ததா க³ம்யதே. சக்கேன யுக³பதி³ ஸசக்கங்.

4. யாவாவதா⁴ரணே

அமத்தானங் யத்தகோ பரிச்சே²தோ³ யாவாமத்தங்.

5. பய்யபாப³ஹிதிரோ புரேபச்சா²வாபஞ்சம்யா

பஞ்சம்யாதி கஸ்மா வுத்தங் நனு அவுத்தேபி தஸ்மிங் வக்க²மானநயேன பஞ்சம்யந்தத்தா பஞ்சம்யந்தேஹேவ ஸமாஸோ விஞ்ஞாயதீத்யாஸங்கியாஹ'யதி³பி'ச்சாதி³. ததா²பிச்சாதி³னா பரிஹரதி, ஹோது காமங் 'பரிபப்³ப³தங் விஜ்ஜோததே'தி து³தியானிஸேதா⁴ய, அஞ்ஞத்ர கத²ந்தி ஆஹ 'இஹ சே'த்யாதி³.

ஆசத்தாரோ வாதி ஆஸத்³தோ³ வாக்யே, ஸரணே வா, **கா³மோ** ப³ஹி திட்ட²தீத்யத்தோ², புரதோ கா³மம்பஸ்ஸாதி வத³ந்தோ புரெத்யத்த²ப்பகா⁴னோயன்னித்³தே³ஸோ, நஸரூபப்பதா⁴னோதி த³ஸ்ஸேதி, அபி⁴முகே² கா³மம்பஸ்ஸாத்யத்தோ². அவுத்தானமேதான்யுபலக்க²ணானி, தஸ்மா 'திரோ கா³மம்பஸ்ஸா'திபி வுத்தங் ஹோதி, திரியதோ கா³மம்பஸ்ஸ, பச்ச²தோ கா³மம்பஸ்ஸாதி அத்தோ².

அபஸத்³த³யோகே³ நிச்சபஞ்சந்தஸ்ஸ விகப்பேன ஸமாஸவிதா⁴னாவாப⁴வனேனோதா³ஹரணங் தி³ன்னங் (எத்த²) பஞ்சம்யாதி பயோஜனாபா⁴வேபி அஞ்ஞத³த்த²ங் கரியமானமிஹாப்யத்த²வந்தங் ஹோதி.

6. ஸமீ

"அனு யங் ஸமயா"தி (2-1-15) ச "யஸ்ஸ சாயாமோ"தி (2-1-16) ச பாணினினோ வசனத்³வயங், அயமேதேஸமத்தோ² "யஸ்ஸ ஸமயா ஸமீபவாசீ அனுஸத்³தோ³, தேன ஸஹ ஸமஸ்ஸதேதி ச, அனு யஸ்ஸாயாமவாசீ, தேன ஸ்யாத்³யந்தேன ஸஹ ஸமஸ்ஸதே"தி ச. வத்து²தோ து ஸாமீப்யாயாமவந்தானமனித்³தே³ஸேபி ஸாமத்தி²யா ததா³க்கே²போதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'ஸமீபாயாமான'மிச்சாதி³.

ஸம்ப³ந்தி⁴த்தாதி ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³தா³ ஸகத்த²மிவ நியதபடியோகி³னமாக்க²பந்தி... தேன வினா தேஸங் ஸகத்தா²பா⁴வா. ஆயாமோ தீ³க⁴தா, "யஸ்ஸ ஸமீபாயாமெஸ்வனு"தி யதா²வுத்தஸுத்தத்³வயமாக்கே²பேனுபதி³ஸதி, வனஸ்ஸ ஸாமிப்யமனுவனங்,

“அஸங்க்²யங் விப⁴த்திஸம்பத்திஸமீப” இச்சேவ (3-2) ஸித்³தே⁴புன ஸமீபக்³க³ஹணங் விகப்பத்த²ங், தேன வனஸ்ஸானுதி வாக்யேனாபி ப⁴விதப்³ப³ங்.

க³ங்கா³ய ஆயாமோ அனுக³ங்க³ங், பா⁴க³வுத்திகாரோ “லக்க²ணேனே”தி வத்ததே. யஸ்ஸாயாமவாசீ அனு, தேன லக்க²ணேன ஸமஸ்ஸதே அனுக³ங்க³ங் பா³ராணஸீ, க³ங்கா³ய லக்க²ணபூ⁴தாய பஸித்³தா⁴யாமகு³ணாய பா³ராணஸீ லக்கீ²யதே யாவாயதாயாமா க³ங்கா³ தாவாயம்பீதி ஸபா⁴வதோ தூபமானோபமெய்யபா⁴வோ ஸமாஸே பதீயதே க³ங்கா³ விய தீ³கா⁴”தி லக்கி²யலக்க²ணபா⁴வங் வண்ணேதி. ஏவங் ஸதி பா³ராணஸீதி பட²மா நோபபஜ்ஜதேதி மஞ்ஜுமானோ ஆஹ-‘க³ங்கா³யா மேன யுத்தா “த்யாதி³. அனுக³ங்க³ங் பா³ராணஸியாதி பா³ராணஸியா க³ங்கா³யாமோ லக்க²ணந்தி அத்தோ².

7. திட்ட²

அகதஸமாஸாசாதி அனேன இமினா கதஸமாஸதங் தீ³பேதி, திட்ட²ந்தீதி இத³ங்ந்தப்பச்சயந்தஸ்ஸாத்த²பத³ந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-“ந்தோகத்தரி வத்தமானே”திச்சாதி³, (5-64) ஆயதீதீமஸ்ஸாத்தபத³ங் ஆயந்தீதி, பும்பா⁴வாபா⁴வோ நீபாதனா, அகாரோ ச நிபாதனா “கொ³த்வ சத்தே² சா லோபே”த்யத்ர (3-46) ‘நாஞ்ஞாஸங்க்²யத்தே²ஸூ’த்யனுவத்தனதோ.

லூனயவாதீ³னமெத்த² நிபாதனா காலேபி நபுங்ஸகலிங்க³த்தங், ஸங்ஹடாயவா யஸ்மிங் காலே ஸங்ஹடயவங், உம்மத்தக³ங்க³ந்தி ஸஞ்ஞாயமஞ்ஞுபத³த்தே² வாதி⁴காரேபி நிச்சஸமாஸோ, ந ஹி வாக்யங் ஸஞ்ஞாதி, ஆதி³ஸத்³தே³ன‘ஸமஸ்ஸ ஸோப⁴னத்தங் ஸுஸம’மிச்சாதீ³னஞ்ச ஸங்க³ஹோ, பபா⁴வனங் பகாஸனங்.

8. ஓரே

ஓரங் க³ங்கா³ய, பாரங் யமுனாயாதி ஸமாஸே கதே நிபாதனா ஏகாரோ, தேனேவ வுத்தியங் வுத்தங் ‘ஏகாரந்தத்தங் நிபாதனதோ’தி, வுத்திவிகப்பனத்த²தோதி வுத்தியா விகப்போ அத்தோ² யஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ.

10. அமா

ஸோசேகத்தீ²பா⁴வோ விஸிட்டோ²-பி⁴மதோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, முஹுத்தந்தி அச்சந்தஸங்யோகே³ து³தியா, பாதி³ஸமாஸங் கத்வாதி ஆஸத்³த³ஸ்ஸ ஹரஸத்³தே³ன வுத்திஸத்³தே³ன [வுத்திபதே³ன (பஞ்சிகா)] கிரியாக்²யாப்யதேதி அஸத்யுபஸேசனாதி³கிரியாயங் ஸங்கா²ரகங் ஸங்கா²ரியங் வா ந ப⁴வதி, அத்தி²சேஹ தது³ப⁴யங், ததோ தேஸங் ஸம்ப⁴வாயேவ

ஸமாஸந்தோபூ⁴தகிரியா க³ம்யதேதி மஞ்ஞுதே, ததா²ஹி த³தி⁴போ⁴ஜனங்த்யாதோ³ வுத்தே அத்⁴யாதி³னோ ஸங்கா²ரகத்தங் போ⁴ஜனாதி³னோ ச ஸங்கா²ரியத்தங் பதீயதே, ந சோபஸேகாதி³மந்தரேன ஸங்கா²ரியஸங்கா²ரகபா⁴வோ-த்தீ²தி ஸாமத்தி²யாயேவுபஸேகாதி³ப்பதீதி.

தத³பெக்கா²யாதி க³ம்மமானோபஸேசனாதி³கிரியாபெக்கா²ய. பாணினியேஹி அத்தே²ன 'ஏதஸ்ஸித³'ந்தி அத்தே² நிச்சஸமாஸோ-பி⁴மதோ ஸப்³ப³லிங்க³தா ச, ததா² வசனாபா⁴வமிஹ மனஸிகத்வா 'கத²'மிச்சாதி³னா வுத்தி யங்வுத்தங்சோத³கவசனமாஹரித்வா தத்தா²தி⁴ப்பாயங்விவரதி 'ஏவமஞ்ஞுதே'ச்சாதி³னா, விதா⁴னங் கதந்தி ஏவமஞ்ஞுதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, தத்தே²ச்சாதி³னா அஞ்ஞு பத³த்தே² ப⁴விஸ்ஸதீத்யெத்தா²தி⁴ப்பாயங் விவரந்தோ நிச்சஸமாஸதங் ஸப்³ப³லிங்க³தஞ்ச படிபாத³யதி, வாக்யனிவத்திஸித்³தா⁴யேவாதி.

அத்த²ஸத்³தே³னாவக³தத்த²தாய ஏதஸ்ஸாதி வத்துமயுத்தந்தி 'ஏதஸ்ஸ அத்தோ²'தி வாக்யனிவத்தி ஸித்³தா⁴யேவ, கத²ஞ்சிபி சதுத்த்²யந்தா பி⁴ன்னத்த²ஸ்ஸ ஸமாஸே கதேபி தத்த² விரோத⁴மாஹ- 'சதுத்த்²யந்தஸ்ஸே'த்யாதி³.

வசனம்பீதி ''அத்தே²ன நிச்சஸமாஸோ ஸப்³ப³லிங்க³தாச''இதி (3-1-36) வாக்யகாரேன பதிட்டி²தவசனம்பி, பாணினீயானங் 'ஏதஸ்ஸ இத³'ந்தி அத்தே² ஸமாஸே கதே யோ-த்தோ² ஸம்பஜ்ஜதி, அஞ்ஞத்த²ஸமாஸேபி ஸோயேவத்தோ²தி த³ஸ்ஸேதி 'யோ' இச்சாதி³னா, அனுபாதா³பரினிப்³பா³னநிமித்தங் வாயாமோச்சாதி³னா யோஜேதப்³ப³ங்... தங்னிமித்தத்தா வாயாமாதீ³னங், தேஸங் கதா²தீ³னந்தி எத்த² தேஸங் வாயாமாதீ³னந்தி வத்தப்³ப³ங்... வாயாமொத்யாதி³னா வுத்தத்தா ஸோ ச தன்னிமித்தங் ஹோதேவ, அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ ''ஏதஸ்ஸ இத³ந்தி வாக்யே அத்தே²ன ஸமாஸே ஸப்³ப³லிங்க³தா ச 'ஏதத³த்தோ² ஏதத³த்தா² ஏதத³த்த²'ந்தி வாயாமாத³யோ ச ஸமாஸத்தா² ஹொந்தி, ஏதங் அனுபாதா³பரினிப்³பா³னமத்தோ² பயோஜனமேதஸ்ஸ ஏதிஸ்ஸா ஏதஸ்ஸாதி அஞ்ஞுபத³த்தே²பி ஏஸங் பதா³னங் ஸோயேவத்தோ²தி நாத்த²பே⁴தோ³''தி.

இத³ஞ்ச ''அவிப்படிஸாரத்தா²னி கோ² ஆனந்த³ங் குஸலானி, அவிப்படிஸாரோ பாமோஜ்ஜத்தா²ய...பே॰... விமுத்திஞாணத³ஸ்ஸனங் அனுபாதா³பரினிப்³பா³னத்தா²ய ஏதத³த்தோ² வாயாமோ ஏதத³த்தா² கதா² ஏதத³த்தா² மந்தனா ஏதத³த்த²ங் ஸோதாவதா⁴ன''ந்திஆதி³ (திகங்கு³த்தர, ஆனந்த³வக்³க³) பாளிங் நிஸ்ஸாய வுத்தங்.

பாணினியேஹி ''கத்துகரணே கிதந்தேன ப³ஹுல''ந்தி (2-1-32) கிதந்தேன ததியாஸமாஸவிதா⁴னா தத்தே²வ ப³ஹுலக்³க³ஹணேன

‘கா³மனிக்³க³தா’தீ³ஸு ஸமாஸோ வுத்தோ, தேனெத்தா²ந்தோதா³ஹரணானங் த்³வின்னமதி⁴கத்தங், ஸமாஸாபா⁴வோ-பி⁴மதோதி பாணினீயேஹி “பூரணகு³ணஸுஹிதத்த²ஸத³ப்³யயதப்³ப³ஸமானாதி⁴கரணேனே”தி (2-2-11) ஸுத்தே கு³ண இதிவசனேனாபி⁴மதோ, ஸதி³தி ஸஞ்ஞா தேஸங் ந்தமானானங்.

ஸோ கத²ந்தி இஹ ‘பா⁴வதித்தத்தே²ஹீ’தி பா⁴வப்பச்சயந்தேனேவ ஸமாஸபடிஸேத⁴விதா⁴னா ‘ப்³ராஹ்மணஸ்ஸ ஸுக்கா’ இச்சாதோ³ ஸோ ஸமா ஸப்படிஸேதோ⁴ கத²ங் ஸிஜ்ஜ²தீதி அத்தோ².

கு³ணத்தனியேவாதி கு³ணஸபா⁴வே ஏவ, அபி⁴மதோதி வாத்திககாரஸ்ஸாபி⁴மதோ “தத³வட்டே²ஹி ச கு³ணேஹீ”தி, தஸத்³தே³னாஸ்ஸ கு³ணஸ்ஸ பராமாஸோ தஸ்மிங்யேவ கு³ணே அவதிட்ட²ந்தீதி தத³வட்டா², கு³ணேயேவ கு³ணாதிட்ட²ந்தி ந கதா³சிபி ஸோயமித்யபே⁴தா³ த³ப்³ப³வுத்தயோ ஸுக்காத³யோ விய தே தத³வட்டா² கு³ணா க³ந்தா⁴த³யோ, தத³வட்டி²தேஹி கு³ணேஹி ச²ட்டீ² ஸமஸ்ஸதேதி வத்தப்³ப³ந்தி அத்தோ².

ஆபி⁴மதோதி “பூரணா”தி³ஸுத்தே அப்³யயக்³க³ஹணேன, தே³வத³த்தஸ்ஸாதி ச²ட்டி²யா கு³ரும்ஹி ஸாபெக்க²த்தேபி கு³ருஸத்³த³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³த³த்தா ஸகத்தே² [வாக்யே] விய வுத்தியங் ப்³யபெக்கா²-யாஹானிதோ வுத்திஸப்³பா⁴வங் வசனந்தரேன ஸாதே⁴துமாஹ-‘ததா²சாஹூ’தி.

ஸாத்தே²வாதி ஸகத்தே² விய, அஸ்ஸாதி ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³த³ஸ்ஸ, ஸாமத்தி²யங் க³மகத்தஞ்சத்தீ²தி பதா³னமஞ்ஞோஞ்ஞாபெக்கா²லக்க²ணங் ஸாமத்தி²யங் ஸாமத்தி²யாபா⁴வேபி விக்³க³ஹவாக்யத்த²ஸ்ஸ க³மகத்தங் வா அத்தீ²தி அத்தோ², கு³ருனோ குலங் தா³ஸஸ்ஸ ப⁴ரியாதி விக்³க³ஹோ, அதா²த்ர ப்³ராஹ்மணஸ்ஸ உச்சே’இச்சாதோ³ ஸாமத்தி²யங் க³மகத்தங் வா நத்தீ²தி குதோ-வஸிதங், யேன ததா³பா⁴வாத்ர ஸமாஸாபா⁴வோ வண்ணீயதேச்சாஹ-‘ஸாமத்த்²யாதி³னொத்வி’ச்சாதி³.

ஸமாஸாபா⁴வோ-பி⁴மதோதி “பூரணா”தி³ஸுத்தே ஸமானாதி⁴கரஸ்ஸாபி உபாதா³னதோ. ஸேஹீதி அத்தனியேஹி, நாபி⁴மதோதி “சயுத்தேஹி ஸேஹி அஸமாஸிதேஹி ச²ட்டீ²ஸமாஸப்படிஸேதோ⁴வத்தப்³போ³” (வா) த்யனேன, புத²க³த்த²தாய [பி⁴ன்னத்த²தாயங்-வுத்தி] மிச்சஸ்ஸவிவரணங் க³வாதீ³னமஸமாஸேதி, ஏவமஸ்ஸாதீ³னங் ஸமாஸேனாலந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

யோகீ³னந்தி இதரீதரயோகீ³னங், அனேனேதரேதரயோக³சத்த²ஸமாஸங் வத³தி. வுத்திஹோதீத்யஸ்ஸ விவரணங் ச²ட்டீ²ஸமாஸோ ப⁴வதீதி, ஏகத்தீ²பா⁴வேஇச்சஸ்ஸ விவரணங் க³வாதீ³னஞ்ச சத்த²ஸமாஸே ஸதீதி.

ருள்ஹித்தாதி ஸமாஸஸ்ஸேவ கீளாவாசகத்தேன ஜீவிகாய ச பச்சாய கத்தேன பஸித்³த⁴த்தா, ந வாக்யஸ்ஸாதி 'உத்³தா³லபுப்ப²ப⁴ஞ்ஜிகா'த்யாதோ³ ருள்ஹீவஸேன நிச்சஸமாஸோ ப⁴விஸ்ஸதீதி தத்ர கிங் வசனேனேதி மஞ்ஞதே, ஸரஸி ருள்ஹந்தி விக்³க³ஹோ.

அயம்பன அமாதி³ஸமாஸோ கம்மதா⁴ரயதி³கு³ஸமாஸாதி ஸப்³பே³பி பரேஸங் தப்புரிஸஸதி³ஸத்தா தப்புரிஸா, யதா² ஹி தஸ்ஸ புரிஸோ தப்புரிஸோதி உத்தரபத³த்த²ப்பதா⁴னோ, ததா² தே ஸியுங், ஸங்க²யாபுப்³ப³த்த நபுங்ஸகத்தஸங்கா²தேஹி த்³வீஹி லக்க²ணேஹி க³ச்ச²தி பவத்ததீதிதி³கு³.

11. விஸே

கிந்தங் விஸேஸன மிச்சா²ஹ-'யமி'ச்சாதி³, யங் அவத்தா²பயதி தங் வுச்சதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, கிந்தங் விஸெஸ்ஸமிச்சாஹ-'யத³னேகே'ச்சாதி³, யங் அவத்தா² பீயதே தமபி⁴தீ⁴யதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, நன்வேகத்தே²னெத்யுச்சமானே விஸெஸ்ஸேனேதி கத²மவக³ம்யதே, யதோ ஏவங் விவரிதவா த்யாஸங்கியாஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³.

ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³த³த்தாதி ஏவங் மஞ்ஞதே "ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³தா³ ஸகத்த²மிவ நியதம்படி-யோகி³னமாக்கி²பந்தி... தேன வினா தேஸங் ஸகத்த²ஸ்ஸாஸம்ப⁴வாதி, விவரிதவாதி விவரித்த², ஏகத்தே²னேதீமஸ்ஸ ஸமானாதி⁴கரணேன ஸஹ ஸமாஸோ ஹோதீதி ஏவங் ஸாஜ்ஜா²ஹாரோ அத்தோ² வேதி³தப்³போ³, அத்த²ஸத்³த³ஸ்ஸானேகத்த²த்தா விஸேஸேதி 'அத்தோ² அபி⁴தெ⁴ய்யோ'தி. கத²ங் தேனத்தோ² வுச்சதீத்யாஹ- 'அதி⁴கரீயதி'ச்சாதி³.

விஸெஸ்ஸஸ்ஸ ஸமானாதி⁴கரணத்தஞ்ச விஸேஸனாபெக்க²ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. விஸெஸ்ஸஸத்³த³ஸ்ஸ விஸேஸனேன ஸஹ ஸமானாதி⁴கரணத்தங் விஸேஸன ஸத்³தா³பெக்க²ந்தி ஏவமெத்த² அத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³, தத்த² காரணமாஹ- 'ஸம்ப³ந்தா⁴'தி, அதி⁴கரணஸ்ஸ ஸமானத்தங் நாம பி⁴ன்னானங் ஸம்ப³ந்தீ⁴னங் ப⁴வதி, ஸம்ப³ந்தி⁴னோ ச ஸம்ப³ந்த⁴மந்தரேன ந ஹொந்தீ [ஹோதி (பொத்த²கே)] தி விஸேஸனவிஸெஸ்ஸானங் ஸம்ப³ந்தோ⁴ விஞ்ஞாயதே, ஏவங் விஞ்ஞாதா தஸ்மா ஸம்ப³ந்தா⁴தி அத்தோ².

ஸத்³த³ப்³யதிரேகேன ஹெத்த² அத்தா²னங் விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வோ ந ஸம்ப◌⁴வதி, ததா² ஹி 'நீலமுப்பல'ந்தி பஞ்ச வத்தூ²னி ஸன்னிஹிதானி நீலந்தி நீலத்தங் கு³ணஸாமஞ்ஞங், நீலோ கு³ணோ, ததா³தா◌⁴ரோ த³ப்³ப³ந்தி தீணி, உப்பலந்தி உப்பலத்தங் உப்பலஜாதி, த³ப்³ப³ஞ்ச தன்னிஸ்ஸயோதி த்³வே.

தத்த² உப்பலஜாதி கு³ணஜாதீனங் [நீலஜாதிஉப்பலஜாப◌⁴த◌⁴னங் (காதந்தடீகா)] தாவ ந ஸம்ப◌⁴வதி விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வோ ஜாதியா நிக்³கு³ணத்தா, நீலத்தஸ்ஸ ச நீலகு³ணே ஸமவாயினோ, உப்பலத்தஸ்ஸ ச உப்பலத³ப்³பே³ ஸமவாயினோ ஸமானாதி◌⁴கரணத்தம்பி நத்தி², உப்பலஜாதியா நீலஸ்ஸ ச கு³ணஸ்ஸ அத்தி² ஸமானாதி◌⁴கரணத்தங்... நீல முப்பலந்தி பவத்தினிமித்தானங் உப்பலஜாதினீலகு³ணானமேகமதி◌⁴ கரணங்னிஸ்ஸயோதி, விஸேஸன விஸெஸ்ஸபா◌⁴வோ து நத்தி² ஜாதியா அனீலத்தா, கு³ணத³ப்³பா³னந்து ஸம்ப◌⁴வதிவிஸேஸனவிஸெஸ்ஸத்தங் த³ப்³ப³ஸ்ஸானேககு³ணத்தா, ஸமானந்து தேஸம்பரமதி◌⁴கரணங் ததியங் நத்தி², யேன ஸமானாதி◌⁴கரணத்தங் ஸியா, ஏவங் நீலத³ப்³ப³ உப்பலத³ப்³பா³னம்பி அஞ்ஞமஞ்ஞபரிஹாரேன வத்துமிச்சி²தானங் ந விஸேஸன விஸெஸ்ஸபா◌⁴வோ, நாபி ஸமானாதி◌⁴கரணத்தங், கஸ்மா அஞ்ஞமஞ்ஞாஸம்ப³ந்த◌⁴தோ அபெக்கா²பா◌⁴வதோ, வுத்தபடிபக்க²தோ பன வக்க²மானநயேன ஸத்³தா³னமேவ ஸாமானாதி◌⁴கரண்யங் விஸேஸனவிஸெஸ்ஸத்தஞ்ச வேதி³தப்³ப³ங், தேனேவாஹ-'அதோயேவே'ச்சாதி³.

அதோயேவாதி யதோ விஸெஸ்ஸஸ்ஸ ஸமானாதி◌⁴கரணத்தங் விஸேஸனாபெக்க²ங், அதோயேவ ஹேதுதோதி அத்தோ², பி◌⁴ன்னநிமித்தப்ப யுத்தானமேவாதி ஸாமஞ்ஞேன நீலகு³ணாதா◌⁴ரே த³ப்³பே³ கு³ணேயேவ வா நீலஸத்³த³ஸ்ஸ, உப்பலஸத்³த³ஸ்ஸ ச ஸாமஞ்ஞேன கு³ணவதி த³ப்³பே³ வத்தமானத்தா அஞ்ஞமஞ்ஞேஸு பி◌⁴ன்னேஸு ஸத்³த³ப்பவத்தியா காரணேஸு பயுத்தானங் ஸத்³தா³னமேவ [நிட்டா²னமேவ (பொத்த²கே)].

ஸமானாதி◌⁴கரணத்தந்தி நீலுப்பலஸத்³தா³னங் விஸுங்விஸுங் யோகே³ விஸிட்ட²த³ப்³ப³ வாசித்தஸ்ஸாஸம்ப◌⁴வா, நீலஞ்ச தங் உப்பலங் சேதி ஸாமானாதி◌⁴கரண்யே ஸன்னிபதிதே ஸதி ஸம்ப◌⁴வா ஏவங் தத்த² விஸிட்டே² வத்து²ம்ஹி பவத்தானங் தேஸங் ஸமானத்த²தா, ஏவகாரேன ப்³யவச்சி²ன்னமத்த²ங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'நத்வபி◌⁴ன்னே'ச்சாதி³.

நனுசெத்யாதி³ சொத்³யங், ஸீஸம்பாதீதி ஸீஸபா ருக்க²விஸேஸோ, நயித³ மேவமிச்சாதி³ பரிஹாரோ.

அத² துச்சதேஇச்சாதி³னா பரஸ்ஸ வசனாவகாஸமாஸங்கதே, விஸேஸவுத்தீதி ப²லஸ்ஸ ருக்க²ஸ்ஸ ச ஸாமஞ்ஞஸத்³த³த்தா பா◌⁴வேன விஸேஸே வுத்தி, இமேஸந்தி ஸீஸபாதீ³னங் ந ஸமோதா◌⁴ரிதாதி ந நிச்சி²தா, ஸாமஞ்ஞவுத்தியேவ ஸமோதா◌⁴ரிதாதி அதி◌⁴ப்பாயோ, அவஸிதா நிச்சி²தா வுத்தி யேஸங் ஸீஸபாதீ³னங் தே அவஸிதவுத்தயோ, பயதனங் வினா ததா³ பப்போதி சாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, பயதனந்தி 'ஸாமத்தி²யலத்³தே◌⁴பிவிஸெஸ்ஸே'திவசனங். தஞ்சனத்தி²ச்சாதி³ பரிஹாரோ, ஸரூபமத்தகத²னாயாதி வுத்தத்தா²னம்பி ஸரூபமத்தகத²னாய 'பூபே ப³ஹூ ஆனயே'தி யதா², ஏவங் ஜாதீயகந்தி ஸரூபகத²னப்பகாரயுத்தங். உபஸங்ஹரமாஹ-'ததே³வ'மிச்சாதி³, நிபாதஸமுதா³யோவாயங் வுத்தேன பகாரேனெத்யஸ்ஸ அத்தே² வத்ததே.

அஞ்ஞதரஸம்ப◌⁴வேபி தன்னிவத்தியா வசனஸப்³பா◌⁴வங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'அத²பி'ச்சாதி³, அஞ்ஞதரஸம்ப◌⁴வேபீதி விஸேஸனஸ்ஸ விஸெஸ்ஸஸ்ஸ வா ஸம்ப◌⁴வேபி, யத்ரப்யுபி◌⁴ன்னமத்தி² விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வஸம்ப◌⁴வோ தத்த²பிதாவ ப³ஹுலங்வசனதோவ நிவத்தி ஹோதி, கிம்பனா-ஞ்ஞதரஸம்ப◌⁴வேதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'யதா² புண்ணோ'இச்சாதி³, எத்த² பன அஞ்ஞேபி புண்ணனாமகா ஸந்தீதி ப்³யபி◌⁴சாரஸம்ப◌⁴வா உபி◌⁴ன்னம்பி விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வஸம்ப◌⁴வே ப³ஹுலங்வசனமேவ ஸமாஸங் நிவத்தேதி, ஏவங் விதே◌⁴பீதி அஞ்ஞதரஸம்ப◌⁴வேபி, ந கேவலங் விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வஸம்ப◌⁴வே, அத² கோ² ஏவங் விதெ◌⁴ப்யஞ்ஞ தரஸம்ப◌⁴வேபித்யவிஸத்³த³ஸ்ஸ அத்தோ².

யஜ்ஜேவமிச்சாதி³ பச்சேகங் விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வே ஸதி அனிட்டா² பாத³னசோத³னா, பச்சேகங் விஸேஸனங் ஸியா உபி◌⁴ன்னம்பி விஸேஸனத்தா, தத்த² தோ³ஸமாஹ-'விஸெஸ்ஸஸ்ஸச புப்³ப³னிபாதோ'தி, சோ-வதா◌⁴ரணே, வத்தப்³ப³ந்தரஸமுச்சயே வா, குதோச்சாஹ- 'நாக்³க³ஹிதே'ச்சாதி³, இதி காரணே, அதோ கிமனிட்ட²மாயாத மிச்சாஹ- 'உப்பலனீலந்திபி ஸியா'தி, இத்த²ஞ்சரஹி கிந்த்யாஹ- 'நீலுப்பலந்தி சே'ச்சாதி³. பரிஹாரமாஹ-'நேஸதோ³ஸோ'ச்சாதி³, உபபத்த்யந்தரமாஹ- 'அத² சே'ச்சாதி³.

அஞ்ஞமஞ்ஞானுபகாரித்தாதி அஞ்ஞமஞ்ஞஸ்ஸ விஸேஸனவிஸெஸ்ஸத்தே நானுபகாரித்தா ஸப்பதா◌⁴னத்தாதி அத்தோ², அத² த்³வின்னம்பி அப்பதா◌⁴னத்தங் கஸ்மா ந ஸியா த்யாஹ- 'அப்பதா◌⁴னத்தேபி'ச்சாதி³, ஸகஸகப்பதா◌⁴னாபெக்கா²வந்தானந்தி ஸகேஸகே பதா◌⁴னே அத்தனி அபெக்கா²வந்தானங். அத² குதோ த³ப்³ப³ஸ்ஸேவ பதா◌⁴னத்தமஸிதங், ந து கு³ணஸ்ஸெத்யாஸங்கிய ஞாயமுபனிஸ்ஸயதி 'அத² சே'த்யாதி³னா. சா²கொ³த்யஜோ வுச்சதே, தங் ஸேதவண்ணமாலபே◌⁴த²

மாரெய்ய, பு²ஸனங் வா கரெய்யாதி அத்தோ², ஆபுப்³போ³ லபி◌⁴ ஹி மாரணே பு²ஸனே ச வத்ததே, தே³ஸனாயந்தி [சோத³னாயந்தி சோத³னாவாக்ய (பொத்த²கே)] வேத³வாக்யேதி அத்தோ², குதோ சா²க³தோ-ஞ்ஞோ நாலப்³ப◌⁴தேச்சாஹ- 'ந ஹி'ச்சாதி³.

சா²கா³பா◌⁴வேதி ஸேதகு³ணயுத்தஸ்ஸ சா²க³ஸ்ஸாபா◌⁴வே, பிட்ட²பிண்டி³மாலப்³பா◌⁴தி ஸேதகு³ணயோகே³ன விட்ட²பிண்டி³ங் ஆலம்ப◌⁴, ந ச நாலம்ப◌⁴தே தஸ்மா கு³ணோ அப்பதா◌⁴னந்தி அஜ்ஜா²ஹரிதப்³ப³ங்.

புன சோதெ³ந்தோ ஆஹ- 'நனு சே'ச்சாதி³, அதெ²த்யதி◌⁴ப்பாயமாஸங்கதே, அனிட்ட²மாபாத³யதி நீலஸத்³தே³பி பஸங்கோ³'தி, குதோச்சாஹ- 'ஸோபிஹி'ச்சாதி³, இத³ங் வுத்தங் ஹோதி- "உப்பலஸத்³தோ³ ஜாதிவாசீ, ந து த³ப்³ப³வாசீ, ஜாதி விஸிட்ட²த³ப்³ப³வாசித்தா யதி³ த³ப்³ப³வாசீதி வுச்சதே, ததா³ நீலஸத்³தோ³பி கு³ணவிஸிட்ட² த³ப்³ப³வாசித்தா த³ப்³ப³வசனமாபஜ்ஜதீதி இமேஸங் ந கோசி விஸேஸோ"தி, பரிஹரந்தோ ஆஹ 'நேத³மத்தி²'ச்சாதி³, அபாயினோ அபக³ந்தாரோ த³ப்³பா³தி க³ம்யதே, குதோச்சாஹ- 'ஸதீபி'ச்சாதி³, இதி காரணே.

விஸேஸனமேகத்தே²னேதி ஸித்³தே◌⁴பி பபஞ்சத்த²ங் பரிப்பு²டத்த²ஞ்ச உதா³ஹரணப³ஹுத்தங் த³ஸ்ஸேதுங் பாணினியேஹி ப³ஹுங் ஸுத்திதங், ஸப்³ப³ஸ்ஸேதஸ்ஸ பச்சக்கா²தபா◌⁴வங் த³ஸ்ஸேதுங் வுத்தியமுதா³ஹரணமத்தங் த³ஸ்ஸிதங், ததி³தா³னி ப்³யாக்²யாதுகாமோ ஆஹ- 'புப்³ப³காலே'ச்சாதி³, சி²ன்னோச விஸேஸனந்தீ ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ "புப்³ப³காலேக ஸப்³ப³து◌⁴ரபுராணனவகேவலானி ஸமானாதி◌⁴கரணேனே"தி (2-1-49) தே ஸமெத்த² ஸுத்தங், தத்தே²காதீ³னங் வுத்தியமுதா³ஹரணானி ந த³ஸ்ஸிதான்யுபலக்க²ணதோவ விஞ்ஞாயந்தீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'ஏகே'ச்சாதி³, ஏகோ ச ஸோ புரிஸோசாத்யாதி³னா விக்³க³ஹோ உபலக்க²ணத்தாயேவ ச 'ஸத்த ச தே இஸயோ ச ஸத்திஸயோ'ச்சாதி³கஞ்ச த³ட்ட²ப்³ப³ங்.

உபமீயதே பரிச்சி²ஜ்ஜதே-நேனெத்யுபமானங், உபமீயதீத்யுபமெய்யங், தேஸங் உபமானோபமெய்யானங் ஸாதா◌⁴ரணோ யோ த◌⁴ம்மோ ஸாமதாதேன விஸிட்ட²ங் யது³பமெய்யங், தங் வசனேனெத்யத்தோ² உபமானோபமெய்யச்சாதி³ கஸ்ஸ, ஸமாஸோ ப◌⁴வதீதி ஸேஸோ, காரணமாஹ- 'விஸேஸே'ச்சாதி³, விஸேஸாபரிக்³க³ஹாதி விஸேஸனந்த்யேவ ஸாமஞ்ஞேன பரிக்³க³ஹா, ஏவம்பூ◌⁴ தஸ்ஸாபீதி உபமானரூபஸ்ஸாபி. நனு ஸத்தீ²ஸத்³த³ஸ்ஸஸத்தி²யங் வுத்தி ஸாமாஸத்³த³ஸ்ஸ து தே³வத³த்தாய, அதோ ப்³யதி◌⁴கரணத்தா கத²மெத்த² ஸமாஸோச்சாஸங்கீயாஹ- 'யதே³'ச்சாதி³, ஸமானோ த◌⁴ம்மோ ஸாமத்தாதி³ யஸ்ஸ ஸோ ஸத◌⁴ம்மோ, தஸ்ஸ பா◌⁴வோ ஸாத◌⁴ம்மியங் ஸாமத்தங், தஸ்மா தே³வத³த்தாத்தே² வத்ததே

உபசாரவஸேன, ஸாமாஸத்³தோ³பி கு³ணவசனோபி ஸாமத்தங் வத்வா ஸத்³தா⁴தி³த்தவஸேனாபே⁴தோ³பசாரேன வா தே³வத³த்தாயங் வத்ததே, நனு ச ஸாமாஸத்³த³ஸ்ஸ தே³வத³த்தாபி⁴தா⁴னே சரிதத்த²தாய ஸத்தீ² கு³ணேன நித்³தி³ட்டா²த்யனியதகு³ணப்பதீதிப்பஸங்கோ³ நேககு³ணாதா⁴ரத்தா ஸத்தி²யாத்யாஸங்கியாஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³.

இஹாதி நித்³தா⁴ரணே, ஏதேஸங் கு³ணானங் மஜ்ஜே²தி அத்தோ², இஹ வா ஸத்தி²யங், ஸாமகு³ணவந்ததாய ஸாமாயாதி க³ம்யதே, பஸித்³தி⁴வஸேனாதி ஸத்தி²ஸாமாத்யத்ரோபமானங் ஸத்தீ², உபமெய்யா தே³வத³த்தா, பஸித்³த⁴ந்துபமானங் ப⁴வதி நாப்பஸித்³த⁴ங்… பஸித்³த⁴ஸாத⁴ம்மியா ஸாத்⁴யு ஸாத⁴னமுபமானந்தி கத்வா ஸத்தி²யேவ ஸாமங்கு³ணேன பஸித்³தா⁴ ந தே³வத³த்தா, தஸ்மா ஸாமகு³ணப்பஸித்³தி⁴யாதி அத்தோ². ஸாத்⁴யுதே உபமீயதேனேனேதி ஸாத⁴னமுபமானங், ஸாத்⁴யதே உபதீ⁴யதேதி ஸாத்⁴யமுபமெய்யங், பஸித்³த⁴ஸ்ஸ ஸாத⁴ம்மியங் தேன, ஸாத்⁴யஸ்ஸாப்பஸித்³த⁴ஸ்ஸ கஸ்ஸசி ஸாத⁴னங் ஸாத்⁴யஸாத⁴னங். யத்ரத்விச்சாதி³னா ப³ஹுலங்வசனஸாமத்தி²யா ஸாமஞ்ஞவசனேனேவ ஸமாஸஸப்³பா⁴வங் வத்வா அஞ்ஞேனாஸப்³பா⁴வமுதா³ஹரணேன பு²டயிதுங் 'பா²லா இவ தண்டு³லா'த்யாதி³ ஆரத்³த⁴ங்.

தண்டு³லஸத்³தோ³தி உபமெய்யபூ⁴ததண்டு³லஸத்³தோ³, தண்டு³லத்தம்பி வத்வா த³ப்³பே³ பவத்தோ ஸாமஞ்ஞவசனோ நது ப⁴வதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, த³ப்³பே³தி தண்டு³லத³ப்³பே³ பா²லத³ப்³பே³ ச.

உபமானோபமெய்யஸாதா⁴ரணஸூரத்தாதி³த⁴ம்மவசனாப்பயோகே³தி உபமானோபமெய்யானங் ஸாதா⁴ரணோ யோ விஸாரத³த்தாதி³த⁴ம்மோ தப்³ப³சனஸ்ஸ 'முனி அயங் ஸீஹோ விய விஸாரதோ³'த்யாதோ³ விஸாரதா³தி³ஸத்³த³ஸ்ஸாப்பயோகே³தி அத்தோ², கேஸஞ்சிதி கேஸஞ்சி ஸத்³தா³னங் மஜ்ஜே², விஸெஸ்ஸத்தமேவ பு²டயதி. 'ததா² சே'த்யாதி³னா, விஸேஸனவிஸெஸ்ஸானங் யதி²ட்ட²த்தா நிச்சங் ஸீஹாதீ³னங் விஸெஸ்ஸதாயேவ வசனிச்சா²தி புப்³ப³னிபாதத்தாப்பஸங்கோ³தி பா⁴வோ, உபபத்யந்தரமாஹ-'விஸேஸனஸ்ஸேவே'ச்சாதி³, யதி³பி ஸீஹோ விஸேஸனமேவ ந விஸெஸ்ஸங், ததா²பி ப³ஹுலாதி⁴காரா விஸேஸனஸ்ஸாபி பரனிபாதோதி பா⁴வோ.

அதா²த்ராபி விஸேஸனந்தேவ ஸமாஸப்படிபாத³னே'முனி அயங் ஸீஹோவ விஸாரதோ³'ச்சாதோ³ ஸாமத்தி²யதோவ ஸமாஸாப்பஸங்கே³பி உபமானோ பமெய்யானங்
ஸாதா⁴ரணவிஸாரத³த்தாதி³த⁴ம்மவசனாப்பயோகே³ ஸதி தப்பஸங்கா³பா⁴வத்த²ங் வசனமாரப்³ப⁴னீயந்தி சோதே³தி 'நனுசே'த்யாதி³னா,

ஸாமத்தி²யதோதி ஸாமஞ்ஞவசனப்பயோகே³ ஸாபெக்க²த்தா ஸமாஸாப்பஸங்கோ³தி ஸாமத்தி²யங் தஸ்மாதி அத்தோ². ஸாமஞ்ஞப்பயோக³த்த²ந்தி ஸமாஸவாக்யே ஸாமஞ்ஞவசனஸ்ஸ ஸூரத்தாதி³(நோ), அப்பயோக³த்த²ங், ததா² ஹிச்சாதி³னா ஸாமஞ்ஞஸத்³த³ப்பயோகே³ ஸாமத்தி²யதோ ஸமாஸாஸப்³பா◌⁴வா ஸுத்தந்தரஸ்ஸானாரப்³ப◌⁴னீயபா◌⁴வங் ஸாதே◌⁴தி.

விஸேஸானந்தப்³பா◌⁴வாதி ஸாமஞ்ஞஸ்ஸ ஸமாஸே அந்தோபா◌⁴வேபி திகீ²ணத்தாதி³தோ விஸிட்ட²ஸ்ஸ ஸூரஸ்ஸாதி³வசனீயஸ்ஸ விஸேஸஸ்ஸ ஸமாஸே அனந்தோக³த◌⁴த்தா அப்பஸங்கோ³ ஸாபெக்க²மஸமத்த²ந்தி. அதே²தி 'ஸச்சமேத'ந்திஆதி³ங் பரவசனமாஸங்கிய வத³தி, ஏவமாதி³ஸிஜ்ஜ²னத்த²ங் ஸமாஸோதி (ஞாபனத்த²ங்) ஆரப்³ப◌⁴னீயம்ப◌⁴வதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

பதா◌⁴னஸ்ஸாதி 'ரஞ்ஞோபுரிஸோ-பி◌⁴ரூபோ'தெத்த² அபி◌⁴ரூபஸாபெக்க²ஸ்ஸ புரிஸஸ்ஸ விஸேஸனத்தேனேவா [விஸேஸனங் தேனேவா (பொத்த²கே)] ப்பதா◌⁴னங், ஸமாஸாவயவபூ◌⁴தங் ராஜானங் பதி விஸெஸ்ஸபா◌⁴வேனாவிப²லிதஸகத்த²தாய பதா◌⁴னபூ◌⁴தஸ்ஸ புரிஸஸ்ஸ. ஆதி³ஸத்³தே³ன 'ராஜபுரிஸஸ்ஸ த³ஸ்ஸனீயஸ்ஸ கே³ஹ'ந்தி ஸங்க³ண்ஹாதி.

எத்த² ஹி கே³ஹம்பதி விஸேஸனபா◌⁴வேனாப்பதா◌⁴னத்தேபி ராஜானம்பதி பதா◌⁴னபூ◌⁴தஸ்ஸ புரிஸஸ்ஸ ஸாபெக்க²ஸ்ஸாபி ஸமாஸோ ஹோதேவ. இத³ஞ்சஞாபனத்த²ங் வசனாரம்ப◌⁴ப்பயோஜனஞ்ச, காரணமாஹ- 'க³மகத்தா'இச்சாதி³.

க³மகத்தாதி விக்³க³ஹவாக்யத்த²ஸ்ஸ வுத்தியம்பதீயமானத்தா க³மகத்தங் தஸ்மா, நசேஹ க³மகத்தமத்தீ²தி 'முனி ஸீஹோவ ஸூரோ'த்யத்ர து வாக்யதோ யொத்தோ² பதீயதே, நாயங் 'முனி ஸீஹோ ஸூரோ'த்யதோ க³ம்யதேதி க³மகத்தங் நத்தீ²-தி அத்தோ², ததா²ஹி முனிஸீஹஸத்³தே³னேவோ பமானோபமெய்யபா◌⁴வனிமித்தஸ்ஸ விஸாரத³த்தஸ்ஸ ஸபா◌⁴வேனேவோபாதா³னதோ விஸாரத³ஸத்³த³ஸ்ஸ தேன ஸம்ப³ந்தா◌⁴பா◌⁴வோ.

அபவக்³கோ³ நிப்³பா³னங், வாக்யமேவேதி ஏவகாரேன ப்³யவச்சி²ன்னமத்த²ம்பத³ஸ்ஸயமாஹ- 'வுத்தினிவத்தேதீ'தி ப³ஹுலாதி◌⁴காரதோ விஞ்ஞாயதி, நனு சாத்ர விஸெஸ்ஸபா◌⁴வாஸம்ப◌⁴வாப்பஸங்கோ³யேவ வுத்தியாதி சோதே³தி. 'நனுசே'த்யாதி³னா.

புண்ணதாப்³யபி◌⁴சாராதி புண்ணதாஸங்கா²தஸ்ஸ பா³லாதி³அவத்தா²விஸேஸஸ்ஸ அவினாப்பவத்திதோ ப்³யபி◌⁴சாரீ ஹி

விஸெஸ்ஸம்ப⁴வதி யதா² நீலதாயுப்பலங், பரிஹரதி ‘நேத³மத்தி’ச்சாதி³னா, மந்தாணிபுத்தானங் அனேகத்தாதி கேவலங் மந்தாணியா புத்தோ புண்ணோயேவாதி அபா⁴வா தேஸங் ப³ஹூபா⁴வதோ, அத்தனோ அத்தனோ க³ஹஸ்ஸ பதயோதி க³ஹபதீனங் ப³ஹுத்தங் பாகடமேவ.

வுத்தியேவேதி ஏவகாரேன ப்³யவச்சி²ன்னமத்த²மாஹ-‘வாக்யங் நிவத்தேதீ’தி. விஸிட்ட²ஜாதிவசனாதி வுத்தங் கண்ஹஸப்பஜாதியா லோஹிதஸாலிஜாதியா ச விஸிட்ட²த்தா.

தச்ச²கோ ஸப்போதி ப்³யாக்²யேயமுபனிக்கி²ப்பஸோத³யமாஹ- ‘நனு சே’ச்சாதி³. தச்ச²கபா⁴வானபேதோதி பா³லயுவத்தாதி³ஸங்கா²ததச்ச²கபா⁴வதோ அப்³யாவுத்தோ, அத்தி²னாமதெ⁴ய்யோதி தச்ச²கோ நாம கோசி தன்னாமோ அத்தி², கிரியாஸத்³தோ³தி தச்ச²தீதி தச்ச²கோதி ஏவங் கிரியாய பவத்தினிமித்தத்தேனோபாதி³ன்னோ வட்³ட⁴கீவாசீ தச்ச²கஸத்³தோ³, ஏவங் மஞ்ஞுதே “யதா²வுத்தனயேன விஸேஸனவிஸெஸ்ஸஸப்³பா⁴வா ஸமாஸேன ப⁴விதப்³ப³ங், ததா² ஸதி கிமித³ங் பச்சுதா³ஹரணங் கத”ந்தி. அத்ர கேனசி ந நாமதெ⁴ய்யஸ்ஸெத்யாதி³ நோபஜாயதேவாத்யேதத³வஸானங் வுச்சமானமனுத்³யதங் நிராகத்துகாமோ ஆஹ-‘யோபா ஹே’ச்சாதி³.

இமஸ்ஸாயமதி⁴ப்பாயோ “வுத்தனயேன தச்ச²கஸத்³த³ஸ்ஸ கிரியா ஸத்³த³ஸ்ஸாத்த²விஸயாபெக்கா²யாபா⁴வதோ விஸெஸ்ஸத்தாபா⁴வா பச்சுதா³ஹரணமித³ங் கத”ந்தி.

கஸ்மா அயுத்தமிச்சாஹ-‘யதோ’ச்சாதி³, நாமதெ⁴ய்யஸ்ஸ கிரியாவாசினோ ச அத்தா²பி⁴தா⁴னஸாமத்தி²யங் துல்யங் வா ந வா, அவயவப்பஸித்³தி⁴யா ஸமுதா³யப்பஸித்³தி⁴ ப³லவதி வா நவெத்யேதங் விசாரேதுங் யதோ நாதி⁴கதந்த்யத்தோ², கிஞ்சரஹி அதி⁴கதந்த்யாஹ- ‘அபித்வி’ச்சாதி³, தச்ச²கஸத்³தோ³னேகத்த²வுத்தி நானேகத்தோ²தி விசாரேதுமதி⁴கதந்தி யோஜனா.

ஏவங் மஞ்ஞுதே- “விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா⁴வசிந்தாயங் ஸத்³தா³னமத்தா²பி⁴தா⁴னஸாமத்தி²யசிந்தா ந யுஜ்ஜதே ‘ஸதி ஸம்ப⁴வே ப்³யபி⁴சாரே ச விஸேஸனங் ஸாத்த²கங் ஹோதீ’தி விஸேஸனங் மக்³கீ³யதே, நாஸம்ப⁴வே நாப்³யபி⁴சாரே யதா² ஸீதங் (ஹிமங்) உண்ஹொக்³கீ³தி, தஸ்மா ஸம்ப⁴வப்³யபி⁴சாரசிந்தா விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா⁴வசிந்தாயமுபயுஜ்ஜதீதி தச்ச²கஸத்³தோ³-நேகத்த²வுத்திவா ந வெத்யேததே³வ விசாரேதுமதி⁴கதந்தி கத்த²சிபி விஸேஸனவிஸெஸ்ஸ ஸப்³பா⁴வே ஸமாஸோ ஹோதேவா”தி, யதி³பி நாமதெ⁴ய்யகிரியாவாசீனமதுல்யமத்தா²பி⁴தா⁴னங்

ஸமுதா³யப்பஸித்³தி◌⁴யா ச ப³லவதித்தங், ததா²பி வக்க²மானநயேன ஸமாஸஸப்³பா◌⁴வா ந காசி ஹானீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'எத்த² சா'திஆதி³.

எத்த²சாதி கேசி பக்கே² ச, கஞ்சி பீளமாவஹதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, குதோச்சாஹ 'ததா²ஹி'ச்சாதி³. ஏவங் மஞ்ஞதே- "யதீ³பி ஸமுதா³யப்பஸித்³தி◌⁴யா ஸதி கிரியாஸத்³த³த்த²விஸயாபெக்கா² நோபஜாயதே, ததா²பி நாமதெ◌⁴ய்யஸ்ஸேவ தச்ச²கஸத்³த³ஸ்ஸாப்யனேகத்த²வுத்தித்தமத்தே²வ... ஸப்பவிஸேஸே மனுஸ்ஸே ச தன்னாமகே நாமதெ◌⁴ய்யஸ்ஸ தச்ச²கஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்திஸப்³பா◌⁴வா(தி) விஸேஸனவிஸெஸ்ஸஸப்³பா◌⁴வதோ ஸமாஸப்பஸங்கோ³ தத³வத்தோ² யேவா"தி, ந கேவலங் ஸப்பவிஸேஸஸ்ஸேவ தச்ச²கஸத்³தோ³ நாமதெ◌⁴ய்யமபிது மனுஸ்ஸானம்பீதி பிஸத்³த³த்தோ². தச்ச²கஸத்³த³ஸ்ஸானேகத்த²வுத்தித்தேபி ந ஸமுதா³யப்பஸித்³தி◌⁴யா அவயவப்பஸித்³தீ◌⁴பா³தா◌⁴தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'நசா'திஆதி³. சோ-வதா◌⁴ரணே, குதோச்சாஹ 'கிரியே'ச்சாதி³. கமேனத்த²ப்பஸித்³தீ◌⁴தி யங், ஏதம்பன ஸக்கா விஞ்ஞாதுந்தி யோஜனா.

யந்தி யங் பஸிஜ்ஜ²னங், கமேனாதி பா³தா◌⁴பா◌⁴வதோ அனுக்கமேன. ஏவஞ்சேதி இமினா நசெத்யாதி³னா வுத்தங் பச்சாமஸதி... கிம்படிவிஹிதங் ஸியா பரிஹடங் ஸியாதி அத்தோ², இதி இமினா காரணேன 'தச்ச²கோ ஸப்போ'தி பச்சுதா³ஹரணங் ந யுத்தங்... தச்ச²கஸப்போதி ஸமாஸஸப்³பா◌⁴வதோதி அதி◌⁴ப்பாயோ, நேத³மேவமிச்சாதி³னா பரிஹரதி, யதா³ சரதி யதா² வுத்தேன விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வஸம்ப◌⁴வோ, ததா³ கத²ங்த்யாஹ- 'யதா³ விஸேஸனே'ச்சாதி³. ததா³பி கத²ங் வாக்யேன ப◌⁴விதப்³ப³மிச்சாஹ- 'இத³ஞ்சே'ச்சாதி³. ப³ஹுலங்வசனதோயேவாதி அதி◌⁴ப்பாயோ.

அஞ்ஞஸ்ஸாதி கம்மனி ஸம்ப³ந்த◌⁴வசனிச்சா²யங் ச²ட்டீ². அவச்சே²த³கத்தாதி எத்த² கத்துனா ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி காளஸ்ஸாதி கத்தரி பா◌⁴வயோகே³ ச²ட்டி²யா அஜ்ஜா²ஹரிதப்³ப³ங். பத்தாபன்னேஹி து³தியந்தஸ்ஸ ஜீவிகம்பத்தோ ஜீவிகா பன்னோதி ஸமாஸோ 'காரகங் ப³ஹுல"ந்தேவ (சங்-2-2-19) விஹிதோ து³தியந்தேன து தேஸங் ஸமாஸத்த²ங் ஸுத்தந்தரங் கதங் பரேஹி, அத்த²ஞ்ச தேஸமித்தி²லிங்கா³னம்பி ஸமாஸேனேவ, காரனிவத்தியா, ததா² மாஸோ ஜாதஸ்ஸாதி விக்³க³ஹே பரிமாணிவாசினா ச²ட்டி²யந்தேன பரிமாணவசனானங் காலஸத்³தா³னங், ததா³ஹ- 'பத்தாபன்னான'மிச்சாதி³, பரிமாணங் மாஸாதி³ பரிச்சே²தோ³ தமஸ்ஸத்தீ²தி பரிமாணீ ஜாதாதி³.

எத்த² ஹி மாஸோ பரிமாணங் பரிச்சே²த³கத்தா, ஜாதோ பரிமாணீ பரிச்சே²ஜ்ஜத்தா, பத்தா ஜீவிகானேனாதி [பத்தோ ஜீவிகந்தி பாடே²ன

ப⁴விதப்³ப³ங்] வசனிச்சா²யங் யோ-த்தோ² ஸோ-
ஞாபத³த்த²ஸமாஸெப்பதின்னோ வசனிச்சா²பே⁴த³மந்தரேனாதித³ஸ்ஸேதுங் 'அஞ்ஞபத³த்தே² ப⁴விஸ்ஸதீ'தி யங் வுத்தியங் வுத்தங், தங் ப்³யாக்²யாதுகாமோ ஆஹ- 'வானேகஞ்ஞத்தே² இச்சேவா'திஆதி³. அஞ்ஞத்த² ஸமாஸே கதே ஸப்³ப³த்த² "இத்தி²யங் பா⁴ஸிதே"ச்சாதி³னா (3-67) பும்பா⁴வோ. மாஸோ ஜாதஸ்ஸாதி வசனிச்சா²யங் யோ-த்தோ², ஸோ-ஞ்ஞத்த²ஸமாஸெப்பயபி⁴ன்னோ வசனிச்சா²பே⁴த³ மந்தரேனாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'யஸ்ஸ ஜாதாதி³னோ'ச்சாதி³.

ஜாதஸத்³த³ஸ்ஸத்த²மாஹ ஸம்பன்னோதி, ஸம்புண்ணொத்யத்தோ², இமினா ச மாஸோ ஜாதோ-ஸ்ஸாதி விக்³க³ஹஸ்ஸ அத்தோ² த³ஸ்ஸிதோ, அஞ்ஞதா²தி யதி³ மாஸோ தஸ்ஸ அஞ்ஞபத³த்த²ஸ்ஸ ஜாதாதி³னோ ஸம்புண்ணோ ந பா⁴தீதி அத்தோ². த்தத்தவந்தூனங் நிட்டா²ஸஞ்ஞங் விதா⁴ய தத³ந்தஸ்ஸஞ்ஞத்த²ஸமாஸே "நிட்டா²"தி (2-2-36) ஸுத்தேன புப்³ப³னிபாதோ வுத்தோ, ததா³ஹ- 'நசே'ச்சாதி³, புப்³ப³னிபாதப்பஸங்கோ³ நச ஸியாதிஸம்ப³ந்தோ⁴, குதோச்சாஹ- 'ஜாதி'ச்சாதி³. கேஸஞ்சிதி வாக்யகாரமாஹ, நச யுத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, காரணமாஹ- 'விஸேஸன'மேச்சாதி³, ததா²ஹிச்சாதி³னா விஸேஸனஸ்ஸ ஸாத்த²கத்தே ஸமாஸப்³பா⁴வமபா⁴வே சாபா⁴வங் ஸாதே⁴தி... ச²ட்டீ²ஸமாஸே 'ஸதி ஸம்ப⁴வே ப்³யபி⁴சாரே ச விஸேஸனஸ்ஸ ஸாத்த²கம்ப⁴வதீதி விஸேஸனஸ்ஸ ஸாத்த²கத்தா.

அவசனேபீதி நியமவசனே (அ)ஸதீபி, ச²ட்டீ²ஸமாஸப்பஸங்கோ³ சரஹி வுத்தனயேன ப்³யவச்சே²ஜ்ஜ ப்³யவச்சே²த³கத்தாபா⁴வேன விஸேஸனானத்த²க்யா ந ப⁴வெய்ய சே வாக்யேனாபி ந ப⁴விதப்³ப³ந்தி ஆஹ- 'வாக்யங் த்வி'ச்சாதி³. அயம்பன விஸேஸனஸமாஸோ பரேஹி கம்மதா⁴ரயோதி ஞாயதி... யதா² கம்மங் கிரியங் பயோஜனஞ்ச தா⁴ரேதி ஏவமயங் ஸமாஸோ கம்மமிவ த்³வயங் தா⁴ரயதீதி.

12. நஞ

எத்தே²வாதி "ட நஞ்ஸ்ஸ"இதி (3-74) ஸுத்தேஏவ. பாமனபுத்தோதிபாமா குட்ட²விஸேஸோ அஸ்ஸ அத்தீ²தி பாமஸத்³தா³ "தி³ஸ்ஸந்தஞ்ஞேபி பச்சயா"தி (4-120) நப்பச்சயோ, பாமனஸ்ஸ புத்தோ, யதி³ ஹெத்த² ஞகாரோ விஸேஸனத்தோ² ந கரீயேத², ததா³ "ட நஸ்ஸா"தி ஸுத்தங் கரீயேத², ததா² ச ஸத்யுத்தரபதே³ பரதோ பாமனஸத்³தே³ நகாரஸ்ஸாபி டோ

ஸியாதி பா⁴வோ, நனு சிஹ ஸமாஸவிதி⁴ம்ஹி ஞ காரோச்சாரணா ஞ லோப ரஹிதஸ்ஸ ஸமாஸோ ந ப⁴வதீதி வத்துமுசிதங், ந து "ட நஞ்ஸ்ஸா"தி விஸேஸனத்தோ²தி [ஞ்ஞகாரோ எத்தோ²வ விஸேஸனத்தோ², தி

ப⁴விதப்³ப³] ஸச்சங், கிந்த்விஹ ஸமாஸவிதி⁴ம்ஹி ஞ காரஸ்ஸ ப்³யவச்ச²ஜ்ஜங் ந தி³ஸ்ஸதே.

பரியுதா³ஸவுத்தீதி பரி துலிதமுக்³க³ய்ஹ நிஸேத⁴னீயஸ்ஸ அஸனங் கே²பனங் வஜ்ஜனங் பரியுதா³ஸோ, தேன பரியுதா³ஸேன விஸிட்டே²-த்தே² வுத்தி அஸ்ஸேதி பரியுதா³ஸவுத்தி, பஸஜ்ஜப்படிஸேத⁴வுத்தீதி படிஸேத⁴னீயமேவ பஸஜ்ஜ பத்வா தங்ஸதி³ஸமனபெக்கி²ய நிஸேதோ⁴, தேன வுத்தி அஸ்ஸேதி பஸஜ்ஜப்படிஸேத⁴ வுத்தி.

யத்த² ப்³ராஹ்மணா அஞ்ஞோவ ப⁴வதீத்யேவங் வாக்யேனாத்த²ந்தரவிதா⁴னா விதி⁴னோ பதா⁴னத்தங், அத்த²ந்தரவிதா⁴னஸாமத்தி²யேனேவ ப்³ராஹ்மணஸ்ஸ படிஸேதோ⁴ பதீயதே, ப்³ராஹ்மணஸ்ஸ [ப்³ராஹ்மணஸ்ஸா (பொத்த²கே)] நிவத்தனே தத³பெக்கா²யாஞ்ஞஸ்ஸ விதா⁴னயோக³தோ ஸகபதே³ன நஞ்க்²யேன விதி⁴பா⁴கீ³ ந வுச்சதே, கிஞ்சரஹி அஞ்ஞஸத்³தே³ன... பரியுதா³ஸனிஸ்ஸயினோஞ்ஞஸத்³த³ஸ்ஸேவ வாக்யே பயோக³தோ' அஞ்ஞோ ப்³ராஹ்மணா அப்³ராஹ்மணோ'தி, நஞ்ஸ்ஸச ஸ்யாத்³யந்தேன ஸாமத்தி²யங், ந த்யாத்³யந்தேனேத்யேகவாக்யதா... அஞ்ஞோ ப்³ராஹ்மணா அப்³ராஹ்மணோதி தத்த² தத்த² பரியுதா³ஸவுத்தித்தா.

பஸஜ்ஜப்படிஸேதே⁴து படிஸேத⁴ஸ்ஸ பதா⁴னத்தா ப்³ராஹ்மணோ ந ப⁴வதீதி வாக்யேன ப்³ராஹ்மணஸ்ஸ படிஸேதோ⁴ விதி⁴ அத்த²க³ம்மோ வாக்யபே⁴தோ³, ஸகபதே³ன ச நஞ்க்²யேன படிஸேத⁴பா⁴கி³வாசீ ஸம்ப³ஜ்ஜ²தே. கோ ஸோ ப்³ராஹ்மணா அஞ்ஞோதி ஆஹ- 'ப்³ராஹ்மணத்தானஜ்ஜா²ஸிதோ'ச்சாதி³.

இதரஸ்மிந்தி பஸஜ்ஜப்படிஸேபெக்கே², கேனசி ஸங்ஸயனிமித்தேனாதி உபவீதத³ஸ்ஸனாதி³னா கேனசி ஸங்ஸயகாரணேன, ஸப்³ப³ம்பி பத³ங் ஸகத்தே² பயோக³ம்பதி ஞாணமபெக்க²தே, தஞ்ச ஞாணங் த்³விதா⁴ ஸம்மாஞாணங் மிச்சா² ஞாணஞ்ச. உப⁴யம்பேதப்³ராஹ்மணஸத்³த³ங் பவத்தயதி. தத்த² ஸம்மாஞாண புப்³ப³கே அப்³ராஹ்மணஸத்³த³ப்பயோகே³ நத்தி² நஞ்ஸ்ஸ ப்³யாபாரோ, ந ஹி தத்த² தேன கிஞ்சி கரீயதி. மிச்சா²ஞாணபுப்³ப³கே து விஜ்ஜதே தஸ்ஸ ப்³யாபா ரோ தத்த² ஹி தேன மிச்சா²ஞாணப்பப⁴வதா பரஸ்ஸாக்²யாயதே, மிச்சா²ஞாணங் செந்த்³ரியஹேதுகங், வினா ஸதி³ஸத்தங் ந ப⁴வதீதி படிஸேதே⁴ ஸதி உத்தரபத³த்த²ஸதி³ஸோ ஸமாஸத்தோ² ஜாயதேச்சாஹ- 'தத்த² ஸதி³ஸத்தங் வினே'ச்சாதி³. ரஜ்ஜுயங் ஹி ஸப்பபு³த்³தி⁴ ஸதி³ஸத்தா.

பயோக³ஸாமத்தி²யாசேதி அப்³ராஹ்மணமானயேச்சாதி³பயோக³ஸாமத்தி²யா ச. ஏவம்மஞ்ஞதே- "யத்³யத்ர ப்³ராஹ்மணமத்தஸ்ஸானயனங் ஸியா

புப்³ப³பத³ஸ்ஸூச்சாரணமனத்த²கங் ஸியா, அத² ந கஸ்ஸசி ஆனயனங் ஏவம்பி ஸப்³ப³ஸ்ஸேவா ப்³ராஹ்மணஸத்³த³ஸ்ஸானத்த²கத்தங், தஸ்மா பயோக³ஸாமத்தி²யாபி ஸதி³ஸப்படிபத்தீ’’தி.

தக்³க³தாதி ஸதி³ஸத்த²க³தா. யதா²வுத்தஸ்ஸேவா-த்த²ஸ்ஸூபப்³ரூஹனாய விஞ்ஞூவசனமுபஞ்ஞஸ்ஸதி ‘அதோயேவ வுச்சதே’ச்சாதி³. அயஞ்செத்த² அத்தோ² “நஞ்வசனேன இவஸத்³தே³ன ச யங் யுத்தங் தத³ஞ்ஞஸ்மிங் தப்பத³த்த²ஸதி³ஸே-த்தே² படிபத்திங் ஜனேதி, ததா²ஹ்யத்த²ஸம்பச்சயோ லோகே தி³ஸ்ஸதி ‘அப்³ராஹ்மணமானயா’தி ப்³ராஹ்மணஸதி³ஸோ க²த்தியாதி³ ஆனீயதீதி, அதி◌⁴கரீயதி நியுஜ்ஜதே ஸத்³தோ³-ஸ்மிந்த்யதி◌⁴கரணங். யதா²வுத்தேன ச ப்³யாக்²யானேன கிமிட்ட²ங் ஸித்³த◌⁴ந்த்யாஹ- ‘ததே³வ’மிச்சாதி³. கேசி பன உத்தரபத³த்த²ப்பதா◌⁴னத்தமிஹ வண்ணெந்தி.

ஸமத்த²வாதீ³னந்தி “ஸமத்தோ² பத³விதி◌⁴’’ (பா 2-1-1) த்வேவங் வாதீ³னங். ஸமத்த² வாதீ³னங் ஸமாஸோ விதெ◌⁴ய்யோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, விதெ◌⁴ய்யோதி வசனந்தரேன விதெ◌⁴ய்யோ, ததா²ஹி அபுனகெ³ய்யாதி கா³யனேன நஞ்ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ந து புனஸத்³த³த்தே²ன. அனோகாஸங் காரெத்வாதி கரணேன ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ந ஓகாஸேன. அமூலாமூலங் க³ந்த்வாதி க³மனேன, ந மூலேனாதி அஸாமத்தி²யங். க³மகத்தவாதி³னோதி அஸாமத்தி²யேபி யத்ர க³மகத்தங் தத்த² ஸமாஸோ ஹோதேவ, ததோ க³மகத்தஞ்ச ஸமாஸஸ்ஸ நிப³ந்த◌⁴னந்தி யோ வத³தி தஸ்ஸெத்யத்தோ². எத்தா²பீதி அபுனகெ³ய்யாத்யாதோ³பி, நன்வயமப்யாசரியோ க³மகத்தவாதீ³, ததா²ஸதி க³மகத்தாஇச்சனபி◌⁴தா◌⁴ய ப³ஹூலாதி◌⁴காராதி கஸ்மாவுத்தந்தி ஆஹ-‘ஸோ சே’ச்சாதி³.

கேஹிசீதி வுத்திக³க³ந்தே²ன ப்³யவச்சி²ன்னமத்த²ங் த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- ‘கேஹிசியேவ ந ஸப்³பே³ஹீ’தி, அபுனகெ³ய்யாதி “ட நஞ்ஸ்ஸா’’தி (3-74) நஸ்ஸடோ, அதிப்பஸங்கா³பா◌⁴வதோதி ஸுத்தந்தரேன ஸமாஸே அவிஹிதேபி அனபி◌⁴மதத்தா²னம்பதீதியா அபா◌⁴வதோ.

13. குபா

ஸ்யாதி³விதி◌⁴னோதி காரகவிப◌⁴த்திவிதா◌⁴னதோ விஸுங் இத்த²ம்பூ◌⁴தாதீ³ஸுவிதா◌⁴னா ஸ்யாதி³வித◌ீ⁴திஸங்க²ங் க³தஸ்ஸ ஸ்யாதி³விதி◌⁴னோ, அஸ்யாதி³விதி◌⁴ம்ஹீதி பரியுதா³ஸோ-நத்த²கோதி சோதெ³ந்தோ ஆஹ ‘நன்வி’ச்சாதி³, அனத்த²கங் ப◌⁴வெய்ய... லக்க²ணாத்³யத்தா²னங் ஸமாஸே கு³ணீபூ◌⁴தத்தா ஸமாஸதோ கிரியாஸம்ப³ந்தா◌⁴னுரூபவிப◌⁴த்தியத்த²ஸ்ஸ பதா◌⁴னபா◌⁴வதோ, பரிஹரதி ‘நயித³மேவ’மிச்சாதி³னா. “அனுனா’’தி (2-10) விச்சா²யமனுனா யோகே³ து³தியா

விதா⁴னஸாமத்தி²யா வாக்யம்பி ஹோதி, அஞ்ஞதா² நிச்சஸமாஸே து³தியா விதா⁴னமனத்த²கந்தி பா⁴வோ, நிக³மயதி தஸ்மாஇச்சாதி³னா, “கு பாபத்தே²”தி பரேஸங் க³ணபாடோ², ஏவமுபரிபி “து³னிந்தா³யங்”த்யாதி³ வேதி³தப்³ப³ங்.

14. சீக்ரி

சீஸத்³தோ³தி எத்த² சீதி இமினா சீப்பச்சயந்தங் பராமஸதி, சீப்பச்சயந்த ஸத்³தோ³தி அத்தோ².

15. பூ⁴ஸ

பீதிஸம்ப⁴மோதி பீதியா ஸம்ப⁴மோ பீதிபுப்³பி³கா பச்சுட்டா²னாஸன தா³னாதி³விஸயா துரிததா, அலங்பு⁴த்வா பரியத்தங் ஸம்புண்ணங் பு⁴த்வா.

16. அஞ்ஞே

புரோபூ⁴ய அக்³க³தோபூ⁴ய. திரோபூ⁴ய அந்தரதா⁴னீபூ⁴ய. அனச்சாதா⁴னேதி இமஸ்ஸ அத்தோ² ‘உபரியாதா⁴னதோ அஞ்ஞத்ரா’தி, ஆதா⁴னங் பதிட்டா²பனங், இச்ச²ந்தீதி பாணினியாத³யோ இச்ச²ந்தி, உரஸி கத்வா பாணிந்தி பாணிங் உரஸி கத்வா.

17. வானே

அனேகக்³க³ஹணஸ்ஸ பயோஜனங் வத்துமுபஸக்கதி ‘இதே⁴’ச்சாதி³, விவச்சி²தேகஸங்க்²யாஸாமஞ்ஞந்தி விவச்சி²தங் ஏகஸங்க்²யாய ஸாமஞ்ஞங், ஏவங் மஞ்ஞதே “யதி³‘ஸ்யாதி³ ஸ்யாதி³னே’தி வத்துமிச்சி²தேகஸங்க்²யாஸாமஞ்ஞஸ்ஸ பரிக்³க³ஹோ ந ஸியா ததா³ இஹானத்த²க (மனேக)க்³க³ஹணங் ஸியா தேனேஹானே கக்³க³ஹணஸாமத்தி²யாயேவ ‘ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னே’தி வத்துமிச்சி²தேகஸங்க்²யா ஸாமஞ்ஞம்பரிக்³க³ஹிதந்தி விஞ்ஞாயதே”தி தேனேச்சாதி³னா இத³ங் த³ஸ்ஸேதி “தேன யதா²வுத்தேன புப்³பே³ வுத்தோ ஸப்³போ³பி ஸமாஸோ புப்³ப³பரானங் த்³வின்னங்யேவ ஸ்யாத்³யந்தானங் ஹோதீ”தி.

யஜ்ஜேவங் கத²ங் ‘தத³ஹுஜாதோ’தி ப³ஹுலாதி⁴காரேன விஸேஸன ஸமாஸகப்³ப⁴காரகஸமாஸேன வா ஸிஜ்ஜ²தி, அயங் அஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸோ. சத்தே² ப³ஹுன்னமிட்ட²த்தா தத³த்த²ஞ்சானேகக்³க³ஹணங், தேன ‘ஹோது போது பிதா புத்தா’தி ஹோதி உத்தரபதே³ (யோனி) ஸம்ப³ந்தே⁴ பரதோ புப்³ப³பத³ஸ்ஸ “புத்தே”தி (3-65) ஸுத்தேனாத்தேன, அஞ்ஞதா² த்³வின்னங்த்³வின்னங் ஸமாஸே ஸப்³ப³த்த² உத்தரபத³ஸம்ப⁴வேன “விஜ்ஜாயோனிஸம்ப³ந்தா⁴னமா தத்ர சத்தே²”தி (3-64) “புத்தே”தி ச ஸுத்தத்³வயேனாத்தேன‘ஹோதா போதா பிதா புத்தா’தி

ஆபஜ்ஜெய்ய. அனேகந்தி பட²மந்தத்தா ஸ்யாதீ³தீத³மேவானுவத்ததே, தேனேவானேகங் ஸ்யாத்³யந்தமிச்சேவ வுத்தங். அதா²ஞ்ஞத்தே²தி வுத்தே-ஞ்ஞஸ்ஸ வாக்யஸ்ஸத்தே²தி அவத்வா பத³ஸ்ஸேச்சேவ கஸ்மா வுத்தந்த்யாஸங்கியா ஹ- 'ஸ்யாத்³யந்தஸ்ஸே'ச்சாதி³, தஸ்ஸேவாதி ஸாமத்தி²யலத்³த⁴ஸ்ஸ ஸ்யாத்³யந்த பத³ஸ்ஸேவ ஸமாஸோ விஞ்ஞாயதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

தஸ்ஸ கு³ணா தக்³கு³ணா தஸ்ஸேச்சனேனாஞ்ஞபத³த்தோ² நித்³தி³ஸீயதே, தஸ்ஸ அஞ்ஞபத³த்த²ஸ்ஸ யே கு³ணா யானி விஸேஸனானி, தேஸங் ஸங்விஞ்ஞாணங் க³ஹணங் தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணங், அத²வா ஸோ கு³ணோ யஸ்ஸ ஸோ தக்³கு³ணோ, தக்³கு³ணஸ்ஸ தக்³கு³ணயுத்தஸ்ஸாஞ்ஞபத³த்த²ஸ்ஸஸங்விஞ்ஞாணங், ந கு³ணவிரஹிதஸ்ஸா(தி) தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணங், எத்த² பன 'அஞ்ஞபத³த்தே² தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணங் ப்யத்தீ²'தி பரிபா⁴ஸீயதி, தத்தா²யமத்தோ² "அஞ்ஞபத³த்தே² ஸமாஸே-ஞ்ஞபத³த்தோ² விஸேஸனேன ஸஹ விஞ்ஞாயதி நவிஸேஸனரஹிதோ"தி, க்வசி அதக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணஸ்ஸாபி த³ஸ்ஸனே நாபிஸத்³தோ³, யத்ராவயவேன விக்³க³ஹோ ஸமுதா³யோ ஸமாஸத்தோ² தத்தே²வ தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணங் ப⁴வதி, தக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணதோ அஞ்ஞங் அதக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணங், தஸ்மிங், யத்ராவயவோயேவ ஸமாஸத்தோ² தத்ராதக்³கு³ணஸங்விஞ்ஞாணங்.

எத்த² பன ப³ஹுத⁴னஸத்³தோ³ புரிஸஸ்ஸ உபலக்க²ணபா⁴வேன கதத்தா. அபி⁴மதோதி பாணினீயானங் அபி⁴மதோ த³ஸன்னங் ஸமீபே ஆஸன்னா த³ஸன்னமிச்சாதி³வாக்யே.

பரிமாணமேவஸங்க்²யேயந்தி பரிமாணலக்க²ணமேவ ஸங்க்²யேயங், தஞ்ச பரிமாணலக்க²ணங் ஸங்க்²யேயஞ்ச.

ஸங்க்²யானரூபந்தி ஸங்க்²யானஸபா⁴வங்.

பரிமாணேனாதி பஞ்சஸங்க்²யாய பரிச்சி²ஜ்ஜமானேன ஸங்க்²யேயஸங்கா²தேன பரிமாணேன.

ஸங்க்²யானவுத்தீதி தேன அனதிவத்தியமானதப்பரிச்சே²த³க ஸங்க்²யானரூப ஸங்கா²தே ஸங்க்²யானே வுத்தி யஸ்ஸா ஸா ஸங்க்²யானவுத்தி-பஞ்சஸங்க்²யா.

தி³ட்ட²ந்தேனிமினா இமங் தீ³பேதி "யதா² பஞ்ச பரிமாணமேஸந்தி பஞ்சகாதி எத்த² பரிமாணரூபோ-வயவபே⁴த³ஸமுதா³யஸபா⁴வோ பகதியத்தோ²

ஸமுதா³யினோ ஸகுனா பச்சயத்தோ², ததா² தித³ஸாதி எத்தா²பி”தி, கப்பச்சயோ பகதிப்பச்சயத்த²பே⁴த³ஸம்ப⁴வேன.

கேசி பனாதி இமினா பாணினீயே த³ஸ்ஸேதி.

பகதிப்பச்சயத்த²பே⁴த³ஸம்ப⁴வாதி இமினா பரேஸங் பகதிப்பச்சயத்தா²னங் பே⁴தா³பா⁴வஸ்ஸ இச்சி²தத்தா ஸஞ்ஞாயங் ஸகத்தே² கப்பச்சயஸ்ஸ விதா⁴னங் த³ஸ்ஸேதி.

ஸ்யாத்³யந்தஸ்ஸாதி இமினா வாஸத்³த³ஸ்ஸ பத³த்தங் த³ஸ்ஸேதி.

தத³த்தே²பீதி தஸ்ஸ வாஇதி அஞ்ஞபத³ஸ்ஸ அத்தே²பி, தத³த்தோ² செத்த² விகப்பத்தோ² வா ஸியா ததா³ பன த்³வின்னங் க³ஹணே ந திண்ணங், தேஸந்து க³ஹணே ந த்³வின்னங், ஸங்ஸயோ வா, ததா³ து ஸங்ஸயஸ்ஸோப⁴யா லம்ப³னரூபத்தா த்³வேவாதி வுத்தே தயோ, தயோவாதி வுத்தே த்³வே அபெக்கீ²யந்தீதி பு³த்³தி⁴விஸயா பஞ்ச அத்தா² ஸமாஸாபி⁴தெ⁴ய்யோ ஹொந்தி.

நாமத்தேனாதி ருள்ஹினாமத்தேன, அபி⁴மதோ பாணினியானங், விகப்பிதங் ஸுத்தந்தரேன விபா⁴ஸா ஸப்³ப³னாமஸஞ்ஞாவிதா⁴னேன.

அவயவத⁴ம்மேனாதி அவயவஸங்கா²தேன ஸபா⁴வேன.

நனு ச ஸமானாதி⁴கரணானங் ப³ஹுப்³பீ³ஹி வுத்தோ பாணினியேஹி ‘பஞ்சஹி பு⁴த்தமஸ்ஸேதி ப்³யதி⁴கரணானங் ந ஸியா’தி, ததா² பட²மத்த²ங் வஜ்ஜெத்வா ஸப்³ப³விப⁴த்யத்தே²ஸு இட்டோ² ‘வுட்டே² தே³வேக³தோச்சத்ர வுட்ட²தே³வோதி ந ஸியா’தி தஸ்மா கத²மத்ர ப்³யதி⁴கரணானங் பட²மத்தே² ஸமாஸோ வண்ணீயதேச்சாஸங்கியாஹ-‘ப்³யதி⁴கரணானம்பி’ச்சாதி³, ப்³யதி⁴கரணானம்பி யதா²பி⁴தா⁴னங்ஸமாஸஸப்³பா⁴வதோ பஞ்சஹி பு⁴த்தமஸ்ஸெத்யாதோ³ ப³ஹுலாதி⁴காரா அனபி⁴தா⁴னதோ வா ந ப⁴விஸ்ஸதி, ததோயேவ ச பஞ்ச பு⁴த்த வந்தோ-ஸ்ஸேதி ஸமானாதி⁴கரணானம்பி க்வசி ந ப⁴விஸ்ஸதி, ததா² பட²மத்தே²பி க்வசி ந ப⁴விஸ்ஸதி வுட்டே² தே³வே க³தோ’தி. துல்யயோகே³ க³ம்யமானேதி அத்தோ².

அஞ்ஞத்ரசாதி துல்யயோக³தோ-ஞ்ஞத்ர ஸலோமகொத்யாதீ³ஸு ச, விஜ்ஜமானானி லோமான்யஸ்ஸ, விஜ்ஜமானா பக்கா² அஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ. உபஸங்க்²யாதோ “ஸ்யாத்³யதி⁴காரே-த்தி²கீ²ராதீ³னமுபஸங்க்²யான”ந்தி (2-2-24-வா) ஸபா⁴வதோ ஏவ நிவத்தோ ந ஸுத்தந்தரதோ, க³தத்த²ஸ்ஸாபி ஹி பயோகே³ அனவட்டா²னங் ஸியா பிட்ட²பேஸனே விய, கத²ஞ்சரஹி ப்³ராஹ்மணே ப³ஹூ ஆனய, அஹங் பசாமீதி நாவஸ்ஸமேவங் பயோகோ³, கத்த²சி பன வசனஸிலிட்ட²தாதி³ப்பயோஜனே ஸதி ஹோதேவ.

கண்டே² ஸம்ப◌⁴வோதி காளஸ்ஸ கண்டே² ஸம்ப◌⁴வோ. ட்ட²ஸத்³த³த்தோ²தி கண்ட²ட்ட²ஸத்³தே³ ட்ட²ஸத்³த³த்தோ². ஒட்ட²ஸத்³தோ³வ முக²வுத்தீத்யனேன க³ம்மமானத்த²த்தா து³தியஸ்ஸ முக²ஸத்³த³ஸ்ஸாப்பயோக³மாஹ, தஸ்மா ஒட்டோ²வ முக²மஸ்ஸாதி விக்³க³ய்ஹ ஒட்ட²முகோ²தி ஸமாஸோ, ந ச பாணி பாண்யந்தரஸ்ஸ முக²ங், முகே²னேவ ச பாணிமுக²ஸ்ஸ ஸதி³ஸத்தங் பஸித்³த◌⁴ந்தி ஸாமத்தி²யா ஒட்ட²முக²மிவ முக²மஸ்ஸெத்யத்தே²வ திட்ட²தே, உபன்யஸ்யந்தெத்யுபன்யாஸா, விஸயத³ஸ்ஸனத்தா²தி இமினா'கண்டே² காளோ யஸ்ஸா'த்யாதீ³கமேவ வாக்யந்தி த³ஸ்ஸேதி. ஸமுதா³யே விகாரேசாதி ஸமுதா³யஸம்ப³ந்தே◌⁴ விகாரஸம்ப³ந்தே◌⁴ ச. தங்ஸமாஸஸ்ஸாதி தஸ்ஸா ச²ட்டி²யா ஸமாஸஸ்ஸ, தத³பி◌⁴தா◌⁴யினந்தி ஸங்கா◌⁴த விகாராபி◌⁴தா◌⁴யீனங், கேஸானங் ஸங்கா◌⁴தோ இச்சாதி³ பரேஸங் வாக்யங். தா◌⁴துதோ ஜாதங் தா◌⁴துஜங், உத்தரபத³ங் பதிதஸத்³தா³தி³, தஸ்ஸ பயோகோ³தி பதிதஸத்³த³ஸ்ஸ பயோகோ³.

''நஞ்ஸ்மாத்²யத்தா²ன''ந்தி (2-2-24) வாத்திகங், ஏதனாஹ-'ஞ காரானு ப³ந்தா◌⁴'இச்சாதி³. பாணினியா து அவிஜ்ஜமானஸத்³தோ³ நஞ்ஸமாஸோ, பத³ந்தரே நாஸ்ஸ ப³ஹுப்³பீ³ஹி வொத்தரபத³லோபோ, அவிஜ்ஜமானா புத்தாஸ்ஸ அபுத்தோவிஜ்ஜமானபுத்தோதி ஸாதெ◌⁴ந்தி, இச்ச²தே பாணினீயேஹி… த³க்கி²ணபுப்³பா³ ஸத்³தா³னங் நானத்த²த்தா ப்³யதி◌⁴கரணத்தா, வசனேபீதி ஸுத்தே விஜ்ஜமானேபி, அய மஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸோ பரேஹி ப³ஹுப்³பீ³ஹீதி வுச்சதி ததா²ஹி ப³ஹவோ விஹயோ யஸ்ஸ ஸோ ப³ஹுப்³பீ³ஹி, யதா² ப³ஹுப்³பீ³ஹீதி அஞ்ஞபத³த்த²ப்பதா◌⁴னோ ததா² அயம்பி.

19. சத்தே²

ஸமுச்சீதி பிண்டி³கரணங், கோ ஸோதி ஆஹ- 'ஸாத◌⁴னமேக'மிச்சாதி³. ஏகங் ஸாத◌⁴னங் ஏகங் கிரியங் வா படிச்ச சீயமானதாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, கேஸந்தி ஆஹ- 'கிரியாஸாத◌⁴னான'ந்தி, கேனாதி ஆஹ- 'அத்தரூபபே◌⁴தே³னா''தி. தத்த² தே³வத³த்தோ பு◌⁴ஞ்ஜதி திட்ட²தி பசதிசாதி ஸாத◌⁴னம்படிச்ச கிரியானங் அத்தரூபபே◌⁴தே³ன சீயமானதா வேதி³தப்³பா³, த◌⁴வே ச க²தி³ரே ச பலாஸே ச சி²ந்தா³தி கிரியம்படிச்ச அத்தரூபபே◌⁴தே³ன ஸாத◌⁴னானங் சீயமானதா வேதி³தப்³பா³.

ஸோதி ஸமுச்சயோ ப◌⁴வதீதி ஸேஸோ, கேஸந்தி ஆஹ- 'துல்ய ப³லான'மிச்சாதி³.

துல்யப³லானந்தி இமினா விஸுங் பதா◌⁴னபா◌⁴வேன கிரியாபி◌⁴ஸம்ப³ந்தா◌⁴ அஞ்ஞமஞ்ஞானபெக்க²த்தமாஹ.

அனியதக்கமயோக³பஜ்ஜானந்தி கமோ ச யோக³பஜ்ஜஞ்ச, அனியதங் கமயோக³பஜ்ஜங் யேஸங் ஸத்³தா³னங் தேஸங், யதெ²த்யாதி³னா தத்தோ²தா³ஹரணங் த³ஸ்ஸேதி, எத்தா²யமதி◌⁴ப்பாயோ "எத்த² க³வாதீ³னங் விஸுங் பதா◌⁴னபா◌⁴வேனானயனகிரியாபி◌⁴ஸம்ப³ந்தா◌⁴ துல்யப³லதா க³வாதீ³னங் வுத்தக்கமேனேவ நயனாபா◌⁴வா அனியதக்கமதா க³வாதீ³னங் யுக³பதி³ நயனாபா◌⁴வா அனியத யோக³பஜ்ஜதா ச ஹோதி, ததா² அஞ்ஞங் தாதி³ஸம்பீ"தி. அனு பச்சா² பதா◌⁴னானுரோதே◌⁴ன (சயனங்) அன்வாசயோ, தங் ப்³யஞ்ஜயதி 'யத்தே²'ச்சாதி³, தத³னுரோதே◌⁴னாதி தத³னுகு³ணேன, உதா³ஹரதி 'யதே²'ச்சாதி³, பி◌⁴க்கா²க³மனமெத்த² பதா◌⁴னமந்தரங்க³த்தா , நேதரங் ப³ஹிரங்க³த்தா, தங் கரணே யதி³ கா³வோபி பஸ்ஸதி தாப்யானயதி, எத்த² து கொ³ஸ்ஸானயனங் பி◌⁴க்கா²டனமபெக்க²தே, நேதரமிதரஸ்ஸ... வினாபி தேன தத³னுட்டா²னதோ. இதரஸ்ஸ இதரேன யோ கோ³ இதரேதரயோகோ³, ஸோ ச ஏதாதி³ஸோதி ஆஹ- 'அஞ்ஞமஞ்ஞே'ச்சாதி³.

அவயவப்பதா◌⁴னோ சாதி ஸாபா◌⁴விகாபி◌⁴தா◌⁴னஸாமத்தி²யேனாபுது²பூ◌⁴தோ ச, வுத்திவயேன ஸாரிபுத்தஸத்³தோ³ மொக்³க³ல்லானத்தோ² ஹோதி மொக்³க³ல்லானஸத்³தோ³ ஸாரிபுத்தத்தோ²பீதி அஞ்ஞமஞ்ஞத்தே² பதா◌⁴னதோ யுக³பத்³யதி◌⁴கரணவசனே ஸதி சத்த² ஸமாஸோதி ஸோ-யமதி◌⁴கரண ஸமுதா³யோ உப◌⁴யபதா³னுக³தஉப◌⁴யத்த²வஸேன சதுப்³பி³தோ◌⁴பி யுக³பதி³ பு³த்³தி◌⁴யா க³ய்ஹமானோ கதா³சி உப்³பூ◌⁴தாவயவபே◌⁴தோ³ தேனேவ ஸாபா◌⁴விகாபி◌⁴தா◌⁴னஸாமத்தி²யேனேச்சேவமவயவப்பதா◌⁴னோ ச, நனு ச ஜனநமரணானீதி விருத்³தா◌⁴னங் கத²மேகேனாபி◌⁴தா◌⁴னந்தி வுச்சதே- ஸப்³போ³பி ஸத்³தோ³ பயுஜ்ஜமானோ (இதரீ) தரேனாவதா◌⁴ரணங் வத்ததே, தேன ஏகேகோ ஸத்³தோ³ ஏகேகஸ்ஸத்த²ஸ்ஸ வாசகோ, ததா²பி யதா² ஸாரிபுத்தமொக்³க³ல்லானாதி எத்த² ப³ஹுவசனஸ்ஸஞ்ஞுதா²னுபபத்தியா யுக³பத்³யதி◌⁴கரணவசனதா ஹோதீ, ததா²த்ராபி ப³ஹுவசனஸ்ஸஞ்ஞுதா²னுபபத்திலக்க²ணேன ஸாமத்தி²யேன ஏகேனாப்யபி◌⁴தா◌⁴னங் ஹோதி. இதி ஹேதும்ஹி, யதோ ஏவமவயவப்பதா◌⁴னோ ததோதி அத்தோ².

ப³ஹுத்தாதி கிஞ்சாபி வாக்யே நேஸங் [வாக்யேனேவேஸங் (பொத்த²கே)] விஸுங் ப³ஹ்வத்த²தா, ந ஹி ஸாரிபுத்தமானயாதி வுத்தே மொக்³க³ல்லானஸ்ஸாபி ஸம்பச்சயோ ப◌⁴வதி, ததா²பி யதோ வுத்திவிஸயே ஸஹபூ◌⁴தானமேவேஸங் விஸுங் ப³ஹ்வத்த²தா, ததோ தத்த² வசனீயஸ்ஸ அத்த²ஸ்ஸ ஸங்க்²யாதேதே³ன ப³ஹுத்தங். ஸமாஹரணங் பிண்டீ³கரணவஸேன ஸங்ஹரணங் ஸமாஹாரோ, ஸோ சேவங் வேதி³தப்³போ³தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ 'அஞ்ஞமஞ்ஞே'ச்சாதி³.

எத்த² ச கிஞ்சாபி இதரீதரயோக³ஸ்ஸ ஸமாஹாரஸ்ஸ ச பா◌⁴வரூபத்தா அத³ப்³ப³ரூபதா, ததா²பீதரீதரயோகே³ து யதா² கு³ணவச நானங் ஸுக்கங் வத்த²ங் ஸுக்கோ கம்ப³லோ ஸுக்கா கா³வீதி நிஸ்ஸயபே◌⁴த³தோ லிங்க³வசனஸித்³தி◌⁴, ததா² தத்³த◌⁴ம்மானமபி◌⁴தா◌⁴னதோ நிஸ்ஸயதோ லிங்க³வசன ஸித்³தி◌⁴ வேதி³தப்³பா³, ஸங்ஹதிப்பதா◌⁴னத்தாசேகவசனந்தி யதா³ ப³ஹுன்னங் ஸமுதா³யோ திரோஹிதாவயவபே◌⁴தோ³ ஸங்கா◌⁴தோ பக்கமீயதே, ததா³ ஸமாஹாரோச்சேவ ஸங்ஹதிப்பதா◌⁴னத்தா ஏகவசனங் ஹோதீதி அத்தோ². தத³னுட்டா²னதோதி தஸ்ஸ கரணதோ. ப்³யதிகரோ மிஸ்ஸதா, ப்³யதிகரங் த³ஸ்ஸேதி பாணிச்சாதி³னா, பச்சேகங் பரிஸமத்தியங் வாக்யப³ஹுத்தங் த³ஸ்ஸேதி ‘தத்த² ஹிச்சாதி³.

சக்கு²ஞ்ச ஸோதஞ்ச, முக²ஞ்ச நாஸிகா ச, ஹனு ச கீ³வா ச, ச²வி ச மங்ஸஞ்ச லோஹிதஞ்ச, நாமஞ்ச ரூபஞ்ச, ஜரா ச மரணஞ்சாதி விக்³க³ய்ஹ ஸமாஸோ, “ஸமாஹாரே நபுங்ஸக”ந்தி (3-20) ஸப்³ப³த்த² நபுங்ஸகலிங்க³ங், ஸ்யாதி³ம்ஹி முக² நாஸிகந்திஆதீ³ஸு “ஸ்யாதீ³ஸு ரஸ்ஸோ”தி (3-23) ரஸ்ஸோ. அலப◌⁴தா கோ³முக²ங் டி³ண்டி³மோ பே◌⁴ரிவிஸேஸா, ஆளம்ப³ரங் பணவோ, முரஜோ முத³ங்கோ³, மத்³த³வோ முத³ங்கோ³. மத்³த³வாத³னங் பணவாத³னஞ்ச ஸிப்பமஸ்ஸ மத்³த³விகோ பாணவிகோ, ஸம்மங் கங்ஸதாளங், தாளங் ஹத்த²தாளங், அலஸதா ச ஆளம்ப³ரோ ச, முரஜோ ச, கோ³முகோ² ச, ஸங்கோ² ச டி³ண்டி³மோ ச, மத்³த³விகோ ச, பாணவிகோ ச, கீ³தஞ்ச வாதி³தஞ்ச, ஸம்மஞ்ச தாளஞ்சாதி விக்³க³ஹோ. யுக³ஸ்ஸ ஹிதா யொக்³கா³ கோ³ணா, தேஸமித³ங் யொக்³க³ங் கஸிகம்மங், தஸ்ஸ அங்க³ங். தேனாஹ- ‘கஸிப◌⁴ண்டா³ன’ந்தி, பா²லோகஸகோ, பாசனங் பதோதோ³, யுகோ³ ச நங்க³லஞ்சாதி விக்³க³ஹோ. பிண்ட³மாயுத◌⁴விஸேஸோ, அஸி ச ஸத்தி ச தோமரஞ்ச பிண்ட³ஞ்சாதி விக்³க³ஹோ. சம்மங் ஸரவாரணப²லகங், கலாபோ தூணீரங், பஹரணஞ்ச ஆவரணஞ்சாதி விக்³க³ஹோ. அஹி ச நகுலோ ச, பி³ளாரோ ச மூஸிகோ ச, காகோ ச உலூகோ ச, நாகோ³ ச ஸுபண்ணோசாதி விக்³க³ஹோ. ஸங்க்²யா ச பரிமாணஞ்ச ஸங்க்²யாபரிமாணங், தத்த² பரிமாணஸஞ்ஞானங் யதா²தீ³கோ◌⁴ ச மஜ்ஜி²மோ ச தீ³க◌⁴மஜ்ஜி²மங். ஏககஞ்ச து³கஞ்சாதி விக்³க³ஹோ, து³கதிகாதீ³ஸுபி ஏஸேவனயோ.

கு²த்³த³ஜந்து ஸியா- நட்டி², அத²வா கு²த்³த³கோவ யோ;
ஸதங் வா பஸதே யேஸங், கேசி ஆனகுலா அபி.

கீடோ ச பதங்கோ³ ச, குந்தோ² ச கிபில்லிகோ ச, ட³ங்ஸோ ச மகஸோ ச, மக்கி²கா ச கிபில்லிகாசாதி விக்³க³ஹோ. பசனசண்டா³லாதி ஓ ரப்³பி◌⁴காதீ³னங் ருள்ஹீஸஞ்ஞா. உரப்³பே◌⁴ ஹந்த்வா ஜீவதீதி ஓரப்³பி◌⁴கோ, ஏவங் ஸேஸேஸு. ஸானங் ஸுனக²ங் பசதீதி ஸபாகோ, வேனா தச்ச²கா, ரத²காரா சம்மகாரா. ஸாதா◌⁴ரணா ஸமானா, சரணஸத்³தோ³- யங் இத◌⁴ க³ய்ஹதீதி

ஸம்ப³ந்தோ⁴, யதா² ஸகமஜ்ஜ²யனாய சரீயந்தி வதான்யேதேஸூ²தி சரணானி, கடா²தி³வாஜா²ன்யஜ்ஜ²யனானி ஸாகா²ஸஞ்ஞகானி. யஸ்மா ஏதேஹி சரதி அரியஸாவகோ க³ச்ச²தி அமதங் தி³ஸங், தஸ்மா சரணானி ஸீலாத³யோ பண்ணரஸ த⁴ம்மா. தேனாஹ- 'கடா²தீ³ஹீ'திஆதி³, கடா²தீ³ஹீதி பஸித்³தி⁴வஸேன கமாதிக்கமேனாபி வுத்தங், ததோ ஆதி³ஸத்³தே³ன அதிஸாத³யோ க³ய்ஹந்தி. அதிஸேன பா⁴ரத்³வாஜேன கடே²ன வுத்தங் வித³ந்த்யதீ⁴யந்தி வாதி "அஞ்ஞஸ்மி"தி (4-121) ணோ, "லோபோ"தி (4-123) லோபோ அதிஸா பா⁴ரத்³வாஜா கடா². கலாபினா வுத்தங் வித³ந்த்யதீ⁴யந்தி வாதி, தேனேவ ணோ, கலாபா, கடா² ஆதி³ யேஸங் தே கடா²த³யோ, தேஹி அஜ்ஜே²னவிஸேஸே ச புரிஸே ச உபசாராதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

ஸீலாத³யோதிஆதி³ஸத்³தே³ன இந்த்³ரியஸங்வராத³யோ க³ய்ஹந்தி. ஸீலஞ்ச பஞ்ஞாணஞ்ச, ஸமதோ² ச விபஸ்ஸனா ச விஜ்ஜா ச சரணஞ்சாதி விக்³க³ஹோ. ஏகதோ அஜ்ஜ²யனமேதேஸூ²தி ஏகஜ்ஜ²யனானி, பகடா²னி வசனானி பாவசனானி ஸத்³த⁴ம்மோ, ஏகஜ்ஜ²யனானி ச தானி பாவசனானி ச தேஸங், தீ³கோ⁴ ச தீ³கா⁴க³மோ ச மஜ்ஜி²மோ ச மஜ்ஜி²மாக³மோ ச, ஏகுத்தரோ ச அங்கு³த்தராக³மோ ச ஸங்யுத்தாக³மோ ச, க²ந்த⁴கோ ச விப⁴ங்கோ³சாதி விக்³க³ஹோ.

தேஸந்தி இமினா லிங்க³விஸேஸானந்தி ச²ட்டி²யந்ததங் தீ³பேதி, இத்தீ² ச புமா ச, தா³ஸீ ச தா³ஸோ ச, சீவரஞ்ச பிண்ட³பாதோ ச ஸேனாஸனஞ்ச கி³லானபச்சயோ பே⁴ஸஜ்ஜபரிக்கா²ரோ ச, திணஞ்ச கட்டோ² ச ஸாகா² ச பலாஸோ சாதி விக்³க³ஹோ. சே²கோ த³க்கோ², புப்³பா³ ச பராசாதிஆதி³னா விக்³க³ஹோ.

புப்³ப³த³க்கி²ணந்திஆதீ³ஸூ "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க⁴ரஸ்ஸா"தி (1-33) ரஸ்ஸோ. காஸோ ச குஸோ ச உஸிரோ ச பீ³ரணஞ்ச, முஞ்ஜஞ்ச ப³ப்³ப³ஜஞ்சாதி விக்³க³ஹோ. க²தி³ரோ ச பலாஸோசாதிஆதி³னா ச, க³ஜோ ச க³வஜோ சாதிஆதி³னா ச, ஹத்தீ² ச கோ³ச அஸ்ஸோ ச வளவாசாதி ச, ஹங்ஸோ ச ப³லாவா சாதிஆதி³னா ச, ப³கோ ச ப³லாகாசாதி ச. ஹிரஞ்ஞஞ்ச ஸுவண்ணோ ச, மணி ச ஸங்கோ² ச முத்தா ச வேளுரியோ ச ஜாதரூபஞ்ச ரஜதஞ்சாதி ச, ஸாலி ச யவகோசாதிஆதி³னா ச, ஸாகஞ்ச ஸுவஞ்சாதிஆதி³னாச, காஸியோ ச கோஸலாசாதிஆதி³னா ச விக்³க³ஹோ, ஜனபத³வாசினா ச ப³ஹுவசனந்தா.

ஏகவீஸதிச்சாதி³னோ ஏகஞ்ச தங் வீஸதிசாதி விஸேஸனஸமாஸோ வா ஸியா, ஏகஞ்ச வீஸதி ச ஏகவீஸதீதி சத்த²ஸமாஸோ வா, ஸமாஹாரே நபுங்ஸகத்தந்து ந பப்போதி, "நானுஸாஸனீயங் லிங்க³ங் ஸோகனிஸ்ஸயத்தா லிங்க³ஸ்ஸே"தி லோகே நபுங்ஸகலிங்க³ஸ்ஸேஹானபி⁴தா⁴னதோ

நபுங்ஸகலிங்க³ங் ந ப⁴விஸ்ஸதீத்யதி⁴ப்பாயோ, ஸபா⁴பரிஸாயாதி ஞாபகதோ வா ஸமாஹாரே நபுங்ஸகலிங்க³மத்ர ப்³யபி⁴சரதீதி த³ட்ட²ப்³ப³ங்.

புப்³ப³ப்பயோகோ³-பி⁴மதோதி உபஸஜ்ஜனஸஞ்ஞகஸ்ஸ ஸ்யாதீ³தி பட²மாய நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ ஸமாஸே புப்³ப³னிபாதோ "உபஸஜ்ஜனங் புப்³ப³"மிச்சனேன (2-2-31) இட்டோ² கமஸ்ஸ பதா⁴னபா⁴வேன வத்துமிட்ட²த்தாதி "ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னேகத்த²"ந்தி (3-1) எத்த² ஸ்யாதீ³தி பட²மானித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸாஸங்க்²யாதி³னோ புப்³ப³மவட்டா²னதோ ஸ்யாதி³னேதி ததியானித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ பச்சா²வட்டா²னதோ "ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னா"தி ஸுத்தே படிபாடியா பதா⁴னபா⁴வேன வத்துமிட்ட²த்தா.

பரப்பயோகோ³-பி⁴மதோதி ஹெட்டா² வுத்தஸுத்தேன புப்³ப³னிபாதே பத்தே "ராஜத³ந்தாதீ³ஸு பர"ந்தீமினா (2-2-30) பரனிபாதோ-பி⁴மதோ, வசனேனாதி- "ப³ஹுல"ந்தி வசனேன, புப்³ப³கா லயுத்தஸ்ஸ பரப்பயோகோ³-பி⁴மதோதி ராஜத³ந்தாதி³பாட²தோ ஏவா-பி⁴மதோ.

கமம்பச்சனாத³ராதி இமினா பதா⁴னபா⁴வேனா-க்கமஸ்ஸ வத்துமிட்ட²த்தமாஹ. ஸரோ ஆதி³ யஸ்ஸ தங் ஸராதி³, ஸங்கோ² ச து³ந்து³பி⁴ ச வீணா ச, உது³க்க²லஞ்ச முஸலோ ச, த⁴னபதி ச ராமோ ச கேஸவோசாதி விக்³க³ஹோ. ஜங்த³ங்ஸத்³தா³ ஜாயாஸத்³த³ஸமானத்தா² அஸங்க்²யா-ஜஞ்ச பதி ச, த³ஞ்ச பதிசாதி விக்³க³ஹோ, அவந்தயோ ச அஸ்ஸகாச, அக்³கி³ ச இந்தோ³சாதி விக்³க³ஹோ, தங்னிவாஸிம்ஹி க³ஹிதே அவந்தி ச அஸ்ஸகோசாதி ஏகத்தேனபி விக்³க³ஹோ வத்ததி. த்³வந்த³ஸமாஸோ- யங் த்³வந்த³ஸதி³ஸத்தா த்³வந்தோ³, த்³வே ச த்³வே ச பதா³னி த்³வந்தா³னீதி ஹி உப⁴யத்த²ப்பதா⁴னோ- யங் த்³வந்த³ஸத்³தோ³.

21. ஸங்க்²யா

அத² "ஸமாஹாரே நபுங்ஸக"ந்தி (3-20) விஜ்ஜமானே கிங் "ஸங்க்²யாதீ³" தி இமினா ஸத்த²கா³ரவகரேனாதி ஆஸங்கிய சோதே³தி 'நனுசே'ச்சாதி³. ததா²ஹிச்சாதி³னா "ஸமாஹாரே நபுங்ஸக"ந்தேவ ஸிஜ்ஜ²னங் ஸமத்தே²தி. யதா²வுத்தசோத³னாசாலனே பராதி⁴ப்பாயங் பரிகப்பெந்தோ'சத்தே²'திஆதி³மாஹ.

நேதி இமினா சத்தே²திஆதி³னா கதபரிகப்பனா ந ஸிஜ்ஜ²தீதி த³ஸ்ஸேதி, தத்த² ஹேதுமாஹ- 'ஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ புரிஸாதீ⁴னத்தா'தி, ஸதிசேச்சாதி³னா 'ஸமாஹாரே நபுங்ஸக'ந்தெத்த² விஸேஸனக்³க³ஹணே பயோஜனங் வத்வா 'ஸங்க்²யாதீ³'தி இமஸ்ஸ நிரத்த²கத்தமேவ தி²ரீகரோதி.

பயோஜனேதி லாப⁴வப்பயோஜனே;
ஸம்ப³ந்தீ⁴யதீதி விஸேஸனக்³க³ஹணங் ஸம்ப³ந்தீ⁴யதி;

எத்தா²தி ஏதஸ்மிங் 'ஸங்க்²யாதீ³'ஸுத்தே;
தன்னேதி இமினா யதா²வுத்தங் சோத³னங் நிவத்தேதி.

'ஸங்க்²யாதீ³'தி ஸுத்தஸ்ஸ ஸாத்த²கத்தமாஹ- 'சத்த²ஸமாஸானந்தர'மிச்சாதி³னா. ஏகத்தப்³யபதே³ஸோ காதப்³போ³தி "ஸங்க்²யாபுப்³போ³ தி³கூ³"தி (2-1-52) ஸங்க்²யாபுப்³ப³ஸ்ஸ ஸமாஸஸ்ஸ தி³கு³ஸஞ்ஞுங் விதா⁴ய தத³த்த²ஸ்ஸ "தி³கு³ரேகவசன"ந்தீமினா (2-4-1) ஏகத்தப்³யபதே³ஸோ பரேஹி விய காதப்³போ³.

ஸமாஹரணங் ஸமாஹாரோதி இமினா பா⁴வஸாத⁴னோ-யங் ஸமாஹாரஸத்³தோ³. யதி³ ஸமாஹரீயதீதி ஸமாஹாரோதி கம்மஸாத⁴னோ ஸியா, ததா³ பஞ்ச குமாரியோ ஸமாஹடாதி வாக்யஸ்ஸாத்தே² வுத்தி ஸியா பஞ்சகுமாரீத்யெத்த² ஸகபத³த்த²ப்பதா⁴னத்தா ப³ஹுவசனங் ஸியா "கா⁴பஸ்ஸாந்தஸ்ஸாப்பதா⁴னஸ்ஸா"தி (3-24) அப்பதா⁴னரஸ்ஸத்தஞ்ச ந ஸியா... ஸமாஹடானமேவ குமாரீனங் பதா⁴னத்தா, தஸ்மா பஞ்ச கா³வோ ஸமாஹடாத்யேதஸ்மிங் வாக்யே ஸமாஸோவ நத்தி² கம்மஸாத⁴னஸ்ஸானுபக³மதோ. பஞ்சன்னங் கு³ன்னங் ஸமாஹாரோ, சதுன்னங் பதா²னங் ஸமாஹாரோதி வாக்யே பன அத்தி², ஸமாஹாரஸ்ஸேகத்தா து ஸதங் யூத²ங் வனந்தி எத்த² விய ஸாபா⁴விகமேகவசனங் ஸித்³த⁴மேவேதி விஞ்ஞாபேதி.

22. க்வசே

க்வசிஸத்³த³ஸ்ஸ பயோக³னியமனத்தோ² "பரோ க்விசீ"தி (1-27) எத்த² வுத்தனயேன வேதி³தப்³போ³. அவிஸேஸேன உதா³ஹரணேபீதி பரேஸங் விய "சா²யா"தி (2-2-73) ஸுத்தயித்வா விகப்பேன '(குட்³ட³ச்சா²ய) குட்³ட³ச்சா²யாதி ச "பா³ஹுல்லே"தி (சங், 2-2-74) ஸுத்தயித்வா நிச்சங் 'உச்சு²ச்சா²யங் ஸலப⁴ச்சா²ய'ந்தி ச நோதா³ஹரித்வா ஸாமஞ்ஞேன 'ஸலப⁴ச்சா²யங் ஸகுந்தச்சா²ய'ந்தி உதா³ஹரணே த³ஸ்ஸிதேபி. அஞ்ஞத்தா²தி ப³ஹுலபா⁴வதோ அஞ்ஞத்த². விக்³க³ஹஸமத்தஸ்ஸாதி விக்³க³ஹஸாமஞ்ஞஸ்ஸ, யதா²ஸம்ப⁴வந்தி பாஸாத³ஸ்ஸ சா²யாஇச்சாதி³னா ஸம்ப⁴வானதிக்கமேன, ஸத்³தா³தி ஸத்³த³தோ பராய.

23. ஸ்யாதி³

நனுசேச்சாதி³னா வுத்தங் சோத³னங் நிஸேதே⁴தி 'தன்னே'தி. தத்த² காரணமாஹ- 'க⁴ஸஞ்ஞத்தா'த்யாதி³. அகோ⁴னந்தி க⁴ஓகாரவஜ்ஜிதானங், நனு இத்தி² யமாகாரோ கோ⁴, ததா²ஸதி நபுங்ஸகே ஸோ (ந ஸியாதி) பரிகப்பேதி 'நபுங்ஸகத்தா க⁴த்தமேவ நத்தீ²தி சேதி³'தி. தம்பி நேதி யதா² வுத்தம்படிக்கி²பித்வா அத்தே²வ நபுங்ஸகே க⁴த்தந்தி [நபுங்ஸகத்தந்தி

(பொத்த²கே)] த³ஸ்ஸேதுமாஹ-ச²ட்டீ²ஸமாஸஸ்ஸே’ச்சாதி³. நபுங்ஸகே க⁴த்தஸ்ஸ [நபுங்ஸகத்தஸ்ஸ (பொத்த²கே)] ஸப்³பா⁴வமேவ ஸமத்தே²தி நபுங்ஸகத்தங் ஹி’ச்சாதி³னா, பாரிபா⁴ஸிகந்தி எத்த² ஸுத்தமேவாதி⁴ப்பேதங், பரிபா⁴ஸாய நிப்³ப³த்தங் பாரிபா⁴ஸிகங் ஸுத்திகந்தி அத்தோ².
ஆரபி⁴தப்³ப³மேவித³ங் ஸுத்தங் (நபுங்ஸகஸ்ஸாபி) ரஸ்ஸத்தவிதா⁴னாயாதி அதி⁴ப்பாயோ. க⁴னிஸ்ஸிதம்பி காரியந்தி “க⁴ப்³ரஹ்மாதீ³தே”த்யாதி³னா (2-60) விதி⁴யமானமேகாராதி³காரியம்பி. ஏதங் க⁴னிஸ்ஸிதங் காரியங் நச யுத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. அயுத்தத்தேபி தோ³ஸோ-
யமாபததேவாக்யாஸங்கியாஹ-‘நாயம்பிதோ³ஸோ’ச்சாதி³, ந ரஸ்ஸஸ்ஸ எத்தே²வ லத்³தா⁴வஸரத்தா பட²மங் தேன பவிட்டே²… (க⁴னி)ஸ்ஸிதங் காரியந்தி நாயம்பி தோ³ஸோ பரிபா⁴ஸாவ ஸேனாதி மந்தப்³ப³ங்.
ஸலப⁴ச்சா²யே இதி பத³ச்சே²தோ³.

24. க⁴ம

அதோஏவசாதிஆதி³ ஹெட்டா² வுத்தனயாவலம்பே³ன வுத்தங்.

25. கொ³ஸ்ஸு

ஸகத்த²பரிச்சாகே³ன குலே பவத்தத்தாதி இமினா ச²ட்டீ²ஸமாஸஸ்ஸ உத்தரபத³த்த²ப்பதா⁴னத்தமாஹ.

26. இத்தி²

இத்தி²விதீ⁴ஸு “புது²ஸ்ஸ பத²வபுத²வா”தி (3-39) ஸுத்தபரியந்தேஸு. இத்தி²யந்தி இத³ங் நாமவிஸேஸனங் வா ஸியா பச்சயத்த²விஸேஸனங் வா, தத்த² நாமவிஸேஸனமேவித³ங் ந பச்சயத்த²விஸேஸனந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-‘நாமே’ச்சாதி³. அகாரந்ததோ நாமஸ்மாதி ஏகத்தாதி³மஹந்தத்த²வாசிதோ அகாரந்ததோ நாமஸ்மா. இத்த²த்தந்தி எத்த² இத்தீ²தி இத்தி²லிங்க³ங் வுச்சதி. இத்தி²யேவ ஹி ஏஸாதி லிங்கீ³யதி ஸங்கேதீயதீதி லிங்க³ங். இத்தி²யா ஏஸாதி பஸித்³தி⁴மதோ அத்த²ஸ்ஸ பா⁴வோ ஸாமஞ்ஞங் பா³லயுவத்தாதி³ லக்க²ணங் இத்த²த்தங். கிமெத்த² லிங்க³ங் நாம-

> ஏஸேஸோ ஏதமிதி ச,
> பஸித்³தி⁴ அத்தே²ஸு யேஸு லோகஸ்ஸ;
> தீ²புங் நபுங்ஸகானீதி,
> வுச்சந்தே தானி நாமானி.

அத்தே²ஸு யேஸு ஏஸா ஏஸோ ஏதந்தி பஸித்³தி⁴ லோகஸ்ஸ ஹோதி ஏதானி யதா²க்கமங் இத்தி²புரிஸனபுங்ஸகலிங்கா³னீதி லோகேன வுச்சந்தீதி அத்தோ². ஏவஞ்சகத்வா வுச்சதே “லிங்க³ங் நானுஸாஸனீயங் லோகனிஸ்ஸ

யத்தா லிங்க³ஸ்ஸா’’தி. தத்த² கோ³இச்சாதீ³ஸ்வேஸா ஏஸோதி பஸித்³தி⁴யா இத்தி²லிங்க³த்தங், அச்சிஆதீ³ஸ்வேஸா ஏதந்தி பஸித்³தி⁴யா இத்தி²னபுங்ஸகத்தங், தடோபடோ⁴ தடமிச்சாதீ³ஸ்வேஸோ ஏஸாஏதந்தி பஸித்³தி⁴யா புமித்தி²னபுங்ஸகத்தங், மாலாஇச்சாதீ³ஸ்வேஸாதி பஸித்³தி⁴யா இத்த²த்தங், ருக்கோ²ச்சாதீ³ஸ்வேஸோதி பஸித்³தி⁴யா புல்லிங்க³த்தங், குலமிச்சாதோ³ ஏதந்தி பஸித்³தி⁴யா நபுங்ஸகத்தங். ஸமாஸஸ்ஸாப்யேவங் த³ட்ட²ப்³ப³ங், ஜோதகாதி த³ஸ்ஸேதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. ஜோதகா இத்த²த்தஸ்ஸேதி பகரணதோ விஞ்ஞாயதி. ததோ வேச்சாதி³னா பச்சயத்த²பா⁴வினோ யே தோ³ஸா தேஸமெத்த²னாவகாஸோதி த³ஸ்ஸேதி. ஸமானாதி⁴கரணத்தங் ப³ஹுவசனம்பி ஹோதீதிஸம்ப³ந்தோ⁴. இமினா இத³ங் தீ³பேதி “இத்த²த்தஸ்ஸ பச்சயத்த²த்தே ஸதி பதா⁴னத்தாஸ்ஸ ப்³யதிரேகலக்க²ணாய ச²ட்டி²யா ‘குமாரித்தங் (தே³வத³த்தாயா’திப⁴விதப்³ப³ங், ததோ ச ந ஸியா குமாரீ) தே³வத³த்தா’தி ஸமானாதி⁴கரணத்தங், ததா² குமாரியோதி ப³ஹுவசனம்பி இத்த²த்தஸ்ஸேகத்தா. பகதியத்த² விஸேஸனபக்கே² து பகதியா இத்த²த்தவிஸிட்ட²ங் த³ப்³ப³மேவோச்சதே, ஆஆத³யோ து ஜோதககதாதி தத்த² ப்³யதிரேகாபா⁴வா ச²ட்டி²யா அப்பஸங்கோ³ ச ப³ஹுவசனம்பி அனேகத்தாவ த³ப்³ப³ஸ்ஸ யுத்தந்தி யதா²வுத்ததோ³ஸாவஸராபா⁴வா இட்ட²த்த²ஸித்³தீ⁴’’தி. அஞ்ஞேதி ஜயாதி³ச்ச ஜினிந்த³பு³த்³த்⁴யாசரியாத³யோ த³ஸ்ஸேதி.

இத்தி²யமபி⁴தெ⁴ய்யாயந்தி இத்தி²லிங்க³ஸங்கா²தே இத்த²த்தே அத்த²பூ⁴தே, யதே²வஹீதிஆதி³னா உபமாவஸேன யதா²வுத்தமேவத்த²ங் விபா⁴வேதி. தத்த² இத்த²த்தமிச்சாதி³னா பரோபவண்ணிதபக்க²ஸ்ஸாயுத்தத்தன்னிச்சி²ந்தே³தி, நோ பபஜ்ஜதே [நோபபஜ்ஜெய்ய (பஞ்சிகா)] தே³வத³த்தாஸத்³த³வசனீயஸ்ஸாபி இத்த²த்ததோ அப்³யதிரித்தத்தா ‘இத்த²த்தங் தே³வத³த்தாயா’தி பி⁴ன்னாதி⁴கரணதா ந யுஜ்ஜதே, அனுபபத்திமேவ ஸமத்தே²தி ‘தே³வத³த்தாயாதி’ச்சாதி³னா. ஸமானாதி⁴கரணத்தமேவ ஸியா இத்தி²ஸத்³த³வசனீயதோ அனஞ்ஞத்தா தே³வத³த்தா ஸத்³த³வசனீயஸ்ஸ இத்தீ² தே³வத³த்தாதி.

அதோஏவாதி இத்த²த்தே ஆவிதா⁴னதோயேவ. தப்³ப³தொத்த²ஸ்ஸாதி இத³ங் ஜயாதி³ச்சாதி³மதானுகா³மினா [நுகா³மீ பன (பொத்த²கே)] வுத்தங், ததா² ஹி தே ஏவங் லிங்க³லக்க²ண மாஹு (பா, 4-1-3 காஸிகாயங்) “ஸாமஞ்ஞவிஸேஸா இத்த²த்தாத³யோ கொ³த்தாத³யோ விய ப³ஹுப்பகாரப்³யத்தியோதி [ஸாமஞ்ஞானி ச துல்யஜாதியபத³த்த²ஸாதா⁴ரணத்தா தானி விஸேஸா ச அஞ்ஞ மஞ்ஞேஹி விஜாதியேதி ச விஸிஸ்ஸந்தே ப்³யாவத்தந்தேதி ஸாமஞ்ஞவிஸேஸா. ப்³யஞ்ஜீயந்திஆ ஏதேஹீதி ப்³யத்தியோ ஸாமஞ்ஞவிஸேஸானங் நிஸ்ஸயா, ப³ஹுப்பகாரா ப்³யத்தி யோ யேஸங் ஸாமஞ்ஞவிஸேஸானங் தே

ததா²வுத்தாதி- (காஸிகாவிவரண பஞ்ஜிகா.)] தே ஹ்யேவங் மஞ்ஞந்தே “யதா² கொ³த்தாத³யோ ஸமானஜாதியேஸு ஸப்³பெ³ஸ்வனுவத்தந்தே, விஜாதியேஹி பன நிவத்தந்தே, ததா² இத்த²த்தாத³யோபி. விசித்தத்தா பன ஸாமஞ்ஞவிஸேஸனிஸ்ஸயானங் ப்³யஞ்ஜகானங் கோசியேவ ஸாமஞ்ஞவிஸேஸோ கேனசிதே³வ நிஸ்ஸயேன ப்³யஞ்ஜதே, ந ஸப்³போ³ ஸப்³பே³ன (பதி) நியதவிஸயத்தா பா◌⁴வஸத்தீனங், தத்த² யேனத்தே²ன இத்த²த்தமேவ ப்³யஞ்ஜதே ந புமத்தங் நாபி நபுங்ஸகத்தங், ஸா இத்தி²யேவ ப◌⁴வதி ந புமா நாபி நபுங்ஸகங். யேன புமத்தமேவ ப்³யஞ்ஜதே, ஸோ புமாயேவ. யேன து நபுங்ஸகத்தங் தங் நபுங்ஸகமேவ. யோ து த்³வின்னங் திண்ணங் (வா) ப்³யஞ்ஜகோ, ஸோ த்³விலிங்கோ³ திலிங்கோ³ வே”தி (பா, 4-1-3 காஸிகாவிவரணபஞ்ஜிகா) தஸ்மா பப்³ப³தோ யதா² வுத்தஇத்த²த்தவதோ அத்த²ஸ்ஸ அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யஸ்ஸாதி ஏவமெத்த² அத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³.

அதே²ச்சாதி³னா யதா²வுத்ததோ³ஸபரிஹாராய ஜினிந்த³பு³த்³தி◌⁴னா யது³பவண்ணி தங் தங் பரிகப்பேதி. ஸோ ஏவ சரஹிச்சாதி³னா உபஹாஸபுப்³ப³கமுத்தர மாசிக்க²தே. மஸிமக்கி²தகுக்குடோவியாதி யதா³ கோசி அஞ்ஞகுக்குடோ அஞ்ஞஸ்மா பீ◌⁴தோ ஸியா, ததா³ விஜயினோ குக்குடஸ்ஸ முக²ங் மஸியா மக்கெ²த்வா உபனெந்தி ஸோ பட²மங் ததோ பீ◌⁴தோபி புன அஞ்ஞோதி மந்த்வா யுஜ்ஜி²துமுஸ்ஸஹதே. யதா²த்ர ஸோவ குக்குடோ ப்³யாஜே நோபத³ஸ்ஸிதோ, ததா² த்ராமீத்யத்தோ².

29. ஆரா

புங்யோகே³ன ப◌⁴ரியாயங் வத்தமானதோவ நியமேன “மாதுலாதி³த்வானீ ப◌⁴ரியாயங்” (3-33) த்யானீ, இமினா த்வனியமேன ப◌⁴ரியாயமப◌⁴ரியாயஞ்ச இனீத்யனியமேன வத்துமாஹ- ‘ஆராமிகஸ்ஸ ப◌⁴ரியா’இச்சாதி³.

31. க்தி

த்திம்ஹாதி எத்தகே வுத்தேபி த்திப்பச்சயந்ததோதி வசனே காரணமாஹ- கேவலஸ்ஸ அஞ்ஞபத³த்தே² பயோகா³பா◌⁴வா’தி. இமினா பச்சயக்³க³ஹணபரிபா◌⁴ஸமந்தரேனாபி ஸாமத்தி²யேனேவாயமத்த²விஸேஸோ லப்³ப◌⁴தீதி தீ³பேதி.

32. க◌⁴ர

தங்ஸன்னியோகா³தி தேன நீப்பச்சயேன ஸன்னியோகா³ ஏகீபா◌⁴வா, அயமெத்தா²தி◌⁴ப்பாயோ ‘யத்த² நீப்பச்சயோ தத்தே²வ யலோபோ’தி.

33. மாது

ப◌⁴ரியாயந்தி பகதிவிஸேஸனத்தா மாஹ- 'ப◌⁴ரியாய'ந்திஆதி³. புன்னாமதெ◌⁴ய்யாதி புரிஸஸ்ஸ ஸமஞ்ஞாபூ◌⁴தா, புங்யோகே³னாதி புரிஸேன ஸஹ ஸம்ப³ந்தே◌⁴ன ஹேதுனா. இத்தி²யங் வத்தந்தீதி ஸோயமித்யபே◌⁴த³வசனிச்சா²யங் யதா³ ப◌⁴ரியாஸங்கா²தாயமித்தி²யங் வத்தந்தே, நதா³தி³பாடா²தி வுத்தே விஞ்ஞாயதி 'ஆகதிக³ணத்தா நதா³தி³பாடோ² ஹொந்தோ ஏவங் ஹோதீ'தி த³ஸ்ஸேதி, புன்னாமஸ்மாயோகா³அபாலகந்தாதி நதா³தி³பாட²தோதி அத்தோ²தி ஸேஸோ. இத³ஞ்ச நதா³தீ³ஸு க³ணஸுத்தந்தி வேதி³தப்³ப³ங், தஸ்ஸ அத்த²ங் வத³தி-'புமுனோ'இச்சாதி³, அபாலகந்தாதி கிங்பஸுபாலிகா கெ²த்தபாலிகா.

39. புது²

புது²ஸத்³த³தோ ஸஞ்ஞாயங் வீப்பச்சயங் ஸமத்தே²தி'புது²பூ◌⁴தா பத²வீதி ஹி மஹீ வுச்சதீ''தி, புது²பூ◌⁴தாதி ஹி இமினா பத²வீஸத்³த³ஸ்ஸ புது²ஸத்³த³பூ◌⁴தத்தங் விஞ்ஞாபேதி, மஹீ வுச்சதீதி இமினா நதா³தி³பாடா² ஸஞ்ஞாயங் வீப்பச்சயத்தங், புது²பூ◌⁴தா பத்த²டாதி அத்தோ².

40. ஸமா

பராதி◌⁴காரதோ பச்சயஸ்ஸ பரவிதி◌⁴னாவ ஸாமீப்யஸ்ஸ ஸித்³த◌⁴த்தா ஸாதீ◌⁴ப்யவசனஸ்ஸந்தஸத்³த³ஸ்ஸ க³ஹணமனத்த²கங் ஸியாதி மந்த்வாவயவவசனோ யமந்தஸத்³தோ³ க³ய்ஹதீதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'தஸ்ஸ அந்தோ'இச்சாதி³. அவஸானவதி+அவயவோதி பத³ச்சே²தோ³, ஸமாஸக்³க³ஹணேன க³ஹணே காரணமாஹ-'அவயவத்தா'தி. யதா²வுத்தஸோத³னாய நித்³தோ³ஸத்தமுபமாவஸேன த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'நாயங் தோ³ஸோ'ச்சாதி³. பல்லவிதஸ்ஸ ருக்க²ஸ்ஸ பல்லவானமவயவத்தங் விய ஸமாஸதோ உத்தரகாலங் விதீ◌⁴ய மானஸ்ஸ அகாரஸ்ஸ ஸமாஸாவயவத்தங் ந விருஜ்ஜ²தீதி அத்தோ².

44. அஸங்

அதிக்கந்தமங்கு³லியோதி விக்³க³ஹோ. த்³வே அங்கு³லியோ ஸமாஹடாதி பரவிக்³க³ஹேனாத்த²மாஹ, த்³வே அங்கு³லியோ பமாணமஸ்ஸாதி விக்³க³ஹேனேவங் ஸமாஸோ ததோ மத்தப்பச்சயே தக்³க◌⁴ப்பச்சயே வா தஸ்ஸ ''லோபோ''தி (4-123) இமினா லோபே கதே விஸேஸனஸமாஸா அகாரோதி த³ஸ்ஸேதுங் 'கத²'மிச்சாதி³னா யங் வுத்தங் தங் த³ஸ்ஸேதுங் 'அஞ்ஞபத³த்தே²'ச்சாதி³ வுத்தங். ஸமாஸவிதா◌⁴னங் அதோபீதி மத்தாதி³ப்பச்சயலோபங் கத்வா ''விஸேஸனமேகத்தே²னே''தி (3-11) ஸமாஸவிதா◌⁴னா, அத² நாயமங்கு³லிஸத்³தே³னேவங் ஸமாஸோ, மானே பச்சயலோபவஸேன வினாவ அப்பச்சயேன நிட்ட²ப்பத்தீதி மந்த்வா

‘அங்கு³லஸத்³தோ³ வா’ச்சாதி³னா யங் வுத்தியங் வுத்தங் தத்த² ஆஸங்கங் விரசயதி ‘அதே²’ச்சாதி³. த்³வங்கு³லஸத்³த³ஸ்ஸ பமாணினிவத்தனதோ கத²ஞ்சிபி அஞ்ஞபத³த்த²தா ஸியாதி ‘யதா² ததா² அஞ்ஞபத³த்தே² வத்ததூ’திவுத்தங். நனு நிரங்கு³லந்த்யாதி³ ஸப்³ப³மங்கு³லஸத்³தே³ன ஸாதே◌⁴துங் ஸக்கா, ததா² ஸதி கிமங்கு³லி ஸத்³தா³ அப்பச்சயவிதா◌⁴னேனெத்யாஸங்கிய பயோஜனந்தரங் அபதி³ஸிதுமாஹ- ‘ஸப்³ப³த்தே²’ச்சாதி³. அங்கு³லிஸத்³த³தோ அப்பச்சயே அவிஹிதே நிரங்கு³லிச்சாதி³பி ஸியா தன்னிவத்தனமெத்த² பயோஜனந்தி த³ஸ்ஸேதி ‘அங்கு³லிஸத்³த³னிவத்தனத்த²’ந்தி.

45. தீ³கா◌⁴

தீ³க◌⁴ரத்தந்த்யாதோ³ நானுஸிட்ட²த்தா லிங்க³விஸேஸஸ்ஸ கத²ங் நபுங்ஸகத்தமேவிச்சாஸங்கிய சோதே³தி ‘நனுசே’ச்சாதி³. நாயங்தோ³ஸோச்சாதி³னா பரிஹரதி. “லிங்க³ங் நானுஸாஸனீயங் லோகனிஸ்ஸயத்தா லிங்க³ஸ்ஸா”தீத³மாலம்ப³ வத³தி ‘லோகே’திஆதி³. அத²வாதி பக்க²ந்தரோபத³ஸ்ஸனத்தே² நிபாதோ, விப◌⁴ஜ்ஜாதி விப◌⁴ஜித்வா. க்வசீதி யோக³விபா◌⁴கே³னாதி அதி◌⁴ப்பாயோ.

அஹோரத்தந்தி ஸமாஹாரே (சத்த²) ஸமாஸா நபுங்ஸகத்தங். அதிரத்தோதி புல்லிங்கே³ பாதி³ஸமாஸோ, ஸமுதா³யஸத்³த³ஸ்ஸாப்யவயவே வுத்தி ஸப்³பா◌⁴வதோ ஏகதே³ஸவசனோ புப்³ப³ரத்தாதோ³ ரத்திஸத்³தோ³ச்சாஹ-‘புப்³பா³ ச ஸா ரத்தி சா’திஆதி³. ஏவமேகரத்தந்தி பாடே²ன ந ப◌⁴விதப்³ப³ங்… தஸ்ஸ ஸமாஹாரேன ஸமாஸத்தாபா◌⁴வா. நபுங்ஸகலிங்க³ம்பன லோகஸன்னிஸ்ஸ யத்தா விஞ்ஞெய்யங்.

அஸமாஸந்தபக்கே²தி ஸமாஸந்தஅப்பச்சயஸ்ஸாபா◌⁴வபக்கே². புப்³பா³ அதிக்கந்தா ரத்தி புப்³ப³ரத்தீ(தி ரத்தி ஸத்³தோ³) நேகதே³ஸவசனோதி ஸமாஸந்தாபா◌⁴வோ.

46. கொ³த்வ

நனுசேச்சாதி³னா யதா²பாதி³ததோ³ஸங் நாயங் தோ³ஸோதி பரிஹரதி. ஸ்யாதி³லோபஸ்ஸிச்சாதி³னா ஸூலப◌⁴ஸ்யாதி³ லோபதோ ப்யஸூலப◌⁴தத்³தி◌⁴த லோபோவ அலோபேதீமினா பராமட்டு²ங் யுத்தோதி த³ஸ்ஸேதி.

47. ரத்தி

ரத்திந்தி³வங் பு◌⁴ஞ்ஜதீதி பயோகே³ ஆதெ◌⁴ய்யே போ◌⁴ஜனஸங்கா²தே அபெக்கி²தே ரத்யாத³யோ ஆதெ³ய்யஸாபெக்கா², தேஸம்பி இமினா நிபாத

நேனேவாதிமதா ஸமாஸஸ்ஸ ஸித்³தீ⁴தி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ-'ரத்தந்தி³வ'ந்திஆதி³, ரத்தி ச தி³வாசாதி விக்³க³ஹோ, சத்த²ஸமாஸே து ர(த்திந்தி³) வா.

50. தா³ரு

ஸமாஸத்தோ² (எத்த²) தா³ரு, நாஸ்ஸ முக்²யாஹி அங்கு³லீஹி ஸம்ப³ந்தோ⁴ யுஜ்ஜதி, நனு த்³வே அங்கு³லீ பமாணமஸ்ஸ தா³ருனோச்சாதி³ங் முக்²யோ அங்கு³லிஸத்³தோ³க³ஹிதோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴ ஸம்ப⁴வதி கிமேவங் வுச்சதேச்சாஸங்கியாஹ-'யதி³பி'ச்சாதி³, பமாணவசனேனாதி மத்தாதி³பச்சயத்த²பூ⁴தபமாணவாசகேன, அங்கு³லி ஸத்³த³ஸ்ஸ தா³ருனோ பமாணவாசகத்தா வுத்தங்- 'தா³ருனோ ஸம்ப³ந்தோ⁴ அத்தீ²'தி. விஸேஸனஸமாஸதோ பரங் தத³த்த²விஸயே தஸ்மிங்பமாணத்த²விஸயே "மானேமத்தோ"திஆதி³னா (4-46) மத்தாதி³ப்பச்சயேனப⁴விதப்³ப³ந்திஅத்தோ², லோபேனப⁴விதப்³ப³ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, "அஸங்க்²யேஹி சாங்கு³ல்யா நஞ்ஞாஸங்க்²யத்தே²ஸு"இச்சத்ர (3-44) யதா³க்²யாதங், ததி³ஹாப்யதிதி³ஸமாஹ-'புப்³பே³ வியஸித்³த⁴'ந்தி, அனகாரந்தானந்தி பூ⁴மிஆதீ³னங், தப்³பி³தா⁴னே தஸ்ஸ அப்பச்சயஸ்ஸ விதா⁴னே பயோஜனங்ஸிஸ்ஸோகாரோதிஸம்ப³ந்தோ⁴. இமினா கச்சாயனானங் பகரணே பயோஜனங் த³ஸ்ஸிதங். அத²ச பனெத்த² "க்வசி ஸமாஸந்தக³தானமகாரந்தோ"தி (க, 2-7-22) இமினா அகாரந்தஸ்ஸ ஸமாஸந்தே கதே ஸாமத்தி²யா 'ஸ்யாச'இதி (க, 2-3-29) ஸிஸ்ஸாகாராதே³ஸாபா⁴வா நிச்சமோகாரந்தரூபங் ஸம்பஜ்ஜதீதி பரிகப்பியதஸ்ஸாயுத்தபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதுங் யங் வுத்தங்வுத்திகாரேன, தங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ'அகாரந்தஸ்ஸபி'ச்சாதி³, யங்-வுத்தங் ஸிஸ்ஸாகாரா தே³ஸனிவத்தனே அகாரகரணே ஸாமத்தி²யங், தத³பா⁴வா ஸிஸ்ஸாகாராதே³ஸோ ந நிவாரீயதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'நசே'ச்சாதி³. சரிதத்த²தாய நிட்டி²தப்பயோஜனதாய, தேனேவ கச்சாயனவுத்திகாரேனேவ அப்பச்சயந்த முதா³ஹடங் ஸக்கதக³ந்தா²னுஸாரேன, அப்³யஞ்ஜனந்தத்தாதி இமினா திண்ணமேஸங் ஸத்³தா³னங் ஸக்கதே ப்³யஞ்ஜனந்தத்தமேவ போ³தே⁴தி, நிரத்த²கந்தி புப்³பே³வ அகாரந்தத்தா நிரத்த²கங், ஆகாரவிதா⁴னேனேவாதி (க, 2-7-25) "த⁴னும்ஹாச" இத்யாகாரவிதா⁴னேனேவ.

51. சிவீ

அஞ்ஞமஞ்ஞகிரியேதி கிரியாபரிவத்தனமாஹ, இமினா ஸுத்தே கிரிய ஸத்³தா³பா⁴வேபி வீதிஹரணஸத்³தே³னேவ கிரியாப்³யதிஹாரேதி லப்³ப⁴தீதி த³ஸ்ஸேதி.

52. லத்வீ

படிமுக்ககம்பூ³ ஆமுக்கவலயா.

53. வாஞ்ஞு

காபெக்கே²ஹீதி கப்பச்சயமபெக்கி²தேஹி.

54. உத்த

ஆபரிச்சே²தா³வஸானா ந பரே [பரேன (பொத்த²கே)] ததோ பரங் ணாதி³காரியவிதா◌⁴னா.

57. டந்த

டாதே³ஸே புப்³ப³ஸரலோபோ, அதிஸயேன மஹந்தீதி விக்³க³ஹே "தரதமிஸ்ஸிகியிட்டா²திஸயே"தி (4-64) தரப்பச்சயோ ணாதி³வுத்தியங் விப◌⁴த்திலோபோ. மஹத்தரஸத்³தா³ 'நதா³தி³தோவீ' (3-27) மஹதோ பா◌⁴வோதி வாக்யே"தஸ்ஸ பா◌⁴வகம்மேஸுத்ததா த்தன ண்ய ணெய்ய ணிய ணியா"தி (4-56) த்தோ, விப◌⁴த்திலோபோ, ச²ட்டீ²ஸமாஸோ, தேனாஹ 'ரத்தஞ்ஞூன'மிச்சாதி³.

58. அ

ந்தோ நேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

60. பர

பராஸத்³தோ³ எத்த² அதி◌⁴கத்தோ²தி ஆஹ-'அதி◌⁴கா'தி.

63. க்லு

அபவாத³விஸயேபீதி "விஜ்ஜாயோனிஸம்ப³ந்தா◌⁴னமா தத்ர சத்தே²"தி (3-64) இமஸ்ஸ அபவாத³ஸுத்தஸ்ஸ விஸயேபி.

64. விஜ்ஜா

அத² விஜ்ஜாயோனிஸம்ப³ந்தா◌⁴னமித்யுச்சமானே விஜ்ஜாஸம்ப³ந்தீ◌⁴னங் யோனிஸம்ப³ந்தீ◌⁴னந்தி கத²ங் விவரணமிச்சாஹ-'விஜ்ஜாயோனி'ச்சாதி³, விஜ்ஜா ச யோனி ச விஜ்ஜா யோனீ தாஸங் ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, ஸோ யேஸங் அத்தி² தே ஹோதாத³யோ மாதாத³யோ ச அபே◌⁴தோ³பசாரேனேஹ விஜ்ஜாயோனிஸம்ப³ந்தி◌⁴ஸத்³தே³ன க³ய்ஹந்தீதி அதி◌⁴ப்பாயோ, தஸத்³தே³னாதி தத்ரெத்யத்ர. தே ச ல்துபிதாத³யோதி தஸத்³தே³ன பராமட்டா²

ல்துபிதாத³யோ ச, அத்தே² காரியா ஸம்ப⁴வா தங்வாசகோ ஸத்³தோ³ க³ய்ஹதி.

65. புத்தே

ல்துபிதாதீ³ (தி புப்³ப³) ஸுத்தே தத்ரேதி க³ஹிதல்துபிதாதி³.

66. சிஸ்மிங்

பச்சயக்³க³ஹணபரிபா⁴ஸாய சிப்பச்சயந்தேதி வுத்தங்.

67. இத்தி²

இத்தி²ஸத்³தே³ன இத்தி²லிங்க³ங் க³ஹிதங் ந இத்தீ², தக்³க³ஹணே ஸதி 'இத்தி²யங் வத்தமானே'தி வுத்திக³ந்த²ஸ்ஸ இத்தி²ஸங்கா²தே அத்தே² வத்தமானேதி அத்தோ² க³ய்ஹெய்ய, ஏவங் ஸதி 'கல்யாணிப்பதா⁴னா'தி எத்தா²பி பும்பா⁴வோ பஸஜ்ஜெய்ய... பதா⁴னஸத்³த³ஸ்ஸ கல்யாணியங் வத்தமானத்தாதி ஆஹ- 'இத்தி²யந்தி இத்தி²லிங்கே³'தி. அத² இத்தி²யந்தி எத்தகே வுத்தே கத²ங் தக்³க³ஹணங் ஸியாதி ஆஹ-'விஸேஸனே'ச்சாதி³, ஏகத்தே²தி வுத்தேபி இத்தி²யங் வத்தமானேதி அயமத்தோ² விஞ்ஞாயதீதி இத்தி²யந்தி வசனமனத்த²ங் ஸியாதி ஸமத்த²மஞ்ஞதா²னுபபத்தியந்தி இத்தி²யந்தி விஸேஸனமித்தி²லிங்க³ஸ்ஸேவ க³ஹணேதி ஆஹ- 'விஸேஸனே'ச்சாதி³, இத்தி²யந்தி இத்தி²லிங்க³ஸ்ஸேவ க³ஹணந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. ப்³யவச்சே²ஜ்ஜாபா⁴வா விஸேஸனமனத்த²கங் ஸியாதி ஏகத்தே²இச்சனேனேவ இத்தி²யங் வுத்தியா (க³ம்ம) பா⁴வதோதி பா⁴வோ. புமே புல்லிங்கே³ வத்தமானோ ஸத்³தோ³ புமாஸத்³தோ³, ஸகலோதி பதே³ஸஸகலோ ஹி க³ய்ஹதி... கஸ்ஸசி ஸுத்தத்த²ஸ்ஸ புத²பூ⁴தத்தா, தேனேவசாஹ- 'இத்தி²யந்து ந வத்தத்தே'தி.

69. ஸப்³பா³

வத்தனங் ஏகஸ்மிங் அத்தே² அதி⁴த்தி²ச்சாதோ³ இத்தி²விஸிட்டே² ஸத்தமியத்தா²தோ³, வாஸிட்டோ²ச்சாதோ³ வஸிட்டா²தி³விஸிட்டே² அபச்சாதோ³, புத்தீயதிச்சாதோ³ புத்தாதி³விஸிட்டே² இச்சா²த்³யத்தே² பவத்தி, தேனாஹ-'ஏகத்தீ²பா⁴வோ'தி. ஸாமஞ்ஞ க³ஹணத்த²ந்தி இமினா மத்தஸத்³த³ஸ்ஸ கஸிணத்தே² பவத்திமாஹ.

70. ஜாயா

ஏவந்தி இமினா இதரீதரயோகே³ சத்த²ஸமாஸங் விபா⁴வேதி. ஜானிஜாயா, ஸத்³த³ந்தரேனாதி ஜானிஸத்³தே³ன ததா²ஸத்³தோ³பதி³ட்டே²ன த³ங் ஜங்

ஸத்³த³ந்தரேன ச, கேஸஞ்சிதி க²ரீக³தந்திஆதீ³ஸு 'க²ரீ'திஆதீ³னங் கேஸஞ்சி, க²ரீதி க²ரத்தே² வத்தமானோ-யங் ஸத்³தோ³ நியதவிஸயோ... க³தஸத்³த³ங் வினா அஞ்ஞத்த² அதி³ட்ட²த்தா, நாயம்பயோகோ³தி துத³ம்பதிப்பயோக³ங் நிவத்தெத்வா ஹேதுமாஹ- 'ஆக³மே'ச்சாதி³, அஞ்ஞேஹி சாதி இமினா ரூபஸித்³தி◌⁴ங் க³ண்ஹாதி.

75. அன

நனு ஸுத்தே'ஸரே'தி எத்தகங் வுத்தங்'ஸராதோ³'தி கத²ங் லத்³த◌⁴ந்தி ஆஹ-'ஸரே'திஆதி³, வண்ணே யந்தந்ததா³தோ³தி ஸிட்ட²வசனங், வண்ணே பரபூ◌⁴தே யங் காரியங் விதீ◌⁴யதே தங் ஸோ வண்ணோ ஆதி³ யஸ்ஸ தங் ததா³தி³, தஸ்மிங் ததா³தோ³ உத்தரபதே³ ஸம்பஜ்ஜதீதி அத்தோ², கா²தா◌⁴துதோ க்தப்பச்சயே விஹிதே ரஸ்ஸேனாகாரேனேவாயம்பயோகோ³, ந விஸுங் அகாரேனாதி த³ஸ்ஸேதுங் ந ஆக்கா²தங் அனக்கா²த "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா"தி உத்தரபதா³தி³ ஸரஸ்ஸ ரஸ்ஸத்த'ந்தி வுத்தங்.

76. நகா²

ஸஞ்ஞாஸத்³தே³ஸுசாதிஆதி³னா அவயவத்த²னிரபெக்கா²னம்பி யதா²கத²ஞ்சி நிப்ப²த்திங் த³ஸ்ஸெந்தோ ஸப்³பே³ஸமேவ ஸத்³தா³னங் நிப்ப²ன்னவாசிதஞ்சாத்தனோ தீ³பேதி, யதா²கத²ஞ்சி நிப்ப²த்தி, ருள்ஹியா அத்த²னிச்ச²யோ, தேன ஸஞ்ஞேச்சாதோ³-தி◌⁴ப்பாயங் விவரதி 'யங்கிஞ்சி'த்யாதி³னா, இத்தீ² ச புமா ச இத்தி²புமங், ந இத்தி² புமந்தி ஸமாஸே நிபாதனேனிமினா நபுங்ஸகாதே³ஸோ [நபுங்ஸகனித்³தே³ஸோ (பொத்த²கே)] தி த³ஸ்ஸேதி 'ந இத்தி²'ச்சாதி³னா. கீ²-க²யே, க²ர-வினாஸே சாதி ஹி ஏதேஹி 'ந கீ²யதி ந க²ரதீ'தி அத்தே² "பா◌⁴வகாரகெஸ்வ க◌⁴ண க◌⁴கா"தி (5-44) அப்பச்சயே' ந க²ய ந க²ர'இதி டி²தே க²த்தாதே³ஸோதி ஆஹ- ந கீ²யதி'ச்சாதி³.

77. நகோ³

ஏவந்தி இமினா க³ச்ச²தீதி வாக்யே க்விப்பச்சயாதி³ங் த³ஸ்ஸேதி, விஸேஸோ பனெத்த² நஞ்ஸ்ஸ(டோ) வஸலோ சண்டா³லோ, ஸீதேன கரணபூ◌⁴தேன.

78. ஸஹ

தத்த² தஸ்மிங் பரபூ◌⁴தே, யஸ்ஸ ச ஜ²த்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

80. அப

அப்பச்சக்க²ங் பச்சக்க²ஞாணேனானுபலப்³ப⁴னீயங் தம்பனாத்த²தோ-நுமெய்யமேவ. தஸ்மிங் க³ம்மமானே யமாதே³ஸோதி கேனசி லிங்கே³னாதி⁴க³தேனானுமானஞாணேனானுமேயுத்தமக்³யாதி³னோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'கபோதே'ச்சாதி³. கபோதாதி³பா⁴வேதி கத்த²சி க⁴ராதோ³ கபோதவாதமண்ட³லிகாதீ³னங் த³ஸ்ஸனவஸேன ஸப்³பா⁴வே ஸதி. அக்³யாதி³த³ஸ்ஸனதோதி அக்³கி³பிஸாசாதி³த³ஸ்ஸனதோ, அஞ்ஞத்ராபீதி க⁴ராதி³தோ அஞ்ஞத்ர, கபோதவாதமண்ட³லிகாதி³னோ லிங்க³ஸ்ஸ, அக்³யாதி³யோக³ந்தி அக்³கி³ஆதீ³ஹி அனுமெய்யேஹி ஸம்ப³ந்த⁴ங். மந்த்வாதி அனுமானஞாணேன ஜானித்வாபயோகோ³தி ஸாக்³கி³ஸபிஸாசாதி பயோகோ³.

81. அகா

ஸகத்தே² வத்தமானஸ்ஸ ஸஹஸத்³த³ஸ்ஸாதி வத்தப்³பே³ வத்தமானோ தப்பதா⁴னோயேவாதி ஆஹ- 'ஸகத்த²ப்பதா⁴னஸ்ஸ ஸஹஸத்³த³ஸ்ஸா'தி, வுத்தி ப⁴வதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, யுக³பதி³ து⁴ரா ஸது⁴ரங். அபரண்ஹேன ஸஹிதங் ஸஹா பரண்ஹங்.

82. க³ந்த²

"அட்டா²த³ஸ நிமேஸா து, கட்டா² திங்ஸந்து தாகலா"தி வசனதோ ஆஹ- 'கலா காலவிஸேஸோ'தி. கலாதி³ஸங்கா²தக³ந்த²ஸ்ஸாந்தே ஸஹஸத்³தோ³ வத்ததீதிஸமாஸவாக்யங் நித்³தி³ஸதி 'கலந்த'மிச்சாதி³. க³ந்த²ந்தேச்சாதி³னா ஆஸங்கதோயமதி⁴ப்பாயோ "காலத்த²பரிச்சாகே³ன க³ந்த²ந்தே வத்தமானத்தா அகாலத்தோ²"தி. க³ந்த²வுத்திபி கலாதி³ காலஸத்³த³த்த²ங் நாதிக்கமதீதி அதி⁴ப்பாயேனாஹ- 'க³ந்த²வுத்திபி'ச்சாதி³. அதி⁴கோ மாஸகோ அஸ்ஸாதி ஸமாஸகோ, விகப்பேன ஸித்³தே⁴தி "ஸஹஸ்ஸ ஸோ-ஞ்ஞத்தே²"தி (3-78).

83. ஸமா

ஸமானோ பதி யஸ்ஸா ஸபத்தினீ ஸபத்தீ இதி நிப்ப²ன்னானமேகதே³ஸோ 'பத்தினீ பத்தீ'தி த³ஸ்ஸிதோதி வத்துமாஹ- 'யக்கா²தி³ த்வினி'ச்சாதி³. வயஸத்³த³ஸ்ஸ "ஸரவயாயவாஸசேதா ஜலாஸயாக்க²யலோஹபடமனேஸூ"தி க³ணபாட²தோ அக்க²யே வத்தமானஸ்ஸோ மனாதி³த்தா ஓகாரந்தத்தந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'வயோ'திஆதி³. யப்பச்சயந்தோதி இமினா நிபாதனேன தகயப்பச்சயந்தோ.

84. உத³

"அஞ்ஞஸ்மி"ந்தி (4-121) இயப்பச்சயவிதா⁴யகங் ஸுத்தங்.

88. தும்ஹா

தும்ஹே விய தி³ஸ்ஸந்தீதி தும்ஹாதீ³ அம்ஹாதீ³ச்சாதி³ங் “ஸப்³பா³தீ³னமா”தி (3-86) ஆ.

90. விதா⁴

க³ப்³பே⁴னாதி இமினா குச்சி²க³தேன க³ப்³பே⁴ன ஸஹ த்³விஹத³யத்தமஸ்ஸாதி த³ஸ்ஸேதி, புப்³ப³பதே³தி து³ஸத்³தே³.

92. தி³கு³

கு³ணா படலா [த்³வே பதா³னி அஸ்ஸ இதி ப⁴விதப்³ப³ங்] த்³வே பாதா³ ஏஸங் த்³வே ஸதானி அஸ்ஸ, த்³வே ஸஹஸ்ஸானி அஸ்ஸ, த்³வின்னங் ஸதானங் த்³வின்னங் ஸஹஸ்ஸானங் வா ஸமாஹாரோதி விக்³க³ஹோ.

93. தீஸ்வ

த்³வத்திபத்தாதி பட²மந்தா‘பூர-பூரணே’இச்சஸ்மா கரணத்தே² “பா⁴வ காரகெஸ்வ க⁴ண க⁴கா”தி (5-44) அப்பச்சயே ஸ்யாதி³ஸமாஸோதி த³ஸ்ஸேது மாஹ- ‘த்³வத்திபத்த’இச்சாதி³.

94. ஆஸங்

த்³வே ச திங்ஸா ச, த்³வீஹி வா அதி⁴கா திங்ஸாதி விக்³க³ஹோ.

96. சத்தா

ஸம்பத்தவிபா⁴ஸாயந்தி அயங்யோகோ³ (ஸம்பத்தவிபா⁴ஸாதி) த³ஸ்ஸேதி, ஸம்பத்தே விபா⁴ஸா விகப்போதி அத்தோ², தயோ ச சத்தாலீஸா ச, தீஹி வா அதி⁴கா சத்தாலீஸாச்சாதி³னா விக்³க³ஹோ, திஸ்ஸோ சத்தாலீஸா அஸ்ஸ திசத்தாலீஸங் க³ணோ.

97. த்³விஸ்ஸா

ஸம்பத்தவிபா⁴ஸத்தாதி “ஆஸங்க்²யாயே”ச்சாதி³னா (3-94) ஆகாரே ஸம்பத்தே விபா⁴ஸத்தா.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

ததியகண்ட³வண்ணனா நிட்டி²தா.

சதுத்த²கண்ட³

1. ணோ வாபச்சே

நனு ச ‘ணோ வாபச்சே’தி வசனதோ கத²ங் பகதிவிஸயாவக³மோ ஸியா. யதா²கத²ஞ்சி பகதிவிஸயாவக³மேபி ஸாமஞ்ஞவசனதோ பன த⁴ம்மேனாபச்சந்த்யாதோ³ யதோ குதோசி த⁴ம்மேனிச்சாதி³தோபி ஸியா ணாதி³பச்சயொத்யாஸங்கியாஹ ‘அபச்சவதா’ச்சாதி³. அபச்சஸ்ஸாதி அபச்சத்த²ஸ்ஸ, அபச்சவதாதி “ணோ வாபச்சே”தி வஸிட்டா²த்³யத்த²ஸ்ஸேவ பரிக்³க³ஹணாய ஸாமஞ்ஞவசனதோ யோ அபச்சவா ததோ, அத்த²தோ பன அஸம்ப⁴வா த³ப்³பா³சகஸத்³தா³வ ஸாமத்தி²யேன ச²ட்டி²யந்தா ஸப்³ப³லிங்க³வசனா ஜாயதேதி விஞ்ஞாதப்³ப³ங். த⁴ம்மஸ்மாபச்சங்த்யாதீ³ஸு ணாதி³ப்பச்சயோ (ந ஜாயதே) தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

த⁴ம்மேனாதி த⁴ம்மேன கரணபூ⁴தேன. த⁴ம்மாயாதி த⁴ம்மத்த²ங், த⁴ம்மஸ்மாதி த⁴ம்மஹேதுனா, ததோ அஸம்ப⁴வே காரணமாஹ ‘ஸாபெக்க²த்தா’தி. ஸாபெக்க²த்தமேவ ஸமத்தே²தி ‘அபச்சவாஹி’ச்சாதி³னா, த⁴ம்மேனாபச்சங் கஸ்ஸாதி புச்சி²த்வா தே³வத³த்தஸ்ஸாதி அபெக்கி²யமானங் வத³தி. தே³வத³த்தஸ்ஸாதி அபச்சவா தே³வத³த்தாதி³ அபெக்கீ²யதேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஹிஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி. ந ஹெத்த² ணாதி³வுத்தி அஞ்ஞத்த² [நஹேதகாமந்தத்த² (பொத்த²கே)] ஸாபெக்க²த்தா கம்ப³லோ வஸிட்ட²ஸ்ஸாபச்சங் தே³வத³த்தஸ்ஸாதி எத்த² பன வஸிட்டோ²-பச்சவாதி ததோ ச²ட்டி²யந்தா ஹோதிச்சாஸங்கியாஹ- ‘ந சே’ச்சாதி³. ந ச ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

காரணமாஹ- ‘அஸம்ப³ந்தா⁴’தி. ந ஹெத்த² ஸம்ப³ந்தோ⁴ வஸிட்ட²ஸ்ஸ கம்ப³லாபெக்க²த்தேன அபச்சஸ்ஸ ச தே³வத³த்தாபெக்க²த்தேனாத்த²ந்தராபெக்கா²ய வஸிட்ட²ஸ்ஸாபச்சேன ஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வாயேவ வஸிட்ட²ஸ்ஸ அபச்சங் வாஸிட்டோ²தி ணாதி³வுத்தியா பா⁴வே ஸாமத்தி²யங் நத்தி², ஸமத்த²ஞ்ஹி வஸிட்ட²ங் ராஜபுரிஸாதி³ ஸமாஸவுத்தியமேகத்த²த்தமிவ வாஸிட்டா²தி³ணாதி³வுத்தியங் ணாதி³ப்பச்சயமுபஜனயதி, நாஸமத்த²ங், ததோ ஸப்³ப³மேவேதம்மனஸி நிதா⁴ய வுத்தங்- ‘அஸம்ப³ந்தா⁴’தி.

யதி³ பனெத்த² ணாதி³ப்பச்சயோ ஸப்³ப³தா² ஸம்ப³ந்த⁴மபெக்க²தே, ததா³ விஸேஸதோ யஸ்ஸாபச்சேன ஸம்ப³ந்தோ⁴ ததோவ ஜனகதோ ஸோ ஸியாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘யஜ்ஜேவ’மிச்சாதி³.

யோ ஜனகோதி யோயோ யஸ்ஸ யஸ்ஸ அபச்சஸ்ஸ ஜனகோ. ததோயேவாதி தஸ்மாதஸ்மா ஜனகதோயேவ. ஸியாதி தஸ்மிங் தஸ்மிங் அபச்சத்தே² ணாதி³ப்பச்சயோ ஸியா. தத்த² ஹேதுமாஹ- 'தஸ்ஸேவாபச்சேன யோகா³'தி. யோகா³தி அபச்சஸம்ப³ந்த⁴தோ, ந மூலப்பகதிதோதி பரமப்பகதிதோ ந ஹோதீதி வுத்தங் ஹோதி. ஹேதுமாஹ- 'அயோகா³,தி, வசனாபா⁴வம்பெத்த² த³ஸ்ஸேதுங் சே'த்யாதி³ வுத்தங்.

வசனந்தி ஸுத்தங், ஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வா (தாதி³ஸவசனாபா⁴வா) ச மூலப்பகதிதோ ணாதி³ப்பச்சயஸ்ஸாபா⁴வங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி மூலப்பகதிதோவாஸ்ஸாபி⁴மதபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதுங் 'மூலப்பகதிதோ'ச்சாதி³ வுத்தங்.

கத²ம்பனித³ங் விஞ்ஞாயதிச்சாதி³னா ஜனகஸ்ஸேவாப்³யாஹிதஸ்ஸாபச்சேன முக்²ய ஸம்ப³ந்த⁴மானீய இத³மயுத்தந்த்யாதி³னா ப்³யவஹிதஜனிதஸ்ஸாப்யபச்சயஸ்ஸ பரமப்பகதியாபி⁴ஸம்ப³ந்த⁴ஸப்³பா⁴வங் வத்வா தங் ஸாத⁴யிதுமாரப⁴தே 'கத²'மிச்சாதி³, ஏவங் ஹிச்சாதி³ கத²ங்பனித³மிச்சாதி³னா யதா²வுத்தஸ்ஸ ஸமத்த² நவாக்யங், ஹியஸ்மா தங் தி³ஸ்வா ததா² புச்சி²தோ தே³வத³த்தஸ்ஸவாதிஆதி³னா உப்பாதே³தாரமேவ நித்³தி³ஸதி, நாத்தானங் பிதாமஹோ, தஸ்மா உப்பாதே³தாயேவாபச்சேன ஸம்ப³ஜ்ஜ²தி ந பிதாமஹோதி யோஜெத்வா அதி⁴ப்பாயோ வேதி³தப்³போ³. இத³ங் யதா²வுத்தமுப்பாதே³துனித்³தி³ஸனங், தேன அபச்சேன ஸத்³தி⁴ங் உப்பாதே³துயேவ ஜனகஸ்ஸேவ யோகோ³ ஸம்ப³ந்தோ⁴ படிபாதே³துங் ந ஸக்காதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

தந்திதங் [தத்த²-இதி (பஞ்சிகாயங்)] புச்சா²னிமித்தங், தேனாதி அபச்சேன. அபதனந்தி நரகே அபதனங் ப⁴வதி, ஸோதி யோஸோ யஸ்ஸாத்யனியமனித்³தி³ட்டோ² ஸோ ஞாதுங் ந இச்சி²தோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. இமினா இத³ங் தீ³பேதி- "நபதத்யனேன நரகெத்யபச்சந்தி வுச்சதி அபச்சேனானேன யஸ்ஸகஸ்ஸசி அவிஸேஸேனாபதனம்ப⁴வதி நரகே ஸோஸோ தாய புச்சா²ய ஞாதுங் ந இச்சி²தோ"தி. ஸோ வாதி கஸ்ஸாயங் புத்தோதி புச்சா²யானுரோத⁴னே ஸோ உப்பாதே³தாயேவ ஞாதுமிச்சி²தோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. துஸத்³தோ³ செத்தா²பச்சேன நரகாபாதஸப்³ப³ ஜனஜானநிச்சா²விஸேஸஜோதகோ, யதி³ ஸியாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, அத்தானம்பி நித்³தி³ஸெய்ய ந கேவலமுப்பாதே³தாரங், அத்தி²ச்சாதி³ பிதாமஹஸ்ஸ அத்தனோபி நித்³தே³ஸே காரணவசனங், தங் அபச்சங் நிமித்தங் காரணங், யஸ்ஸ தங் தங்னிமித்தங் தஸ்மா [கத்வா (பொத்த²கே)] ஏவங் தி³ட்டி²கோ ஹிச்சாதி³னா யதா²வுத்தங் ஸமத்தே²தி.

ப்³யவஹிதஜனிதேனாபீதி ப்³யவஹிதேன கத்துனா ஜனிதேனாபி, கரணே சாயங் ததியா, ஹேதும்ஹி வா. கஸ்மா ஏவங் தி³ட்டி²கோதி ஆஹ 'யங் நிமித்தங் ஹி'ச்சாதி³. ஹிஸத்³தோ³ யஸ்மாத³த்தே². யஸ்ஸாதி புப்³ப³ஜஸ்ஸ, தேன அபச்சேன அபதனங் தத³பதனங் ததோ, இத³ங் வுத்தங் ஹோதி "தேன ப்³யவஹிதஜனிதேனாபி புமுனா புப்³ப³ஜோபி நரகங் ந பததி ஸோ புப்³ப³ஜஸ்ஸாப்ய பச்சங் ப⁴வதி யதா²வுத்தேன நிப்³ப³சனேனா"தி. தஸ்மாச்சஸ்ஸ புப்³பே³ வுத்தயஸ்மாத்யனேனாபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ வேதி³தப்³போ³. உபபத்யந்தரமாஹ-'உபசாரதோவே'ச்சாதி³. புப்³ப³ புப்³ப³பா⁴வே ஸதீதி புப்³ப³ஸ்ஸ புப்³ப³ஸ்ஸ விஜ்ஜமானத்தே ஸதி. ப்³யவஹிதேன ஜனிதே அபச்சேபி நிமித்தங் அபாயாபதகாரணபா⁴வோ அத்தி²யே வாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. கேஸந்தி ஆஹ-'புப்³பே³ஸந்தி புப்³ப³ஜானந்தி அத்தோ², கே நாதி ஆஹ-'பாரம்பரியேனா'தி. அபே⁴தோ³பசாரேனாதி புப்³ப³புப்³ப³பா⁴வே ஸதிச்சாதி³னா வுத்தனயேன ஜனகஸ்ஸ விய பாரம்பரியேனபுப்³பே³ஸம்பினிமித்ததா வதோ ஜனகஸதி³ஸத்தா ஜனகாவ நாம தே ஸியுந்தி ஏவமபே⁴தே³ன உபசரணதோ சிந்தனதோதி அத்தோ². உப⁴யதா²தி ஞாயேன உபசாரேனசாதி உப⁴யேன பகாரேன, ஏவமுப⁴யதா²பி மூலப்பகதியா பச்சேனாபி⁴ஸம்ப³ந்தா⁴ கத²மனந்தர [மனந்தராதி³ (பொத்த²கே) (தத்த²) பொத்த²கே] ஜனிதேனாபச்சேனாதி³புரிஸஸம்ப³ந்தோ⁴யேன ததோ ணாதி³ப்பச்சயோ ஸியாதி நாஸங்க்னீயங்.

ததோ சாதி மூலப்பகதிதோ ச, அபச்சஸாமஞ்ஞவசனிச்சா²யந்தி இத்தி² புன்னபுங்ஸகத்தவிஸேஸோபக்³கா³ஹி அபச்சஸாமஞ்ஞஸ்ஸ வசனிச்சா²யங்.

ஏவம்மூலகதிதோ- பச்சஸாமஞ்ஞேன ணாதி³ப்பச்சயங் வவத்த²பெத்வா இதா³னி அபச்சாதி³தோபி ஹோதேவ ணாதி³ ஸாமஞ்ஞவிதா⁴னா. ஸோ ச ப³ஹுலாதி⁴காரதோ கு³ருஜனாயத்தத்தா தன்னியோகா³சரணேன பஸத்தே² யேவாபச்சே ப்³யவஹிதஜனிதேபி இத்தி²வஜ்ஜிதே ஸியாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ 'நத்தாதீ³ஹி'ச்சாதி³. ஸதியேவ கு³ருஜனே ஸப்பதா⁴னபா⁴வேன குச்சி²தே-பச்சேது நத்தாதீ³வுத்தீஹி வஸிட்டா²தீ³ஹி ணாதி³ப்பச்சயோ ஹோதி வாஸிட்டோ²திஆதி³, இத்தி²யஞ்ச ந ஹோதி வாஸிட்டீ²திஆதி³.

அத்த²தோதி ஸாமத்தி²யதோ. அபச்சே விதீ⁴யமானோ பச்சயோ அபச்சவதா ஜாயமானோ தஸ்ஸாபச்சந்தி அத்தே² ஜாயதி. ஸோசாய மத்த²விஸேஸோ ச²(ட்டி²யந்த) தாபா⁴வே கத²ங் ஸியாதி இத³மெத்த² ஸாமத்தி²யங். அனந்தரே வாபச்சே புத்தே-பி⁴தெ⁴ய்ய நத்தாதோ³ வாபச்சே-பி⁴தெ⁴ய்யாதி ஸஸம்ப³ந்தோ⁴. குதோசி அபச்சவதா நத்தாதோ³ ஏவ. இத³ஞ்ச ஸப்³ப³ம்ப³ஹுலவசனேவ ஸம்பஜ்ஜதீதி ஆஹ- 'ப³ஹுலாதி⁴காரா'தி. அபச்சேதி ஏகவசனேன நித்³தே³ஸே புமுனா நபுங்ஸகேன கரியதி, தேனே கஸ்மிங் யேவாபச்சே ஸியா, ந ப³ஹூஸூ வஸிட்ட²ஸ்ஸாபச்சானி வாஸிட்டா²னி, ந

சித்தி² வாஸிட்டா²னி, ந சித்தி²யங் வாஸிட்டீ²த்யாஸங்கியாஹ-‘இத³ஞ்சே’ச்சாதி³. இத³ஞ்ச அபச்சவசனஞ்ச. இமினா செத்த² ததா² நிஸ்ஸயகரணங் த³ஸ்ஸேதி. தஸ்ஸ வசனிச்சா²பா◌⁴வதோதி தஸ்ஸ லிங்க³வசனஸ்ஸ ஸுத்தே வத்துமிச்சா²யாபா◌⁴வதோதி அத்தோ².

கிங் பன காரணங் ஸுத்தே லிங்க³வசனாவசனிச்சா²யங் தஸ்ஸாப்பதா◌⁴னத்தா யேனகேனசி லிங்கா³தி³னா நித்³தே³ஸோ-வஸ்ஸங் கத்தப்³போ³தி நானந்தரியகத்தா தஸ்ஸேஹோபாதா³னங், யதா²த◌⁴ஞ்ஞத்தி²னோபலாலாதி³னொப்யப்பதா◌⁴னஸ்ஸோபாதா³னந்தி. ததோயேவாஹ-‘உபலக்கீ²யஸ்ஸெத்த² பதா◌⁴னத்தா’ச்சாதி³. இத்தி²புமத்தயுத்தஜஞ்ஞவிஸேஸோ உபலக்கீ²யோ, அபச்சேதீத³முபலக்க²ணங், ஸயந்தி யதா²வுத்தமுபலக்க²ணங் ஸயங். காரியப்படிபத்தியாதி புமே நபுங்ஸகேபச்சே-பி◌⁴தெ◌⁴ய்யே விதி◌⁴ ஹோதிச்சேவங் காரியப்படிபத்தியா வத்துங் ந இட்ட²ங்.

வசனந்தரேபி அஞ்ஞஸ்மிங் வசனே. ஆணீதி ணிப்பச்சயஸுத்தங் வத³தி. அகொ³த்தாதி³தோதி யோகொ³த்தஸ்ஸாதி³பூ◌⁴தோ ந ஹோதி, ததோ, தேனேவ “ஆணீ”தி ஸுத்தே (4-5) வக்க²தி-‘அகாரந்தமத்ததோவாயங்ணின கொ³த்தாதி³பூ◌⁴ததோ’தி. வாக்யஸமாஸாபீதி யதா²ஸங்க்²யேனாஹ. தஸ்மிங் அத்தே²தி தஸ்மிங் வாக்யோபத³ஸ்ஸிதே அத்தே², தந்தி வாக்யங். ஸமாஸவுத்திஞ்ச நிவத்தெய்யுந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

ஸதிபனாதி வாகாரே ஸதி து அனிச்சத்தா ணப்பச்சயஸ்ஸ. ஸோபீதி ஸமாஸோபி, ஸமாஸோதிஆதி³னா பக்க²ந்தரமாஹ. தேன வாக்யஸிஜ்ஜ²னேன. பக்கே² வாக்யஸமாஸாபி ஸியுந்தி பக்கே² ஸமாஸவுத்தியா ஏவ பா³தி◌⁴தத்தா பக்க²ந்தரே ணாதி³வுத்தி ந பா³தீ◌⁴யதீதி வாக்யவுத்தியோபி ஸியுந்தி அத்தோ².

2. வச்சா²

வச்ச²கச்சாதி³னா கச்சாதி³க³ணங் த³ஸ்ஸெத்வா தஸ்ஸ விபா◌⁴கே³ன நிப்ப²த்திங் த³ஸ்ஸேதுங் ‘வச்சா²தீ³ஹீ’திஆதி³மாஹ. “கண்ஹோ ப்³ராஹ்மணே”தி க³ணஸுத்தங். தத்த² கண்ஹஸத்³தோ³ ப்³ராஹ்மணே வத்தமானோ ணானணாய நப்பச்சயே உப்பாத³யதீதி அத்தோ². ஏவமாதீ³ஹிச்சாதி³னா ஆகதிக³ணத்தமஸ்ஸ த³ஸ்ஸேதி. “கதாணியோவே”தி க³ணஸுத்தங், தி³ச்சாதீ³ஸூதி யதொண்யோ தி³ஸ்ஸதி “ண்ய தி³ச்சாதீ³ஹீ”தி (4-4), தே தி³ச்சாத³யோ, தேஸு பாடா²தி தங்ஸுத்தப்பதே³ஸே “கதா ணியோவே”தி பாடா²பா◌⁴வேபி தி³ச்சா தீ³னமாகதிக³ணத்தா படி²தமேவ நாம தந்தி வுத்தங்.

ண்யேதி ண்யப்பச்சயே கதே. கொ³த்தாதி³ஸத்³தா³தி கொ³த்தே வங்ஸே ஆதி³பூ◌⁴தா ஸத்³தா³. வங்ஸோதி அன்வயோ. ஸோயேவ கா³வங் ஸஜாதி

ஸாதா◌⁴ரணங் விஜாதிவினிவத்தனங் ஸகடாதி³வசனங் தாயதீதி கொ³த்தந்தி வுத்தங், தேனாஹ-'கொ³த்தங் வங்ஸோ'தி. தஸ்ஸாதி கொ³த்தஸ்ஸ, தஸ்ஸாத³யோ கொ³த்தாத³யோதி ஸேஸோ. கேதே கொ³த்தாத³யோச்சாஹ-'ஸஞ்ஞாகாரினோ'ச்சாதி³. வச்சா²த³யோ நத்தாதி³னோ அபச்சஸ்ஸ அபச்சங் தத³பச்சாதி³ சாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'நத்தாதி³னோ'ச்சாதி³.

3. கத்தி

க◌⁴பஸஞ்ஞந்தாவெத்த² பீ◌⁴ய்யோ கத்திகாத³யோதி க³ய்ஹந்தி. யதி³ பனெத்த² அஞ்ஞேபி க³ய்ஹந்தி, அத்தி² பண்ஹிஆத³யோ கேசியேவ கத்திகாதீ³ஸு அந்தோக³தா◌⁴ ஹொந்தீதி வத்துமாஹ- 'எத்தா²'திஆதி³. வினதா ஸுபண்ணமாதா, தேஹீதி வித◌⁴வாதீ³ஹி. வித◌⁴வாதி³க³ணங் த³ஸ்ஸேதி 'ப³ந்த◌⁴க'ச்சாதி³. விக³தோ த◌⁴வோ பதி அஸ்ஸாதி வித◌⁴வா, ப³ந்த◌⁴கீ அபி◌⁴ஸாரிணீ.

4. ண்யதி³

யஸ்ஸ ச சவக்³கோ³தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴, கேவலங் க³க்³க³யோதி எத்தகமேவா த³ஸ்ஸெத்வா
பரஸத்தா²க³தக³க்³கா³தி³க³ணேகதே³ஸபூ◌⁴தகுண்ட³னீஸத்³த³தோபி
கொண்ட³ஞ்ஞோதி முதா³ஹரந்தோ ஸோ
க³க்³கா³தி³க³ணொப்யத்ராப்◌⁴யுபக³தோதி விஞ்ஞாபேதி. தஸ்மா தஸ்மிங் க³க்³கா³தி³கேபி பரஸத்த²படி²தே யோயோ பயோகோ³ ஆக³மே தி³ஸ்ஸதி வச்சோ² அக்³கி³வெஸ்ஸோச்சாதி³. ஸோபீஹ வேதி³தப்³போ³தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ-'க³க்³கா³தி³'ச்சாதி³. க³க்³கா³தீ³தி க³க்³கா³தி³ அயங். கொ³த்தஸ்ஸ க³க்³க³வங்ஸஸ்ஸ ஆதி³பூ◌⁴தேன க³க்³கே³ன உபலக்கி²தோ க³ணோ கொ³த்தாதி³க³ணோ, தேன க³க்³கோ³ நாம கோசி, தஸ்ஸத்வபச்சங் க³க்³கீ³தி ப◌⁴வதி. பபுத்தாதோ³வாதி அவதா◌⁴ரணங் க³க்³க³ஸ்ஸாபச்சங் க³க்³கி³ச்சேவ யதா²ஸியாதி.

5. ஆணி

பகதஸ்ஸாதி "மாக³த◌⁴ங் ஸத்³த³லக்க²ண"ந்தி வா "நாமஸ்மா"தி வா பகதஸ்ஸ. ஆதி நாமவிஸேஸனேஸதி "விதி◌⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸா"தி தத³ந்த விதி◌⁴னா அகாரந்தோ க³ய்ஹதீதி ஆஹ-'விஸேஸனேன சா'திஆதி³. அனந்தரமபச்சந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

6. ராஜ

பச்சயந்தேனாதி ராஜஞ்ஞோதி பச்சயந்தேன. ராஜஞ்ஞோதீமஸ்ஸத்தோ² க²த்தியஜாதீதி, ராஜஞ்ஞஜாதீதி அத்தோ². ரஞ்ஞோ அபச்சங் ராஜாபச்சங்.

8. மனு

ஸமுதா³யேனாதி பச்சயந்தஸமுதா³யேன, ஜாதியந்தி மனுஸ்ஸஜாதியங். ஜாதிஸத்³தா³ஏதேதி இத³ங் மனுஸ்ஸோ மானுஸோதி எத்த² அபச்சத்தா²பா◌⁴வே ஹேதுவசனங். அபச்சத்தோ² எத்த² நத்தே²வாதி ச இத³ங் விஸூங் மனுஸ்ஸமானுஸ ஸங்கா²தஸ்ஸ பச்சத்த²ஸ்ஸாபா◌⁴வத³ஸ்ஸனத்த²ங் வுத்தங். ணோவாதி மனுனோ அபச்சந்தி அத்தே²“ணோ வாபச்சே”தி (4-1) ணப்பச்சயோவ. ந ஜாதீதி ப்³யதிரேகமாஹ.

9. ஜன

ராஜஸம்ப³ந்தே◌⁴தி ரஞ்ஞேதி வுத்தராஜஸம்ப³ந்தே◌⁴. பஞ்சாலானங் க²த்தியானங் அபச்சங், பஞ்சாலானங் ஜனபதா³னங் ராஜாதி வா ஏவமெத்த² வி(பா◌⁴கோ³) வேதி³தப்³போ³ ஓக்காகானங் அபச்சங் ராஜா வா ஓக்காகோ.

11. ணரா

ஸாமஞ்ஞேன ரத்தஸத்³த³ஸ்ஸாத்த²மாஹ- ‘குங்குமாதி³னா’தி. அஞ்ஞதா² ‘ராகோ³ குஸூம்பா◌⁴தீ³’தி வுத்தத்தா குஸூம்பா◌⁴தி³னாதி (வுத்தங்) ஸியா, ரஞ்ஜி அய மத்தி² அபி◌⁴ஸங்கே³‘போ◌⁴ஜனே ரத்தோ’தி. அத்தி² வண்ணவிஸேஸே ‘ரத்தோகோ³’தி, லோஹிதொத்யத்தோ², அத்தி² ஸூக்கஸஜ வண்ணந்தராபாத³னே‘ரத்தோ படோ’தி. இஹ து ததியே-த்தே² வத்தமானோ க³ய்ஹதீதி வுத்தங்- ‘வண்ணந்தரமாபாதி³த’ந்தி. ராகா³தி.

அத்த²க்³க³ஹணந்தி அத்த²ப்பதா◌⁴னத்தா நித்³தே³ஸஸ்ஸ வுத்தங். தஞ்சாசரியான முபதே³ஸதோ அவிச்சி²ன்னா (சரிய) பாரம்பரியாவக³ம்யதே, ராகா³தி கஸாவ ஸங்கா²தஅத்த²னித்³தே³ஸோ. தேனாதி படஸ்ஸ ரத்தபா◌⁴வே ராக³ஸ்ஸ கரணனித்³தே³ஸோ, ரத்தந்தி பச்சயத்த²னித்³தே³ஸோ, பச்சயோ சாயங் கஸா வத்த²தோ ப◌⁴வத்யஸம்ப◌⁴வா, தேன ஸூத்தே ராகா³தி வுத்தேபி தப்³பா³சகா கஸாவஸத்³தா³தி விஞ்ஞாயதி, ராகா³தி பன தேனாதி ராக³ஸ்ஸேவ நித்³தி³ட்டே²பி தப்³பா◌⁴வேனா [தப்³பா³வகபா◌⁴வேனா-தி ப◌⁴விதப்³ப³ங்] த்தோ² நித்³தி³ட்டோ², தப்³பா³சகா ச ஹொந்தோ‘தேன ரத்த’ந்தி அத்தே² ஹோதீதி கஸாவேன ரத்தந்தி விஞ்ஞாயதீதி ராக³வாசினோ ததியந்தத்தங் ஸம்பஜ்ஜதி, தேன ‘ண ராகா³ தேன ரத்த’ந்தி வுத்தேபி லப்³ப◌⁴மானத்த²வஸேன வுத்தங்- ‘ராக³வாசிததியந்ததோ’தி. ஸூத்தே பன ராகே³ன ரத்தந்தேதஸ்மிங் அத்தே² ராகா³ ராக³வாசீஸத்³தா³ ததியந்தா ணப்பச்சயோ ஹோதீதி அத்தோ². அபி◌⁴தா◌⁴னதோதி உபசாரவஸேன கத²னதோ. வினாபி தேனாதி தங்பச்சயங் வினாபி.

12. நக்க²

ததியந்ததோ விஜ்ஜ²த்த²ங் தேனாதி அனுவத்ததேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. ஸுத்தே அயமத்தோ² "இந்து³யுத்தேன நக்க²த்தேன லக்கி²தோ சே காலோ, ததா³ தேன லக்கி²தே காலெத்யஸ்மிங் அத்தே² ததியந்ததோ நக்க²த்தா ணோ ஹோதீ"தி. ஸுத்தவிவரணே து தஞ்செத்யாதி³கமதி⁴ப்பாயவஸேன வுத்தங். தேனாத்யனுவுத்தியா ததியந்ததோதி லப்³ப⁴தி நக்க²த்தேனாதி ஸுதத்தாதி, காலேதி பன அத்த²னித்³தே³ஸதோ ணப்பச்சயாதெ⁴ய்யஸ்ஸ காலோ ஆதா⁴ரோதி விஞ்ஞாயதீதி 'லக்கி²தே காலே'தி வுத்தங், விஸெஸ்ஸக³தவிப⁴த்தியா விசாரிதாய விஸேஸன க³தா ச (விசாரிதா) நாமாதி ஆஹ- 'நக்க²த்தேனே'திச்சாதி³, இஹ கேசி க²ந்த⁴பஞ்சகஸங்கா²தங் கிரியாஸபா⁴வமிச்ச²ந்தி அனிச்சங், அபரே து த³ப்³ப³ஸபா⁴வங் நிச்சங். தஸ்ஸோ ப⁴யஸ்ஸபி காலஸ்ஸ சந்த³யுத்தேன பு²ஸ்ஸாதி³னா லக்கி²யபா⁴வா லக்க²ணே ததியா யுத்தந்தி வத்துமாஹ- 'கிரியா ரூபோ காலோ'ச்சாதி³.

விஸேஸாவஸாயோதி காலஸ்ஸ விஸேஸாவதா⁴ரணத்த²மேவ ஹி 'பு²ஸ்ஸீ ரத்தி'ச்சாதி³. லோகே பயுஜ்ஜதே. கு³ருனாதி எத்த² கு³ரு ஜீவோ, ந நக்க²த்தங், சந்த³யுத்ததா பனெத்த² அத்தி²... சந்த³யுத்தேன கு³ருனா ரத்தியா லக்கி²தத்தா. கத்திகாய லக்கி²தோ முஹுத்தோதி எத்த² சந்த³ங் வினா கத்திகாய து கேவலாய முஹுத்தோ காலோ லக்கி²தோ 'கத்திகா முஹுத்தோ'தி. பு²ஸ்ஸேன லக்கி²தா அத்த²ஸித்³தீ⁴தி எத்த² பு²ஸ்ஸேனிந்து³யுத்தேன அத்த²ஸித்³தி⁴ லக்கி²தா ந காலோ பு²ஸ்ஸோதி. நக்க²த்தயுத்தஸ்ஸ காலஸ்ஸ ரத்யாதி³விஸேஸாபராமாஸேன நக்க²த்தவாசிதோ உப்பன்னஸ்ஸ பச்சயஸ்ஸ ஸுத்தந்தரேன லோபங் விதா⁴ய புன அஞ்ஞேன ஸுத்தேன யுத்தாதி தே³ஸவிதா⁴னேன ஸகலிங்க³ஸங்க்²யாயுத்தேஹி-ட்ட²மபி⁴தா⁴னங் பரேஹி, ததா³ஹ- 'அஹோ ரத்தோ'ச்சாதி³.

ரத்யாதி³விஸேஸாபராமாஸேனாதி பு²ஸ்ஸீ ரத்தி பு²ஸ்ஸோ அஹோதி ஏவங் ரத்யாதி³விஸேஸஸ்ஸ அபராமாஸேன அஸம்மஸ்ஸேன அக்³க³ஹணேன. ஸகலிங்க³ஸங்க்²யாயுத்தேனாதி பு²ஸ்ஸகத்திகாதீ³னங் யங்யங் லிங்க³ங் யாயா ஸங்க்²யா, அத்தனியேஹி தேஹி தேஹி லிங்கே³ஹி தாஹிதாஹி ச ஸங்க்²யாஹி யுத்தேன நக்க²த்தஸத்³தே³ன. ந தது³பலக்கி²தோ காலோதி கத்திகா ஸத்³தோ³ப³ஹுவசனந்தோ ப³ஹுதாரகத்தா கத்திகாய, தாயகத்திகாய லக்கி²தோகாலோபரேஹிவிய ந கதீ²யதீதி அத்தோ². அத² தது³பலக்கி²தஸ்ஸகாலஸ்ஸேவகத்திகாஸத்³தே³னாபி⁴தா⁴னே கோ தோ³ஸோ யே நேவமுச்சதேச்சாஹ- 'அஜ்ஜேதி'ச்சாதி³. இமினா ச பரமதே தோ³ஸோ உப்³பா⁴விதோ, தத³த்த²த்தே ஸதீதி தது³பலக்கி²தகாலத்த²த்தே ஸதி.

ஸத்தமீ ஸியாதி நக்க²த்தஸத்³தா³ தத்³தி⁴தலோபந்தா பு²ஸ்ஸேன பாயஸங் பு⁴ஞ்ஜெய்ய, பு²ஸ்ஸே பாயஸங் பு⁴ஞ்ஜெய்யா'த்யாதோ³

ஆதெ◌⁴ய்யந்தராபெக்கா² ஸியா ஸத்தமீ, யா ஸுத்தந்தரேன விதீ◌⁴யதி பாணினீயேஹி, ததோ 'அஜ்ஜகத்திகா'தெத்தா²ப்யாதெ◌⁴ய்யந்தராபெக்கா² ஸத்தமீ ஸியா லோபந்தத்தா 'அஜ்ஜகத்திகாஸூ'தி, ந பட²மா. பட²மாயேவ பனாயங் பயோகோ³ 'அஜ்ஜகத்திகா,தி. அஜ்ஜெத்யதி◌⁴கரணப்பதா◌⁴னோ அஹோரத்தகாலவாசீ ஸத்³தோ³, கத்திகாஸத்³தோ³பி தத்³தி◌⁴தலோபேன தக்காலாபி◌⁴தா◌⁴யகோ, ததோ யேவஉபி◌⁴ன்னம்பிஸாமானாதி◌⁴கரண்யா கத்திகாயொப்யதி◌⁴கரணங் ஸம்பஜ்ஜந்தே, தஞ்ச ந வினாதெ◌⁴ய்யேன ஹோதீத்யாதெ◌⁴ய்யந்தராபெக்கா²யங் தேஸு ஸத்தமீயேவ ஸியா, ந பட²மா (உப) பஜ்ஜெய்யாத்யதி◌⁴ப்பாயோ. அத்தனோதா³னி த³ஸ்ஸனே ஸத்தமியா அப்பஸங்க³ங் பட²மாயேவோபபத்திங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'சந்தே³ பனூபசாரேனே'ச்சாதி³, நாதெ◌⁴ய்யந்தராபெக்கா²ச்சனேன ஸத்தமியா அப்பஸங்க³மாஹ. ஏவஞ்சரஹி வசனமந்தரேன பரேஸங் விய ஸத்தமீவிதா◌⁴யகங் கத²ங் கத்திகாய ஜாதோச்சாஸங்கிய தம்படிபாதே³துமாஹ- 'கத்திகாய ஜாதோ'ச்சாதி³. ப³ஹுவசனந்தத்தேபி கத்திகாய ஜாதியமேக வசனந்தங். பகாரந்தரமாஹ- 'லோபோதி'ச்சாதி³. லோபேனாதி கத்திகாஹி இந்து³யுத்தாஹி லக்கி²தோ காலோதி விக்³க³ய்ஹ கதணப்பச்சயஸ்ஸ லோபேன.

13. ஸாஸ்ஸ

ஸேதி பட²மந்தாதி ஸாதி நித்³தி³ட்ட²பட²மந்தா, யங் பட²மந்தந்தி ஸாசேதி த³ஸ்ஸிதங் பட²மந்தமாஹ. பட²மந்தஸ்ஸ தே³வதாபுண்ணமாஸித்தபா◌⁴வதோ தத³த்த²மபே◌⁴தே³னாஹ- 'ஸா'தி. கா ஸா தே³வதாச்சாஹ- 'லோகப்பஸித்³தா◌⁴யேவ தே³வதா'தி. யாக³ஸம்பதா³னம்பி லோகே தே³வதாதி பஸித்³த◌⁴ந்தி யாக³ஸ்ஸ யஜிதப்³ப³ஸ்ஸ புரோடா³ஸாதி³னோ ஸம்பதா³னம்பி படிக்³கா³ஹகோ பிந்தா³தி³ லோகே தெ³ய்யஸ்ஸ புரோடா³ஸாதி³னோ தே³வதா ஸாமீதி பஸித்³த◌⁴ந்த்யத்தோ², இந்தோ³ தே³வதா அஸ்ஸ இந்த³ங், ஆதி³ச்சோ தே³வதா அஸ்ஸ ஆதி³ச்சங், ஹவி புரோடா³ஸாதி³ யாக³த³ப்³ப³ங்.

மந்ததோ²மனீயம்பி தே³வதாதி பஸித்³த◌⁴ந்தி யேன மந்தே²ன யோ தூ²யதே ஸோ தஸ்ஸ மந்தஸ்ஸ தே³வதா ஸாமீதி லோகே பஸித்³த◌⁴ந்த்யத்தோ² மஹிந்தோ³ யமோ வருணோ தே³வதா அஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ. வுத்தனய மேவாதி "நக்க²த்தேனிந்து³யுத்தேன காலே"தி ஸுத்தே வுத்தனயமேவ. ஜாத்யேகவசனங் மகா◌⁴யாதி, தாரகரூபானம்பன ப³ஹுத்தா மகா◌⁴ஸத்³தோ³ ப³ஹுவசனந்தோ. பாணினீயா "ஸாஸ்மிங் புண்ணமாஸீதி ஸஞ்ஞாய"ந்தி (4-2-21) ஸுத்தயித்வா பு²ஸ்ஸீ புண்ணமாஸீ அஸ்மிங் பு²ஸ்ஸோ மாஸோ பு²ஸ்ஸோ அத்³த◌⁴மாஸோ பு²ஸ்ஸோ ஸங்வச்ச²ரோதி ஸஞ்ஞாயங் படிபாதெ³ந்தி, தேன தேஸங் பு²ஸ்ஸீ புண்ணமாஸீ அஸ்மிங் பஞ்சத³ஸரத்தேதி எத்த² ச ப◌⁴தகமாஸே ச தத்³தி◌⁴தோ ந ப◌⁴வதி. இத◌⁴ பன 'ஸஞ்ஞாய'ந்தி

வசனாபா⁴வே ப⁴தகமாஸேபி ச²ட்ட்²யத்தே² ப⁴வதீத்யாஸங்க விரசயதி 'ப⁴தகமாஸேபி'ச்சாதி³. புண்ணோ மா இச்சத்ர மாஸத்³தோ³ சந்த³பரியாயோதி ஆஹ- 'மாஸத்³தே³னே'ச்சாதி³. புண்ணோ மா அஸ்ஸந்தி நிப்³ப³சனாதி எத்த² புண்ணமாஸீஸத்³த³ஸ்ஸ புண்ணோ மா அஸ்ஸந்தி நீஹரித்வா வசனாதி அத்தோ². வுத்தியா அத்த²ஸ்ஸ பு²டீகரணாய வுத்தங்- 'ஸோ புண்ணோ திஆதி³. தஸ்ஸந்தி புண்ணமாஸியங். ஸாபுண்ணமாஸீ, ப⁴தகஸ்ஸ ப⁴தியா கம்மகாரகஸ்ஸ யோ திங்ஸதி ரத்தோ மாஸோ பரிப்³ப³யனியமிதோ, தஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தி⁴னீ நேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

யஸ்ஸஞ்சதிதீ²யந்தி அனியமேன படிபதா³தி³மாஹ. அதோஏவ ச நிபாதனாதி இமஸ்மாவ நிபாதனா, தேனேவாஹ- 'ஸுத்தே வசனமேவ நிபாதன'ந்தி. மாஸஸுதியாச்சாதோ³ ஸாதி⁴ப்பாயமத்த²ங் விவரதி 'யதி³பி'ச்சாதி³னா. அஸ்ஸாதி ஸாமஞ்ஞவசனேபி 'ஸாஸ்ஸ தே³வதா புண்ணமாஸீ'தி ஸுத்தே அஸ்ஸாதி அவிஸேஸவசனேபி ஸோயேவ புண்ணமாஸீஸத்³தே³ ஸூயமானோ மாஸோயேவ ச²ட்ட்²யத்தோ² விஞ்ஞாயதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

பஞ்சத³ஸரத்தாதோ³தி பரேஸங் ஸஞ்ஞாக³ஹணேன நிவத்திதபஞ்சத³ஸரத்தாதோ³. அத² அத்³த⁴மாஸஸங்வச்ச²ரானம்பி உதா³ஹரணத்தே நோபஞ்ஞாஸோ கஸ்மா ந கதோச்சாஹ- 'அத்³த⁴மாஸஸங்வச்ச²ரான'மிச்சாதி³. ஏவம்மஞ்ஞதே "அத்³த⁴மாஸஸங்வச்ச²ரானங் ந பச்சயேனோஜுகமபி⁴தா⁴னமபி து ஸங்வச்ச²ரேபி பு²ஸ்ஸாதி³மாஸஸம்ப⁴வாஸ்மிங் ஸங்வச்ச²ரே பு²ஸ்ஸேன மாஸேன ஸம்ப³ந்தா⁴ பு²ஸ்ஸொத்யுபசாரீயதே, யதா² ச பு²ஸ்ஸாதி³மாஸஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தீ⁴ அத்³த⁴மாஸோ பு²ஸ்ஸோ அத்³த⁴மாஸொத்யுபசாரீயதே , ந பனோஜுகந்தி தேஸமுதா³ஹரணத்தே நானுபாதா³ன"ந்தி.

14. தம

நாகட்³ட⁴னத்தோ²தி ணஸ்ஸாகட்³ட⁴னத்தோ² ந ஹோதி. யத்³யாகட்³ட⁴னத்தோ² அஸ்ஸ, ததா³ சானுகட்³டி⁴தங் நொத்தரத்ரானுகட்³டெ⁴ய்யாதி மஞ்ஞதே, கோசியேவ ஹோதீதி ஹொந்தீதி இதோ பி⁴ந்தி³த்வா ஆனேதப்³ப³ங். ததா³ தே³ஸஸ்ஸாதி இமினா "ததா³தே³ஸா தக்³க³ஹணேன க³ய்ஹந்தீ"தி பரிபா⁴ஸமுபலக்கே²தி. கதயாதே³ஸஸ்ஸாபீதி கதோ யாதே³ஸோ யஸ்ஸ தஸ்ஸ கதயாதே³ஸஸ்ஸாபீதி. இகாரஸ்ஸாதி யாதே³ஸதோ புப்³பே³ இகாரஸ்ஸ, இமினா சாதே³ஸாதே³ஸீனமபே⁴தோ³ த³ஸ்ஸிதோ. தஸத்³தே³ நேகேனாபி பச்சேகாபி⁴ஸம்ப³ந்தே⁴ ஸித்³தே⁴தி ஏவமஞ்ஞதே- "யதா²'தேன கதங்கீத' (4-29) ந்த்யாதி³ஸுத்தே ஏகோவ தஸத்³தோ³ ப³ஹூஹி பச்சயத்தேஹி ஸம்ப³ஜ்ஜ²தே, ததி²ஹாபி ஏகமேவ

தஸத்³த³க்³க³ஹணங் ‘தமதீ⁴தே தங்ஜானாதீ’தி பச்சேகமபி⁴ஸம்ப³ஜ்ஜ²தே, தஸ்மா கிமேதத³த்தே²ன த்³விதக்³க³ஹணேனே”தி. த்³விதக்³க³ஹணே பயோஜனத்தயங் வுத்தங், தத்த² பட²மங் த³ஸ்ஸெந்தோ ஜானநிச்சாதி³னாதி⁴ப்பாயமாவீகத்வா த்³விதக்³க³ஹணமிச்சாதி³னா பத³த்த²மாஹ.

தத்த²-‘யோ யமதீ⁴தே ஜானாதி சா’தி இமினா த்³விதக்³க³ஹணாபா⁴வே பச்சயத்தா²வயவஸ்ஸ ஸமுச்சயப்பஸங்க³மாஹ. ஸமுச்சயே ஸதி(யோ) யமதீ⁴தே ஜானாதி ச, தத்தே²வ ஸியா, யோ பனாதீ⁴தே கேவலங், ந (ஜானாதி) தத்த² ந ஸியாதி போ³த⁴யிதுங் ப்³யபி⁴சாரமாஹ‘ந பச்சேகாதி ஸம்ப³ந்தே⁴னே’தி. யதா² “தேன கத²ங் கீத”மிச்சாதோ³ “தேன ஜிதங் ஜயதி”ச்சாதி³ பச்சேகஸம்ப³ந்தே⁴ன ப⁴வதி ஏவம்மாவிஞ்ஞாயீதி யதே²ச்சாதி³ கஸ்ஸாத்தோ². ‘தேன கதங் கீத”மிச்சாதீ³ஹி அவத்வா “தேன ஜிதங் ஜயதி”ச்சாதி³ஸுத்தேகதே³ஸவசனமத்த²ப்³யத்தி ததா² வுத்தே ஹோதீதி வுத்தங், தேன ஜிதமிச்சாதோ³ ஜயனாதி³கா கிரியானே கத³ப்³ப³ஸமவாயித்தேன பஸித்³தா⁴தி யுத்தோ தத்த² பச்சேகாபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴, நேவமஜ்ஜே²ன வேத³னா ப்யேகத³ப்³ப³ஸமவாயித்தாபி⁴ய்யொத்யதி⁴ப்பாயோ.

இதா³னி து³தியங் த³ஸ்ஸேதி ‘ஜானந’மிச்சாதி³, நிமித்த மிட்டா²னிட்ட²போ³த⁴காரணங் முஹுத்தோ கத்திகாதி³, உப்பாதோ இட்டா²னிட்ட²ஸூசகங் பத²விஸமுத்³தா³தீ³னங் ஸபா⁴வபரிச்சாகே³னாஞ்ஞதத்தக³மனங். ஜானநஸாமஞ்ஞேதி நிமித்தாதீ³னங் ஜானந ஸாமஞ்ஞே. ‘யதா²வுத்தஜானநஸ்ஸ அஜ்ஜே²ன விஸயத்தே ஹேதுமாஹ- ‘தங் ஜானாதீதி தஸத்³தே³ன அதீ⁴யமானபராமஸதோ’தி. ததியங் த³ஸ்ஸேதி ‘யதோ சே’ச்சாதி³னா. யதோ ச உப்பன்னேன விதி⁴னா அஜ்ஜே²ன ஞாது அபி⁴தா⁴னம்பஸித்³த⁴ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴, பொத்த²கேஸு பன அஜ்ஜே²துஞாதூஸூதி பாடோ² தி³ஸ்ஸதி, எத்தா²யமதி⁴ப்பாயோ “கத்த²சி பஸித்³தி⁴விஸயோ ஹோதி தஸத்³தோ³, ததா² ச வுத்தங் ஸுபோ³தா⁴லங்காரடீகாயங் பக்கந்தவிஸயோ ததா² பஸித்³த⁴விஸயோ அனுபூ⁴தவிஸயோ ச தங்ஸத்³தோ³ யங் ஸத்³த³ங் நா பெக்க²தே’தி, தஸ்மா பஸித்³தி⁴விஸயேன தஸத்³தே³ன புத²கே³வ பஸித்³தி⁴யா உபஸங்க³ஹத்த²ங் த்³விதக்³க³ஹணங் கத்தப்³ப³”ந்தி. அத்த²த்தயே வத்தமானஸ்ஸ து தஸத்³த³ஸ்ஸ ஸவிஸயோ விஸேஸோ ததோவாத்தி²கேஹி வேதி³தப்³போ³.

15. தஸ்ஸ

விஸயஸத்³தோ³ கா³மஸமுதா³யேபி வத்ததே, கா³மஸமுதா³யோ ச நாம தே³ஸோயேவ, தேனாஹ விஸயோபி கா³மஸமுதா³யத்தா தே³ஸோயேவா’தி,

இமினா விஸயதே³ஸஸத்³தா³னங் ஸமானாதி◌⁴கரணத்தமாஹ. வஸாதி தே³ஸவாஸினோ வஸாதயோ, அனுவாகோ க³ந்த²விஸேஸோ.

16. நிவா

தன்னாமேச்சாதி³னா ந கேவலங் நிவாஸேயேவ, அத²கோ² வக்க²மானேஸு பீதி த³ஸ்ஸேதி. பச்சயந்தங் ஸெப்³பா³தி³. தே³ஸனாமம்ப◌⁴வதி சதூஸு அத்தே²ஸூதி விஞ்ஞாயதி, தேனாஹ-'நிவாஸாதோ³ விதீ◌⁴'தி. நிவாஸாதோ³தி நிவாஸ அதூ³ரப◌⁴வனிப்³ப³த்தஅத்தி²அத்தே²ஸு. ஸங்ஹிதனாமங் நாம லோகியஸத்³த³வோ ஹாராப்பஸங்க³மஞ்ஞஸத்³த³வோஹாரேனுபாத்தனாமங்.

17. அதூ³

நக³ரம்பி தே³ஸோயேவாதி ஆஹ- 'அதூ³ரப◌⁴வ'ந்தி.

18. தேன

யதா²யோக³த்தோ²தி வுத்தியங் வுத்தயதா²யோக³ஸத்³த³ஸ்ஸ அத்தோ².

19. தமி

பச்சயந்தனாமேதி பச்சயந்தனாமங் யஸ்ஸ ஸத்தம்யத்த²பூ◌⁴தஸ்ஸ தே³ஸஸ்ஸ ஹஸ்மிந்தி அத்தோ², நாஞ்ஞஸ்ஸேதி பூ◌⁴மாதி³விஸிட்ட²த்த²யுத்ததோ அஞ்ஞஸ்ஸ பச்சயந்தனாமங் ந ஹோதீதி அத்தோ². ப³த³ரா ப³ப்³ப³ஜா அஸ்மிங் தே³ஸே ஸந்தீதி விக்³க³ஹோ.

21. அஜ்ஜா

ஹீய்யத்தனோதி "ஸரம்ஹா த்³வே"தி (134) த்³வித்தங்.

23. அமா

அமாஸஹ ப◌⁴வோ அமச்சோ.

24. மஜ்ஜா²

மஜ்ஜே² ப◌⁴வோ மஜ்ஜி²மோ, அந்தே ப◌⁴வோ அந்திமோ இச்சாதி³.

25. கண

மக³தே◌⁴ஸு அரஞ்ஞே க³ங்கா³யங் பப்³ப³தே வனே குலே பா³ராணஸியங் சம்பாயங் மிதி²லாயங் ஸம்ப◌⁴வோதி விக்³க³ஹோ. "தி³ஸ்ஸந்தஞ்ஞேபி பச்சயா"தி (4-120) எய்யகோதி ஸேஸோ. பச்சயந்தரத³ஸ்ஸனே ஸதி இமினாவ

ஸுத்தேன இதோ அஞ்ஞத்ராபி பச்சயந்தரானி ஹொந்தீதி ஸேஸோ, காமே³ ப⁴வோ உத³ரே ப⁴வோ பஞ்சாலேஸு ப⁴வோ போ³தி⁴பக்கே² ப⁴வோதி விக்³க³ஹோ.

26. ணிகோ

ஸரதே³ ப⁴வோ, ப⁴வா வாதி விக்³க³ஹோ.

27. தமஸ்ஸ

ஸிப்பஸத்³த³த்த²மாஹ-'லோஸல்ல'ந்தி. தமேவ ப்³யஞ்ஜயதி 'கிரியே'ச்சாதி³னா, கரணங் கிரியா வாத³னாதி³கஸ்ஸ அப்⁴யாஸோ, ஸோ புப்³போ³ யஸ்ஸாதி ஸமாஸோ, வீணாதி³ஸத்³தே³ஹி கிமுச்சதேச்சாஹ- 'வீணாதி³'ச்சாதி³, த³ப்³ப³ங் தங்தங்ஸமுதா³யரூபங். ஸிப்பஞ்சாதி வத்வா தத³த்த²ங் விபா⁴வேதி 'கிரியா விஸேஸோ'தி. வாத³னாதி³கிரியாய விஸிட்டோ² ஜானநகிரியாவிஸேஸோதி அத்தோ², இமினா வீணாதி³ஸத்³தா³ த³ப்³ப³த்த²வுத்தினோ வாத³னாதி³கிரியங் கிரியா விஸேஸஞ்ச ஸிப்பமுபசாரேன வத³ந்தீதி தீ³பேதி. இதிஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி. ஸாயேவேதி அப்⁴யாஸிதப்³பா³ ஜானநகிரியாவிஸேஸஸ்ஸ புப்³ப³பூ⁴தா வாத³னகிரியா, விஸேஸேதுங் யுத்தா வீணாதி³ஸத்³தே³னாதி அதி⁴ப்பாயோ.

யுத்ததா செத்த²... வீணாதி³வாத³னவஸேன ஸிப்பஸ்ஸ க³ஹேதப்³ப³பா⁴வதோ, கத²ங் வீணாதி³ஸத்³தே³ஹி த³ப்³ப³வுத்தீதி வாத³னா வுச்சதீதி ஆஹ- 'வீணாதி³ விஸயத்தா'தி, வாத³னவுத்திவீணாதி³ஸத்³தா³னங் ஸிப்பவுத்தித்தங் யதா²வுத்தஸ்ஸோ பமாவஸேன வத்துமாஹ- 'யதே²'ச்சாதி³. வீணாதி³வாத³னந்தி யதே²தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. வுத்தமேவ பு²டயந்தோ வுத்திக³ந்த²ஸ்ஸ முக²ங் விவரீயதி 'கிரியே'ச்சாதி³னா. கிரியாத்யாஸபுப்³ப³கங் ஞாணக்க²மங் கோஸல்லங் வாத³னகிரியா விஸயத்தா வீணாவாத³னமிச்சனேன கிரியாஸத்³தே³ன வுச்சதீத்யத்தோ². முத³ங்க³ங் முத³ங்க³வாத³னங் ஸிப்பமஸ்ஸ, வங்ஸோ ஸிப்பமஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ. ஸீலமத்³த³ப்³ப³ங் கத²ங் பங்ஸுகூலாதி³(நோ) ஸீலத்த²ஸமானாதி⁴கரணத்தேனாபி⁴தா⁴னந்த்யாஹ- 'பங்ஸுகூலாதி³தா⁴ரண'மிச்சாதி³. தஞ்ச ஸீலந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

அப்பிச்ச²தாயாதி பச்சயப்பிச்ச²தாய. ஸந்துட்டி²தாயாதி சதூஸு பச்சயேஸு த்³வாத³ஸவித⁴ஸந்துட்டி²யா. அனுவிதீ⁴யமானங் கரீயமானங். ப²லனிரபெக்க²ந்தி இமினா இத⁴ லோகே சீவராதி³ஹேது பணிதா⁴ய பங்ஸுகூல தா⁴ரணாதி³ங் படிக்கி²பதி, ஸீலங் தப்பரபா⁴வேன ஸேவனா. இத³ங் வுத்தங் ஹோதி "பங்ஸுகூலாதி³தா⁴ரணங் பங்ஸுகூலாதி³விஸயந்தி பங்ஸுகூலாதி³ஸத்³தே³னோபசாரேனாபி⁴தீ⁴யதே, ஸீலங் பங்ஸுகூலதா⁴ரணவிஸயந்தி பங்ஸுகூலாதி³ ஸத்³தே³னோபசாரேனோச்சதீ"தி.

திசீவரங் ஸீலமஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ தேஸங் கு³ளோ பண்யமஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ தோமரங், முக்³க³ரோ பஹரணமஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ, உபதீ◌⁴யத்யுபரிஆதீ◌⁴யதீதி ரத²ங்க³ங் வுச்சதி.
காமக்க²ந்த◌⁴கிலேஸாபி◌⁴ஸங்கா²ரா வா உபதி◌⁴ உபத³தா◌⁴தி ஸுக²ங் து³க்க²ங்வாதி கத்வா.

28. தங்ஹந்தி

பு³ஹும்ஹி பூ◌⁴தானக³தேஸுபி பச்சயபா◌⁴வே காரணமாஹ-'ஸங்க்²யாகாலானமவிவச்சி²தத்தா'தி, ஸுத்தே வுத்தாய ஏகஸங்க்²யாய வுத்தமானகா லஸ்ஸேவ ச வத்துமனிச்சி²தத்தாதி அத்தோ².

தது³பாதா³னந்தூதி தேஸமேகவசனாதீ³னமுபாதா³னந்து. தங் நானந்தரீய கத்தாதி உபலக்க²ணவஸேன தேஸங் வசனகாலந்தரானமவினாபா◌⁴வித்தாதி அதி◌⁴ப்பாயோ. ஹந்திச்சாதி³த்யாத்³யந்தஸ்ஸ கிரியாப்பதா◌⁴னத்தே கத²ங் ணாதீ³னங் தத³த்தே² ஜாயமானானங் ஸாத◌⁴னப்பதா◌⁴னத்த மிச்சத்ர ஹேதுமாஹ 'ஸபா◌⁴வதோ'தி. மீனே ஹந்தீதி மேனிகோ. அஜிவ்ஹா அனிமிஸா ச மச்சா², தி³ட்டோ²வ ஸந்தி³ட்ட²ந்தி இமினா ஸங்ஸத்³த³ஸ்ஸ விஸுங் அத்த²பா◌⁴வங் த³ஸ்ஸேதி. லோகுத்தரத◌⁴ம்மோதி நவவிதோ◌⁴ லோகுத்தரத◌⁴ம்மோ, ப²லத◌⁴ம்மோபி ஹெட்டி²மோ ஸகதா³கா³மிவிபஸ்ஸனாதீ³னங் பச்சயபா◌⁴வேன உபரிமக்³கா³தி◌⁴க³மஸ்ஸ உபனிஸ்ஸயபா◌⁴வதோ பரியாயதோ தி³ஸ்ஸமானோவ வட்டப◌⁴யங் நிவத்தேதி, பா◌⁴வனாபி◌⁴ஸமயவஸேன மக்³க³த◌⁴ம்மோ ஸச்சி²கிரியாபி◌⁴ஸமயவஸேன நிப்³பா³னத◌⁴ம்மோ.

வட்டப◌⁴யந்தி கம்மகிலேஸவிபாகஸங்கா²தங் திவித◌⁴வட்டப◌⁴யங். விதா◌⁴ன வசனந்தி அப்பத்தே-த்தே² நியோக³ஸங்கா²தவிதி◌⁴னோ பகாஸதங் ஏஹிபஸ்ஸ வசனங். பரிஸுத்³த◌⁴த்தாதி கிலேஸமலவிரஹேன ஸப்³ப³தா² விஸுத்³த◌⁴த்தா. அமனுஞ்ஞும்பி கதா³சி ஸப்பயோஜனங் யதா²ஸபா◌⁴வப்பகாஸனேன த³ஸ்ஸேதப்³ப³ங் ப◌⁴வெய்யாதி தத³பா◌⁴வங் த³ஸ்ஸேதி. தேனாஹ 'விஜ்ஜமானம்பி சே'ச்சாதி³. நனு ச ஏஹிபஸ்ஸாதி த்யாத்³யந்தா, தஸ்மா நேதேதி பச்சயோ பப்போதி, ததா²ஹி பாடிபதி³கதோ பச்சயவிதா◌⁴னம்படிபாதி³தங், ந த்யாத்³யந்ததோ நாபி வாக்யதோ, தஸ்மா கத²மேஹிபஸ்ஸிகோதி ஹோதீதி ஆஹ-'ஏஹிபஸ்ஸஸத்³தோ³சாய'மிச்சாதி³. பத³ஸமுதா³யஸ்ஸானுகரணோதி பத³ஸமூஹஸ்ஸ அனுகரணபூ◌⁴தோ ஏகோ ஏஹிபஸ்ஸஸத்³தோ³. அத²வா ஏஹி ஆக³ச்ச² இமங் த◌⁴ம்மங் பஸ்ஸாதி யோ அப்பத்தே-த்தே² நியோக³ஸங்கா²தோ விதி◌⁴, தப்³பா³சகோ யன்னிபாதோ ஏஹிபஸ்ஸாதி, ஏஹிபஸ்ஸவிதி◌⁴ங் அரஹதீதி ஏஹிபஸ்ஸிகோ, அத²வா

ஏஹிச்சேவ நிபாதோ, த³ஸ்ஸனங் ஞாபனங் பஸ்ஸோ, ஏஹீதி பஸ்ஸோ ஞாபனங் ஏஹிபஸ்ஸோ, ஏஹிபஸ்ஸங் அரஹதீதி ஏஹிபஸ்ஸிகோ.

29. தேன

ஏகீபா◌⁴வோதி முக்³கே³ஹி ஸங்ஸட்டா²னங் மாஸானமிவ மிஸ்ஸீபா◌⁴வோ. ஏஸோதி ஸங்ஸக்³கோ³, உக்கங்ஸேனாதி உக்கங்ஸாதா◌⁴னேன [உத்கங்ஸஸாத◌⁴னேன (பொத்த²கே)] ச ப◌⁴விதப்³ப³ந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ . ஸங்ஸக்³க³உக்கங்ஸானங் ஸஹபா◌⁴வஸ்ஸ அனேகந்தி கத்தே காரணமாஹ- 'அஸூசித³ப்³பே³'ச்சாதி³னா. ப்³யதிரேகமாஹ- 'நுக்கங்ஸோ'தி யத்த² ஸங்ஸக்³க³ரஹிதங் கேவலமபி◌⁴ஸங்க²த்தமத்தி², தத்த² பச்சயமுதா³ஹரணேன த³ஸ்ஸெத்வா விஜ்ஜாய ஸஹ ஸங்ஸக்³க³ஸ்ஸாவிஜ்ஜமானத்தே காரணங் வத³தி 'ரூபீ த◌⁴ம்மத்தா'திஆதி³. ரூபங் பூ◌⁴தோபாதா³யபே◌⁴த³மஸ்ஸ அத்தீ²தி ரூபீ, க◌⁴தாதி³ ஸங்ஸட்ட²ங் ப◌⁴த்தாதி³. தஸ்ஸ த◌⁴ம்மோ ஸபா◌⁴வோ ஸங்ஸக்³கோ³, தஸ்ஸ பா◌⁴வோ தத்தங், தஸ்மா, தஸ்ஸாதி ஸங்ஸக்³க³ஸ்ஸ, விஜ்ஜாத்வரூபீ... யதா²வுத்த ரூபஸபா◌⁴வாபா◌⁴வா, தேனாஹ- 'விஜ்ஜாய ச அரூபித்தா'தி சரஇச்சந்தா◌⁴துயேவ சரதி.

வாசஸிகங் மானஸிகந்தி "மனாதீ³னங் ஸக, யங்கிஞ்சீதி ஸதாதி³கங் யங்கிஞ்சி. பா³ஹுலகேனேவெத்தா²வதா◌⁴ரணங் லப்³ப◌⁴தீதி வுத்தங்- 'ததோ வா'தி, தே³வத³த்தேன கீதோதி ஸோ அத்தோ² தத³த்தோ², தஸ்ஸ அப்பதீதி அபி◌⁴தா◌⁴னஸத்திவேகல்லேன வுத்தியமனவக³மோ, தே³வத³த்திகோதி ஹி வுத்தே தே³வத³த்தேன கீதொத்யயமத்தோ² நப்பதீயதே... தாதி³ஸ ஸத்³த³ஸத்திவேகல்லேன தத³த்த²ஸ்ஸானமிதீ◌⁴யமானத்தா, அவக³மோ ச நாம ஸதி ஸாமத்தி²யே ஸியாதி இமமத்த²ங் ஸங்கே²பதோ த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'தத³த்தா²ப்பதீதியா'திஆதி³.

அபி◌⁴தா◌⁴னலக்க²ணத்தந்தி அபி◌⁴தா◌⁴னங் ஸதி ஸாமத்தி²யே வாக்யே வசனீயஸ்ஸாத்த²ஸ்ஸ வுத்தியா கத²னங் லக்க²ணங் ஸபா◌⁴வோ யேஸந்தே அபி◌⁴தா◌⁴னலக்க²ணா, தேஸங் பா◌⁴வோ தத்தங், தப்³பா³தி³ஸமாப்யேவமேவ த³ட்ட²ப்³பா³. மரிசேன அபி◌⁴ஸங்க²தங் ஸங்ஸட்ட²ங் வாதி, ஸலாகாய ஜிதந்தி விக்³க³ஹோ.

30. தஸ்ஸ

யோ "தி³ஸ்ஸந்தஞ்ஞேபி பச்சயா"தி (4-120)

34. ணோ

பவுத்தேபீதி கச்சாயனேன பவுத்தந்தி அத்தே² “அஞ்ஞஸ்மிங்”திஸ்மிங்ணோ ஹோராதேவாதி அதி◌⁴ப்பாயோ.

35. க³வா

து³னோ ருக்க²ஸ்ஸ.

38. மாதா

மாதாபிதுன்னங் மாதாபிதரோதி மாதுயா மாதாபிதரோ பிதுஸ்ஸ மாதாபிதரோ, ந ஏகமேகதோ த்³வீஸூதி ஏகதோ ஏகதோ வுத்தனயேன த்³வீஸுத்³வீஸு அத்தே²ஸு ந ப◌⁴வதீதி அத்தோ².

39. ஹிதே

மாது ஹிதோ, பிது ஹிதோதி விக்³க³ஹோ.

40. நிந்த³

ஸேன ரூபேன ஞாதேபி விஸேஸரூபேன அஞ்ஞாதோ அஞ்ஞாதவிஸேஸோ. கட்டா²தி³மயா யா படிமா தம்படிச்ச²ந்த³கங். ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ஸஸ்ஸாமீலக்க²ணோ அஸ்ஸ அத்தீ²தி ஸம்ப³ந்தி◌⁴ கஸ்ஸாதி கிங் ஸத்³த³னித்³தி³ட்டோ², ஸோவ விஸேஸோ, ஸம்ப³ந்தி◌⁴விஸேஸோ விஸயோ அஸ்ஸ அஞ்ஞாணஸ்ஸாதி ஸமாஸோ. பயோகா³ஸம்ப◌⁴வாதி அயமஸ்ஸோதி வுத்த அஸ்ஸப்பகதியாபி பயோகா³ ஸம்ப◌⁴வா. ததா²ஹி யதி³ யஸ்ஸாச்சந்தமஜானநங் ஸியா ததா² ஸதி ஸப்³ப³தா² வத்து²ஜானநாபா◌⁴வே பகதியேவ ந ஸியா, ந ஹி ஸப்³ப³தா² அவிஞ்ஞாதத்தோ² ஸத்³தோ³ பயோக³மஹரதி, தஸ்மா ஸரூபேன ஞாதஸ்ஸ யஸ்ஸ விஸேஸோ அவிஞ்ஞாதோ, ஸோயேவித◌⁴ அஞ்ஞாதோ-திமதோதி விஞ்ஞாயதே, அஞ்ஞாதோ-ஸ்ஸோகஸ்ஸ [அஞ்ஞாதோ ஸேஸஞ்ஞஸ்ஸ (பொத்த²கே)] வா குதோதிவா கிங் ஸபா◌⁴வோ வேதி ஹி அஸ்ஸகோதி. கப்பச்சயந்தோ ஹத்தி²கஇச்சயன்னாமதெ◌⁴ய்யங் நாமங் யஸ்ஸ ஹத்தி²வியாதி த³ஸ்ஸிதபடிபா◌⁴க³ஸ்ஸ ஸோ கப்பச்சயந்தனாமதெ◌⁴ய்யோ. அபி◌⁴னிவேஸேன வா ஸிஜ்ஜ²ந்தி யதா² அஜ்ஜுனாதி³வேஸதா◌⁴ரினி அஜ்ஜுனாதி³ஸத்³தே³னாதி அதி◌⁴ப்பாயோ.

படிமாயாதி எத்த² பூஜனத்தா² ஏவ படிமா க³ஹிதா, மோரஸமான நாமத்தா மோரோவியாதி யோஜனா, சஞ்சா திணபுரிஸோ, இத◌⁴ பன தங் ஸதி³ஸோ புரிஸோ மனுஸ்ஸோ சஞ்சா. அகஸ்மா ஏவ ஆகஸ்மிகங் “ஸகத்தே²”தி (4-122) ணிகோ. யங்கிஞ்சி அபு³த்³தி◌⁴புப்³ப³கங், தமாகஸ்மிகங், தஸ்மிங் ஆகஸ்மிகேபி◌⁴தெ◌⁴ய்யோ ஸதி இவஸத்³த³த்தே² வத்தமானதோ ஈயோ

ஹோதீதி அத்தோ². காகோ ச தாலஞ்ச ப²லங் காகதாலானி, தேஸமிவ மிலனங். அஜாக²க்³கா³னமிவ மிலனங் யதா³கஸ்மிகங், கிஞ்சி தம ஜாக²க்³கீ³யங் , ணோ இவத்தே². ஸக்கரந்தி "ஸங்யோகே³ க்வசீ"தி (4-125) வுத்³த்ᅳ⁴யபாᅳ⁴வோ. முனீவ, பா³லோவ, குலிஸமிவ, ஏகஸாலாஇவாதி விக்³க³ஹோ, லோஹிதோவ லோஹிதிகோ ப²டிகமணி.

41. தமஸ்ஸ

தோ³ணாதீ³த்யாதி³ஸத்³தே³ன கா²ரஸதாத³யோபி பரிமாணவிஸேஸா க³ய்ஹந்தி. ஸங்க்²யா அஸீதிபஞ்சாத³யோ, அஞ்ஞங் வா யங்கிஞ்சீதி உபட்³டᅳ⁴காயாதி³, ஸோளஸ தோ³ணா ஏகா கா²ரீ. நனு பஞ்சகங் க³ந்த²ஜாதந்தி வத்வா அஞ்ஞங் வா ஸங்காᅳ⁴தி³கந்தி வுத்தங் தங் கத²ங் பாணினியேஹி விய "ஸங்க்²யாய ஸஞ்ஞாஸங்கᅳ⁴ஸுத்தாஜ்ஜ²யனேஸூ"தி (5-1-58) ஸுத்திதத்தாபாᅳ⁴வாதி மனஸி நிதாᅳ⁴ய 'ஸங்க்²யாவாசீஹி'ச்சாதி³ வுத்தங். "ஆத³ஸஹி ஸங்க்²யேயே வத்தந்தீ"தி பஞ்சஸத்³த³ஸ்ஸ ஸங்க்²யேயே வுத்தத்தா ஆஹ- 'பஞ்சாவயவா'தி. பரிமாணஸத்³த³ஸன்னிதாᅳ⁴னே ஸங்க்²யானேபி பஞ்சஸத்³தோ³தி மஞ்ஞமானோ ஆஹ- 'பஞ்சஸங்க்²யானஞ்சே'தி. பஞ்சா வுத்தயோதி பஞ்சவாரா, ரூபானீதி ச பரியாயந்தரேன ஆவுத்திஸத்³த³ஸ்ஸே வாத்த²ங் ப்³யத்தங் கரோதி.

44. கிம்ஹா

நனு ஸுத்தே ஸங்க்²யாயந்தி ந வுத்தங் கத்யாத³யோ ச பயோகா³ ஸங்க்²யா பரிமாணேயேவ தி³ஸ்ஸந்தி கத²ங் நாமெத்தா²யங் விதீᅳ⁴தி ஆஹ- 'ப³ஹுலே'ச்சாதி³. ஸங்க்²யாபரிமாணேயேவாயங் விதீᅳ⁴தி கிங் ஸத்³தே³ ஸங்க்²யாபரிமாண விஸயேயேவ வத்தமானே அயங் ரத்யாதி³கோ விதீᅳ⁴தி அத்தோ², நனு செத்த² கிங் ஸத்³தோ³ பஞ்ஹே வத்தமானோ கத²ங் ஸங்க்²யாபரிமாணே வத்ததேதி வுச்சதே, யஜ்ஜபி ஸங்க்²யாபரிமாணே ந வத்ததே, ததா²பி ஸங்க்²யாபரிமாணஸ்ஸ புச்சி²யமானத்தா ஸங்க்²யாபரிமாணவிஸயே வத்ததே வாதி. ப³ஹுலாதிᅳ⁴கார பயோக³ஸாமத்தி²யஹேதுனித³ஸ்ஸனே ப²லமாஹ- 'யத்ரத்வி'ச்சாதி³, பரிச்சே²த³கத்தேன பரிமாணகத்தேன. அயமெத்தா²திᅳ⁴ப்பாயோ "யதா³கிமித³ங் ஸங்க்²யா பரிமாணமேஸங் த³ஸன்னங் ந கிஞ்சி அப்பகமேவேதந்தி ஸங்க்²யாபரிமாணமேவ கிங் ஸத்³தே³ன நிந்தீ³யதே, ததா³பி ஸங்க்²யா பரிமாணஸ்ஸ நிந்தீ³யமானத்தா ஸங்க்²யாபரிமாணவிஸயத்தமேவேதி கே²பே வத்தமானாபி கிங் ஸத்³தா³ ரதிச்சாதி³ ஸியா, ப³ஹுலாதிᅳ⁴காராதி³தோவ பனெத்த² ந ஸியா"தி. ரகாரானுப³ந்தாᅳ⁴ இஸத்³த³லோபத்தா²தி யோஜனா.

45. ஸஞ்ஜாதங்

பு3பு◌4க்கா2பிபாஸப்பகதீஹி க2ஸந்தாஹி அகம்மவசனிச்சா2யங் "க3மனத்தா2 கம்மகாதா◌4ரே சா"தி (5-59) கத்தரி க்தே ஞிம்ஹி ச பு3பு◌4க்கி2தோ பிபாஸிதோதி ஸித்3தே◌4பி வத்தமானே பயோக3த்த2ங் பு3பு◌4க்கா2பிபாஸாதி பாடோ2.

46. மானே

ஸப்3ப3ம்பரிச்சே2த3ரூபந்தி உம்மானபரிமாணாதி3கங் ஸப்3ப3ங் பரிச்சே2த3ரூபங். தத்ர ச உச்சத்தேன மானமும்மானங், ஸப்3ப3தோ மானங் பரிமாணங்.

47. தக்3கோ◌4

"பமாணபரிமாணேஹி ஸங்க்2யாயசாபி ஸங்ஸயே மத்தோவத்தப்3போ3"தி (5-2-37) பாணினியவத்தப்3ப3காரவசனங், தத்த2 பமாண மாயாமோ. ஸங்க்2யாயாதி பஞ்சமீ. ஏதேஹி ஸங்ஸயே மத்தோ வத்தப்3போ3தி அத்தோ2. வித3த்தி2மத்தங் ரதனமத்தங் வாதிஆதீ3னி கமேன தத்தோ2தா3ஹரணானி.

ந வத்தப்3ப3ந்தி யதா2வுத்தவத்தப்3ப3வசனங் படிக்கி2பதி. படிக்கி2த்தே தஸ்மிங் வித3த்தி2மத்தங் ரதனமத்தங் வாதிஆதி3(நா) யங்கிஞ்சி த3ண்ட3புப்3ப3ண்ணாதி3கங் [பண்ணாதி3கங் (பொத்த2கே)] ஸங்ஸயிதங், தேன மானஸங்கா2தஸ்ஸ பரிச்சே2த3ஸ்ஸாபா◌4வா கத2மேதே பயோகா3 ஸியுந்தி ஆஸங்கிய தத்த2 காரணமாஹ- 'ததா2ப்◌4யூஹனதோ ஸித்3த◌4த்தா'தி. ததா2ப்◌4யூஹனதோதி வித3த்தி2மானம்பமாணமஸ்ஸ ரதனம்மான மஸ்ஸாத்யாதி3னா தேனப்பகாரேன அப்◌4யூஹனதோ அப்◌4யுபக3மதோதி அத்தோ2. ஸங்ஸயோ ச நாம உப◌4யபக்க2பராமஸனே ஸதி ஸியாதி யதா2வுத்தமப்3பூ◌4ஹனங் ஸாதே◌4துமாஹ-நாந்தரேனே'ச்சாதி3. பக்க2த்3வயேஹீதி வித3த்தி2 மானமஸ்ஸ ரதனம்மானமஸ்ஸாதி ஏவமாதி3கேஹி பக்க2த்3வயேஹி. அப்◌4யூஹனங் ஸங்ஸயஸ்ஸாதி க3ம்யதே. ஜண்ணு மானமஸ்ஸ ஜண்ணுதக்3க◌4ங்.

48. ணோச

புரிஸோ பமாணமஸ்ஸாதி விக்3க3ஹோ.

49. அயூ

உபாத்◌4யந்தரோபாதா3னாதி 'அங்ஸே'தி நிமித்தந்தரோபாதா3னா நிவத்ததீதி யோஜனா.

50. ஸங்க்2யா

ஸச்சுதீஸாஸத3ஸந்தாய ஸங்க்2யாய பட2மந்தாய அஸ்மிங் ஸதஸஹஸ்ஸே அதி◌4கா ஸங்க்2யாதி அத்தே2 டோ3 ப◌4வதீதி ஸுத்தத்தோ2.

ஸச்சுதீஸா ஸத³ஸந்தாதி பட²மாவசனங் பட²மந்ததோ விதி◌⁴ஞாபனத்த²ங். நனு ச ஸுத்தே 'ஸதஸஹஸ்ஸ ஸதஸஹஸ்ஸே டோ³'தி ந வுத்தங், ததா² ஸதி வுத்தியங் கத²ங் 'ஸதங் ஸஹஸ்ஸங் ஸதஸஹஸ்ஸங் வா'தி வுத்தந்த்யாஸங்கியாஹ-உப◌⁴யதா²வக³மா'திஆதி³. உப◌⁴யதா²வக³மாதி ஸதங் ஸஹஸ்ஸந்தி ச ஸதஸஹஸ்ஸந்தி ச உப◌⁴யப்பகாரேனாவக³மா, உப◌⁴யதா²வக³மோ பயோக³ த³ஸ்ஸனஞ்செத்த² ஏவங் விவரணே காரணந்தி அதி◌⁴ப்பாயோ. பச்சயத்தே²ன ஸமானஜாதியே பகத்யத்தே² ஸதீதி யேனகேனசி ஸுவண்ணகஹாபணாதி³னா பச்சயத்தே²ன ஸமானஜாதியே. ஸுவண்ணமாஸகதீ³ன [ஸுவண்ணகஹாபணாதீ³னங் (பொத்த²கே)] மஸமான ஜாதியானங். அகேவலங் சோதா³ஹரணங் த³ஸ்ஸேதுங் 'ஏகவீஸ'ந்தி வுத்தங். அனிப்ப²ன்னத்தா ஸத்³தா³னமித◌⁴ பச்சயக்³க³ஹணபரிபா◌⁴ஸாவதாரோ நத்தி².

51. தஸ்ஸ

நனு ச ஸங்க்²யாஸத்³தோ³ ஸங்க்²யானே ஸங்க்²யெய்யே ச வத்ததே, கத²மெத்த² ஸங்க்²யானேவஸிதா வுத்தி யேனேவங் விவரணங் கதமிச்சாஹ-'யதி³பி'ச்சாதி³, பச்சாஸன்னங் ஸங்க்²யாஸத்³த³ஸ்ஸாதி அதி◌⁴ப்பாயோ. இமினா ச கரணஸாத◌⁴னோ-யங் பூரணஸத்³தோ³தி விஞ்ஞாபேதி. யதோதி வுத்தயங் ஸத்³த³ஸம்ப³ந்தி◌⁴னா தங்ஸத்³தே³ன ஸேதி உல்லிங்கி³தஸ்ஸ ஸங்க்²யாதிஅத்த²முபத³ஸ்ஸிய ஸாயேவ பூரீயதேதீமஸ்ஸ கம்மபா◌⁴வேன திட்ட²தீதி த³ஸ்ஸேதுங் தேன பூரணேன பூரீயதே'தி ஆஹ.

ஸம்பஜ்ஜதேதி பூரீயதெத்யஸ்ஸத்த²மாசிக்க²தி. அனேனேதங் த³ஸ்ஸேதி "(ந) க◌⁴டிகாதீ³னமிவ த³ப்³பா³னங் த³ப்³ப³ந்தரே நாதிரித்தீகரணங் ஸங்க்²யாய பூரணங் கிஞ்சரஹி தஸ்ஸ ஸமப்பத்தியேவா"தி. அத² காயங் வசோயுத்தி 'ஸாஸங்க்²யா பூரீயதே யேனே'தி, யாவதா ஸாதி யஸ்மா பச்சயோ விஹிதோ தஸ்ஸ ஸங்க்²யாஸத்³த³ஸ்ஸ பராமாஸோ தஸ்ஸ ச பூரணேன அபே◌⁴தோ³ச்சாஸங்கியாஹ- 'அபே◌⁴தே³னோச்சதே ஸங்க்²யா பூரீயதே யேனேதீ'தி அபி◌⁴தா◌⁴னாபி◌⁴தெ◌⁴ய்யானமபே◌⁴தோ³பசாரேன வுச்சதீத்யத்தோ², ஸங்க்²யெய்யபூரணே டோ³ ந ஹோதீதி வத்வா தத³த்த²ங் விபா◌⁴வேதுமாஹ-'த்³வாத³ஸன்ன'மிச்சாதி³. ஸோ க◌⁴டோ தாஸங் க◌⁴டிகானங் பூரணோ த³ப்³பா³னங் த³ப்³ப³ந்தரே நாதி ரித்தீகரணவஸேன. வீஸதியா பூரணோதிஆதி³னா விக்³க³ஹோ.

54. சா²

கச்சாயனேன "த்³விதீஹி தியோ"தி (2-8-42) ஸுத்தேன த்³விதிஸத்³தே³ஹி தியப்பச்சயங் விதா◌⁴ய "தியே து³தாபி சா"தி (2-8-43) த்³விதீனங் து³தாதே³ஸேன து³தியங் ததியந்தி ச "சதுசே²ஹி த²டா²"தி (2-8-41) ஸுத்தேன சதுதோ த²ப்பச்சயங் விதா◌⁴ய த்³வித்தேன சதுத்த²ந்தி ச நிப்பா²தி³தங். இத◌⁴ ததா²

பா⁴வேன கத²ங் தே ஸிஜ்ஜ²ந்தீதி ஆஸங்கிய வுத்தியங் ‘கத²’மிச்சாதி³ வுத்தந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ ‘ஸங்க்²யே’ச்சாதி³. வுத்தியங் ‘து³தியஸ்ஸா’திஆதி³னா ஸுத்தேகதே³ஸா த³ஸ்ஸிதாதி தானி ஸம்புண்ணங் கத்வா த³ஸ்ஸேதுங் ‘து³தியஸ்ஸா’திஆதி³னா ‘சதுத்த²ததியான’மிச்சாதி³னா ச வுத்தானி.

55. ஏகா

ஸங்க்²யாவசனஸ்ஸ க³ஹணே கோ தோ³ஸோச்சாஹ-‘ஸங்க்²யாவாசி’ச்சாதி³. ப³ஹுத்தவிஸயே பயோகோ³ ந ஸியாதி ஸங்க்²யாவசனஸ்ஸ ஏகத்தே² நியதத்தா வுத்தங். ஏகாகீஹிச்சஸ்ஸ அத்த²மாசிக்க²தி பதா⁴னபூ⁴தேஹேவ’ச்சாதி³னா. உபபஜ்ஜகே ப³ஹுத்தவிஸயே பயோகொ³த்யபெக்க²தே.

56. வச்சா²

தரோ ஹோதீதி வுத்தேபி தேஹி தரோ ஹோதீதி விஞ்ஞாயதி, வச்சா²தீ³ஹீதி ஸுதத்தா பன வச்சா²தீ³னந்தி ச விஞ்ஞாயதீதி வச்சா²தீ³னந்திஆதி³னா வுத்திக³ந்தோ²பத³ஸ்ஸனங். நனு தனுத்தே வவச்சா²தீ³ஹி பச்சயோ விதீ⁴யதே, யே ச ஸரீரேன கிஸாவச்சா²த³யோ, தத்ராப்யவிஸேஸேன பயோகோ³ பஸஜ்ஜதி [பயோபஸஜ்ஜனே (பொத்த²கே)] விஸேஸானுபாதா³னதோ, தஸ்மா கத²மத்ர ஸபா⁴வஸ்ஸேவ தனுத்தங் விஞ்ஞாயதே யேனேவங் விவடமிச்சாஹ- ‘வச்சா²தி³ஸத்³தா³ன’ மிச்ச-தி³, வச்சா²தீ³ஹி பகதீதி பச்சயே விதீ⁴யமானே தாஸங் பவத்தினிமித்தங் வயோவிஸேஸாதி³, யஸ்மிங் ஸதி வச்சா²த³யோ ஸத்³தா³ த³ப்³பே³-பி⁴னிவிஸந்தே, தங் பச்சயா-ஸன்னங், ந ச கிஸத்தஸ்ஸ பா⁴வா த³ப்³பே³ வச்சா²தி³ஸத்³தா³ பவத்தந்தே. அதோ தஸ்ஸேவ ஸத்³த³ப்பவத்தினிமித்தஸ்ஸ தனுத்தே யுத்தங் பச்சயேன ப⁴விதுங், (ந) தனுத்தமத்தேதி மஞ்ஞதே. பவத்தினிமித்தங் ஸம்ப³ந்தி⁴ ஆஸன்னந்தி ஸமானாதி⁴கரணானி.

வச்சோ² படமவயோ, தஸ்ஸ தனுத்தங் து³தியவயப்பத்தி. து³தியஞ்ஹி வயங் பப்பொந்தஸ்ஸ வச்ச²ஸ்ஸ பட²மோ வயோ வச்ச²ஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தினிமித்தங் கிஞ்சிமத்தாவஸேஸங் ப⁴வதி அமுமேவாஹ-‘ஸுஸுத்தஸ்ஸே’ச்சாதி³னா. உக்கோ²தருணோது³தியவயப்பத்தோ வுச்சதே, தஸ்ஸ தனுத்தங் ததியவயப்பத்தி. ததியஞ்ஹி வயப்பத்தகாலே து³தியஸ்ஸ வயஸ்ஸ உக்க²ஸத்³த³ப்பவத்தி நிமித்தஸ்ஸ கிஞ்சிமத்தா வஸேஸதோ [வஸிஸ்ஸதே (பொத்த²கே)] ஜாதிஸங்கரத்தா க³த்³த³ப⁴ஜாதியா வளவாஜாதியா ச மிஸ்ஸத்தா. பா⁴ரவாஹகத்தம்பதி யோ ஸமத்தோ², ஸோ உஸபொ⁴த்யுச்சதே, யதா³து தஸ்ஸ பா⁴ரவாஹகத்தே ஸாமத்தி²யங் மந்த³ங் ப⁴வதி பரிக்கீ²ணங், ததா³ தனுத்தம்ப⁴வதீத்யாஹ- ‘ஸாமத்தி²யஸ்ஸ தனுத்தங் அப்பப³லதா’தி.

57. கிம்ஹா

ஸமுதா³யோ நாம த்³வ்யவயவோ வா ஸியா ப³ஹுகாவயவோ வா, தத்த² த்³வ்யவயவஸமுதா³யா நித்³தா⁴ரணே ஸாமத்தி²யா ஏகஸ்ஸேவ நித்³தா⁴ரணங் விஞ்ஞாயதி தமேவானுஸரதி. ப³ஹுகாவயவஸமுதா³யாப்யே 'கஸ்ஸ நித்³தா⁴ரணே'தி ஸுத்தே ஏகஸ்ஸாதி வசனாபா⁴வேபி ஏகஸ்ஸேவ நித்³தா⁴ரணங் விஞ்ஞாதப்³ப³ங் தேனேவ கதரோ ப⁴வதங் தே³வத³த்தோ'த்யாதி³கமுதா³ஹரணமதா³ஸி. கதரோ ப⁴வதங் தே³வத³த்தோ கதரோ ப⁴வதங் கடொ²த்யாத்³யுதா³ஹரணப³ஹுத்தேன நித்³தா⁴ரணவாசீனமப³ஹுத்தே²பி நித்³தா⁴ரியமானவாசீஹீ'தி ப³ஹுத்தேன வுத்தங். அபச்சபரங்பராய பவத்தங் கொ³த்தங் வங்ஸோ, தத³பி⁴ தா⁴யினோ அபச்சப்பச்சயந்தாபி அபே⁴தோ³பசாரேன கொ³த்தங், தேவாபச்சா பச்சவந்தஸம்ப³ந்த⁴த்³வாரேனாபச்சே பவத்தாதி ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³தா³ ப⁴வந்தி, சரணஸத்³தா³ ச கடா² யோ கிரியாஸத்³தா³ ப⁴வந்தி கடா²தீ³ஹி வுத்தஜ்ஜ²யனத்த²ங் யதா² ஸகங்வதசரணகிரியானிமித்தத்தேனாஜ்ஜே²தூஸு பவத்தாதி தேஸங் ஸம்ப³ந்தி⁴ஸத்³தா³னங் கேஸஞ்சி அத்த²ஸ்ஸ கிரியாஸத்³தா³னங் சாத்த²ஸ்ஸ அஸத்யபி ஜாதித்தே ஜாதினிப³ந்த⁴னங் லோகே காரியமிட்ட²ங் தது³த்தங் "கொ³த்தஞ்ச சர- ணேஹி ஸஹா"தி. தத்தா²பி ஜாதித்தம்பரிபா⁴ஸிதங், தேனாஹ- 'கட²ஸ்ஸ சரணத்தா ஜாதித்தங் கோ³தத்தா ஜாதித்த'ந்தி ச.

58. தேன

லோகியாதி பரஸத்³த³ஸத்த²காரே ஸந்தா⁴யாஹ. இஹ து அவிஸேஸேன வுத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. நிருத்தியங் ஸாமஞ்ஞேன வுத்தத்தாதி யோஜனா. ஸாமஞ்ஞேன வுத்தாகாரங் த³ஸ்ஸேதுங் 'கத²ந்திஆதி³ வுத்தங். தே³வேஹி த³த்தோ ப்³ரஹ்முனா த³த்தோதிஆதீ³னி கத்தரி கரணே வா விக்³க³ஹவாக்யானி. தே³வத³த்தோ தே³வத³த்திகோ தே³வியோ தே³வலோதிஆதீ³னி வுத்திபதா³னி.

தத்த² நிருத்திபிடகாக³தானங் 'தே³வத³த்தா தே³வத³த்திகோ'திஆதீ³னங் வுத்திபதா³னமஞ்ஞதா² நிப்ப²த்திமுபத³ஸ்ஸிய தே³வலோ தே³வியோதிஆதீ³னம்பன வசனந்தரேனேவ நிப்ப²த்திங் த³ஸ்ஸேதுங் 'தே³வேஹி த³த்தோ'திஆதி³ வுத்தங். பரஸத்³த³ஸத்த²காரானம்பி தே³வலோ தே³வியோதி வசனந்தரேனேவ ஸாத⁴னங் ஸாத⁴னாகாரஞ்ச தேஸங் த³ஸ்ஸேதுங் 'கேசீஹீ'திஆதி³ வுத்தங். ஏகதே³ஸதோயேவ பச்சயமிச்ச²ந்தி தேன தேஸங் தே³வலோ தே³வியோ த³த்தி லோச்சாதி³ ப⁴வதி. கப்பனாகா³ரவோதி த³த்தஸத்³த³லோபனாமேகதே³ஸவஸேன கப்பனாகா³ரவோ.

59. தஸ்ஸ

ந ச ஸப்³பே³தி³ஆதி³னா ப³ஹுலாதி⁴காரே ப²லங் வுத்தங். பா⁴வஸத்³தோ³ கத்த²சி கிரியாயங் வத்ததே 'பா⁴வே அயங் விதீ⁴'தி. கத்த²சி அதி⁴ப்பாயே 'அயமேதேஸங் பா⁴வோ [பா⁴வோதி⁴ப்பாயோ]'தி. கத்த²சி பத³த்தே² 'இமே பா⁴வா'தி. கத்த²சி ஸத்தாமத்தே'திணானங் பா⁴வோ'தி. தேனாஹ-'பா⁴வஸத்³த³ஸ்ஸே'ச்சாதி³. ரூபஸாத⁴ன த்³வாரேனாதி பா⁴வஸத்³த³ஸ்ஸ ரூபஸாத⁴னத்³வாரேன, ஸப்பந்தி பகாஸெந்தி அத்த² மனேனாதி ஸத்³தோ³. ஸோவ அபி⁴தா⁴னங் அபி⁴தீ⁴யதே-நேனத்தோ²தி கத்வா. பு³ஜ்ஜ²தி அத்த²ஸரூபந்தி பு³த்³தி⁴, ஸாவ பதீயதே-நேனாத்தோ² பச்சேதி அத்த² மிதி வா பச்சயோதி வுச்சதி.

நனு ச 'ப⁴வந்தி ஏதஸ்மா பு³த்³தி⁴ஸத்³தா³'தி வுத்தங் தஸ்மா பவத்தினிமித்தமுபி⁴ன்னம்பி ப⁴வதி, ததா²ஸதி 'ஸத்³த³ப்பவத்தினிமித்த'ந்தி ஸத்³த³ஸ்ஸேவ பவத்தினிமித்ததா கஸ்மா வுத்தாதி வுச்சதே. பாகடபா⁴வேன அபி⁴தா⁴னாபி⁴தெ⁴ய்யஸம்ப³ந்த⁴ஸ்ஸ ஸத்³த³ஸ்ஸேவ பவத்தினிமித்ததங் வத்வா விஸுங் பு³த்³தி⁴யா நிமித்தஸ்ஸ ரூபானுக³தத்தங் விஸேஸெத்வா பவத்தினிமித்ததமஸ்ஸா தீ³பேதுங் 'நிமித்தவஸாஹி'ச்சாதி³மாஹ. த³ப்³பே³கு³ணோதி த³ப்³பே³ வுத்தியங் கு³ணோ நிமித்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. கு³ணஸத்³த³ஸ்ஸேவ ஜாதிஸத்³த³த்தேனோதா³ஹரணத்³வயங் த³த்தங்... கு³ணஸ்ஸ ஜாதியா விஸுங் ஜாதினிமித்தஸ்ஸாபா⁴வதோ [நிதி⁴த்தஸ்ஸ பா⁴வதோ]. கிரியாதீ³திஆதி³ஸத்³தே³ன த³ப்³பா³தீ³னங் க³ஹணங், கேசி பன கிரியாஸத்³தா³னங் கிரியா பவத்தினிமித்தந்த்யாஹு. தேஸங் தே³வத³த்தாதீ³னங் அவத்தா²விஸேஸேன அவத்தா²பே⁴தே³ன ஸாமஞ்ஞங் தத³வத்தா² விஸேஸஸாமஞ்ஞங். தேனாஹ- 'தே³வத³த்தஸ்ஸா'திஆதி³. விஜ்ஜமானோ பத³த்தோ² விஸயோ யேஸங் தே³வத³த்தாதீ³னங் ஸஞ்ஞாஸத்³தா³னங் தேஸங் பவத்தினிமித்தங் ஜாதிலக்க²ணமாசிக்கி²தம்படிபாதி³தந்தி அத்தோ².

அனேன ச தே³வத³த்தாத³யோ ஸஞ்ஞாஸத்³தா³பி ஸமானா ஜாதிஸத்³தா³தி வுத்தங் ஹோதி. யதி³ சரஹி ஸஞ்ஞாஸத்³தா³பி ஜாதிவசனா ஸியுங், பஞ்சவித⁴த்தமேஸங் பரிஹாயதீதி. நேத³மேவங் விஞ்ஞெய்யங்... பஸித்³த⁴தரஜாத்யாபி⁴தா⁴ன கட²கோ³வீஹியவாதி³ஸத்³தா³ ஜாதிஸத்³த³த்தேன விஸுங் பரிக்³க³ய்ஹந்தி.

ஸம்ப³ந்தி⁴பே⁴த³தோதி க⁴டாதி³ஸம்ப³ந்தீ⁴னங் பே⁴த³தோ. அபா⁴வஸ்ஸபே⁴த³தோதி க⁴டபடாதீ³னங் ஸம்ப³ந்தீ⁴னங் பே⁴தே³ன அபா⁴வஸ்ஸ பே⁴த³தோ அபே⁴தே³பி பே⁴தா³ உபசரிதா ஸந்தீதி யோஜனா. யஸ்ஸ ஸாமஞ்ஞஸ்ஸ வஸா, தேஸு உபசரிதபே⁴தெ³ஸ்வாகாஸாதீ³ஸு. நிரவயவாவிஜ்ஜமானவிஸயானந்தியே ஆகாஸோ விய நிரவயவா அபா⁴வோ

விய அஸந்தா ச, தே விஸயோ யேஸங் ஸத்³தா³னங் தேஸந்தி அத்தோ². ஸாமஞ்ஞங் பா◌⁴வோதி புது²ஜ்ஜனாதி³ஸாமஞ்ஞங் பா◌⁴வோதி அத்தோ². அலஸஸ்ஸ பா◌⁴வோ கிரியாஸம்ப³ந்தி◌⁴த்தங், ப்³ரஹ்மஞ்ஞங் ஜாதி சாபல்யங் நேபுஞ்ஞங் கு³ணோ வா. வுத்தியங் ஸகத்தே²கந்தாதி "ஸகத்தே²"தி (4-122) இமினா ஸகத்தே² கதகப்பச்சயந்தாதி அத்தோ². ந த³ட்ட²ப்³ப³ந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. பத்தகாலோவ பத்தகல்லங். கருணா ஏவ காருஞ்ஞங்.

62. அண்வா

"ஏகயோக³னித்³தி³ட்டா²னங் ஸஹவாபவத்தி ஸஹவா நிவத்தீ"தி 'பா◌⁴வ கம்மேஸூ'தி அனுவத்ததே. ததா²பி பா◌⁴வேதீமினாவெத்த² ஸப்பயோஜனத்தங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'பா◌⁴வகம்மேஸு'ச்சாதி³.

64. தர

யஜ்ஜபி ஸீதா◌⁴துஸ்ஸ கேவலஸ்ஸ ஸுபனே பவத்தி, ததா²ப்யதிபுப்³ப³ஸ்ஸ உக்கங்ஸே பவத்தீதி ஆஹ- 'அதிஸயோ உக்கங்ஸோ'தி. ஸோ ச அதிஸயோ கஸ்ஸ ஸம்ப◌⁴வதிச்சாஹ- 'ஸோ ச கிரியாகு³ணான'ந்தி. கத²ங் தேஸமதிஸயோச்சாஹ- 'ஆதா◌⁴ரபூ◌⁴தத³ப்³ப³வஸா'தி. குதோச்சாஹ- 'அனபெக்கி²தே'ச்சாதி³. அனபெக்கி²தோ கிரியாகு³ணானங் நிஸ்ஸயோ த³ப்³ப³ஸங்கா²தோ யேஸந்தி விக்³க³ஹோ, த³ப்³ப³ஸ்ஸ நிஸ்ஸயபூ◌⁴தஸ்ஸா-திஸயத்தங் ஹொந்தம்பி நிஸ்ஸிதானங் கிரியா கு³ணானங் வஸேனேவ ஸியா நாஞ்ஞதா²தி வத்துமாஹ-'பச்சதி◌⁴கரண'ந்திஆதி³.

நனு ச யதி³ கிரியாகு³ணானமேவாதிஸயோ, ததா³ ந ஸிஜ்ஜ²தி 'கோ³தரோ'தி நேஸ தோ³ஸோ, நோ செத்த² ஜாதியாதிஸயோ, கஸ்ஸ சரஹி கு³ணஸ்ஸ கோ³ அயங் யோ ஸகடங் வஹதி, கோ³தரோ-யங் யோ ஸகடங் வஹதி ஸிரஞ்சாதி, ஜாதியா ஹி நிச்சாயேகரூபாய நோக்கங்ஸாபகங்ஸயோகோ³ ஸம்ப◌⁴வதீதி த³ப்³ப³ஸ்ஸாபி நாதிஸயஸம்ப◌⁴வோ. ததா²ஹி துல்யப்பமாணஸ்ஸ கு³ணகதோவ மூலதோ உக்கங்ஸோ தி³ஸ்ஸதி ஸமானேபி ஹி ஆயாமே வித்தா²ரே ச படஸ்ஸ காஸிகஸ்ஸாஞ்ஞோவாக்³கோ◌⁴ ப◌⁴வதி மாது²ரஸ்ஸாஞ்ஞோ வாதி. த³ப்³ப³ஸ்ஸாபி ஸாதிஸயேஹி யுத்ததாமத்தேன ஸாதிஸயத்தஸ்ஸுபட்டா²பிதத்தா வுத்தங்- 'தேனேவாஹா'திஆதி³. யத³க்³கே³ன கிரியாகு³ணானங் நிஸ்ஸிதானமதிஸயவஸேன நிஸ்ஸயபூ◌⁴தம்பி த³ப்³ப³ங் கத²ஞ்சித³ப்யதிஸயே வத்ததி நாம, தத³க்³கே³ தப்³பா³சிகாபி பகதி அத்தனோ வசனீயத்த²வஸேன தத்த² வத்ததியேவ நாமாதி 'அதியயே வத்தமானதோ'தி பகதிவிஸேஸனவஸேன வுத்தங், தேனேவாஹ- 'இமினா பகதி விஸேஸனத்தஞ்சாஹா'தி. ஸகத்தி²கானங் பகதிஅத்தோ² ஜோதனீயோ ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

ஸகத்தி²கானந்தி கத்தரி ச²ட்டீ² ஸம்ப³ந்த⁴வசனிச்சா²ய, ஸகத்தி²கேஹீதி அத்தோ². ஹேதுமாஹ- 'பகதிவிஸேஸனந்தீ'தி. இதிஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி, யஸ்மா 'அதிஸயே வத்தமானதோ'தி, பகதிவிஸேஸனங், ததோ பகத்யத்த²பூ⁴தே-திஸயே ஜாதத்தா ஸகத்தி²கேஹி யதா²வுத்தனயேன பகத்யத்த²பூ⁴தேதிஸயோ ஜோதனீயோ ஹோதீதி அத்தோ². தத்த² நாபி⁴தெ⁴ய்யோதி ப்³யதிரேகமாஹ, ததா² ச வக்க²தி- 'அதிஸயஜோதகாதராத³யோ'தி.

அத² பகதிவிஸேஸனத்தே கஸ்மா நாபி⁴தெ⁴ய்யோ ஜோதனீயோச்சாஹ 'பகதியாயேவ'ச்சாதி³. உக்கங்ஸோ ஸமானகு³ணவிஸயேயேவ லோகே தி³ட்டோ² [பவிட்டோ² (பொத்த²கே)] தேன ஸாமஞ்ஞுவசனேபி தாதி³த²விஸயேயேவ [ஸோயேவ] காரண வஸேன ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'அதிஸயேனே'ச்சாதி³. த்³வின்னமேகஸ்ஸா-திஸயேச்சாதி³னா 'த்³விப³ஹூஸுக்கங்ஸே தரதமா''தி (சங் 4-3-45) ஸக்கதஸுத்தத்த²ஸ்ஸாதி⁴ப்பாயங் விவரதி. தரஇயாதி ஸகவோஹாரேன வுத்தங், தேஸந்து ஈயப்பச்சயோ. ஏவமிஹாவிதா⁴னங் ஸுக²ஸானெத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ 'யதா²வுத்தஸுத்தத்த²வஸேன த்³வின்னமேகஸ்ஸ உக்கங்ஸாபா⁴வா 'மாது²ரா பாடலிபுத்தகேஹி ஸுகுமாரதரா'ச்சாதோ³ தரப்பச்சயோ ந ஹோதீதி ஏகோ மாது²ரோ து³தியோ பாடலிபுத்தகோ இமேஸங் ஸுகுமாரானங் த்³வின்னமேகோ மாது²ரோ-திஸயேன ஸுகுமாரோ ஸுகுமாரதரோ, ஏகமஞ்ஞேஸங் த்³வின்னமுக்கங்ஸேததா²ஞ்ஞேஸங் த்³வின்னமேகஸ்ஸாதி ஏவங் த்³வின்னங்த்³வின்னமேகேகஸ்ஸ உக்கங்ஸே தரப்பச்சயோ ப⁴வதி, உப⁴யத்ர த்வவயவாபெக்க²ம்ப³ஹுவசனங், ததா²ஹி ஸுகுமாரத்தேனுக்கங்ஸியமானானங் ஸமுதா³யானமவயவா மாது²ரா ப³ஹவோ பாடலிபுத்தகாபி நிக்கங்ஸியமானா ததே²வாவயவா ப³ஹவோ ஹொந்தி, ஏவங் மாது²ரா பாடலி புத்தகேஹி ஸுகுமாரதரா'தி தரப்பச்சயேன ஸிஜ்ஜ²தி. இமஸ்மிங் கா³மே அட்³ட⁴தரா வாணிஜ்ஜாச்சாதோ³பி கதி²தேன ஞாயேன த்³வின்னங்த்³வின்னமேகேகஸ்ஸ உக்கங்ஸே தரப்பச்சயோ ப⁴வதி, ப³ஹுவசனந்து கத்த²சி அவயவாபெக்க²ந்தி ஸப்³ப³ங் ஸக்கதே கிச்சே²ன ஸாதெ⁴ந்தி. இஹ து ததா²வித⁴ஸ்ஸ ஸுத்தஸ்ஸா விதா⁴னா "தரதமிஸ்ஸிகியிட்டா²திஸயே"தி தராதீ³னமதிஸயே ஸாமஞ்ஞேன விதா⁴னா ஸப்³ப³த்த² தரப்பச்சயேன ஸுக²ஸாத⁴னங் ஹோதீ"தி.

அவத்தா²பே⁴தே³னாதி படுதராவத்தா²வதோ படுஅவத்தா²ய பி⁴ன்னத்தா வுத்தங், ததா²ஹி தமேவாவத்த²ந்தரயுத்தங் வத்தாரோ ப⁴வந்தி அஞ்ஞே 'ப⁴வங்ஸூஅவத்தோ²'தி. பகாரந்தரேனபி ஸாத⁴னே ஹேதுமாஹ- 'அதிஸயமத்தே வா விதா⁴னதோ'தி. அனவட்டி²தத்தமாஹ-

('அதிஸயவாபி'ச்சாதி³). பஞ்சஸ்வேதேஸூதி ஏதேஸங் யதா²வுத்தானங் தராதீ³னங் பஞ்சன்னங் மஜ்ஜே², ரூபானி கு³ணவசனஸ்ஸ வுத்தியமுதா³ஹரிதானி. கிரியாவசனஸ்ஸ து 'அதிஸயேன பாசகதரோ பாசகதமோ'தி. இஸ்ஸிக இயஇட்டா² ஸராதீ³ ததோ (அஞ்ஞதோ) ந ஹொந்தி ப³ஹுலாதி⁴காரா.

66. தஸ்ஸ

தஸ்ஸாதி ஸாமஞ்ஞேன வுத்தேபி விகாரஸம்ப³ந்தீ⁴யேவ ச²ட்டி²யந்தோ க³ய்ஹதி, ச²ட்டி²யந்தஸம்ப³ந்தீ⁴யேவ ச விகாரோ க³ய்ஹதி ஸம்ப³ந்த⁴வஸாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ 'யஸ்ஸா'ச்சாதி³. கோஸகாரகபாணவிஸேஸேஹி கதோ கோஸோ. பாணயோ ஸத்தா, ஓஸத்⁴யோப²லபாகந்தா, ருக்கா² புப்ப²ப²லூபகா³தி ருக்கோ²ஸதீ⁴னங் லக்க²ணங் வத³ந்தி தல்லக்க²ணேனெத்த² ருக்கோ² ஸத⁴யோ ந க³ய்ஹந்தி, கிஞ்சரஹி ஓஸதி⁴ஸத்³தே³ன லதாதி³பி க³ய்ஹதி, ருக்க²ஸத்³தே³ன (வனப்ப)தயோபி, வனப்பதயோ ஹி ப²லவந்தா ந புப்ப²வந்தா. கத²ங் கா³வஸ்ஸ விகாரே புரிஸே மயோச்சாஹ- 'அஞ்ஞஸ்மி'ந்திஆதி³. கா³வஸ்ஸ இத³ங் கோ³மயங்.

67. ஜது

உபபத்யந்தரந்தி பச்சயலோபதோ யுத்யந்தரங்.

68. ஸமூ

தீஸுத்தரேஸு ச வத்ததேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. ராஜஞ்ஞமனுஸ்ஸானம்பி ஜாதியமபச்சே ஞ்ஞஸ்ஸப்பச்சயானங் விதா⁴னா வுத்தங் 'கொ³த்தப்பச்சயந்தா'தி ஆஹ- 'ராஜஞ்ஞானங் ஸமூஹோ'ச்சாதி³. உக்கோ² உஸபோ⁴. ஒட்டோ² க²ரதோ, உரப்³போ⁴ மேஸோ, ஏவமிச்சாதி³னா 'உக்கா²னங் ஸமூஹோ'ச்சாதி³. வாக்யமபதி³ஸதி. காகானங் ஸமூஹோதி விக்³க³ஹோ, ணிகஅசித்தாதி இமினா ணிகோ அசித்தவாச கேஹேவ தி³ஸ்ஸதீதி ஞாபேதி. அபூபோ பிட்ட²பூபோ, ஸங்குலந்தி (கு³ள) மிஸ்ஸகக²ஜ்ஜகவிஸேஸோ.

69. ஜனா

"தத³ஸ்ஸட்டா²னமீயோ சா"தி (2-8-13) கச்சாயனஸுத்தஸ்ஸாய மத்தோ² "தத³ஸ்ஸட்டா²னமிச்சேதஸ்மிங் அத்தே² ச²ட்டி²யந்ததோ ஈயப்பச்சயோ ஹோதீ'தி. தேன மத³னஸ்ஸ டா²னங் மத³னீயங் ப³ந்த⁴னஸ்ஸ டா²னங் ப³ந்த⁴னீயங்த்யாதி³கங் ஸாதெ⁴ந்தி. இத⁴ பன ததா²வித⁴ஸ்ஸாபா⁴வா கத²ங் தங் ஸிஜ்ஜ²தீத்யாஸங்கிய 'மத³னீய'ந்திஆதி³கங் வுத்தங், தங்

த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘மத³னீயாதி³ப்பஸித்³தி⁴யா’ச்சாதி³. ஸாத⁴னக்கமங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘ஏவமஞ்ஞுதே’ச்சாதி³.

டா²னந்தி காரணங். “உபமத்தா²யிதத்த”ந்தி (2-8-14) கச்சாயனஸுத்தஸ்ஸாயமத்தோ² “உபமத்தே² ஆயிதத்தப்பச்சயோ ஹோதீ”தி தேன தூ⁴மோ விய தி³ஸ்ஸதீதி தூ⁴மாயிதத்தங் திமிரமிவ தி³ஸ்ஸதீதி திமிராயிதத்தங்த்யாதி³கங் ஸாதெ⁴ந்தீதி வுத்தனயமேவ. தம்பிஹச்சாதி³கங் த்³வீஸு ஸாத⁴னக்கமத³ஸ்ஸனங், தூ⁴மோ விய தி³ஸ்ஸதீதி த³ஸ்ஸிதோ யோ கம்மத்தோ² ஸோபி தூ⁴மாயீதி கத்துவஸேன ஸக்கா பரிகப்பேதுந்தி கத்துஸாத⁴னதோ தூ⁴மாயிதஸத்³தா³ ஸகத்தெ²த்தப்பச்சயேபி தூ⁴மோ விய தி³ஸ்ஸதீதி அத்தே² ஆயிதத்த²ப்பச்சயேபி நாத்த²பே⁴தோ³-ஞ்ஞுத்ரவசனிச்சா²பே⁴தா³தி த³ட்ட²ப்³ப³ங், பா⁴வத்தோ² பன தேஸங் பா⁴வப்பதா⁴னவஸேன லப்³ப⁴தி, தூ⁴மஸ்ஸேவ த³ஸ்ஸனந்தி விக்³க³ஹே ஆயிதத்தேன வா.

70. இயோ

அஞ்ஞஸ்மிந்தி அஞ்ஞஸ்மிம்பி அத்தே² இயோதி யோஜனா.

74. கதா²

பவாஸே தூ³ரக³மனே ஸாது⁴ பவாஸிகோ, உபவாஸே ரத்யபோ⁴ஜனே ஸாது⁴ உபவாஸிகோ.

75. பதா²

பதே² ஸாது⁴ உபாகாரகங் பாதெ²ய்யங், மக்³கோ³பகரணங், ஸபதிம்ஹி த⁴ன பதிம்ஹி ஸாது⁴ உபகரணங் ஸாபதெய்யங் த⁴னங்.

77. ராயோ

துமந்தகிரியாயாதி கா⁴தேதுங் (த்யாதீ³து) மந்தகிரியாய. வா ஸத்³தோ³ ஸமுச்சயோ, கா⁴தேதுங் வாதிஆதி³னா யோஜேதப்³போ³.

78. தமே

இதிஸத்³தே³ன ப்³யவச்சி²ன்னமத்த²முபத³ஸ்ஸயமஞ்ஞனாபெக்க²ங் ஸப்பதா⁴னங் மந்த்வாதி³ விதி⁴ம்ஹித³மத்த²த்³வயங் ப்³யாபாரீயதிச்சாஹ-‘எத்த² அஸ்ஸ அத்தீ²’தி. நனு ச யங் யஸ்ஸ ஹோதி தங் தஸ்மிம்பி ஹோதி (யங் யஸ்மிங் ஹோதி) தஸ்ஸாபி தங் ஹோதி தேனேவ வுச்சதே- ‘ச²ட்டி²ஸத்தமீனமவிஸேஸோ’தி, தத்ரஞ்ஞு தரனித்³தே³ஸேனேவ ஸித்³தே⁴ கிமத்த²மிஹ ச²ட்டி²ஸத்தமீனங் பே⁴தே³னோபாதா³னங் கரீயதீதி

வுச்சதே-யத்ராவயவாவயவிபா◌⁴வோ, தத்தே²வ ச²ட்டீ²ஸத்தமீனமத்த²ஸ்ஸ அவிஸேஸோ [வத்து²தோ (பொத்த²கே)] யதா² ‘ருக்கே²ஸாகா² ருக்க²ஸ்ஸ ஸாகா²’தி. ஸஸ்ஸாமிபா◌⁴வஜஞ்ஞஜனகபா◌⁴வாதோ³ து நாவஸ்ஸமாதா◌⁴ராதெ◌⁴ய்யபா◌⁴வோதி த்³வின்னமேவத்தா²னமுபாதா³னந்தி.

நனு ச ஸம்ப◌⁴வே ப்³யபி◌⁴சாரே ச ஸதி விஸேஸனங் ஸாத்த²கங் ப◌⁴வதி யதா² ‘நீலமுப்பல’ந்தி, நேவாத்தி²த்தஸ்ஸாத்தி² ப்³யபி◌⁴சாரோ, ததா² ச வுத்தங்- ‘ந ஸத்தங் பத³த்தோ² ப்³யபி◌⁴சரதீ’தி, தஸ்மா ப்³யவெச்சே²ஜ்ஜாபா◌⁴வா நிரத்த²கமத்தீ²திவிஸேஸனந்த்யாஹ- ‘பத³த்த²ஸ்ஸே’ச்சாதி³. ஸத்தாயங் அப்³யபி◌⁴சாரே பீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. காலந்தரா ப்³யபி◌⁴சாரத்த²மத்தீ²திவிஸேஸனந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘காலே’ச்சாதி³.

நனு ச ஸுத்தேஸு காலோ பதா◌⁴னங் ந ஹோதி, “தேன கதங் கீதங்”த்யாதி³னா ஹி பச்சயத்தோ² த³ஸ்ஸிதோ, ததா² ஹி காயிகங்வாசஸிகங் த்யாதோ³ ந காலஸம்பச்சயோ, ஏவமிஹாபி ஸத்தாமத்தே ப◌⁴விதப்³ப³ங், அத்தீ²தி து வத்தமானஸத்தாய ஏவ பரிக்³க³ஹோ கத²மவஸீயதே யேன காலவிஸேஸனங் ஸியாதி. ஸச்சங், கிந்து பத³த்த²ஸ்ஸ ஸத்தாப்³யபி◌⁴சாராபா◌⁴வேபி அத்தீ²திவிஸேஸனோபாதா³னஸாமத்தி²யாத்ர விஸிட்டோ² ஸத்தா அத்தீ²தி விஸேஸனத்தேனோபாத்தா, ந ஸத்தாமத்தந்தி பதீயதே, ஸா பன விஸிட்டா² ஸத்தா ஸம்பதிஸத்தா, அத்தி² ச தஸ்ஸா ப்³யபி◌⁴சாரோ ஸாமஞ்ஞஸத்தாயாதி யுஜ்ஜதேவ விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வோதி மஞ்ஞதே. உபாதீ◌⁴தி விஸேஸனங்.

ந பு◌⁴ஞ்ஜதிச்சாதி³வியாதி யதா² ந பு◌⁴ஞ்ஜதீதி நஞ்ஸ்ஸ படிஸேத◌⁴த்தா விருத்³த◌⁴த்த²பத³ஸ்ஸ ஸன்னிதா◌⁴னே-த்த²ந்தரஸ்ஸ படிஸேத◌⁴ரூபஸ்ஸத்த²ஸ்ஸாவக³தி பத³னிப³ந்த◌⁴னஸ்ஸ விதி◌⁴னோ அபா³தி◌⁴கா ப◌⁴வதி, தமிவாக்யத்தோ². அதி◌⁴ப்பாயத்த² மாஹ- ‘அத்தி²வசனிச்சா²ய யோ விஸயோ தஸ்ஸ நியமோ’தி. கதி பயஸம்ப◌⁴வே ந பன கோ³மா ருக்க²வாதி யோஜனா, தேஹீதி பஸங்ஸாபஹூ³தேஹி. ககுதே³ ஆவத்தோ ககுதா³வத்தோ, நிந்தி³தோ ககுதா³வத்தோ அஸ்ஸ அத்தீ²தி ககுதா³வத்தீ. கத²ங் நிந்தி³தத்தமஸ்ஸிச்சாஹ-‘ககுதா³ வத்தோ’ச்சாதி³. ஸங்ஸத்தோ த³ண்டோ³ அஸ்ஸ அத்தி²ச்சனேன கே³ஹட்டி²தேன விஜ்ஜமானேனபி த³ண்டே³ன த³ண்டீ³தி நாபி◌⁴தீ◌⁴யதீதி வத³தி. த³ப்³பே³பி◌⁴தெ◌⁴ய்யேதி ஜாதிஸன்னிஸ்ஸயகோ³பிண்ட³அஸ்ஸபிண்டா³தி³ஸங்கா²தே த³ப்³பே³-பி◌⁴தெ◌⁴ய்யே, ப◌⁴வங் ப◌⁴வெய்யாதி யதா³கதா³சி ப◌⁴வந்தோ யதி³ ப◌⁴வெய்ய.

79. வந்த்வ

பஞ்ஞுவா “ப்³யஞ்ஜனே தீ³க⁴ரஸ்ஸா”தி (1-33) ரஸ்ஸோ.

80. த³ண்டா³

த்³வே ஹொந்தீதி இகோ ஈசேதி த்³வே ஹொந்தி, ஏகமேகங்வாதி உபி⁴ன்னங். வாஸத்³தோ³ த்³வே ஹொந்தீதி எத்தா²பி த³ட்ட²ப்³போ³. உத்தமீணேவ த⁴னா இகோதி க³ணஸுத்தங் விவரதி ‘உத்தமீணேவா’திஆதி³. கேனெத்த² ஸமாஸோதி ஆஹ- ‘ஸ்யாதி³ஸ்யாதி³னேகத்த²ந்தி ஸமாஸோ’தி. உத்தமீணோ த⁴னஸாமீ. அஸன்னிஹிதே அத்தா²தி க³ணஸுத்தங், அஸன்னிஹிதேதீமஸ்ஸ அத்த²ங் விவரதி ‘அப்பத்தே’தி. அஸம்பத்தேதி அத்தோ². அஸன்னிஹிதேதி ச அத்தோ² இச்சஸ்ஸ விஸேஸனங். அத்த²னங் அஸன்னிஹிதே அத்தே² ஆஸிஸனங் அத்தோ², ஸோ அஸ்ஸ அத்தீ²தி அத்தி²கோ அத்தீ². தத³ந்தாசாதி க³ணஸுத்தங், அஸன்னிஹிதெத்யனுவத்ததே, அஸன்னிஹிதோபாதி⁴கா அத்த²ந்தா ச இக ஈப்பச்சயோ ப⁴வதீத்யத்தோ². வண்ணந்தாஈயேவாதி க³ணஸுத்தங், ப்³ரஹ்மானங் தே³வானங் வண்ணோதி வா ஸமாஸோ. ஹத்த²த³ந்தேஹி ஜாதியந்தி க³ணஸுத்தங்.

ஜாதியந்தி பச்சயவிஸேஸனங். வண்ணதோ ப்³ரஹ்மசாரிம்ஹீதி க³ணஸுத்தங். ப்³ரஹ்மஸத்³தே³ன நியமவிஸேஸோ வுச்சதிச்சாஹ-‘விஜ்ஜே’ச்சாதி³. தஸ்மிஞ்சனியமவிஸேஸசரணே திண்ணங் ப்³ராஹ்மணாதீ³னமேவாதி⁴காரோ, நஸுத்³த³ஸ்ஸாதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- ‘தஞ்சே’ச்சாதி³. தேவண்ணிகோ வண்ணீதி வுச்சதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. தீஸு வண்ணேஸு ப⁴வோ தத³ந்தோக³த⁴த்தா தேவண்ணிகோதி ப⁴வத்தே² ணிகோ. வண்ணஸத்³தோ³ ப்³ராஹ்மணாதி³வண்ணவசனோ. தத்ர ப்³ரஹ்மசாரிம்ஹித்யனேன ஸுத்³தோ³ ப்³யவச்சி²ஜ்ஜதே.

அத²வா ப்³ரஹ்மந்தி நிப்³பா³னங் தத³த்தோ² க³ந்தோ²பி, தங் ப்³ரஹ்மங் நிப்³பா³னங் த⁴ம்மங் வா தேபிடகங் சரதீதி ப்³ரஹ்மசாரீ, யதி. யதயோபி ஹி வண்ணீதி ப்³ரஹ்மசாரினோதி வுச்சந்தி. வண்ணீலிங்கீ³தி ஹி வுத்தே திலிங்க³வாதி அத்தோ². வண்ண ஸத்³தோ³ பனெத்த² யதா²வுத்த ப்³ரஹ்மபரியாயோ. பொக்க²ராதி³தோ தே³ஸேதி க³ணஸுத்தங். தே³ஸோ செத்த² யத்த²(த்தி² பொக்க²ராதீ³னி ஸோ). பது³மக³ச்ச² பொக்க²ரணீனங் வாசகஸ்ஸாதி இமினா பது³மானி அஸ்ஸங் ஸந்தீதி பது³மினீதி பொக்க²ரணீபி வுச்சதீதி த³ஸ்ஸேதி. நாவா அத்தீ²தி நாவிகோ, யாக³மே நாவாயிகோ. ஸுக²து³க்கா² ஈ, ப³லா பா³ஹூருபுப்³பா³ சேதி ச க³ணஸுத்தானி.

82. முகா²

இஹாபி பஸஜ்ஜெய்ய மது⁴ அஸ்மிங் க⁴டே அத்தீ²தி எத்தா²பி பயோகே³ மது⁴ரந்தி ரப்பச்சயோ பாபுணெய்ய மது⁴ம்ஹி அபி⁴தெ⁴ய்யதி

அதி◌⁴ப்பாயோ. ந க³ச்ச²ந்தீதி நகா³. யஜ்ஜபி ஊஸவாச்சாதோ³ பஹூ³தாதி³விஸயாயாத்தி²தாய ஸம்ப◌⁴வோ, ததா²பி ஞுஸாதி³வதோ பச்சய(த்த²)த்தேன வசனிச்சா²பா◌⁴வா ஞுஸவா க◌⁴டோச்சாதி³ ந ஸிஜ்ஜ²தி தஸ்மா பஹூ³தாதி³விஸயாத்தி²தாஸம்ப◌⁴வேபி தங்வதோ-த்த²ஸ்ஸ பச்சய(த்த²)த்தேன ஞுஸரோ தே³ஸோதி வத்து மிச்சா²யங் பச்சயோ யதா² ஸியா அஞ்ஞுத்ரமாப◌⁴விச்சேவமத்தோ² வேதி³தப்³போ³தி ஆஹ- 'இதி'ச்சாதி³. குஞ்ஜவாதிஎத்த² குஞ்ஜஸத்³தோ³ திணலதாத்³யச்சா²தி³தபப்³ப³தேகதே³ஸே வத்ததே.

87. பிச்சா²

பரேஹி வாசாஸத்³தா³ ஆலோ விஹிதோ நிந்தா³யங், நேஹ ததே²தி சோத³னமுப்³பா◌⁴வயதி 'நிந்தா³ய'மிச்சாதி³னா.

88. ஸீலா

ஸீலமஸ்ஸ அத்தி², கேஸா அஸ்ஸ ஸந்தீதி விக்³க³ஹோ. அண்ணா நிச்சந்தி நிச்சவித்◌⁴யுத்த²ங் க³ணஸுத்தங். கா³ண்டீ³ராஜீஹி ஸஞ்ஞாயந்தி ஸஞ்ஞாவிஸயனியமனத்த²ங் க³ணஸுத்தங். க³ண்ட³ஸ்ஸ க³ண்ட³மிக³ஸிங்க³ஸ்ஸ அயங் கா³ண்டீ³, ஸா அஸ்ஸ அத்தீ²தி கா³ண்டீ³வோ.

90. ஸிஸ்ஸ

ஸமஸ்ஸ அத்தீ²தி ஸுவாமீ,ஸங் ஸகியங்.

91. லக்க்²யா

அகாராதே³ஸோ ச ணஸன்னியோகே³னாதி இமினா யத்த² ணகாரோ தத்தே²வாயமகாராதே³ஸோதி த³ஸ்ஸேதி. உபாதா³னதோதி இமினா நிஸ்ஸயகரணமேகோ ஸத்தி²யோ ஞாயோதி த³ஸ்ஸேதி. அந்தஸ்ஸ அவிதா◌⁴னஸாமத்தி²யாசாதி இமினா ஸதிபி புப்³ப³லோபேன பயோக³ நிப்ப²த்தியங் அகாரங் விதா◌⁴ய தஸ்ஸ லோபோ நிரத்த²கோதி த³ஸ்ஸேதி. லக்கீ² ஸிரீ அஸ்ஸ அத்தீ²தி லக்க²ணோ.

94. இமியா

கப்போ யொக்³யதா அஸ்ஸ அத்தீ²தி கப்பியோ, ஜடா ஹானபா◌⁴கோ³, ஸேனா அஸ்ஸ அத்தீ²தி விக்³க³ஹோ.

95. தோப

‘ஓஹாக சாகே³’ இதி ஸககாரஸ்ஸ ஹாதா◌⁴துனோ பயோகே³ தொப்பச்சயங் நிஸேதெ◌⁴த்வா‘ஸத்தா² ஹீயதே ஸத்தா² ஹீனோ’தி உதா³ஹரணங் த³ஸ்ஸிதங். தேனாஹ- ‘ஸக்கதேச்சாதி³. த³ஸ்ஸேதுங் ததியம்பனுதா³ஹரணந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. சீப்பச்சயாவஸானானந்தி “அபூ◌⁴ததப்³பா◌⁴வே கராஸபூ◌⁴யோகே³ விகாராசீ”தி (4-119) வுத்தோ சீப்பச்சயோ அவஸானே யே ஸந்தி விக்³க³ஹோ. ஜாதியவஜ்ஜிதானந்தி “தப்³ப³தி ஜாதியோ”தி (4-113) ஸுத்தேன ஜாதியப்பச்சயேன வஜ்ஜிதானங். கச்சாயனே து தோஆதீ³னங் விப◌⁴த்தி ஸஞ்ஞத்தா ந ததோ புன விப◌⁴த்துப்பத்தி.

96. இதோ

வுத்தியங் ‘ஏதஸ்ஸ ட ஏத’ இதி அதோஇச்சத்ர ஏதஸ்ஸ டாதே³ஸோ எத்தோ இச்சத்ர ஏதஆதே³ஸோதி அத்தோ².

97. அப்◌⁴யா

நனு ச கிங் இமினா ஸுத்தேன, பஞ்சம்யந்தா “தோ பஞ்சம்யா”தி (4-95) ப◌⁴விஸ்ஸதி, அபஞ்சம்யந்தாது “ஆத்³யாதீ³ஹீ”தி (4-98) நேததே³வங் த³ட்ட²ப்³ப³ங். “தோ பஞ்சம்யா”தி (4-95) பகதிவிஸேஸானமபராமாஸதோ குதோசி பஞ்சம்யந்தா ஹோது, அபஞ்சம்யந்தா பன “ஆத்³யாதீ³ஹீ”தி ஸுத்தே ஸஸங்க்²யஸ்ஸாதி³ஸத்³த³ஸ்ஸ க³ஹணேன தங்ஸதி³ஸா ஸஸங்க்²யாஏவோபலக்கீ²யந்தீதிபி விஞ்ஞாயெய்ய ததோ அபஞ்சம்யந்தேஹி அப்◌⁴யாதீ³ஹி தோ ந ஸியாதி அபி◌⁴தோச்சாதி³ ந ஸிஜ்ஜ²தீதி “அப்◌⁴யாதீ³ஹீ”தி ஸுத்தந்தி த³ட்ட²ப்³ப³ங்.

98. ஆத்³யா

நனு ச தோஇச்சேவ ஸாமஞ்ஞேன ஸுத்திதே யதோகுதோசி பஞ்சம்யந்தா வா அபஞ்சம்யந்தா வா ப³ஹுலங் வா தொம்ஹி இட்ட²ப்பஸித்³தீ◌⁴தி கிங் ஆத்³யாதீ³ஹீதி ஸுத்தேனாதி ஸச்சங், ததா²பி விபா◌⁴கே³ன த³ஸ்ஸிதே விபா◌⁴க³ஸோ விஸேஸாவஸாயோ ஸியாதி ந தோ³ஸோதி. யந்தி பட²மந்தா தொம்ஹி யதோ.

100. கத்தே²

புப்³பே³னேவாதி “ஸப்³பா³தி³தோ” (4-99) ச்சாதி³னாவ. ஏதஸ்ஸாதி ஏதஸத்³த³ஸ்ஸ, இமஸ்ஸாதி இமஸத்³த³ஸ்ஸ.

101. தி◌⁴

வாவிதா◌⁴னாதி விகப்பேன தி◌⁴ப்பச்சயஸ்ஸ விதா◌⁴னா.

102. யா

யத்ராதி வுத்தே யத்தா²தி உப்பலக்கி²தமேவ ஸியாதி ந வுத்தங். ஏவமுபரிபி.

104. குஹிங்

ஹிஞ்சனங் விதீ◌⁴யதே “ஹிங் ஹங் ஹிஞ்சன”ந்தி (2-5-9) ஸுத்தேன. ஹிஞ்சிஆதீ³னந்தி ஹிஞ்சிதா³சிரஹஸிஆதீ³னங்.

105. ஸப்³பே³

ஏதஸ்மிங் காலே ஏகதா³இச்சாதி³ த³ட்ட²ப்³ப³ங்.

106. கதா³

குதா³ஸத்³தோ³ சனங்ஸத்³த³யோகே³வ தி³ஸ்ஸதி குதா³சனந்தி.

107. அஜ்ஜ

நிமித்தனிமித்தீனந்தி காரணகாரியானங், ஸமானேதி ஸாதா◌⁴ரணே. ஸமானமேவ போ³தே◌⁴தி ‘தங்யதே²’ச்சாதி³னா. எத்த² பன மம்மதாளனங் நிமித்தங் பாண ஹரணங் நிமித்தீ, தஸ்ஸாதி அனஜ்ஜதனஸ்ஸ. உபரி த்யாதி³கண்டே³ கரஹஸத்³தோ³ து சிஸத்³த³ஸங்யுத்தோவ தி³ஸ்ஸதி கரஹசீதி.

110. தா◌⁴ஸங்

ஸங்க்²யாவாசினோ ஸத்³தா³ ஸங்க்²யாஸத்³தே³ன க³ஹிதாதி ஆஹ- ‘அத்தே²’ச்சாதி³. பகாரோ த³ப்³ப³கு³ணதி◌⁴ஸயோபி அத்தி², தத்த² யதி³ ஸோபி க³ய்ஹெய்ய த³ப்³ப³ கு³ணானங் லிங்க³ஸங்க்²யாஹி யோகா³ தா◌⁴ப்பச்சயந்த(ம்பி தப்³பி³ஸயோயேவேதி) [செத்த² (பொத்த²கே] (பகாரவாசகலிங்க³ஸங்க்²யாஹி யோகா³) அலிங்க³மஸங்க்²யஞ்ச [தா◌⁴ப்பச்சயந்தமலிங்க³மஸங்க்²யஞ்ச-இதி காஸிகாவுத்திபஞ்ஜகாயங்] ந ஸியா, ஏவஞ்ச ஸத்யப்³யயத்தமபி◌⁴மதந்தஸ்ஸ ந ஸியா, தஞ்சிட்ட²ங், கிரியாவிஸயே து தஸ்மிங் க³ய்ஹமானே ஏகதா◌⁴பு◌⁴ஞ்ஜதி த்³விதா◌⁴பு◌⁴ஞ்ஜதி த்³விதா◌⁴க³ச்ச²திச்சாதோ³ போ◌⁴ஜன க³மனாதி³கிரியாய ஸப்³ப³தா² லிங்க³ஸங்க்²யாஹி யோகா³பா◌⁴வா யதா²வுத்த தோ³ஸோ ந ஸியாதி பாணினீயவுத்திகாரேன ஜயாதி³ச்சேன கிரியா விஸயோயேவெத்த² பகாரோ க³ஹிதோ. தம்பதி ஆஹ- ‘த³ப்³பே³’ச்சாதி³. கஸ்மா பனேவமாஹாதி ஆஹ- ‘நவதா◌⁴த³ப்³ப³’மிச்சாதி³. “நவதா◌⁴ த³ப்³ப³ங், ப³ஹுதா◌⁴ கு³ணோ”தி வேஸேஸிகானங் ஸங்கேதோ.

தத்த² புத²ப்³யாபோதேஜோவாய்வாகாஸகாலதி³ஸாத்தமனானீதி நவ த³ப்³பா³னி. ரூப ரஸ க³ந்த⁴ ப²ஸ்ஸ ஸங்க்²யாபரிமாண புது²த்தஸங்யோக³விபா⁴க³ பரத்தாபரத்தபு³த்³தி⁴ஸுக²து³க்கெ²ச்சா²தோ³ஸபயதனா ச கு³ணா, சஸத்³தே³ன கு³ருத்த த³வத்தஸினேஹஸங்கா²ரத⁴ம்மாத⁴ம்மஸத்³தா³ சேதி சதுப்³பீ³ஸதி ப³ஹுதா⁴ கு³ணோ. அத்ராபி யதா²வுத்தகாஸிகாவுத்தியா பஞ்சிகாகாரேன ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴னா நவதா⁴ த³ப்³ப³ங் ப³ஹுதா⁴ கு³ணொத்யத்ராபி “கிரியாஜ்ஜா²ஹரிதப்³பா³ நவதா⁴ த³ப்³ப³ங் ப³ஹுதா⁴ கு³ணோ உபதி³ஸீயதி விஞ்ஞாயதி ப்³யாக்²யாயதே விஜ்ஜதேவா”தி கிரியாவிஸயோயேவ பகாரோ படிபாதி³தோ, பயோக³த³ஸ்ஸனதோ ப்³யவச்சே²ஜ்ஜபா⁴வா ஸப்³ப³த்த² கிரியேவேதி விஸேஸனோபாதா³னமயுத்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

நவதா⁴ த³ப்³ப³ங் ப³ஹுதா⁴ கு³ணோதி பயோக³த³ஸ்ஸனதோ த³ப்³ப³கு³ணவிஸயானம்பகாரானங் க³ய்ஹுபக³த்தா ப்³யவச்சே²த³யிதப்³பா³னங் த³ப்³ப³கு³ணவிஸயானம்பகாரானங் பா⁴வா ஸப்³ப³ஸ்மிங் த³ப்³ப³கு³ணவிஸயே ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴னா வுத்தனயேன கிரியா அத்தே²வாதி கிரியாவிஸயோவ பகாரோ க³ய்ஹதீதி வுத்திகார பஞ்ஜிகாகாரானங் விஸேஸனோபாதா³னமயுத்தந்தி அத்தோ².

ததோயேவாதி யதோ விஸேஸனோபாதா³னமயுத்தங் ததோயேவ த்³வீஹிச்சாதி³கமாஹேதி அத்தோ². அயமெத்தா²தி⁴ப்பாயோ “த்³விதா⁴ கரோதீதி கிரியாபயோகே³பி பகாரோ த³ப்³ப³கு³ணவிஸயோ… த³ப்³ப³விஸயஸ்ஸ கு³ணவிஸயஸ்ஸ வா த்³விதா⁴பா⁴வஸ்ஸ கரீயமானத்தா, நது கிரியாவிஸயோ… த்³விதா⁴பா⁴வஸ்ஸ கரணகிரியாவிஸயஸ்ஸெத்த² வத்துமனிச்சி²தத்தா. ததோயேவ கிரியாபகாரோபாதா³னே [பகாரோதிஸயனே (பொத்த²கே)] அத்ர தா⁴ப்பச்சயந்தப்பயோகோ³ ந ஸியாதி விஞ்ஞாபேதுங் ‘த்³வீஹி’ச்சாதி³கமாஹே”தி தேனாஹ‘அத்ரே’ச்சாதி³.

த³ப்³ப³கு³ணவிஸயே பகாரே க³ய்ஹமானே யோயங் தோ³ஸோ ஸம்பா⁴விதோ பரேஹி, தங் தா³னி நிராகத்துமாஹ ‘ஸதிபிசே’ச்சாதி³. ஸபா⁴வதோ அலிங்க³மஸங்க்²யஞ்சாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴, ஸங்க்²யந்தராபாத³னே க³ம்யமானே தா⁴ப்பச்சயோ விஹிதோ பாணினியேஹி, ததா³ஹ- ‘த³ப்³ப³ஸ்ஸே’ச்சாதி³ ஸங்க்²யாந்தராபாத³னேபீதி புப்³ப³ங் யா வவத்தி²தா ஸங்க்²யா, ததோ- ஞ்ஞங் ஸங்க்²யாந்தரங் தஸ்ஸாபாத³னங் கரணங் ஸங்க்²யந்தராபாத³னங், தஸ்மிம்பீதி அத்தோ².

113. தப்³ப³

ஸோ பகாரோ அஸ்ஸாதி தப்³பா³, தஸத்³தே³ன பகாரஸ்ஸ பராமட்ட²த்தா தப்³ப³தீதெத்த² பகாரவதீதி அத்தோ² வுத்தோதி ஆஹ- ‘தஸத்³தே³னே’ச்சாதி³.

பகாரவதீதி பகாரவதி அத்தே². முது³ப்பகாரவா முது³ஜாதியோ.

115. கதி

கிங் ஸங்க்²யானம்பரிமாணமேஸந்தி அத்தே² "கிம்ஹா ரதி ரீவரீவதக ரித்தகா"தி (4-44) ஸுத்தேன ரதிப்பச்சயங் விதா◌⁴ய கதீதி ஸித்³த◌⁴த்தா வுத்தங்- 'ஸங்க்²யாபரிமாணவிஸயே ஸாதி◌⁴தத்தா'தி, கதி ச ஸோ ஸங்க்²யா பரிமாணவிஸயத்தா ஸங்க்²யா சேதி கதிஸங்க்²யா, தாய.

116. ப³ஹு

பச்சாஸத்தீதி ஸம்ப³ந்தி◌⁴ம்ஹி ஏகம்ஹி த³ஸ்ஸிதே த்³விட்ட²த்தா ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ பரோ ஸம்ப³ந்தீ◌⁴ விஞ்ஞாயமானோ பரோவ விஞ்ஞாயதி யுத்திதோதி 'ஸம்ப³ந்த◌⁴தோவா'தி வுத்தங்.

117. ஸகிங்

நிபாதனஸ்ஸாதி ஸகிந்தி நிபாதனஸ்ஸ.

118. ஸோ

க²ண்ட³ங் க²ண்ட³ங் க²ண்ட³ஸோ, புது² பகாரோ புது²ஸோ.

119. அபூ◌⁴

நனு ச அப◌⁴வனந்நாம ஸப்³ப³தா² அனுப்பத்தியா வா அவத்த²ந்தரேன வா, ததா² ஸத்யபூ◌⁴தஸத்³தோ³-நுப்பன்னமத்தவசனோபீதி கத²மபூ◌⁴தஸத்³தோ³-வத்த²ந்தரே நாபூ◌⁴தே வுத்தோச்சாஹ- 'அபூ◌⁴தஸ்ஸி'ச்சாதி³. கத²மவத்தா²வ தஸத்³தே³ன பராமஸீயதீதி சே அபூ◌⁴தஸத்³தோ³ யத்³யனுப்பன்னவாசீ ஸியா, ததா³ தஸத்³த³ப்ப யோகோ³யேவ ந ஸியா... தஸத்³தே³னாபூ◌⁴தஸ்ஸேவ க³ஹணதோ, அபூ◌⁴தபா◌⁴வேச்சாதி³னா ஸுத்திதங் ஸியா, தேன தஸத்³த³ப்பயோக³ஸாமத்தி²யா அவத்தா²வ தஸத்³தே³ன பராமஸீயதி, தப்பராமட்ட²ஞ்சாவத்த²ந்தரமபூ◌⁴த ஸத்³தோ³ அபெக்க²தே, தேனாஹ- 'தப்³பா◌⁴வேதிவசனா'இச்சாதி³. ப◌⁴வனங் பா◌⁴வோ தாய அவத்த²ந்தரே பா◌⁴வோ தப்³பா◌⁴வோ தஸ்மிங். தேனாஹ 'அபூ◌⁴தஸ்ஸே'ச்சாதி³. பா◌⁴வேதி விஸயஸத்தமீ, ஸங்ஸத்தமீ வாதி ஆஹ- 'விஸயே க³ம்மமானே வா'தி. குண்ட³லத்தேனாதி குண்ட³லஸபா◌⁴வேன.

120. தி³ஸ்ஸ

தி³ஸ்ஸந்தீதி வுத்தே பயோகே³ தி³ஸ்ஸந்தீதி அயமத்தோ² விஞ்ஞாயதீதி ஆஹ 'தி³ஸி'ச்சாதி³, இத³ங் ஸுத்தங் விஜ்ஜ²ங்க³ பரிபா◌⁴ஸா ப◌⁴வதீதி

ஸேஸோ. “ணோவா-பச்சே”திஆதி³னா (4-1) ஸுத்தேன வுத்தெஸ்வனேகவிதே⁴ஸு அத்தே²ஸு பரி ஸமந்ததோ பா⁴ஸதீதி பரிபா⁴ஸா, விதி⁴னோ பச்சயஸ்ஸ அங்க³பூ⁴தா பரிபா⁴ஸா விஜ்ஜ²ங்க³பரிபா⁴ஸா. விதி⁴யேவாதி ஸுத்தமித³ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. வக்க²மானஸுத்தத்³வயந்தி “அஞ்ஞஸ்மிங் ஸகத்தே²”தி ஸுத்தத்³வயங்.

125. ஸங்யோ

அந்தரஸத்³தோ³-நேகத்தோ²பீஹாந்தராளவாசீ மஜ்ஜ²வாசீ க³ய்ஹதி, ந விஜ்ஜதெந்தரமேஸந்தி அந்தராளமத்தபடிஸேதே⁴பயோஜனங் நத்தீ²தி கத்வாந்தரா ளட்ட²ஸ்ஸாபா⁴வாந்தராளங் நத்தீ²த்யுபசரீயதி, ஏவஞ்ஹி லோகே பயுஜ்ஜதே ‘அனந்தரா இமே கா³மா அனந்தரா இமே பாஸாதா³’தி அந்தராளக³தஸ்ஸ ஞ்ஞஸ்ஸ கா³மஸ்ஸஞ்ஞஸ்ஸ பாஸாத³ஸ்ஸ வாபா⁴வா ததா² ப்³யபதி³ஸீயதே, ததே²வமிஹாப்யந்தராளக³தஸ்ஸஞ்ஞஸ்ஸ ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸாபா⁴வா அனந்தரா இத்யுச்சந்தே, அத²வாந்தரஸத்³தோ³ ப்³யவதா⁴னவாசீ ப்³யவதா⁴னாபா⁴வதோ-நந்தரா இதி வுச்சந்தே. அந்தரங் கரோதீதி வா கா²தி³இப்பச்சயங் [ணிப்பச்சயங் (பொத்த²கே)] விதா⁴ய அந்தராயதி ப்³யவதா⁴னங் கரோதீதி கத்தரி அப்பச்சயங் விதா⁴ய அந்தரோ ப்³யவதா⁴யகோ நத்தே²தேஸந்தி அனந்தரா. யதா² ‘ருக்கா² வனந்தே’த்த² ருக்கா² ஸமுதி³தாவேகவனப்³யபதே³ஸங் லப⁴ந்தே, ததா²த்ராபி ப்³யஞ்ஜனா ஸமுதி³தாவேதே ஸங்யோக³ப்³யபதே³ஸகோ³சரத்தங் படிபஜ்ஜந்தே.

ஸங்யோகோ³தி ஹி ஸமுதா³யப்பதா⁴னோ நித்³தே³ஸோ ப்³யஞ்ஜனாத்யவயவப்பதா⁴னோ, தஸ்மா ப்³யஞ்ஜனாதி ப³ஹுவசனேன ஸங்யோகோ³தி ஏகவசனநித்³தே³ஸோ க⁴டதே, நனு ச வண்ணானமுச்சாரிதப்பத⁴ங்ஸித்தா யோக³பஜ்ஜமட்டி²தமானானங் ந ஸம்ப⁴வதி ஸமுதா³யத்தந்தி ஸமுதா³யத்தமயுத்தந்தி நாயுத்தங், ததா²ஹி உத்தருத்தரக்³கா³ஹினி பு³த்³தி⁴ புப்³ப³பரீபூ⁴தே ப்³யஞ்ஜனாவயவே ஸமுதா³யரூபேன ஸங்கப்பெந்தீ ஸமுதா³யவோஹாரம்பவத்தயீதி.

ணானுப³ந்தே⁴தி தி³திஸத்³த³ஸ்ஸ ஸங்யோகா³விஸயத்தா தே³ச்சோதி ‘ஸரானமாதி³ஸ்ஸா’தி விஸயோ, உளும்பஸத்³த³ஸ்ஸ ஸங்யோக³விஸயத்தா ஓளும்பிகோதி ஏதஸ்ஸ விஸயோதி தத்த² ராக⁴வோ வேனதெய்யோ மேனிகோ தே³ச்சோ தோ³ஸக்³கா³ந்தி ரூபானி. இத⁴ து ஓளும்பிகோ கொண்ட³ஞ்ஞோதி யுஜ்ஜந்தி. தேனேவ ச தத்த² பஞ்சிகா எத்த², எத்த² ச பஞ்சிகா தத்த² உபனேதப்³பா³தி.

127. கோஸ

கோஸஜ்ஜந்தி எத்த² தஸ்ஸ ஜத்தஞ்ச நிபாதனா, அஜ்ஜவந்தி எத்த்²ஹ "உவண்ணஸ்ஸா வவ ஸரே"தி (4-129).

135. ஜோவு

யகாரஸ்ஸ த்³வித்தே ஜெய்யோ.

137. கண

அதிஸயேன அப்போ, அதிஸயேன யுவாதி விக்³க³ஹோ.

139. டே³ஸ

ஸதிஸ்ஸாதி வுத்தே ஸதிஸத்³தோ³ விஞ்ஞாயதி ஸத்யந்தேபி விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தேஸத்யந்தோ கத²ங் விஞ்ஞாயதிச்சாஸங்கிய "ஸங்க்²யாய ஸச்சுதீஸாஸே"ச்சாதி³னா (4-50) ஸத்யந்தாதீ³ஹி டோ³ விஹிதோ, தஸ்மிஞ்ச டே³தினிமித்தேனோபாதி³ன்னே தது³பாதா³னஸாமத்தி²யாஸத்யந்தோவ விஞ்ஞாயதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'டே³தி நிமித்தோபாதா³னா'திஆதி³.

142. அதா◌⁴

தா◌⁴துதோ அஞ்ஞோ ஸத்³தோ³ அதா◌⁴து தஸ்ஸ. பஞ்சிகாயம்பன பகதிபி ஸத்³தோ³யேவாதி தா◌⁴துதோஇச்சாதி³னா அதா◌⁴துஸத்³த³ஸ்ஸ அத்த²மத்தங் வுத்தங்.

தஸ்ஸாதி அதா◌⁴துப்பகதியா, அதா◌⁴துஸத்³த³ஸ்ஸாதி வுத்தங் ஹோதி. தேனசாதி ககாரேன ச, தஸ்மாதி தேன காரணேன. புப்³ப³க்³க³ஹணமந்தரேனாதிபாணினினா இகாராதே³ஸவிதா◌⁴யகே இமஸ்மிங்யேவ ஸுத்தேககாரதோ புப்³ப³ஸ்ஸ இகாராதே³ஸவிதா◌⁴னத்த²ங் புப்³ப³க்³க³ஹணங் கதங், தங் புப்³ப³ஸ்ஸாதிவசனங் வினாதி அத்தோ². ஸசேதிஆதி³னா கத²யதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா"தி (1-33) ரஸ்ஸோ வுத்தோ, அஸ்ஸாதி ஜாதினித்³தே³ஸே து ஆகாரஸ்ஸசிகாரோ ப◌⁴வத்யேவ, ஸியா ஏதந்தி ப³ஹுபரிப்³பா³ஜகாதி ஏதங் ரூபங் ஹோதி. ஸ்யாத்³யத்ர ப்³யவஹிதோ... ககாரதோ புப்³பே³ ஸ்யாதி³, ந ஸ்யாதி³ ககாரா பரோதி.

நனு ச அஸ்யாதி³தோதி எத்த² பஸஜ்ஜப்படிஸேதோ◌⁴ நஞ கஸ்மா க³ஹிதோ, ந பரியுதோ³ஸோதி ஆஸங்கிய பரியுதா³ஸெஸ்மிங் க³ஹிதே ஸதி தோ³ஸங் வத்துமாரப◌⁴தே 'பரியுதா³ஸே'இச்சாதி³னா. ஸ்யாதி³தோதி ஸ்யாத்³யந்ததோ பரிப்³பா³ஜகஸத்³த³தோ. பரிப்³பா³ஜகஸத்³தோ³ஹி

ஸ்யாத்³யந்தோ வாக்யே ஸ்யாத்³யந்தத்தா, தேனேவ வக்க²தி- ‘பரிப்³பா³ஜகஸத்³த³தோ எத்த² ஸ்யாத்³யுப்பத்தீ’தி. அஸ்யாதி³ஸ்மா பரோதி கத்வா ப³ஹுபரிப்³பா³ஜகஸத்³த³தோ ந ஸ்யாத்³யுப்பத்தீதி ஸம்ப³ந்தோ○⁴.

ததோசாதி ப³ஹுபரிப்³பா³ஜகஸத்³த³தோ ச. பஸஜ்ஜப்படிஸேதே○⁴ன நஞஸத்³தே³ன அஞ்ஞபத³த்த²ஸமாஸேபி ஸியாவ தோ³ஸோதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- ‘அவிஜ்ஜமானொஸ்யாதி³’ச்சாதி³.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

சதுத்த²கண்ட³வண்ணனா நிட்டி²தா.

பஞ்சமகண்ட³

1. திஜ

க²மாவீமங்ஸாஸூ’தி பகதிவிஸேஸனமேவ கத²மிச்சி²தந்தி ஆஹ- ‘ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸி’ச்சாதி³, பதா³னமஞ்ஞமஞ்ஞஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ புரிஸாதீ◌⁴னத்தாதி அத்தோ², பகதி விஸேஸனந்தி திஜமாஹ ஸத்³தா³னங் விஸேஸனங், கிம்பன பகதிவிஸேஸனே ப²ல மிச்சாஹ- ‘பகதிவிஸேஸனோபாதா³ன’மிச்சாதி³. யஜ்ஜத்ர ‘க²மாவீமங்ஸாஸூ’தி பகதிவிஸேஸனங், கஸ்மிங் அத்தே² சரதி க²ஸா விதீ◌⁴யந்திச்சாஹ- ‘அத்த²ந்தரஸ்ஸா நித்³தே³ஸா’இச்சாதி³. அத்த²ந்தரஸ்ஸாதி நிஸானாதி³அத்த²ந்தரஸ்ஸ. “ஸுதானுமிதேஸு ஸுதஸம்ப³ந்தோ◌⁴வ ப³லவா”தி பரிபா◌⁴ஸமுபலக்கே²தி ‘ஸுதானுமிதான’மிச்சாதி³னா. தேனேவாதி கிரியாரூபாஸு க²மாவீமங்ஸு க²ஸானங் வீதா◌⁴னேனேவ, ஸகத்தே² விதா◌⁴னேனேதி வுத்தங் ஹோதி. திதிக்க²கிரியத்தாதி இமினா பரேஸங் விய கா²த்³யந்தானங் தா◌⁴துஸஞ்ஞாவிதா◌⁴ன மனத்த²கந்தி த³ஸ்ஸேதி.

திதிக்கா² க²மா, திதிக்க²தி க²மதி, வீமங்ஸா உபபரிக்கா², வீமங்ஸதி உபபரிக்க²தீதி அத்தோ². ஸுத்தே திஜஇதி நித்³தே³ஸா பூ◌⁴வாதி³கஸ்ஸ க³ஹணங். நிச்சண்யந்தஸ்ஸ சுராதி³கஸ்ஸ ஹி தாதி³ஸே பயோஜனே ஸதி ப³ஹுலங் விதீ◌⁴யமானேபி நிச்சத்தமத்தனோ நாதிவத்ததி. அத²வா சுராதி³மானேனாப்³யபி◌⁴சாரினா ஸாஹசரியா திஜோபி சுராதி³கோவ, தங் யதா² ‘கா³வஸ்ஸ து³தியேனாத்தோ²’தி. வுத்தேகோ³யேவோபாதீ³யதே, நாஸ்ஸோ, ந க³த்³ரபோ◌⁴. கதா³சி பன அஸ்ஸாதி³னோபி து³தியஸ்ஸ க³ஹணங் ஸியா அத்த²ப்பகரணா தி³ப்பபா◌⁴வதோ.

நனு ச வீமங்ஸாயங் ஸப்பச்சயவிதா◌⁴ன மனுபபன்னமிதரேதரனிஸ்ஸயதோ³ஸ து³ட்ட²த்தா, ததா²ஹி ஸித்³தே◌⁴ வீமங்ஸாஸத்³தே³ ஸப்பச்சயோ உப்பஜ்ஜதே, ஸதி ச தஸ்மிங் வீமங்ஸாதி ரூபங் ஸம்பஜ்ஜதீதி இதரேதரனிஸ்ஸயோ, இதரேதர நிஸ்ஸயானி ச காரியானீ நோபகப்பந்தீதி தேனாஹ- ‘அனுவாத³ரூபான’மிச்சாதி³. அனாதி³காலஸங்ஸித்³த◌⁴ஸத்³தா³னுவாதோ நத்தி² இதரேதரனிஸ்ஸயோ தோ³ஸோதி பா◌⁴வோ. பயோஜகப்³யாபாரணிப்பச்சயாபா◌⁴வே தேஜதேதி ரூபங்.

2. கிதா

புப்³பே³விய பகதிவிஸேஸனாதீ³த்யனேன “ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ புரிஸாயத்தத்தா ‘திகிச்சா²ஸங்ஸயேஸூ’தி பகதிவிஸேஸனந்தி ஆஹ- ‘திகிச்சா²ய’மிச்சாதி³’த்யாதி³கங் ஸப்³ப³ங் யதா²யோக³மெத்தா²பி

வத்தப்³ப³ந்த்யதிதி³ஸதி. விஸ்ஸத்தோ²தி விஸத்³த³ஸ்ஸ அத்தோ². அத² கிமித்த²ங் ச²ப்பச்சயந்தஸ்ஸேவ த்³விதோ⁴தா³ஹரணந்த்யாஸங்கியாஹ- ‘அத்த²பே⁴தா³ த்³விதோ⁴தா³ஹரண’ந்தி. நிகேதோ நிவாஸோ, ஸங்கேதோ லக்க²ணங்.

3. நிந்தா³

நிந்த³=க³ரஹாயங் ததோ “இத்தி²யமணத்திகயக்யா சே”தி (5-49) அப்பச்சயே ததோ “இத்தி²யமத்வா”தி (3-26) ஆப்பச்சயே ரூபங். ப³ந்த⁴தீதி ப³த⁴கோ.

4. துங்ஸ்மா

துங்ஸ்மாதீஹ பச்சயக்³க³ஹணமாசிக்க²தி ‘துங்தாயே’ச்சாதி³னா. ததோ சேதி யதோ துங்ஸ்மாதி பச்சயஸ்ஸேவ க³ஹணங் யதோ ச விஸேஸன நித்³தே³ஸோ, ததோதி அத்தோ². பச்சயக்³க³ஹணே ததா³தி³க்³க³ஹணங் விஞ்ஞாயதே… “பச்சயக்³க³ஹணே யஸ்மா ஸோ விஹிதோ ததா³தி³னோ க³ஹண”ந்தி ஞாயதோ. விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தத்தா தத³ந்தக்³க³ஹணங்… “விதி⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸா”தி (1-13) வசனாபி⁴ மனஸி நிதா⁴யாஹ- ‘யதோ கிரியத்தா²’இச்சாதி³. ஸோ கிரியத்தோ² ஆதி³ யஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ ஸோ ததா³தி³ ஸோ பச்சயொந்தே தஸ்ஸ (ஸோ தத³ந்தோ). ததா³தி³தத³ந்தஸமுதா³யவிஸேஸஸ்ஸ க³ஹணங், (நது) தத³ந்தமத்தஸ்ஸே த்யத்தோ² . நனு ச துங்ஸ்மாஇதி விஸேஸனத்தேன வத்துமிச்சி²தே ப⁴வது “விதி⁴ப்³பி³ஸேஸனந்தஸ்ஸே”தி தத³ந்தக்³க³ஹணங் பச்சயக்³க³ஹணே து கத²ங் ததா³தி³னோ க³ஹணங் வசனாபா⁴வதோச்சாஹ- ‘தத³வினாபா⁴வித்தா’தி. யதோ விஹிதோ தேன வினா ந ப⁴வதி ஸீலேனேதி தத³வினாபா⁴வீ தஸ்ஸ பா⁴வோ தஸ்மா. இமாய யுத்தியா விஞ்ஞாயதே- த்தோ², யமாக்²யாயதே ‘பச்சயக்³க³ஹணே யஸ்மா ஸோ விஹிதோ ததா³தி³னோ க³ஹண’ந்தி. ப⁴வத்வேவங் ததா³தி³னோ தத³ந்தஸ்ஸ ச க³ஹணங், ததோ கிப்ப²லங்த்யாஹ- ‘தேனே’ச்சாதி³.

ஸபாதி³தோதி பாதி³ஸஹிததோ. க² ச² ஸூப்பத்தாபா⁴வாதி க² ச² ஸானங் உப்பத்தியா அபா⁴வா. வுத்தப்பகாரஸ்ஸேவ துங்பச்சயந்தஸ்ஸ பகதிபா⁴வேன க³ஹணா ஸபாதி³தோ க² ச² ஸானமனுப்பத்தீதி அதி⁴ப்பாயோ. விபுப்³பா³ ‘ஜி-ஜயே’இச்சஸ்மா துங்பச்சயந்தா ‘விஜேதுமிச்ச²தீ’தி அத்தே² “துங்ஸ்மா”இச்சாதி³னா(ஸோ), துங்ஸ்ஸச லோபோ, நேமித்திகே ஏகாரே நிவத்தே ‘ஜிஸ ஜிஸ இதி த்³வித்தே அனாதி³ப்³யஞ்ஜனலோபோ “ஜிஹரானங் கீ³”தி (5-102) கீ³. ஜிகீ³ஸப்பகதிதோ “பூ⁴தே ஈஊங்”இச்சாதி³னா (6-4) ஈ. தஸ்மிங் அஞ. “ஆ ஈ ஊ ம்ஹா ஸ்ஸா ஸ்ஸம்ஹானங் வா”தி (6-33) ஈஸ்ஸ ரஸ்ஸே ப்³யஜிகீ³ஸி. யதி³ து ஸபாதி³தோ ஸஸ்ஸ உப்பத்தி ஸியா, ததா³ ப்³யஜிகீ³ஸீதி எத்த² த்³விப்³ப³சனங் கரீயமானங் ஸப்பச்சயந்தஸ்ஸ

பட²மஸ்ஸேகஸ்ஸரஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனங் ப⁴வதீதி "க² ச² ஸான"மிச்சாதி³னா (5-69) விஜிய இதி ஸமுதா³யே ஆதி³பூ⁴தஸ்ஸ விஸத்³த³ஸ்ஸ ஸியா ஈம்ஹி ச விஹிதே ஸபாதி³னோ பகதிபா⁴வோதி விஸத்³த³ புப்³பே³ அஞாக³மோ ஸியா, ததோ ச அவிவிஜிஸீதி அனிட்ட²ம்பஸஜ்ஜெய்ய.

துங்ஸ்மா இச்சா²யந்தி ச பகதிப்பச்சயத்தா²னமுபதி³ட்ட²த்தா தேன ஸபா⁴வ லிங்கே³ன க² ச² ஸப்பச்சயா தத³ந்தோ ச அனுமிதோ ந பன துங், துமிஹ ஸுதோதி ஆஹ- 'ந தத³ந்தோ, நாபி ச² ச²ஸா'தி. ஜிக⁴ச்சா²இச்சத்ர த்³வித்தே புப்³ப³ஸ்ஸ க⁴ஸ்ஸ "சதுத்த² து³தியானங் ததியபட²மா"தி (5-78) கோ³. தஸ்ஸ "கவக்³க³ஹானங் சவக்³க³ஜா"தி (5-79) ஜோ. பாணினினாபீஹ ஸப்பச்சய விதா⁴யகே ஸுத்தே வாக்யம்பி யதா² ஸியாதி வாவசனங் கதங், தத³யுத்தந்தி நிராகத்துமாஹ- 'வாக்யம்பி'ச்சாதி³. பகத்யாதி³த்யத்ர ஆதி³ ஸத்³தே³ன அத்த²விஸேஸோ க³ஹேதப்³போ³, பகதி விஸேஸோ துமந்தோ, இச்ச²த்தோ²- த்த²விஸேஸோ . இத³ங் லக்க²ணந்தி "துங்ஸ்மா லோபோ சிச்சா²யங் தே"இதி இத³ங் லக்க²ணங். நியோக³தோதி நியமேன. ஆஸங்காயமுபஸங்க்²யான"ந்தி (3-1-7) வாக்யகாரேன வுத்தங் நிராகத்துமாஹ- 'ஆஸங்காய'மிச்சாதி³.

அசேதனத்தா கூலஸ்ஸ இச்சா²யாஸம்ப⁴வோதி 'கூலப்பதிதுமிச்ச²தீ'தி வாக்யமேவெச்சா²பகாஸனமஸித்³த⁴ங், தேனாஸித்³தே⁴ன வாக்யேனாஸித்³தா⁴னங் க² ச² ஸானங் ஸாத⁴னங் அஸித்³தே⁴னாஸித்³த⁴ஸாத⁴னங். இச்சா²வசனிச்சா²தி இச்சா²ய வத்துமிச்சா². இச்சா²யபவத்திதோ உபலத்³தீ⁴தி இச்சா²ய உபலத்³தி⁴ உபாலம்போ³ பரிஜானநங் பவத்திதோதி அத்தோ². சேதனாவதிசாதி வுத்தங் தஸ்மா சேதனாவதி பவத்திதோ உபலத்³தி⁴ங் த³ஸ்ஸெத்வா தத³பதே³ஸே நாசேதனேபி த³ஸ்ஸேதுங் 'யோபேஸா'திஆதி³மாஹ. தே³வத³த்தே ரஜ்ஜு கீ²லாதி³பாணினா உய்யோகோ³, கூலே மத்திகாவிகீரணாதி³. ரஜ்ஜு கு³ணோ. கீ²லோ [கீல (பஞ்சிகா)] ஸங்க்வாதி³.

புலோ திணாதீ³னங் ஸங்கா⁴தோ. ஸா ஸுனகோ² மிமரிஸதீதி மர=பாணசாகே³'இச்சா²யங் துமந்தா ஸோ. "ஞி ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸே"தி (5-170) ஞி. த்³வித்தே புப்³ப³தோ-ஞ்ஞுஸ்ஸ லோபோ "க² ச² ஸெஸ்வீ"தி (5-76) த்³வித்தே புப்³ப³ஸ்ஸாஸ்ஸ இமிமரிஸதி. ததா² பிபதிஸதீதி 'பதபத²=க³மேன' இச்சஸ்ஸ. ஸா மிமரிஸதீதி ஸதிபி ஸசேதனத்தே விஸத்தஜீவிதஸ்ஸ ஸுனக²ஸ்ஸ மரணிச்சா² ஸம்ப⁴வதீதி படிபாதி³தங். "இச்சா²ஸந்தா படிஸேதோ⁴ வத்தப்³போ³"தி (3-1-7) பாணினீயவாத்திககாரேன வுத்தங், தன்னிராகத்துமாஹ- 'பு³பு⁴க்கி²து'மிச்சாதி³. ஜாதிபத³த்த²னிஸ்ஸயேன நிவுத்திம்படிபாத³யமாஹ- 'ஜாதிபத³த்தே²'ச்சாதி³. இதரோ இச்ச²த்தோ².

5. ஈயோ

கரீயதி ஸம்ப³ந்தீ⁴யதீதி கம்மங். தஞ்ச நாம ஜாதி கு³ணகிரியாத³ப்³ப³ ஸம்ப³ந்த⁴தோ பஞ்சதா⁴ ப⁴வதி. தத்த² நாமகம்மங்' டி³த்தோ² ட³வித்தோ²தி நாமேன பிண்ட³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தா⁴. ஜாதிகம்மங் கோ³அஸ்ஸோதி கொ³த்தாதி³ஜாதியா பிண்ட³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தா⁴. கு³ணகம்மங் ஸுக்கோனீலோதி ஸுக்காதி³னா கு³ணேன த³ப்³ப³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தா⁴. கிரியாகம்மங் பாசகோ பாயகோதி பாசகாதி³கிரியாய த³ப்³ப³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தா⁴. த³ப்³ப³கம்மங் த³ண்டீ³விஸாணீதி த³ண்டா³தி³னா த³ப்³பே³ன பிண்ட³ஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தா⁴. ஏவங் கம்மஸ்ஸ பஞ்சப்பகாரஸம்ப⁴வேபிச்சா²யமத்தே² ஈயஸ்ஸ விதா⁴னதோ இச்சா²ஸம்ப³ந்தி⁴யேவ கம்மங் க³ய்ஹதீதி கிரியாகம்மமேவாத்ர க³ய்ஹதே அமுகமேவத்த²முபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³. அயஞ்ச நிபாத ஸமுதா³யோ விஸேஸாபி⁴தா⁴னநிமித்தாஸ்யுபக³மே வத்ததே.

ததா²பீதிலோகவுத்திரயங்விஸேஸாபி⁴தா⁴னாரம்பே⁴. தங்ஸம்ப³ந்தி⁴யேவாதி இச்சா²ஸம்ப³ந்தி⁴ஏவ. அத்தனோபுத்தமிச்ச²தீத்யாதி³வசனிச்சா²யமத்தஸம்ப³ந்தி⁴னிபுத்தாதோ³ அத்தனொத்யனுவத்தியஸுத்தந்தரேனபச்சயோவிதீ⁴யதேபாணினினா, எத்த² த்வ(த்த)க்³க³ஹணமந்தரேனாத்த ஸம்ப³ந்தி⁴ன்யேவ புத்தாதோ³ கத²ங் விஞ்ஞாயதே விஸேஸவசனாபா⁴வே ஹி பரஸம்ப³ந்தி⁴ன்யபி பப்போதீதீமங்சொத³யமுப³பா⁴வய மாஹ- 'அத்தஸம்ப³ந்தி⁴னி'ச்சாதி³. ஈயஸ்ஸ பரஸம்ப³ந்தி⁴ன்யபி பஸங்கோ³தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. குதோசாஹ- ஈயஸ்ஸாஇதிதா⁴னா'தி. அத்த²க்³க³ஹணஸ்ஸாவசனே ஈயஸ்ஸானபி⁴தா⁴னாதி பா⁴வோ.

அப்பத்தியாதி கரணே ஹேதும்ஹி வா ததியா. எத்தா²தி அத்தனோ புத்தமிச்ச²தீதெத்தா²பி. ந இட்டோ²தி ஈயப்பச்சயோ நாபி⁴மதோ. நேவெத்த² ப⁴விதப்³ப³ந்தி வத³தோ-தி⁴ப்பாயாமாஹ 'ஸாபெக்க²த்த யேவேதி பா⁴வோ'தி. யதி³ அத்தனோ புத்தமிச்ச²தீதி வத்துமிச்சா²யங் ஸாபெக்கெ²த்தேபி ஸியா, ததா³யமனிட்ட²ப்பஸங்கோ³தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'யதி³செத்த²'இச்சாதி³.

அனிட்ட²ப்பஸங்க³ஸ்ஸ ஸரூபமாஹ- 'அத்தனோ புத்தீயதீதி ஸியா'தி. உப்பஜ்ஜமானேன ஈயேனேவ அத்தத்த²ஸ்ஸாபி⁴ஹிதத்தா அத்தஸத்³த³ஸ்ஸாப்பயோகோ³தி சேதம்பி ந ஸங்க³தந்தி படிபாத³யமாஹ 'ந ச ஸக்கா'திஆதி³. கஸ்மாதே³வங் வத்துங் ந ஸக்காதி ஆஹ- 'பகதி'ச்சாதி³. அபூபாதி³காய பகதியா ஸமானத்த²ஸ்ஸேவ விஸேஸனஸ்ஸ வுத்திபதே³ அந்தோபா⁴வ த³ஸ்ஸனாதி அத்தோ². க்வபனேவங் தி³ட்ட²ந்த்யாஹ- 'தங்யதே²'ச்சாதி³. "தமஸ்ஸ ஸிப்பங் ஸீலங் பண்யங் பஹரணங் பயோஜனங்"தி (4-27) ணிகே ஆபூபிகோ. நது பி⁴ன்னத்த²ஸ்ஸாதி ப்³யதிரேகங் த³ஸ்ஸெத்வா தங் தி³ட்ட²ந்தேன ஸாதே⁴துமாஹ- 'தே³வத³த்தஸ்ஸி'ச்சாதி³. காரணமாஹ- 'ஸாம்யந்தரே'ச்சாதி³. தே³வத³த்தஸ்ஸ து⁴ருனோ குலந்தி

ஸாம்யந்தரப்³யவச்சே²தா³ய தே³வத³த்தஸத்³த³ஸ்ஸோ பாதா³னதோ கு³ருகுலந்தி வுத்திபதே³ன தே³வத³த்தத்த²ஸ்ஸாந்தோ பா◌⁴வோதி அத்தோ². தமெத்தோ²பி ஸமானந்துபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'ததே²ஹாபி'ச்சாதி³. அதா²த்தனோ புத்தமிச்ச²தீத்யேதஸ்மிங் வாக்யே பத³ஸ்ஸான்வாக்²யானதோ அத்தஸத்³த³ஸ்ஸாப்ப²யோகோ³ கின்ன ஸியாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'நசாபி'ச்சாதி³.

பத³ஸ்ஸாதி புத்தீயாதி³னோ பத³ஸ்ஸ. நசாபி அப்பயோகோ³தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. காரணமாஹ- 'ஈயந்தஸ்ஸா'திஆதி³. ஈயந்தோ புத்தீயாதி³, நியோக³தோ ந பப்போதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. தப்³பா³சீஸத்³த³ப்பயோக³ந்தி அஞ்ஞுவாசீஸத்³த³யோக³ங். ஸுதக்³க³ஹணந்தி அஸுதத்தாதி வுத்தஸுதக்³க³ஹணங். அத்த²ப்பகரணாத்³யுபலக்க²ணந்த்யனேன அத்த²தோ பகரணாதி³தோபி புத்தஸ்ஸத்த நியதா க³ம்யதே, ஸுதஸத்³த³ஸ்ஸ து க³ஹணமுபலக்க²ணத்த²ந்தி வத³தி.

நனு ச ஸுத்தே கம்மாதி வுத்தத்தா கம்மஸமுதா³யதோபீயோ ஸியா த்யாஸங்கியேவ (மபா◌⁴)வங் ஸாத◌⁴யமாஹ- 'கம்மா'திஆதி³. வத்துங் இட்டா² ஏகஸக்²யா யஸ்ஸ கம்மஸாமஞ்ஞஸ்ஸ தங் ததா²வுத்தங். வத்துமிட்டே²க ஸங்க்²யஸ்ஸ க³ஹணமாஹ- 'கம்மஸமுதா³யதோ'தி. கிம்பனாவயவதோ ந ஸியா' மஹந்தம்புத்தமிச்ச²தீ'ச்சத்ர புத்தமிச்சதோச்சாஸங்கியாஹ 'அவயவதோபி ஸாபெக்க²த்தாயேவா'தி. ந ப◌⁴தீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. ஏவஞ்சரஹி இத³ம்பி ந ஸிஜ்ஜ²தீதி சோதெ³ந்தோ ஆஹ 'சரஹி'ச்சாதி³. மஹா சாயங் புத்தோசேதி மஹாபுத்தமிச்ச²தீதி யதே³வங் கரீயதி ததா³யம்பயோகோ³தி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'ப◌⁴விதப்³ப³மேவே'ச்சாதி³.

6. உபமா

உபமீயதே பரிச்சி²ஜ்ஜதி ஸாதீ◌⁴யதீத்யத்தோ². கீதி³ஸந்தமுபமானமிச்சாஹ- 'பஸித்³த◌⁴ஸாத◌⁴ம்யா'இச்சாதி³. பஸித்³தோ◌⁴ க³வாதி³, தஸ்ஸ ஸாத◌⁴ம்யா ஸமான ரூபதாய யம்பஸித்³த◌⁴ஸ்ஸ க³வயாதி³னோ ஸாதி◌⁴யஸ்ஸ ஸாத◌⁴னங் தமுபமானந்த்யத்தோ². ஸமானோ த◌⁴ம்மோ-ஸ்ஸேதி ஸத◌⁴ம்மோ, க³வாதி³யேவ. தஸ்ஸ பா◌⁴வோ ஸாத◌⁴ம்யங். ஸாத்◌⁴யதே உபமீயதே-நேனேதி ஸாத◌⁴னமுபமானங் க³வாதி³. ஸாது◌⁴தே உபமீயதேதி ஸாதி◌⁴யோ, க³வயாதி³. தஸ்ஸ ஸாத◌⁴னங் ஸாதி◌⁴யஸாத◌⁴னங்.

புத்தமிவாசரதீதி எத்த² 'ஆவஸத²மாவஸதி'ச்சாதோ³ விய ஆதா◌⁴ரத்த²ஸ்ஸ விஞ்ஞாயமானத்தா புத்தே விய மாணவகே மது◌⁴ரன்னபானதா³னாதி³கமாசரணங் கரோதிச்சேவமத்த²ஸம்ப◌⁴வேன த்³வின்னம்பி உபமானோபமெய்யபா◌⁴வொத்யவக³மயிதுமாஹ- 'புத்தே'இச்சாதி³. பஸித்³தே◌⁴ன ஸாத◌⁴னபா◌⁴வேனுபமானபூ◌⁴தே புத்தே ஆசரணம்பி

பஸித்³த⁴ந்தி ஆஹ- 'தம்பஸித்³த⁴'ந்தி. தத்தா³சரணேன தேன ஆசரணேன புத்தமாணவகவிஸயமாசரணங் வா புத்தமாணவக ஸத்³தே³னுபசாரதோ க³ஹெத்வா விஸயீவஸேன விஸயபா⁴வவோஹாரோதிபி யுஜ்ஜதி. வாக்யத்தோ² பனேதஸ்மிங் பக்கே² 'புத்தமிவ புத்தவிஸய மாணவகமிவ ஆசரதி மாணவகவிஸயமாசரணங் கரோதீ'தி, வுத்தியந்து யதா²வுத்தமத்த²த்³வயங் யதா²யோக³ங் யோஜெத்வா வேதி³தப்³ப³ங்.

நனு ச யஜ்ஜத்ரோபமானோபமெய்யபா⁴வோ வுத்தியங் ஈயேனேவ ஜோதிதோதி இவஸத்³தோ³ நிவத்ததே, ததோ³பமானோபமெய்யபா⁴வோ புத்த ஸத்³தே³வ வத்ததே, தங் கத²முபமெய்யவசனஸ்ஸ மாணவகஸத்³த³ஸ்ஸ வுத்தத்த²ஸ்ஸ பயோகோ³ யுத்தோச்சாஸங்கியாஹ- 'உபமானவசனதோ'ச்சாதி³.

தப்³பி³ஸிட்டா²சரணேதி தேனோபமானேன விஸிட்டே² ஆசரணே. உபமானோபமெய்யபா⁴வஸ்ஸானிவத்தத்தாதி எத்தா²யமதி⁴ப்பாயோ 'உபமான விஸிட்டா²சரணே உபமானவசனதோ ஈயஸ்ஸ விதா⁴னே நோபமெய்யவசனமந்தரேனோபமானவசனஸ்ஸ பவத்தீதி உபமானோபமெய்யபா⁴வஸ்ஸானிவத்தீ''தி. அஞ்ஞதா²தி யத்³யுபமானோபமெய்யபா⁴வஸ்ஸ ஈயேனேவ ஜோதிதத்தா தத³ந்தஸ்ஸூபமெய்யே வுத்தி ஸியாத்யத்தோ². பப்³ப³தாயதீதி ''கத்துதாயோ''தி (5-8) ஆயோ. உபமெய்யஸ்ஸானிவத்தத்தா உபமெய்ய கத்துஸாமஞ்ஞே திப்பச்சயோ.

7. ஆதா⁴

யதா²னந்தரஸுத்தே உபமானே உபமெய்யஸ்ஸ மாணவகஸ்ஸ பயோகோ³ உபபன்னோ, ததா²த்ராபி 'பாஸாதே³ குடிய'ந்தி சோபமெய்யஸ்ஸபயோகோ³தி அதிதி³ஸந்தோ ஆஹ- 'ஹெட்டா²வியே'ச்சாதி³. உபமானே உபமெய்யஸ்ஸானந்தோபா⁴வாதி அத்தோ². நனு கிமத்த²மித³முச்சதே யவதாயோ பாஸாதே³ இவாசரதி ஸோ பாஸாத³மிவாசரதீதிபி வத்துங் ஸக்காதி நாத்த²பே⁴தோ³-ஞ்ஞத்ர வசனிச்சா²பே⁴தா³தி புப்³பே³னேவெத்தா²பி ஈயோ ஸித்³தோ⁴, ததோ நாத்தோ²-நேன வசனேனே ச்சாஸங்கியாஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³.

8. கத்து

எத்த² கத்துதோஇதி வசனா கம்மாதி நிவத்ததே, ஆயக்³க³ஹணா ஈயோ. கதா³ பன கத்துவிஸேஸோ-
வஸீயதிச்சாஹ-'யத்த²யாதி³ஸத்³த³ஸமானாதி⁴கரணத்தே'திஆதி³. பப்³ப³தாயதி ஹத்தி²ச்சேவமாதி³னா ஹத்த²யாதி³ ஸத்³தே³ன ஸமானாதி⁴கரணத்தே ஸதீதி அத்தோ².

9. ஜ²த்தே²

கோயங் ச்யத்தோ²ச்சாஸங்கிய “அபூ◌⁴ததப்³பா◌⁴வே கராஸபூ◌⁴யோகே³ விகாராசீ”தி (4-119) சீஸ்ஸ அபூ◌⁴ததப்³பா◌⁴வே கராதி³யோகே³ஸதி விதா◌⁴னா ‘அபூ◌⁴ததப்³பா◌⁴வோ கராதி³விஸிட்டோ²’தி ஆஹ. அபூ◌⁴த தப்³பா◌⁴வஸ்ஸ கராதி³விஸிட்ட²த்தா கரொத்யத்த²னிவத்தியாவஸ்ஸங் பாணினியா விய பு◌⁴விக்³க³ஹணங் கத்தப்³ப³மஞ்ஞுதா² கரொத்யத்தே²பி ஸியாத்யாஸங்கிய நிவத்திஹேதுமாஹ- ‘தேனேவா’திஆதி³. யேனேவ கரொத்யாதி³விஸிட்டோ² அபூ◌⁴ததப்³பா◌⁴வொச்யத்தோ² தேனேவ ஹேதுனாதி அத்தோ². ப◌⁴வத்யத்தே²-நேன காரணேன லத்³தே◌⁴ கரொத்யத்தொ²ப்யனிட்டோ² லப்³ப◌⁴திச்சாஸங்கிய தன்னிவத்திம்படிபாத³யமாஹ- ‘கரொத்யத்தே²ச்சாதி³. அத◌⁴வலங் த◌⁴வலங் கரோதி த◌⁴வலீகரோதிச்சேவ சீப்பச்சயே கத்தப்³பே³ கம்மேனேவ கரோதிஸ்ஸாபி◌⁴ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ தி³ட்ட²த்தாதி அத்தோ². காரணந்தரமாஹ- ‘இஹ சே’ச்சாதி³. இதிஸத்³தோ³ ஹேதும்ஹி யஸ்மா இஹ கத்துதோதி வத்ததே ததோசேதி அத்தோ².

அஸத்யத்த²ஸ்ஸ பன ப◌⁴வத்யத்தே²யேவாந்தோபா◌⁴வா ந தன்னிவத்தி படிபாதி³தா. தப்பகரணேதி தா◌⁴துப்பச்சயப்பகரணே. த்³விப்³ப³சனந்தி படஇச்சஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனங் ததோ “தி³ஸ்ஸந்தஞ்ஞேபி பச்சயா”தி (4-120) ராப்பச்சயோ. “ரானுப³ந்தெ◌⁴ந்தஸராதி³ஸ்ஸா”தி (4-132) அந்தஸராதி³ஸ்ஸ லோபோ. ச்யந்தா பச்சயாபா◌⁴வத்த²ங்- ‘அசீதோ’தி பச்சயவிதா◌⁴னஸுத்தே படிஸேதோ◌⁴ ந கதோ, தேனாஹ-‘அசீதோதி படிஸேதா◌⁴பா◌⁴வா’தி. சீதி பு◌⁴ஸோஇதி

பட²மந்தாசீ . ணாதி³வுத்தித்தா “ஏகத்த²தாய”ந்தி (2-119) விப◌⁴த்திலோபோ. இஹேசேதி ‘ச்யத்தே²’ இதீமஸ்மிங்யேவ. ந ச வுச்சதேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

10. ஸத்³தா³

நனு ச அஸதி ஸுத்தே து³தியாக்³க³ஹணே து³தியந்தேஹிச்சாயங் விஸேஸோ குதோ லப்³ப◌⁴தே யேன ‘ஸத்³தா³தீ³ஹி து³தியந்தேஹீ’தி விவரணங் கதந்தி ஸச்சங், ததா²பி பச்சயவிதி◌⁴ம்ஹி யுத்தேபி பஞ்சமியா நித்³தே³ஸே ‘ஸத்³தா³தீ³னீ’தி து³தியாயோபாதா³னஸாமத்தி²யா ததா² விவரணங் கதங்.

ஸப்³ப³த்தா²தி “தமதீ◌⁴தே தங் ஜானாதி கணிகாசா”தோ³ (4-14) ஸப்³ப³த்த². கிரியாவாத்யவதா◌⁴ரணேன யங் ப்³யவச்சி²ன்னங், தமுபத³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- ‘ந காலே’ச்சாதி³. யதீ³பி அதீ◌⁴தேச்சாதீ³ஸு வத்தமானகாலேன கத்துனா ஏகவசனேன ச நித்³தே³ஸோ, ததா²பி தேஸமப்பதா◌⁴னத்தா அஞ்ஞஸ்மிம்பி

பூ⁴தாதி³கே காலே கம்மாதோ³ ஸாத⁴னே ப³ஹுவசனேன ச பச்சயோ ஸியா ஏவேதி பா⁴வோ.

நனு ச "தா⁴த்வத்தே²னாமஸ்மீ"தி (5-12) இப்பச்சயே பத்தே-யமாரப்³ப⁴தே அஸ்ஸபி தா⁴த்வத்தே²யேவ விதா⁴னங், ததோ ச ஸத்³தா³தீ³ஹி தா⁴த்வத்தே² இப்பச்சயேன ந ப⁴விதப்³ப³ங், தி³ஸ்ஸதே ச இப்பச்சயபயோகோ³ச்சாஸங்கிய 'நாயமிப்பச்சயஸ்ஸ பா³த⁴கோ'தி படிபாதே³துமாஹ- 'தூ⁴வங் கரோதி'ச்சாதி³. நானாபி⁴ன்னங் வாக்யங் நானாவாக்யங், தஸ்ஸ பா⁴வேன, தேன பி⁴ன்னவாக்யபா⁴வேனாயஸ்ஸ இப்பச்சயஸ்ஸ ச ஸமுச்சயதோதி அத்தோ². "தா⁴த்வத்தே²னாமஸ்மீ"த்யேகங் வாக்யங், "ஸத்³தா³தீ³னி கரொத்ய"பரங். ஏதானி த்³வே பி⁴ன்னவாக்யானி- 'தா⁴த்வத்தே² நாமஸ்மா இப்பச்சயோ ப⁴வதி, ஸத்³தா³தீ³னி கரோதிச்சஸ்மிங் அத்தே² ஆயோ ப⁴வதீ'தி பச்சேகமாக்²யாதாபெக்கா²ய வாக்யபரிஸமத்தியா பி⁴ன்னதா, அபி⁴ன்னே ஹி கிரியாபதே³கவாக்யதா, பி⁴ன்னேது நானாவாக்யதா, நானாவாக்யே ச ஸதி ஸமுச்சயோ. ந ஹி ஸாமஞ்ஞவிஸேஸபா⁴வேன விதா⁴னமேவ பா³தா⁴ஹேது, கிஞ்சரஹி ஏகவாக்யதாபி, தங் யதா²-'ப்³ராஹ்மணானங் த³தி⁴ தி³ய்யதங், தக்கங் கொண்ட³ஞ்ஞாயே'தி. நானாவாக்யே து ஸமுச்சயோ, தங் யதா²- 'ப்³ராஹ்மணா போ⁴ஜீயந்து, மாட⁴ராய வத்த²யுக³லங் தீ³யதூ'தி மாட⁴ரோ ப்³ராஹ்மணபா⁴வேன போ⁴ஜீயதே வத்த²யுக³லஞ்ச லப⁴தே, தேனோஜுகங் வுத்தேன வத்த²யுக³லதா³னேன ஸாமஞ்ஞவுத்தங் போ⁴ஜனங் ந பா³தீ⁴யதே, ததே²ஹாபி உஜுகங் விஹிதேனாயேன ஸாமஞ்ஞவிஹிதோ இப்பச்சயோ ந பா³தீ⁴யதே லக்கி²யானுரோதே⁴ன ஸத்த²காரஸ்ஸ வாக்ய பே⁴தா³பே⁴தோ³தி நானவட்டி²திதோ³ஸோதி மஞ்ஞதே. திம்ஹி லே ச ஸித்³த⁴ந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴.

யப்பச்சயோ ந விஹிதோ பாணினீஆதீ³ஹி வியாதி அதி⁴ப்பாயோ. 'ஜல த³ல- தி³த்தியங்'. "மானோ"தி (5-65) மானோ, "கத்தரி லோ"தி "பரொக்கா²யங் சே"தி (5-70) சக்³க³ஹணேன 'த³ல த³ல'இதித்³வித்தங் "லோபோனாதி³ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸ" (5-75) "ஸரம்ஹா த்³வே"தி (1-34) த³ஸ்ஸலஸ்ஸ ச த்³விபா⁴வே த³த்³த³ல்லமானா. ஜலமானாதி அட்ட²கதா²வசனதோதி இமினா கிரியாஸமபி⁴ஹாரே யப்பச்சயாபா⁴வங் த³ஸ்ஸேதி. இமினா ச ஸக்கதே விய பு⁴ஸாபி⁴க்க²ஞ்ஞேபி கிரியாஸமபி⁴ஹாரோ கிரியாபரிவத்தனங், தஞ்ச யதா³ கிரியமஞ்ஞேன கத்தப்³ப³மஞ்ஞோ கரோதி, தேன கத்தப்³ப³ஞ்சேதரோ, ததா³ ப⁴வதீதி விஞ்ஞெய்யங். "ஸாமஞ்ஞவிஹிதா வித⁴யோ பயோக³மனுஸரந்தீ"தி இமினா லக்க²ணேன 'த³ல-தி³த்திய'ந்தி இமஸ்மா "மானோ"தி ஸாமஞ்ஞேன விஹிதோ மானப்பச்சயோ பு⁴ஸத்தே² ஆபி⁴க்க²ஞ்ஞே ச ப⁴விஸ்ஸதி. த³த்³த³ல்ல

மானாதி எத்த² பு◌⁴ஸங் ஜலமானா, புனப்புன ஜலமானாதி ச அத்தோ² வேதி³தப்³போ³.

11. நமோ

நமோ கரோதி நமோஸத்³த³முச்சாரேதி, ஸத்³த³ங் கரோதி ஸத்³த³முச்சாரேதீதிச்சேவமத்தோ² (ந) க³ஹேதப்³பே³ அனிஸ்ஸயனதோ அனபி◌⁴தா◌⁴னதோ வா.

12. தா◌⁴த்வா

அபரினிப்ப²ன்னோதி அனிப்ப²ன்னோ அஸித்³தா◌⁴வத்தோ²தி அத்தோ². காரகஸாதி◌⁴யோதி யதா²லாப◌⁴ங் காரகேஹி ஸாதி◌⁴யோ. அஸத்வபூ◌⁴தோதி அத³ப்³ப³பூ◌⁴தோ. அயந்து கிரியாரூபோ பத³த்தோ² பசத்யாதீ³னங் விக்லேத³னாதி³பதா◌⁴னகிரியாரூபோ ச தத³வயவரூபா புப்³ப³பரீபூ◌⁴தஉத்³த◌⁴னாரோ பனாதி³காத³யோ தாத³த்தி²யா ச பசத்யாதி³வசனீயா. தஸ்மா யதா² வுத்தலக்க²ணே தா◌⁴த்வத்தே² தா◌⁴துதோ விதீ◌⁴யமானோ த்யாதி³ப்பச்சயோ ததா²பூ◌⁴தமேவ வத³தீதி பே◌⁴தா³பா◌⁴வா அபே◌⁴த³ஸங்க்²யாயேகவசனேனோச்சதே, ‘ந ப³ஹுவசனேன, தேனெத்த² ‘டீ²யதே தே³வத³த்தேன, டீ²யதே தே³வத³த்தேஹீ’தி ப◌⁴வதி. ந யதோகுதோசீதிஆதி³னா யதோ யத்த² ந தி³ஸ்ஸதி, ததோ தத்த² ந ஹோதீதி தீ³பேதி. யதோ யத்த² விதி◌⁴, ஸ தஸ்ஸ ஸம்ப³ந்தீ◌⁴ ப◌⁴வதீதி நாமேஹி வசனீயத்த²தோ-த்த²ந்தரபூ◌⁴தோ யோயங் தா◌⁴த்வத்தோ² கமாதீ³னமத்த²பூ◌⁴தோ, ஸோ ஸகத்தோ²தி ஸகத்தே²யேவாயமிப்பச்சயோ சுராதி³ணிவியாதி வேதி³தப்³போ³.

தஸ்ஸசாதி ஏகாரஸ்ஸ ச. அத² அதிஹத்த²யதிச்சாதோ³ பாதி³விஸிட்டே² ஏவ தா◌⁴த்வத்தே² இப்பச்சயஸ்ஸ விதா◌⁴னா தத³த்த²விஹிதேனேவ இப்பச்சயேன பாதி³விஸிட்டோ² தா◌⁴த்வத்தோ² வுத்தோ, தேன கிமத்தோ² இப்பச்சயந்தஸ்ஸ பாதி³யோகோ³ச்சாஸங்கிய பயோஜனமாக்²யாதுமாஹ- ‘அதிஹத்த²யதி’ச்சாதி³. ந ஸாமத்தி²யந்தி ஸமத்த²தா நத்தீ²தி அத்தோ².

13. ஸச்சா

அத்த²மாசிக்க²தி, வேத³மாசிக்க²தீதி விக்³க³ஹோ. ஸுகா²பேதிச்சாதோ³ ஸுக²ங் வேத³யதிச்சாதி³னா விக்³க³ஹோ. வாபாடா²தி விகப்பேன பாட²தோ.

15. சுரா

அஸதி ஸுத்தே ஸகத்தே²தி கத²ங் லப்³ப◌⁴தீதி ஆஹ- ‘அத்தா²னதி தே³ஸா’தி. அத்தா²-நதிதே³ஸாதி அத்த²விஸேஸஸ்ஸ கஸ்ஸசி ஸுத்தே

அனித்³தே³ஸாதி அத்தோ². அத்த²விஸேஸஸ்ஸா-நதிதே³ஸமத்தேன ஸகத்தோ²யேவ ணினா வாச்சோதி கத²ங் விஞ்ஞாயதேச்சாஹ- 'ஸகத்த²ஸ்ஸ ச ஸுதத்தா'தி. சுர=தெ²ய்யே இச்சாதீ³ஸு தெ²ய்யாதி³கஸ்ஸ ஸகத்த²ஸ்ஸ ஸுதத்தாதி அத்தோ². யோக³விபா⁴க³தோதி 'ணீதியோக³விபா⁴க³தோ, ரஜ்ஜங் காரேதீதி எத்த² ஸாம்யமச்சாதி³கங் ஸத்தங்க³ங் ரஜ்ஜங் பவத்தேதீதி வா அத்தோ², பயோஜகப்³யாபாரே ணி.

16. பயோ

பயோஜகோ சோத³கோ ப்³யாபாரகோதி அத்தோ² நனு ச வுத்தியங் 'கத்தாரங் பயோஜயதீ'தி வுத்தங் கத²ங் பயுஜ்ஜமானஸ்ஸ கத்துத்தங்தி ஆஹ- 'பயுஜ்ஜமானோ'ச்சாதி³. நாவஸ்ஸங் கிரியாபவத்தகத்தேனேவ யொக்³க³தாமத்தேனபி கத்துத்தங் ஸியாதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'கிரியாய யொக்³கோ³'திஆதி³. பாஸாணம்ப³லேனுட்டா²பேதி'ச்சாதீ³ஸு ஹி யொக்³யதாயபி கத்துத்தாவஸாயோஸியா, கோபனாயங் பயோஜகப்³யபாரோதி ஆஹ- 'பேஸனே'ச்சாதி³. தா³ஸாதி³னோ ஹீனஸ்ஸ கத்த²சி அத்தே² நியோஜனங் பேஸனங். கு³ருஆதி³னோ ஸக்காரபுப்³ப³ங் ப்³யாபாரணமஜ்ஜே²ஸனங். தங் பேஸனஜ்ஜே²ஸனாதி³கங் லக்க²ணங் ஸபா⁴வோ யஸ்ஸ ஸோ ததா² வுத்தோ.

ஆதி³ஸத்³தே³ன ஆனுகூல்யபா⁴கி³னோ ப்³யாபாரஸ்ஸ க³ஹணங், ததா² ச 'பி⁴க்கா² வாஸயதி காரீஸோ-ஜ்ஜா²பேஸீ'தி ஸிஜ்ஜ²தி. பி⁴க்கா² ஹி பசுரப்³யஞ்ஜனவதீ லப்³ப⁴மானா வாஸானுகூலங் தித்திவிஸேஸமுபஜனயதி. காரீஸோபி நிவாதே பதே³ஸே ஸுட்டு² பஜ்ஜலிதொஜ்ஜ²யனவிரோதி⁴ ஸீதகதமுபத்³த³வமபனயந்தோ-ஜ்ஜ²யனானுகூலஸாமத்தி²யமாத³தா⁴தி ததோ தேஸம்பி யுத்தம்பயோஜகத்தந்தி.

பயோஜகப்³யாபாரேதீத³ங் பச்சயவிஸேஸனங் வா ஸியா பகதிவிஸேஸனங் வா. தத்த² யதி³ பகதிவிஸேஸனங் ஸியா, ததா³ பயோஜகப்³யாபாரே வத்தமானா ணீணாபீ விதீ⁴யந்தீதி (க³மனங்) பதி யோ நியோகோ³ தத³த்தோ² க³மி, ந க³த்யத்தோ², தஸ்ஸ சாயங் பயோஜ்ஜோதி 'க³மயதி மாணவகங் கா³ம'ந்தி க³த்யத்த²ஸ்ஸ பயோஜ்ஜே "க³திபோ³தா⁴ஹாரே"ச்சாதி³னா (2-4) விஹிதா து³தியா ந பப்போதி, ததோ பகத்யத்த²விஸேஸனபக்கோ² து³ட்டோ²தி பச்சயவிஸேஸனபக்க²ங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'பச்சயவிஸேஸனங் வேத³ங் ந பகதிவிஸேஸன'ந்தி.

பயோஜகமத்தக்³க³ஹணேதி மத்தஸத்³தோ³ ஸாமஞ்ஞவாசீ, யதா² 'கஞ்ஞா மத்தங் வாரயதீ'தி. கத்தாரங் யோ பயுஜ்ஜதி யோ ச கரணாதீ³னங் பயோஜகோ தேஸங் ஸாமஞ்ஞேன க³ஹணே ஸதீதி அத்தோ². ப்³யாபாரெத்வேவாதி பயோஜகக்³க³ஹணமந்தரேன ப்³யாபாரேஇச்சேவ வசனங் கத்தப்³ப³ங் ஸியாதி பா⁴வோ, தந்தி பயோஜகக்³க³ஹணங், விஸிட்டோ² விஸயோ யஸ்ஸ

பயோஜகக்³க³ஹணஸ்ஸதங்ததா²வுத்தங். கோபனாயங்விஸிட்டோ² விஸயோச்சாஹ- ‘யோ லோகே’இச்சாதி³. இதோவாதி வக்க²மானஸ்ஸ ஹேதுனோ பராமாஸோ. தந்தி சுராதீ³ஹி ணிவிதா◌⁴னங். ஏவங்ஸத்³தோ³ வக்க²மானாபெக்கோ². தங் விஸுங் சுராதீ³ஹி ணிவிதா◌⁴னமேவ வக்க²மானப்பகாரேன ஸப²லங் ஸியா நாஞ்ஞுதா²தி அத்தோ². தமேவ பகாரங் த³ஸ்ஸேதி‘யதி³மினா’ச்சாதி³.

17. க்யோதா

கத்தரி விஹிதேஸ்³ஸு பரபூ◌⁴தேஸு க்யோ ப◌⁴வதீதி விஞ்ஞாயெய்யாதி ‘பா◌⁴வகம்மேஸூ’தி ந க்யஸ்ஸ விஸேஸனந்தி ஆஹ- ‘மானந்தத்யாதீ³ன’மிச்சாதி³.

யதி³ ஹி கத்தரி விஹிதேஸு ஸியா, ததா² ஸதி தேஸமுபி◌⁴ன்னங் பதா◌⁴னத்தேனாபி◌⁴தீ◌⁴யமானானமஞ்ஞமஞ்ஞானபெக்க²த்தா அஸம்ப³ந்தோ◌⁴ ஸியா, ந சே வம்பூ◌⁴தானமபி◌⁴தா◌⁴னமத்தி², ந ஹி ‘ட²யதே’ச்சஸ்மா பா◌⁴வோ கத்தா ச பதீயதே, நாபி ‘க³ம்யதே’ச்சஸ்மா கம்மங் கத்தாச. அபி து பா◌⁴வகம்மானேவ க³ம்யந்தே, தேனாஹ- ‘தஸ்மா’இச்சாதி³.

தேஸமேவாதி மானந்தத்யாதீ³னமேவ. பரஸமஞ்ஞாபி◌⁴ பரேஸங் கச்சாயனா நங் பரொக்கா²இச்சேவ நாமங். தப்³ப³ஜ்ஜிதேஸூதி பரொக்கா²ஸஞ்ஞிபச்சயவஜ்ஜிதேஸு. அபரொக்கே²ஸூதி எத்த² பரஸமஞ்ஞாவஸேன பரொக்கா²இச்சனேன ஸஹ ஸமாஸங் த³ஸ்ஸெத்வா இதா³னி அஞ்ஞதா²பி படிபாதே³துங் ‘அத²வா’திஆதி³மாஹ. பரொக்கே²தி இந்த்³ரியாவிஸயே காலே. பரொக்கே²விஹிதா பச்சயாதி இமினா உபசாரேன தத்³தி◌⁴தப்பச்சயவஸேன வா பரொக்கா²தி ஸத்³த³னிப்ப²த்திமாஹ. தே பன‘அ உ’ இச்சாத³யோ. ததோதி பரொக்க²ப்பச்சயதோ.

நனு புப்³ப³பக்கே² ‘அபரொக்கே²ஸூ’தி எத்த² ‘பரொக்கா²வஜ்ஜிதேஸூ’தி அத்த² வசனங் யுஜ்ஜதி, து³தியபக்கே² பன ‘பரொக்க²வஜ்ஜிதேஸூ’தி, ததா² ஸதி கத²மெத்த² ‘பரொக்கா²வஜ்ஜிதேஸூ’தி அத்த²வசனங் யுஜ்ஜதீதி ஆஹ- ‘தேபனா’திஆதி³. இதா◌⁴தி அபரொக்கே²ஸூதி இமஸ்மிங். நனு ச “பரொக்கே² அ உ”இச்சாதி³ஸுத்தே (6-6) ‘பரொக்கே²’தி பகதிவிஸேஸனந்தி பச்சயானங் பரொக்கே² விஹிததா கத²ந்தி மனஸி நிதா◌⁴யாஹ ‘பரொக்கே²’இச்சாதி³. ப◌⁴வனங் பா◌⁴வோ கிரியாதா◌⁴த்வத்தோ².

ஸாதீ◌⁴யமானாவத்தோ²தி இமினா ஸித்³தா◌⁴வத்தா² நிரஸ்ஸதே. புப்³ப³ரீபூ◌⁴தோ பதா◌⁴னகிரியாவயவபூ◌⁴தோ கிரியாரூபோ அத்தோ² லக்க²ணங் ஸபா◌⁴வோ யஸ்ஸ தா◌⁴த்வத்த²ஸ்ஸ ஸோ ததா² வுத்தோ. ஸத்வபூ◌⁴தோதி எத்த² பதீயதீதி ஸேஸோ. ப³ஹுவசனம்பி ஹோதி

பாகாபாகேதி அதி◌⁴ப்பாயோ, கரீயதீதி கம்மங், தஞ்ச யதி³பி நாமாதி³கம்மமத்தி², ததா²பி க்ரியத்தா²இச்சாதி◌⁴காரதோ மானாதீ³னமஞ்ஞத்தா²லப்³ப◌⁴னதோ ச கிரியா ஸம்ப³ந்தோ◌⁴வ க³ய்ஹதே, ஸு-ஸவனே ஸூயமானங்.

பாணினியேஹெத்த² "பி◌⁴ந்த³தி குஸூலங்'த்யாதோ³ யா பே◌⁴த³னாதி³கிரியா கம்மனி தி³ஸ்ஸதே, ஸா யதா³ ஸுகரத்தமத்தேன ஸப்பதா◌⁴னத்தவசனிச்சா²யங் கத்துத்தெப்யுபலப்³ப◌⁴தி 'பி◌⁴ஜ்ஜதே குஸுலோ ஸயமேவே'ச்சாதி³னா, ததா³ஸ்ஸ கத்துனோ ஸுத்தந்தரேன கம்மஸரிக்க²பா◌⁴வோ விதீ◌⁴யதே 'கம்மனிஸ்ஸயங் காரியங் யதா² ஸியா'தி. தன்னிஸ்ஸாயாஹ- 'யதா³ கம்மமேவே'ச்சாதி³. யதா³ கம்மமேவ கத்துபா◌⁴வேன விவச்சீ²யதேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. கத²ங் கத்வா ததா² விவச்சீ²யதேச்சாஹ- 'அத்தஸமவேதாய'இச்சாதி³. அத்தஸத்³தே³ன கம்மமத்ர விவச்சி²தங், அத்தனி ஸமவேதா ஏகதே³ஸீபூ◌⁴தா அத்தஸமவேதா, தஸ்ஸா கிரியாய கம்மட்ட²கிரியாயாதி வுத்தங் ஹோதி.

ஸுபே◌⁴த³த்தாதி³னேதி ஹேதும்ஹி கரணே வா ததியா. அத்த²தோதி 'கம்மேயேவ க்யோ'தி (ந ஸக்கி²) [தஸ்மா] வுத்தந்தி அதி◌⁴ப்பாயோ. ததா²ஹி 'பி◌⁴ஜ்ஜதேதி ஸவனா கம்மதாவக³ம்யதே'தி இமினா அத்த²தோ கம்மேயேவக்யோதிபடிபாதி³தமேவ. வுத்தமேவ பு²டகரமாஹ- 'பி◌⁴ஜ்ஜதே இச்சஸ்மிங் பதே³'இச்சாதி³. அஞ்ஞதா²தி யதி³ கம்மேயேவ தேபச்சயோ ந ஸியா. அதோதி பி◌⁴ஜ்ஜதே இச்சஸ்மா. உபஸங்ஹரமாஹ- 'தஸ்மா'இச்சாதி³. கிங் வசனேனாதி பாணினீயானமிவ கிங் ஸுத்தத்தரேனாதி அத்தோ².

வசனாபா◌⁴வேபி கம்மகத்தரி பத³ஸங்கா²ரக்கமோபத³ஸ்ஸனமுகே²ன வுத்தி க³ந்த²ங் விவரிதுமாஹ- 'வாக்யதோ'இச்சாதி³. வாக்யதோ உத்³த◌⁴ரித்வா பதே³ஸங்க²ரியமானேதி 'பி◌⁴ஜ்ஜதே குஸூலோ ஸயமேவே'தி வாக்யதோ விஸுங் கத்வா பி◌⁴ஜ்ஜதே'தி பதே³ ஸங்க²ரியமானே நிப்பா²தீ³யமானேதி அத்தோ². ததே³வாதி பத³த்த²ஸாமஞ்ஞமேவ. தன்னிப்பா²த³னேதி தஸ்ஸ ஸங்க²ரிமானஸ்ஸ பத³ஸ்ஸ ஸங்க²ரணே. ஸயந்தீமஸ்ஸாத்ர அத்தனாதி அத்தோ². ந கேவல மனேனேததே³வ வுத்தங்- 'கம்மேயேவ பச்சயோ'தி, கிஞ்சரஹி அஞ்ஞம்பத்தீ²தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'அனேன சே'ச்சாதி³. சோ வத்தப்³ப³ந்தரஸமுச்சயே. அனேனபி◌⁴ஜ்ஜதேதி ஸவனாஇச்சாதி³னா இத³ஞ்சாஹாதி அத்தோ². கிந்ததி³ச்சாஹ 'கம்ம கத்துனோ'ச்சாதி³, ந பத³முதா³ஹரணந்தி கம்மகத்துனோ வாக்யமேவோதா³ஹரணங்... வாக்யேனேவ தஸ்ஸ பதீதியா மஞ்ஞதே. பத³மேவோதா³ஹரணங் கஸ்மா ந ஸியாதி ஆஹ- 'பதே³ஹி'ச்சாதி³. து³தியமுதா³ஹரணங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'கத்துனிஸ்ஸயோ பி'ச்சாதி³.

அஸ்மிங் பக்கே²தி அஸ்மிங் கத்துத்தேன விவச்சி²தே பக்கே². தப்³பி³ஸயத்தந்தி கம்மவாசீஸயங் ஸத்³த³விஸயத்தங். பா◌⁴வகம்மேஸூ²தீமஸ்ஸ கத்தரிச்சஸ்ஸ ச பச்சயவிஸேஸனத்தே² ஸதி ஸாமத்தி²யலத்³த◌⁴ம்பயோஜனங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'பா◌⁴வகம்மேஸூ²'திஆதி³. இமினா அனேன ச விஸேஸிஸத்தாதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. கிந்தங் விஸேஸிதந்தி ஆஹ- 'மானந்த த்யாதீ³ஸூ²'தி. கிந்தம்பயோஜனந்தி பயோஜனங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'த்யாதீ³ன'மிச்சாதி³. யதி³ பா◌⁴வகம்மேஸு கத்தரி ச தேன தேன [தா◌⁴னேன] ஸுத்தேன மானாத³யோ ந ஸியுங், கத²ந்தங் விஸேஸிதேஸு மானாதீ³ஸு பரேஸு க்யாத³யோ ஸியுந்தீமினா ஸாமத்தி²யேன ( ) [(ஸதி)] பா◌⁴வகம்மேஸு கத்தரி ( ) [(தி)] ச "வத்தமானேதி அந்தி"ச்சாதி³ப்பபு◌⁴திகேஹி (6-1) ஸுத்தேஹி யதா²லாப◌⁴ங் பா◌⁴வாதீ³ஸு பச்சயா ஹொந்தீதி விஞ்ஞாயதீதி பா◌⁴வோ.

நதத³த்த²ங் வசனமாரத்³த◌⁴ந்தி பா◌⁴வகம்மேஸு கத்தரி மானந்தத்யாதி³விதா◌⁴னத்த²ங் பாணினியேஹி விய ஸுத்தந்தரங் நாரத்³த◌⁴ந்தி அத்தோ². அத² பா◌⁴வகம்மேஸு கத்தரி ச மானாதி³விதா◌⁴னத்த²ங் வசனங் நாரத்³த◌⁴ங் தா◌⁴துனியமனங் [தா◌⁴துனியமத்த²ங்] த்வஸ்ஸ வத்தப்³ப³ந்தி தஞ்ச ஸாமத்தி²யாவ (லப்³ப◌⁴தேதி) த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'கிரியத்த²னியமோபி'ச்சாதி³. அகம்மகா தா◌⁴துதோ பா◌⁴வே கத்தரி ச ஸகம்மகா கம்மே கத்தரி சேதி கிரியத்த²னியமோ யதா²வுத்தேன ஸாமத்தி²யா லப்³ப◌⁴தேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. அகம்மகானங் கம்மவிரஹா, ஸகம்மகானஞ்ச ஸதோபி பா◌⁴வஸ்ஸாப்பதா◌⁴னத்தா அகம்மகா கத்தரி பா◌⁴வே ச ப◌⁴வந்தி ந கம்மே, ஸகம்மகா கம்மஸப்³பா◌⁴வா கத்தரி கம்மே ச ப◌⁴வந்தி ந பா◌⁴வேதீத³ங் ஸாமத்தி²யங்.

கம்மமபெக்க²தேதி பசாதி³தோ கத்தரி பட²மபுரிஸேகவசனே கதே பசதிச்சாதீ³ஸு பசாதி³னோ பசனாதி³கிரியா ஓத³னாதி³கங் கம்மமபெக்க²தே. கத்துத்தமபெக்க²தேதி ப◌⁴வதிச்சாதீ³ஸு பூ◌⁴ஆதீ³னங் ப◌⁴வனாதி³கிரியா கத்துமத்தமபெக்க²தே.

20. ணிணா

யத³த்த²ந்தி யங்பயோஜனங்.

23. ஜ்யா

ஜினந்தோதி "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா"தி (1-33) ரஸ்ஸோ. ஸப்³ப³த்தே²வ யத்த² கத்தரி பச்சயோ தத்த² விகரணாபி கத்தரியேவ, யத்த² பா◌⁴வகம்மேஸு தத்த² விகரணாபி பா◌⁴வகம்மேஸுயேவ,... ஏகாய பகதியா காரகபே◌⁴தே³(ந) பச்சயஸ்ஸாஸம்ப◌⁴வதோ. தஸ்மா ஸஹாபி◌⁴தா◌⁴னானங்

மானாதி³விகரணானங் கத²ன்னாம ஸஹாஸம்ப⁴வங் க³ச்செ²ய்யுந்தி விதீ⁴யந்தே.

27. பா⁴வ

விவச்சா²பே⁴தே³னாதி ஸகம்மகாகம்மகவசனிச்சா²பே⁴தே³ன. உப⁴யத்தா²தி பா⁴வகம்மேஸூ. கரீயதீதி கத்தப்³போ³ கரணீயோ. "அபவாத³ விஸயே உஸ்ஸக்³கோ³ நாபி⁴னிவிஸதீ"தி ஏஸோ உஸ்ஸக்³க³த⁴ம்மோ. தப்³பா³தீ³னந்து கேஸஞ்சுஸ்ஸக்³கா³னம்பி அபவாத³விஸயே பவத்தி ஹோதி ப³ஹுலாதி⁴காரா. யதா² "பா⁴வகம்மேஸு தப்³பா³னீயா"தி உஸ்ஸக்³கோ³, "வதா³தீ³ஹியோ"தி (5-30) அபவாதோ³ தங்விஸயேபி தப்³பா³னீயா ஹொந்தி 'க³ந்தப்³போ³ க³மனீயோ'தி வேதி³தப்³போ³தி.

28. த்⁴யண

காரியங் "ஞி ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸா"தி (5-170) ஞி.

30. வதா³

அன்னதோதீமினா 'பொ⁴க்³க³மஞ்ஞு'ந்தெத்த² அஞ்ஞுங் நாம அன்னவதா அஞ்ஞுந்தி அத்த²மாஹ.

31. கீச்ச

கம்மகரோ ப⁴ரிதப்³ப³தாயேச்சாதி³னா கிரியாஸத்³த³த்தங் ப⁴ச்சஸத்³த³ஸ்ஸ த³ஸ்ஸெந்தோ ஸஞ்ஞாபா⁴வமபாகரோதி. "ஸஞ்ஞாயங் ப⁴ரா"தி ச க³ணஸூத்தந்தி த³ட்ட²ப்³ப³ங், தேனாஹ- 'ஸஞ்ஞாயங் ப⁴ரா'திஆதி³.

அப⁴ரிதப்³பா³பிச்சாதி³னா இத³ங் தீ³பேதி து³விதா⁴ ஸஞ்ஞாஸத்³தா³ கேசி த³ச்சந்த விக³தாவயவத்தா² யதா² டி³த்தா²த³யோ, கேசித³வயவத்தா²னுக³தாயதா² ஸத்தபண்ணாத³யோ, தத்த² ப⁴ரியாஸத்³த³ஸ்ஸ கம்மம்பவத்தினிமித்தங் 'ப⁴ரிதப்³பா³ ப⁴ரியா'தி, யதா² ஸத்த பண்ணானி அஸ்ஸாதி ஸம்ப³ந்தோ⁴ பவத்தினிமித்தங் ஸத்தபண்ணஸத்³த³ஸ்ஸ, ஏதஞ்ச பவத்தினிமித்தங் ஸத்³த³னிப்ப²த்திகிரியாயமேவோபதி³ஸீயதே, க்வசிதே³வ த்வத்த²விஸேஸே ஸத்யஸதி வா தஸ்மிங் நிமித்தே ஸத்³தோ³ வத்ததீ"தி. ஓகாரஸ்ஸாதி "யுவண்ணானமே ஒப்பச்சயே"தி (5-82) கதஓகாரஸ்ஸ.

32. கு³ஹா

ஸத்³தி³கானந்தி பாணினியகச்சாயனாதி³வெய்யாகரணானங். பேஸனங் ஸக்காரபுப்³ப³கங் வா நியோஜனங். காமசாரானுஞ்ஞாதி கத்துமிச்ச²தோ யதி²ச்ச²

மனுஜானநங் அதிஸக்³கோ³ணாமாதி அத்தோ². நிமித்தபூ⁴தஸ்ஸாதி “போ⁴தா கடோ கத்தப்³போ³’ச்சாதீ³ஸு கடகரணாதி³னோ காரணபூ⁴தஸ்ஸ.

நனு ச ஸாமஞ்ஞேன விஹிதா ஏ(தே), ததா² ச ஸதி விஜ்ஜ²த்த²விஹி தேஹி எய்யாதீ³ஹி தே பா³தீ⁴யந்திச்சாஹ- ‘நசே’ச்சாதி³. விதி⁴விஸேஸத்தே பீதி விதா⁴னங் விதி⁴ நியோஜனங் கிரியாஸு ப்³யாபாரணா, தஸ்ஸ விதி⁴னோ பேஸாதீ³னங் விஸேஸத்தேபி, நாவஸ்ஸந்திஆதி³ ஜயாதி³ச்சப்³யாக்²யானங் நிஸ்ஸாய வுத்தங், வுத்தஞ்ஹி தேன “கிமத்த²ங் பேஸாதீ³ஸு கிச்சஸஞ்ஞினோ தப்³ப³அனீயண்யத்யப்பச்சயா விதீ⁴யந்தே, ந ஸாமஞ்ஞேன பா⁴வகம்மேஸு விஹிதா, ஏவமேதே [விஹிதாஏவ, வோ-காஸிகாவுத்தி] பெஸ்வாதீ³ஞ்ஞஸ்வத்ர ச ப⁴விஸ்ஸந்தீதி விஸேஸவிஹிதேன வித்⁴யாதீ³ஸு பச்சயேன பா³தீ⁴யந்தே, வாஸரூபவிதி⁴னா ப⁴விஸ்ஸந்தி ஏவஞ்சரஹி ஏதங் ஞாபேதி ‘இத்தீ²அதி⁴காரதோ பரேன வாஸரூபவிதி⁴ நாவஸ்ஸம்ப⁴வதீ’தி [கிமத்த²மிச்சாதி³ சொத்³ய, விசஸஸவிஹிதேச்சாதி³ பரிஹாரோ, கிச்சா ஹி ஸாமஞ்ஞேன விஹிதா, பஞ்சமீ து பேஸாதி³னாத்த²விஸேஸேன, அதோ தேன விஸேஸவிஹிதேன கிச்சா பேஸாதி³விஸயே பா³தீ⁴யேரந்தி புனப்³பி³யதே, வாஸரூபேச்சாதி³னா பரிஹாரங் விக⁴டயதி. ஏவங் சரஹிச்சாதி³னா பேஸாதீ³ஸு கிச்சவிதா⁴னஸ்ஸ ஞாபகத்தங் த³ஸ்ஸயதி. (ஜினிந்த³பு³த்³தி⁴னு 21 ஸ)]. அஸரூபவிதி⁴ அஸரூபாபவாத³ப்பச்சயோ வா விகப்பேன பா³த⁴கோ ஹோதி உஸ்ஸக்³க³ஸ்ஸாதி ஏதங் அவஸ்ஸங் ந ஹோதீதி ஞாபனத்த²ம்பி ந விதீ⁴யதேதி யோஜனா. “வா-ஸரூபோ-நித்தி²யங்”தி (பா, 3-1-94) பரஸுத்தங். தா⁴த்வதி⁴காரேவிஹிதோ அஸரூபோ அபவாத³ப்பச்சயோ உஸ்ஸக்³க³ஸ்ஸ பா³த⁴கோ ப⁴வதி இத்தி² அதி⁴காரே விஹிதப்பச்சயங் வஜ்ஜயித்வாதி அத்தோ². ஹெட்டா² வுத்தானுஸாரேனேத³ங் விஞ்ஞாதப்³ப³ங்.

போ⁴தா க²லு கடோ காதப்³போ³ச்சாதி³ பேஸனே. த்வயா கடோ காதப்³போ³தி அனுஞ்ஞாயங். பத்தகாலே பரமுதா³ஹரணங். எத்த² பன கடகரணே காலாரோசனமத்தமேவ விஞ்ஞாயதி, ந பேஸாதி³. “ஸத்த்யரஹெஸ்வெய்யாதீ³”தி (6-11) ஸுத்தங் விஸேஸவிஹிதங், தேனாஹ- ‘ஸாமஞ்ஞ விதா⁴னதோ’ச்சாதி³. ஸத்திவிஸிட்டே²ச்சாதி³னா வுத்தமத்த²ங் விவரதி ‘ஸத்தீ’திஆதி³னா. கத²ங் ஸத்திவிஸிட்ட²தா கத்துனோதி ஆஹ- ‘தங்யோகா³’தி. தாய ஸத்தியா யோகோ³ தங்யோகோ³. அவஸ்ஸகாத⁴மீணதாவிஸிட்டே² து கத்தரி கிச்சானங் தத³ஞ்ஞேஸஞ்ச பா⁴வாய விஸுங்- ஸுத்திதங், தேன, வுத்தங் ‘ஆவஸ்ஸகாத⁴மீணதா விஸிட்டே²வ கத்தரீ’தி. ஸப்³ப³த்தே²வெத்த² ‘உத்³த⁴ங் முஹுத்ததோ’திஆதி³னா ஏகேகமுதா³ஹரணங் கமேன த³ஸ்ஸிதங். போ⁴தா ரஜ்ஜங் காதப்³ப³ந்தி அரஹோ, ப⁴வதா ரஜ்ஜங் காதப்³ப³ந்தி அத்தோ². ப⁴வங் அரஹோதி பன

அரஹகத்துத்தப்பகாஸனத்த²ங் வுத்தங். ஏவமுபரிபி. ஸப்³ப³மேதங் ப³ஹுலக்³க³ஹணானுபா◌⁴வேனேதி விஞ்ஞெய்யங்.

33. கத்த

க³லேசோபகோதி அலோபஸமாஸோ. அபி◌⁴மதோ பரேஹி. அரஹாதீ³ஸு விஹிதப்பச்சயேஹீதி "ஸத்த்யரஹெஸ்வெய்யாதீ³" (6-11) ச "ஸீலாபி◌⁴க்க²ஞ்ஞாவஸ்ஸகேஸு ணீ"தி (5-53) ச அரஹாதீ³ஸு விஹிதப்பச்சயேஹி. உபாதா³னஸீலோ ஸிக்கா²பனஸீலோ. முண்ட³னங் த◌⁴ம்மோ ஸபா◌⁴வோ யேஸங் தே முண்ட³னத◌⁴ம்மா. வது◌⁴ங் கதபரிக்³க³ஹங் ஸாவிட்டா²யனா முண்ட³யந்தி ஏதேஸங் குலத◌⁴ம்மோ.

35. ஆஸிங்

காபனாயமாஸிங்ஸா நாமேச்சாஹ- 'அப்பத்தஸ்ஸே'ச்சாதி³. கிரியா விஸேஸகத்துவிஸயாதி கிரியாவிஸேஸஸ்ஸ யோ கத்தா ஸோ விஸயோ யஸ்ஸா ஸா ததா² வுத்தா. கிரியாவிஸேஸகத்துவிஸயத்தமேவ பு²டீ கத்துமாஹ- 'அஸ்ஸா'இச்சாதி³. அஸ்ஸா ஜீவனகிரியாய நந்த³ன கிரியாய ப◌⁴வனகிரியாய வா கத்தா தங்கிரியங் ஸம்பாதெ³ந்தோ ப◌⁴வெய்ய ப◌⁴வதூதி அத்தோ². ஜீவது நந்த³து ப◌⁴வதூதி ஆஸிங்ஸாயங் பயோகே³ன ஜீவக நந்த³க ப◌⁴வகஸத்³தா³னங் தங்ஸமானத்த²தா த³ஸ்ஸிதா.

அகேனேவாஸிங் ஸனத்த²ஸ்ஸ க³மிதத்தாதி ஆஸிங்ஸனா ஏவ அத்தோ², தஸ்ஸ அகப்பச்சயேனேவ க³மிதத்தா அவபோ³தி◌⁴தத்தா. நாஸிங் ஸனத்த²ஸ்ஸ பயோகோ³தி ஆஸிங்ஸனா அத்தோ² யஸ்ஸ ஜீவது நந்த³து ப◌⁴வத்விச்சாதி³னோ ஸத்³த³ந்தரஸ்ஸ, தஸ்ஸ நப்பயோகோ³தி அத்தோ².

36. கரா

கரோதி அத்தனோ ப²லந்தி காரணங்.

37. ஹாதோ

ஜஹந்தி உத³கந்தி வீஹீஸு ஹாயனஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தினிமித்தங் த³ஸ்ஸேதி. ஜஹாதி பா◌⁴வே பத³த்தே²தி இமினாபி ஸங்வச்ச²ரே. பா◌⁴வேஇச்சஸ்ஸத்த²மாஹ 'பத³த்தே²'தி. நிப்ப²த்திமத்தங் கிரியோபாதா³னந்தி கேசி.

39. விதோ

நனு ச விதோதி பஞ்சமீனித்³தி³ட்ட²த்தா 'விதோ பரஸ்மா ஞாஇச்சஸ்மா'தி வத்தப்³ப³ங் கத²ங் விபுப்³பா³தி வுத்தந்தி ஆஹ- 'விதோ பரோ'இச்சாதி³.

விபுப்³போ³ யஸ்ஸஸோ விபுப்³போ³. விஸத்³த³தோ தா◌⁴தும்ஹி பரபூ◌⁴தே ஸதி விஸத்³தோ³ புப்³போ³ நாம ஹோதீதி அத்தோ².

40. கஸ்மா

ஸப்³ப³ங் ஜானாதி, காலங் ஜானாதீதி விக்³க³ஹோ.

41. க்வச

நாமஜாதிகு³ணகிரியா த³ப்³ப³ஸம்ப³ந்த◌⁴தோ பஞ்சவித◌⁴த்தேபி கம்மஸ்ஸ க்ரியத்த²ஸ்ஸாவதி◌⁴ரயமுபாதி³ன்னோதி க்ரியத்த²ஸம்ப³ந்தா◌⁴ கிரியாகம்மஸ்ஸேஹ க³ஹணங். தஞ்ச நிப்³ப³த்திவிகதிபத்திபே◌⁴தே³ன திவித◌⁴ங், திவித◌⁴ஸ்ஸாப்யேதஸ்ஸ விஸேஸானுபானதோ க³ஹணந்தி கமேனுதா³ஹரந்தோ ஆஹ- 'கரகரணே'இச்சாதி³.

லோகவிதூ³திஆதி³த³ஸ்ஸனதோ க்வசிக்³க³ஹணே பயோஜனங் வத்துமாஹ- 'கம்மதோ'ச்சாதி³. நனு ச க்வசிக்³க³ஹணேனேவ 'ஆதி³ச்சங் பஸ்ஸதி'ச்சாதோ³பி (நிவத்தி) வத்துங் ஸக்கா கஸ்மா 'ப³ஹுலாதி◌⁴காரா'தி வுத்தந்தி ஆஹ 'தேனே'ச்சாதி³. தேனாதி யேன க்வசிக்³க³ஹணங் குதோசியேவாதி த³ஸ்ஸனத்த²ங் கதங் தேனாதி அத்தோ². தேனாதி வா க்வசிக்³க³ஹணேன. அத² ஆதி³ச்சங் பஸ்ஸதிச்சாதோ³ விய கம்மகராதீ³ஸூபி நிவத்திமத³ஸ்ஸெத்வா 'க்வசீதி கிங் கம்மகரோ'தி கஸ்மா வுத்தந்தி ஆஹ- 'யஜ்ஜேவ'மிச்சாதி³.

தஸ்ஸாதி ப³ஹுலவசனஸ்ஸ, மஹாதி◌⁴காரத்தாதி மஹாவிஸயத்தா. குதோசியேவாதி குதோசி தா◌⁴துதோயேவ. அதே²ஹ கஸ்மா ந ஹோதி தே³வத³த்தோ ஸயதி தா³த்தேன லுனாதி ஸுனகா²னங் த³தா³தி நக³ரா அபேதி தா²லியங் பசதி மாது ஸரதீ"தி, ஸப்³ப³மேவேத³ங் கிரியா (யா) பி◌⁴ஸம்ப³ந்தீ◌⁴யதீதி யதி³பேவங், ததா²பி கம்மத்தேனேவ யங் வத்து மிச்சி²தங் ந காரகந்தரத்தேன நாபி ஸம்ப³ந்த◌⁴பா◌⁴வேன, தஸ்ஸேவ கம்மஸத்³தே³ன க³ஹணங் கம்மவசனஸாமத்தி²யா, அஞ்ஞதா² ஸ்யாதி³தோச்சேவ வதெ³ய்ய கிங் கம்மாதி வசனேனாதி.

42. க³மா

வேத³ந்தி எத்த² அத்த²மாஹ வித்திந்தி, துட்டி²ந்தி அத்தோ².

43. ஸமா

தஞ்சேதி உபமானஸ்ஸ பராமாஸோ. பே◌⁴தே³ன விவரணந்தி ஸமானாதீ³ஹீதி அவத்வா பே◌⁴தே³ன விவரணங். துல்யதாயுபலப்³ப◌⁴மானஸ்ஸ ஸதி³ஸாதி³ஸத்³த³வசனீயத்தா

அவயவத்தா²னுக³மேனாத்தனோ-பி◌⁴தெ◌⁴ய்யே ஸதி³ஸாதி³ஸத்³தா³னம்பவத்தி வேதி³தப்³பா³.

44. பா◌⁴வ

காரகங் ஸாத◌⁴கங் நிப்³ப³த்தகந்தி அனத்த²ந்தரங். கரோதி கிரியங் நிப்³ப³த்தேதி நிமித்தபா◌⁴வேனாதி காரகங். கத்தாதீ³னங் கிரியானிமித்தத்தந்து ஸயமேவ ‘தத்த² கத்தா’திஆதி³னா பே◌⁴தே³ன பகாஸயிஸ்ஸதி. கிரியானிமித்தங்... நிப்³ப³த்தகேஸூ கத்தாதீ³ஸூ ச²ஸூபி ருள்ஹத்தா தேனெத்த² கத்தாவாத்தப்பதா◌⁴னோ, கரணாத³யொப்பயப்பதா◌⁴னா காரகப்³யபதே³ஸோ லப்³ப◌⁴ந்தே... அஞ்ஞதா² காரகஸத்³தே³ன தேஸங் க³ஹணங் ந ஸியாதி. கிமித³ங் காரகந்த்யாஹ- ‘ஸத்திகாரக’ந்தி. ஏவங் சரஹி த³ப்³பா³தீ³னங் கத²ங் காரகத்தமிச்சாஹ- ‘தத³தி◌⁴கரணா’திஆதி³. தஸ்ஸா ஸத்தியா ஆதா◌⁴ரா நிஸ்ஸயாதி அத்தோ², புங் நபுங்ஸகே அதி◌⁴கரணஸத்³தோ³. தேஸூ த³ப்³பா³ தீ³ஸூ திட்ட²தீதி தத்ரட்டா², ஸத்தி. தஸ்ஸா பா◌⁴வோ தத்ரட்ட²தா, தாய. அத² த³ப்³பா³தீ³னங் முக்²யதோ காரகத்தே ஸதி கிமாயாதந்த்யாஹ ‘யதி³’ச்சாதி³.

தேஸந்தி கத்தாதி³காரகானங். அஞ்ஞமஞ்ஞப்³யாவுத்தரூபத்தாதி அஞ்ஞமஞ்ஞதோ ப்³யாவுத்தங் நிவத்தங் ரூபங் கரணாதி³ஸபா◌⁴வோ யேஸங் கத்தாதி³ காரகானங் தே ததா² வுத்தா, தேஸங் பா◌⁴வோ தத்தங் தஸ்மா. கரண ரூபந்தி கரணங் ரூபங் ஸபா◌⁴வோ யஸ்ஸ அதி◌⁴கரணஸ்ஸ தங் ததா² வுத்தங். ஏவஞ்சஸதிகோ தோ³ஸோச்சாஹ ‘ததா² சே’ச்சாதி³. கேனசி ஸூகரத்தேன ஸப்பதா◌⁴னத்தவசனிச்சா²யங் ‘தா²லீ பசதீ’தி ப◌⁴வதி. தத்ரேவுக்கங்ஸவச நிச்சா²யங் ‘தா²லியா பசதீ’தி.

ஏவஞ்சகத்வாதி நிபாதஸமுதா³யோ-யங் ஹெத்வத்தோ². தஸ்மாதி அத்தோ². கத்தா நிமித்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. கத்துட்ட²கிரியானிமித்தஸ்ஸ கத்துனோ உதா³ஹரணங் ‘ஹஸதி நச்சதீ’தி. தத³த்தே²தி தாய கம்மஸமவாயினியா பசனாதி³கிரியாய அத்தே² அதி◌⁴ஸ்ஸயனாத³யோ பவத்தெந்தோ கிரியாய நிமித்தந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. ஏவமுபரிபி.

ஓத³னங் பசதி தே³வத³த்தோதி கம்மட்ட²கிரியாய நிமித்தபூ◌⁴தஸ்ஸ கத்துனோ உதா³ஹரணங். பா◌⁴ஜனஸங்க²ரணமதி◌⁴ஸ்ஸயனங். ஆதி³ஸத்³தே³ன தண்டு³லவபனஇந்த◌⁴னாபஹரணாத³யோ க³ய்ஹந்தி. த்³விதா◌⁴பத்தியந்தி ருக்கா²தீ³னங் த்³விதா◌⁴ பவத்தியங்.

ப்³யாபனேதி ஸம்ப³ந்தே◌⁴. கி³ரதா◌⁴துதோ அப்பச்சயே- “ஏஓனம வண்ணே”தி (137) ஸூத்தே ‘அவண்ணேதி யோக³விபா◌⁴க³தோ க³காரே இகாரஸ்ஸ அத்தங் ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘அவண்ணேதி யோக³விபா◌⁴கா³ அத்தங் இஸ்ஸா’தி. அஞ்ஞதா²பி படிபாதே³துமாஹ- ‘எஸ்ஸ வா’திஆதி³. எஸ்ஸாதி

“லஹுஸ்ஸுபந்த²ஸ்ஸா”தி (5-87) கதஎஸ்ஸ. ஸகலேனாதி ‘ஏஓனம வண்ணே”தி ஸகலேன ஸுத்தேன. புரீதி நிபாதோ.

ஈஸக்கரோதி பி³ந்து³லோபோ, த்³வித்தங், ஸாமஞ்ஞேன விதா◌⁴னதோதி பரேஸங் விஸேஸவிதா◌⁴னஸப்³பா◌⁴வமாஹ. க³ணிகாலயங் க³ணிகானங் கே³ஹங். நேபத்²யமாகப்போ. த³த்தோலத்³தோ◌⁴தி பச்சயஸ்ஸ கம்மஸாத◌⁴னத்தங் தீ³பேதுங்வுத்தங். வினாலிங்க³வசனேஹி பாடிபதி³கத்த²ங் நித்³தி³ஸிதுங் ந ஸக்காதி பா◌⁴வேதி ஸப்³ப³லிங்க³ஸங்க்²யாஸம்ப³ந்த◌⁴யொக்³க³பாடிபதி³கத்த²ஸாமஞ்ஞே பச்சயனிமித்தத்தேன க³ஹிதேபி ஸாமஞ்ஞே சரிதத்த²த்தா லிங்க³வசனங் நப்பதா◌⁴னந்தி இட்டி²ஆவுத◌⁴ந்தீ இத்தி² நபுங்ஸகேபா◌⁴வே, பாகாதி ப³ஹுவசனேபி பா◌⁴வே ப◌⁴வதி ஏவ.

45. தா³தா◌⁴

ஸபாதீ³ஹி அபாதீ³ஹிசாதி பாதி³ஸஹிதேஹி பாதி³ரஹிதேஹி ச தா³தா◌⁴ஹி.

46. வமா

ஸாபானதோ³ணியந்தி ஸாரமேயானங் பு◌⁴ஞ்ஜனகஅம்ப³ணே. டி²தஸுபான வமது²வியாதி பவத்தஸுனக²ச்ச²த்³த³னங் விய.

47. க்வி

யதா²த³ஸ்ஸனந்தி ஆசிக்க²தீதி யோஜனா. தேன குதோசி தா◌⁴துதோதி. க³ண்ஹந்தீதி க³ஹ=உபாதா³னேச்சஸ்ஸ. ஸலாகாஸத்³த³ஸ்ஸ ஸலாகந்தி. ஸபா◌⁴ஸஇச்சஸ்ஸ அந்தப்³யஞ்ஜனலோபே ஸபா◌⁴பகதிதோ “இத்தி² யமத்வா”தி (3-26) ஆப்பச்சயோ. பபா◌⁴தீதி ஆ=தி³த்தியமிச்சஸ்ஸ.

48. அனோ

சலனாதீ³னங் ஸீலாதீ³ஸு நிப்பா²த³னத்த²ங் விஸுங் ஸுத்திதங் பரேஹி, இத◌⁴ பன ப³ஹுலங் வசனேனேவாதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘சலனாதீ³ஸூ’திஆதி³.

49. இத்தி²

க்லிகயகிச்சத்ர ககாரப³ஹுத்தா ககாராதி ப³ஹுவசனங். திதிக்கா² இச்சாதோ³ திதிக்க²னமிச்சாதி³னா விக்³க³ஹோ “இத்தி²யமத்வா” (3-26). அபரி படி²தோதி தா◌⁴துபாடே² அபரிபடி²தோ. பாணிவிஸேஸோதி ஸத்தவிஸேஸோ. இமினா ச “யதா²கத²ஞ்சி நிப்ப²த்தி, ருள்ஹியா அத்த²னிச்ச²யோ”தி த³ஸ்ஸேதி.

ஆஸிங் ஸாயங் க³ம்மமானாயங் ஸஞ்ஞாவிஸயே தா◌⁴தூஹி திப்பச்சயோ கிச்சப்பச்சயோ ச யதா² ஸியாதி “திகிச்சாஸிட்டே²”தி (7-2-3) ஸுத்திதங் கச்சாயனேன. தமிஹ ஸாமஞ்ஞேன விதா◌⁴னாவ ஸித்³த◌⁴ந்தி நிரூபயிதுமாஹ- ‘கச்சாயனேன பனே’ச்சாதி³. தப்³ப³ அனீயண்ய தெய்ய ரிச்சப்பச்சயானங் “தே கிச்சா”தி (7-1-22) கிச்சஸஞ்ஞங் விதா◌⁴ய ஸேஸானங் “அஞ்ஞேகிதீ”தி (7-1-23) கித்ஸஞ்ஞா கதா கச்சாயனேன. தேனாஹ- ‘கித ஸஞ்ஞோ’தி.

தப்³பா³தி³ப்பச்சயோ ச விஹிதோதி ஸகியவோஹாரேனாஹ. ஸகிய ஸத்தே² அவுத்ததோ³ஸங் [ஸுத்ததோ³ஸங்] பரிஹரித்வா வக்க²மானநயேன யுத்யபா◌⁴வா ததா² விதா◌⁴னே அயுத்ததங் த³ஸ்ஸெந்தோ ‘நசாஸிங் ஸாய’மிச்சாதி³மாஹ. கு³ஹனங், ருஜனங், மோத³னந்தி விக்³க³ஹோ. ஸயனங் வா ஸெய்யா. வஜதா◌⁴துனோ வஸ்ஸ ப³காரேன ப◌⁴விதப்³ப³ங், ஸோ கத²ங் யகாரே பரபூ◌⁴தே அஸதீதி ஆஹ- ‘சவக்³க³ப³யஞாதியோக³விபா◌⁴கா³ வஸ்ஸ போ³’தி.

51. கரா

ரிரியப்பச்சயே ஆதி³ரகாரஸ்ஸ அனுப³ந்த◌⁴த்தா ஆஹ- ‘அந்தஸராதி³ லோபோ’தி.

52. இகி

அத² ஸரூபேச்சேதாவதி வுத்தே- ‘கிரியத்த²ஸ்ஸ ஸரூபே’தி கத²ங் விஞ்ஞாயதிச்சாஹ- ‘கிரியத்தா²’திச்சாதி³. நனு ச லோ-யங் கத்தரி விதீ◌⁴ய மானோகத²மெத்த² ஸியாத்யாஹ- ‘அகத்தரிபி’ச்சாதி³. அபி◌⁴மதோ கச்சாயனஸ்ஸ. படிபாத³யிதுமாஹ- ‘தத்தா²’திஆதி³. கரணங் உச்சாரணங், அஸ்ஸ கரோதி ஸமாஸவாக்யங். ந ஹி ஏவ தீ³ஹி காரோ விஹிதோதி அக்க²ரே ஹேவ காரஸ்ஸ விஹிதத்தா அக்க²ரஸமுதா³யதோ ந பப்போதீதி பா◌⁴வோ. அத² சேதி மதப்பதா³னே. ஏவாதி³ஸத்³த³வாசகா ஏவகாராத³யோ ஸாத◌⁴வோதி அத² மதந்தி அத்தோ².

தத்தா²தி ததா² அபி◌⁴மதே தஸ்மிங். நியமஹேதுனோ அபா◌⁴வாதி அக்க²ரேஹேவ காரப்பச்சயோ விதெ◌⁴ய்யோ ந பன ஏவாதீ³ஹிச்சஸ்ஸ நியமஸ்ஸ யோ ஹேது தஸ்ஸ ஹேதுனோ அபா◌⁴வா.

53. ஸீல

கிமித³ஸீலமிச்சாஹ- ‘ஸீலம்பகதிஸபா◌⁴வோ’தி. தஞ்ச ஸீலமனுமானேன விஞ்ஞாயதிச்சாஹ- ‘தஞ்சே’ச்சாதி³. கிரியாவிஸயருசிவிஸேஸானுமிதந்தி உண்ஹபோ◌⁴ஜனஸங்கா²தா கிரியா விஸயோ யஸ்ஸ ஸோ (கிரியா)

விஸயோ ருசிவிஸேஸோ, தேன அனுமிதந்தி அத்தோ².
கிமித³மாபி◌⁴க்க²ஞ்ஞுந்தி ஆஹ- 'ஆபி◌⁴க்க²ஞ்ஞு'மிச்சாதி³. புனப்புனபா◌⁴வோ போனோபுஞ்ஞங். ஆஸே வா தப்பரதாதி தமேவாபி◌⁴க்க²ஞ்ஞுங் பரியாயேஹி பு²டகரோதி.

யஜ்ஜேவந்தி யதி³ ஆபி◌⁴க்க²ஞ்ஞுங் தப்பதோ வுச்சதே. தஸ்ஸீல்யமித³ங் ஹோதீதி இமினா- 'ஸீலாபி◌⁴க்க²ஞ்ஞாதி³'ஸுத்தே ஸீலஸத்³தே³னேவாபி◌⁴க்க²ஞ்ஞஸ்ஸ க³ஹிதத்தங் தீ³பேதி. அஞ்ஞதா²பி ஸீலதோ அஞ்ஞமேவாபி◌⁴க்க²ஞ்ஞந்தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'யஸ்மிங் தே³ஸே'திஆதி³.

க³ம்மமானேதி பதீயமானே. பதீதி ச அத்த²ப்பகரணஸத்³த³ந்தராதீ³ஹி. அபி◌⁴மதோதி பாணினியேஹி அபி◌⁴மதோ. ஆவஸ்ஸகக்³க³ஹணாயேவ ஸித்³தோ◌⁴தி வுத்தங் கத²மெத்தா²வஸ்ஸம்பா◌⁴வோ பதீயதி ச்சாஹ- 'தஞ்சா'திஆதி³.

யோக³விபா◌⁴கா³தி 'ணீ'தி யோக³ விபா◌⁴கா³. ஸாது◌⁴ங் கரோதி, ப்³ரஹ்மங் வத³தி, அஸத்³த◌⁴ங் பு◌⁴ஞ்ஜதி, பண்டி³தமத்தானங் மஞ்ஞதீதி விக்³க³ஹோ. ஸாது◌⁴ந்தி கிரியாவிஸேஸனங். அஸ்ஸத்³த◌⁴போ◌⁴ஜீதி வதே. வதஞ்ச போ◌⁴ஜனே அத்தி²தாயங் ஸத்³த◌⁴அஸ்ஸத்³த◌⁴போ◌⁴ஜனவிஸயாயங் பவத்தியங் யதி³ பு◌⁴ஞ்ஜதி அஸ்ஸத்³த◌⁴மேவ பு◌⁴ஞ்ஜதி ந ஸத்³த◌⁴ந்தி ஸத்தே² வுத்தனியமோ, அஸ்ஸத்³த◌⁴ங் பு◌⁴ஞ்ஜதி ஏவாதி நொத்தரபதா³வதா◌⁴ரணங்... ஏவஞ்ஹி விஞ்ஞாயமானே யதே³வாஸ்ஸத்³த◌⁴ங் ந பு◌⁴ஞ்ஜதி ததே³வ வதலோபோ ஸியாதி [அத்தி²தாய (போ◌⁴ஜனாகங்கி²தத்தா) யதெ²ச்ச²ங் ஸாமஞ்ஞேன போ◌⁴ஜனே பவத்தியங் மத்தாயங் அஸத்³த◌⁴போ◌⁴ஜனங் ஸத்த²விஹிதமுபலப◌⁴மானஸ்ஸ ஸத்³த◌⁴தோ நிவத்தித்வா விஸேஸே ஹி ஸத்³தே◌⁴ பவத்தினியமோ வதமுச்சதே, நியமோசாத்ரது³விதோ◌⁴ ஸம்ப◌⁴வதி-அஸத்³த◌⁴ங் பூ◌⁴ஞ்ஜதி ஏவ, அத²த்³த◌⁴மோ பு◌⁴ஞ்ஜதீதி வா, தத்ராதி³மே நியமே யதே³வா ஸத்³த◌⁴ங் ந பு◌⁴ஞ்ஜதி ததே³வவத லோபோஸியா (ர-3-228) காதந்தபஞ்ஜிகா]. அஞ்ஞதா²பி படிபாத³யிதுமாஹ- 'க◌⁴ணந்தாதீ³ஹி'ச்சாதி³.

54. தா²வ

ஸயமேவ அத்தனாஏவ. கம்மகத்தரீதி உப◌⁴யத்தா²பி கம்மகத்தரி பச்சயோ ப³ஹுலாதி◌⁴காராதி அதி◌⁴ப்பாயோ. எத்த² பன ஏகோபி பத³த்தோ² கம்மஞ்ச ஹோதி கத்தாச காரகஸத்திபே◌⁴த³தோ. யதா² 'பீயமானங் மது◌⁴ மத³யதீ'தி ஏகஸ்ஸாபி ஸத்திபே◌⁴தா³ கம்மத்தங் கத்துத்தங், ததா² த்ராபீதி விஞ்ஞெய்யங். யோ பரங் ப◌⁴ஞ்ஜதி தத்த²பி ஸியா ஸாமஞ்ஞவிதா◌⁴னதோதி ஆஹ-

‘நிபாதனஸ்ஸி’ச்சாதி³. தோ³ஸந்த◌⁴காரங் பி◌⁴ந்த³தீதி தோ³ஸந்த◌⁴காரபி◌⁴து³ரோ.

55. கத்த

பூ◌⁴தஸத்³தே³னெத்தா²தி◌⁴ப்பேதத்த²முபத³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘பூ◌⁴தமதீத’மிச்சாதி³. அஞ்ஞதா²தி யத்³யதிக்கந்தவசனோ ந ஸியாதி அத்தோ².

நனுசாத்ரேதரேதரனிஸ்ஸயதோ³ஸோ பஸஜ்ஜதே, ஸதீ ஹி பூ◌⁴தாதி◌⁴காரெத்தோ விதீ◌⁴யதே, ஸதி ச த்தே பூ◌⁴தஸத்³த³ஸ்ஸ நிப்ப²த்தீதி பு²டோ யேவிதரேதரனிஸ்ஸயதோ³ஸோதி. நேஸதோ³ஸோ, ஸங்கேதாதி ப்³யத்தோ ஸத்³த³த்த²ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ சிரகாலப்பவத்தோ, நாஸ்ஸ கிஞ்சி அஸாது◌⁴த்தங், அதிக்கந்தே சாஸ்ஸ வுத்தி ஸத்³த³ஸத்திஸபா◌⁴வதோ வேதி³தப்³பா³. க்தவந்தா த³யோபி சரஹி ஸத்³த³ஸத்திஸபா◌⁴வதோ பூ◌⁴தேஏவ ப◌⁴விஸ்ஸந்தீதி ந வத்தப்³ப³ங். பூ◌⁴தஸத்³தோ³-யமதிக்கந்தத்தே² பஸித்³தோ◌⁴ க்தவந்தாத³யொத்வப்பஸித்³தா◌⁴, அதோ தேன பஸித்³த◌⁴த்தே²னாப்பஸித்³தா◌⁴னமன்வாக்²யானங் கரீயதீதி. பூ◌⁴தேதி சாயங் பகதிவிஸேஸனங் வா ஸியா ‘பூ◌⁴தத்தே² வத்தமானா’தி, பச்சயத்த² விஸேஸனங் வா’பூ◌⁴தே கத்தரீ’தி, தத்ர கஸ்ஸித³ங் விஸேஸனந்தி ஆஹபூ◌⁴தேதி பகதிவிஸேஸன’ந்தி. குதோச்சாஹ- ‘ஸம்ப³ந்த◌⁴ஸ்ஸ சே’த்யாதி³. அத² பச்சயத்த²விஸேஸனே கோ தோ³ஸோச்சாஹ- ‘பச்சயத்த²விஸேஸனே ஹி’ச்சாதி³. பச்சயத்த²ஸ்ஸ கத்துனோ அனபி◌⁴க்கந்தத்தா அயந்தி பயோகோ³ நோபபஜ்ஜதேதி பா◌⁴வோ. அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யேதி இமினா பயோஜனாதி³ங் ப்³யவச்சி²ந்த³தி.

56. க்தோ

கம்மே கு³ணீபூ◌⁴தத்தாதி கம்மே ஸதி பா◌⁴வஸ்ஸாப்பதா◌⁴னத்தா. “கு³ணமுக்²யேஸூ முக்²யேயேவ காரியஸம்பச்சயோ”தி முக்²யே கம்மேயேவ பச்சயோ, ந து பா◌⁴வே தஸ்ஸெத்தா²ப்பதா◌⁴னத்தா.

57. கத்த

நனுசாரம்பே◌⁴தி வுத்தங்- ‘கிரியாரம்பே◌⁴’தி கத²ந்தி ஆஹ- ‘ஸோசே’ச்சாதி³. ஸோ ச ஆரம்போ◌⁴. கிரியாயேவ ஆரம்போ◌⁴கிரியாரம்போ◌⁴ தஸ்மிங். கிரியாரம்பே◌⁴தி ஸாமஞ்ஞேன வுத்தத்தா கிரியத்த²விஸேஸனங் வா ஏதங்ஸியா பச்சயத்த²விஸேஸனங் வா உப◌⁴யதா²பி ந தோ³ஸோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘கிரியத்த²விஸேஸனங் சேத’ந்திஆதி³. பச்சயத்த²விஸேஸனபக்கே²பி ஸாமத்தி²யா ஆரம்பே◌⁴ கிரியத்த²ஸ்ஸாபி பவத்தீ ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘கிரியத்த²ஸ்ஸாபி’ச்சாதி³. ஸாமத்தி²யங்

த³ஸ்ஸேதி ‘ஸாமத்தி²யம்பனா’திஆதி³னா. அனந்தரஸுத்தேன யோ விஹிதோ க்தோ, ஸோபி ஸாமஞ்ஞேன வசனதோ பா⁴வகம்மேஸு ஆரம்பே⁴பி ஹோதீதி யோஜனா. ஸாமஞ்ஞேன வசனதோதி “க்தோ பா⁴வகம்மேஸூ”தி (5-56) ஸாமஞ்ஞேன வசனதோ. பா⁴வகம்மேஸுசேதி ஏவங் ந வுத்தந்தி ‘யதா²பத்தஞ்சே’தி வத³தா வுத்திகாரேனேவங் ந வுத்தந்தி அத்தோ².

கஸ்மா ஏவங் ந வுத்தந்தி ஆஹ- ‘புப்³ப³ஸ்மிங் வியா’தி ஆதி³. அனியமுப்பத்தி ஸஞ்ஞாய ஸதி ஞாபனந்தி தன்னிஸேதே⁴துமாஹ- ‘புனப்³ப³சனதோ’திஆதி³. மாஸங்கீதி கம்மனி, தேனேவுப்பத்தீதி பட²மா. ஏவங் மஞ்ஞதே “பா⁴வகம்ம க³ஹணங் சாகாரேனானுகட்³டி⁴ய ‘பா⁴வகம்மேஸு சா’த்யனேன க்தேவிதீ⁴ய மானே இத³மாஸங்கீயதே ‘புப்³பே³னேவ ஸாமஞ்ஞேன ஸித்³தே⁴ புனப்³ப³சனா [புனப்³ப³சனங்] கிரியத்தா²னியமேன த்தஸ்ஸுப்பத்தீ’தி, யதா²பத்தஞ்சேதி ஹ்யுச்சமானே சகாரேன யதா²பத்தம்பி காரியமனுஞ்ஞாயதேதி புப்³பே³னேவ வசனேன பா⁴வகம்மெஸ்வாரம்பே⁴பி யதா²பத்தோ க்தோ ப⁴வதீதி விஞ்ஞாயதே”தி. ஏவஞ்சரஹி பா⁴வகம்மெஸ்வாரம்பே⁴பி புப்³பே³னேவ ஸித்³த⁴த்தா “கத்தரிஆரம்பே⁴”இச்சேவ வுச்செய்ய கிங் சகாரேனே ச்சாஸங்கியாஹ- ‘பதா³னமவதா⁴ரண ப²லத்தா’ச்சாதி³.

நனுசாதி³பூ⁴தோ கிரியாக்க²ணோ ஆரம்போ⁴ நாம, ப³ஹூஹி கிரியாக்க²ணேஹி கடே பரிஸமத்தேயேவ பூ⁴தோ காலோ ச ப⁴வதீதி கிரியாப²லஸ்ஸாபரினிப்ப²ன்னத்தா வத்தமானோவ காலோதி தத்ரக்தோ ந பப்போதிச்சாஸங்கியாஹ- ‘கிரியாப²லஸ்ஸி’ச்சாதி³. கடேகதே³ஸஸ்ஸாபி கடத்தா தஸ்ஸ ச நிப்³ப³த்தத்தா பூ⁴தவசனிச்சா²தி பா⁴வோ. நனுசாதி³ஸூதே கிரியாக்க²ணகாலே கடோ நாபி⁴னிப்³ப³த்தோ, கடகாரணபூ⁴தா பீ³ரணாவ ஹி ததா³ ஸந்தி, ந ச தத³வத்தா² தே ஏவ கடோதி கத²ங் ‘பகதோ கடோ’தி பூ⁴தகாலேன பகதஸத்³தே³ன கடஸத்³த³ஸமானாதி⁴கரணத்தமிச்சாஹ- ‘ஆதி³பூ⁴தேனே’ச்சாதி³. தத்த² தஸ்மிங் விஸேஸே. பகத்துங் ஆரபி⁴, பகத்துங் ஆரபீ⁴யித்த², பஸொத்துங் ஆரபி⁴, பஸொத்துங் ஆரப⁴னந்தி அத்தே² த்தோ.

58. டா²ஸ

அனாரம்ப⁴த்த²ங்வசனந்தி ஆரம்பே⁴ புப்³பே³னேவ ஸித்³த⁴த்தா. அபாதி³னோபிஸிலிஸஸ்ஸ ஸகம்மகத்தா- ‘யேபு⁴ய்யேனா’தி வுத்தங். ஸகம்மகத்த²ந்தி வத்வா ஸகம்மத்தமேஸங் பாதி³யோகே³ ஸதி ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘பாதி³ஸஹிதா’ச்சாதி³. க²டோபிகா மஞ்சோ.

59. க³ம

அவிவச்சி²தகம்மோ ஸேஹாகம்மகோதி கத²யமாஹ- 'அவிஜ்ஜமானே'ச்சாதி³. யாதவந்தோ யாதா, யானங் யாதங். அயோயித்தா²தி யா தோ. க்தோ ந விதா◌⁴தப்³போ³ பாணினியேஹி விய. காரணஸாமக்³கி³யங் பூ◌⁴தாயந்தி ஸஸ்ஸாதி³ஹேதுபூ◌⁴தஸமித்³தி◌⁴யங் பூ◌⁴தாயங். ஸா ச பூ◌⁴தா யேவாதீமினா காரணஸாமக்³கி³யா அதீதகாலிகத்தமாஹ.

60. ஆஹா

ஆதா◌⁴ரேசேதி அனுவுத்தியா எத்த² சகாரதோ 'யதா²பத்தஞ்சே'தி ஸம்ப³ந்தா◌⁴ வுத்தந்தி ஸேஸோ. ஏவங் ந குதோசி அபகஸ்ஸனங் ஸியாதி ஏவமாதா◌⁴ராதி³கே அனுவத்தமானே ஸதி குதோசி ஆதா◌⁴ராதி³தோ அபகஸ்ஸனங் விஸூங் கரணங் ந ஸியாதி அத்தோ². ததா² ஸதி ஹெட்டா² ஸூத்தேனேகயோக³மேவ கரெய்யாதி அதி◌⁴ப்பாயோ. பா◌⁴வகம்மேஸூதி ஸம்ப³ஜ்ஜ²தேதி யோஜனா.

ப³ஹூலஸ்ஸ பா◌⁴வோ கம்மங்வாதி ப³ஹ்வத்தா²தா³னமேவாத்ர ப³ஹூலஸத்³த³ஸ்ஸ பவத்தினிமித்தங் பா◌⁴வோ கம்மங்சேதி தத்த² பச்சயோ. கேசீதி பாணினியே யேவ ஸந்தா◌⁴யாஹ. தஸ்ஸாபி பூ◌⁴தேயேவ பவத்திமுபதி³ஸதி 'ஸோபி'ச்சாதி³

நா . பி◌⁴ஜ்ஜமானந்தி பச்சமானங். பரரூபேன பஸ்ஸின்னோதி யோஜனா. கேசிதி தேயேவ. ''மதிபு³த்³தி◌⁴பூஜத்தே²ஹி சே''தி (3-2-188) தேஸங் ஸூத்தே சஸத்³தா³கட்³டி◌⁴தே த³ஸ்ஸேதி 'யதா²'திஆதி³னா. அக்கொச்சி² தந்தி கம்மே விக்³க³ஹமாஹ, தந்தி கம்மபத³ங், ஏவமுபரிபி சுராதி³ணிலோபே ''நிமித்தாபா◌⁴வே நேமித்திகஸ்ஸாப்யபா◌⁴வோ''த்யாகாரனிவத்தி. கஸிரயங் க³த்யாத்³யனே கத்தோ², கட்ட²ங்த்யத்ர கிமத்தோ²தி ஆஹ- 'எத்த² ஹிங்ஸத்தோ²'தி.

ஹேதுனோதி து³க்க²ப²லஸ்ஸ ஹேதுனோ அக்³யாதி³னோ. கட்ட²ஸத்³த³ஸ்ஸ ப²லஹேதுபூ◌⁴தே அக்³யாதி³கே வத்தமானே ஏவங் ஹோது ப²லேவத்தமானே கத²ந்தி ஆஹ- 'யதா³பனா'திஆதி³. கோதா◌⁴திகோ இத◌⁴.

61. துங்தா

நனு ச பா◌⁴வேஇதி ப◌⁴வதினாயங் க◌⁴ணந்தேன நித்³தே³ஸோ கரீயதீதி ப◌⁴வதிவிஸயோவ பச்சயத்த²னித்³தே³ஸோ கதோ ப◌⁴வதி, ததோ ச ப◌⁴வதினோ யோ பா◌⁴வோ தஸ்மிங்யேவ வாச்சே பச்சயோ ஸியா, ஸோ ச ப◌⁴வதிதோ யேவுப்பஜ்ஜமானேன பச்சயேன ஸக்காபி◌⁴தா◌⁴துங் ததோ தஸ்மாவ பச்சயேன ப◌⁴விதப்³ப³ங், தஸ்மா கத²ங் பசிதுங் பாகோ சாகோ³ ராகோ³திபசாதீ³ஹிப◌⁴வதி ச்சாஹ- 'ப◌⁴வனங்பா◌⁴வோ கிரியாதா◌⁴த்வத்தோ²'தி.

கிரியாஸாமஞ்ஞுஞ்ஹி ஸப்³ப³தா⁴த்வத்தா²னுக³தங் ப⁴வதிஸ்ஸத்தோ², தேன கிரியாஸாமஞ்ஞவாசினாத்த²னித்³தே³ஸோ கரீயமானோ ஸப்³ப³தா⁴துவிஸயே கதோ ப⁴வதி தஸ்மா பசாதீ³ஹிபி ப⁴வதீத்யதி⁴ப்பாயோ.

நனு சாத்ர துமாத³யோ பா⁴வே ப⁴வந்தீதி வுத்தே ந விஞ்ஞாயதே கிங்விஸேஸிதே பா⁴வே துமாத³யோ ப⁴வந்திச்சாஹ- 'யதோ'ச்சாதி³. தஸ்ஸாதி தா⁴துனோ. யோ வத்தப்³போ³ பா⁴வோதி யோ வாச்சோ பா⁴வோ. குதோச்சாஹ- 'ஸம்ப³ந்தா⁴'தி. துமாதீ³னங் யா பகதி தாய வாச்சேனேவ பா⁴வேன ஸஹ ஸம்ப³ந்தா⁴தி அத்தோ². டா²தப்³ப³ந்தி பா⁴வே தப்³போ³. அத² க்ரியாயங்த்யனேன தப்³பா³த்³யபி⁴ஹிதஸ்ஸ த³ப்³ப³ரூபாபன்னஸ்ஸ பா⁴வஸ்ஸ கத²ங் க³ஹணங்த்யாஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³. ஸகனிஸ்ஸயகிரியாப்³யபதே³ஸோதி த³ப்³ப³ ரூபஸ்ஸ அத்தனோ நிஸ்ஸயபூ⁴தாய கிரியாய ப்³யபதே³ஸோ த³ட்டு²ங் சக்கு²ச்சாதோ³ ப⁴வனகிரியாய பதீயமானத்தா துமாத³யோ ப⁴வந்தேவ.

நனு ச துமாதீ³னங் பா⁴வே விஹிதத்தா கிரியாயேவ பதா⁴னத்தந்தி கம்ம காரகங் நப்பதீயதேதி கத²ங் 'கடங் காதுங் க³ச்ச²தீ'தி ஸியாச்சா ஸங்கிய படிபாதே³துமாஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³. தா⁴த்வத்த²கதோ கிரியாஸங்கா²தேன தா⁴த்வத்தே²ன கதோ. அத்தீ²தி இமினா யத்த² 'ஸுப்யதே தே³வ த³த்தேனே'ச்சாதோ³ நத்தி², தத்த² ந கம்மம்பதீயதேதி த³ஸ்ஸேதி.

"இச்ச²த்தே²ஸு ஸமானகத்துகேஸு தவேதுங் வா"தி (4-2-12) கச்சானேன அதத³த்தா²யம்பிகிரியாயங் துமாத³யோ யதா²ஸியுந்தி விஸுங் ஸுத்திதங், தேனாஹ- 'இச்ச²த்தெ²ஸ்மி'ச்சாதி³. யதா² 'பொ⁴த்துங் பசதீ'த்யாதோ³ போ⁴ஜனகிரியா பயோஜனா பசனகிரியா ஹோதி, நேவமெத்த² தப்ப யோஜனா இச்சா²... பசனகிரியாயவியதப்பயோஜனத்தாபா⁴வதோதி அயமஸ்ஸாதி⁴ப்பாயோ. புனேச்சாதி³னா வுத்தானிட்ட²பாதஸ்ஸாஸங்கங் விரசயமாஹ- 'அதத³த்தா²யம்பி'ச்சாதி³.

இச்ச²த்த²ஸ்ஸ தா⁴துனோ பயோகா³தி இமினா 'இச்ச²ந்தோ கரோதீ'தி எத்த² இச்ச²ந்தோதி இச்ச²த்த²ஸ்ஸ தா⁴துனோ பயோக³த்த²மேவ, ந இச்சா²ய பயோஜனங் கரணந்தி தீ³பேதி. தே³வத³த்தங் பு⁴ஞ்ஜமானமிச்ச²தீதெத்த² பொ⁴த்துந்தி ந ஹோதி ஸமானகத்துகேஸூதி வசனதோ, போ⁴ஜனஸ்ஸ தே³வத³த்தோ கத்தா, இச்ச²திஸ்ஸ அஞ்ஞோயேவாதிபி ஸுத்தஸ்ஸ விஸுங் பயோஜனங் ந வத்தப்³ப³ந்தி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'தே³வத³த்த'மிச்சாதி³.

இச்ச²திஸ்ஸாதி'தே³வத³த்தங் பு⁴ஞ்ஜமானமிச்ச²தீ'தி எத்த² இச்ச²தீதி வுத்தஇஸிஸ்ஸ. ஸாத⁴னங் 'தே³வத³த்தங் பு⁴ஞ்ஜமான'ந்தி வுத்தகம்மஸங்கா²தங் அத்தோ² பயோஜனங் யஸ்ஸ ஸோ ஸாத⁴னத்தோ²-

இச்ச²தி. தஸ்ஸ பா⁴வோ தத்தங், தஸ்மா. கம்மமேவிச்சா²ய பயோஜனபா⁴வே டி²தந்தி பா⁴வோ. நிரத்த²கந்தி ஏதத³த்த²மேவ ஸமானகத்துகக்³க³ஹணங் கதங் தஞ்ச யதா²வுத்தேன பஸங்கா³பா⁴வா நிரத்த²கந்தி அதி⁴ப்பாயோ.

ஸகாத்³யத்தே²ஸு தா⁴தூ ஸூபபதே³ஸு தா⁴து மத்தா துமாத³யோ ஸுத்தந்தரேன விஹிதா பாணினியேஹி, தேனாஹ- ‘ஸகாதி³தா⁴துப்பயோகே³’திஆதி³. ஸித்³தா⁴தி துமாத³யோ ஸித்³தா⁴. பு⁴ஜிகிரியத்தா²தி பு⁴ஜிகிரியா அத்தோ² யஸ்ஸா ஸத்தியா ஸா பு⁴ஜிகிரியத்தா² பதீயதே. பதீய மானத்தே காரணமாஹ- ‘அஸதோபி ஹி’ச்சாதி³. பரேஹெத்த² அகிரியத்தோ²பபத³த்தோ² புனாரப்³போ⁴தி வண்ணிதங். ததே³தங் விக⁴டயிதுமாஹ- ‘தேனே’ச்சாதி³. பரேஸமயமதி⁴ப்பாயோ “ஸக்கோதி பொ⁴த்துங்த்யாதோ³ கோஸல்யங் க³ம்யதே. கி³லாயதி பொ⁴த்துங்தி தத³ஸத்தி. க⁴டதே பொ⁴த்துங்த்யாதோ³ யொக்³யதா. ஆரப⁴தே பொ⁴த்துங்த்யாதோ³பு⁴ஜிஸ்ஸே வாத்³யவத்தா²கிரியந்தரங். லப⁴தே பொ⁴த்துங்தி அப்பச்சக்கா²னங். அத்தி² பொ⁴த்துந்திஆதீ³ஸு ஸம்ப⁴வமத்தங். வட்டதி பொ⁴த்துங்த்யாதோ³ தோ³ஸா பா⁴வோ க³ம்யதே. ஸக்கோதிச்சாதி³னோ உபபத³ஸ்ஸ போ⁴ஜனாதி³கிரியத்த²தா ந க³ம்யதே தஸ்மா அகிரியத்தே²ஸுபி ஸகாதீ³ஸூபபதே³ஸு துமாத³யோ ப⁴வந்தீ”தி.

பதீயமானெஸ்வப்யேதெஸ்வத்த²ந்தரேஸு தாத³த்தி²யமத்தி²யேவாதி புப்³பே³ன விஹிதஸ்ஸ துமாதி³னொத்ர ந பா³தே⁴தி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘யதி³பி’ச்சாதி³. தாத³த்தி²யமத்தி²யேவாதி போ⁴ஜனகிரியத்த²தா ஸக்கோதிஆதீ³னங் அத்தி² யேவாதி அத்தோ² ஸித்³தா⁴யேவ “துங்தாயே”ச்சாதி³னா. அலமத்த²விஸிட்டே²ஸு பரியத்திவசனேஸூபபதே³ஸு தா⁴துதோ துமாத³யோ விஹிதா பரேஹி, தத்தா²ஹ ‘அலமத்த²விஸிட்டே²’இச்சாதி³. பஹூஸத்³த³ம்பி அந்தோக³த⁴ங் கத்வா ‘ஸமத்தா²தீ³’தி வுத்தங், ப⁴வதிஸ்ஸ ஸம்ப⁴வோ “புப்³பே³ககத்துகான”ந்தி (5-63) எத்த² ப்³யாக்²யாயிஸ்ஸதே. அபி⁴மதாதி கச்சாயனேன “அரஹஸக்காதீ³ஸு சே”தி (4-2-13) சஸத்³தே³ன அபி⁴மதா இமஸ்ஸாதி ‘காலோ பொ⁴த்துங்’திஆதி³னோ. யதா² பொ⁴த்துமனோதிஆதி³னா பரேஸம்பி அயமேவ நிப்ப²த்திக்கமோதி தீ³பேதி. அப்³யபி⁴சாரதோதி அவினாபா⁴வதோ, ப⁴வதி போ⁴ஜனங் பா⁴வோதி போ⁴ஜனங் பு⁴ஞ்ஜனங் பா⁴வோ ப⁴வதீதி அத்தோ². நதுக³மிஸ்ஸகிரியாதத³த்தா²தி க³மனகிரியா போ⁴ஜனத்தா² ந ஹோதீதி அத்தோ². அத்த²ஸத்³தொ³ஹ்யயங் பயோஜனவசனோ யஞ்ச யமுத்³தி³ஸ்ஸ பவத்ததி, தங் தஸ்ஸ பயோஜனங் ப⁴வதி. நசாயங் போ⁴ஜனமுத்³தி³ஸ்ஸ க³மிஸ்ஸதி, கிஞ்சரஹி காரியந்தரங், கேவலங் தேன நிமித்தேன ஸம்பா⁴வீயதே. யதா³ து போ⁴ஜனத்த²மேவாரப்³ப⁴தே க³மனகிரியா, ததா³ ப⁴வத்யேவ’க³மிஸ்ஸதி பொ⁴த்து’ந்தி.

துங்விஸயே ணகோபி விஹிதோ பாணினியேஹி, தத்ராஹ- ‘காரகோ வஜதி’ச்சாதி³. பரிஹாரமாஹ- ‘புப்³பே³’ச்சாதி³னா. ‘கத்தரில்து’ச்சாதி³னா யோயங் ணகோ தீஸ்ுபி காலேஸ்ு ஸாமஞ்ஞேன விஹிதோ, க்ரியத்தா² யங் க்ரியாயங் உபபதே³ கத்துனோ-பி⁴தா⁴னங் ஸித்³த⁴ங், ந சாஸ்ஸ விஸேஸவிஹிதேன துங்பச்சயேன பா³தா⁴ பி⁴ன்னத்தா, துங்பச்சயஸ்ஸ ஹி பா⁴வே விதா⁴னங் ணகஸ்ஸ து கத்தரீதி. புப்³ப³ணகேனேவ ஸித்³தே⁴பி ல்த்வாதி³னிவத்தியா ஸோ விதெ⁴ய்யோவ, நோ சே ல்த்வாத³யோபி ஸியுந்தி சோத³கப்பஸங்க³மாஸங்கியாஹ- ‘நசேவ’மிச்சாதி³. அவக³மாபா⁴வமேவ பு²டயிதுமாஹ- ‘நஹிங்’ச்சாதி³. ஹி யஸ்மாத்யத்தே² யோ ஏஸோ வஜதி ஸோ கத்தா, யோ ஏஸோ வஜதி ஸோ விக்கி²பொத்யயமத்தோ²-த்ர க³ம்யதே, ந பன தேஹி தாத³த்தி²யங் க³ம்யதேதி அத்தோ². சோத³கோ ல்த்வாதீ³ஹி ஸாம்யமாபாத³யிதுங் ஸாமரிஸங் வுத்தவிதி⁴னேவாப்பத்திங் ணகஸ்ஸாப்யாஹ- ‘ணகோபி’ச்சாதி³. அக³த்த²ங் [அபகதத்த²ங் (பொத்த²கே)] யதி³பி ணகேன தாத³த்தி²யங் ந க³ம்யதே பகரணதோ க³ம்யதேதி ணகோ ப⁴விஸ்ஸதீத்யாஸங்கிய சோத³கோ ஆஹ- ‘அதே²’ச்சாதி³. புப்³பே³ச்சாதி³னா வுத்தோ-யங் ‘ணகோ ந விதெ⁴ய்யோ’ச்சஸ்ஸ ந பரிஹாரோ… ஸொத்தரத்தா யதா²வுத்தேன, கிந்து‘தஸ்மா நேவி’ச்சாதி³னா இமினா வுச்சமானோவபரிஹாரோதிவிஞ்ஞாதப்³ப³ங். ததே³வங்ல்த்வாதீ³னம்பிபத்திதோணகல்த்வாதீ³ஹி தாத³த்தி²யானவக³மே வினிச்சி²தே தாத³த்தி²யவிஸேஸேன தேஸங் ஸம்ப⁴வோதி அனத்த²கங் “ணகஸ்ஸ கிரியத்தோ²பபத³ஸ்ஸவிதா⁴னங் ல்த்வாதி³படிஸேத⁴னத்த²”ந்தி வாக்யகாரவசனந்தி ஸத்த²காரோ நிக³மயமாஹ- ‘தஸ்மா”ச்சாதி³. ப⁴வது பகரணதோவ [சாபச்சயபோ⁴வ] தாத³த்தி²யாவக³மோ, ததா²பிணகோ பரோ விதெ⁴ய்யொத்யதி⁴ப்பாயேனாஹ- ‘அதா²பி’ச்சாதி³. க³தத்தங். ப⁴விஸ்ஸதி காலே க்ரியத்தா²யங் க்ரியாயமுபபதே³ பா⁴வே ச ணப்பச்சயாத³யோ விஹிதா, தத்ராஹ- ‘பாகாய வஜதி’ச்சாதி³. அவிஹிதேஸ்ுபி தாத³த்தி²யா ஸித்³த⁴மேவேதி அதி⁴ப்பாயோ.

62. படி

ஸோதுனாதீ³ஸ்ு ‘ஸவனங் காதுன’இச்சாதி³னா விக்³க³ஹோ. ஸுதேனேதி ஸவனந்தி விக்³க³ஹோ.

63. புப்³பே³

வேதி நாதிஸம்ப³ஜ்ஜ²தே விதி⁴னோ நிச்சத்தா. ஏகஸத்³த³ஸ்ஸானேகத்த²த்தா விஸேஸேதி ‘ஸக்²யாவசனோயமேகஸத்³தோ³’தி. குதோச்சாஹ-‘ஸத்³தா³ன’மிச்சாதி³. ஏகஸத்³த³ஸ்ஸ ஸங்க்²யாவசனத்தே யொத்தோ² ஸம்பஜ்ஜதே, தமாஹ

‘ஏகஸங்க்²யாவச்சி²ன்னோ’தி, தத³த்தா²தி க்ரியத்த²ஸ்ஸத்தா². யதி³பி ‘புப்³ப³ங் ப்³யாபார’ந்தி ஸமுதா³யே ஏகதே³ஸபூ⁴தோ ப்³யாபாரோ நித்³தா⁴ரியமானோதி வுத்தங், ததா²பி புப்³ப³ஸத்³தே³ன ப்³யாபாரவாசகோ க்ரியத்தோ² வுச்சதே உபசாரா, தேனேவ ‘தேஸு யோ புப்³போ³ தத³த்த²தோ க்ரியத்தா²’தி வுத்தியங்வுத்தங். நனு ச ஸத்தி காரகங், அஞ்ஞா ச புப்³ப³காலகிரியாய ஸத்தி, அஞ்ஞா உத்தர காலகிரியாய, தஸ்மா குதோ ஏககத்துகத்தமிச்சாஸங்கிய படிபாதெ³ந்தோ ஆஹ- ‘யதி³பி’ச்சாதி³. ஸத்திமதோ த³ப்³ப³ஸ்ஸாதி தே³வத³த்தாதி³னோ ஸத்திமதோ த³ப்³ப³ஸ்ஸ. தத³ஜ்ஜா²ரோபாதி ஏகத்தஸ்ஸ அஜ்ஜா²ரோபா. ஏக கத்துகானங் ப்³யாபாரானங் கமாபி⁴தா⁴னாய துனாத³யோ விதீ⁴யமானா பா⁴வேயேவுப்பன்னா ஸக்கொந்தி கமமபி⁴தா⁴துந்தி பா⁴வெத்யத்ராபி⁴ஸம்ப³ஜ்ஜ²தே.

ஏககத்துகானந்தி ப³ஹுவசனத்தா ‘பு⁴த்வா பித்வா வஜதீ’திபி ப⁴வதி. பு⁴த்தஸ்மிந்தெத்த² அனேககத்துகத்தா பு⁴ஞ்ஜித்வாபி ப⁴வதி. பாணினி யானமிவ விஸுங் வசனமந்தரேன துனாதி³விதி⁴ப்படிபாத³யமாஹ- ‘முக²ங் ப்³யாதா³ய ஸுபதி’ச்சாதி³. ப்³யாதா³யாதி தா³தா⁴துஸ்ஸ விஆபுப்³ப³ஸ்ஸ த்வாப்பச்சயே “ப்யோ வா த்வாஸ்ஸ ஸமாஸே”தி (5-064) த்வாஸ்ஸ ப்யாதே³ஸே ரூபங், முக²விவரணங் கத்வாத்யத்தோ², ப்³யவதா⁴யககாலஸ்ஸாதி ப்³யாதா³ன ஸுபனானமந்தரேயோ காலோ தஸ்ஸ, பே⁴தா³னுபலக்க²ணந்தி பே⁴த³ஸ்ஸாத³ஸ்ஸனங். பே⁴த³ஸ்ஸீனங் கேஸஞ்சிவிஜ்ஜமானத்தா’கேஹீசீ’தி வுத்தங். ஸஹபா⁴வேபீதி ப்³யாதா³னஸுபனானங் ஸஹபா⁴வேபி. வட்³டி⁴தகோ ப⁴த்தராஸி.

அபி⁴மதா பாணினியானங், பராய நதி³யா பப்³ப³தோ-வரோ விஸேஸீ யதேதி அப்பத்வா நதி³ம்பப்³ப³தோ’தி வுத்தே நதி³யா ஓரபா⁴கே³ பப்³ப³தோதி அத்தோ². ப⁴வதி, ததோ ச பாரேபூ⁴தனதீ³விஸிட்டோ² பப்³ப³தோ பதீயதே. அவரேன பப்³ப³தேன பரா நதீ³ விஸேஸீயதேதி அதிக்கம்ம பப்³ப³தங் நதீ³தி வுத்தே பாரே நதி³யா ஓரே பப்³ப³தோதி அத்தோ² பதீயதே, ததோ ச ஓரபா⁴கே³ பப்³ப³தவிஸிட்டா² நதீ³ விஞ்ஞாயதே. ப⁴வதினோ ஸப்³ப³த்த² ஸம்ப⁴வே ஸதி ஏககத்துகதா புப்³ப³காலதா யதா² க³ம்ய தே ததா² த³ஸ்ஸேதி ‘பட²மங் ந பப்போதி’ச்சாதி³. நிக³மயதி ‘ததே³வ’மிச்சாதி³னா.

பு⁴த்வா பு⁴த்வா க³ச்ச²தீதி பரே-ஞ்ஞுதா² நிப்ப²த்திமாகங்க²ந்தி பாணினியாத³யோ, தத்ராஹ- ‘ஏககத்துகான’மிச்சாதி³. ஆபி⁴க்க²ஞ்ஞாவக³மே காரணங் புச்ச²தி ‘யஜ்ஜேவ’மிச்சாதி³. வுத்தமேவ பு²டயதி ‘யேஹி’ச்சாதி³னா. யேஹீதி வெய்யாகரணேஹி. ஜிவக³கா³ஹங் அகா³ஹயிச்சாதோ³ பரேஞ்ஞுதா² படிபன்னாததா³ஹ- ‘கம்ம’மிச்சாதி³. ஸகங்கே³தி பாணிபாதா³தி³கே- த்தனியேவயவே. ணங் பச்சயோ அபி⁴மதோதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. கிங் ணம்பச்சயேனாதி இத³ங் வுத்தங் ஹோதீதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. அஞ்ஞுதா²

ஸித்³தி⁴ப்பகாரமாஹ- ‘ஜீவஸ்ஸி’ச்சாதி³. கிங் விஸிட்ட²ந்தி புச்சி²த்வா ஜீவக்³கா³ஹேன விஸிட்ட²ந்தி த³ஸ்ஸேதுங் ஜீவக்³கா³ஹ’ந்தி ஆஹ. ஜீவக்³கா³ஹஸங்கா²தங் க³ஹணமகாஸீதி அத்தோ².

ஆக்²யாதந்தி அகா³ஹயீதி ஆக்²யாதங் கத்தப்³ப³ரூபந்தி இமானா க³ஹண கிரியாய கம்மத்தங் போ³தே⁴தி. தப்³பி³ஸேஸனம்பீதி கத்தப்³ப³ரூபாய க³ஹண கிரியாய விஸேஸனம்பி. ததா²பூ⁴தமேவாதி கத்தப்³ப³ரூபமேவ. ததா² சேதி கிரியாவிஸேஸனே து³தியாய ணமந்தே ஜாதே ஸதி. ணமந்த ரூபந்தி ணமந்தஸ்ஸ ரூபங் யஸ்ஸாதி விக்³க³ஹோ. ணங்பச்சயேனிஹ கிஞ்சினேதி ஸம்ப³ந்தோ⁴. இஹேதி இமஸ்மிங் ப்³யாகரணே. கிஞ்சி பயோஜனங். பசாதி³தோதிஆதி³ஸத்³தே³ன தேஹி அவிஹிதணம்பச்சயா க³ஹிதா.

64. ந்தோ

யோ ஸாத⁴யிதுமாரத்³தோ⁴ நச நிட்ட²முபக³தோதி யோ கடாதி³ஸாத⁴யிதுங் நிப்³ப³த்தயிதுங் ஆரத்³தோ⁴ நிட்ட²ங் பரிஸமத்திங் ந சோபக³தோ நப்பத்தோ. பவத்தோ-நுபரதோவாதி யோ பப்³ப³தாதி³ நிச்சப்பவதோ- அவிரதோ தேனேவ நிட்ட²ங் நோபக³தோஸோவத்தமானோதி வுச்சதேதி யோஜனா. தப்³பி³ ஸயகிரியாத்³வாரேனாதி யதா²வுத்தகடாதி³விஸய கிரியாமுகே²ன, இத³ங் வுத்தங் ஹோதி “யதா²வுத்தகடாதீ³னங் வத்தமானத்தா தப்³பி³ஸயா கிரியாபி வத்தமானா ஏவாதி தங்த்³வாரேன க்ரியத்த²விஸேஸன”ந்தி.

பு⁴ஞ்ஜதி தே³வத³த்தோதி எத்த² யஜ்ஜபி பு⁴ஞ்ஜமானோ ஹஸதி க²ஜ்ஜதி [வத³தி] பானியங் பிவதி, ததா²பி யுத்தா வத்தமானதா கத்துமிச்சி²தஸ்ஸாரம்போ⁴ ந பரிஸமத்தோதி வுத்தங்- ‘ஸாத⁴யிதுமாரத்³தோ⁴ ந ச நிட்ட²முபக³தோ’தி. திட்ட²ந்தி பப்³ப³தாதிஆதீ³ஸு நிச்சேஸு பப்³ப³தாதீ³ஸு பூ⁴தானாக³தானமஸம்ப⁴வா தன்னிஸேதி⁴னோ வத்தமானஸ்ஸாப்யஸம்ப⁴வா யதீ³பி காலவிபா⁴கோ³ ந விஞ்ஞாயதே, ததா²பி ஆரத்³த⁴ஸ்ஸ டா²னஸ்ஸாபரிஸமத்தியா வத்தமானா ஏவாதி வுத்தங்- ‘பவத்தோ-நுபரதோ வா’தி. கத்துவிஸேஸனே ஸதி கோ தோ³ஸோச்சாஹ- ‘கத்து விஸேஸனே’ச்சாதி³. இஹாபி ஸியா கத்துனோ வத்தமானத்தா, வத்தமானத்த மேவாஸ்ஸ பகாஸேதுமயந்தி வுத்தங். “அபட²மா ஸமானாதி⁴கரணே”த்யாதீ³ஹி (3-2-124) அனேகேஹி ஸுத்தேஹிந்தப்பச்சயோ பாணினியேஹி விஹிதோ.

இத⁴ பன ஸாமஞ்ஞேன விஹிதத்தா ஆஹ- ‘ஸாமஞ்ஞேனா’திஆதி³. ஸந்தோ ‘அஸ-பு⁴வி’ந்தப்பச்சயோ. “கத்தரி லோ” (5-18) “ந்தமானாந்தி யியுங்ஸ்வாதி³லோபோ”தி (5-130) அகாரஸ்ஸ லோபோ. தபந்தோ ‘தப-ஸந்தாபே’. ஜப்பந்தோ ‘ஜப்ப=வசனே’. பட²ந்தோ ‘பட²=உச்சாரணே’ பசந்தோ

‘பச=பாகே’தா4ரயந்தோ ‘த4ர=தா4ரணே’. பயோஜகப்3யாபாரே ணி, த4ரிதுங் பயுஞ்ஜமானோ தா4ரயந்தோ. தி3ஸ்ஸந்தோ தி3ஸ து3ஸ=அப்பிதியங்’’ தி3வாதீ3ஹி யக’’ (5-12) யஜந்தோ ‘யஜ-தே3வபூஜாயங்’. அரஹந்தோ ‘அரஹ-பூஜாயங். யதா2சாதிஆதி3னா அபட2மாஸமானாதி4கரணாதீ3ஸு ‘ஸங்விஜ்ஜமானோ விரோசமானங் ஜப்பமானோ’ச்சாதீ3ஸு மானோ ந்தோ விய த3ட்ட2ப்3போ3தி வத3தி.

65. மானோ

காலகதோ அவத்தா2விஸேஸோ வயோ. மானோவாதி இமினாந்தப்பச்சயாபா4வமாஹ. யுஜ்ஜ2மானா’யுத4=ஸம்பஹாரே’ ‘‘தி3வாதீ3ஹி யக’’ (5-12) ‘‘தவக்3க3வரணான’’மிச்சாதி3னா (1-48) த4ஸ்ஸ ஜோ2’’வக்3க3லஸேஹி தே’’தி (1-49) யஸ்ஸ ச. ‘‘சதுத்த2து3தியெஸ்வேஸ’’ந்திஆதி3னா (1-35) ஜ2ஸ்ஸ ஜோ. நச்சமானா ‘நச்ச=நச்சனே’.

67. தெஸ்ஸ

ஸவிஸயேதி கத்தரி பா4வே கம்மேச.

68. ண்வாத3

ண்வாத3யோதி ‘ண்வாத3யோ’ச்சனேன ஸுத்தேன. கதிபயதா4த்வாதி3பரிக்3க3ஹேனாதி தா4தவோ பகதிபூ4தா ஆதீ3 யேயங் காலாதீ3னங் தே தா4 த்வாத3யோ தேஸங் பரிக்3க3ஹேனாதி அத்தோ2. காலோ வத்தமானாதி3, காரகங் கத்தாதி3 பகங்ஸேன நியமேன பச்சயோ கரீயதே ஏதஸ்மாதி பகதி. காக்ரியங் ஆயுகாதி3.

காரியவிஸேஸந்தி ஆதே3ஸாதி3காரியவிஸேஸங். காரு ஸிப்பிஜாதி விஸேஸோ. தச்ச2காத3யோ (தச்ச2ககம்ம) காரதந்தவாயரஜகனஹாபிதா பஞ்ச காரவோ சாருதா3ருதி வத்தமானே காலனியமேனாஞ்ஞத்ராபி ப4விஸ்ஸதி. ஏவங் காருஆதீ3ஸுபி.

69. க2ச2

க2ச2ஸானந்தி வுத்தே தத3ந்தக்3க3ஹணங் கத2மிச்சாஹ-‘பச்சயக்3க3ஹணே’ச்சாதி3. ப்3யாக்2யாதத்த2ங், நனு ஸுத்தே ஏகஸ்ஸரோதி புல்லிங்கே3ன நித்3தே3ஸோ, ஆதீ3தி ச தப்3பி3ஸேஸனங், ஏவங் ஸதி நபுங்ஸகேன விவரணங் கத2ங் யுஜ்ஜதீதி ஆஹ- ‘ஸத்3தே3’ச்சாதி3, அத2 ஜாக3ரேச்சாதோ3 புத2க3வயவேகஸ்ஸரஸ்ஸ ஜாக3ரஸத்3த3ஸ்ஸ ச பச்சேகங் கஸ்மா ந த்3விபா4வோச்சாஹ- ‘தேனேவே’ச்சாதி3.

தேனேவாதிஆதீ³தி ஏகஸ்ஸரோச்சஸ்ஸ விஸேஸனத்தஹேதுனாவ. அவயவேகஸ்ஸரஸ்ஸாதி விஸேஸனஸமாஸோ 'அவயவோ ச ஸோ ஏகஸ்ஸரோ சே'தி. அதா²தீ³ஹி ஏகஸ்ஸரவிஸேஸனத்தெப்யவயவேகஸ்ஸரஸ்ஸ கஸ்மா ந த்³விபா⁴வோச்சாஹ- 'ஏகஸ்ஸேவாதி³த்தா'தி.

இதரஸ்ஸாதி பட²மேகஸ்ஸரதோ-ஞாஸ்ஸாவயவேகஸ்ஸஸரஸ்ஸ. தோ³ஸது³ட்ட²த்தா நெத்த² விஸேஸனஸமாஸோதி வத்துமாஹ- 'ஏகஸ்ஸரோதி'ச்சாதி³. ததா² ஸதி கோ தோ³ஸோதி ஆஹ- 'ஏகோ சே'ச்சாதி³. ஸரோதீ³தி ச வுத்தே 'ஈஹ-க⁴டனே'ச்சாதீ³னமேவ ஸியா.

நனு ச பசதிம்ஹி யேனேவாகாரேன பசஸத்³தோ³ ஏகஸ்ஸரோ தேனேவ தத³வயவாபி அச்ஸத்³தோ³ பஸத்³தோ³ ச ஏகஸ்ஸரோ, ததோவாவயவானம்பி பச்சேகங் த்³விப்³ப³சனங் பப்போதி... த்³விப்³ப³சனகாரியினோ ஆதி³ஸ்ஸ ஏகஸ்ஸரஸ்ஸ ஸாமஞ்ஞேன நித்³தே³ஸா, ஏவஞ்ச ஸமுதா³யஸ்ஸ தத³வயவானஞ்சேகஸ்ஸரானங் விஸுங் த்³விப்³ப³சனே கதே அனிட்ட²ம்பப்போதீதி³மபாகத்துமாஹ- 'ஸகிங்ஸத்த²ப்பவத்தியா ஸாவயவஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ க³ஹணந்தி. ஸகிங் ஸத்த²ப்பவத்தியா ஏகவாரங் த்³விப்³ப³சனஸுத்தஸ்ஸ பவத்தியா த்³விப்³ப³சனகரணேனாதி வுத்தங் ஹோதி.

ஸாவயவஸ்ஸாதி யதா²வுத்தாவயவேஹி ஸஹ வத்தமானஸ்ஸ ந வினா தேஹி. ஏவங் மஞ்ஞதே "யஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனே கரீயமானே ஸப்³பே³ஸமவயவானங் க³ஹணங் ப⁴வதி, தஸ்ஸேவ ஸமுதா³யஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனங் யுத்தங் நாவயவானங், தேஸஞ்ஹி த்³விப்³ப³சனே ஏகாய த்³விப்³ப³சனஸ்ஸுப்பத்தியா ந ஸப்³பே³ஸங் க³ஹணங் கதங் ஹோதி நாவயவந்தஸ்ஸ ஸமுதா³யஸ்ஸ ச கதந்தி புன தேஸங் த்³விப்³ப³சனாய ஸத்த²ப்பவத்தியா ப⁴விதப்³ப³"ந்தி. உபபத்தந்தரமாஹ- 'அத²வே'ச்சாதி³. இஹ டா²னே த்³விப்³ப³சனங் த்³விப்பயோகோ³ த்³விப்³ப³சனந்தி த்³வே பக்கா². தத்ர டா²னே த்³விப்³ப³சனபக்கே² தோ³ஸத³ஸ்ஸனதோ த்³விப்பயோகோ³ த்³விப்³ப³சனந்த்யயமேவ பக்கொ²ப்³பு⁴பக³தோதி த³ஸ்ஸெந்தோ பட²மந்தாவ டா²னே த்³விப்³ப³சனபக்கே² பா⁴வினங் தோ³ஸமாஹ- 'பட²மஸ்ஸேகஸ்ஸரஸ்ஸி'ச்சாதி³. த்³விஸத்³தோ³ ஸங்க்²யெய்யே வத்ததே.

ஸங்க்²யெய்யஞ்செத்த² ஸத்³த³ரூபமுச்சாரணங் வா, தத்த² உச்சாரணே ஸங்க்²யெய்யே டா²னே த்³விப்³ப³சனங் ந ஸம்ப⁴வதி... உச்சாரணஸ்ஸ ஸத்³தா³(நுக³த) த⁴ம்மத்தா. ஸத்³த³ரூபே ஸங்க்²யெய்யே டா²னே த்³விப்³ப³சனங், தத்த² [தஞ்ச (பொத்த²கே)] தோ³ஸோ. ததா² சாஹ- 'ரூபத்³வயே விதீ⁴யமானே'தி. ததா² ஸதி நிவுத்தித⁴ம்மே டா²னீ ப⁴வதீதி டா²னினோ

நிவுத்தியா ப⁴விதப்³ப³ங், நிவுத்தியா ச தா⁴துத்தா நிவுத்தி, தேனாஹ- 'பகதிப்பச்சயவிபா⁴கா³பா⁴வதோ'தி. தேன ப்பச்சயே பரே பகதியா விதீ⁴யமானங் காரியங் ந ஸியா, தேன வுத்தங்- 'அஸ்ஸ இத்தங் ந ஸியா'தி. பிபாஸதி 'பா=பானே'. இச்சா²யங் பாதுந்திதுமந்தா "துங்ஸ்மா"ச்சாதி³னா (5-61) ஸோ. 'பாஸ பாஸ' இதி த்³வித்தே புப்³ப³தோ-ஞ்ஞஸ்ஸ லோபோ, "ரஸ்ஸோ புப்³ப³ஸ்ஸ" (5-74) 'க² ச² ஸெஸ்வஸ்ஸி. த்³விப்பயோகே³ து த்³விப்³ப³சனே நாயங் தோ³ஸோ ஸமாவிஸதீதி ஆஹ- 'ஆவுத்தியங் தி'ச்சாதி³. த்³விதா⁴ பூ⁴தஸ்ஸா திதி⁴னா தா⁴துஸ்ஸேவ த்³விதா⁴பூ⁴தத்தங் தீ³பேதி.

70. பரோ

யோக³விபா⁴கா³ 'அ ஞ'ஆதீ³ஸு க³ம்யதே. யதி³ ஹ்யத்ராபி ச²ட்டீ² அபி⁴மதா ஸியா ததா³ "க² ச² ஸ பரொக்கா²னமேகஸ்ஸரோதி³த்³வே"தி ஏகமேவ யோக³ங் கரெய்ய. பரொக்கே² விஹிதா அஞஆத³யோ தா⁴துதோவ, நாஞ்ஞதோதி பரொக்கா²வசனஸன்னிதா⁴னா சஸத்³தே³ன தா⁴துவிஹிதப்பச்சயாவ க³ய்ஹந்தீதி ஆஹ- 'அஞ்ஞஸ்மிம்பி தா⁴துவிஹிதப்பச்சயே'தி. யதி³ பன பு⁴ஸத்தோ² ஆபி⁴க்க²ஞ்ஞத்தோ² வா வத்துமிட்டோ² ஸியா, ததா³ பூ⁴ஸத்தா²தீ³ஸு ச த³த்³த³ல்லதிச்சாதி³கங் ஹோதீதி வேதி³தப்³ப³ங். சங்கமதி மோமூஹசித்தானீதி பு⁴ஸத்த²ஸ்ஸ யுஜ்ஜமானத்தா த்யாத³யோ பு⁴ஸத்தே² ப⁴வந்தி ப³ஹுலாதி⁴காராதி வத்துங் ஸக்காதி.

71. ஆதி³

பட²மோ து³தியோதி ச த்³வே ஏகஸ்ஸரா. தத்த² "க²ச²ஸானமேகஸ்ஸரோதி³ த்³வே" (5-69) "பரொக்கா²யங் சே"தி (5-70) பட²மஸ்ஸேகஸ்ஸ ரஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனங் 'ஆதி³ஸ்மா ஸரா"தி து து³தியஸ்ஸ, தஸ்மா கத²மஞ்ஞஸ்ஸூச்சமானேஅஞ்ஞஸ்ஸபா³த⁴கங்ஸியா தஸ்மா கதேபிது³திய த்³விப்³ப³சனேபட²மத்³விப்³ப³சனங் ஸம்ப⁴வத்வேவாதினபட²மத்³விப்³ப³சனாபவாதோ³-யங் யோகோ³ச்சாஸங்கியாஹ- 'பட²மே'ச்சாதி³. க்ரியத்தா²தி⁴காரா க்ரியத்தா²னந்தி ச²ட்டி²யா து³தியேனேகஸ்ஸ ரேனச ஸம்ப³ந்தா⁴ பட²மத்³விப்³ப³சனஸ்ஸவிதா⁴ய கமஞ்ஞவாக்யமஞ்ஞங் து³தியஸ்ஸாதி ந வாக்யபே⁴தோ³தி ஆஹ- 'ஏகே'ச்சாதி³. அஸ்ஸாதி 'ஆதி³ஸ்மா ஸரா"தி அஸ்ஸ யோக³ஸ்ஸ, புப்³ப³யோகே³தி புப்³பே³ஹி த்³விஹி ஸூத்தேஹி. "ஆதி³ஸ்மா ஸரா"தி ஸரமத்³வித்தேனுபாதா³ய ஸாமஞ்ஞேன ஸத்³த³ரூபஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனவிதா⁴னதோ புப்³பே³ விய ப்³யஞ்ஜனயுத்தஸ்ஸேவ விதா⁴னங் ததே²விட்ட²த்த²த்தாதி பட²மத்³விப்³ப³சன ஸம்ப³ந்தி⁴னோ ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸ த்³விப்³ப³சனபா³தா⁴த்யவக³ந்தப்³ப³ங்.

72. நபு

படினிமித்தந்தி நிமித்தங் நிமித்தங் பதி படினிமித்தங், நிமித்தே ஸதீதி அத்தோ².

73. யதி²

பட²மேகஸ்ஸரஸ்ஸ பட²மத்³விப்³ப³சனங் விஸயோ, து³தியேகஸ்ஸரஸ்ஸ து³தியத்³விப்³ப³சனங், தேனாஹ- 'யதா² விஸய'ந்தி. பட²ம து³திய ததிய த்³விப்³ப³சனந்தி எத்த² புஇதி பட²மங் ஸத்³த³ரூபங், த்திஇதி து³தியங், யிஸிதி ததியங்.

76. க² ச²

க²ப்பச்சயாதி³ கரீயதீதி ஸேஸோ.

82. யுவ

சத்த²பரத்தாதி சத்த²ஸமாஸா பரபூ⁴தத்தா. தேன பச்சேகாதி ஸம்ப³ந்தே⁴ன. ஸமானாதி⁴கரணத்தேன விஸேஸனந்தி ஸம்ப³ந்தோ⁴. ஆசரியேன யோவிப⁴த்திலோபேனேவ நித்³தி³ட்ட²த்தா ஆஹ- 'லுத்தயோவிப⁴த்திகோ வா நித்³தே³ஸோ'தி.

83. லஹூ

தூ⁴பாயதீதி தூ⁴பிதா, பச்சயஸ்ஸாதி திப்பச்சயஸ்ஸ. கானுப³ந்த⁴கரணமனத்த²கங் ஸியாதி க⁴க்விகரணஸ்ஸ பச்சயத்தாபா⁴வே (தங்) நிப³ந்த⁴னஸ்ஸ காரியஸ்ஸாபா⁴வா 'ந தே கானுப³ந்த⁴னாக³மேஸூ''தி (5-85) படிஸேதா⁴ பா⁴வோதி ககாரானுப³ந்த⁴மனத்த²கங் ஸியா.

85. நதே

புச்சீ²யித்தா²தி விக்³க³ய்ஹ த்தோ, தஸ்ஸ ''புச்சா²தி³தோ''தி (5-143) டோ². ஸேஸங் வுத்தனயமேவ. ஏ ஓனம்படிஸேத⁴முகே²னாதி ஏஓனம்படிஸேத⁴ஸ்ஸ பகதத்தா வுத்தங். சினிதப்³ப³ந்திஆதீ³ஸு சீயித்த² சீயதி வாதிஆதி³னா விக்³க³ஹோ. சினிதுந்திஆதீ³ஸு சினநா யாதி(ஆதி³னா). நனு ச (ஞிஆக³)மோ, ந பச்சயோதி கத²ம்பச்சயே ''லஹுஸ்ஸுபந்தஸ்ஸா''தி (5-83) ஏஓ பப்பொந்தி கத²ஞ்சே ஸம்படிஸேதோ⁴ச்சாஸங்கியாஹ- 'ஞிஸ்ஸே'ச்சாதி³. நனுசாதி³ம்ஹி ந யுவண்ணாபி⁴ கத²மெத்த²ப்பஸங்கோ³தி ஆஹ- 'ஸகாபானங் குக்கூணேதி'ச்சாதி³.

பத்தோகாரஸ்ஸாதி து⁴ஸத்³தே³ உகாரஸ்ஸ பத்தோகாரஸ்ஸ. யுவண்ணேச்சாதி³னாபத்தஸ்ஸாதி (தப்³ப³) துங் பச்சயேஸு ச ணினோ பத்தஸ்ஸ. வா விதா⁴னா ந ஞி. து⁴னாபேதப்³ப³ந்திஆதி³பாடே² ஞிம்ஹி அகதே "அஞ்ஞுத்ராபீ"தி (5-87) படிஸேதா⁴பா⁴வோ. து⁴னாபேதீதி பாடே²திம்ஹி லே ச "க்வசி விகரணான"ந்தி (5-161) விகரணலோபே ச ஏகாரோ. அஸதி நாக³மே "யுவண்ணே"ச்சாதி³னா எத்தங் ஸியா தம்பினாக³மே உபந்தத்தா நெத்யதி⁴ப்பாயேனாஹ- 'ததா²பி'ச்சாதி³. பக்க²ந்தரமாஹ- 'நாக³மே'ச்சாதி³.

87. அஞ்ஞு

ஸம த³ம-உபஸமே. ஸமேதீதி ஸமகோ, த³மேதீதி த³மகோ, ஜன-ஜனநே, ஜனேதீதி ஜனகோ ப³த⁴=ப³ந்த⁴னே, ப³த⁴தீதி ப³த⁴கோ.

92. பதா³

நிபஜ்ஜதி நிபஜ்ஜனங். பமஜ்ஜதே பமஜ்ஜிதப்³ப³ங். பமஜ்ஜனாய பமஜ்ஜிதுங். பமஜ்ஜதி பமஜ்ஜனங்.

93. மங்வா

ருந்தி⁴துந்திஆதீ³ஸு ரோத⁴னாயாதி விக்³க³ஹோ.

94. க்விம்ஹி

நனு கிமத்த²மந்தக்³க³ஹணங் யதோ "க்விம்ஹி லோபோ-ந்தப்³யஞ்ஜனஸ்ஸா"தி வுத்தங், "ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா"தி (1-17) அந்தஸ்ஸேவ லோபோ ஸியாதி சோத³னங் மனஸி நிதா⁴ய தக்³க³ஹணே பயோஜனங் த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'அந்தக்³க³ஹண'மிச்சாதி³. லோபவிதீ⁴ஸூதி (வீஆதி³லோபவிதீ⁴ஸு, ச²ட்டீ² நித்³தி³ட்ட²ந்தி) "வீமந்து வந்தூ"ந்தி (4-138) ச²ட்டீ²னித்³தி³ட்ட²ங். ப⁴த³ந்தவிதி⁴சரிதத்தப்³யாபாரங் [தத³ந்தவிதி⁴சிரபே⁴த³னாச்சனப்³யாபாரங் (பொத்த²கே)] நிஸ்ஸாயாஹ- 'ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா"தீ ப்³யாபாரா'தி. அந்தஸ்ஸாதி வீஆதீ³னமீகாராதி³னோ. அஞ்ஞதா²தி ஸப்³பா³பஹாரிலோபஞ்ஞாபனாபா⁴வே. அனத்த²கங் ஸியா "ச²ட்டி²யந்தஸ்ஸா"திமஸ்ஸ ப்³யாபாரஸம்பா⁴வா. இதா³னி ச²ட்டீ²னித்³தி³ட்டா²னங் விஸேஸேன வத்துமிச்சி²த்தங் அந்தஸ்ஸேவ லோபபத்திதோ³ஸங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'தத³ந்தே'ச்சாதி³.

101. பர

அத² த்³வித்தேதி கத²மவஸீயதே ஸத்³தே³ அபா⁴வேதிஆஹ- 'பர'இச்சாதி³. அனந்தரஸுத்தே "பரிபச்சஸமோ ஹீ"தி வுத்தத்தா ததோ பரஸ்ஸாதி

கின்னாவஸீயதீதி சோத³ன முப்³பா⁴விய தத³யுத்ததங் த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'நனுசே'ச்சாதி³.

103. தா⁴ஸ்ஸ

அபசுரப்பயோக³த்தாதி அப³ஹுப்பயோக³த்தா.

104. கிம்ஹி

க்தோ தூ³ஸிதா⁴துதோ தூ³ஸயதீதி அத்தே².

106. முஹ

"வண்ணே யந்தங் ததா³தோ³"தி பரிபா⁴ஸாய அயமத்தோ² "வண்ணே பரே யங் காரியங் தங் ததா³தோ³ தஸ்மிங் வண்ணே ஆதி³பூ⁴தே ஹோதீ"தி தேதி தகாரே பரே.

107. வஹ

தெத்வேவாதி வத்வா பச்சுதா³ஹரணங் த³ஸ்ஸேதி 'வுய்ஹதீ'தி. வுத்திவசனங் முல்லிங்கி³ய அத்த²ங் வத³தி 'உஸ்ஸா'திஆதி³.

108.

நிதீ⁴யித்தா²தி விக்³க³ஹோ.

109. க³மா

ரானந்தி வுத்தே 'ரா-ஆதா³னே'இச்சஸ்ஸ க³ஹணம்பி விஞ்ஞாயெய்யாதி ஆஹ- 'ரான'ந்திஆதி³.

110. வசா

ஸுத்தே 'வஸ்ஸா'தி ஸஸ்ஸரோவ க³ய்ஹதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'வஸ்ஸாதி ஹீ'திஆதி³.

112. வத்³த⁴

வத்த=வத்தனேதீமஸ்மா த்திப்பச்சயே வா உகாரோ ந விஹிதோதி ஆஸயேன 'கத²'மிச்சாதி³ வுத்தந்தி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- 'வத்தவத்தனேதி'ச்சாதி³. வுத்திமத்தேதி நிபாதனாதி "ஸப்³பா³த³யோ வுத்திமத்தே" தெத்த² (3-69) 'வுத்திமத்தே'தி நிபாதனா. டா²=க³தினிவத்தியந்தி எத்த²

‘க³தினிவத்திய’ந்தி நிபாதனா பக்கே² உகாரோ ந ஹோதி, தேனாஹ- ‘வத்தீ’திஆதி³. வத்தனங் வுத்தி வத்தி.

113. யஜ

கஸ்ஸ ஸப்³ப³ஸ்ஸாதி ஆஹ- ‘ய அகாரான’ந்தி.

115. கா³பா

ப்³யத்தினித்³தே³ஸேனாதி இமினா ஜாதினித்³தே³ஸஸ்ஸானிஸ்ஸிதத்தங் த³ஸ்ஸேதி. ஈஸ்ஸேச்சாதி³னா வுத்திக³ந்த²ஸ்ஸாதி◌⁴ப்பாயங் விவரதி.

117. ஸாஸ

ஸத்த²ங் “ப்³யஞ்ஜனே தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா”தி (1-33) ரஸ்ஸோ.

120. ஞா

“ந்தோ கத்தரி வத்தமானே”தி (5-64) ந்தோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

121. ஸகா

குக்ப்பச்சயே அந்தககாரோ குப்பச்சயே ஆதி³ககாரோ அந்தாவயவத்தோ².

122. நீதோ

நாஞ்ஞுத்ரசயாதீ³ஸூதி நிச்ச²யதோ-ஞ்ஞேஸு [அஞ்ஞஸ்மிங்] சயாதீ³ஸ்வத்தே²ஸு சோ² ந ப◌⁴வதீதி அத்தோ².

123. ஜர

ஈம்ஹி ஜஸத்³தே³ அகாரஸ்ஸ லோபோ, லே து ஜீராபயதி. தஸ்ஸாதிக்யஸ்ஸ.

124. தி³ஸஸ்ஸ

தி³ட்டி² த³ஸ்ஸனங், த³ஸ்ஸனாய த³ட்டு²ங். “ஸரம்ஹா த்³வே”தி (1-34) த்³வித்தே து³த்³த³ஸோ. “ஆ ஈ”ச்சாதி³னா (6-33) ஈஸ்ஸ ரஸ்ஸோ (அத்³த³க்கி²). த³க்கி²ஸ்ஸதி “ப◌⁴விஸ்ஸதி ஸ்ஸதி”ச்சாதி³னா, (6-2) ஸ்ஸதி.

125. ஸமா

வாத³ஸ்ஸரேதி விகப்பேன த³காரஸ்ஸ ராதே³ஸே.

127. அன

த³ஸ்ஸாத்யனநுவத்தமானேபி த³ஸ்ஸேவ பப்போதி வசனப³லேனாதி த³ஸ்ஸேதுங் பக்க²ந்தரமாஹ- 'ஆதி³ஸ்ஸா'திஆதி³. அனக௴ண்ஸூ பரேஸூ ஆபரீஹி த³ஸ்ஸானியமேன ளோச்சாஸங்கிய நேவங், யதா²க்கமமேவ நிஸ்ஸிதோதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'அனக௴ண்ஸூ'ச்சாதி³. ஆபரஸ்ஸாதி ஆகாரதோ பரஸ்ஸ த³ஸ்ஸ.

128. அத்யா

வுத்தியங் ஏதஸ்மிங் விஸயேதி எத்த² ஏதஸ்மிந்தி த்யாதி³ந்தவஜ்ஜிதபச்சய விஸயேதி அத்தோ². விஞ்ஞாயமானத்தா ஞாபிதோ ஹோதீதி க³ம்யதே. ந ஞாபகதோதி இமினா இத³ங் த³ஸ்ஸேதி "கிஞ்சி வசனானுஸாரதோ விஞ்ஞாயமானதாமத்தேன ஞாபீயதே கிஞ்சி ஞாபகேன, அஸ்மிம்பக்கே² வுத்தானுஸாரதோ கத்த²சி கஸ்ஸசி தா௴துனோ அப்பயோகோ³ விஞ்ஞாபீயதீ"தி. பக்க²ந்தரமாஹ- 'ஞாபகத்தாயேவ வா'திஆதி³. ஸமத்தே²தி ததா²ஹிச்சாதி³னா. அஸஸ்ஸாப்பயோகோ³தி அஸதா௴துஸ்ஸ கிஸ்மிஞ்சி தப்³பா³தி³கே பச்சயே பரே ப௴விதப்³ப³ந்திஆதீ³னமப்பயோகோ³தி அத்தோ².

வினாபி ஸுத்தந்தி "அத்யாதீ³"திஆதி³கங் ஸுத்தங் வினாபி. ஏவங் மஞ்ஞதே "அஸஸ்ஸ பூ௴ஆதே³ஸேன ஸாதீ௴யமானங் ஸப்³ப³மிட்ட²ங் ப³ஹுலாதி௴காரதோ பூ௴தா௴துனாவ ஸிஜ்ஜ²தி வினாபி பூ௴ஆதே³ஸஸுத்தந்தரந்தி கத்த²சி கஸ்ஸசி அப்பயோக³ஸ்ஸ ஞாபகத்தம்பிஸ்ஸ யுஜ்ஜதி அஞ்ஞத்த² கரீயமானமிஹாபி அத்த²வந்தங் ஸியா"தி.

யேதி தா௴துப்பயோகா³ யஸ்மிந்தி விஸயே, பாதிஸ்ஸாதி 'பா-ரக்க²ணே'தீமஸ்ஸ, நப்பயோகோ³ பாயயதி பாயயிதப்³ப³ந்திஆதி³ப்பயோகோ³ ந ஹோதீதி. ஏவமுபரிபி யதா²யோக³ங் ஞெய்யங். ப்³ரூஸ்ஸாதி 'ப்³ரூ=வசனே'இச்சஸ்ஸ. அதி³ஸ்ஸாதி 'அத³-ப௴க்க²ணே'இச்சஸ்ஸ. ஈஆதீ³தி பூ௴தே ஈஆதி³. ஏதிஸ்ஸ ச ஈஆதீ³ஸூதி ஸம்ப³ந்தோ௴.

அவபோ³தே௴ ஏதிஸ்ஸ ணிஸேஸூ ச ஈஆதீ³ஸூ ச, அஜ்ஜே²னே ஏதிஸ்ஸ பரொக்கா²ஸூ ச ணிஸேஸூ ச ஈஆதீ³ஸூசாதி யோஜேதப்³ப³ங். ஸப்³ப³த்த² நப்பயோகோ³தி யோஜெத்வா அத்தோ² வேதி³தப்³போ³. ப³ஹுலங்விதா௴னதோ ஞாதப்³பா³தி யோஜனா. யக்விகரணேன நித்³தே³ஸா 'அஸ-க்கே²பனேதீ மஸ்ஸா'தி வுத்தங், ததா³ஹ- 'அஸஸ்ஸா'திஆதி³.

129. அஆ

ஸ்ஸாதி ஜாதினித்³தே³ஸோதி ஆஹ- 'ஸ்ஸஇதி'ச்சாதி³.

130. ந்த

புப்³ப³ஸரலோபே ரூபஸ்ஸ ஸமானத்தா அந்தினா அந்து ச க³ஹிதோதி ‘ஸந்தி ஸந்தூ’தி உதா³ஹரணத்³வயங் த³ஸ்ஸிதங்.

131. பாதி³

தே ச பாத³யோ ஜோதெந்தீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. அன்வயப்³யதிரேகேஹி கிரியா யதி³பி தா◌⁴துனாவ வுச்சதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. கிங் விஸிட்டா² கிரியே ச்சாஹ- ‘ஸாமஞ்ஞபூ◌⁴தா விஸிட்டா² வா’தி. ஸோ விஸேஸோதி யேன விஸேஸேன விஸிட்டா² கிரியா தா◌⁴துனாவ வுச்சதி ஸோ விஸேஸோ. வாசக பே◌⁴த³தோதி ஸாமஞ்ஞாய ச கிரியாய விஸிட்டா²ய ச வாசகானங் தா◌⁴தூனங் பே◌⁴த³தோ தேனாபீதி கச்சானேனாபி. ஸண்டா²னங் ஸண்டி²தி.

141. கஸ

கிட்ட²மத³தீதி கிட்டா²தோ³, கிட்ட²ஸத்³தே³னுபசாரதோ கஸிதட்டா²னே உட்டி²த ஸஸ்ஸங் வுச்சதி.

142. த◌⁴ஸ்தோ

ட²ஸ்ஸாபா◌⁴வத்தங் நிப்பச்சந்தேதி அஜ்ஜா²ஹாரோ.

144. ஸாஸ

அனுஸாஸீயித்தா²தி அனுஸிட்டோ² கம்மே க்தோ “ஸா ஸஸ்ஸ ஸிஸ்வா” (5-117) ஸாஸனாய ஸாஸிதுங்.

147. ப³ஹ

அத² ப³ஹஸ்ஸாதி டா◌⁴தே³ஸஸம்ப³ந்தே◌⁴ ச²ட்டீ² கஸ்மா ந விஞ்ஞாயதேதி ஆஹ- ‘ப³ஹஸ்ஸா’திஆதி³. ட◌⁴யோக³பஜ்ஜேனாதி ட◌⁴காரேன ஸஹ யோக³பஜ்ஜேன ஏகீபா◌⁴வேனாதி அத்தோ².

148. ருஹா

ளோசாதி வுத்தத்தாதி ஏவங் மஞ்ஞதே “யதா³யங் பச்சயாதே³ஸோ ஸியா ததா³ ஏதே ஸமாஸேனே-கதோ நித்³தி³ஸெய்யா”தி, தேனாஹ- ‘ஹளாதி வதெ³ய்யா’தி.

149. முஹா

முத்³தோ◌⁴தி “தோ◌⁴ ஹேதேஹீ”தி (5-145) தஸ்ஸ தோ◌⁴.

150. பி◌⁴தா³

இமஸ்ஸாதி 'பீ-தப்பனே'தீமஸ்ஸ, இஹாதி இமஸ்மிங் டா²னே. பினயீதி தூ²லோ அஹோஸீதி அத்தோ² ஸூயீதி இதிஸத்³தோ³ ஆத்³யத்தோ², தேன அதீ³யி அடீ³யி அலீயி அலூயீதிமே ஸங்க³ய்ஹந்தி. யாவ க்திக்³க³ஹணாதி "லோபோ வட்³டா◌⁴க்திஸ்ஸா"தி (5-158) க்திவசனாவதி◌⁴.

151. தா³த்வீ

அதீ³யித்தா²தி தி³ன்னோ, அத³தீ³தி தி³ன்னவா.

152. கிரா

அகிரீ, அகிரீயித்தா²தி வா கிண்ணோ, அகிரீதி கிண்ணவா. அபுரீ புரீயித்தா²தி புண்ணோ, அபுரீதி புண்ணவா. அகி²யீதி கீ²ணோ கீ²ணவா.

153. தரா

அதரீ, அஜீரீதி கமேன விக்³க³ஹோ. சீயித்தா²தி சிண்ணோ, சினீதி சிண்ணவா.

157. முசா

அஸக்கீ²தி ஸத்தோ ஸத்தவா. 'ஸஜ=ஸங்கே³'தீ மஸ்ஸாபி ஸத்தோ ஸத்தவாதி ஹோதி.

158. லோபோ

வட்³ட◌⁴னங் வட்³டி◌⁴.

159. க்வி

அபி◌⁴ப◌⁴வதீதி அபி◌⁴பூ◌⁴.

162. மான

மஸ்ஸ லோபோதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

163. ஞ்ஞில

க³ஹெத்வா 'க³ஹ-உபாதா³னே'க³ஹணங் கத்வா க³ஹெத்வா.

164. ப்யோ

ஒஸ்ஸட்டா²னுப³ந்த⁴ஸ்ஸாதி பரிச்சத்தானுப³ந்த⁴ஸ்ஸ. யகாரமத்தஸ்ஸ நிவத்தனத்தோ²தி விஸேஸனத்தோ²தீமஸ்ஸ அதி⁴ப்பாயத்த²மாஹ. ததா²ஹி விஸேஸனங் கேவலயகாரதோ விஸுங் கரணங் அத்தோ² யஸ்ஸாதி அஞ்ஞு பத³த்தே² ஸதி கேவலயகாரஸ்ஸ நிவத்தனங் விஞ்ஞாயதே. யகாரமத்தே க³ஹிதே கோ தோ³ஸோதி ஆஹ- 'யோ வா த்வாஸ்ஸ ஸமாஸேதிஹீ'திஆதி³. பத்வாதி 'பத பத²=க³மனே, பத³=க³மனே'இச்சஸ்ஸ வா.

165. துங்

தயோபீதி துங்யான ரச்சா.

169. தி³ஸா

நாப்பக்கேதி ந அப்பத்தே பத்தேயேவாதி அத்தோ². ஞாபகாலோபோதி "திதாலீஸா"தி (1-1) ஞாபகதோயேவ க்த்வாப்பச்சயஸ்ஸ யோ வகாரோ தஸ்ஸ லோபோதி அத்தோ².

171. ரா ந

நனு நஸ்ஸாதி வுத்தே பச்சயனகாரஸ்ஸாதி கத²ங் விஞ்ஞாயதீதி ஆஹ- 'நஸ்ஸா'திஆதி³,ந்தமானத்யாதீ³னங் பச்சயானங் நஸ்ஸ "நந்தமானத்யாதீ³ன"ந்தி (5-172) ணத்தபடிஸேதா⁴ விஞ்ஞாயதி பகரணதோதி [பகாரோதி (பொத்த²கே)] ஆஹ- 'பச்சயனகாரோவா'தி.

173. க³ம

இச்சீ²யதேதி இச்சி²தப்³ப³ங். ஏஸனங் இச்சா². இச்சீ²யித்தா²தி இச்சி²தங், ஆஸனமாஸிதப்³ப³ங். ஆஸனாய அச்சி²துங். "ப்³யஞ்ஜனே தீ³க⁴ரஸ்ஸா"தி (1-33) ரஸ்ஸோ.

177. கர

அமானபரச்ச²க்கத்தே குருஆதே³ஸேன நோதா³ஹடங். கரானோதி "மானஸ்ஸமஸ்ஸா"தி (5-16) மலோபோ. கஸ்மா ந்தபுப்³ப³ச²க்கேஸு குரு ஆதே³ஸேன நோதா³ஹடந்தி ஆஹ- 'வவத்தி²தே'ச்சாதி³.

179. ணோ

நிக்³க³ஹீதஸ்ஸாதி "மஞ்சருதா⁴தீ³ன"ந்தி (5-19) கதனிக்³க³ஹீதஸ்ஸ. க³ஹணீயங் க³ண்ஹிதப்³ப³ங்.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

பஞ்சமகண்ட^{3}வண்ணனா நிட்டி^{2}தா.

ச²ட்ட²கண்ட³

1. வத்த

தத³த்த²ஸ்ஸேவாதி தஸ்ஸ க்ரியத்த²ஸ்ஸ. யோ கிரியாஸங்கா²தோ அத்தோ தஸ்ஸேவ. ஏதேன ஆதா◌⁴ரமேதங் க்ரியத்த²ஸ்ஸாதி ஞாபேதி. நஹிச்சாதி³னா தத³த்த²ஸ்ஸேவ விஸேஸனே காரணமாஹ. ஸுத்தங்வினாதிபரேஸங்விய ஸுத்தங் வினா. தாபி வத்தமானேயேவ ப◌⁴விஸ்ஸந்தீதி இமினா வத்துமிட்ட²த்தாதி எத்த² ஸேஸவசனமவபோ³தே◌⁴தி. ஏவகாரேனா (தி வத்தமானஸ்ஸேவாதி எத்த² ஏவஸத்³தே³ன.) தப்³பி³வச்சா²தி வத்தமானவசனிச்சா².

தங்ஸமீபஸ்ஸாதி எத்த² தஸத்³தே³ன மஹாகஸ்ஸபஸ்ஸ ஸுப◌⁴த்³த³வசனானுஸ்ஸரணஸங்கா²தோ மரணப்பத்திஹேது து³க்கா²னுப◌⁴வஸங்கா²தோ ச கிரியாவிஸேஸோ பரிக்³க³ஹிதோ, தே வா வத்தமானகிரியாவிஸேஸாதி தேஸமுபி◌⁴ன்னமாஸன்னானி கமேன அத◌⁴ம்மதீ³பனமரணானி, தேனாஹ-தீ³பன மரணானமாஸன்னத்தா'தி. ஏவங் மஞ்ஞதே "தக்காலவத்தமானகிரியாவிஸேஸஸ்ஸ தீ³பனமரணஸங்கா²தங் தங்ஸமீபதாவிபி கிரியந்தரங் வத்தமானக்³க³ஹணேன தங்ஸாமீப்யங் க³ய்ஹதி, யதா² (க³ங்கா³ஸமீபோ) தே³ஸோ க³ங்கா³தி வுச்சதி ததோ 'க³ங்கா³யங் கா³வோ'தி ஸியா''தி. புரே இச்சாதி³னா பக்க²ந்தரங் விரசிதங் வுத்திகாரேன, தது³பத³ஸ்ஸேதுங் முக²யதி 'ஸபா◌⁴வதோ' இச்சாதி³.

கிரியாகாலோதி வத்தமானகிரியாகாலோ. அவஸிஸ்ஸதீதி புரேபுராஸத்³தே³ஹி தீ³பிதஅனாக³தகாலதோ அவஸிஸ்ஸதி. கிரியா காலேதி தீ³பனமரணகிரியாகாலே. தஸ்ஸாதி தீ³பனமரணஸ்ஸ. வத்தமானத்தாதி எத்த² வத்தமானேயேவ ப◌⁴விஸ்ஸந்தீதி ஸேஸோ. அனேனாதி புரேச்சாதி³வுத்திவசனேன. புரேபுராஸத்³தே³ஹி அனாக³தகாலாவக³மே ஸதி தி³ப்பதி மரதீதி எத்த² தீ³பனமரணகிரியாகாலோ முக்²யே ததா³ வத்ததீதிஆஹ-'முக்²யங் வத்தமானத்தமாஹே'தி. புன பக்க²ந்தரமுபனீதங் காலேச்சாதி³னா வுத்திகாரேன, தமுபத³ஸ்ஸேதுங் முக²மாவத்தயதி 'அனாக³தே'ச்சாதி³.

வுத்தியங் காலப்³யத்தயோதி காலாதிவத்தனங், வத்தமானகாலாதிக்கமேன அனாக³தகாலேபி பா³ஹுலகாத்யாத³யோ ஹொந்தீதி அதி◌⁴ப்பாயோ. ததே³வ ஸமத்தே²தி 'ப◌⁴வந்தேவ'இச்சாதி³னா. த்யாத³யோதீமினா ஸப்³பே³ஸங் ஆக்²யாதிகானங் க³ஹணங். லஸ்ஸ தீ³கோ◌⁴தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. க³ச்ச²தீதி ஸக்கஸ்ஸ ஸஹபா◌⁴வங் க³மிஸ்ஸதீதி அத்தோ².

3. நாமே

படிஜானிஸ்ஸந்தீதி வத்தமானே அனாக³தவசனங், படிஜானந்தீதி அத்தோ². இதரம்பன பூ◌⁴தே ப◌⁴விஸ்ஸதீதி ஆஸி, கரிஸ்ஸதீதி அகரி, சேதே ஸ்ஸஸீதி சேதிதா அஸி, பு◌⁴ஞ்ஜிஸ்ஸஸீதி பு◌⁴ஞ்ஜிதா அஸி. அனோகப்பனா அஸ்ஸத்³தா◌⁴. அமரிஸனங் அக்க²மா. இமினாவாதி அத்தி²வசனே உபபதே³ கோதா◌⁴ ஸத்³தா◌⁴ஸூ க³ம்மமானெஸ்வ-ஸதீபி வசனந்தரே இமினாவ ஸாமஞ்ஞுவசனேன ஸித்³த◌⁴ந்தி அத்தோ². க³ரஹாவமாதி தஸ்ஸ ஹேதுவசனங். ததா²ஹிச்சாதி³னா க³ரஹாவக³மமேவ ஸமத்தே²தி. அத்தி²னாம ஈதி³ஸந்தி [அத்தி²னாமாதி (பொத்த²கே)] ஆபி◌⁴தோ³ஸிகஸ்ஸ கும்மாஸஸ்ஸ பரிபு◌⁴ஞ்ஜனங் விஜ்ஜதே நாமாதி அத்தோ². விஜ்ஜமானம்பி தங் அஸத்³த³ஹந்தோ அமரிஸந்தோ ஏவங் வத³தி. நத்தீ²தி மஞ்ஞேதி அதி◌⁴ப்பாயோ, தேனாஹ- ‘பச்சக்க²மபீ’தி [ஈதி³ஸம்பீதி] ஆதி³. யோபீதி ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸோபீதி தஸத்³தே³ன ஸம்ப³ந்தோ◌⁴ வேதி³தப்³போ³. அத்தீ²தி விஜ்ஜமானத்தே²தி வுத்தவிஜ்ஜமானத்தோ² வக்க²மானபக்க²த்தயேபி த³ட்ட²ப்³போ³.

நனு அத்தி²னாம தாதாதி எத்தகே வுத்தே பட²மோ அத்தி²னுகோ²ச்சாதி³கோ நிஸீதி³த்வாதி ஸத்³த³பரியந்தோ ச, து³தியோ அத்தி²னுகோ²ச்சாதி³கோ நிஸீதி³த்வாதி ஸத்³த³பரியந்தோ ச ததியோ அத்தி²மஞ்ஞேச்சாதி³கோ ஜிகு³ச்ச²னெய்யந்தி ஸத்³த³பரியந்தோ ச வசனப்பப³ந்தோ◌⁴ கத²ங் லப்³ப◌⁴தீதி மனஸி நிதா◌⁴யாஹ- ‘ஸோபனா’திஆதி³. இமினாதி ‘அத்தி²யேவிஹாபி நிந்தா³வக³மோ’தி வசனேன. டா²னபோ◌⁴ஜனே க³ரஹதீதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. வுத்தங் ஸக்கதானுஸாரேன. நிஸ்ஸாயனிஸ்ஸாயாதி யத்த² ப◌⁴க³வா நிஸின்னோ தங் டா²னங் நிஸ்ஸாய நிஸ்ஸாய.

4. பூ◌⁴தே

கிரியாரூபேதி கிரியாஸபா◌⁴வே, ஏவமஞ்ஞத்ராபீதி அக³மி அக³மித்தா²தீமேஹி அஞ்ஞத்ர அக³முங் இச்சாதி³கே அக³மோச்சாதி³கே ச. அனுத³ரா அலோமிகாதி ஸந்தமப்யுத³ராதி³கங் மஹத்தாபா◌⁴வபடிபாத³னாய ப³ஹுத்தா பா◌⁴வபடிபாத³னாய ச ந வத்துமிச்சீ²யதே.

5. அன

அஞ்ஞபத³த்த²வுத்தியாதி வுத்தமஞ்ஞபத³த்த²ங் த³ஸ்ஸேதி ‘வக்க²மானலக்க²ணோ’ச்சாதி³னா. வக்க²மானலக்க²ணோதிவுத்திகாரேன “ஆஞாய்யா”ச்சாதி³னா வக்க²மானலக்க²ணோ. அந்தோகத்வாதி இமினா ஆஸத்³த³ஸ்ஸாபி◌⁴விதி◌⁴ம்ஹி பவத்திமாஹ. அஹருப◌⁴யதட்³ட◌⁴ரத்தங் வாதி எத்த² வாஸத்³தோ³ பக்க²ந்தரே. அட்³ட◌⁴ரத்தஸத்³தே³ன ரத்தியா சதுத்தோ² பா◌⁴கோ³-த்ர வத்துமிட்டோ², அஹோ ச தஸ்ஸ அட்³ட◌⁴ரத்தஞ்சாதி அத்தோ². இமஸ்ஸாதி◌⁴ப்பாயத்த²மாஹ- ‘அதீதேச்சாதி³. உப◌⁴யத்த²

அதி◌⁴ப்பாயங் விவரதி‘அய’மிச்சாதி³னா. பஞ்சயாமோதி அதீதாய ரத்தியா பச்சி²மபஞ்சசத்தாலீஸவினாடி³காதி◌⁴கக◌⁴டிகாத்தயங் அனாக³தாய புரிமபஞ்சசத்தாலீஸவினாடி³காதி◌⁴கக◌⁴டிகத்த²யஞ்சேதி அட்³டா◌⁴தி◌⁴கஸத்தக◌⁴டிகாபரிமாணோ ஏகோ யாமோ அஹஸ்ஸ சத்தாரோதி பஞ்ச யாமா பஹாரா அஸ்ஸாதி பஞ்சயாமோ.

> க³தாயபச்சி²மோ யாமோ, பச்சி²மத்³த◌⁴மிமஸ்ஸ வா;
> பஹாரோ-நாக³தாயாதீ³, தத³த்³த◌⁴மபி வா ததா².
>
> வுத்தகாலாவதி◌⁴ மஜ்ஜோ², காலோ ஸோ-ஜ்ஜதனோ மதோ;
> தன்னிஸேதே◌⁴ன யொத்வஞ்ஞோ, ஸோ-நஜ்ஜதனோ மதோ.

அக³மத்தா²திஆதீ³ஸு அ꞉ஸ்ஸஆதீ³னங் ஸம்ப³ந்தி◌⁴ப்³யஞ்ஜனஸ்ஸாபா◌⁴வா ந இஞ. ப்³யாமிஸ்ஸேபீதி அஜ்ஜதனமிஸ்ஸேபி பூ◌⁴தே. நஞ்ஸமாஸனிஸ்ஸயே ப்³யாமிஸ்ஸே யதா² பப்போதீதி த³ஸ்ஸெந்தோ ஆஹ- ‘பரியுதா³ஸேதாவே’ச்சாதி³.

அஜ்ஜதனநிஸ்ஸயோதி ப்³யாமிஸ்ஸே அஜ்ஜதனபா◌⁴கீ³னிஸ்ஸயோ. அத்து²தி பஞ்ஹே து தத³ஞ்ஞனிஸ்ஸயோதி ப்³யாமிஸ்ஸேயேவ ததோ அஜ்ஜதனதோ இதரானஜ்ஜதன நிஸ்ஸயோ அஞ்ஞுத்ராதி ப்³யாமிஸ்ஸதோ அஞ்ஞத்ர பூ◌⁴தகாலே. பஸங்கோ³தி ஆ ஞுஆதீ³னங் பஸங்கோ³. அஜ்ஜஹிய்யோவாதி ப்³யாமிஸ்ஸதாத³ஸ்ஸனத்த²ங் வுத்தங்.

6. பரோ

ஸமாஸோதி ச²ட்டீ²ஸமாஸோ காரகஸமாஸோ வா. நிபாதனதா சாஸ்ஸ விஸேஸதோதி. ஏதஞ்சாதி பரொக்கே²தி ஏதஞ்ச. க்ரியத்த²ஸ்ஸ உபாதி◌⁴ விஸேஸனங் க்ரியத்தோ²பாதி◌⁴, தஸ்ஸ க்ரியத்தோ²பாதி◌⁴னோ பூ◌⁴தா நஜ்ஜதனஸ்ஸ ஸாத◌⁴னத்³வாரேன விஸேஸனங், ந தூஜுகங்த்யத்தோ². கஸ்மா நோஜுகங் விஸேஸனங் த்யாஹ ‘ப்³யவச்சே²ஜ்ஜாபா◌⁴வா’தி. தமேவ பு²டயிதுமாஹ- ‘ததா²ஹி’ச்சாதி³.

ஸாதி◌⁴யமானாதி இமினா தா◌⁴த்வத்த²ஸ்ஸாபரினிப்ப²ன்னதங் போ³தே◌⁴தி. தே ஸந்தி இந்த்³ரியானங். ஸந்தோ விஜ்ஜமானோ விஸயோ யேஸங் இந்த்³ரியானங் தே ஸம்பா◌⁴வோ தத்தங், தஸ்மா. நேதி படிஸேதே◌⁴, ஸாத◌⁴னத்³வாரேன விஸேஸனத்தே ப்³யவச்சே²ஜ்ஜஸப்³பா◌⁴வா யதா²வுத்ததோ³ஸோ ந ப◌⁴வதீதி அத்தோ². தோ³ஸா பா◌⁴வமேவ த³ஸ்ஸேதுமாஹ- ‘யஸ்ஸி’ச்சாதி³. யஸ்ஸாதி தா◌⁴த்வத்த²ஸ்ஸ. தத்தா²தி தஸ்மிங் அப்பச்சக்கே² தா◌⁴த்வத்தே². காரகானங் ஸத்திஸபா◌⁴வத்தா ஸாபி அபச்சக்கா² வாதி சோதே³தி நனுசேச்சாதி³னா. அஸத்தோதி அஸமத்தோ².

அத்தானாம அத்தனோ பச்சக்கோ²தி தப்³பி³ஸயே அம்ஹகாரகஸ்ஸ விதா◌⁴னமயுத்தந்தி மனஸி நிதா◌⁴ய யங் வுத்தங் வுத்திகாரேன, தமுபத³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'நனுசே'ச்சாதி³. அத்தபோ³த◌⁴னீயாபி ஹி கிரியா யதா³ சித்தவிக்கே²பதோ நோபலக்கீ²யதே, ததா³யங் பரொக்கா² ப◌⁴வதி, தேனுத்தமவிஸயேபி பரொக்க²பா◌⁴வோ தஸ்ஸா ப◌⁴வத்வேவ. ஜாக³ரதோபி யதா³ மதா³ மனொப்³யாதங்க³தோ அனுபலத்³தி◌⁴, ததா³பி ப◌⁴வத்யேவேதி த³ஸ்ஸேதுங் வுத்தங் ப்³யாஸத்தவசனங். அபி◌⁴னிப்³ப³த்திகாலேதி கிரியா நிப்³ப³த்திகாலே, 'ஸுத்தோ-ஹங் கிங் விலலாப, மத்தோ-ஹங் கிங்விலலாபே'தி இத³மத்ரோதா³ஹரணங். சித்த சிக்கே²பவிஸயப்பத³ஸ்ஸனாயெத்த² ஸுத்தவசனங்.

7. எய்யா

எய்யாதோ³தீமினா எய்யாத்³யத்தோ² க³ஹிதோதி போ³தே◌⁴துங் யேனேச்சாதி³கங் வுத்தங். நிமித்தஸத்³தா³பெக்கா²ய தந்தி வத்தப்³பே³ விஸயஸத்³தா³பெக்கா²யஸோதி வுத்தங். தேஸந்தி எய்யாதீ³னங். விஸயங் த³ஸ்ஸேதி 'ஹேதுப²லெஸ்விச்சாதி³கோ'தி. ஆதி³ஸத்³தே³ன பஞ்ஹபத்த²னாத³யோ க³ஹிதா. அதா²த்ர க்ரியக்³க³ஹணாபா◌⁴வே க்ரியாதிபத்தியந்தி கத²ங் லப்³ப◌⁴திச்சாஹ- 'க்ரியாதி பத்திய'ந்தி ஆதி³. க்ரியாதிபத்தியந்தி விவரணங் கதந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யத்³வாரேனாதி கிரியாஸங்கா²தஅத்த²முகே²ன, பகதக்ரியத்த² விஸேஸனத்தாதி க்ரியத்தா²தி◌⁴காரதோ அதி◌⁴கதஸ்ஸ தா◌⁴துஸ்ஸ விஸேஸனத்தா. இத³ங் வுத்தங் ஹோதி "அதிபத்தியந்தி அதி◌⁴கதக்ரியத்த²விஸேஸனங், விஸேஸனஞ்ச ஹொந்தங் நோஜுகங் ப◌⁴விதுமரஹதி கிஞ்சரஹி அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யத்³வாரேன, ததா²ஹி அதிபதனங் நாம க்ரியாய ஹோதி, ந க்ரியத்த²ஸ்ஸ அயுஜ்ஜனதோ, தஸ்மா அதிபத்தியந்திவுத்தெக்ரியாதிபத்தி யந்தி இத³ங் க்ரியத்த²விஸேஸனங் ஹொந்தங் அபி◌⁴தெ◌⁴ய்யத்³வாரேன ஹோதீதி க்ரியாதிபத்தியந்தி விவரணங் கத"ந்தி. விது◌⁴ரப்பச்சயோபனிபாததோதி விருத்³த◌⁴ப்பச்சயஸமவாயாதி அத்தோ².

காரணவேகல்லதோவாதி ஹேதுமதோ ப²லஸ்ஸ யோ ஹேது தஸ்ஸ விகலத்தேன. தத்ரேதீமஸ்ஸ அத்தோ² வத்தமானவிஸயேதி. க்ரியாதிபத்தியந்தி பூ◌⁴தாதி³ க்ரியாதிபத்தியங். லிங்க³தோதி நிமித்தேன. க³மகேன லிங்கே³ன க³ம்மாயாதிபத்தியா பு³ஜ்ஜ²னகாலங் வத்தமானோ காலோ ந திட்ட²தி அதிக்கமதீதி ஆஹ- 'வத்தமானதாய ப்³யதிக்கமா'தி. ததே³வ பு²டயதி 'ஸமகால'ந்திஆதி³னா. ஸமகாலந்தி ஏகக்க²ணே. வத்தமானஸ்ஸ

க்ரியாதிபத்யஸம்ப◌⁴வா தத³வஸிட்டா²தீதானாக³தெஸ்வெய்யாதீ³னம்பா◌⁴வோ (அஞ்ஞதா²) நுபபத்தியாதி வுத்தங் வுத்தியங் 'ஸாமத்தி²யாதிஆதி³.

லிங்கே³னாதி எத்த² புப்³பே³ த³க்கி²ணேன க³மனே ஸதி ஸகடிஸ்ஸாபரியா ப◌⁴வனத³ஸ்ஸனங் த³க்கி²ணேன க³மனஸ்ஸ ஸகடாபரியாப◌⁴வனஹேதுத்தே லிங்க³ங், த³க்கி²ணேன க³மனஸ்ஸாதிபத்தியா அஞ்ஞதோ க³மனாதி³ லிங்க³ங். ஸகடா கிரியாப◌⁴வனாதிபத்தியா ஸகடே க³ருபா◌⁴ராரோபனாதி³ லிங்க³ங். பட²மவயே அரஹத்தப◌⁴வனங் தங்ஹேதுபூ◌⁴தஞ்ச பப்³ப³ஜ்ஜங் பரேஸங் பட²மவயே பப்³ப³ஜ்ஜானிமித்தாரஹத்தப்பத்திலிங்கே³ன விஞ்ஞாய பப்³ப³ஜ்ஜாயாதிபத்தி க◌⁴ரகம்மப்³யாவடதாதி³லிங்கே³ன, அரஹத்தஸ்ஸாதிபத்தி ச பப்³ப³ஜ்ஜானிமித்தாபா◌⁴வேன [பா◌⁴வவிரஹேன (பொத்த²கே)] லிங்கே³னாவஸீயதேதி லிங்கே³ன பூ◌⁴த க்ரியாதிபத்தி பன வேதி³தப்³பா³, யதி³ பனேவமபி◌⁴ஞ்ஞாலாபீ◌⁴ பயுஞ்ஜதி ததா³ பச்சக்க²ஞாணேனேவ ஸப்³ப³ங் விஞ்ஞாய பயுஞ்ஜதீதி வேதி³தப்³ப³ங். லிங்க³தோவஸீயமானாயந்தி பன பா³ஹுல்லேன வுத்தங்.

8. ஹேது

நிச்சப◌⁴வனங் ஹேது (த்யாதி³னா) ஹேதுப²லபா◌⁴வோயேவெத்த², நாதி பத்தீதி தீ³பேதி. ஸப்³ப³ப்பச்சயோதா³ஹரணவஸேனாதி ஸப்³பே³ஸங் எய்யாதீ³னம்பச்சயானங் உதா³ஹரணவஸேன. ஹேதுப²லானங் ஸப்³பா◌⁴வதோதி வுத்தத்தா ஹேதுப²லானி த³ஸ்ஸேதி ஹனநமிச்சாதி³னா. ஏவங் ஹேதுப²லஸப்³பா◌⁴வதோ ஸப்³ப³காலே ச விதா◌⁴னதோ எத்த² வத்தமானேபி பப்போதீதி பா◌⁴வோ. ஸோ ச ஹேதுஹேதுமந்தபா◌⁴வோ ச.

9. பஞ்ஹே

பச்சி²மங் பச்சி²மங் பத³ந்திஆதீ³ஸு பஞ்ஹோதி புரிமங் பத³ங், ஸம்புச்ச²னாதி பச்சி²மங் பத³ந்திஆதி³னா த³ட்ட²ப்³ப³ங். ஸமேச்ச அஞ்ஞமஞ்ஞங் புச்ச²னா ஸம்புச்ச²னா, யாசனங் தே³ஹீ த்யாதி³னா யாசனமத்த²ங், இட்ட²ஸ்ஸாஸம்பத்தஸ்ஸாத்த²னமிட்டா²ஸிங்ஸனங். பத்தகாலவஸேன ச விஸயபே◌⁴தே³ன பி◌⁴ன்னாய பீதி யோஜெத்வா அத்தோ² த³ட்ட²ப்³போ³. பத்தகாலங் த³ஸ்ஸேதி நிமித்தபூ◌⁴தஸ்ஸாதிஆதி³னா. நிமித்தபூ◌⁴தஸ்ஸாதி தங்தங்கிச்சஸம்பஜ்ஜனே காரணபூ◌⁴தஸ்ஸ. விதி◌⁴ நாம தி³ட்ட²த◌⁴ம்மிகஸம்பராயிக நிமந்தணாமந்தணாஜ்ஜே²ஸனபேஸனானி. எத்த² ச அனுஞ்ஞாபத்தகாலேஸு ச பஞ்சமீ விஹிதா பரேஹி, தி³ட்ட²த◌⁴ம்மிகாதீ³ஸு பஞ்சஸு ஸத்தமீ. இத◌⁴ பன தே த்³வேபி விதி◌⁴விஸேஸாயேவாதி விதி◌⁴ம்ஹி அந்தோகரித்வா எய்யாதி³ங் விதா◌⁴துங் யங் வுத்தங் வுத்திகாரேன, ததி³தா³னி வத்துகாமோ ஆஹ- 'அனுஞ்ஞாபத்தகாலேஸுபி'ச்சாதி³. விதி◌⁴ப்பதீதிமேவ பகாஸேதி 'ஏவங் கரெய்யாஸீ''திச்சாதி³னா. அனுஜானந்தோபி

தீ³பெந்தோபி கிரியாஸு ப்³யாபாரேதியேவாதி ப்³யாபாரணம்பதீதிதோதி யோஜெத்வா அத்தோ² வேதி³தப்³போ³.

பேஸனேபி கேஸஞ்சி ப்³யாகரணஞ்ஞூனங் ஸத்தமீவிதி⁴ச்சி²தோதிவுத்திகாரேன யங் வுத்தங், தங் தா³னி வத்துமாஹ- 'பேஸனே பி'ச்சாதி³. ஸமூலதந்தி கேஸஞ்சி ஸத்³தி³கானங் ஸத்தமீவிதி⁴விதா⁴னமூலேன ஸமூலதங். "அனுமதிபரிகப்பத்தே²ஸு ஸத்தமீ"தி (3-1-11) கச்சானஸுத்தங். கத்துமிச்ச²தோ பரஸ்ஸ அனுஜானநங் அனுமதி, பரிகப்பனங் ஸல்லக்க²ணங் நிரூபனங் பரிகப்போ ஹேதுப²லகிரியா ஸம்ப⁴வோ ச, தஸ்மிங் அனுமத்யத்தே² ச பரிகப்பத்தே² ச ஸத்தமீவிப⁴த்தி ஹோதீதி அத்தோ². அத்த²க்³க³ஹணேன விதி⁴னிமந்தணாமந்தணாஜ்ஜே²ஸன பத்த²னாபத்தகாலேஸு ச.

10. து அந்து

உதா³ஹடாதி க³ச்ச²து க³ச்ச²ந்துஆதி³னா உதா³ஹடா. த³தா³தூதி யாசனே.

11. ஸத்ய

அரஹத்தே² சாயமேவ பயோகோ³, தேன ப⁴வங் க²லு ரஜ்ஜங் கரெய்ய ப⁴வங் அரஹோதி யோஜெத்வா த³ட்ட²ப்³போ³.

12. ஸம்பா⁴

யொக்³க³தாஜ்ஜ²வஸானந்தீமஸ்ஸாத்த²பத³ங் , ஸத்திஸத்³த³ஹனந்தி ஸாமத்தி²யஸ்ஸ ஸத்³த³ஹனந்தி அத்தோ². பயோகா³னுஸாரிதங் தீ³பேதீ ஸம்ப³ந்தோ⁴. க³ம்மமானேதி ஸம்பா⁴வேமிச்சாதி³னா ப்⁴வாதி³தா⁴தூஹி அவுச்சமானேபி க³ம்யமானே. உதா³ஹடங் 'அபிபப்³ப³தங் ஸிரஸா பி⁴ந்தெ³ய்யா'தி. மஹாப³லதாய ஹத்தி²ஹனநே அலமத்த²விஸயே ஸம்பா⁴வனே ஸத்யபி அலங் ஸத்³தோ³-த்ராலமத்தோ² யுத்தோதி ந ப⁴வந்தெத்யாத³யோ ஹனிஸ்ஸதி. தா⁴துனாதி எத்த² தா⁴துக்³க³ஹணேன ப்⁴வாத³யோ க³ய்ஹந்தே தத்த² தா⁴துஸத்³த³ஸ்ஸ ருள்ஹத்தா புப்³பா³சரியஸஞ்ஞாய வா. உதா³ஹடந்தி பு⁴ஞ்ஜெய்ய ப⁴வங் த்யாதி³னா.

13. மாயோ

ஸூதி மாஸூதி எத்த² ஸூஸத்³தோ³. எத்த² இமஸ்மிங் உதா³ஹரணே. நிவத்தேதி மாஸத்³தோ³தி ஸேஸோ. ஆரத்³த⁴ந்தி இமினா வத்தமானங் வனக³மனங் த³ஸ்ஸேதி. அந்தோபூ⁴தண்யத்தா²தி ணிப்பச்சயாபா⁴வேபி அத்தனி அந்தோபூ⁴தண்யத்த² தா⁴துதோ. ஈஆதீ³னங் ஆஆதீ³னஞ்ச ஸககாலோனாம பூ⁴தோ காலோ. தா⁴துஸம்ப³ந்தோ⁴

விஸேஸனவிஸெஸ்ஸபா◌⁴வோ, தேனாஹ- 'தா◌⁴த்வத்த² ஸம்ப³ந்தே◌⁴ விஸேஸன விஸெஸ்ஸபா◌⁴வலக்க²ணே'தி. ஸப்³ப³த்தா²க்²யாத வாச்சொத்தோ² விஸெஸ்ஸோ ஸ்யாத்³யந்தவாச்சோ விஸேஸனங்.

இட்டோ²தி பரேஸமிட்டோ². ஜானநத்த²வஸேன க³மனத்த²த்தாதி "க³மனத்தா² கம்மகா"தி (5-59) ஸுத்தே க³மனத்த²ஸத்³தே³ன 'யே க³த்யத்தா² தே பு³த்³த்◌⁴யத்தா²'தி ஜானநத்தோ²பி க³ஹிதோதி ஏவங் க³ஹிதஜானநத்த²வஸேன க³மனத்த²த்தாதி அத்தோ². அபி◌⁴மதானி பாணினியானங். ததா² ஸத்³த³ஸ்ஸத்த²மாஹ- 'அனந்தரேன க³தத்த²'(ந்தி அன)ந்தரே வுத்தேன கரணபூ◌⁴தேனாதி அத்தோ². அபி◌⁴மதோதி பாணினியானமேவ இதா◌⁴தி◌⁴ப்பேதஸமுச்சயங் வத்துமாஹ- 'ஸமுச்சயோ'இச்சாதி³. அதா²த்ர கத²மனேகாஸங் கிரியானங் சீய மானதா யாவதா ஏகாவாடனகிரியாஜ்ஜ²யனகிரியா செத்யாஸங்கியாஹ- 'ஸாத◌⁴னபே◌⁴த³னே'ச்சாதி³. மடா²தி³ஸாத◌⁴னானம்பே◌⁴தே³னாடன கிரியாயபி பே◌⁴தோ³தி அத்தோ². தக்கிரியாப்பதா◌⁴னஸ்ஸாதி ஸா லவனகிரியா பதா◌⁴னமஸ்ஸ கத்துனோ. யோ- யமஞ்ஞேபி நியோஜெந்தோ விய கிரியங் கரோதி ஸோ நா-ஞ்ஞகிரியாபதா◌⁴னே யுத்தோ, தக்கிரியாப்பதா◌⁴னேயேவேதி.

14. புப்³ப³

மஹாவாக்யரூபத்தா பகரணஸ்ஸ தத³பெக்கா²ய வாக்யேகதே³ஸத்தங் "வத்தமானே திஅந்தி, ப◌⁴விஸ்ஸதி"ச்சாதீ³னங் வாக்யானந்தி ஆஹ 'வாக்யேகதே³ஸேஹீ'தி. அதோயேவமாஹ-வாக்யாவயவோபரோ-து◌⁴னா கரீயதே'தி. விதி◌⁴வாக்யத்தமஸ்ஸ த³ஸ்ஸெத்வா நியமவாக்யத்தங் தா³னி த³ஸ்ஸேதுங் 'அத²வா நியமத்த²மித³ந்த்யாதீ³ன'ந்த்யாஹ. நியமஸுத்தத்தமேவ பு²டயதி 'தேஹி'ச்சாதி³னா. தேஹி தேஹி ஸுத்தேஹீதி "வத்தமானே தி அந்தி"ச்சாதீ³ஹி தேஹி தேஹி ஸுத்தேஹி. இமினாதி "புப்³ப³பரா"தி³னா இமினா ஸுத்தேன. நனு தும்ஹாம்ஹஸேஸேஸூதி எத்தகே வுச்சமானே 'தும்ஹாம்ஹஸத்³த³வசனீயேஸு தத³ஞ்ஞஸத்³த³வசனீயேஸு ச காரகேஸூ'தி அயங் விஸேஸோ குதோ க³ம்யதே யேனேவங் விவடங்த்யாஹ- 'கத்துகம்மே'ச்சாதி³. கத்தாதீ³ஸு விதா◌⁴னஞ்ச வக்க²தி.

கத்துகம்மானமேவாதி இமினா பா◌⁴வங் ப்³யவச்சி²ந்த³தி. ததா² ச வக்க²தி- 'தும்ஹாம்ஹஸத்³த³வசனீயத்தாபா◌⁴வா'தி. அஸத்வபூ◌⁴தாயேச்சாதி³கமேகவசன ஸம்ப◌⁴வே காரணங், தும்ஹாம்ஹேச்சாதி³கந்து பட²மபுரிஸஸம்ப◌⁴வே. தும்ஹாம்ஹஸேஸேஸு ஹொந்தா மஜ்ஜி²முத்தமபட²மா கத²ங் பா◌⁴வாதீ³ஸு விஞ்ஞாயந்தி கத²ஞ்ச தும்ஹாம்ஹாதி³ஸத்³த³வசனீயஸ்ஸ காரகத்த²ஸ்ஸாக்²யாதேன தத்த² விஹிதேன ஸஞ்ஞாவிப◌⁴த்தா

தும்ஹாம்ஹாதி³ஸத்³த³ப்பயோகா³பா⁴வோச்சாஸங்கிய யங் வுத்தங் வுத்தியங் தங்தா³னி விவரந்தேன 'யதி³ பா⁴வாதீ³ஸு மானாத³யோ ந விதீ⁴யந்தே ததா³மானாதீ³ஸு பரேஸு பா⁴வாதீ³ஸு க்யலாதீ³னங் விதா⁴னமேவ நோபபஜ்ஜதீ'தி இமினா ஸாமத்தி²யேன தும்ஹாதீ³ஸு காரகேஸு மஜ்ஜி²மாதீ³னங் பா⁴வோ விஞ்ஞாயதி தேனேவ தும்ஹாதி³காரகத்த²ஸ்ஸ தத்த² விஹிதேனாக்²யாதேன ஸஞ்ஞாபிதத்தா தும்ஹாதி³ஸத்³த³ப்பயோகோ³ நாம ந ஹோதீதி த³ஸ்ஸேதுங் 'தும்ஹாதி³ஸ்வி'ச்சாதி³கமாரத்³த⁴ங். யஜ்ஜேவங் தும்ஹாதி³ஸத்³த³ப்பயோகோ³யேவ ந ஸியா ச்சாஹ- 'யஜ்ஜேவ மிச்சாதி³. பரிஹாரமாஹ- 'ஸஸத்³தே³னா'தி. தும்ஹாதி³ஸத்³தே³ன. ப்³ராஹ்மணாஇச்சனேனாபி⁴ஹிதமேவ ப³ஹுத்தங் ப³ஹவோதி வசனேனானுஜ்ஜதே. வசனாபா⁴வே கத²ங் துல்யாதி⁴கரணத்தங்த்யாஹ- 'அனுஜ்ஜமானஸ்ஸி'ச்சாதி³. அனுஜ்ஜமானஸ்ஸாதிஅனுவதி³தப்³ப³ஸ்ஸ க³ச்ச²திச்சாதி³னா நித்³தி³ட்ட²ஸ்ஸ கத்துனோ.

அனுவாதே³னாதி (தும்ஹாதி³) அனுவாதே³ன. "நாமம்ஹி பயுஜ்ஜமானேபி துல்யாதி⁴கரணே பட²மோ"தி (3-1-5) கச்சானவசனங், தேனாஹ- 'தேனேவி'ச்சாதி³. அஸமானாதி⁴கரணத்தா ஹி 'தயாபச்சதே'ச்சாதோ³ ந ப⁴வதி. ததா²ஹி தயேச்சேதங் கத்துவாசீ பச்சதேச்சேதங் கம்மவாசீ கம்மே ஆக்²யாதப்பச்சய விதா⁴னதோ.

'ஏஹி மஞ்ஞே ரதே²ன க³மிஸ்ஸஸீ'தி பாணினியாதிமதனிப்பா²த³னக்கமோ (நிரஸ்ஸ) தே 'பரிஹாஸே'ச்சாதி³னா. மஞ்ஞதிஸ்ஸ பயோகே³தி உபபத³வஸேன மனதா⁴துஸ்ஸ பயோகே³. தா⁴தும்ஹாதி க³மிஆதி³தோ. உத்தம புரிஸேகவசனே பத்தேதி க³மிஸ்ஸாமீதி பத்தே. மஜ்ஜி²மோபி⁴மதோதி க³மிஸ்ஸஸீத்யபி⁴மதோ. மஜ்ஜி²மே பத்தேதி மஞ்ஞஸேதி பத்தே, உத்தமேகவசன மிட்ட²ந்தி மஞ்ஞேதிட்ட²ங். இத³ங் வுத்தங் ஹோதி "மஞ்ஞஸே த்வங் ரதே²ன க³மிஸ்ஸாமீதி வத்தப்³பே³ மஞ்ஞே த்வங் ரதே²ன க³மிஸ்ஸஸீதி ப⁴வதீதி (வுத்த"ந்தி). ஏஹி மஞ்ஞேச்சாதி³ ந கிஞ்சி வுத்தங் வுத்தியங். யதா²ஸவிஸயேவமஜ்ஜி²முத்தமா ஸம்பஜ்ஜந்தி, ததா²ஸம்ப³ந்த⁴முபத³ஸ்ஸயமாஹ- 'ஏவமெத்தா²பி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴'ச்சாதி³. பராபி⁴மதங் ஸம்ப³ந்த⁴ங் குருமானோ ஆஹ- 'நத்வேவ'மிச்சாதி³. அதோ²ச்சதேச்சாதி³னா பராதி⁴ப்பாயமாஹ- 'யதே³'ச்சாதி³.

யதே³வமபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴தி 'மஞ்ஞஸே த்வங் ரதே²ன க³ச்சா²மீ'தி யதா³ ஏவமபி⁴ஸம்ப³ந்தோ⁴ கரீயதீத்யத்தோ². ஸோ சேவமனுக³தோதி 'மஞ்ஞே அஹங் த்வங் ரதே²ன க³ச்ச²ஸி'ச்சேவங் ஸோ ச பயோகோ³ அனுக³தொத்யத்தோ². பகாரந்தரகப்பனாயாதி 'மஞ்ஞஸே த்வங் ரதே²ன க³ச்சா²மீ'தி அந்தரகப்பனாய.

15. ஆஈ

தேனசாதி ஸமாஸிதத்தேன ச,ஸ்ஸத்யாதீ³னமக்³க³ஹணந்தி யதி³ தேஸங் க³ஹணங் ஸியா ஆஈஸ்ஸாதீ³ஸூதி ந ஸமாஸேன வதெ³ய்ய.

17. பூ◌⁴ஸ்ஸ

கதாகதப்பஸங்கீ³யோ விதி◌⁴ ஸோ நிச்சோ-நிச்சா ப³லவாதி பட²மங் வுக ப◌⁴வதீதி த³ஸ்ஸேதுமாஹ- 'கதாகதப்பஸங்கி³த்தா'ச்சாதி³.

18. புப்³ப³

அஆத்³யபெக்கே²தி அஆதீ³ஸூதி அனுவத்தஅஆத்³யபெக்கே².

23. கர

நனு ச 'ஸொஸ்ஸா'தி கஸ்மா வுத்தங் "க்வசி விகரணான "மிச்சேவ (5-161) லோபோ ஸியாதி 'கரஸ்ஸ கு'ந்தி வத்தப்³ப³ந்தி சோத³னமனஸி நிதா◌⁴யாஹ- 'க்வசி விகரணானங் த்யாதி³. அஞ்ஞத்ரபயோகா³னுஸரணா பயோகா³னுஸரணங் வினா ஓலோபோ விஞ்ஞாதுங் ந ஸக்காதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

25. ஹாஸ்ஸ

காரியங் ஆஹங்ஸங்கா²தமஸ்ஸ அத்தீ²தி காரியீ, தேன அபரோ காரியீ ஹஞ்ஞதி ஹிங்ஸீயதீதி அத்தோ².

ஸஹொஸ்ஸேஹீதி கரஸ்ஸ ஓகாரேன ஸ்ஸேன ச ஸஹ ஹாஸ்ஸ ஸ்ஸேன ஸஹாதி அத்தோ². அத² கத²ங் ஒஸ்ஸேஹி ஸஹேவ வுத்தா தே³ஸோதிவிஞ்ஞாயதீச்சாஸங்கியாஹ- 'ஸஹவசனஸாமத்தி²யா'தி. ஸஹ ஸத்³த³ஸ்ஸ ஸஹத்த²(ஸ்ஸ ச) ஸொஸ்ஸ ஸ்ஸேனாதி கத²னஸாமத்தி²யாதி அத்தோ². அதி◌⁴ப்பாயங் விவரதி 'ஏவங் மஞ்ஞதே'ச்சாதி³னா. ஏவங் மஞ்ஞதே- ஒஸ்ஸான மனாதே³ஸித்தே இச்சாதி³னா பாடே²ன ப◌⁴விதப்³ப³மிவ லக்கீ²யதே... தேனேவ பாடே²னஸஹவசனஸாமத்தி²யஸ்ஸ பதீதிஸப்³பா◌⁴வதோ. ந து 'ஏவங்மஞ்ஞதேஒஸ்ஸானமந்தாதே³ஸத்தே ஹாஸ்ஸசாதி வசனமனத்த²கங் ஸியா ஹா தோ செத்வேவ வதெ³த்ய ஒஸ்ஸானமனாதே³ஸித்தே'ச்சாதி³னா பாடே²ன... ஒஸ்ஸானமந்தாதே³ஸப்பஸங்க³ஸ்ஸேவாபா◌⁴வதோ. நஹெத்தா²தே³ஸாதே³ஸி ஸம்ப³ந்த◌⁴ச²ட்டீ² அத்தி²... ஸொஸ்ஸாதி விஸேஸனச²ட்டி²யாப்பதா◌⁴னாய ஸ்ஸேனாதி ஸஹத்தே² ததியாய ச நித்³தி³ட்ட²த்தா. உப◌⁴யத்தா²தி ஸ்ஸத்யாதீ³ஸூஸ்ஸாதீ³ஸு ச.

28. ஆஈ

புப்³ப³ஸரலோபோதி விகரணலோபோ ஆகாராதே³ஸே ச த்³வீஸு வாரேஸு புப்³ப³ஸரலோபோ.

29. க³மி

அகா³தி ஈம்ஹி லலோபோ, ஆகாராதே³ஸே ச புப்³ப³ஸரலோபோ.

30. ட³ங்ஸ

அக³ஞ்சா² அக³ச்சீ²தி நிக்³க³ஹீதாக³மேன.

32. ணானா

உஜ்ஜி²தானுப³ந்தா◌⁴னந்தி பரிச்சத்தானுப³ந்தா◌⁴னங்.

33. ஆஈ ஊ

ஸுத்தே ஆதி இமினா உப◌⁴யத்த² பட²மபுரிஸேகவசனங் க³ஹிதந்தி ஆஹ- ‘ஆ’திஆதி³.

34. குஸ

அபி◌⁴ரூஹீதி “ப்³யஞ்ஜனே தீ³க◌⁴ரஸ்ஸா”தி (1-33) தீ³கோ◌⁴.

35. ஆ ஈ ஸ்ஸ

பரொக்கா²பரனாமதெ◌⁴ய்யானந்தி பரொக்கா²திஅஞ்ஞனாமானங்.

38. எய்யா

தேஹேவாதி ஹெட்டா² வுத்தஸுத்தத்³வயேஹேவ, ஸஹசரிதஞாயேனாதி “பூ◌⁴தே ஈ உங்”இச்சாதோ³ (6-4) பரச்ச²க்கே பட²ம புரிஸேகவசனஆகாரேன “அனஜ்ஜதனே ஆனு”இச்சாதோ³ (6-5) புப்³ப³ச்ச²க்கே பட²மபுரிஸேகவசன ஆகாரேன ச ஸஹசரிதாகாரானமேவ பச்சாஸத்தியா ஸஹசரிதா பத்திவஸேன பவத்தஞாயேன க³ஹணந்தி அத்தோ². க³ஹிதத்தா த்வாதி³ ஸம்ப³ந்தீ◌⁴ க³ய்ஹதேதி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴. நிஸ்ஸயகரணங் நாம ப்³யத்திவஸேனேவ, ந ஸாமஞ்ஞவஸேனாதி ஆஹ ‘ஏதேனா’திஆதி³.

40. ஏ ஓ

அந்தஸராதி³லோபோ “ரானுப³ந்தெ◌⁴ந்தஸராதி³ஸ்ஸா”தி (4-132).

42. ஓஸ்ஸ

ஆதே³ஸானந்தி அஆதீ³னமாதே³ஸானங்.

46. இங்ஸ்ஸ

புப்³ப³ஸ்மிந்தி அகாஸிந்தி எத்த².

52. தஸ்ஸ

க்ரியத்த²விஹிதானம்பி தா◌⁴துவிஹிதானம்பி அஞ்ஞேஸங் தப்³பா³தீ³னங் பச்சயானங் ந க³ஹணந்தி ஸம்ப³ந்தோ◌⁴.

54. மிமா

அம்ஹீதிஆதீ³னி வத்தமானே த்வாதீ³ஸு வா மிமானமுதா³ஹரணானி.

57. ஹிமி

முய்ஹாமி முஹ=வேசித்தே "தி³வாதீ³ஹி யக" (5-21).

61. ஞாஸ்ஸ

ஜானாதி "ஞாஸ்ஸ நே ஜா" (5-120)

67. ஹனா

ச² ச கா² ச ச² கா².

70. கயி

இமினா கதா கயிராதி அஜ்ஜா²ஹரிதப்³ப³ங்.

71. டா

எய்யுமாதீ³னங் எய்யஸ்ஸாதி வுத்தத்தா உபாதி³வஜ்ஜிதஸ்ஸாதி விஞ்ஞாயதி.

74. கு³ரு

ஓகாரோ கு³ருதி ஸங்யோக³புப்³ப³த்தா வுத்தங்.

76. ஓவி

விகரணஸத்³த³ஸ்ஸ அஞ்ஞதா²பி ப்³யவச்சே²த³கத்தஸம்ப◌⁴வே இதா◌⁴தி◌⁴ப்பேதங் ப்³யவச்சே²த³கத்தம்படிபாதே³துமாஹ- 'யதி³பி'ச்சாதி³.

78. எய்யா

அஞ்ஞத்ராபீதி ப◌⁴வெய்யாமுப◌⁴வெய்யாமஇச்சத்ராபி.

இதி மொக்³க³ல்லானபஞ்சிகாடீகாயங் ஸாரத்த²விலாஸினியங்

ச²ட்ட²கண்ட³வண்ணனா நிட்டி²தா.

நிட்டி²தா ச ஸப்³ப³தா² ஸாரத்த²விலாஸினீ டீகேதி.

நிக³ம

1. ஸப்³ப³தா³ ஸுப◌⁴தா³யித்தா, ஸத்தானந்தனிஸேவிதே;
பஸத்தே²-ந்வத்த²ஸஞ்ஞாய, பஞ்ஞாதே ஸுப◌⁴ஸஞ்ஞிதே.

2. சாக³விக்கமபஞ்ஞானுத்³த³யாதி³கு³ணஸாலினா;
ஸுப◌⁴ஸேனாதி◌⁴னாதே²ன, காரிதே வஸதா ஸதா.

3. படிஸல்லானஸாருப்பே, விஹாரே ஸாது◌⁴கோ³சரே;
மனோனுகூலே யோகீ³னங், வரே விக்கமஸுந்த³ரே.

4. தே²ரேன ரசிதா ஸாயங், ஸாஸனுஜ்ஜோதனத்தி²னா;
டீகா கு³ருபத³ம்போ◌⁴ஜ, ரஜோமத்த²கஸேவினா.

5. ப³ஹுஸ்ஸுதானங் விஞ்ஞூனங், பரமத்தா²வகா³ஹினங்.

பவத்தது சிரங் சேதோ, ரஞ்ஜயந்தீ நிரந்தரங்.

6. யேஸங் ந ஸஞ்சிதா பஞ்ஞா, நேகஸத்தந்தரோசிதா;
ஸம்மோஹப்³ப◌⁴ஹதாவேதே, நாவபு³ஜ்ஜ²ந்தி கிஞ்சிபி.

7. கிந்தேஹி பாத³ஸுஸ்ஸூஸா, யேஸங் நத்தி² கு³ரூனிஹ;
யே தப்பாத³ரஜோகிண்ணா, தேவ ஸாதூ◌⁴விவேகினோ.

8. புஞ்ஞேன ஸத்த²ரசனாஜனிதேன தேன,
ஸம்பு³த்³த◌⁴ஸாஸனவரோத³யகாரணேன;
லோகாமிஸேஸுபி கிலேஸமலா அலக்³கோ³,
ஸம்பு³த்³த◌⁴ஸாஸனவரோத³யமாசரெய்யங்.

9. யே-நந்ததந்தரதனாகரமந்த²னேன,

மந்தா²ச லோல்லஸிதஞாணவரேன லத்³தா◌⁴;
ஸாராமதா²தி ஸுகி²தா ஸுக²யந்தி சஞ்ஞே,
தேமே ஜயந்தி கு³ரவா கு³ரவோ கு³ணேஹி.

10. டீகாயோ வினஸாதி³னங் விரசயீ யோ கண்ட²பூ◌⁴ஸாபரோ,
விஞ்ஞானங் ஜினஸாஸனாமலமதீஸோ-காஸி சானாகுலங்;
ஸந்தோஸக்கமனோமனோமகமனோ ஸப்³பா◌⁴வனீயோ மஹா,
ஸாமீ மே கு³ருபுங்க³வோ விஜயதே ஸாரீஸுதோ-யங் பு◌⁴வி.

11. ராஜா விக்கமபா³ஹு பா³ஹிதரிபூ தாத்வஸ்ஸ [பா◌⁴தாஸ்ஸ] லோகிஸ்ஸரோ,
ஸம்மித்தானிஹனோ திஸீஹளபதீ யோயங் மஹாவிக்கமோ;
நிப்³பீ◌⁴தோ [திஸூரோ] விஜயாதி³பா³ஹு விஜயீ ஸோ ஆஸி லங்கிஸ்ஸரோ,
தங் நிஸ்ஸாய ப²லங் சிராய ப²லதஞ்சேதங் ஸதங் ஸந்ததங்.

ஸித்³தி◌⁴ ரத்து²

1. அக்³க³ம்மோதிவங்ஸேன, அப◌⁴யாராமஸாமினா;
பஞ்சிகாவண்ணனாபூ◌⁴தா, ஸா ஸாரத்த²விலாஸினீ.

2. ம்ரம்மக்க²ரமாரோபெத்வா, விஸோதெ◌⁴த்வா யதா²ப³லங்;
ஸகியப்³யவஹாரேன, திதீ²வஸு கரிந்து³னா.

3. யுத்தே வஸ்ஸே லங்காதீ³பா, ஸரட்ட²மாஹதா புன;
பா◌⁴ஸ்ஸப்பதீ³பகாதந்த, காஸிகாபஞ்சிகாதி³ஹி.

4. ஸங்ஸந்தி³த்வா விசாரெத்வா, வாசெத்வாச புனப்புனங்;
ஊனாதி◌⁴காதி³ தோ³ஸானி, அபனெத்வா ஸினேஸினே.

5. ஸுத்³த◌⁴ட்ட²கே ச வஸ்ஸேஸா, பாபிதா பகதிட்டி²திங்;
ஸுத்³தா◌⁴ஸுத்³த◌⁴ங்வ த³ஸ்ஸெந்தீ, ஸோதே◌⁴து பாட²ஸுத்³தி◌⁴யா.